

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

Школа за основно и средње музичко образовање
„Стеван Мокрањац”

Пожаревац
Кнеза Лазара бр. 1
012/223-396
office@mokranjac.rs
www.mokranjac.rs

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

2021–2025.

Пожаревац, јун 2021.

САДРЖАЈ

Увод	7
Циљеви школског програма	9
Полазне основе – регулатива.....	10
Историјат наше школе	11
Специфичности наше школе	12
Језик на коме се остварује настава	13
Циљеви, задаци и очекивани исходи наставе у основној и средњој музичкој школи	14
Обавезни наставни предмети у основној музичкој школи (по старом програму)	15
Наставни одсеци (по старом програму)	16
Основни облици извођења програма (по старом програму)	17
Организација наставе (по старом програму)	17
Програми наставних предмета (по старом програму)	18
Обавезни наставни предмети у основној музичкој школи (по новом програму).....	18
Наставни одсеци (по новом програму).....	19
Основни облици извођења програма (по новом програму)	20
Организација наставе (по новом програму).....	20
Програм наставних предмета за основну школу (шестогодишње образовање – по новом програму)	22
Клавир	22
Хармоника.....	34
Флаута	42
Гитара	52
Виолина	60
Труба.....	72
Хорна	81
Кларинет.....	89
Виолончело	96
Саксофон	105
Солфеђо	112
Теорија музике.....	131
Оркестар – гудачки	132
Оркестар – хармоника.....	133
Оркестар – дувачки	134

Хор.....	136
Камерна музика.....	137
Програми наставних предмета за основну школу (четворогодишње образовање – по новом програму).....	138
Соло певање.....	138
Солфеђо.....	144
Теорија музике.....	156
Упоредни клавири.....	157
Начин остваривања програма наставе инструмената и соло певања – индивидуалне наставе (по новом програму).....	164
Начин остваривања програма солфеђа и теорије музике (по новом програму).....	166
Начин остваривања програма оркестра, хора и камерне музике (по новом програму).....	167
Остваривање индивидуалних образовних планова (по новом програму).....	168
Припремни разред (по новом програму).....	168
Средње музичко образовање – назив, врста и трајање (по новом програму).....	171
Обавезни и изборни предмети у средњој музичкој школи.....	171
Општеобразовни предмети.....	172
Српски језик и књижевност.....	172
Енглески језик.....	180
Италијански језик.....	215
Филозофија.....	246
Психологија.....	248
Социологија.....	251
Историја.....	253
Математика.....	267
Физика.....	277
Информатика.....	279
Физичко и здравствено васпитање.....	288
Грађанско васпитање.....	296
Верска настава.....	301
Музички извођач, музички сарадник и дизајнер звука.....	311
Главни предмет – Клавири.....	311
Главни предмет – Хармоника.....	320
Главни предмет – Флаута.....	327
Главни предмет – Гитара.....	337
Главни предмет – Виолина.....	345
Главни предмет – Труба.....	358

Главни предмет – Хорна.....	365
Главни предмет – Кларинет	371
Главни предмет – Виолончело	377
Главни предмет – Саксофон.....	385
Главни предмет – Соло певање.....	391
Солфеђо (ВИ, ДЗ).....	400
Солфеђо (ТО).....	410
Хармонија (ВИ)	423
Хармонија (ТО, ДЗ).....	429
Музички облици	434
Музички инструменти	447
Контрапункт.....	451
Етномузикологија (ВИ, ТО)	457
Историја музике са упознавањем музичке литературе.....	460
Национална историја музике.....	466
Камерна музика	468
Читање с листа за клавиристе	469
Читање с листа за хармоникаше	485
Читање с листа за гудачке инструменте.....	487
Читање с листа за гитару	492
Читање с листа за соло певање	493
Читање с листа за дрвене дуваче	495
Читање с листа за лимене дуваче.....	501
Клавирски дуо.....	504
Хор.....	509
Оркестар – гудачки	510
Оркестар – хармоника.....	511
Оркестар – дувачки	513
Упоредни клавир (ВИ, ДЗ)	514
Упоредни клавир – за соло певаче.....	520
Хармонска пратња (ТО).....	529
Аранжирање (ТО).....	531
Клавир „А” програм (ТО).....	534
Клавир „Б” програм (ТО).....	540
Клавир „Ц” програм (ТО).....	547
Хорске партитуре (ТО)	557

Хорске партитуре (ДЗ).....	558
Дириговање (ТО).....	559
Увод у компоновање (ТО).....	562
Звучно-музички процес МИДИ (ДЗ).....	564
Савремена МИДИ композиција и продукција (ДЗ).....	570
Звучно-музички процес АУДИО (ДЗ).....	571
Основе дизајнирања звука за медије позориште,телевизију (ДЗ).....	575
Савремена хармонија са импровизацијом и оркестрацијом (ДЗ).....	577
Основе пројектовања електро-акустичне композиције (ДЗ).....	581
Аудио техника (ДЗ).....	583
Основи акустике (ДЗ).....	588
Изборни програми по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање (ОШ).....	590
Програм активности по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање (ОШ)....	590
Програм допунске, додатне и припремне наставе.....	591
Програм културних активности у школи.....	592
Програм школског спорта и спортско-рекреативних активности.....	594
Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања, програм спречавања дискриминације и програми превенције других облика ризичног понашања.....	595
Програм ваннаставних и слободних активности ученика.....	596
Програм професионалне оријентације.....	602
Програм здравствене заштите.....	604
Програм социјалне заштите.....	604
Програм заштите животне средине.....	606
Програм сарадње са локалном самоуправом.....	607
Програм сарадње са породицом.....	609
Програм излета, екскурзија и наставе у природи.....	611
Програм рада школске библиотеке.....	612
Начин остваривања других области развојног плана школе који утичу на образовно-васпитни рад.....	615
Индивидуални образовни планови свих ученика који се образују по индивидуалном образовном плану.....	617
Програм безбедности и здравља на раду који обухвата заједничке активности школе, родитеља, односно других законских заступника и јединице локалне самоуправе, усмерене на развој свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду.....	618
Програми и активности којима се развијају способности за решавање проблема, комуникација, тимски рад, самоиницијатива и подстицање предузетничког духа.....	623
Факултативни наставни предмети, њихове програмске садржаје и активности којима се остварују.....	626

Начини остваривања и прилагођавања програма музичког и балетског образовања и васпитања, образовања одраслих, ученика са изузетним способностима и двојезичног образовања.....	629
Програм каријерног вођења и саветовања.....	629
Смернице за прилагођавање и пружање додатне подршке.....	631
Други програми од значаја за школу.....	632
Такмичење младих солфеђиста.....	632
Такмичење дрвених дувача.....	634
Манифестација „Дани клавира”.....	636
Фестивал „Царевчеви дани”.....	636
Ученичка задруга „Хармонија”.....	637
Новембарски дани културе.....	637
Новогодишњи концерти.....	638
Начин праћења и остваривања Школског програма.....	638

Увод

НАЗИВ: ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ШКОЛЕ ЗА ОСНОВНО И СРЕДЊЕ МУЗИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ „СТЕВАН МОКРАЊАЦ” У ПОЖАРЕВЦУ

Школски програм је програмски документ, који доноси Школски одбор на сваке четири године, најкасније два месеца пре почетка школске године. Школски програм припремају и израђују чланови стручног актива за развој школског програма, а разматрају га Савет родитеља и Ученички парламент. Овај документ израдили су чланови Стручног актива за развој школског програма у сарадњи са свим наставницима.

Стручни актив за развој школског програма чине следећи чланови:

1. Зоран Марић, директор
2. Марија Запутил, координатор, наставник
3. Оливера Младеновић, помоћник директора
4. Драгана Костић Милутиновић, помоћник директора
5. Споменка Станисављевић, педагог
6. Немања Ђорђевић, психолог
7. Снежана Живковић, секретар
8. Ана Гајић, библиотекар
9. Александра Вујић, наставник
10. Бранислава Глишић, наставник
11. Данијела Предић, наставник
12. Татјана Босић, наставник
13. Илија Рајковић, наставник
14. Славица Вељовић Величковић, наставник
15. Милена Арсић, наставник
16. Снежана Пурић, наставник
17. Марија Лончар, наставник
18. Слободан Микић, наставник

Овај школски програм чине сви садржаји, процеси и активности који имају за циљ остваривање образовно-васпитних задатака и сврху развијања знања, вештина, садржаја и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује интересе и потребе других. При изради школског програма, пажња је посвећена специфичности школе, јер у свом склопу има предшколско, основно и средње музичко образовање. Музичка школа је пратила потребе локалне заједнице, али и новине које је уводило Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и у складу са тим организовала свој рад. Полазиште рада на садржајима школског програма јесу потребе и интереси наших ученика, њихових родитеља и локалне заједнице.

Основна школа остварује школски програм, а може да остварује и: индивидуални образовни план за ученике и одрасле са сметњама у развоју, индивидуалан програм српског језика, односно језика националне мањине за ученике који не познају језик на коме се изводи настава, школски програм за музичко и балетско образовање, школски програм за образовање одраслих, васпитни програм за ученике у школи са домом и друге програме, у складу са посебним законом.

Средња школа остварује школски програм општег, стручног и уметничког образовања, а може да остварује и: индивидуални образовни план за ученике и одрасле са

сметњама у развоју, индивидуалан програм српског језика, односно језика националне мањине за ученике који не познају језик на коме се изводи настава, школски програм за музичко и балетско образовање, школски програм за образовање одраслих, васпитни програм за ученике у школи са домом, програм специјалистичког и мајсторског образовања, програм образовања за рад, програме стручног оспособљавања, обуке и друге програме, у складу са посебним законом.

Школски програм доноси се на основу наставног плана и програма, односно програма одређених облика стручног образовања.

Школским програмом обезбеђује се остваривање принципа, циљева и стандарда постигнућа, према потребама ученика и родитеља, односно старатеља и локалне заједнице. Школски програм садржи:

- 1) циљеве школског програма;
- 2) назив, врсту и трајање свих програма образовања и васпитања које школа остварује и језик на коме се остварује програм;
- 3) обавезне и изборне предмете и модуле, по циклусима, односно образовним профилима и разредима;
- 4) начин остваривања принципа и циљева образовања и стандарда постигнућа, начин и поступак остваривања прописаних наставних планова и програма, програма других облика стручног образовања и врсте активности у образовно-васпитном раду;
- 5) факултативне наставне предмете, њихове програмске садржаје и активности којима се остварују;
- 6) начине остваривања и прилагођавања програма музичког и балетског образовања и васпитања, образовања одраслих, ученика са посебним способностима и двојезичног образовања;
- 7) друга питања од значаја за школски програм.

Школски програм садржи и посебне програме:

1. програм допунске и додатне наставе;
2. програм културних активности школе;
3. програм школског спорта и спортских активности;
4. програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања и програми превенције других облика ризичног понашања;
5. програм слободних активности ученика;
6. програм професионалне оријентације; програм каријерног вођења и саветовања
7. програм здравствене заштите;
8. програм социјалне заштите;
9. програм заштите животне средине;
10. програм сарадње са локалном самоуправом;
11. програм сарадње са породицом;
12. програм излета, екскурзија и наставе у природи;
13. програм рада школске библиотеке;
14. програм безбедности и здравља на раду
15. начин остваривања других области развојног плана школе који утичу на образовно-васпитни рад, друге програме од значаја за школу

Индивидуални образовни планови свих ученика који се образују по индивидуалном образовном плану чине прилог школског програма.

Циљеви школског програма

- Омогућавање остваривања Развојног плана Школе за основно и средње музичко образовање „Стеван Мокрањац“;
- Доношење програмске основе за израду и реализацију Годишњег плана рада школе;
- Остваривање и прилагођавање Наставних планова и програма;
- Остваривање циљева, задатака наставе и исхода;
- Унапређивање квалитета наставног процеса;
- Оспособљавање ученика да промишљено и одговорно доносе одлуке које се тичу уметничког развоја;
- Развој стваралачких способности, креативности, естетске перцепције и укуса, као и изражавања на језицима различитих уметности;
- Развијање позитивног односа ученика према школи и учењу;
- Уважавање и повезивање искустава и знања које ученици стичу ван школе са садржајима наставе;
- Задовољавање потреба, уважавање индивидуалних карактеристика ученика у процесу стицања знања и вештина;
- Остваривање хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру наставних предмета и између различитих наставних предмета;
- Обезбеђивање једнаких услова за живот и рад у школи, како за ученике, тако и за наставнике;
- Укључивање ученика у културне активности, не само Школе, већ и локалне заједнице;
- Подстицање здравствених и физичких активности ученика, развој здравствене и социјалне заштите ученика;
- Развијање негативног става према насиљу;
- Заштита ученика од насиља, злостављања и занемаривања;
- Развијање свести о друштвеној одговорности и припадности, усвајање вредносних ставова и подстицање индивидуалне одговорности;
- Оспособљављање ученика за доношење избора о даљем образовању;
- Развој здравог начина живота, свести о важности сопственог здравља, еколошке свести и очувања животне средине;
- Развој свести о значају друштвене одговорности и улога, као и учествовања у животу локалне заједнице;
- Развој осећања припадности друштву и култури као целини и осећање припадности ширем европском друштвеном и културном простору;
- Усвајање и изградња општекултурних и цивилизацијских вредносних ставова који произилазе из националне, европске и светске културне баштине, уз очување и преношење властитог културног наслеђа и неговање традиције;
- Активна укљученост у живот заједнице, односно породице;
- Усмеравање и учење ученика да користе различите ресурсе;
- Оспособљавање за решавање проблема, развој свести о себи, самоиницијативе, тимског и предузетничког духа.

Полазне основе – регулатива

- 1) Закон о основама система образовања и васпитања „Сл.гласник РС“ 88/2017, 27/2018 - др.закони, 10/2019 и 6/2020;
- 2) Закон о основном образовању и васпитању „Сл. гласник РС“ бр. 55/2013 101/2017, 27/2018-др.закон и 10/2019;
- 3) Закон о средњем образовању и васпитању „Сл.гласник РС“ бр. 55/2013, 101/2017, 27/2018-др.закон и 6/2020;
- 4) Закон о уџбеницима „Службени гласник РС“ бр.27/2018;
- 5) Правилник о упису ученика у средњу школу „Службени гласник РС“, бр. 76/2020 и 94/2020;
- 6) Правилник о плану и програму наставе и учења за основно музичко образовање и васпитање "Службени гласник РС - Просветни гласник", бр. 5/2019 и 9/2020;
- 7) Правилник о изменама правилника о наставном плану и програму за стицање образовања у четворогодишњем трајању у стручној школи за подручје рада култура, уметност и јавно информисање, „Сл. гласник РС Просветни гласник“ бр. 9/1993, 2/1994, 4/1996, 19/1997, 15/2002, 10/2003, 7/2005, 4/2006, 4/2007, 4/2009, 8/2009, 11/2010, 10/2013, 11/2013, 14/2013, 10/2016 и 08/2020;
- 8) Правилник о плану и програму образовања и васпитања за заједничке предмете у стручним и уметничком школама, Правилник је објављен у "Сл. гласнику СРС - Просветни гласник", бр. 6/90 и "Сл. гласнику РС - Просветни гласник", бр. 4/91, 7/93, 17/93, 1/94, 2/94, 2/95, 3/95, 8/95, 5/96, 2/2002, 5/2003, 10/2003, 24/2004, 3/2005, 6/2005, 11/2005, 6/2006, 12/2006, 8/2008, 1/2009, 3/2009, 10/2009, 5/2010, 8/2010 - испр., 11/2013, 14/2013, 5/2014, 3/2015, 11/2016, 13/2018, 30/2019-др.пропис, 15/2019 и 15/2020;
- 9) Правилник о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставних планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете за образовне профиле у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручним и уметничким школама у подручју рада култура, уметност и јавно информисање „Сл. гласник РС – Просветни гласник“ бр. 19/15;
- 10) Правилник о Протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање у „Сл. Гласник РС“, бр. 46/2019 и 104/2020
- 11) Правилник о вредновању квалитета рада установе „Сл.гласник РС“ бр. 10/2019;
- 12) Правилник о стандардима квалитета рада установе „Сл.гласник РС“ бр. 14/2018
- 13) Правилник о плану и програму наставе и учења уметничког образовања и васпитања за средњу музичку школу („Службени гласник РС“ – Просветни гласник бр.8/2020
- 14) Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању „Службени гласник РС“ бр. 34/2019, 59/2020 и 81/2020;
- 15) Правилник о оцењивању ученика у средњем образовању и васпитању „Службени гласник РС“ бр. 82/2015 и 59/2020;
- 16) Приручник за самовредновање рада школе (Министарство просвете и спорта 2007.);
- 17) Приручник за примену посебног протокола за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама – Министарство просвете 2005.године.;
- 18) Правилник о стандардима рада квалитета установе „Службени гласник РС - Просветни гласник „ бр. 14/2018;

- 19) Правилник о вредновању квалитета рада установа „Службени гласник РС“, бр. 10/2019;
- 20) Правилник о сталном стручном усавршавању и напредовању у звања наставника, васпитача и стручних сарадника „Сл. гласнику РС“, бр. 81/2017 и 48/2018;
- 21) Правилник о плану и програму наставе и учења за основно музичко образовање и васпитање („Сл. Гласник РС – Просветни гласник“ бр. 5/ 2019 и 9/2020);
- 22) Правилник о плану и програму наставе и учења уметничког образовања и васпитања за средњу музичку школу („Службени гласник РС - Просветни гласник“, бр. 8/2020, 11/2020-исп, 15/2020-исп и 15/2020.

Историјат наше школе

Музичка школа „Стеван Мокрањац“ у Пожаревцу започела је свој рад формирањем Основне школе 1949. године, која је почела са наставом 01. априла 1950. године. Средња музичка школа отвара се 1982. године, чиме је многоструко покренут музички живот у Пожаревцу.

Школу данас похађа преко 800 ученика на 11 одсека (клавир, хармоника, гитара, виолина, виолончело, флаута, кларинет, труба, хорна, саксофон и соло певање), као и припремни разред, а у средњој школи на одсеку музичког сарадника, музичког извођача и дизајнера звука има 80 ученика.

У школи је запослено 108 радника, од тога 90 наставника. Ради већином млад, образовни кадар, који је део образовања прошао кроз ову установу, тако да у Пожаревцу не недостаје музички кадар.

Музичка школа „Стеван Мокрањац“, осим у Пожаревцу, има издвојена одељења у: Костолцу, Кучеву, Малом Црнићу и Великом Градишту. Улагани су огромни напори како би се формирала ова одељења и створени су одлични услови за рад. Њиховим оснивањем дата је шанса деци да се музички образују и проширују културне видике.

Школа поседује сопствени тонски студио и издаје сваке године компакт диск „Најуспешнији ученици“. Поседује видео технику и бележи све најзначајније догађаје. Школа издаје лист „Prima Vista“ почев од 2001. године, једном до два пута годишње.

Школа организује следећа такмичења: Школско такмичење ученика гитаре „Меморијал Милош Ђорђевић“, државно Такмичење младих солфеђиста у марту и Међународно такмичење дрвених дувача – Пожаревац у априлу.

Школа је добитник великог броја награда на домаћим и међународним такмичењима у Чешкој, Мађарској, Француској, Аустрији, Италији, Словенији, Босни и Херцеговини...

Током целе школске године организују се концерти најзначајнијих гостујућих уметника. Наступали су сви најемунентнији уметници из Србије, као и велики број уметника из иностранства. Протеклих година школа је била организатор Националне концертне сезоне под покровитељством Министарства културе. Такође, учествовала је у важном уметничко педагошком пројекту „Дидактички концерти“ који је организовао Факултет музичке уметности.

Ученици и наставници наступају на свим градским манифестацијама и културним догађањима ван Пожаревца (преко 80 наступа у 2014/15. години), а школа има добру сарадњу са многим установама културе у земљи.

Школа сарађује са братским музичким школама „Карол Пахор“ Птуј, Словенија и „Владо Милошевић“ Бања Лука, Република Српска, као и са збратимљеном заједницом школа са именом „Мокрањац“, којих има 8 у Србији.

Музичка школа добитник је следећих награда: Повеља поводом Дана радника (1979), Повеља о награди 15. октобар СО Пожаревац (1981), Повеља о награди 15. октобар града Пожареваца (2012), Повеља културе Културно-просветне заједнице (1982), Повеља културе Културно-просветне заједнице (1996.), Општинска награда СО Велико Градиште (2001.), Признање „Капетан Миша Анастасијевић“ (2013), Октобарску награду Општине Мало Црниће (2014), Изузетна Вукова награда за 2019. годину, коју додељује Културно-просветна заједница Србије за изузетан допринос развоју културе у земљи и свесрпском културном простору. Директор школе је у јануару 2015. год. добио Светосавску награду за 2014. годину, коју додељује Министарство просвете и информисања, као и награду Благодарје, коју додељује Удружење књижевника Србије, 2017. године.

Квалитет школе потврђен је у процесу спољашњег вредновања од стране шесточлане комисије Министарства просвете, науке и технолошког развоја, када је на основу стандарда квалитета рада установа **школа оцењена нивоом квалитета 4, са 100% остварених стандарда.**

За 70 година постојања, школа је потврдила своју вредност кроз успехе ученика и наставника на такмичењима, концертима и наступима, остварујући врхунске резултате не само на пољу образовања и васпитања, већ и у културној сфери града, округа, али и државе.

Специфичности наше школе

Школа за основно и средње музичко образовање „Стеван Мокрањац“ је, може се слободно рећи, носилац музичког образовања и развоја културе на територији Браничевског округа. У нашој школи образовање стичу ученици од најмлађег узраста у музичком забавишту и припремном разреду, па до завршеног средњег, четворогодишњег образовања. Осим матичне школе у Пожаревцу, постоје и издвојена одељења у Костолцу, Кучеву, Великом Градишту и Малом Црнићу.

Наше снаге

✓ Снага наше школе је квалитетан, стручно оспособљен професорски кадар, са развијеном радном етиком и професионалним односом према раду.

✓ Снага наше школе је усклађивање рада у матичној школи и четири издвојена одељења, уз остваривање одличне сарадње међу колегама, кроз рад у стручним већима, тимовима и активима.

✓ Снага наше школе је подмладак у МУЗИЧКОМ ЗАБАВИШТУ које је основано са циљем да се најмлађи чланови друштва упознају са музиком и светом звука који их окружује, да оплемењују своју дечју машту и креативно се развијају кроз музику, игру и дружење ..... Циљ је да најмлађи упознају основне музичке појмове и вештине кроз песму, игру, бројалице и музичке приче. Овде учимо децу да воле музику и помажемо им да стекну основну музичку културу, а уједно их и припремамо за (евентуални) упис у основну музичку школу. У музичко забавиште се могу уписати деца која имају 5, 6 или 7 година. Рад са децом одвија се у групама, које се формирају према годишту деце, тако да полазници буду у групи са својим вршњацима. Настава се одвија два пута недељно, а час траје 45 минута.

✓ Снага наше школе је развијање љубави према музици, развијање креативног уметничког духа и способности свирања на музичком инструменту. Међу готово 600 ученика ОСНОВНЕ МУЗИЧКЕ ШКОЛЕ који стичу прва знања и усвајају основне вештине свирања на жичаним, дувачким или инструментима са диркама, односно певања, сврстаним у 4 одсека:

- ОДСЕК ГУДАЧА И ГИТАРЕ (виолина, виолончело и гитара)
- ОДСЕК ДУВАЧА И СОЛО ПЕВАЊА

- (флаута, кларинет, саксофон, хорна, труба и соло певање)
- КЛАВИРСКИ ОДСЕК
  - ХАРМОНИКАШКИ ОДСЕК
- ✓ Снага наше Школе је у стварању будућих професионалих музичара - солиста, камерних или оркестарских музичара - сада ученика четворогодишње СРЕДЊЕ МУЗИЧКЕ ШКОЛЕ који се образују у оквиру три образовна профила:
- МУЗИЧКИ ИЗВОЂАЧ
  - МУЗИЧКИ САРАДНИК – ТЕОРЕТИЧАР
  - ДИЗАЈНЕР ЗВУКА
- ✓ Снага наше Школе је у неговању пријатељских односа са свим музичким школама у Србији и земљама из окружења:
- Глазбена школа "Карол Похор" (Птуј, Словенија)
  - Јавна установа Музичка школа "Владо Милошевић" (Бања Лука, Република Српска)
  - Музичка школа у Сарајеву (Босна и Херцеговина)
- ✓ Снага наше школе је активно учешће у јавном и културном животу свих пет градова у којима радимо.
- ✓ Снага наше школе је висок ниво сарадње са локалном самоуправом, школском управом, установама културе, основним и средњим школама, вртићима и другим установама и предузећима.
- ✓ Снага наше Школе је у организовању великих такмичења међу којима је међународно такмичање „Дрвених дувача“, које се одржава од 2004 у нашој школи; Такмичање младих солфеђиста које се одржава у нашој школи од 2002 године;
- ✓ Снага наше Школе је и у томе што је добитник вредних **Error! Reference source not found..**
- ✓ Снага наше школе су учешће и успеси ученика и наставника на многобројним такмичењима.
- ✓ Снага наше школе је опремљеност наставним и дидактичким средствима, стручном литературом, као и константан рад на унапређвању услова.
- ✓ Снага наше школе је и тежња да сви ученици и запослени буду безбедни, те сталан рад на превенцији насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације.

Језик на коме се остварује настава

Језик на коме се остварује настава у Школи за основно и средње музичко образовање, на свим нивоима образовања (припремни разред, основна и средња школа) „Стеван Мокраћац“ је СРПСКИ.

Циљеви, задаци и очекивани исходи наставе у основној и средњој музичкој школи

Циљ наставе у основној музичкој школи је оспособљавање ученика за наставак школовања у средњој музичкој школи, а истовремено и за самостално, аматерско бављење музиком, на нивоу основношколског знања и искуства.

Циљ наставе у средњој музичкој школи је да васпитањем и образовањем професионалних музичара различитих профила и занимања обезбеди културну надградњу оног дела друштва обухваћеног појмом музичке уметности и оспособљавање ученика за наставак школовања на одговарајућим високошколским установама.

Задаци наставе музичкој школи су:

- Оспособљавање ученика за јавне наступе, сваку врсту јавне презентације, самостално, као и у различитим ансамблима;
- Иновативна корелација међу одсечима у слободном садржају наставе;
- Интензиван и континуиран рад на развоју ученикових музичких способности слуха, ритма, музичке меморије;
- Упознавање ученика са грађом, акустичким својствима и изражајним могућностима одабраног инструмента (ученика који су одабрали певање – са својствима људског гласовног апарата);
- Овладавање техникама свирања на одабраном инструменту (за ученике певања – вокалном техником);
- Упознавање са елементарним агогичким знацима и значењем универзалних музичких изражајних средстава (темпа, ритма, метра, динамике, артикулације, акцентуације);
- Усвајање вештина течног читања и писања нота у разним кључевима, као континуиран рад на развоју вештине свирања или певања *Prima vista*;
- Усвајање основних знања из области музичке теорије и историје;
- Стицање самосталности у процесу учења вежбања;
- Изградња навике редовног слушања уметнички вредне музике, развијање и профилирање естетских музичких критеријума;
- Развијање афирмативних етичких ставова у односу на општељудске вредности, националну и светску културну баштину, значај музичке уметности у светској култури, професију музичара и важност његове улоге у друштву;
- Успостављање веза и комуникације са локалном заједницом и њихово информисање о активностима школе преко свих доступних електронских и писаних средстава (часописа које школа издаје, сајта школе, концерата који се организују).

Очекивани исходи

Након и за време остваривања процеса учења у Школи за основно и средње музичко образовање „Стеван Мокрањац“, а у складу са Законом о основама система образовања и васпитања, очекује се да ће ученици моћи да:

- усвајају и изграђују знање, примењују и размењују стечено знање;
- науче како да уче и да користе свој ум;
- овладају знањима и вештинама потребним за наставак школовања и укључивање у свет рада;
- идентификују и решавају проблеме и доносе одлуке користећи критичко и креативно мишљење;
- раде ефикасно са другима као чланови тима, групе, организације и заједнице;

- одговорно и ефикасно управљају собом и својим активностима;
- прикупљају, анализирају, организују и критички процењују информације;
- ефикасно комуницирају користећи се разноврсним вербалним, визуелним и симболичким средствима;
- ефикасно и критички користе научна и технолошка знања, уз показивање одговорности према свом животу, животу других и животној средини;
- схватају свет као целину повезаних система и приликом решавања конкретних проблема разумеју да нису изоловани;
- покрећу и спремно прихватају промене, преузимају одговорност и имају предузетнички приступ и јасну оријентацију ка остварењу циљева и постизању успеха.

Остваривање општих исхода образовања и васпитања обезбеђује се укупним образовно-васпитним процесом на свим нивоима образовања, кроз све облике, начине и садржаје рада.

Обавезни наставни предмети у основној музичкој школи (по старом програму)

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ОСНОВНО МУЗИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ

/приказ циклуса образовања, наставних предмета, фонда часова по предметима и разредима/

ШЕСТОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Први циклус						Други циклус					
	I разред		II разред		III разред		IV разред		V разред		VI разред	
	фонд часова											
	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70
Инструмент	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70
Солфеђо	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70
Теорија музике	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	35
Оркестар, хор, камерна музика	-	-	-	-	-	-	2	70	2	70	2	70
СВЕГА	4	140	4	140	4	140	6	210	6	210	7	245

ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Први циклус				Други циклус			
	I разред		II разред		III разред		IV разред	
	фонд часова							
	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	Нед.	год.
Инструмент	2	70	2	70	2	70	2	70
Солфеђо	2	70	2	70	2	70	2	70

Теорија музике	-	-	-	-	-	-	1	35
Оркестар, хор, кам. музика	-	-	-	-	2	70	2	70
СВЕГА	4	140	4	140	6	210	7	245

ДВОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Први циклус		Други циклус	
	I разред		II разред	
	Фонд часова			
	недељно	годишње	недељно	годишње
Соло певање	2	70	2	70
Солфеђо	3	105	2	70
Теорија музике	-	-	1	35
Упоредни клавир	1	35	1	35
СВЕГА	6	210	6	210

Наставни одсеци (по старом програму)

Одсек за класичну музику

Обавезни садржаји у оквиру одсека за класичну музику Музичке школе "Стеван Мокрањац" Пожаревац:

1. Главни предмет – инструмент: клавир, хармоника, виолина, виолончело, гитара, флаута, кларинет, саксофон, труба, хорна, соло певање;
2. Упоредни клавир за ученике соло певања;
3. Солфеђо
4. Теорија музике
5. Камерна музика, хор или оркестар

Трајање:

6 година - клавир, хармоника, виолина, виолончело, флаута, гитара

4 године - кларинет, саксофон, труба, хорна

2 године - соло певање

Слободни садржаји у оквиру одсека за класичну музику Музичке школе „Стеван Мокрањац“ Пожаревац

- Организација концерата у локалној средини, чиме је носилац и организатор њених културних дешавања
- Организација Новогодишњих концерата у матичној школи и издвојеним одељењима
- Организација међународне концертне и културне сарадње и размене
- Организација такмичења „Такмичење младих солфеђиста“ и Међународног такмичења дрвених дувача
- Покретање и учешће у пројекту Симфонијског оркестра младих, као здруженог оркестра музичких школа Србије

- Организација индивидуалног рада са децом припремног разреда
- Организација семинара и различитих видова стручног усавршавања
- Учешће на свим видовима такмичења

Основни облици извођења програма (по старом програму)

- **Редовна настава:**
- **Индивидуална настава:** главни предмет-инструмент, соло певање и клавир као упоредни на одсеку за соло певање
- **Групна настава:** Настава солфеђа и теорије музике, хора, оркестра и камерне музике . Групе солфеђа и теорије музике имају до 10 ученика у групи, хора до 50 ученика у групи, оркестра до 30 ученика у групи и камерна музика 3 ученика у групи.
- **Додатна настава:** Организује се за ученике који се истичу својим талентом, знањем и напредовањем.
- **Допунска настава:** Организује се за ученике који у учењу имају тешкоће због којих не постижу задовољавајући успех.
- **Организовање додатне и допунске наставе предлажу стручна већа предмета.**
- Одржавање додатне и допунске наставе регулисано је структуром четрдесеточасовне радне недеље наставника.
- **Припремна настава:** за ученике који су упућени на разредни или поправни испит; за ученике завршних разреда основне и средње школе, као вид припреме за наставак школовања у средњој школи, односно на факултету.

Организација наставе (по старом програму)

Настава главног предмета - инструмента, односно певања

Током првог циклуса образовања шестогодишњег (у I, II и III разреду), четворогодишњег (у I и II разреду) и двогодишњег (у I разреду) основног музичког образовања и васпитања, час траје 30 минута, а у свим осталим разредима 45 минута.

Настава главног предмета и упоредног клавира је индивидуална у свим разредима.

Час упоредног клавира у I и II разреду за соло певање траје 45 минута.

Настава солфеђа и теорије музике

Часови солфеђа и теорије музике трају по 45 минута, у свим разредима и на свим одсецима.

Настава оркестра, хора и камерне музике

Настава оркестра је обавезна за ученике IV, V и VI разреда виолине, виолончела и хармонике. Ученици инструменталисти који не свирају у оркестру обавезни су да похађају наставу хора или камерне музике.

Настава камерне музике организује се за ученике другог циклуса шестогодишњег, као и за ученике другог циклуса четворогодишњег основног музичког образовања и васпитања. Камерни ансамбли се формирају према бројном стању ученика и предвиђају се годишњим планом рада.

Часови оркестра, хора и камерне музике трају по 45 минута. За потребе јавне и културне делатности могуће је повећати фонд часова из ових предмета са 2, на 4 часа недељно.

Клавирска сарадња - корепетиција

Часове корепетиције имају ученици гудачких инструмената, дувачких инструмената и соло певања.

Клавирски сарадник - корепетитор држи ученику наставу у присуству његовог наставника главног предмета.

Програми наставних предмета (по старом програму)

Програми наставних предмета прописани су следећим Правилницима:

- 1) Правилник о наставном плану и програму за основну музичку школу Сл. Гласник РС -Просветни гласник бр.5/2010.
- 2) Правилник о изменама и допунама правилника о наставном плану и програму за стицање образовања у четворогодишњем трајању у стручној школи за подручје рада култура, уметност и јавно информисање, Сл. Гласник РС, Просветни гласник бр.4 /1996, бр.10/24. децембар 2003. ; Просветни гласник бр.10/2013.
- 3) Правилник о плану и програму образовања и васпитања за заједничке предмете у стручним и уметничком школама, „Службени гласник СРС – Просветни гласник“ бр. 6/90 и „Просветни гласник“ бр. 4/91, 7/93, 17/93, 1/94, 2/94, 2/95, 3/95, 8/95, 5/96, 2/02, 5/03, 10/03, 24/04, 3/05, 6/05, 11/05, 6/06 и 12/06; а стручне спреме, „Службени гласник РС – Просветни гласник“ бр. 7 /91; гласник“ бр.13/07 , 10/07; 10/2013
- 4) Правилник о изменама правилника о плану и програму образовања и васпитања за заједничке предмете у стручним и уметничким школама , Просветни гласник бр. 11/2013;

а налазе се у Школском програму за период од 2017. до 2021. године.

Према програму наведених правилника наставу у Основној музичкој школи похађају ученици V и VI разреда шестогодишњег образовања и ученици другог циклуса четворогодишњег образовања закључно са школском 2022/23. године, као и ученици III и IV разреда Средње школе закључно са школском 2022/23. годином.

Обавезни наставни предмети у основној музичкој школи (по новом програму)

ШЕСТОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Први циклус						Други циклус					
	I разред		II разред		III разред		IV разред		V разред		VI разред	
	фонд часова											
	не д.	год.	не д.	год.	не д.	год.	Не д.	год.	не д.	год.	нед.	год.

Инструмент	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70	2	66
Солфеђо	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70	2	66
Теорија музике	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	33
Оркестар, хор, камерна музика	-	-	-	-	-	-	2	70	2	70	2	70	2	66
СВЕГА	4	140	4	140	4	140	6	210	6	210	7	210	7	231

ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Први циклус				Други циклус			
	I разред		II разред		III разред		IV разред	
	фонд часова							
	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	Нед.	год.
Инструмент	2	70	2	70	2	70	2	66
Солфеђо	2	70	2	70	2	70	2	66
Теорија музике	-	-	-	-	-	-	1	33
Оркестар, хор, кам. музика	-	-	-	-	2	70	2	66
СВЕГА	4	140	4	140	6	210	7	231

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Први циклус				Други циклус			
	I разред		II разред		III разред		IV разред	
	фонд часова							
	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	Нед.	год.
Соло певање	2	70	2	70	2	70	2	66
Солфеђо	2	70	2	70	2	70	2	66
Теорија музике	-	-	-	-	-	-	1	33
Упоредни клавир	1	35	1	35	1	35	1	33
СВЕГА	5	175	5	175	5	175	6	198

Наставни одсеци (по новом програму)

ОДСЕК ЗА КЛАСИЧНУ МУЗИКУ

У оквиру шестогодишњег основног музичког образовања и васпитања изучавају се следећи инструменти: виолина, виола, виолончело, гитара, тамбура Е-прим, тамбура А-бас прим, мандолина, харфа (педална и непедална), клавир, хармоника, флаута, обоа, кларинет, саксофон, фагот, хорна, труба, тромбон и ударалке.

У оквиру четворогодишњег основног музичког образовања и васпитања изучавају се: оргуље, соло певање, контрабас и туба.

Поред наставе инструмента, односно певања, на Одсеку за класичну музику изучавају се: солфеђо, теорија музике, оркестар, хор, камерна музика и упоредни клавир.

Основни облици извођења програма (по новом програму)

Редовна настава:

Индивидуална настава: главни предмет-инструмент, соло певање и клавир као упоредни на одсеку за соло певање

Групна настава: Настава солфеђа и теорије музике, хора, оркестра и камерне музике . Групе солфеђа и теорије музике имају до 10 ученика у групи, хора до 50 ученика у групи, оркестра до 30 ученика у групи и камерна музика 3 ученика у групи.

Додатна настава: Организује се за ученике који се истичу својим талентом, знањем и напредовањем.

Допунска настава: Организује се за ученике који у учењу имају тешкоће због којих не постижу задовољавајући успех.

Организовање додатне и допунске наставе предлажу стручна већа предмета.

Одржавање додатне и допунске наставе регулисано је структуром четрдесеточасовне радне недеље наставника.

Припремна настава: за ученике који су упућени на разредни или поправни испит; за ученике завршних разреда основне и средње школе, као вид припреме за наставак школовања у средњој школи, односно на факултету.

Организација наставе (по новом програму)

1) Настава главног предмета – инструмента, односно певања

Током шестогодишњег (у I, II и III разреду) и четворогодишњег (у I и II разреду) основног музичког образовања и васпитања, час траје 30 минута, а у свим осталим разредима 45 минута. Настава главног предмета и упоредног клавира је индивидуална у свим разредима.
– Час упоредног клавира за соло певање и српско традиционално певање траје 45 минута.

2) Настава солфеђа и теорије музике

– Часови солфеђа и теорије музике трају по 45 минута.

3) Настава оркестра, хора и камерне музике

– Настава оркестра је обавезна за ученике IV, V и VI разреда виолине, виоле, виолончела, тамбуре, мандолине, хармонике, флауте, обое, кларинета, саксофона, фагота, хорне, трубе, тромбона, ударалки као и за ученике III и IV разреда контрабаса и тубе. Поред стандардних оркестарских састава Школа може да формира и оркестре нестандартних састава у зависности од заступљености инструмента по врсти и годинама учења.

– Ученици инструмента који не свирају у оркестру обавезни су да похађају наставу хора.

– Настава камерне музике организује се за ученике IV, V и VI разреда шестогодишњег, као и за ученике III и IV разреда четворогодишњег основног музичког образовања и васпитања у случају када школа није у могућности да формира велике ансамбле – хор и оркестар и у оквиру додатне наставе.

– Часови оркестра, хора и камерне музике трају по 45 минута. За потребе јавне и културне делатности могуће је повећати фонд часова из ових предмета.

КЛАВИРСКА САРАДЊА – КОРЕПЕТИЦИЈА

Часови корепетиције у првом циклусу за гудачке, дувачке и ударачке инструменте трају 15 минута недељно по ученику.

Часови корепетиције за гудачке, дувачке и ударачке инструменте у другом циклусу трају 30 минута недељно по ученику.

Ученици првог циклуса соло певања наставу корепетиције имају 30 минута недељно по ученику, а другог циклуса 45 минута недељно по ученику.

Наставник корепетитор држи ученику наставу у присуству његовог наставника главног предмета и самостално као припрему за јавни наступ.

У средњој музичкој школи настава се изводи као индивидуална, групна и разредна. Час траје 45 минута.

Наставник корепетитор држи један час недељно сваком ученику у присуству његовог наставника главног предмета и самостално као припрему за јавни наступ у оквиру додатне и допунске наставе, осим код главних предмета клавир, хармоника, гитара, харфа, оргуље и чембало.

- Индивидуална настава: Главни предмет, Упоредни клавир
- У групама од 2 ученика: Читање са листа, Клавирски дуо
- У групама од 2 до 4 ученика: Камерна музика
- У групама од 5 до 8 ученика: Солфеђо, Хармонија, Музички облици, Контрапункт
- У групама од 9 до 16 ученика: Етномузикологија, Историја музике са упознавањем музичке литературе, Национална историја музике, Музички инструменти
- У групама до 30 ученика: Оркестар/Хор

ОДСЕК ЗА МУЗИЧКУ ТЕОРИЈУ

- Индивидуална настава: Клавир
- У групама од 2 ученика: Хорске партитуре
- У групама од 4: Хармонска пратња
- У групама од 5 до 8 ученика: Солфеђо, Хармонија, Музички облици, Контрапункт, Дириговање, Увод у компоновање и Аранжирање
- У групама од 9 до 16 ученика: Историја музике са упознавањем музичке литературе, Национална историја музике, Музички инструменти, Етномузикологија
- У групама до 30 ученика: Хор

ОДСЕК ЗА МУЗИЧКУ ПРОДУКЦИЈУ И ОБРАДУ ЗВУКА

- Индивидуална настава: Упоредни клавир
- У групама по два ученика: Хорске партитуре
- У групама од 5 до 8 ученика: Главни предмет, Звучно-музички процес, АУДИО, Основи дизајнирања звука за медије, Савремена хармонија са импровизацијом и оркестрацијом, Основи пројектовања електоакустичкије композиције, Основи акустике, Аудио техника, Солфеђо, Хармонија, Контрапункт, Музички облици
- У групама од 9 до 16 ученика: Историја музике са упознавањем музичке литературе, Музички инструменти, Национална историја музике
- У групама до 30 ученика: Хор

КУЛТУРНА И ЈАВНА ДЕЛАТНОСТ

Културна и јавна делатност основне музичке школе најуже је повезана са њеном образовно-васпитном улогом и чине је:

- организовање школских и ваншколских ученичких јавних наступа и концерата (солисти, ансамбли, оркестри и хорови);
- организовање концерата гостујућих музичких уметника;
- активности везане за организовање учешћа ученика на домаћим и међународним музичким такмичењима (за солисте, камерне ансамбле, оркестре и хорове); смотрема, фестивалима и сличним манифестацијама, као и за самостално организовање оваквих манифестација;
- организовање разних врста прослава, меморијала, размена, гостовања и сличних манифестација;
- организовање мајсторских курсева истакнутих музичких педагога и извођача;
- организовање студијских путовања;
- организовање медијских промоција разне врсте;
- успостављање разних облика сарадње са домаћим и иностраним образовним и културним институцијама.

Програм наставних предмета за основну школу (шестогодишње образовање – по новом програму)

Клавир

Назив предмета:	Клавир
Одсек:	Клавирски
Циљ:	Изучавање предмета клавира ради овладавања инструментом на нивоу 1. разреда основне музичке школе
Разред:	1. омш
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа недељно у трајању од 30 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Смотра на завршетку школске године
Испит:	/
Јавни наступ:	2 наступа у току школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – опише својим речима делове клавира и начин добијања тона на клавиру; – правилно седи за клавиром; – изражајно пева, а потом самостално или уз пратњу наставника свира кратке и лаке 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Положај за клавиром. Поставка руку и прстију. Вежбе за опуштање. Вежбе за правилно ритмизирање. Неговање музичке меморије. Привикавање ученика на самоконтролу звука и схватање музичког облика. Основне врсте удара: портато, легато, стакато. Вежбе за глупост зглоба (свирање интервала). Динамичке ознаке: пијано, мецофорте, форте, крешендо и диминуендо.

<p>песмице по слуху;</p> <ul style="list-style-type: none"> – примени основне елементе нотне писмености у свирању и чита нотни текст у виолинском и бас кључу; – препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање, артикулацију и опише их својим речима; – опише својим речима појмове канон, имитација; – примени различита музичка изражајна средства у складу са карактером музичког дела; – самостално свира кратке композиције напамет; – самостално и уз помоћ наставника контролише квалитет звука; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при извођењу музике; – користи уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука. 		<p>Ознаке за темпо: анданте, модерато, алегро. Појам лука. Појам фразе. Појам такта, двотакта, тротакта са одговарајућим нагласцима. Упознавање вредности ноте и паузе као и триоле, синкопе и пунктиране ноте. Увођење ученика у начине вежбања. Читање нота, знаци за октаве, знаци за интервале. Остале ознаке на које се наилази у литератури предвиђеној програмом. Контрола звука. Полифонија – канон, имитација.</p> <p>Скале и трозвуци Дурске скале по квинтном кругу (почевши од тона ЦЕ) до четири повисилице у размаку једне октаве, у четвртинама, у паралелном и супротном смеру од истог тона. Дурски трозвук разложено и истовремено – основни положај и два обртаја трогласно у четвртинама.</p>
---	--	---

Назив предмета:	Клавир
Одсек:	Инструментални - клавир
Циљ:	Учење предмета клавира ради овладавања инструмента на нивоу 2. разреда
Разред:	2.
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 (30 минута)

Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	1
Испит:	/
Јавни наступ:	Обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> - чита течно нотни текст у виолинском и бас кључу; - опише својим речима и одсвира основне елементе музичке форме: мотив, реченица, облик песме, облик сонатине; - препозна и примени основне законе метрике, слаб и јак део такта; - користи педал у делима једноставније фактуре; - уочи у нотном тексту и примени у извођењу акценте; - чује и примени више динамичких нивоа пиајанисимо, мецопијано, фортисимо, мецофорте; - јасно дистанцира у свом извођењу мелодијску линију од пратње; - осмисли уз помоћ наставника и примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког дела; - самостално и/или по потреби уз помоћ наставника контролише квалитет звука; - повезује прсторедне групе подметањем и пребацивањем палца уз слушну контролу самостално и уз помоћ наставника; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> 1) Лествице: дурске и молске до четири предзнака у осминама у размаку две октаве паралелно; 2) Десет композиција по слободном избору од чега обавезно 5 виртуозног карактера (етиде или композиције виртуозних захтева); 3) две полифоне композиције; 4) Два става из различитих сонатина (сонате) или један став сонатине (сонате) и варијације;

<p>- развија спретност целокупног апарата уз помоћ наставника;</p> <p>- свира са наставником или другим учеником дела за клавир четвороручно;</p> <p>- самостално, изражајно свира композиције напамет;</p> <p>- учествује на јавним наступима у школи и ван ње;</p> <p>- развија и испољи самопоуздање у току јавног наступа;</p> <p>- поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.</p>		
--	--	--

Назив предмета:	КЛАВИР
Одсек:	ИНСТРУМЕНТАЛНИ - КЛАВИР
Циљ:	Учење предмета клавира ради овладавања инструмента на нивоу програма 3. разреда
Разред:	трећи
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 недељно по 30 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	1
Испит:	1
Јавни наступ:	2 (минимално)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>- свира с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено уз помоћ наставника;</p>	<p>ИЗБОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>1. Лествице :</p> <ul style="list-style-type: none"> - дурске лествице до 4 предзнака - хроматска лествица у 2 октаве паралелно - трозвук четворогласно кроз октаве <p>2. Етиде:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5 етида <p>3. Циклична форма:</p>

<p>- јасно разликује и доследно изводи различите врсте удара;</p> <p>- транспонује хроматски лакше мотиве или реченице;</p> <p>- примени више динамичких нијанси у свирању;</p> <p>- негује културу тона;</p> <p>- објасни својим речима значења термина музичке форме и конструкције дела;</p> <p>- свира двохвате са јасним диференцирањем мелодијске линије;</p> <p>- свесно користи директан и синкопирани педал;</p> <p>- јасно разликује врсте украса и може да одсвира краћи трилер;</p> <p>- препознаје елементе у свирању других клавириста;</p> <p>- свира у дуу са наставником или са другим учеником.</p>		<p>- 2 става из различитих Сонатина или једна варијација и 1 став Сонатине</p> <p>4. Полифоне композиције: - 2 полифоне композиције по избору</p> <p>5. Комади: - 5 композиција по избору</p>
---	--	---

Називпредмета:	Клавир
Одсек:	Клавирски
Циљ:	Развијање интересовања и љубави према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање музичке флексибилности и осетљивости, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак школовања у средњој музичкој школи.
Разред:	4. омш
Обликрада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа недељно у трајању од 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Полугодишња смотра – лествица, етида
Испит:	Годишњи испит – етида, полифона композиција, став сонатине, комад
Јавни наступ:	2 јавна наступа у току школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> - чита и свира течно са листа лакше вежбе са обе руке или одвојено; - самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; - примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; - коригује лоше извођење у току свирања; - у свирању примени више динамичких нијанси и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; - појасни конструкцију дела и да својим речима објасни значења термина музичке форме; - јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; - негује културу тона кроз критичко слушање свог и туђег свирања; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Решавање техничких и музичких проблема ➤ Вежбе за: <ul style="list-style-type: none"> ▪ јачање прстију (нарочито 4. и 5. прста) ▪ подметање палца и брзо низање и промену прсторедних група ▪ повећање распона шаке ➤ Припремне вежбе за веће интервале ➤ Изграђивање технике двогласа у полифоним композицијама ➤ Проширење динамичке лествице као рад на упознавању елемената правила интерпретације ➤ Примена педала ➤ Анализа облика – дводелна песма, троделна песма, прелудијум... ➤ Украси – двоструки предудар, групето, трилер

<ul style="list-style-type: none"> - свирањем у клавирском дуу примени принцип узајамног слушања и сарадње; - учествује на јавним наступима у школи и ван ње; - пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); - критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; - критички прати сопствени развој; - самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; - поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Читање с листа лаких композиција ➤ Свирање у клавирском дуу <p>✚ Скале и трозвучи</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Молске скале по квартном кругу (почевши од тона ДЕ) до пет предзнака кроз четири октаве у шеснаестинама, у паралелном кретању. ➤ Хроматске скале кроз четири октаве у шеснаестинама, у паралелном кретању. ➤ Велико разлагање трозвуча (арпеђо) у осминама, кроз две октаве. ➤ Доминантни и умањени септакорд (арпеђо) у осминама, кроз две октаве. <p>✚ Литература</p> <ul style="list-style-type: none"> – Јела Кршић: <i>Клавирска хрестоматија</i> за IV разред –Беренс: <i>Op. 61</i>, I и II свеска, избор од бројева 2, 3, 8, 10, 13, 15, 16, 19 и 21 –Черни: <i>Op. 849</i>, избор од бројева 13, 15, 25 и 26 –Черни: <i>Op. 299</i>, I и II свеска избор од бројева 1, 2, 4, 5, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18 и 20 –Хелер: <i>Етиде I и II свеска, op. 47</i> избор –Друге етиде одговарајуће тежине. –Ј. С. Бах: <i>Мали нелудијуми</i> (6 и 12), избор –Хендл: <i>Избор композиција</i>, у редакцији Јеле Кршић
--	--	--

		<p>–Глинка: <i>Четири двогласне фуге</i></p> <p>–Мјасковски оп. 78: <i>Двогласне фуге де-мол и ге-мол</i></p> <p>–Друге полифоне композиције.</p> <p>– Хајдн: <i>Сонатине и сонате</i></p> <p>–Моцарт: <i>Бечке сонатине</i></p> <p>– Кулау: <i>Сонатине /теже/</i></p> <p>– Клементи: <i>Сонатине</i></p> <p>– Бетовен: <i>Сонатина оп. 49, Ге-дур</i></p> <p>– Кабалевски: <i>Варијације де – мол на словачку тему</i></p> <p>– Николајев: <i>Мале варијације у класичном стилу</i></p> <p>– Мајкапар: <i>Варијације на руску тему оп. 8</i></p> <p>– Бетовен: <i>Варијације Еф- дур на швајцарску тему</i></p> <p>– Друге варијације по избору</p> <p>– Рајичић: <i>Свита де-мол; Мала клавирска свита</i></p> <p>– Ј. Бандур: <i>Успаванка</i></p> <p>– М. Тајчевић – <i>Дјеци, II мала свита</i></p> <p>– Наши композитори за младе пијанисте.</p> <p>– Лотка Калински: <i>Стари далматински плесови</i></p> <p>- Козина: <i>Дивертимента</i></p> <p>- Готовац: <i>Минијатуре</i></p> <p>- Григ: <i>Лирски комади /избор/</i></p> <p>- Кабалевски: <i>Дечје композиције /избор/</i></p>
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> - Черепњин: <i>Десет веселих комада /избор/</i> - Гречанинов: <i>оп. 99-119, 123, 127 /избор/</i> - Шуман: <i>Албум за младе /избор/; Сонатина Ге-дур</i> - Прокофјев: <i>Музика за децу</i> - Дворжак: <i>Два бисера</i> - Мусоргски: <i>Суза</i> - Кулак: <i>Дечји живот</i> - Шостакович: <i>Игра лутака /избор/</i> - Карганов: <i>Албум за младе, оп. 21 /избор/</i> - Пахуљски: <i>Прелудијум це-мол</i> - Глијер: <i>Дванаест лаких комада оп. 31</i> - Скарлати: <i>Пет лаких комада</i> - Драгои: <i>Минијатуре</i> - Кодаљ: <i>Дечје игре</i> - Бетовен: <i>За Елизу</i> - И друге композиције одговарајуће тежне. <p>✚ Композиције за свирање четвороручно</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вебер: <i>Тема са варијацијама Ге-дур оп. 10; Шест лаких комада</i> - Ј. К. Бах: <i>Рондао Еф-дур</i> - Шуман: <i>Оригинални четвороручни комади оп. 85</i> - Шуберт: <i>Варијације е-мол оп. 10</i> - Шите: <i>Шпанске ноћи оп. 144</i> - Бертини: <i>25 етида оп. 97</i>
--	--	---

		<p>- Дијабелли: <i>Соната оп. 73</i></p> <p>-Ржиковски: <i>Албум за младе оп. 22</i></p> <p>- И друге композиције одговарајуће тежине.</p>
--	--	--

Назив предмета:	Клавир
Одсек:	Клавир
Циљ:	Циљ учења предмета Клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	Пети
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часова 45мин.
Годишњи фонд часова:	70 часова
Смотра:	Једна смотра на крају првог полугодишта
Испит:	На крају школске године
Јавни наступ:	Минимум два јавна наступа

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ / ТЕМА САДРЖАЈИ
<p>примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања;</p> <p>– самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – коригује лоше извођење у току свирања;</p> <p>– у свирању примени динамичке нијансе и јасно диференцира мелодијску линију од пратње;</p> <p>– негује културу тона;</p> <p>– појасни конструкцију дела и да својим речима објасни значења термина музичке форме;</p> <p>– јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера;</p>	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Решавање и усавршавање сложених техничких захтева (техника скокова), припрема за свирање октава, тремола...</p> <p>Ознаке за динамику са свим ступњевима у диференцирању јачине свирања, употреба више термина за брзину.</p> <p>Полиритмија – решавање основних проблема.</p> <p>Детаљнији рад на елементима полифоније – глас, тема, имитација, одговор, инверзија, инвенција ...</p> <p>Увођење ученика у самосталност у погледу примене прстореда и других дисциплина, као и</p>

<p>-учествује на јавним наступима у школи и ван ње;</p> <ul style="list-style-type: none"> – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; – критички прати сопствени развој; – свирањем у клавирском дуу примени принцип узајамног слушања и сарадње; – користи носиоце звука за слушање музике; – препознаје музичке елементе у свирању других; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 	<p>оспособљавање ученика да сагледа тешкоће и сам нађе средства и начин да их реши.</p> <p>Свирање у клавирском дуу.</p> <p>Скале и трозвуци</p> <p>Шест дурских и шест молских скала у размаку октаве по избору, у паралелном и супротном кретању, у шеснаестинама, кроз четири октаве.</p> <p>Хроматске скале у паралелном кретању кроз четири октаве, у шеснаестинама.</p> <p>Велико разлагање трозвука (арпеђо) кроз четири октаве, у осминама, паралелно.</p> <p>– Велико разлагање доминантног и умањеног септакорда (арпеђо), кроз четири октаве у осминама.</p> <p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лествице и акорди по програму; - десет композиција по слободном избору од чега обавезно пет виртуозног карактера (етиде); - две полифоне композиције; - два става из различитих сонатина (соната) или варијације и један став сонатине (сонате) или два циклуса варијација; - једна композиција за четвороручно свирање. <p>Јавни наступи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обавезна два јавна наступа током школске године; <p>Смотра (на крају првог полугодишта):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. једна лествица по избору из програма предвиђеног за овај разред 2. једна виртуозна етида <p>Испитни програм (на крају школске године):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Једна етида; 2. Једна полифона композиција; 3. Један став сонатине (сонате) или варијације;
--	--

	4. Једна композиција по слободном избору.
--	---

Називпредмета:	Клавир
Одсек:	Вокално-инструментални
Циљ:	Оспособљавање ученика за бављење музиком на нивоу основношколског знања и за наставак школовања у средњој музичкој школи.
Разред:	шести
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	66
Смотра:	1
Испит:	1
Јавни наступ:	2

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ / ТЕМА САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – чита и свира течно с листа са обе руке; – повеже знање из теорије музике са елементима интерпретације; – препозна период настанка одређене композиције; – спретно изведе технички захтевније композиције; – самостално хармонизује једноставни тематски материјал; – појасни конструкцију дела и да објасни значења термина музичке форме; – својим речима објасни и користи одговарајуће врсте меморије; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – негује културу тона; – критички прати сопствени развој и самостално опредељује средства за његово побољшање; – самостално вежба по плану који је утврдио 	<p>Област / тема: Извођење музике</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скале и трозуци -Шест дурских и шест молских лествица које нису рађене у петом разреду у размаку октаве у паралелном и супротном кретању, у шеснаестинама, кроз четири октаве. Хроматске лествице у размаку октаве паралелно, у шеснаестинама кроз четири октаве. Велико разлагање трозвука (арпеђо) у паралелном кретању кроз четири октаве у шеснаестинама. Велико разлагање доминантног и умањеног септакорда, кроз четири октаве паралелно у шеснаестинама. 2. Пет етида 3. Две полифоне композиције 4. Два прва става из различитих соната 5. Једна композиција домаћег аутора 6. Пет комада различитог карактера <p>Читање с листа. Унапређивање технике у смислу хитрине прстију и издржљивост, ритмичке</p>

	<p>стабилности, кантилене, јасне хармонизације.</p> <p>Течно извођење технички сложенијих композиција са поштовањем свих задатих параметара. Вођење техничког и музичког развоја ученика као нераздвојне целине.</p> <p>Технике свирања удвојених интервала: терце, октаве.</p> <p>Врсте меморије – фотографска, аудитивна, меморија прстију, ради сигурнијег учења напамет.</p> <p>Основни појмови и стилови у вези с композицијама које се изводе – динамика, фраза, израз, темпо, агогика и остали елементи интерпретације као одлике стилских периода: барок, класицизам, XX век.</p> <p>Једноставније импровизације пратње, свирање каденци.</p>
--	---

Хармоника

Назив предмета:	Хармоника
Одсек:	Класична музика
Циљ:	Циљ учења предмета Хармоника је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања.
Разред:	први
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа недељно, 30 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	1.Једна лествица; 2.Једна етида (или композиција виртуозних извођачких захтева); 3.Две композиције, по слободном избору;
Испит:	/
Јавни наступ:	обавезна два јавна наступа током школске године.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
	1. Лествице,	Карактеристике инструмента. Седење и држање инструмента.

<ul style="list-style-type: none"> – опише својим речима карактеристике хармонике и начин добијања тона; – правилно седи и држи инструмент; – правилно поставља руке на обе клавијатуре; – правилно води и мења мех; – примени основне елементе нотне писмености, чита виолински и бас кључ; – препозна основне ознаке за темпо, динамику, акценте, понављање; – примени означену артикулацију и обликује фразу; – употреби регистре у циљу промене боје и висине тона; – самостално свира соло кратке композиције напамет; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 	<p style="text-align: center;">техничке вежбе, етиде</p> <p style="text-align: center;">2. комади</p>	<p>Поставка леве и десне руке. Мех. Виолински и бас кључ. Основне ознаке. Артикулација. Регистри. Музичка меморија. Јавни наступи. Понашање на јавном наступу.</p> <p>Скале и трозвучи: Це-дур, Ге-дур, Де-дур, Еф-дур (паралелно у четвртинама, трозвук-мало разлагање и симултано)</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <ul style="list-style-type: none"> – З. Ракић: <i>Хармоника за 1.разред основне музичке школе</i> (уџбеник); – З. Ракић: <i>Хрестоматија за хармонику</i>; – З. Ракић: <i>Композиције за хармонику</i>; – В. В.Терзић: <i>Школа за хармонику</i>, 1.свеска; – А. Факин: <i>Школа за хармонику</i>, 1.свеска; – Л. Међери: <i>Избор композиција за хармонику</i>, 1.свеска; – М. Барачков: <i>Избор композиција за хармонику</i>, 1.свеска;
---	---	---

Називпредмета:	Хармоника
Одсек:	Класична музика
Циљ:	Циљ учења предмета Хармоника је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања.
Разред:	други
Облик рада:	индивидуални

Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа недељно, 30 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	1.Једна лествица; 2.Једна етида (или композиција виртуозних извођачких захтева); 3.Једна полифона композиција; 3.Једна композиција, по слободном избору;
Испит:	/
Јавни наступ:	обавезна два јавна наступа током школске године.

ИСХОДИ По завршеној области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – одсвира мотив и реченицу уз јасно диференцирање мелодије од пратње; – свира шеснаестине, пунктиране осмине и триоле; – примени основне елементе динамичког нијансирања; – свира хармонске интервале и легато помоћу заједничког тона; – уједначи технику леве и десне руке; – свира у тактовима 4/8,2/2,3/2,4/2; – примени ознаке за темпо: алетро, андантино, адађо, ленто; – изводи једноставнија мелодијска кретања на обе клавијатуре, као увод у полифонију; – примени акцентирање тона мехом; – користи све регистре који су на располагању; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – поштује договорена правила понашања 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лествице, техничке вежбе, етиде 2. Полифоне композиције 3. комади 	<p>Мотив и реченица. Шеснаестина, пунктирана осмина и триоле. Динамичко нијансирање - пиано, мецопиано, мецофорте, форте, крешендо и декрешендо. Легато и интервали. Техника леве и десне руке. Врсте такта: 4/8,2/2,3/2,4/2. Нове ознаке за темпо. Мелодијска кретања. Акцентирање мехом. Регистри. Јавни наступи. Понашање на јавном наступу.</p> <p>Скале и трозвучи: Це-дур, Ге-дур, Де-дур, Еф-дур и упознавање са а-мол лествицом (дурске паралелно у четвртинама и осминама; Трозвук, мало разлагање и симултано; молска лествица паралелно у четвртинама; трозвук мало разлагање и симултано)</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – З. Ракић: <i>Хармоника за 2.разред основне музичке школе</i>(уџбеник); – З. Ракић: <i>Хрестоматија за хармонику</i>; – З. Ракић: <i>Композиције за хармонику</i>; – В. В.Терзић: <i>Школа за хармонику</i>, 2.свеска; – А.Факин: <i>Школа за хармонику</i>, 2.свеска; – Л. Међери: <i>Избор композиција за хармонику</i>, 1.свеска; – М. Барачков: <i>Избор композиција за хармонику</i>, 1.свеска;

при слушању и извођењу музике.		
--------------------------------	--	--

Назив предмета:	Хармоника
Одсек:	Класична музика
Циљ:	Циљ учења предмета Хармоника је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања.
Разред:	трећи
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа недељно, 30 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	(на крају првог полугодишта): -две композиције по слободном избору;
Испит:	1.Једна лествица; 2.Једна етида; 3.Једна полифона композиција; 4.Једна композиција по слободном избору;
Јавни наступ:	обавезна два јавна наступа током школске године.

ИСХОДИ По завршеној области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – испољи техничку спретност леве и десне руке; – свира хармонске интервале са подметањем и пребацивањем прстијудесне руке; – примени репетицију тона десном и левом руком са разним комбинацијама прстореда; – примени украсе; – примени динамичко нијансирање; – примени регистре у односу на стил и карактер композиције; 	<ul style="list-style-type: none"> 4. Лествице, техничке вежбе, етиде 5. Полифоне композиције 6. комади 	<p>Техника леве и десне руке. Свирање подметањем и пребацивањем прстију. Репетиција тона. Украси: дуги и кратки предудар, мордент, пралтрилер и краћи трилер. Динамичко нијансирање. Регистри. Музички облици. Музичка меморија. Јавни наступи. Понашање на јавном наступу.</p> <p>Скале и трозвуци Дурске и молске скале до три предзнака паралелно у четвртинама, осминама и шеснестинама, трозвук-мало разлагање и симултано</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p>

<ul style="list-style-type: none"> – примени знања из музичких облика при тумачењу нотног текста; – меморише музички текст; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<ul style="list-style-type: none"> – З. Ракић: <i>Хармоника за 3.разред основне музичке школе(уџбеник)</i>; – З. Ракић: <i>Хрестоматија за хармонику</i>; – З. Ракић: <i>Композиције за хармонику</i>; – В. В.Терзић: <i>Школа за хармонику, 3.свеска</i>; – З. Вукосављевић: <i>Избор композиција за хармонику за 3.и 4.разред- 1. и 2. свеска</i>; – А.Факин: <i>Школа за хармонику, 2.свеска</i>; – Л. Међери: <i>Избор композиција за хармонику, 2.свеска</i>; – М. Барачков: <i>Избор композиција за хармонику, 2.свеска</i>;
--	--	--

Назив предмета:	Хармоника
Одсек:	Класична музика
Циљ:	Циљ учења предмета Хармоника је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања.
Разред:	четврти
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа ,45 минута
Годишњи фонд часова:	70 часова
Смотра:	на крају првог полугодишта: две композиције по слободном избору
Испит:	1. Једна лествица 2. Једна етида 3. Једна полифона композиција 4. Једна циклична композиција или две композиције различитог карактера
Јавни наступ:	-обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– испољи техничку спретност десне и леве	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	-Техника леве и десне руке. -Прстореди.

<p>руке при свирању композиције са елементима полифоније; – примени различите прсторедe при свирању интервала и акорада; – користи различите регистре у зависности од стила и карактера композиције; – свира једноставније композиције цикличног облика, сонатине, свите; – примени украсе, двоструки предудар, групето и трилер; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лествице, техничке вежбе, етиде 2. Полифоне композиције 3. Комади 4. Циклична композиција - варијације 	<p>-Регистри. -Украси. -Скокови на обе клавијатуре. - Музички облици. -Јавни наступи.</p> <p>-Скале и трозвучи. - Дурске и молске скале до четири предзнака кроз две октаве у паралелном и супротном кретању у четвртинама, осминама и шеснаестинама, а одговарајуће молске скале кроз две октаве у паралелном кретању у четвртинама, осминама и шеснаестинама. - Дурски и молски трозвучи четворогласно у малом разлагању и симултано Свирање октава симултано и разложено</p> <p>ЛИТЕРАТУРА – З. Ракић: Хармоника за 4. разред основне музичке школе (удбеник); – З. Ракић: Хрестоматија за хармонику; – З. Ракић: Композиције за хармонику; – В. В.Терзић: Избор етида и композиција, 1. свеска; – З. Вукосављевић: Избор композиција за хармонику за 3. и 4. разред – 1. и 2. свеска; – А.Факин: Школа за хармонику, 3. свеска; – Л.Међери: Избор композиција за хармонику, 2. свеска; – М. Барачков: Избор композиција за хармонику, 2. Свеска.</p>
---	--	--

Назив предмета:	Хармоника
Одсек:	Класична музика
Циљ:	Циљ учења предмета Хармоника је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања.
Разред:	пети
Облик рада:	индивидуални

Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа ,45 минута
Годишњи фонд часова:	70 часова
Смотра:	на крају првог полугодишта етида и композиција по слободном избору
Испит:	1. Једна лествица 2. Једна етида; 3. Једна полифона композиција; 4. Једна циклична композиција;
Јавни наступ:	обавезна два јавна наступа током школске године.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примени знања из музичких облика у делима са елементима полифоније; – свира композиције цикличног карактера: тема са варијацијама, свита, сонатина, сонатни облик; – примени ознаке за динамику и темпо; – испољи техничку спретност десне и леве руке; – користи различите регистре у зависности од стила и карактера композиције; – самостално решава лакше проблеме у примени прсторед;а; – самостално решава извођење појединих врста артикулације и писања ознака за мех; – испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лествице, техничке вежбе, етиде 2. Полифоне композиције 3. Комади 4. Циклична композиција - варијације 	<ul style="list-style-type: none"> -Музички облици -Цикличне композиције. -Ознаке и за динамику и темпо. - Техника десне и леве руке. - Регистри. -Прстореди. -Артикулација и мех. -Јавни наступи. -Понашање на јавном наступу. -Скале и трозвуци -Дурске и молске скале до пет предзнака кроз две октаве у паралелном и супротном кретању. - Дурски и молски трозвуци у великом разлагању и симултано. -Доминантни септакорд у малом разлагању и симултано, октаве симултано и разложено. <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – З. Ракић: Хармоника за 5. разред основне музичке школе(уџбеник); – З. Ракић: Хрестоматија за хармонику; – З. Ракић: Композиције за хармонику; – В. В.Терзић: Избор етида и композиција, 1.и 2. свеска; – З. Вукосављевић: Избор композиција за хармонику за 5. и 6. разред – 1. и 2. свеска; – З. Ракић: Хармоника-албум за младе; – А.Факин: Марљиви хармоникаш; – Ј. Међери: Избор композиција за хармонику, 3. свеска; – М. Барачков: Избор композиција за хармонику, 3. свеска;

--	--	--

Назив предмета:	Хармоника
Одсек:	Класична музика
Циљ:	Циљ учења предмета Хармоника је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања.
Разред:	шести
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	66 часова
Смотра:	на крају првог полугодишта: етида и композиција по слободном избору:
Испит:	1. Једна лествица 2. Једна етида 3. Једна полифона композиција 4. Једна циклична композиција 5. Једна композиција виртуозног карактера
Јавни наступ:	-обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примени основне карактеристике музичких стилова кроз одговарајућу литературу; – повеже техничке и музичке елементе у интерпретацији композиције; – користи регистре без предходне припреме и усаврши транспоновање регистрима; – примени артикулацију и динамику у зависности од стила и карактера композиције; – чита са листа лакше комаде и етиде; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; 	<p style="text-align: center;">ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лествице, техничке вежбе, етиде 2. Полифоне композиције 3. Комади 4. Циклична композиција - варијације 	<ul style="list-style-type: none"> -Музички стилови основне карактеристике. -Технички и музички елементи -Регистри -Артикулација и динамика. -Читање са листа. -Јавни наступи. -Понашање на јавном наступу. <p style="text-align: center;">Скале и трозвучи</p> <ul style="list-style-type: none"> -Дурске и молске скале до шест предзнака кроз две октаве у паралелном и супротном кретању. - Дурски и молски трозвучи у малом, великом разлагању и симултано. - Доминантни и умањени септакорди у малом, великом разлагању и симултано кроз две октаве у паралелном кретању. Октаве симултано и разложено Хроматска скала у паралелном кретању. <p style="text-align: center;">ЛИТЕРАТУРА</p>

<ul style="list-style-type: none"> – испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<ul style="list-style-type: none"> – З. Ракић: Хармоника за 6.разред основне музичке школе (уџбеник); – З. Ракић: Хрестоматија за хармонику; – З. Ракић: Композиције за хармонику; – В. В.Терзић: Избор етида и композиција, 2. и 3. свеска; – З. Вукосављевић: Избор композиција за хармонику за 5. и 6. разред – 1. и 2. свеска; – З. Ракић: Хармоника – албум за младе; – А. Факин: Марљиви хармоникаш; – Л. Међери: Избор композиција за хармонику, 3.свеска; – М. Барачков: Избор композиција за хармонику, 3. свеска;
---	--	---

Флаута

Назив предмета:	ФЛАУТА
Одсек:	Дувачки
Циљ:	Циљ учења предмета Флауте је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	први
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 час недељно 30 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Годишња смотра
Испит:	/
Јавни наступ:	Минимум 2 јавна наступа у току школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – опише својим речима карактеристике флауте и начин добијања тона; – дише уз подршку трбушних мишића, 	<p style="text-align: center;">ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Тонске и техничке вежбе</p> <p>Лествице</p>	<p>Упознавање са флаутом, њеним карактеристикама и начином одржавања. Основно нотно описмењавање - упознавање са нотним вредностима и паузама.</p> <p>Основе технике дисања: удисај и издисај уз подршку трбушних мишића (дијафрагме), без инструмента и</p>

<p>уз помоћ и контролу наставника;</p> <ul style="list-style-type: none"> – контролише положај тела при свирању; – правилно поставља и држи инструмент; – производи самостално тон; – самостално поставља прсте леве и десне руке са ослањањем на усник, кажипрст леве и палац десне руке; – правилно изводи вежбе за тон уз помоћ наставника; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу; <p>покаже позитиван однос према заједничком</p>	<p>Етиде</p> <p>Композиције уз клавирску пратњу</p>	<p>са њим.</p> <p>Поставка усана (амбажура) на глави флауте.</p> <p>Емитовање (добијање) тона у првој октави (количина, брзина и правац ваздуха).</p> <p>Улога језика – атак.</p> <p>Правилно држање инструмента:</p> <ul style="list-style-type: none"> – држање тела; – поставка леве руке - стабилан ослонац на кажипрст; – поставка десне руке - стабилан ослонац на палац и мали прст. <p>Овладавање грифовима прве октаве.</p> <p>Основне артикулације: портато и легато.</p> <p>Музичка меморија - неговање и развијање.</p> <p>Изддржавање тонова у оквиру савладаног тонског опсега.</p> <p>Камерно музицирање са наставником (дуо).</p> <p>Вежбе за развој покретљивости прстију тј. технике.</p> <p>Увођење у начине самосталног рада код куће.</p> <p>Музички бонтон.</p> <p>Скале и трозвучи</p> <p>Упознавање са тоналитетима и њиховим трозвучима у оквиру савладаног тонског опсега у целим нотама, половинама и лаганим четвртинама (Ге и Еф - дур)</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Школе и етиде за флауту</p> <ul style="list-style-type: none"> – М. Рикије: <i>Мени не мањка даха</i> – Т. Ваи: <i>Почетна књига за флауту</i> – Бантаи - Шипош: <i>АБЦ</i> – А. Кавчић Пуцихар: <i>Свирамо флауту</i> – М.Мојс: <i>Флаутиста почетник</i> – <i>1-3</i> – Љ. Димитријевић: <i>Школа за флауту за први разред</i> – избор – Тафанел – Гобер: <i>Комплетна метода за флауту</i> – избор <p>и друга литература сличног садржаја и тежине</p> <p>-Бух Томшић Школа за флауту</p> <p>Композиције уз клавирску пратњу</p> <p>Избор комада из збирке Хрестоматија 1 :</p> <ul style="list-style-type: none"> – Руска народна песма: <i>Топ-Топ</i>, Кабалевски: <i>Мала полка</i>, Руска народна песма: <i>Препелица..</i>) – Ј. Хајдн: <i>Ариета</i> – Х. Персл: <i>Ригодон</i> – Чешка народна песма: <i>Анушка</i>
--	---	---

		<ul style="list-style-type: none"> – Пудихар: <i>Лунина песма</i> – Е. Босвел : <i>Мало магаре</i> – Л. В. Бетовен: <i>Шкотска игра</i> – А. Гедике: <i>Игра</i> и друге композиције сличног садржаја и тежине
--	--	--

Назив предмета:	ФЛАУТА
Одсек:	Дувачки
Циљ:	Циљ учења предмета Флауте је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања.
Разред:	други
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа недељно 30 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	годишња смотра
Испит:	/
Јавни наступ:	Минимум два јавна наступа у току школске године.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – опише својим речима карактеристике флауте и начин добијања тона; – дише уз подршку трбушних мишића, уз помоћ и контролу наставника; – правилно изводи вежбе за тон уз помоћ наставника; – производи самостално тон; – самостално поставља прсте леве и десне руке са ослањањем на усник, кажипрст леве и палац десне руке; – примењује основне елементе музичке писмености приликом свирања и читања 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ Тонске и техничке вежбе Лествице Етиде Композиције уз клавирску пратњу	Правилно држање инструмента: <ul style="list-style-type: none"> – држање тела; – поставка леве руке - стабилан ослонац на кажипрст; – поставка десне руке - стабилан ослонац на палац и мали прст. Правилно дисање – контрола. Амбажура и њена контрола. Улога језика – атак. Овладавање грифовима прве и друге октаве. Основне артикулације: стакато и легато. Основни елементи музичке писмености. Основне ознаке темпа. Музичка меморија - неговање и развијање. Тонски опсег: d1 – d3. Издржавање тонова у оквиру савладаног тонског опсега. Технике вежбе за развој покретљивости прстију. Самостално вежбање – начини и процедуре.

<p>нотног текста у виолинском кључу;</p> <ul style="list-style-type: none"> – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољава самопоуздање током јавног наступа; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу; – испољи позитиван однос према заједничком музицирању; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>Музички бонтон.</p> <p>Скале и трозвучи</p> <p>Дурске лествице до два предзнака, са тоничним квинтакордима, кроз две октаве.</p> <p>Лествице у оквиру савладаног тонског опсега.</p> <p style="text-align: center;">ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Школе и етиде за флауту</p> <ul style="list-style-type: none"> – М. Мојс: <i>Флаутиста почетник</i> – 3-7 вежбе – Љ. Димитријевић: <i>Школа за флауту – избор</i> – Тафанел – Гобер: <i>Комплетна метода за флауту – избор</i> – Г. Гариболди: <i>Етиде – избор</i> <p>и друга литература сличног садржаја и тежине</p> <p>Композиције уз клавирску пратњу</p> <ul style="list-style-type: none"> – Композиције из збирке <i>Хрестоматија 1:</i> – В. А. Моцарт: <i>Мајска песма, Песма пастира</i> – Н. Бакланова: <i>Хоровод</i> – Е.Перишон : <i>Рано јутро</i> – Хамилтон: <i>Песма дуги</i> – Ј. Брамс: <i>Успаванка</i> – К. В. Глук: <i>Плес духова</i> – В. А. Моцарт: <i>Арија Папагена</i> – Е. Кронке: <i>Моменто ђокозо</i> – Е. Храдецки: <i>Сунчани реге</i> – М. Кесик: <i>Пипова звона</i>
		<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – вежбе, етиде и комади сличног садржаја и тежине, прилагођени узрасту почетника <p>избор неколико једноставних комада уз клавирску пратњу</p> <p>Програм смотре:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. једна лествица напамет; 2. једна етида; 3. једна композиција по слободном избору

Назив предмета:	ФЛАУТА
-----------------	---------------

Одсек:	Дувачки
Циљ:	Циљ учења предмета Флауте је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања.
Разред:	трећи
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа недељно 30 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Полугодишна смотра
Испит:	Годишни испит
Јавни наступ:	Минимум два јавна наступа у току школске године.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – правилно дише уз подршку трбушних мишића (дијафрагма), уз мању помоћ наставника; – кратко опише технику дисања коју користи при свирању; – користи проширен тонски опсег инструмента; – контролише позицију тела приликом свирања; – изводи правилно вежбе за развој и обликовање тона, уз помоћ наставника; – самостално свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – учествује на јавним наступима; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу; 	<p style="text-align: center;">ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Тонске и техничке вежбе</p> <p>Лествице</p> <p>Етиде</p> <p>Композиције уз клавирску пратњу</p>	<p>Континуирана контрола исправно постављеног дисања. Контрола амбажуре.</p> <p>Тонски опсег: ce^1- ge^3. Грифови прве, друге и дела треће октаве. Атак : координација прста и језика. Основне динамичке разлике (f, p). Музичка фраза – елементи и обликовање. Свирање композиција различитих садржаја уз клавирску пратњу. Музичка меморија - неговање и развијање. Заједничко свирање (наставник – ученик; ученик – ученик). Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске лествице до три предзнака, са тоничним квинтакордима у обртајима. Лествице у оквиру савладаног тонског опсега.</p> <p style="text-align: center;">ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Школе и етиде за флауту</p> <ul style="list-style-type: none"> – М. Мојс: <i>Флаутиста почетник</i> – 7-10 – Љ. Димитријевић: <i>Школа за флауту</i> – избор – Тафанел – Гобер: <i>Комплетна метода за флауту</i> – избор – Г. Гариболди: <i>Етиде</i> – избор <p>и друга литература сличног садржаја и</p>

<ul style="list-style-type: none"> – самостално вежба код куће – радо свира у камерном саставу. – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>тежине</p> <p>Композиције уз клавирску пратњу</p> <ul style="list-style-type: none"> – Избор композиција из збирке <i>Хрестоматија I</i> – В. Поп: <i>Срећни дом</i> – В. Поп: <i>Шумско цвеће</i> – Чичков: <i>Скерцо; Скерцино</i> – Госек: <i>Гавота</i> – Е. Храдецки: <i>Сунчани реге</i> – С. Цоплин: <i>Забављач</i> – Гедике: <i>Игра</i> – Р. Л. Каин: <i>Прелудијум и игра</i> – Г. Ф. Телеман: <i>Менует II из Свите у а – молу</i> – Ј. Л. Дусек: <i>Менует</i> – П. Николић: <i>Андантино</i> <p>и други комади сличног садржаја и тежине.</p>
---	--	---

Обавезни минимум програма – вежбе, етиде и комади сличног садржаја и тежине, прилагођени узрасту; избор неколико комада уз клавирску пратњу

<p>Испитни програм</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. једна дурска и једна молска лествица напамет са тоничним квинтакордима, у четвртинама и осминама; 2. две етиде различитог карактера; 3. једна композиција уз пратњу клавира по слободном избору 2. Кључни појмови садржаја: тон, динамика, темпо, дисање, поставка инструмента, слушање музике, свирање, музички бонтон.

Назив предмета:	ФЛАУТА
Одсек:	Одсек за класичну музику-шестогодишње образовање
Циљ:	<p>Циљ учења предмета Флауте је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања.</p>
Разред:	Четврти
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	70 часова
Смотра:	Полугодишња смотра

Испит:	1. једна дурска и једна молска лествица напамет са тоничним квинтакордима, у осминама и лаганим шеснаестинама 2. две етиде различитог карактера; 3. једна композиција уз пратњу клавира, напамет
Јавни наступ:	Јавни наступи – обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – правилно поставља и држи инструмент; – контролише позицију тела приликом свирања; – правилно дише уз подршку трбушних мишића (дијафрагма), уз мању помоћ наставника; – изводи правилно вежбе за развој и обликовање тона, уз помоћ наставника; – користи проширен тонски опсег инструмента; – примењује различите артикулације и вибрато; – примењује основне ознаке за темпо и динамику; – учествује на јавним наступима; – самостално вежба код куће; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу; – испољи позитиван однос према уметничкој музици и заједничком музицирању; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 	<p style="text-align: center;">ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p style="text-align: center;">Тонске и техничке вежбе</p> <p style="text-align: center;">Лествице</p> <p style="text-align: center;">Етиде</p> <p style="text-align: center;">Композиције уз клавирску пратњу</p>	<p>Контрола амбажуре. Интонација, слушање и штимовање инструмента. Тонске вежбе. Поставка вибрата. Уједначеност квалитета тона у свим регистрима инструмента. Овладавање грифовима прве, друге и дела треће октаве. Динамичко нијансирање (ф, мф, мп, п). Основни украси (трилер, предудар, пралтрилер, мордент). Музичка меморија – неговање и развијање. Заједничко свирање (наставник–ученик; ученик–ученик). Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске скале до четири предзнака, са тоничним квинтакордима и обртајима, у оквиру савладаног тонског опсега у различитим артикулацијама, у осминама и лаганим шеснаестинама, напамет. Дупле терце и терце у покрету. Скале свирати развијено.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Школе и етиде за флауту</p> <ul style="list-style-type: none"> – М. Мојс: Флаутиста почетник – од 10 и даље – М. Мојс: 24 мале етиде – М. Мојс: Тонске вежбе – Љ. Димитријевић: Школа за флауту – избор – Тафанел – Гобер: Комплетна метода за флауту – избор – В. Поп: 30 лаких етида за флауту оп.

		320 – Г. Гариболди: Мињон етиде оп.131 –
--	--	---

Кључни појмови садржаја: тон, вибрато, динамика, темпо, дисање, слушање музике, свирање, музички бонтон

Назив предмета:	ФЛАУТА
Одсек:	Одсек за класичну музику-шестогодишње образовање
Циљ:	Циљ учења предмета Флауте је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања.
Разред:	Пети
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа,45минута
Годишњи фонд часова:	70 часова
Смотра:	Полугодишња смотра
Испит:	1. једна дурска и једна молска лествица напамет са тоничним квинтакордима, у осминама и шеснаестинама; 2. две етиде различитог карактера; 3. једна композиција уз пратњу клавира, напамет
Јавни наступ:	Јавни наступи – обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– користи проширен тонски опсег инструмента; – користи вибрато; – препозна и изводи хроматику; – користи дупли језик у свирању; – изводи правилно тонске вежбе за развој и обликовање тона, уз помоћ наставника; – примењује основне ознаке за темпо и динамику; – се самостално штимује уз контролу наставника;	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ Тонске и техничке вежбе Лествице Етиде Композиције уз клавирску пратњу	Контрола амбажуре. Тонске вежбе М. Мојса. Ширење тонског опсега. Тонски опсег : це1- ха3 Поставка дуплог језика. Артикулације:(стакато, портато, тенуто и легато). Разумевање нових агогичких ознака. Читање с листа. Динамичко нијансирање (фф, ф, мф, мп, п, пп) Интонација, слушање и штимовање инструмента. Цикличне композиције. Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске лествице до пет

<p>– учествује на јавним наступима; – испољи позитиван однос према уметничкој музици и заједничком музицирању; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.</p>		<p>предзнака, са тоничним квинтакордима и обртајима, у различитим артикулацијама, у обиму две октаве, у осминама и лаганим шеснаестинама. Вежбе за развој покретљивости прстију тј. Технике</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Школе и етиде за флауту – М.Мојс: Тонске вежбе – М.Мојс: 25 мелодијских етида – Љ. Димитријевић: Школа за флауту – избор – Тафанел – Гобер: Комплетна метода за флауту – избор – Г. Гариболди: 20 малих етида, оп.132 и друга литература сличног садржаја и тежине Композиције уз клавирску пратњу</p>
---	--	--

Кључни појмови садржаја: тон, вибрато, дупли језик, интонација, динамика, темпо, дисање, циклични облици, слушање музике, свирање, музички бонтон.

Назив предмета:	ФЛАУТА
Одсек:	Одсек за класичну музику-шестогодишње образовање
Циљ:	<p>Циљ учења предмета Флауте је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања.</p>
Разред:	Шести
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	66 часова
Смотра:	Полугодишња смотра
Испит:	<p>1. једна дурска и једна молска лествица напамет са тоничним квинтакордима, у осминама и шеснаестинама; 2. две етиде различитог карактера;</p>

	3. једна композиција уз пратњу клавира, напамет
Јавни наступ:	Јавни наступи – обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – користи цео тонски опсег инструмента; – изводи правилно тонске вежбе за развој и обликовање тона; – самостално се штимује уз контролу наставника; – користи дупли језик у свирању; – препознаје основне ознаке за темпо и динамику; – учествује на јавним наступима; – самостално вежба код куће; – испољи позитиван однос према уметничкој музици и заједничком музицирању; – посећује концерте и друге музичке манифестације; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Тонске и техничке вежбе</p> <p>Лествице</p> <p>Етиде</p> <p>Композиције уз клавирску пратњу</p>	<p>Контрола амбажуре. Тонске вежбе. Ширење тонског опсега: Тонски опсег: це1- це4 Уједначеност квалитета тона у свим регистрима. Усавршавање дуплог језика. Овладавање грифовима прве, друге и треће Октаве. Атак (координација прста и језика). Артикулације:(стакато, портато, тенуто и легато). Динамичко нијансирање (фф, ф, мф, мп, п, пп). Интонација, слушање и штимовање инструмента. Музички бонтон. Скале и трозвуци Дурске и молске скале (сви тоналитети) са тоничним квинтакордима и обртајима, доминантним и умањеним септакордима, у обртајима, у различитим артикулацијама, у обиму две октаве у шеснаестинама.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА Школе и етиде за флауту – М. Мојс: Тонске вежбе – Љ. Димитријевић: Школа за флауту – избор – Г. Гариболди: 20 распеваних етида оп. 88</p>

		<p>и друга литература сличног садржаја и тежине</p> <p>Композиције уз клавирску пратњу</p> <ul style="list-style-type: none"> – В. Поп: Руска циганска песма – Берлиоз: Арија и игра – Ф. Госек: Тамбурин – Г. Форе: Сичилијана – Е. Келер: Романса – Е. Келер: Шпански валцер – Р. Хофман: Скерцо – Синисало: Три мињатуре – К. В. Глук: Мелодија из опере „Орфеј и Еуридика” <p>и други комади сличног садржаја и тежине.</p> <p>Сонате и свите</p>
--	--	--

Кључни појмови садржаја: тон, вибрато, дупли језик, интонација, динамика, темпо, дисање, циклични облици, слушање музике, свирање, музички бонтон.

Гитара

Назив предмета:	Гитара
Одсек:	Гитара и Гудачи
Циљ:	Циљ учења предмета Гитара је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	Први
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	Два часа(трајање часа-30 минута)
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Обавезне три смотре у току школске године
Испити:	/
Јавни наступ:	Обавезна два јавна наступа у току школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – именује делове гитаре и опише својим речима начин добијања тона; – демонстрира како се правилно седи и како се држи гитара; – наведе тонове празних жица на гитари и називе прстију десне руке; – изводи апојандо технику свирања десне руке; – самостално поставља прсте леве руке на врат гитаре у првој позицији; – изводи тирандо технику свирања десне руке; – користи истовремено прсте леве и десне руке; – разликује гласно и тихо свирање, као и споро и брзо свирање; – пева мелодије које свира; – свира двоглас, мелодија уз пратњу баса; – примењује елементе нотне писмености у свирању; – самостално свира кратке композиције напамет; – свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања; 	Извођење музике	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Делови инструмента и начин добијања тона. Правилно седење и држање инструмента. Празне жице и тонови ми, си, сол, ре, ла, ми. Називи прстију десне руке. Основни елементи нотне писмености – трајање нота. Апојандо техника свирања десне руке – свирање са наслоним. Тирандо техника свирања десне руке-чупкање. Ознаке за прсторед десне руке. Ознаке за прсторед леве руке. Техника леве руке – прва позиција. Двоглас, истовремено коришћење палца и прста. Извођење основне динамике (форте и пијано). Свирање у дуу... (наставник– ученик или два ученика). Музички бонтон. – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ј. Јовичић: Школа за гитару, 1 део – Ј. Јовичић: Почетница за гитару – М. Ђулијани: Техничке вежбе – Хуберт Кепел: Техничке вежбе – В. Андре: Збирка композиција за гитару – Едо Ђуга: избор композиција – Вера Огризовић: Збирка композиција Мој први концерт <p>Шири литература по избору наставника, а у складу са програмом</p> <p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – четири лествице у првој позицији; – четири етиде; – три комада; <p>Јавни наступи – обавезна су два јавна наступа током школске године.</p>

		Програм смотре (на крају школске године) 1. Једна лествица; 2. Једна етида или краћа композиција одређених техничких захтева; 3. Две композиције по слободном избору.
--	--	--

Назив предмета:	Гитара
Одсек:	Гитара и Гудачи
Циљ:	Циљ учења предмета Гитара је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	Други
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	Два часа(трајање часа-30 минута)
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Обавезне две смотре у току школске године
Испит:	Годишњи испит
Јавни наступ:	Обавезна два јавна наступа у току школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – правилно седи и држи гитару; – чита ноте на свим жицама, закључно са петом позицијом самостално или уз помоћ наставнока; – разликује ознаке за прсторед, празне жице и римске бројеве за поља; – користи обе технике свирања у десној руци, апојандо, тирандо; – чита нови нотни текст, уз помоћ наставника и проналази тонове задате композиције; 	Музичко извођење	<p>Примена нотне писмености на гитари. Технике свирања у десној руци – тирандо и апојандо. Поставка малог баре хвата. Ознаке прсторед – читање и примена. Динамика (форте, фортисимо, пијано, пијанисимо). Боја тона (ординаре, тасто, понтичело). Свирање у дуу... (наставник – ученик или два ученика) Музички бонтон. Скале и трозвуци Дурске и молске скале.</p> <p style="text-align: center;">ЛИТЕРАТУРА</p>

<ul style="list-style-type: none"> – обликује једноставну музичку фразу на нивоу захтева; – примењује елементе нотне писмености у свирању; – демонстрира најједноставнију промену боје; – примењује основне смернице за извођење малог баре хвата уз помоћ наставника; – самостално броји у циљу постизања метрички тачног и ритмичног свирања; – демонстрира правилан начин вежбања; – свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<ul style="list-style-type: none"> – Ј. Јовичић: Школа за гитару, 1 и 2 део – Вера Огризовић: Збирка композиција Мој први концерт – В. Андре: Збирка компевжеозиција за класичну гитару – Х. Сагрерас: Лекције за гитару – Хуберт Кепел: Техничке вежбе М.Ђулијани: Техничке вежбе Едо Ђуга: избор композиција Шира литература по избору наставника, а у складу са захтевима програма. Обавезни минимум програма: – четири лествице у првој позицији; – четири етиде; – три комада. Јавни наступи Обавезна су два јавна наступа током школске године. Програм смотре 1. Једна лествица; 2. Једна етида; 3. Две композиције, по слободном избору.
---	--	--

Назив предмета:	Гитара
Одсек:	Гитара и Гудачи
Циљ:	Циљ учења предмета Гитара је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	Трећи
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	Два часа(трајање часа-30 минута)
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Обавезне две смотру у току школске године
Испит:	Годишњи испит
Јавни наступ:	Обавезна два јавна наступа у току школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> -правилно седи и држи гитару; – препозна све ноте на свим жицама, закључно са седмом позицијом самостлно или уз помоћ наставника; – уз помоћ наставника чита нови нотни текст, проналази тонове задате композиције; – примењује задати прсторед; – примени основне смернице за правилно извођење вибрата;– изводи тирандо у једноставним акордским разлагањима уз већу стабилност десне руке; – уз помоћ наставника препозна и издвоји главну мелодију помоћу различите динамике и врсте удара; – самостално броји у циљу постизања метрички тачног и ритмичног свирања; – примени знања о елемената музичке форме у интерпретацији композиције; – демонстрира правилан начин вежбања; – уз помоћ наставника тежи за постизањем музичког израза уз употребу динамике и боје тона; – свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу муз 	Извођење музике	<p>Вежбе за четврту, пету и седму позицију. Техника вибрата. Усавршавање технике десне руке, тирандо. Елементи музичке форме- двотакт, мотив. Динамика – форте, фортисимо, пијано, пијанисимо. Свирање у дуу... (наставник – ученик или два ученика) Музички бонтон Скале и трозвуци Двооктавне скале – промена позиције и рада на ритмичким варијантама Лествични интервали</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ј. Јовичић: Школа за гитару, ИИ део – Х. Сагрерас: Лекције за гитару – М. Ђулијани: Техничке вежбе – Хуберт Кепел: Техничке вежбе – В. Андре: Збирка композиција за гитару– Д. Богдановић: Шест дечјих комада – Едо Ђуга: избор композиција – Вера Огризовић: Свирајте Баха <p>Шира литература по избору наставника, а у складу са програмом</p> <p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – четири лествице – четири етиде; – три комада. <p>Јавни наступи Обавезна су два јавна наступа током школске године.</p> <p>Испитни програм:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лествица са каденцом и интервалима (једна врста) 2. Једна етида; 3. Два комада

Назив предмета:	Гитара
-----------------	---------------

Одсек:	инструментални
Циљ:	Циљ учења предмета Гитара је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак музичког школовања.
Разред:	Четврти
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа недељно трајање часа 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Обавезне две смотре у току школске године.
Испит:	1.Лествица са каденцом и интервалима (једна врста) 2.Једна етида; 3.Два комада – један полифони .
Јавни наступ:	Обавезна су два јавна наступа у току школске године.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> - чита ноте закључно са деветом позицијом уз помоћ наставника или самостално; - чита с листа једноставне композиције; - примени легато у свирању; - изводи једноставне украсе ,горњи и доњи предудар; - примени основне смернице за правилно извођење великог баре хвата; - свира техником арпеђа; - уз помоћ наставника користи ознаке за агогику и карактер у композицијама које изводи ; - критички вреднује изведене композиције у односу на техничку 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Девета позиција.</p> <p>Упознавање са украсима.</p> <p>Вежбе за легато технику.</p> <p>Усавршавање арпеђа.</p> <p>Увођење у поставку великог баре хвата.</p> <p>Анализа композиције (назив и врста,облик,темпо,карактер).</p> <p>Музички израз.</p> <p>Ознаке : карактер,динамика,агогика.</p> <p>Увод у полифонију.</p> <p>Читање с листа.</p> <p>Свирање у дуу..(наставник-ученик или два ученика)</p> <p>Музички бонтон.</p> <p>Скале и трозвуци</p>

<p>припремљеност и емоционални утицај;</p> <p>- демонстрира правилан начин вежбања;</p> <p>-уз помоћ наставника тежи за постизањем музичког израза уз употребу артикулације ,динамике и боје ;</p> <p>- примењује елементе полифоније у извођењу ;</p> <p>- свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања ;</p> <p>-учествује на јавним наступима у школи и ван ње;</p> <p>- поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.</p>		<p>Скале кроз две октаве.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>-Ј.Јовичић: <i>Школа за гитару</i>, II део</p> <p>-Х.Сагрерас: <i>Лекције за гитару</i></p> <p>– В.Андре: <i>Збирка композиција за гитару</i></p> <p>– Д.Богдановић: <i>Шест дечјих комада</i></p> <p>– Едо Ђуга: <i>избор композиција</i></p> <p>– М.Ђулијани: <i>120 арпеђа, оп. 1</i></p> <p>–Хуберт Кепел: <i>Техничке вежбе</i></p> <p>–Вера Огризовић: <i>Свирајте Баха</i></p> <p>– Ј.Дауленд: <i>Лаки комади</i></p> <p>– Ј. А. Логи : <i>Партита</i></p> <p>–Ф.Сор : <i>Етиде, оп.31/1 i II</i></p> <p>Шира литература по избору наставника а у складу са програмом.</p>
--	--	---

Назив предмета:	Гитара
Одсек:	инструментални
Циљ:	Циљ учења предмета Гитара је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак музичког школовања.
Разред:	Пети
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа недељно трајање часа 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Обавезне две смотре у току школске године.
Испит:	1.Лествица са каденцом и интервалима (једна врста) 2.Једна етида; 3.Два комада – један полифони .
Јавни наступ:	Обавезна су два јавна наступа у току године.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>- повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на инструменту;</p> <p>- користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела;</p> <p>- користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције;</p> <p>- чита с листа;</p> <p>- критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај</p> <p>- самостално вежба поштујући процедуру</p> <p>- примењује основне елементе полифоније у свирању;</p> <p>- свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања ;</p> <p>-учествује на јавним наступима у школи и ван ње;</p> <p>- поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.</p>	<p style="text-align: center;">ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Техничке вежбе за усавршавање легато технике, арпеђа, баре хвата.</p> <p>Веза између анализе облика и интерпретације дела.</p> <p>Музичко фразирање.</p> <p>Свирање у дуу..(наставник – ученик или два ученика)</p> <p>Полифоне композиције- приступ и реализација.</p> <p>Читање с листа.</p> <p>Музички бонтон.</p> <p>Скале и трозвучи</p> <p>Скале кроз три октаве,промене позиција,скокови за леву руку.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Проширивање репертоара ренесансним, барокним или модерним композицијама уз упознавање са карактеристикама стила.</p> <p>-Ј.Јовичић: <i>Школа за гитару, II део</i></p> <p>-Х.Сагрерас: <i>Лекције за гитару</i></p> <p>– В.Андре: <i>Збирка композиција за гитару</i></p> <p>- Герхард Швертбергер: <i>Збирка композиција</i></p> <p>– Едо Ђуга: <i>избор композиција</i></p> <p>– М.Ђулијани: <i>120 арпеђа, оп. 1</i></p> <p>–Хуберт Кепел: <i>Техничке вежбе</i></p> <p>–Вера Огризовић: <i>Свирајте Баха</i></p> <p>– Ј.Дауланд: <i>Лаки комади</i></p>

		<p>– J. A. Логи : <i>Партита</i></p> <p>–Ф.Сор : <i>Етуде, оп.31/1 i II</i></p> <p>Шира литература по избору наставника а у складу са програмом.</p>
--	--	--

Виолина

Назив предмета	Виолина
Одсек:	Гитара и Гудачи
Циљ:	Циљ учења предмета Виолина је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	Први
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	Два часа (трајање часа-30 минута)
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Обавезне три смотре у току школске године
Испит:	/
Јавни наступ:	Обавезна два јавна наступа у току школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>По завршеној области ученик ће бити у стању да:</p> <p>-правилно контролише и чита нотни текст; – опише својим речима карактеристике виолине и начин добијања тона;и држи инструмент и гудало;</p> <p>– изводи пицикато и основне потезе гудалом;</p> <p>– самостално поставља прсте леве руке на хватник</p>	Извођење музике	<p><i>Карактеристике инструмента.</i></p> <p><i>Начин добијања тона.</i></p> <p><i>Поставка леве и десне руке.</i></p> <p><i>Техника десне руке:</i></p> <p><i>квалитет звука на празним жицама</i></p> <p><i>држање и вођење гудала по једној жици</i> <i>основне динамичке различитости по једној жици;</i></p>

<p>у првој позицији на свим жицама;</p> <p>– изражајно пева а потом самостално или уз пратњу наставника свира кратке и лаке песмице по слуху;</p> <p>– интонативно и ритмички правилно контролише и чита нотни текст; – опише својим речима карактеристике виолине и начин добијања тона;</p> <p>– примени основне елементе нотне писмености у свирању нотног текста у виолинском кључу;</p> <p>– примени што богатију музичку фантазију коју је развио путем приче и игре са наставником у свирању;</p> <p>користи различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника;</p> <p>– свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира;</p> <p>учествује на јавним наступима у школи и ван ње;– -испољи самопоуздање у току јавног наступа;</p> <p>– активно слуша часове и јавне наступе других ђака</p> <p>– поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.</p>		<p>– <i>расподела гудала.</i></p> <p><i>Основни потези: деташе, легато, маркато (2 и 4 нона на једно гудало).</i></p> <p><i>Техника леве руке:</i></p> <p>– <i>поставка прве позиције;</i></p> <p>– <i>разлика степена и полустепена;</i></p> <p>– <i>прва позиција, распореди прстију (полустепен 2-3 и 1-2 прст);</i></p> <p>– <i>поставка прстију и упоређивање полустепена у односу на суседне жице.</i></p> <p><i>Једноставне вежбе за развој моторике прстију леве руке.</i></p> <p><i>Музички бонтон.</i></p> <p><i>Скале и трозвуци</i></p> <p><i>Дурске и молске скале са трозвуком у једној октави.</i></p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>– <i>А. С. Шаљман: Бићу виолиниста (1 свеска А)</i></p> <p>– <i>К. Тахтачиев: Виолина 1</i></p> <p>– <i>Фортунатов: Млади виолиниста (1 свеска)</i></p> <p>– <i>М. Гарлицкиј, К. Родионов, Ј. Уткин, К. Фортунатов: Хрестоматија 1–2 разред</i></p> <p>– <i>Б. Ферара: Школа за виолину</i></p> <p>– <i>Ј. Јорданова: Буквар за мале виолинисте</i></p> <p>– <i>З. Мемедовић: Учим да свирам виолину</i></p> <p>– <i>Д. Марковић: Почетна школа за виолину</i></p>
		Обавезни минимум програма

		<ul style="list-style-type: none"> – три дурске, односно молске скале са трозвучима; – двадесет вежбица, етида; – десет малих комада песмица <p>Јавни наступи</p> <ul style="list-style-type: none"> – обавезна два јавна наступа током школске године. <p>Програм смотре</p> <ul style="list-style-type: none"> – Једна једнооктавна скала са трозвучима (квинтакорд, сектакорд и квартсектакорд); – Једна етида или комад – Један комад или први став кончертина
--	--	---

Назив предмета:	Виолина
Одсек:	Гитара и гудачи
Циљ:	Циљ учења предмета Виолина је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	Други
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	Два часа (трајање часа- 30 минута)
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Обавезне две смотре у току школске године
Испит:	Годишни испит
Јавни наступ:	Обавезна два јавна наступа у току школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да: – изражајно пева и свира песмице на виолини;	Извођење музике	Усавршавање технике свирања на виолини. Темпо (анданте, модерато, аллегро, престо...).

<ul style="list-style-type: none"> – интонативно и ритмички правилно контролише и чита нотни текст; – примени основне елементе нотне писмености у свирању задатог нотног текста у виолинском кључу; – примени ознаке за динамику и темпо; – пренесе музичку фантазију коју је развио у раду са наставником кроз свирање; – самостално свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – покаже самопоуздање у току јавног наступа; – активно слуша часове и јавне наступе других ђака; – уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>Динамика (пиано, мецопиано, мецофорте, форте, диминуендо, крешендо...).</p> <p>Техника десне руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – квалитет звука кроз динамичке промене; – динамичко нијансирање; – јасна расподела гудала уз различите ритмичке јединице; – место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо...; – повезивање свих жица кроз потезе легата. <p>Потези: деташе, легато (4 и 8 нота на једно гудало), стакато, маркато и мартеле.</p> <p>Техника леве руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – прва позиција, сви распореди прстију; – поставка првог прста уз пражић; – лака хроматика у првој позицији; – глисанда до 3 позиције на свим жицама; – поставка прстију у односу на суседне жице кроз легато потез (припрема за једноставне акорде). <p>Вежбе за развој моторике прстију леве руке.</p> <p>Музички бонтон.</p> <p>Скале и трозвуци</p> <p>Дурске и молске скале са дурским или молским трозвуком кроз једну или две октаве у првој позицији.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Грегоријан: Скале – Х. Шрадик: Школа виолинске технике (1 свеска) – „Изабране етиде” различитих аутора 1–3 разреда (издање Москва, „Музика”) – А. С. Шаљман: Бићу виолиниста (И свеска А) – К. Тахтациев: Виолина 2 – Фортунатов: Млади виолиниста (И свеска) – М. Гарлицкиј, К. Родионов, Ј. Уткин, К. Фортунатов: – Хрестоматија 1–2 разред и 2–3 разред – Б. Ферара: Школа за виолину – Ј. Јорданова: Буквар за мале виолинисте – Д. Марковић: Почетна школа за виолину, 1 и 2 свеска <p>Обавезни минимум програма</p>

		<ul style="list-style-type: none"> – четири дурске, односно молске једнооктавне или двооктавне скале са трозвучима – шест етида са различитом проблематиком – четири комада различитог карактера Јавни наступи – обавезна два јавна наступа током школске године. Програм смотри <ul style="list-style-type: none"> – Једна једнооктавна или двооктавна скала са трозвучима; – Једна етида – Два комада различитог карактера или варијације или први став концерта (кончертина)
--	--	--

Назив предмета:	Виолина
Одсек:	Гитара и Гудачи
Циљ:	Циљ наставе и учења Виолине је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред:	Трећи
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	Два часа (трајање часа-30 минута)
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Обавезне две смотре у току школске године
Испит:	Годишњи испит
Јавни наступ:	Обавезна два јавна наступа у току школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none"> – свесно меморише нотни текст; – контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција са и без глисанда; – прати интонацију и коригује се; – примењује ознаке темпа, карактера, динамике ; 	Извођење музике	Музичка меморија – неговање и развијање. Самостално вежбање – планирање и процедуре. Држање инструмента и гудала (контрола) Квалитет тона – уједначеност у различитим позицијама и у комбинацији са техничким захтевима. Слушање и интонација. Усавршавање технике свирања на виолини. Темпо (ларго, виваће, ритенуто, аћелерандо...) Техника десне руке:

<ul style="list-style-type: none"> – користи вибрато на дужим нотама; – изводи правилно техничке вежбе за промену позиције и покретљивост уз помоћ наставника; – самостално и свакодневно вежба; – активно слуша часове и јавне наступе других ђака – уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – прати музичку фразу у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<ul style="list-style-type: none"> – вођење гудала на две жице истовремено, деташе; – увод у акорде наниже на три жице; – место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо... Потези: деташе, легато (3, 4, 6, 8 нота на једно гудало), стакато, маркато, мартеле, спикато. Техника леве руке: <ul style="list-style-type: none"> – коришћење бар две различите позиције без прелаза; – почетне вежбе вибрата; – хроматика; – природни флажолети; – једноставни двозвуци са коришћењем једног прста и празних жица; – једноставни акорди на три жице; Музички бонтон. Скале и трозвуци Дурске и молске скале са трозвучима (дурски или молски квинтакорд и квартсектакорд) у једној позицији, кроз једну или две октаве. ЛИТЕРАТУРА <ul style="list-style-type: none"> – Х. Шрадик: Школа виолинске технике (I свеска) – Грегоријан: Скале – А. С. Шаљман: Бићу виолиниста (II свеска Б) – К. Тахтациев: Виолина 2 – Фортунатов: Млади виолиниста (1 свеска) – М. Гарлицкиј, К. Родионов, Ј. Уткин, К. Фортунатов: <ul style="list-style-type: none"> – Хрестоматија 2 и 3 разред – Б. Ферара: Школа за виолину – Т. Балашова – М. Кесељман: Изабране етиде (1 свеска) – Изабране етиде различитих аутора 1–3 разреда (издање Москва, „Музика”) – З. Багиров: Романса – Д. Кабалеовски: Кловнови – Варијације (Н. Бакланова, Комаровски, Хендл) – А. Комаровски: Кончертино Ге-дур (II став) – О. Ридинг: Кончертина ха-мол, Ге-дур (II став) – П. Николић: Кончертино Гедур (II став)
		<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – четири скале кроз две октаве и разлагања;

		<ul style="list-style-type: none"> – шест етида са различитом проблематиком; – четири комада различитог карактера. <p>Јавни наступи</p> <ul style="list-style-type: none"> – обавезна два јавна наступа током школске године. <p>Испитни програм</p> <ul style="list-style-type: none"> – Једна двооктавна дурска или молска скала са трозвучима (квинтакорд и кватсектакорд) са или без промене позиције; – Једна етида – Два комада различитог карактера; или варијације; или први став концерта (кончертина)
--	--	---

Назив предмета:	ВИОЛИНА
Одсек:	Одсек за класичну музику - гудачки
Циљ:	Циљ учења предмета <i>виолина</i> је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	IV ОМШ
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа недељно – трајање часа 45 минута
Годишњи фонд часова:	70 часова
Смотра:	Две смотре у току школске године
Испит:	Годишњи испит
Јавни наступ:	Два јавна наступа током школске године
Обавезни минимум програма:	<ul style="list-style-type: none"> – четири скале кроз две октаве и разлагања; – осам етида са различитом проблематиком; – четири комада (или тема са варијацијама) различитог карактера. – први или други и трећи став концерта (или кончертина) један или два става сонате
Испитни програм:	<ul style="list-style-type: none"> – Једна двооктавна дурска или молска скала са прелазима са дурским или молским трозвучи (квинтакорд, сектакорд, квартсектакорд) са прелазима; – Једна етида – Један комад; или једна етида различитог карактера од предходне – Први или други и трећи став концерта (кончертина); или тема с варијацијама; или један или више ставова сонате

<p align="center">ИСХОДИ</p> <p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p>	<p align="center">ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p align="center">САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – самостално чита сложенији музички материјал; – брже меморише дужи нотни текст; – користи метроном приликом вежбања; – штимује се уз мању помоћ наставника; – примењује вибрато у свирању; – контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – активно слуша часове и јавне наступе других ђака у школи и ван ње; – у заједничком свирању примени принцип узајамног слушања; – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања; – самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 	<p align="center">ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Читање с листа. Метричко и ритмичко свирање уз метроном. Слушање и интонација, развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу. Музичка меморија – неговање и развијање. Заједничко свирање (наставник–ученик, ученик–ученик). Развој извођачког апарата. Техника десне руке: – уједначеност звука кроз различите потезе; – свирање истовремено на две жице деташе и легато; – свирање акорада на три и четири жице (навише и наниже). Потези: деташе, легато (3, 4, 6, 8, 9, 16 нота на једно гудало), стакато, мартеле, спикато. Техника леве руке: – коришћење прве, друге треће и четврте позиције са прелазима; – вибрато; – хроматске скале у првој позицији; – разложене терце; – природни и вештачки флажолети; – једноставни двозвуци у првој позицији (сексте, терце, кварте); – једноставни акорди на три и четири жице у првој позицији.</p> <p>Скале и трозвуци Дурске и молске скале (4, 8, 16 на једно гудало) са различитим потезима, кроз две октаве са прелазима; Дурски и молски трозвуци (квинтакорд, секстакорд и квартсекстакорд - деташе и три легато) кроз две октаве са прелазима;</p> <p>ЛИТЕРАТУРА – Х. Шрадик: <i>Школа виолинске технике</i> (I свеска) – Скале по избору наставника – А. С. Шаљман: <i>Бићу виолиниста</i> (II свеска) – К. Тахтациев: <i>Виолина 3</i> – Фортунатов: <i>Млади виолиниста</i> (II свеска)</p>

		<p>– М. Гарлицкиј, К. Родионов, Ј. Уткин, К.Фортунатов: – <i>Хрестоматија III–IV разред</i> – Т. Балашова – М. Кесељман: <i>Изабране етиде</i> (II свеска) – <i>Изабране етиде</i> различити аутори (II свеска), издање Москва, „Музика“ – Ј. Коњус: <i>Мале етиде дуплих нота</i> – Волфарт: <i>60 етида, оп. 45</i>, Кајзер: <i>36 етида, оп. 20</i> (I свеска) – Е. Џенкинсон: <i>Игра</i> – А. Јаншинов: <i>Преслица</i> – Ђ. Б. Перголези: <i>Арија</i> – П. И. Чајковски: <i>Стара песма</i> – Бакланова: <i>Сонатина Бе - дур</i> – З. Фибих: <i>Сонатина</i> – А. Јаншинов: <i>Концертино оп. 35</i> – Кихлер: <i>Концертино у стилу Вивалдија, Де - дур</i> (I или II и III став) – А. Вивалди: <i>Концерт Ге-дур</i> (I став) – Ф. Зајц: <i>Концерт бр. 1, 2</i> (I став) – Друга дела по избору наставника у складу са индивидуалним потребама и могућностима ученика</p>
--	--	---

Назив предмета:	ВИОЛИНА
Одсек:	Одсек за класичну музику - гудачки
Циљ:	Циљ учења предмета <i>виолина</i> је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	V ОМШ
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа недељно – трајање часа 45 минута
Годишњи фонд часова:	70 часова
Смотра:	Две смотре у току школске године
Испит:	Годишњи испит
Јавни наступ:	Два јавна наступа током школске године
Обавезни минимум програма:	<ul style="list-style-type: none"> – четири скале кроз две октаве и разлагања; – осам етида са различитом проблематиком; – четири комада (или тема са варијацијама) различитог карактера. – први или други и трећи став концерта (или концертина) један или два става сонате
Испитни програм:	<ul style="list-style-type: none"> – Једна двооктавна дурска или молска скала са прелазима са дурским или молским трозвучи (квинтакорд, сектакорд, квартсектакорд) са прелазима; – Једна етида – Један комад; или једна етида различитог карактера од предходне

– Први или други и трећи став концерта (кончертина); или тема с варијацијама; или један или више ставова сонате

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – самостално штимује свој инструмент; – самостално вежба и поступа по процедури која се примењује у стицању технике леве и десне руке; – контролише интонацију ритам и квалитет тона при промени позиција и коригује се; – истражује начине добијања чистог тона и поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); – испољи креативност у остварењу музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; – самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; – користи првих пет позиција; – користи хармонски слух; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Читање с листа. Метричко и ритмичко свирање. Квалитет тона – уједначеност у различитим позицијама и у комбинацији са техничким захтевима. Слушање, интонација и штимовање инструмента. Музичка меморија – неговање и развијање. Камерно музицирање (наставник–ученик, ученик– ученик). Развој извођачког апарата и музичке фантазије кроз рад над одговарајућом литературом и композицијама сложенијих техничких захтева. Музичка меморија – неговање и развијање. Музички бонтон.</p> <p>Техника десне руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – владање комплетним звуком на инструменту; – свирање двозвука са једноставним прелазима како деташе тако и легато, стакато..; – свирање акорада на три и четири жице (навише и наниже) у различитим позицијама. <p>Потези: деташе, легато (3, 6, 9, 12, 4, 8, 16, 24 нота на једно гудало), стакато, мартеле, спикато, сотије</p> <p>Техника леве руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – коришћење првих пет позиција са прелазима; – вибрато; – хроматске скале на све четири жице кроз позиције; – разложене терце; – коришћење природних и вештачких флажолета; – једноставни двозвуци у различитим позицијама (сексте, терце, октаве, кварте); – једноставни акорди на три и четири жице у различитим позицијама. <p>Скале и трозвуци: Дурске и молске скале (4, 8, 16, 24 на једно гудало) са различитим потезима, кроз две и три октаве са прелазима;</p>

<ul style="list-style-type: none"> – влада једноставнијом двозвучном и акордском техником у програму; – свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – активно слуша часове и јавне наступе других ђака у школи и ван ње; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>Дурски и молски трозвуци (квинтакорд, сектакорд и квартсектакорд – деташе, три и шест легато) кроз две и три октаве са прелазима;</p> <p>Компликованије вежбе за развој моторике прстију леве руке у односу на предходни разред</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Х. Шрадик: <i>Школа виолинске технике</i> (I свеска) – Скале по избору наставника – А. С. Шаљман: <i>Бићу виолиниста</i> (II свеска) – К. Тахтациев: <i>Виолина 4</i> – Фортунатов: <i>Млади виолиниста</i> (II свеска) – М. Гарлицкиј, К. Родионов, Ј. Уткин, К. Фортунатов: <i>Хрестоматија IV–V разред и V–VI разред</i> – Т. Балашова – М. Кесељман: <i>Изабране етиде</i> (II свеска) – <i>Изабране етиде</i> различити аутори (II свеска), издање Москва, „Музика“ – Ј. Коњус: <i>Мале етиде дуплих нота</i> – Волфарт: <i>60 етида, оп. 45</i> – Кајзер: <i>36 етида, оп. 20</i> (II свеска) – Мазас: <i>Етиде оп. 36</i>, I свеска – Донт: <i>Етиде оп. 37</i> – избор – Н. Рубинштајн: <i>Преслицца</i> – Ђ. Б. Перголези: <i>Сицилијана</i> – А. Вивалди: <i>Концерт а-мол</i> (I став) – А. Комаровски: <i>Концерт бр. 2</i> – Ш. Берио: <i>Концерт а-мол</i> – Друга дела по избору наставника у складу са индивидуалним потребама и могућностима ученика
--	--	---

Назив предмета:	ВИОЛИНА
Одсек:	Одсек за класичну музику - гудачки
Циљ:	Циљ учења предмета <i>виолина</i> је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	VI ОМШ
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа недељно – трајање часа 45 минута
Годишњи фонд часова:	66 часова

Смотра:	Две смотре у току школске године
Испит:	Годишњи - завршни испит
Јавни наступ:	Два јавна наступа током школске године
Обавезни минимум програма:	– две трооктавне дурске или молске скале са разлагањима; – шест етида различите проблематике; – два комада различитог карактера; или варијације; – Први или други и трећи став концерта и два или сви ставови сонате
Испитни програм / Програм смотри:	1. Једна скала кроз три октаве са разлагањима; 2. Две етиде са различитом проблематиком; 3. Један комад; 4. Први или други и трећи став концерта;

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – самостално штимује свој инструмент; – самостално вежба и поступа по процедури која се примењује у стицању технике леве и десне руке; – контролише интонацију ритам и квалитет тона при промени позиција и коригује се; – користи метроном приликом вежбања; – истражује начине добијања чистог тона; – користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; – самостално чита нотни текст и примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Читање с листа. Метричко и ритмичко свирање уз метроном. Слушање и интонација, развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу. Музичка меморија – неговање и развијање. Камерно музицирање (наставник–ученик, ученик– ученик). Развој извођачког апарата</p> <p>Техника десне руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – владање комплетним звуком на инструменту; – свирање разложених двозвука у скали, деташе и легато; – свирање акорада на три и четири жице (навише и наниже) у различитим позицијама. <p>Потези: деташе, легато (3, 6, 9, 12, 4, 8, 16, 24 нота на једно гудало), стакато, мартеле, спикато, сотије, рикоше.</p> <p>Техника леве руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – коришћење првих седам позиција са прелазима; – различите врсте вибрата; – хроматске скале на све четири жице кроз позиције; – коришћење природних и вештачких флажолета; – лака пициката левом руком; – једноставни двозвуци разложено или спојено у различитим позицијама (сексте, терце, октаве, кварте); – једноставни акорди на три и четири жице у различитим позицијама. <p>Скале и трозвуци: Дурске и молске скале (4, 8, 16, 24 на једно гудало) са различитим потезима, кроз две и три октаве са прелазима;</p>

<ul style="list-style-type: none"> – користи првих седам позиција; – користи хармонски слух; – влада двозвучном и акордском техником у програму; – свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – активно слуша часове других ђака и примењује на себи искуства стечена на тај начин; – самоиницијативно посећује концерте и друге музичке манифестације; – самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>Дурски и молски трозвуци (квинтакорд, сектакорд и квартсектакорд – деташе, три и шест легато) кроз две и три октаве са прелазима;</p> <p>Сложеније вежбе за развој моторике прстију леве руке у односу на предходни разред</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Х. Шрадик: <i>Школа виолинске технике</i> (I свеска) – Скале по избору наставника – М. Гарлицкиј, К. Родионов, Ј. Уткин, К. Фортунатов: – Фортунатов: <i>Млади виолиниста</i> (III свеска) – <i>Хрестоматија IV–V разред и V–VI разред</i> – Т. Балашова – М. Кесељман: <i>Изабране етиде</i> (II свеска) – <i>Изабране етиде</i> различити аутори (III свеска), издање Москва, Музика – Ј. Коњус: <i>Мале етиде дуплих нота</i> – Волфарт: <i>60 етида, оп. 45</i>, Кајзер: <i>36 етида, оп. 20</i> (II свеска) – Мазас: <i>Етиде оп. 36</i>, I свеска – Донт: <i>Етиде оп. 37</i> – избор – Р. Кројцер: почетне етиде – Ш. Данкл: <i>Варијације</i> – А. Вивалди: <i>Концерт а-мол</i> (II и III став) – Ј. Б. Аколај: <i>Концерт а - мол</i> – Ш. Берио: <i>Балетске сцене</i> – А. Комаровски: <i>Концерт е-мол</i> – Ј. С. Бах: <i>Концерт а-мол</i> – Г. Б. Виоти: <i>Концерт оп. 23</i> – Д. Кабалеvски: <i>Омладински концерт</i> – Друга дела по избору наставника у складу са индивидуалним потребама и могућностима ученика.
--	--	--

Труба

Назив предмета:	Труба
Одсек:	Дувачки
Циљ:	Циљ учења предмета труба је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијањем моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	Први разред
Облик рада:	индивидуални

Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа недељно, 30 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	1 Скала са тоничним трозвуком 2 Етиде 1 Комад уз пратњу клавира
Испит:	/
Јавни наступ:	Два јавна наступа у току школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – расклопи делове трубе и опише начин одржавања инструмента – правилно држи инструмент у мирној, релаксираној и стабилној позицији – примени правилну технику дисања – контролише отвореност грла и дисајних путева – правилно поставља амбажуру – зуји на уснику без притиска – изводи правилно тонске вежбе уз контролу интонације – изражајно пева вежбе које изводи на инструменту – примени основне елементе нотне писмености у свирању – препозна основне озбнаке за темпо, динамику, понављање... 	<p style="text-align: center;">Техничке и тонске вежбе</p> <p>1 Лествица 20 Етида 2 Композиције уз пратњу клавира</p>	<p>Карактеристике инструмента.</p> <p>Правилан став и држање .</p> <p>Техника дисања и отвореност дисајних путева.</p> <p>Амбажура (поставка усника)</p> <p>Зујање на уснику.</p> <p>Атак (ударац језиком).</p> <p>Издржавање основних аликувотних тонова на труби.</p> <p>Проширивање опсега тонова и тонске вежбе у распону до с2.</p> <p>Музички бонтон.</p> <p>Скале и трозвуци</p> <p>Скале у једној октави са тоничним трозвуком у половинама према могућностима ученика</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>– Д. Марковић: <i>Почетна школа за трубу – Први део</i></p> <p>– Др. Чарлс Колин: <i>Почетне студије за трубу</i></p> <p>– Алојз Стрнад: <i>Метода за трубу 1. део (избор вежби одговарајућег нивоа)</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> – спроведе правила вежбања у самосталном раду – свира кратке композиције напамет соло или уз пратњу клавира – учествује у јавним наступима у школи и ван ње; – покаже самопоуздање на наступима – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике – користи предност дигитализације у слушању и извођењу музике 		<ul style="list-style-type: none"> – А. Митронов: <i>Школа за трубу</i> – Р. Гетчел: <i>Практичне студије 1</i>. Књига
--	--	--

Назив предмета:	Труба
Одсек:	Дувачки
Циљ:	Циљ учења предмета труба је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијањем моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	Други разред
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа недељно, 30 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	3 Скала са тоничним трозвуком 1 Етиде 1 Комад уз пратњу клавира
Испит:	/
Јавни наступ:	Два јавна наступа у току школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– правилно држи инструмент у мирној,	Техничке и тонске вежбе 2 Лествице 25 Етида	

<p>релаксираној, стабилној позицији</p> <ul style="list-style-type: none"> – контролише дисање и развија технику зујања без протоска на усне; – изводи тонске вежбе у проширеном регистру и контролише интонацију; – примењује легато свирање; – усклађује рад језика и прстију; – изражајно пева вежбе које изводи на инструменту; – користи основне појмове мелодике, ритма и динамике; – поштује правила вежбања у самосталном раду; – свира кратке композиције напамет, соло или уз пратњу клавира; – комуницира са корепетитором кроз музику; <p>Учествује у јавним наступима у школи и ван ње;</p> <ul style="list-style-type: none"> – полазује самопуздање на јавним наступима; – изнесе мишљење о изведеном наступу или свирању; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 	<p>3 Композиције уз пратњу клавира</p>	<p>Свирање без притиска, контрола дисања и амбажуре.</p> <p>Корелација рада прстију и језика.</p> <p>Рад на тонском квалитету.</p> <p>Легато свирање уз контролу интонације.</p> <p>Контрола атака на четвртинама.</p> <p>Проширивање опсега тонова од малог <i>h</i> до <i>c2</i>".</p> <p>Музички бонтон</p> <p>.</p> <p>Скале и трозвуци</p> <p>C-dur, B-dur, G-dur, D-dur, са точним трозвучима у половинама и четвртинама.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Д. Марковић: <i>Школа за трубу</i> (до нивоа предвиђеног програмским захтевима) – Д. Марковић: <i>Збирка лаких композиција за трубу</i> – Д. Марковић: <i>78 композиција за трубу</i> – А. Страд: <i>Метода за трубу 1. део</i> – (избор вежби одговарајућег нивоа) – Ј. Усов: <i>Хрестоматија 1. део</i> – Ј. Поре: <i>Мини концертино No.5, No.6</i> – Др, Чарлс Колин: <i>Мелодичне основе за трубу</i> <p>Или нека друга одговарајућа литература по избору наставника, предвиђена програмским захтевима.</p>
--	---	---

Назив предмета:	Труба
-----------------	-------

Одсек:	Дувачки
Циљ:	Циључења предмета труба је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијањем моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	Трећи разред
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа недељно, 30 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	4 Дурска скала са тоничним трозвуком 5 Етиде 1 Комад уз пратњу клавира
Испит:	/
Јавни наступ:	Два јавна наступа у току школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>– објасни историјски развој инструмента;</p> <p>Контролише амбажуру, дисање, атак и интонацију у проширеном</p> <p>– контролише моторику леве руке</p> <p>– изводи различите начине артикулације;</p> <p>– повеже стечено знање из области музичке писмености са техничким процедурама на труби;</p> <p>– покаже самопоуздање и такмичарски дух;</p> <p>– поштује правила вежбања у самосталном раду;</p> <p>– комуницира са корепетитором кроз музику;</p> <p>– поштује договорена правила понашања при</p>	<p>Техничке и тонске вежбе</p> <p>6 Лествице</p> <p>30 Етида</p> <p>7 Композиције уз пратњу клавира</p>	<p>Развој инструмента кроз историју (основни подаци).</p> <p>Контрола амбажуре, дисања и развијање слуха за самостално штимање..</p> <p>Рад на тонским и техничким вежбама.</p> <p>Упознавање са осминама нота и пауза, као и пунктираним нотним вредностима кроз одговарајуће композиције и вежбе.</p> <p>Артикулација (утврђивање савладаних елемената легата и упознавање са осталим начинима артикулације).</p> <p>Проширивање опсега тонова у распону мал f_{is} до e²’.</p> <p>Музички бонтон.</p> <p>Скале и трозвучи</p> <p>Седам дурских скала кроз једну октаву, различитих начина артикулације и брзине</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p>

слушању и извођењу музике.		<p>– Д. Марковић: <i>Школа за трубу</i> (до нивоа предвиђеног програмским захтевима)</p> <p>– Д. Марковић: <i>Збирка лаких композиција за трубу</i></p> <p>– Д. Марковић: <i>78 композиција за трубу</i></p> <p>– А. Стрнад: <i>Метода за трубу 1. део</i></p> <p>– (избор вежби одговарајућег нивоа)</p> <p>– Ј. Усов: <i>Хрестоматија 1. део</i></p> <p>– Ј. Поре: <i>Мини кончертино No.5, No.6</i></p> <p>Или нека друга одговарајућа литература по избору наставника, предвиђена програмским захтевима.</p>
----------------------------	--	--

Назив предмета:	Труба
Одсек:	Класична музика
Циљ:	Циљ учења предмета Труба је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред:	четврти
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	На крају првог полугодишта: Једна лествица и Једна етида
Испит:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Једна дурска са тоничним квинтакордом, напамет 2. Две етиде различитог карактера 3. Један комад уз клавирску пратњу, напамет
Јавни наступ:	- Обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – контролише амбажуру, дисање, атак и интонацију у проширеном регистру; – самостално штима инструмент; – прати развој сопствене координације и моторике кроз свирање; 	<p>Извођење музике</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Техничке и тонске вежбе 2. Лествице 3. Етиде 4. Комади 	<p>Амбажура, дисање и положај атака у проширеном регистру.</p> <p>Ширење опсега зујањем глисандом.</p> <p>Развијање слуха за самостално штимање.</p> <p>Обликовање тона и рад на интонацији.</p> <p>Техничке вежбе за контролу ваздуха, усана и језика.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања и вежбања; – повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на инструменту; – користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; – комуницира са корепетитором кроз музику; – испољи креативност и индивидуалност у интерпретацији; – свира у малим камерним саставима у школи и ван ње; – поштује правила вежбања у самосталном раду - искаже мишљење о свирању – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике. 		<p>Контрола дисања и свирања у седећем ставу. Увод у камерно музицирање (свирање два). Развој елемената артикулације у проширеном регистру уз употребу слогова. Проширивање опсега тонова у распону „мало фис - ф2” Музички бонтон.</p> <p>Скале и трозвуци</p> <p>Дурске скале закључно са шест предзнака кроз једну октаву, различитих начина артикулације и брзине</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Д. Марковић: Школа за трубу(до нивоа предвиђеног програмским захтевима) – Д. Марковић: Збирка лаких композиција за трубу – Д. Марковић: 78 композиција за трубу – А. Страд: Метода за трубу 1. Део (избор вежби одговарајућег нивоа) – С. Херинг: 32 етиде – Ј. Б. Арбан: Метода 1. Део – Ј. Усов: Хрестоматија 1. Део – Ј. Поре: Кончертино Но.3 .– Х. А. Вандеркук: Трумпет старс, Но1. и Но2. – А. Визути: Метода за трубу, књига 1.Или нека друга одговарајућа литература по избору наставника, предвиђена програмским захтевима</p>
---	--	--

Назив предмета:	Труба
Одсек:	Класична музика
Циљ:	Циљ учења предмета Труба је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред:	пети

Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	На крају првог полугодишта: Једна лествица и Једна етида
Испит:	4. Једна дурска и једна молска скала са тоничним квинтакордом и обртајима, напамет 5. – Две етиде различитог карактера 6. – Један комад уз клавирску пратњу, напамет
Јавни наступ:	- Обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> - контролише амбажуру, дисање, атак и интонацију у новом, проширеном регистру; – примењује технику брзог дисања; – самостално штима инструмент; – оплемени тону новим регистрима и коригује интонацију; – истражује начине добијања чистог тона; – изведе предвиђене технике свирања на труби; – повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на инструменту; – испољи креативност у реализацији музичке фантастике и естетике; – свира у различитим камерним саставима примењујући принцип узајамног слушања; – испољи сопствене емоције кроз интерпретацију; – комуницира са корепетитором кроз музику; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике и 	<p style="text-align: center;">Извођење музике</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Техничке и тонске вежбе 6. Лествице 7. Етиде 8. Комади 	<p>Амбажура, дисање и положај атака у новом, проширеном регистру .Процес интелигентног загревања. Контрила тона у , - ì и кориговање нтонације. Флексибилност амбажуре у свим регистрима. Контрола квалитета тона у стакатисиму и тешком стакату (тзв. Staccato pesante или „barokni staccato”). Штимање инструмента. Постизање физичке и менталне издржљивости. Техника брзог удисања. Обрада хроматских скала. Заједничко свирање у различитим камерним саставима (триа, квартети). Проширивање опсега тонова у распону „мало фис до г2”</p> <p>Скале и трозвуци</p> <p>Дурске скале закључно са седам предзнака кроз једну октаву, Фис-дур, Гес-дур и Г-дур кроз 2 октаве и молске закључно са 3 предзнака, различитих начина артикулације и брзине.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Д. Марковић: Школа за трубу(до нивоа предвиђеног програмским захтевима) – Д. Марковић: Збирка лаких композиција за трубу – А. Стрнад: Метода за трубу 1. Део (избор вежби одговарајућег нивоа)

изграђује сопствене естетске критеријуме		<ul style="list-style-type: none"> – С. Херинг: 32 етиде – Ј. Б. Арбан: Метода 1. Део – Ј. Усов: Хрестоматија 1. Део – Ј. Поре: Кончертино Но.1. Но.19 – Х. А. Вандеркук: Трумпет старс, Но1. и Но2 – А. Визути: Метода за трубу, књига 1. Или нека друга одговарајућа литература по избору наставника, предвиђена програмским захтевима
--	--	--

Назив предмета:	Труба
Одсек:	Класична музика
Циљ:	Циљ учења предмета Труба је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред:	шести
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа 45 минута
Годишњи фонд часова:	66
Смотра:	На крају првог полугодишта: Лествица и Етида
Испит:	<ul style="list-style-type: none"> 7. Једна дурска и једна молска лествица 8. Две етиде различитог карактера 9. Две композиције са клавирском пратњом различитог карактера 10. Један комад уз клавирску пратњу
Јавни наступ:	- Обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> - примењује нон-прес у свирању и ширењу опсега; – контролише амбажуру, дисање, атак и интонацију у новом, проширеном регистру; – самостално и прецизно штима инструмент; – оплемени тон у новим регистрима и коригује интонацију; – интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; – испољи сопствене емоције кроз интерпретацију; 	<p>Извођење музике</p> <ul style="list-style-type: none"> 9. Техничке и тонске вежбе 10. Лествице 11. Етиде 12. Комади 	<p>Проширивање опсега од „мало фис до б2“. Амбажура, дисање и положај атака у проширеном регистру.</p> <p>Флексибилност амбажуре и обликовање тона у свим обрађеним регистрима.</p> <p>Обрада тонских и техничких вежби у свим тоналитетима.</p> <p>Развијање физичке и менталне издржљивости. Ширење свести о грешкама и начину исправљања.</p> <p>Рад на микродинамици.</p> <p>Свирање у различитим камерним саставима.</p> <p>Познавања музичке форме и интерпретације различитих стилова.</p> <p>Орнаменти.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – свесно исправља постојеће грешке и истражује нове начине свирања; – повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на инструменту; – испољи креативност у реализацији музичке фантастике и естетике; – комуницира са корепетитором кроз свирање; – свира у различитим камерним саставима поштујући принцип узајамног слушања; – показује иницијативу у организацији проба; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике и изграђује сопствене естетске критеријуме 		<p>Скале и трозвучи</p> <p>Све дурске и молске скале кроз једну октаву, Фис-дур, фис-мол, Гес-дур, Г-дур, г-мол, Ас-дур, А-дур и а-мол кроз 2 октаве, са ритмичким варијацијама и различитих начина артикулације и брзине на скали.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Д. Марковић: Школа за трубу(до нивоа предвиђеног програмским захтевима) – Д. Марковић: Збирка лаких композиција за трубу – А. Страд: Метода за трубу 1. Део (избор вежби одговарајућег нивоа)– (избор вежби одговарајућег нивоа) – С. Херинг: 32 етиде за трубу – В. Вурм: 45 лаких етида (избор етида одговарајућег нивоа) – С. Херинг: 32 етиде – Ј. Б. Арбан: Метода 1. и 2. Део – Ј. Усов: Хрестоматија 1. Део – Ј. Поре: Кончертино Но.2. Но.4 – Х. А. Вандеркук: Трумпет старс, Но1. и Но2. – Г. Ф. Хендл: Кончертино – А. Корели: Соната Ф – дур – А. Визути: Метода за трубу, књига 1. – Божидар Трудих: Рондино – Петар Николић: Кончертино – С. Херинг: Бах за две трубе – В. Вурм: Трумпет дуети – Др. Чарлс Колин: Комплетна модерна метода за трубу (избор вежби одговарајућег нивоа) Или нека друга одговарајућа литература по избору наставника, предвиђена програмским захтевима
--	--	---

Хорна

Назив предмета:	Хорна
Одсек:	Класична музика

Циљ:	Циљ учења предмета Хорна је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред:	први
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	На крају првог полугодишта: једна лествица и једна етида
Испит:	Једна скала са тоничним трозвуком, напамет Једна етида Један комад уз клавирску пратњу, напамет
Јавни наступ:	- Обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – расклопи делове хорне и опише начин одржавања инструмента; – правилно држи инструмент у мирној, релаксираној и стабилној позицији; – правилно дише и контролише отвореност грла и дисајних путева; – правилно поставља амбажуру; – зуји на уснику без притиска – изводи правилно тонске вежбе уз контролу интонације; – изражајно пева вежбе које изводи на инструменту; – примени основне елементе нотне писмености у свирању; – препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање..; – примени правила вежбања у самосталном раду; – свира кратке композиције напамет, соло или уз пратњу кла-вира; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; 	<p style="text-align: center;">Извођење музике</p> <p>Техничке и тонске вежбе</p> <p style="text-align: center;">Лествице Етиде Комади</p>	<p>Карактеристике инструмента. Правилан став и држање. Техника дисања и отвореност дисајних путева. Амбажура (поставка усника). Зујање на уснику. Атак (ударац језиком) Изддржавање основних аликувотних тонова на хорни. Проширивање опсега тонова и тонске вежбе у распону г-Г1. Музички бонтон.</p> <p style="text-align: center;">Скале и трозвуци</p> <p>Г-дур са тоничним трозвуком у половинама</p> <p style="text-align: center;">ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Драган Гиртл: Школа за хорну(први део) – Бери Таквел: 50 почетних вежби за хорну – Палма Силађ

– показује самопоуздање на наступима; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике		
--	--	--

Назив предмета:	Хорна
Одсек:	Класична музика
Циљ:	Циљ учења предмета Хорна је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред:	други
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	На крају првог полугодишта: једна лествица и једна етида
Испит:	Једна скала са трозвуком, напамет Једна етида Један комад уз клавирску пратњу, напамет
Јавни наступ:	- Обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – правилно држи инструмент у мирној релаксираној, стабилној позицији; – контролише дисање и развија технику зујања без притиска; – изводи тонске вежбе у проширеном регистру и контролише интонацију; – свира легато;– усклађује рад језика и прстију; – изражајно пева вежбе које изводи на инструменту; – користи основне појмове мелодике, ритма и динамике; – примењује правила вежбања у самосталном раду; – свира кратке композиције напамет, соло или уз пратњу клавира; 	<p>Извођење музике</p> <p>Техничке и тонске вежбе Лествице Комади</p>	<p>Свирање без притиска, контрола дисања и амбатуре. Корелација рада прстију и језика. Рад на тонском квалитету. Легато свирање уз контролу интонације. Упознавање са молским лествицама Контрола атака на четвртинама. Проширивање опсега тонова ф- Б1. Музички бонтон.</p> <p>Скале и трозвуци</p> <p>Г-дур, Ф-дур, Б-дур, а-мол са тоничним трозвуком у половинама</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>-Драган Гиртл: Школа за хорну (први део)</p>

<ul style="list-style-type: none"> – комуницира са корепетитором кроз музику; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – показује самопоуздање на јавним наступима; – искаже мишљење о сопственом и туђем свирању; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике 		<ul style="list-style-type: none"> – Палма Силађи – Миклош Кекењеши: Школа за хорну – Бери Таквел: 50 почетних вежби за хорну – Анонимус : Мелодија – П. Мај: Минијатуре бр.1 и 2 – В. А. Моцарт: Азбука
--	--	---

Назив предмета:	Хорна
Одсек:	Класична музика
Циљ:	Циљ учења предмета Хорна је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	трећи
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	На крају првог полугодишта: једна лествица и једна етида
Испит:	Једна дурска лествица са тоничним квинтакордом и обрајима Једна етида Један комад уз клавирску пратњу
Јавни наступ:	- Обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – опише историјски развој инструмента; – контролише амбажуру, дисање, атак и интонацију у проширеном регистру – контролише моторику леве руке; – изводи различите начине артикулације; – повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на хорни; 	<p>Извођење музике</p> <p>Техничке и тонске вежбе Лествице Етиде Комади</p>	<p>Упознавање са историјским развојем инструмента. Контрола амбажуре, дисања и атак. Развијање слуха за самостално штивање. Наставак и проширивање рада на тонским и техничким вежбама. Упознавање са осминама нота и пауза, као и пунктираним нотним вредностима. Развијање моторике леве руке.</p>

<p>– покаже самопоуздање и такмичарски дух; – примењује правила вежбања у самосталном раду; – комуницира са корепетитором кроз музику ;- поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике</p>		<p>Артикулација (утврђивање савладаних елемената легата и упо-знавање са осталим начинима артикулације). Проширивање опсега тонова у распону е - Д2. Музички бонтон.</p> <p>Скале и трозвуци</p> <p>Г-дур, Ф-дур, Д-дур, Б-дур, А-дур, а-мол и г-мол са тоничним квинтакордом и обртајима у четвртинама</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>– Драган Гиртл: Школа за хорну (први део) – Палма Силађи – Миклош Кекењеши: Школа за хорну – Бери Таквел: 50 почетних вежби за хорну – Марк – Антоан Робилард: Прогресивне методе за хорну – Ј. Б. Флис: Успаванка – В. А. Моцарт: Валцер – Л. ван Бетовен: Екосеза – П. И. Чајковски: Стара француска песма – Ј. Кригер: Менует</p>
---	--	--

Назив предмета:	Хорна
Одсек:	Класична музика
Циљ:	Циљ учења предмета Хорна је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред:	четврти
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	На крају првог полугодишта: Једна лествица и Једна етида
Испит:	Једна дурска са тоничним квинтакордом и обртајима, напамет Две етиде Један комад уз клавирску пратњу, напамет
Јавни наступ:	- Обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – контролише амбажуру, дисање, атак и интонацију у проширеном регистру; – самостално штима инструмент; – прати развој сопствене координације и моторике кроз свирање; – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања и вежбања; – повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на инструменту; – користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; – испољи креативност и индивидуалност; – свира у малим камерним саставима у школи и ван ње; – поштује правила вежбања у самосталном раду; – искаже критичко мишљење у улози слушаоца и ивођача; – комуницира са корепетитором кроз музику; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 	<p style="text-align: center;">Извођење музике</p> <p style="text-align: center;">Техничке и тонске вежбе Лествице Етиде Комади</p>	<p>Амбажура, дисање и положај атака у проширеном регистру. Ширење опсега зујањем глисандом. Самостално штимање. Култура тона и рад на чистој интонацији. Техничке вежбе уз контролисање моторике леве руке. Контрола дисања и свирања у седећем ставу. Увођење у камерно музицирање (свирање дуа). Развој елемената артикулације у проширеном регистру уз употребу слогова. Проширивање опсега тонова у распону д- Е2. Музички бонтон</p> <p>Скале и трозвуци</p> <p>Дурске скале до 4 предзнака, молске скале до 2 предзнака са тоничним квинтакордом и обртајима у четвртинама</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Франц Шолар: Школа за хорну – Марк-Антоан Робилард: Прогресивне методе за хорну – Драган Гиртл: Школа за хорну – (други део) – Палма Силађи – Миклош Кекењеш: Школа за хорну (први и други део) Бери Таквел: 50 почетних вежби за хорну – В. А. Моцарт: Пастирска песма – Н. Антал: Самохвала – А. Варламов: Црвени сарафан – Л. ван Бетовен: Романса

Назив предмета:	Хорна
Одсек:	Класична музика
Циљ:	Циљ учења предмета Хорна је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и

	осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред:	пети
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	На крају првог полугодишта: Једна лествица и Једна етида
Испит:	Једна дурска и једна молскаса тоничним квинтакордом и обртајима, напамет Две етиде различитог карактера Један комад уз клавирску пратњу, напамет
Јавни наступ:	- Обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – контролише амбажуру, дисање, атак и интонацију у новом, проширеном регистру; – примењује технику брзог дисања; – самостално и прецизно штима инструмент; – оплемени тон у новим регистрима и коригује интонацију; – изведе предвиђене технике свирања на хорни; – истражује начине добијања чистог тона; – примењује функцију десне руке у корпусу; – повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на инструменту; – испољи креативност у реализацији музичке фантастике и естетике; – свира у различитим камерним саставима примењујући принцип узајамног слушања; – испољи сопствене емоције кроз интерпретацију; – комуницира са корепетитором кроз музику; 	<p style="text-align: center;">Извођење музике</p> <p>Техничке и тонске вежбе Лествице Етиде Комади</p>	<p>Амбажура, дисање и положај атака у новом, проширеном регистру. Процес интелигентног загревања. Култура тона и кориговање интонације. Флексибилност амбажуре у свим регистрима. Самостално штимање инструмента. Развијање моторике леве руке и функција десне руке у корпусу. Постизање физичке и менталне издржљивости. Техника брзог удисања. Обрада хроматских скала. Заједничко свирање у различитим камерним саставима. Проширивање опсега тонова у распону ц-Ф2. Музички бонтон.</p> <p>Скале и трозвуци</p> <p>Дурске скале до 5 предзнака, молске скале до 4 предзнака са тоничним квинтакордом и обртајима у четвртинама</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Франц Шолар: Школа за хорну – Марк – Антоан Робилард: Прогресивне методе за хорну – Драган Гиртл: Школа за хорну – (други део) – А. Вивалди: Ларго</p>

<ul style="list-style-type: none"> – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике и изграђује сопствене естетске критеријуме 		<ul style="list-style-type: none"> – Г. Ф. Хендл: Ариа – М. Гаврановић: Игра духова
---	--	---

Назив предмета:	Хорна
Одсек:	Класична музика
Циљ:	Циљ учења предмета Хорна је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред:	шести
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа 45 минута
Годишњи фонд часова:	66
Смотра:	На крају првог полугодишта: Једна лествица и Једна етида
Испит:	Једна дурска и једна молскаса тоничним квинтакордом и обртајима, напамет Две етиде различитог карактера Један комад уз клавирску пратњу, напамет
Јавни наступ:	- Обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – контролише амбажуру, дисање, атак и интонацију у новом, проширеном регистру – самостално и прецизно штима инструмент – оплемени тон у новим регистрима и коригује интонацију – изводи технику пригушених тонова коришћењем десне шаке – интерпретира композицију у стилу епохе и композитора – испољи сопствене емоције кроз интерпретацију – свесно исправља постојеће грешке и 	<p>Извођење музике</p> <p>Техничке и тонске вежбе Лествице Етиде Комади</p>	<p>Амбажура, дисање и положај атака у новом проширеном регистру. Флексибилност амбажуре и рад на култури тона у свим обрађеним регистрима. Техника пригушеног тона десне руке. Обрада тонских и техничких вежби у свим тоналитетима. Развијање физичке и менталне издржљивости. Грешке у свирању – разлози и начин исправљања. Рад на микродинамици. Свирање у различитим камерним саставима поштујући принцип слушања. Музичка форма и интерпретација различитих стилова.</p>

<p>истражује нове начине свирања</p> <ul style="list-style-type: none"> – испољи креативност у реализацији музичке фантастике и естетике – комуницира са корепетитором кроз свирање – свира у различитим камерним саставима поштујући принцип узајамног слушања – показује иницијативу у организацији проба – критички коментарише своје и туђе извођење у смислу техничке припремљености и музичке изражајности – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике 		<p>Рад на орнаментима. Музички бонтон.</p> <p>Скале и трозвуци</p> <p>Све дурске и молске скале са тоничним квинтакордом и обртаји-ма у осминама.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Георг Копраш: 60 етида за рог – Лусијен Теве: Изабране етиде – Франц Шолар: Школа за хорну – Драган Гиртл: Школа за хорну– (други део) – Ј. Шкроуп: Концерт у Б дуру
--	--	--

Кларинет

Назив предмета:	Кларинет
Одсек:	Одсек за класичну музику-шестогодишње образовање
Циљ:	Циљ учења предмета кларинета је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	први
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа, 45 мин
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	
Испит:	Једна дурска, једна молска скала са тоничним трозвуком – 2 етиде – Један комад уз пратњу клавира (изводи се напамет)
Јавни наступ:	Обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
--	---------------------	-----------------

<p>– опише својим речима карактеристике кларинета и начин добијања тона;</p> <p>– правилно стоји и држи кларинет;</p> <p>– држи правилно амбажуру и обе руке, правилно дише;</p> <p>– изводи правилно техничке вежбе за квалитет тона, стакато, интонацију и покретљивост уз помоћ наставника;</p> <p>– примени основне елементе нотне писмености у свирању и чита нотни текст у виолинском кључу;</p> <p>– препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање...;</p> <p>– свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира;</p> <p>– учествује на јавним наступима у школи и ван ње;</p> <p>– испољи самопоуздање у току јавног наступа;</p> <p>– поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.</p>	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>СКАЛЕ И ТРОЗВУЦИ</p> <p>ЕТИДЕ</p> <p>КОМАДИ</p>	<p>Карактеристике инструмента.</p> <p>Поставка правилног дусања и вежбе дусања.</p> <p>Начин добијања тона.</p> <p>Поставка леве и десне руке.</p> <p>Поставка амбажуре.</p> <p>Техника десне руке:</p> <p>– правилно постављање позиције прстију на рупама и клапнама;</p> <p>– правилно постављање палца за ослањање инструмента;</p> <p>– правилно позиционирање шаке.</p> <p>Техника леве руке:</p> <p>– правилно постављање позиције прстију на рупама и клапнама;</p> <p>– правилно позиционирање шаке.</p> <p>Стакато техника: правилно ударање врхом језика у трску.</p> <p>Вежбе за развој моторике прстију леве руке.</p>
---	---	---

Назив предмета:	Кларинет
Одсек:	Одсек за класичну музику-шестогодишње образовање
Циљ:	Циљ учења предмета кларинета је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	Други
Облик рада:	индивидуални

Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа,45мин
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	
Испит:	Једна дурска, једна молска скала са тоничним трозвуком – 2 етиде – Један комад уз пратњу клавира.
Јавни наступ:	Обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – правилно стоји и држи инструмент; – свира уједначено малу, прву и другу октаву; – свира технике легато и стакато; – примени основне елементе нотне писмености и теорије у свирању; – чита нотни текст у виолинском кључу; – чита динамичке и ознаке за темпо; – свира вежбе за побољшање технике тона и моторике прстију; – свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>СКАЛЕ И ТРОЗВУЦИ</p> <p>ЕТИДЕ</p> <p>КОМАДИ</p>	<p>Тонске и техничке вежбе за унапређивање целокупног извођачког апарата (тон, амбажура, техника прстију и језика). Синхронизација језика и прстију. Рад на побољшању интерпретације. Музички бонтон.</p>

Назив предмета:	Кларинет
Одсек:	Одсек за класичну музику-шестогодишње образовање
Циљ:	Циљ учења предмета кларинета је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.

Разред:	Трећи
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа,45мин
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	
Испит:	- једна дурска, једна молска скала са тоничним трозвуком - 2 етиде различитог карактера - комад уз пратњу клавира
Јавни наступ:	Обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> -изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – свира у распону од Е мало до ц3; – свира различите типове артикулација; – повеже стечено знање из основа муз.писмености са техничким процедурама на инструменту; – прати развој сопствене координације и моторике кроз свирање; – препознаје агогику; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – примењује основне принципе правилног вежбања у самосталном раду. 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>СКАЛЕ И ТРОЗВУЦИ</p> <p>ЕТИДЕ</p> <p>КОМАДИ</p>	<p>Вежбе за побољшање моторичких способности и синхронизацију прстију и језика.</p> <p>Издржавање тонова.</p> <p>Контрола дисања, амбажуре.</p> <p>Развијање слуха за самостално штимовање.</p> <p>Музички бонтон</p>

Назив предмета:	Кларинет
Одсек:	Одсек за класичну музику-шестогодишње образовање

Циљ:	Циљ учења предмета кларинета је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	четврти
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа, 45 мин
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	
Испит:	Испитни програм (изводи се напамет) - једна дурска, једна молска скала са тоничним трозвуком - 2 етиде различитог карактера - комад уз пратњу клавира
Јавни наступ:	Обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту – свира у распону од Е до еф3; – свира различите типове артикулација; – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања и вежбања; – комуницира са корепетитором кроз музику; – изражајно свира; – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; – самостално и свакодневно вежба – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>СКАЛЕ И ТРОЗВУЦИ</p> <p>ЕТИДЕ</p> <p>КОМАДИ</p>	<p>Вежбе за побољшање моторичких способности и синхронизација прстију прстију и језика. Изддржавање тонова. Изједначавање регистара кроз тонске вежбе. Стварање менталне и физичке кондиције. Заједничко свирање (камерна, оркестар). Рад на побољшању интерпретације. Музички бонтон.</p> <p>Скале и трозвуци: Дурске и молске скале до четири предзнака. Скале кроз две октаве: це, ге, де, бе, а, ес, ас дур; а, де, ге, ха, це, фис, цис-мол. Скале кроз три октаве: е, еф-дур, е и еф-мол Све скале се свирају у стакато и легато артикулацији. Хроматска скала. ЛИТЕРАТУРА – Бруно Брун: Школа за кларинет број 2, 3 – Радивој Лазић: Учим кларинет број 3, 4 и остала одговарајућа литература по избору наставника, предвиђена</p>

		програмским захтевима Комади по избору наставника адекватне тежине
Обавезни минимум програма – Дурске и молске скале до 4 предзнака – 35 етида – 3 комада уз пратњу клавира		

Назив предмета:	Кларинет
Одсек:	Одсек за класичну музику-шестогодишње образовање
Циљ:	Циљ учења предмета кларинета је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	пети
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа, 45 мин
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	
Испит:	Испитни програм (изводи се напамет) - једна дурска, једна молска скала са тоничним трозвуком и доминантним и умањеним септакордом - 2 етиде различитог карактера - комад уз пратњу клавира
Јавни наступ:	Обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања и вежбања; – комуницира са корепетитором кроз музику; – изражајно свира; – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ СКАЛЕ И ТРОЗВУЦИ ЕТИДЕ КОМАДИ	<p>Рад на добијању што квалитетнијег изговора код стакато технике. Вежбе за побољшање моторичких способности и синхронизација прстију и језика. Тонске вежбе и рад на што квалитетнијој боји тона и интонацији у свим регистрима. Рад на микродинамици. Свирање соло и у ансамблу</p> <p>Скале и трозвуци: Дурске и молске скале до пет предзнака са доминантним и умањеним</p>

<ul style="list-style-type: none"> – самостално коригује интонацију у току свирања; – истражује начине добијања што квалитетнијег и чистијег тона на кларинету – испољава креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу 		<p>септакордима Скале се свирају разложено и у разним комбинованим артикулацијама. Хроматска скала. ЛИТЕРАТУРА – Клозе: Техничке вежбе – Лефевр: Техничке вежбе и остала одговарајућа литература по избору наставника, предвиђена програмским захтевима Комади по избору наставника адекватне тежине</p>
<p>Обавезни минимум програма – Дурске и молске скале до пет предзнака са доминантним и умањеним септакордима, разложено – 35 етида – 3 комада уз пратњу клавира</p>		

Назив предмета:	Кларинет
Одсек:	Одсек за класичну музику-шестогодишње образовање
Циљ:	Циљ учења предмета кларинета је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	шести
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа, 45 мин
Годишњи фонд часова:	66
Смотра:	
Испит:	Испитни програм (изводи се напамет) - једна дурска, једна молска скала са тоничним трозвуком и доминантним и умањеним септакордом - 2 етиде различитог карактера - комад уз пратњу клавира
Јавни наступ:	Обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – свира у комбинованим артикулацијама стаката и легата; – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – самостално уочава и решава музичке и техничке проблеме у вежбању; – комуницира са корепетитором кроз музику; – изражајно свира; – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; – контролише интонацију у току свирања; – истражује начине добијања што квалитетнијег и чистијег тона на кларинету – испољава креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>СКАЛЕ И ТРОЗВУЦИ</p> <p>ЕТИДЕ</p> <p>КОМАДИ</p>	<p>Рад на постизању флексибилности амбажуре у свим регистрима. Меморисање текста. Обликовање што квалитетнијег тона, интонацију и стакато. Самостално штимовање инструмента. Постизање контроле прстију и језика код свирања у брзом темпу. Свирање соло и у ансамблу. Музички бонтон.</p> <p>Скале и трозвучи:</p> <p>Све дурске и молске скале кроз две и три октаве са доминантним и умањеним септакордима. Скале, трозвуче, умањене и доминантне септакорде свирати разложено и у комбинованим артикулацијама. Хроматска скала.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Клозе: Техничке вежбе – Лефевр: Техничке вежбе и остала одговарајућа литература по избору наставника, предвиђена програмским захтевима <p>Комади по избору наставника адекватне тежине.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – Све дурске и молске скале са тоничним, доминантним и умањеним септакордима – 40 етида – 4 комада уз пратњу клавира 		

Виолончело

Назив предмета:	Виолончело
-----------------	------------

Одсек:	Гудачки
Циљ:	Циљ учења предмета Виолончело је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	Први
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	Два часа недељно – по пола сата
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Програм смотре (на крају школске године) 1. Једна лествица 2. Једна етида 3. Један комад по слободном избору
Испит:	///
Јавни наступ:	Јавни наступи Обавезна су два јавна наступа у току школске године

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:		
– опише својим речима карактеристике виолончела и начин добијања тона; – правилно седи и држи инструмент и гудало; – изводи основне потезе и пицикато; – самостално поставља прсте леве руке на хватник у затвореном ставу у првој позицији; – изражајно пева а потом самостално или уз пратњу наставника свира кратке и лаке песмице по слуху; – изводи правилно техничке вежбе за промену позиције, интонацију и покретљивост уз помоћ наставника; – примени основне елементе нотне писмености у свирању и чита нотни текст у бас кључу; – препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање... – примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника; – свира кратке композиције напамет, соло и уз	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Карактеристике инструмента. Начин добијања тона. Поставка леве и десне руке. Техника десне руке: – држање и вођење гудала; – расподела гудала; – место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо... Основни потези: деташе и легато. Поставка леве руке. Техника леве руке: – уски став, прва позиција – широки став, прва позиција Скале и трозвучи: Це, Ге, и Де дур у једној октави. Це-дур кроз две октаве. Вежбе за развој моторике прстију леве руке. ЛИТЕРАТУРА – – И. Мардеровски: Први часови виолончела – Сато: Чело школа, I свеска – Пејшик: Абецеда виолончела – Хрестоматија I–IV разреда . Ш.Сузуки – комади – прва свеска

пратњу клавира; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.		
---	--	--

Називпредмета:	Виолончело
Одсек:	Гудачки
Циљ:	Циљ учења предмета Виолончело је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	Други
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	Два часа недељно – по пола сата
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Програм смотре (на крају школске године) – једна лествица са трозвуком – једна етида – једна композиција по слободном избору
Испит:	///
Јавни наступ:	Обавезна су два јавна наступа у току школске године

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:		
– правилно седи и држи инструмент и гудало; – изводи основне потезе и пицкато; – самостално поставља прсте леве руке на хватник у затвореном и отвореном ставу у првој и четвртој позицији; – изводи правилно техничке вежбе за промену позиције, интонацију и покретљивост уз помоћ наставника; – контролише квалитет тона у току свирања; – примени	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Начин добијања тона. Вежбе за прецизност и флексибилност леве и десне руке. Композиције различитог карактера. Техника десне руке: – држање и вођење гудала; – расподела гудала; – квалитет тона; – место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо... – вођење гудала при промени позиције; Основни потези: деташе, легато и стакато Техника леве руке: – уски став, прва и четврта позиција; – широки став, прва и четврта позиција; – вежбе за прелаз из једне у другу позицију, са и без глисанда. Музички бонтон. Скале и трозвучи: Це, А,

<p>основне елементе нотне писмености и основне ознаке за темпо, динамику, понављање...у свирању; – течно чита нотни текст у бас кључу; – примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника; – свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.</p>		<p>Ес, Бе, Ге, Де и Еф-дур кроз две октаве. Вежбе за развој моторике прстију леве руке.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА – И. Мардеровски: Избор етида – Р. Мац: 25 етида – С. Ли: 40 лаких етида – А. Вивалди: Концерт Це-дур – Бревал: Кончертино Де-дур – Р.Мац- Сонате – Сузуки: Чело школа бр.1</p> <p>Обавезни минимум програма – 3 лествице – 10 кратких етида са применом основних потеза и ритмичких фигура – 5 кратких песмица уз пратњу клавира</p>
---	--	---

Називпредмета:	Виолончело
Одсек:	Гудачки
Циљ:	Циљ учења предмета Виолончело је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред:	Трећи
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	Два часа недељно – по пола сата
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	
Испит:	Скала са трозвуком и потезима (најмање 3 потеза) Две етиде различитог карактера Комад са клавиром, I или II и III став кончертина, концерта, сонате, сонатине, варијације
Јавни наступ:	Обавезна су два јавна наступа у току године

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:		

<p>– правилно седи и држи инструмент и гудало; – изводи основне потезе и ритмичке фигуре; – самостално поставља леву руку у II и III позицији; – контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција са и без глисанда; – прати интонацију и коригује се; – изводи правилно техничке вежбе за промену позиције и покретљивост уз помоћ наставника; – користи вибрато; – примени основне елементе нотне писмености у свирању и течно чита нотни текст у бас кључу; – примени основне ознаке за темпо, динамику, понављање...; – примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника; – свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – комуницира са корепетитором кроз музику; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – самостално и свакодневно вежба; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике</p>	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Контрола држања гудала. Квалитет тона – уједначеност у различитим позицијама и у комбинацији са техничким захтевима. Слушање и интонација. Музичка меморија – неговање и развијање. Техника десне руке: – расподела гудала; – брзина гудала; – место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо..; – основни потези и ритмичке фигуре: деташе, легато, стакато и пунктирани ритам; – прелазак гудалом са жице на жицу у различитим тачкама гудала; Техника леве руке: – II и III позиција – уски и широки став и увођење у полу позицију; – вибрато. Музички бонтон. Скале и трозвучи Скале, трозвучи. Вежбе за развој моторике прстију леве руке (Косман и Фејер) ЛИТЕРАТУРА Етиде – И. Мардеровски: избор етида – С. Ли: 40 лаких етида – Кончертина и концерти: – А. Вивалди: Це-дур – Бревал: Це-дур, Соната – Р.Мац Друга литаратура по избору наставника, а у складу са захтевима програма и могућностима ученика</p> <p>Обавезни минимум програма – пет техничких вежби – две дурске и две молске лествице кроз две октаве са трозвучима и потезима – четири етиде – три комада различитог карактера. Концерт или соната</p>
--	-----------------------------------	--

Назив предмета:	Виолончело
Одсек:	Гудачки
Циљ:	Циљ учења предмета Виолончело је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	Четврти
Облик рада:	Индивидуални

Недељни фонд часова и трајање часа:	Два часа недељно – по 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Две смотре у току школске године
Испит:	1. Скала са трозвуком и потезима (до 5 потеза). 2. Две етиде различитог карактера. 3. Комад са клавиром, I или II и III став кончертина, концерта, сонате, сонатине, варијације, или два става барокне сонате (изводи се напамет)
Јавни наступ:	Обавезна су два јавна наступа у току године.

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:		
– следи правила у примени процедура у стицању технике леве и десне руке; – контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; – штимује се уз мању помоћ наставника; – повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на инструменту; – користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – у заједничком свирању примени принцип узајамног слушања; – примени	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Штимовање. Метричко и ритмичко свирање уз метроном. Квалитет тона – уједначеност у различитим позицијама и у комбинацији са техничким захтевима. Слушање и интонација. Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу. Музичка меморија – врсте и развијање. Читање с листа. Заједничко свирање (наставник–ученик, ученик–ученик). Музички бонтон. Развој извођачког апарата Техника десне руке: – расподела гудала; – место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо.; – основни потези и ритмичке фигуре: деташе, легато, стакато и пунктирани ритам ,мартеле; – прелазак гудалом са жице на жицу у различитим тачкама гудала. Техника леве руке: – полу позиција, II и III позиција – уски и широки став; – вибрато. Скале и трозвуци Скале, трозвуци, потези, разложене терце, Косман – Бежбе за артикулацију. ЛИТЕРАТУРА Етиде – Кумер 10 етида – И. Мардеровски: Избор етида – С. Ли: Мелодијске етиде Кончертина, концерти Бревал: Еф-дур или Ге-дур или А-дур; Бодио: Це-дур Сонате/варијације А. Вивалди: е-мол или а-мол;

различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања; – самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике		Обавезни минимум програма – четири лествице; – осам етида различитог карактера; – два комада уз пратњу клавира; – кончертино/концерт или соната/сонатина или варијације
--	--	---

Називпредмета:	Виолончело
Одсек:	Гудачки
Циљ:	Циљ учења предмета Виолончело је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	Пети
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	Два часа недељно –по 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Две смотре у току школске године
Испит:	1. Скала – дурска или молска, трозвуци, потези; 2. Једна етида; 3. Комад уз пратњу клавира; 4. Два става барокне сонате или кончертино, концерт I или II и III став, или варијације или соната или сонатина. (изводи се напамет
Јавни наступ:	Обавезна су два јавна наступа у току године

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – поступа по процедури која се примењује у стицању технике леве и десне руке; – контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Развој извођачког апарата радом на композицијама сложенијих техничких захтева. Метричко и ритмичко свирање. Квалитет тона – уједначеност у различитим позицијама и у комбинацији са техничким захтевима. Слушање,

<p>коригује се; – штимује се уз мању помоћ наставника; – повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на инструменту; – користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела</p> <p>– користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције – свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи креативност у остварењу музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – у заједничком свирању примени принцип узајамног слушања; – самостално вежба поштујући процедуру; – истражује начине добијања чистог тона уз помоћ наставника или самостално; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације.</p>		<p>интонација и штимовање инструмента. Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу. Музичка меморија - неговање и развијање. Читање с листа. Заједничко свирање (наставник – ученик, ученик – ученик). Музички бонтон Техника десне руке: – расподела гудала; – место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо.; – основни потези и ритмичке фигуре: деташе, легато, стакато, портато ,мартеле и пунктирани ритам; – прелазак гудалом са жице на жицу у различитим тачкама гудала. Техника леве руке: – полу позиција, II и III позиција – уски и широки став и увођење у палац позицију; – вибрато. Скале, трозвуци, техничке вежбе Скале, трозвуци, потези, разложене терце Косман вежбе.. Шевчик: 40 варијација за десну руку. ЛИТЕРАТУРА Етиде: – И. Мардеровски: С. Ли: Мелодијске етиде Кончертина, концерти: – Бревал: Еф дур или А дур; Бодио: Це дур; – А. Вивалди: а-мол. Сонате: – А.Вивалди: е-мол или а-мол; Марчело: Еф-дур или – е- мол; – Ромберг: Бе-дур; –</p> <p>Обавезни минимум програма – 5 лествица, шест етида различитог карактера; – два комада уз пратњу клавира; – кончертино или концерт, соната или сонатина, варијације</p>
--	--	---

Називпредмета:	Виолончело
Одсек:	Гудачки
Циљ:	Циљ учења предмета Виолончело је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.

Разред:	Шести
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	Два часа недељно –по 45 минута
Годишњи фонд часова:	66
Смотра:	Две смотре у току школске године
Испит:	– скала – дурска или молска кроз три октаве, трозвуци, потези; – две етиде или једна етида и Бах један став свите; – барокна соната, два става или кончертино или концерт – I или II и III став, или варијације, или соната, или сонатина.
Јавни наступ:	Обавезна су два јавна наступа у току године

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:		
– поступа по процедури која се примењује у стицању технике леве и десне руке; – контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; – самостално се штимује; – повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на инструменту; – користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – самостално свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Развој извођачког апарата радом на композицијама сложенијих техничких захтева. Метричко и ритмичко свирање. Квалитет тона – уједначеност у различитим позицијама и у комбинацији са техничким захтевима. Слушање, интонација и штимовање инструмента. Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу. Музичка меморија – неговање и развијање. Припрема за јавни наступ. Читање с листа и заједничко музицирање. Музички бонтон. Техника десне руке: – расподела гудала; – место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо.; – основни потези и ритмичке фигуре: деташе, легато, стакато, мартеле, портато, сотије и пунктирани ритам; – прелазак гудалом са жице на жицу у различитим тачкама гудала. Техника леве руке: – палац позиција; – вибрато РСкале, трозвуци и техничке вежбе Скале, трозвуци, потези, разложене терце у обиму до три октаве. Косман: вежбе, двогласи. Вежбе за палац позицију, . Шевчик: 40 варијација за десну руку. Р. Мац: Основи палчаника ЛИТЕРАТУРА Етиде: – И. Мардеровски: Избор етида – Ф. Доцауер: 113 етида – Ј.Мерк: Хрестоматија, етиде – С. Ли: Мелодијске етиде – Кумер : 10 етида Кончертина, концерти: – Бревал: Де-дур или Ге-дур;

<p>слушања; – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања; – истражује начине добијања чистог тона</p> <p>– самоиницијативно посећује концерте и друге музичке манифестације; – самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.</p>		<p>Бодио: Це-дур; , – Голтерман: Ге- дур. Сонате и свите: – Вивалди: Еф-дур или Де-дур; Марчело: Ге-дур; – Самартини: Ге-дур; – Дипор: Ге-дур; – Ванхал: Варијације Це-дур – Ј. С. Бах: Соло свита, бр. 1,Ге-дур</p> <p>Обавезни минимум програма: – скала једна молска једна дурска са потезима и трозвучима; – до шест етида различитог карактера; – композиција уз пратњу клавира (концертно или концерт, соната или сонатина, варијације, комад) Став из Бахове чело свите</p>
--	--	--

Саксофон

Назив предмета:	Саксофон
Одсек:	Одсек за класичну музику-шестогодишње образовање
Циљ:	Циљ учења предмета саксофона је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости,креативности,естетског сензибилитета,као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	први
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа,45мин
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	
Испит:	Једна композиција уз пратњу клавира (изводи се напамет).
Јавни наступ:	Обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:		

<p>опише својим речима карактеристике саксофона;</p> <ul style="list-style-type: none"> – правилно држи инструмент; – самостално намести трску на усник; – правилно држи амбажуру и објасни важност амбажуре и њену поставку; – опише својим речима вежбице дисања и шта се постиже сваком од тих вежбица; – изводи стакато и легато; – примени основне елементе нотне писмености у свирању и чита нотни текст у виолинском кључу; – самостално свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – комуницира са корепетитором кроз музику; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоздање у току јавног наступа; – објасни важност одржавања инструмента; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике. 	<p>СКАЛЕ И ТРОЗВУЦИ : Дурске и молске лествице до једног преднака са тоничним трозвуком (е,а,Ф,Г) ЕТИДЕ : Хавеј – Етиде за почетнике (избор) Клод Делангл – Метода за почетнике (избор) КОМАДИ : Клод Делангл – Композиције из методе за почетнике Петресон – Мајска песма Моцарт- Дечија песма И друге композиције по избору</p>	<p>Историјат, карактеристике, делови и могућности саксофона. Вежбе дисања. Правилно намештање трске на усник. Поставка амбажуре. Свирање само на лули и уснику. Правилно држање саксофона и поставка прстију. Одржавање инструмента. Врсте артикулација (стакато и легато). Тонске вежбе (издржавање тонова). Елементи музичке писмености (целе ноте, половине, четвртине и осмине). Тонски опсег: Е 1 до А 3 (за напредне до Ц3). Музички бонтон.</p>
---	--	--

Назив предмета:	Саксофон
Одсек:	Одсек за класичну музику-шестогодишње образовање
Циљ:	Циљ учења предмета саксофона је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости,креативности,естетског сензибилитета,као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	Други
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа,45мин
Годишњи фонд часова:	70
Смотр:	

Испит:	Једна композиција уз пратњу клавира (изводи се напамет). Једна дурска и једна молска лествица, једна етида.
Јавни наступ:	Обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – правилно узима дах; – правилно држи амбажуру; – правилно држи инструмент; – самостално изводи тонске и техничке вежбе; – примени основне ознаке за темпо, динамику, понављање...; – правилно изведе сваку ритмичку фигуру у задатом нотном тексту; – правилно изведе стакато; – самостално свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – комуницира са корепетитором кроз музику; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике. 	<p>СКАЛЕ И ТРОЗВУЦИ Дурске и молске скале до два прецнака са тоничним трозвучима</p> <p>ЕТИДЕ : Клод Делангл - Метода за саксофон бр.1 (избор) Хавеј – Етиде за почетнике (избор)</p> <p>КОМАДИ : Клод Делангл – Композиције из Методе за саксофон Хендл – Победничка песма Ноле – Коконоте Кригер – Менует и други комади по избору</p>	<p>Тонске вежбе. Стакато. Пунктирани ритам и синкопа. Динамика – пиано, форте. Основне ознаке за темпо. Опсег инструмента: горе до Д3, доле до Д1. Музички бонтон.</p>

Назив предмета:	Саксофон
Одсек:	Одсек за класичну музику-шестогодишње образовање
Циљ:	Циљ учења предмета саксофона је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског

	сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	Трећи
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа, 45 мин
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	
Испит:	Једна композиција уз пратњу клавира (изводи се напамет). Једна дурска и једна молска лествица, једна етида.
Јавни наступ:	Обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>правилно изводи шеснаестине</p> <ul style="list-style-type: none"> – правилно изводи триоле – са лакоћом савлада (чита и свира) нотни текст – се штимује самостално према клавиру и другом инструменту – изводи динамику на једном тону – одреди тоналитет задате композиције – интонативно чисто изводи све тонове које је научио да свира на инструменту – самостално свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира – комуницира са корепетитором кроз музику – учествује на јавним наступима у школи и ван ње – испољи самопоуздање у току јавног наступа – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике 	<p>СКАЛЕ И ТРОЗВУЦИ :</p> <p>Дурске и молске скале до три прецнака, мало разлагање и терце</p> <p>ЕТИДЕ :</p> <p>Клод Делангл – Метода за саксофон бр, 2</p> <p>Скорника – Избор етида</p> <p>КОМАДИ :</p> <p>Клод Делангл – Композиције из Методе бр, 2</p> <p>Дорселер – Музиколор</p> <p>Хендл – Арија</p> <p>Антонини – Циганска забава и други комади по избору наставника</p>	<p>Тонски опсег од Ц1 до Е3. Тонске вежбе (издржавање тонова, вежбе на једном тону).</p> <p>Увод у триолски фразирунг.</p> <p>Шеснаестина.</p> <p>Свирање дуета</p> <p>Музички бонтон.</p>

Назив предмета:	Саксофон
Одсек:	Одсек за класичну музику-шестогодишње образовање
Циљ:	Циљ учења предмета саксофона је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	четврти
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа, 45 мин
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	
Испит:	Испитни програм - једна дурска, једна молска скала са тоничним трозвуком - 2 етиде различитог карактера - комад уз пратњу клавира (изводи се напамет)
Јавни наступ:	Обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту – свира у распону од Ц1 до еф3; – свира различите типове артикулација; – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања и вежбања; – комуницира са корепетитором кроз музику; – изражајно свира; – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; – самостално и свакодневно вежба – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>СКАЛЕ И ТРОЗВУЦИ</p> <p>ЕТИДЕ</p> <p>КОМАДИ</p>	<p>Вежбе за побољшање моторичких способности и синхронизација прстију прстију и језика. Издржавање тонова. Изједначавање регистара кроз тонске вежбе. Стварање менталне и физичке кондиције. Заједничко свирање (камерна, оркестар). Рад на побољшању интерпретације. Музички бонтон.</p> <p>Скале и трозвуци</p> <p>Дурске и молске скале до 4 предзнака са тоничним трозвуком, великим разлагањем, терцама, доминантни или код мола умањени септакорд. Хроматска скала кроз опсег скале коју ученик свира</p> <p>ЛИТЕРАТУРА Етиде – Рене Дикло: 35 техничких етида – Перењи (мађарска школа): Саксофон АБЦ 2 део – Л. Петерсон: Друга књига</p>

припремљеност и емоционални утицај; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу		– Г. Лакур етиде – Етиде по избору наставника Комади По избору наставника и у складу са техничким могућностима ученика
Обавезни минимум програма Четири дурске и четири молске лествице, 15 етида, три композиције по слободном избору		

Назив предмета:	Саксофон
Одсек:	Одсек за класичну музику-шестогодишње образовање
Циљ:	Циљ учења предмета саксофона је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	пети
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа, 45 мин
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	
Испит:	Испитни програм - једна дурска, једна молска скала са тоничним трозвуком и доминантним и умањеним септакордом - 2 етиде различитог карактера - комад уз пратњу клавира (изводи се напамет)
Јавни наступ:	Обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– изведе одговарајуће технике свирања на инструменту – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања и вежбања; — комуницира са корепетитором кроз музику; – изражајно свира; – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања;	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ СКАЛЕ И ТРОЗВУЦИ ЕТИДЕ КОМАДИ	Рад на добијању што квалитетнијег изговора код стакато технике. Вежбе за побољшање моторичких способности и синхронизација прстију и језика. Тонске вежбе и рад на што квалитетнијој боји тона и интонацији у свим регистрима. Рад на микродинамици. Свирање соло и у ансамблу Скале и трозвуци Дурске и молске скале до 5 предзнака са тоничним трозвуком, великим

<ul style="list-style-type: none"> – самостално коригује интонацију у току свирања; – истражује начине добијања што квалитетнијег и чистијег тона на саксофону – испољава креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу 		<p>разлагањем, терцама, доминантни или код мола умањени септакорд, разложеним доминантним (умањеним) септакордом (мало разлагање) Хроматска скала кроз опсег скале коју ученик свира</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Етиде</p> <ul style="list-style-type: none"> – Х. Клозе: техничке етиде – прва књига – Рене Дикло: 35 техничких етида – Лакур етиде <p>Етиде по избору наставника Комади – По избору наставника и у складу са техничким могућностима ученика</p>
<p>Обавезни минимум програма Четиридурске и четири молске лествице, 15 етида, три композиције по слободном избору</p>		

Назив предмета:	Саксофон
Одсек:	Одсек за класичну музику-шестогодишње образовање
Циљ:	Циљ учења предмета саксофона је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	шести
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа, 45 мин
Годишњи фонд часова:	66
Смотра:	
Испит:	Испитни програм - једна дурска, једна молска скала са тоничним трозвуком и доминантним и умањеним септакордом - 2 етиде различитог карактера - комад уз пратњу клавира (изводи се напамет)
Јавни наступ:	Обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – свира у комбинованим артикулацијама стаката и легата; – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – самостално уочава и решава музичке и техничке проблеме у вежбању; – комуницира са корепетитором кроз музику; – изражајно свира; – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; – контролише интонацију у току свирања; – истражује начине добијања што квалитетнијег и чистијег тона на саксофону – испољава креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>СКАЛЕ И ТРОЗВУЦИ</p> <p>ЕТИДЕ</p> <p>КОМАДИ</p>	<p>Рад на постизању флексибилности амбажуре у свим регистрима. Цео опсег инструмента (6 – Фис3). Меморисање текста. Обликовање што квалитетнијег тона, интонацију и стакато. Самостално штимовање инструмента. Постизање контроле прстију и језика код свирања у брзом темпу. Свирање соло и у ансамблу. Музички бонтон.</p> <p>Скале и трозвучи</p> <p>Дурске и молске скале до 6 предзнака са тоничним трозвуком, великим разлагањем, терцама, доминантни или код мола умањени септакорд, разложеним доминантним (умањеним) септакордом (мало разлагање) Хроматска скала кроз опсег скале коју ученик свира</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Етиде</p> <ul style="list-style-type: none"> – Х. Клозе: Техничке етиде – Г. Лакур: Етиде – Етиде по избору наставника <p>Комади</p> <p>По избору наставника и у складу са техничким могућностима ученика</p>
<p>Обавезни минимум програма Петдурских и пет молских лествица, 15 етида, три композиције по слободном избору</p>		

Солфеђо

Назив предмета:	Солфеђо
Одсек:	Одсек за класичну музику – шестогодишње образовање

Циљ:	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.
Разред:	Први
Облик рада:	Фронтални, групни, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа 45 мин.
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Једна смотра на крају школске године Програм смотре: 1. Равномерно и ритмичко читање нота. 2. Мелодијски пример у пређеним тоналитетима уз анализу (садржаји I разреда).
Испит:	нема
Јавни наступ:	Јавни наступи: Јавни час - извођење научених песмица које обухватају програм првог разреда

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – слуша дечије и народне песме и примере из литературе уз покрете; – изрази доживљај музике коју слуша цртањем; <p>-----</p> <ul style="list-style-type: none"> – препозна елементе музичке писмености кроз једноставне примере за слушање; – пева по слуху и солмизацијом песмице у C, G, F дуру; 	<p style="text-align: center;">СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p style="text-align: center;">-----</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; text-align: center; margin: 10px auto; width: 80%;"> <p>МЕЛОДИКА</p> </div>	<p>Слушање музике уз покрет. Слушање музике уз цртање. Слушање одабране музичке литературе различитих жанрова.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin-top: 10px;"> <p>Песмице и мелодијски примери примерени инструменталној литератури за први разред кроз C, G, F дур (певање). Звучна слика дурског тонског рода. Именовање и интонирање лествичног и терцног кретања, скокова у: тонику, доминанту, вођицу и тонични трозвук. Функције главних ступњева.</p> </div>

<ul style="list-style-type: none"> – звучно препозна карактер дура; – пева и препозна лествично и терцно кретање, скок у тонику, доминанту и вођицу и тонични трозвук у С, G, F-дуру; – чује и именује главне ступњеве; – пева по слуху и препозна мол; – опише својим речима доживљај музике различитог жанра и карактера; – пише и чита ноте солмизацијом и музичком абецедом у виолинском и бас кључу; – изводи и записује нотне вредности и одговарајуће паузе; – препозна и примени предзнаке: повисилицу и снизилицу у мелодијском примеру; – објасни својим речима појмове: такт, тактица, завршна тактица, предтакт и узмах; – објасни својим речима лествичне појмове; – примени музичке ознаке за понављање, динамику и темпо; – примени најчешће начине извођења у музичким примерима (повезано и кратко); – опажа и пева тонове и мотиве; – препозна и запише ритам у мелодијском примеру; 	<p>МУЗИЧКА ПИСМЕНОСТ</p> <p>ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ, ДИКТАТИ</p> <p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТ-ВО</p> <p>МУЗИЧКИ БОНТОН</p>	<p>Песмице у молским тоналитетима (певање). Развој музикалности.</p> <p>Нотни систем: од велике октаве до треће октаве у зависности од врсте инструмента. Нотне вредности и одговарајуће паузе: цела, половина, половина с тачком, четвртина и осмина. Хроматски знаци: повисилице и снизилице. Појмови: такт, тактица, завршна тактица, предтакт, узмах. Именовање нота солмизацијом и музичком абецедом. Лествични појмови : лествица, тетраход, степен, полустепен, ступњеве. Музичке ознаке: понављање, prima i seconda volta, D.C.al fine, корона. Основне ознаке за динамику (forte, piano, mezzoforte, mezzopiano, crescendo i decrescendo). Основне ознаке за темпо (andante, moderato, allegro, vivo). Основне ознаке за артикулацију (legato, staccato).</p> <p>Опажање и интонирање тонова и мотива у тоналитету. Записивање појединачних тонова, групе тонова и мотива. Записивање ритмичке окоснице.</p> <p>Мелодијске и ритмичке импровизације у складу са пређеним градивом. Импровизација мелодије на текст бројалице или дечије песмице.</p> <p>Слушање и уважавање извођача</p> <p>Врсте такта: 2/4, 3/4, 4/4. Препознавање ритма у примерима. Начини извођења ритма (куцање или тактирање или мануелна техника). Четвртина као јединица бројања.</p>
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> – запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве; – мења и допуњава мелодију и ритам научених песмица; – смишља мелодију на текст бројалице или дечије песмице; – пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга-другарице; – препозна и изведе четвртинске тактове; – изведе бројалице, пева песме по слуху и песме различитих жанрова; – изводи ритам на различите начине; – одржи ритмички пулс; – равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу; – визуелно сагледава и изводи као целину: синкопу, пунктирану и обрнуто пунктирану ритмичку фигуру на два откуцаја; – изводи ритам уз покрет; – препознаје и изводи знаке за продужавање трајања тона; <p>чита ритам солмизацијом.</p>	РИТАМ	<p>Равномерно читање. Ритмичке фигуре: синкопа, пунктирана и обрнуто пунктирана на две јединице бројања. Покрет у функцији ритма. Знаци за продужавање трајања тона: тачка, лук, корона. Ритмичко читање.</p>
---	--------------	---

Назив предмета:	Солфеђо
Одсек:	Одсек за класичну музику – шестогодишње образовање
Циљ:	<p>ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.</p>

Разред:	Други
Облик рада:	Фронтални, групни, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа 45 мин.
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Једна смотра на крају школске године Програм смотре: 1. Усмено опажање кратког мотива у тоналитету мелодијског примера 2. Мелодијски пример (а, d, ili e mol) уз анализу: лествица, тетрахорди, интервали, дурски и молски квинтакорд. 3. Ритмичко читање у бас кључу у оквиру пређеног градива.
Испит:	/
Јавни наступ:	/

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – слуша дечије и народне песме и примере из литературе уз покрете; – изрази доживљај музике коју слуша цртањем; <p>-----</p> <ul style="list-style-type: none"> – препозна елементе музичке писмености кроз једноставне примере за слушање; – звучно препозна карактер дура и мола; – слушно разликује и пева различите врсте мола- горњи тетрахорд молских тоналитета; – пева песмице по слуху и препозна лествично и терцно кретање, скок у тонику, доминанту и вођицу и тонични трозвук ; – чује и именује главне ступеве; 	<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>-----</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">МЕЛОДИКА</div>	<p>Слушање одабране музичке литературе различитих жанрова у функцији усвојеног програма.</p> <p>-----</p> <p>Тоналитети: С, G, F дур. (утврђивање) Функционални односи у тоналитету. Песмице и мелодијски примери примерени инструменталној литератури за други разред (а, d i e mol). Звучна слика молског тонског рода. Поставка штима. Именовање и интонирање лествичног и терцног кретања, скокова у: тонику, доминанту, вођицу и тонични трозвук у а, d i e molu . Природни, хармонски и мелодијски мол. Функције главних ступева. Развој музикалности. Опажање и певање тонова и мотива у обрађеним дурским и молским тоналитетима.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – опише својим речима доживљај музике различитог жанра и карактера; – пише и чита ноте солмизацијом и музичком абецедом у виолинском и бас кључу; – изводи и записује нотне вредности и одговарајуће паузе; – препозна и примени предзнаке: повисилицу и снизилицу у мелодијском примеру; – објасни својим речима појмове: такт, тактица, завршна тактица, предтакт и узмах; – – објасни својим речима лествичне појмове; 	<p>ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ, ДИКТАТИ</p>	<div style="border: 1px solid black; height: 60px; width: 100%; margin-bottom: 10px;"></div> <p>Опажање и интонирање тонова и мотива у обрађеним дурским и молским тоналитетима. Записивање појединачних тонова, групе тонова и мотива. Записивање ритмичке окоснице. Писмени мелодијски диктат. Аутодиктат. Опажање и певање мале и велике терце и чисте квинте са тенденцијом везивања за тоналитет. Опажање и интонирање дурског, молског и хармонског тетрахода. Опажање и интонирање дурких и молских квинтакорада. Опажање метра.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – примени музичке ознаке за понављање, динамику и темпо; – примени најчешће начине извођења у музичким примерима (повезано и кратко); – опажа и пева тонове и мотиве; – препозна и запише ритам у мелодијском примеру; – запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве; – мења и допуњава мелодију и ритам научених песмица; – смишља мелодију на текст бројалице или дечије песмице; – пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга-другарице; – препозна и изведе четвртинске тактове; 	<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТ- ВО</p> <p>РИТАМ</p>	<p>Мелодијске и ритмичке импровизације. Импровизација мелодије на текст бројалице или дечије песмице.</p> <p>Врсте такта: 2/4, 3/4, 4/4. Осмина као јединица бројања: 2/8, 3/8, 4/8. Звучна припрема основних ритмичких фигура у такту 6/8. Начини извођења ритма (куцање или тактирање или мануелна техника). Ритам у примерима од звука ка нотној слици. Покрет у функцији ритма. Равномерно читање: четвртина и осмина као јединица бројања. Четвороделна јединица бројања. Ритмичке фигуре: пунктирана и обрнуто пунктирана фигура на ритмичкој јединици- увод и припрема. Примена лукова, пауза, узмаха и предтакта. Ритмичко читање ауторских примера и примера из инструменталне литературе.</p>

Смотра:	/
Испит:	Испитни програм: ПИСМЕНИ ДЕО: 1. Мелодијски диктат у тоналитетима до два предзнака. УСМЕНИ ДЕО: 1. Мелодијски пример (тоналитети пређени у I, II и III разреда) уз анализу мелодијског примера: лествице, тетракорди, имена и врста интервала до квинте, дурски и молски квинтакорд и лествични квинтакорди на главним ступњевима обрађених лествица. 2. Ритмичко читање: виолински/бас кључ (пређено градиво из I, II и III разреда).
Јавни наступи	/

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – слуша дечије и народне композиције и примере из литературе уз покрете; – изражава утиске о слушаном делу цртањем; <p>-----</p> <ul style="list-style-type: none"> – Препозна разлике и пева мелодијске примере у дуру и молу; – Пева и препозна однос тонике и доминанте, и скокове у све ступњеве; – Пева по слуху и солмизацијом песмице и мелодијске примере; – Пева штимове обрађених дурских и молских лествица. – Звучно разликује дур и све врсте мола; – опише својим речима доживљај музике различитог жанра и карактера; – пева двогласне примере и композиције 	<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>-----</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">МЕЛОДИКА</div>	<p>Слушање одабране музичке литературе различитих жанрова у функцији усвојеног програма.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Обнављање градива из претходних разреда. Функционални односи у тоналитету. Песмице и мелодијски примери примерени инструменталној литератури за трећи разред (D-dur, h-mol, B-dur i g-mol). Штимови. Једноставне песмице по слуху и мелодијски примери у дуру и истоименом молу и обрнуто (a-mol-A-dur i d-mol-D-dur). Горњи тетракорди у све три врсте мола: природни, хармонски и мелодијски мол. Развој музикалности. Двогласно певање. Опажање и певање тонова и мотива у обрађеним дурским и молским тоналитетима. Записивање ритмичке окоснице.</p> </div>

<p>са клавирском пратњом;</p> <ul style="list-style-type: none"> – опажа и пева тонове и мотиве; – запише ритам у мелодијском примеру; – запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве; – запише мелодијске диктате; – опажа и пева дурски и молски квинтакорд: – опажа и пева интервале до квинте; – пева доминантни септакорд у песмама и мелодијским примерима; – препозна врсту такта; – мења и допуњава мелодију и ритам научених песмица; – смишља мелодију на текст бројалице или дечије песмице; – примени знања и вештине уз игру; – пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга-другарице; – поштује правила понашања на концерту; – препозна и изводи тактове са половином као јединицом бројања; – визуелно сагледава и изводи као целину основне фигуре, паузе и лукове у такту 6/8 уз певање одговарајућих песмица; – изведе ритам певајући песме по слуху и песме различитих жанрова; – равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу у једном и два линијска система; – изводи ритам уз покрет; – изводи ритмичке фигуре четвороделне 	<p>ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ, ДИКТАТИ</p> <p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТ- ВО</p> <p>РИТАМ</p>	<p>Записивање и интонирање појединачних тонова, групе тонова и мотива. Писмени мелодијски диктат – записивање по двотактима.</p> <p>Опажање и певање мале и велике секунде, мале и велике терце, чисте кварте и чисте квинте обрађених кроз песмице и примере из литературе. Опажање и интонирање дурких и молских квинтакорада. Интонирање доминантног септакорда у обрађеним тоналитетима са разрешењем у тонику. Опажање метра.</p> <p>Мелодијске и ритмичке импровизације. Импровизација мелодије на текст бројалице или дечије песмице.</p> <p>Музичко дидактичке игре. Половина као јединица бројања: 2/2, 3/2, 4/2. Основне фигуре у такту 6/8 уз примену лукова и пауза.</p> <p>Начини извођења ритма (куцање или тактирање или мануелна техника). Ритам у примерима од звука ка нотној слици. Покрет у функцији ритма. Равномерно читање уз повећање брзине читања и обележен темпо у зависности од инструмента. Четвороделне поделе јединице бројања : пунктирана и обрнуто пунктирана фигура, синкопа на ритмичкој јединици, паузе и лукови. Поставка триола. Ритмичко читање ауторских примера и примера из инструменталне литературе.</p> <p>Интервали до квинте (мала и велика секунда, мала и велика терца, чиста кварта</p>
---	---	---

	1. Мелодијски пример (тоналитети пређени у 3. и 4. разреду) уз анализу примера (садржаји 4. разреда) 2. Ритмичко читање: бас кључ (пређено градиво из 3. и 4. разреда)
Испит:	/
Јавни наступ:	Јавни час – групно извођење научених песама и мелодијско-ритмичких примера у оквиру пређеног градива.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – пева и препозна лествично кретање и скокове у све ступњеве; – пева по слуху и солмизацијом песме различитих жанрова и мелодијске примере; – пева штимове обрађених дурских и молских лествица; – препозна и пева дурски и молски тонски род; – пева хроматске скретнице и пролазнице у мелодијским примерима; – пева изражајно мелодије различитих жанрова и карактера; – пева двогласне примере (у пару или групи) и композиције са клавирском пратњом; – опажа и пева тонове и мотиве; – запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве; – запише лакше мелодијске диктате; – запише ритам у мелодијском примеру; – опажа и пева интервале до сексте; 	МЕЛОДИКА	<p>Обнављање градива (из претходних разреда).</p> <p>Функционални односи у тоналитету.</p> <p>Песме и мелодијски примери примерени инструменталној литератури за четврти разред</p> <p>(А-дур, фис-мол, Ес-дур, це-мол, Е-дур, цис-мол).</p> <p>Штимови.</p> <p>Једноставне песме по слуху и мелодијски примери у дуру и истоименом молу и обрнуто – мутација .</p> <p>Хроматске скретнице и пролазнице у пређеним тоналитетима.</p> <p>Развој музикалности.</p> <p>Двогласно певање.</p> <p>Композиције са клавирском пратњом.</p> <p>Опажање и певање тонова и мотива у обрађеним дурским и молским тоналитетима.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – опажа и пева дурски и молски квинтакорд са обртајима; – опажа и пева доминантни септакорд; – мења и допуњава мелодију и ритам научених песмица; – смишља мелодију на научену песму или мелодијски пример; – примени знања и вештине уз игру; – препозна елементе пређеног градива кроз једноставне примере за слушање; – препозна и изводи четвртинске, осминске и половинске тактове; – препозна и изводи синкопу на јединици бројања; – визуелно сагледава и изводи сложено поделу у такту 6/8; – изводи такт 9/8 и 12/8; – пева песме по слуху и песме различитих жанрова; – равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу у једном или два линијска система; – изводи ритмичке фигуре четвороделне поделе јединице бројања; – ритмички прочита триолу и четири шеснаестине; – чита ритам солмизацијом; – запише и препозна обрађене дурске и молске лествице и тетрахорде; 	<p style="text-align: center;">ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ, ДИКТАТИ</p> <p style="text-align: center;">МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p> <p style="text-align: center;">СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p style="text-align: center;">РИТАМ</p>	<p>Записивање и интонирање појединачних тонова, групе тонова и мотива.</p> <p>Писмени мелодијски диктат – записивање по двотактима.</p> <p>Записивање ритмичке окоснице.</p> <p>Опажање и певање: мале и велике секунде, мале и велике терце, чисте кварте и чисте квинте и мале и велике сексте обрађених кроз песмице и примере из литературе.</p> <p>Опажање и интонирање дурских и молских квинтакорада са обртајима.</p> <p>Опажање и интонирање доминантног септакорда.</p> <p>Мелодијске и ритмичке импровизације.</p> <p>Импровизација мелодије научене песме или мелодијског примера.</p> <p>Музичко дидактичке игре.</p> <p>Слушање одабране музичке литературе различитих жанрова у функцији усвојеног програма.</p> <p>Обрађене врсте такта.</p> <p>Синкопа на једници бројања.</p> <p>Сложена подела тродела у такту 6/8 без примене лукова и шеснаестинских пауза.</p> <p>Информативно упознавање врсте такта 9/8 и 12/8.</p>
---	--	---

Називпредмета:	Солфеђо
Одсек:	теоретски
Циљ:	Развијање знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста што доприноси успешној колерацији са наставом инструмента
Разред:	5.
Облик рада:	групни
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	1
Испит:	
Јавни наступ:	

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – пева мелодијске примере у дуру и молу; – пева и препозна лествично кретање и скокове у све ступњеве; – пева мелодијске примере солмизацијом као и примере из литературе различитих жанрова; – пева штимове обрађених дурских и молских тоналитета; – пева и препозна истоимене тоналитете у мелодијском примеру; – пева песме различитих жанрова са модулацијом у доминантни дурски 	<p>мелодика</p> <p>опажање, интонирање, диктат и</p>	<p>Обнављање градива из претходних разреда.</p> <p>Функционални односи у тоналитету.</p> <p>Нови тоналитети: As dur, f mol, H dur, Des dur и b mol. Остали тоналитети са 5 и 6 предзнака – информативно.</p> <p>Штимови.</p> <p>Пева мелодије у истоименом дуру и молу.</p> <p>Звучна поставка модулације. првог квинтног сродства.</p> <p>Хроматске скретнице и пролазнице у пређеним тоналитетима.</p> <p>Мешовито сложени тактови 5/8 и 7/8.</p> <p>Развој музикалности.</p> <p>Ознаке за темпо и карактер: Lento, Andante, Moderato, Allegro, Vivo, Cantabile</p> <p>Двогласни примери и канони.</p> <p>Композиције са клавирском пратњом.</p> <p>Записивање појединачних тонова, група тонова и мотива.</p> <p>Писмени мелодијски диктат - записивање по двотактима.</p> <p>Записивање ритмичке окоснице.</p> <p>Опажање и интонирање интервала до октаве.</p>

<p>тоналитет и паралелни мол;</p> <ul style="list-style-type: none"> – пева хроматске скретнице и пролазнице у мелодијским примерима; – пева народне мелодије са текстом у тактовима 5/8 и 7/8; – пева изражајно мелодије различитог жанра и карактера; – примени ознаке за различите врсте темпа и карактера; – пева двогласне примере (у пару или групи), каноне и композиције са клавијском пратњом; – запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве; – запише мелодијске диктате; – запише ритам у мелодијском примеру; – опажа и пева интервале до октаве; – опажа и пева дурски и молски квинтакорд са обртајима; – опажа и пева умањени и прекомерни квинтакорд са разрешењем и везивањем за тоналитет; – опажа и пева доминантни и умањени септакорд; – мења и допуњава мелодију и ритам научених примера; – смишља мелодију на научену песму или мелодијски пример; – користи самостално или уз помоћ 	<p>музичко ствралаштво</p> <p>Слушање музике</p> <p>Ритам</p> <p>Теорија музике</p>	<p>Опажање и интонирање дурских и молских квинтакорада са обртајима. Опажање и интонирање умањеног и прекомерног квинтакорда са разрешењем и везивањем за тоналитет. Опажање и интонирање доминантног и умањеног септакорда у тоналитету.</p> <p>Мелодијске и ритмичке, импровизације. Импровизација мелодије научених песама или мелодијских примера. Савремена технологија у функцији наставе.</p> <p>Слушање одабране музичке литературе различитих жанрова у функцији усвојеног програма.</p> <p>Обрађене врсте такта. Триола на половини јединице бројања. Сложена подела тродела у такту 6/8 уз примену лукова без шеснаестинских пауза. Пунктиране фигуре троделног ритма: сичилијана и тирана. Начини извођења ритма. Ритам кроз примере из литературе и песме различитих жанрова.</p> <p>Врсте такта: 5/8 и 7/8. Покрет у функцији ритма, тело као инструмент (body percussion). Равномерно читање нота. Четвороделна подела јединице бројања. Триола у оквиру четвороделне поделе јединице бројања. Двоструко пунктиране и обрнуто пунктиране ритмичке фигуре на две јединице бројања-информативно. Ритмичко читање ауторских примера и примера из литературе.</p> <p>Лествице и тетрахоради. Интервали до октаве (мали, велики и чисти интервали). Дурски и молски квинтакорд са обртајима и умањени и прекомерни квинтакорд. Доминантни септакорд са обртајима.</p> <p>Пажљиво слушање и уважавање извођача. Присуство концерту.</p>
--	---	--

<p>одраслих доступне носиоце звука;</p> <ul style="list-style-type: none"> – препозна елементе пређеног градива кроз примере за слушање; – својим речима изражава утиске о слушаном делу – изводи четвртинске, осминске и половинске тактове; – препозна и изводи малу триолу; – визуелно сагледава и изводи сложену поделу у такту 6/8 уз примену лукова и пауза; – препозна и изводи ритмичку фигуру: сичилијану и тирану – изводи ритам уз куцање или тактирање или мануелном техником; – пева народне мелодије у тактовима 5/8 и 7/8; – приказује ритам кроз покрет; – равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу у једном или два линијска система; – изводи ритмичке фигуре четвороделне поделе јединице бројања; – ритмички прочита триолу и четири шеснаестине; – препозна двоструко пунктирану и обрнуто пунктирану ритмичку фигуру на две јединице бројања; – чита ритам солмизацијом; – запише и препозна обрађене дурске и 	<p>Музички бонтон</p>	
--	-----------------------	--

<p>молске лествице и тетраорде;</p> <ul style="list-style-type: none"> – запише и препозна интервале до октаве; – запише и препозна дурски и молски квинтакорд са обртајима и умањени и прекомерни квинтакорд; – запише и препозна доминантни септакорд са обртајима; – пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга-другарице; <p>поштује правила понашања на концерту</p>		
--	--	--

Назив предмета:	Солфеђо
Одсек:	
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.
Разред:	Шести
Облик рада:	
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45 минута
Годишњи фонд часова:	66
Смотра:	
Испит:	Писмени део: 1. Мелодијски диктат у тоналитетима до четири предзнака. Усмени део: 1. Мелодијски пример - тоналитети до четири предзнака (са скретницама и пролазницама) 2. Ритмичко читање: бас кључ (пређено градиво из 4. и 5. разреда).
Јавни наступ:	

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>– пева мелодијске примере у дуру и молу; – пева и препозна лествично кретање и скокове у све ступњеве ;</p> <p>– пева штимове обрађених дурских и молских тоналитета; – препозна истоимене тоналитете у мелодијском примеру; – пева мелодијске примере у дуру и молу; – пева и препозна лествично кретање и скокове у све ступњеве; – пева штимове обрађених дурских и молских тоналитета; – препозна истоимене тоналитете у мелодијском примеру; – пева песме различитих жанрова и мелодијске примере са модулацијом; – пева хроматске скретнице и пролазнице у мелодијским примерима; – пева народне мелодије са текстом у тактовима 5/8 и 7/8; – пева српске песме и песме других националности; – пева изражајно мелодије различитих жанрова и карактера; – пева двогласне примере, каноне и композиције са клавирском пратњом; – запише ритам у мелодијском примеру; – запише мелодијске диктате; – пева научен мотив у другом тоналитету; – опажа и пева интервале до октаве;</p>	<p style="text-align: center;">МЕЛОДИКА</p> <p style="text-align: center;">ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ; ДИКТАТИ</p>	<p>Обнављање градива из претходних разреда.</p> <p>Тоналитети са 7 презнака – информативно (да осете боју тоналитета). Функционални односи у тоналитету.</p> <p>Штимови.</p> <p>Мутација.</p> <p>Модулација првог квинтног сродства.</p> <p>Хроматске скретнице и пролазнице у пређеним тоналитетима које воде ка разрешевајућем лествичном тону.</p> <p>Мешовито сложени тактови 5/8 и 7/8.</p> <p>Неговање музичке традиције. Развој музикалности. Двогласни примери, канони и композиције са клавирском пратњом.</p> <p>Записивање ритмичке окоснице. Писмени мелодијски диктат – записивање по двотактима. Транспоноване мотива.</p>

- опажа и пева дурски и молски квинтакорд са обртајима;
- опажа и пева умањени и прекомерни квинтакорд са разрешењем и везивањем за тоналитет;
- опажа и пева доминантни септакорд са обртајима и умањени септакорд;
- мења и допуњава мелодију и ритам научених примера;
- смишља мелодију на научену песму или мелодијски пример;
- користи самостално или уз помоћ одраслих доступне носиоце звука;
- препозна елементе пређеног градива кроз примере за слушање музике;
- својим речима изражава утиске о слушаном делу;
- препозна и изводи четвртинске, осминске и половинске тактове;
- изводи и препозна пређене ритмичке фигуре троделног ритма;
- изводи ритам уз куцање или тактирање или мануелном техником;
- изводи примере из литературе као и песме различитих жанрова;
- приказује ритам кроз покрет;
- ритмички чита етиде инструменталног типа – градиво VI разреда;

равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу у једном или два линијска система;

- изводи ритмичке фигуре четвороделне поделе јединице бројања;
- ритмички прочита триолу и четири шеснаестине;
- препозна двоструко пунктирану и обрнуто пунктирану ритмичку

МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО

СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ

РИТАМ

Опажање и интонирање интервала до октаве (велики, мали и чисти, као и опажање прекомерне кварте и умањене квинте).

Опажање и интонирање дурских и молских квинтакорада са обртајима. Опажање и интонирање умањеног и прекомерног квинтакорда са разрешењем и везивањем за тоналит. Опажање доминантног септакорда са обртајима и умањеног септакорда.

Обрађене врсте такта.

Сложена подела тродела и пређене фигуре троделног ритма.

Начини извођења ритма.

Ритам кроз примере из литературе и песме различитих жанрова.

Покрет у функцији ритма, тело као инструмент (боду перкусион).

Ритмичко читање етида

инструменталног типа – градиво 6.ог разреда.

Ритмичко читање ауторских примера и примера из инструменталне литературе.

<p>фигуру на две јединице бројања; – чита ритам солмизацијом; – запише и препозна обрађене дурске и молске лествице и тетраорде; – запише и препозна интервале до октаве; – чита ритам солмизацијом – разуме и објасни својим речима музичке појмове;</p> <p>– пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга – другарице; – поштује правила понашања на концерту.</p>	<p>ТЕОРИЈА МУЗИКЕ</p> <p>МУЗИЧКИ БОНТОН</p>	<p>Пређено градиво из теорије музике.</p> <p>Пажљиво слушање и уважавање извођача.</p> <p>Присуство концерту.</p>
---	---	---

Теорија музике

Називпредмета:	Теорија музике
Одсек:	/
Циљ:	Ученици стичу знања музичког описмењавања и спознају елемената музике.
Разред:	Шести
Облик рада:	Индивидуални, фронтални, групни, рад у пару
Недељни фонд часова и трајање часа:	1
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	/
Испит:	ПИСМЕНИ ДЕО: Тест: музички појмови, тоналитети, интервали, акорди, ортографија.
Јавни наступ:	/

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
-објасни музичке појмове и термине: тонски и нотни систем од велике до треће октаве, виолински и бас кључ, особине тона, метар	ПОЈМОВИ	Музички појмови и термини.

<p>и метричке ознаке,музичку фразу,агогику,артикулацију,динамику и темпа.</p> <p>- запише и препозна лествице,лествичнеинтервале и квинтакорде, доминантни и умањени септакорд у тоналитету.</p> <p>-запише и препозна врсте интервала до октаве.</p> <p>-запише и препозна дурски и молски квинтакорд са обртајима и умањени и прекомерни квинтакорд;</p> <p>-запише и препозна све врсте септакорада и мали дурски септакорд са обртајима.</p> <p>-правилно пише ноте,паузе и нотне вредности у различитим тактовима.</p>	<p>ТОНАЛИТЕТИ</p> <p>ИНТЕРВАЛИ</p> <p>АКОРДИ</p> <p>ОРТОГРАФИЈА</p>	<p>Теоријско обнављање свих дијатонских лествица,упоређивање истоимених и паралелних тоналитета.</p> <p>Прости интервали.</p> <p>Трозвучи:обнављање консонантних квинтакорада и њихових обртаја и умањени и прекомерни квинтакорд. Четворозвучи:седам врста септакорада,мали дурски септакорд са обртајима.</p> <p>Правилно писање.</p>
---	---	---

Оркестар – гудачки

Назив предмета:	Гудачки оркестар
Одсек:	Гудачки инструменти
Циљ:	Циљ учења предмета гудачки оркестар је да код ученика развије знања и вештине потребне за извођење оркестарске литературе и да кроз музичко искуство подстиче оспособљавање и мотивисање ученика за јавни наступ, свирање у већим и мањим оркестарским ансамблима, развијање креативности и формирање стваралачког и критичког мишљења
Разред:	IV-VI ОМШ
Облик рада:	Групни, фронтални, практични
Недељни фонд часова и трајање часа:	4 45
Годишњи фонд часова:	140/140/132
Смотра:	не
Испит:	не
Јавни наступ:	Концерт поводом Дана школе, домаћа и међународна такмичења и фестивали, сарадња са другим школама, наступи у школи и ван ње.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – користи стечена теоретска знања приликом читања и интерпретације музичког дела; – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – комуницира са члановима своје деонице и са осталим члановима ансамбла кроз музику; – прати диригента; – коригује интонацију у току извођења; – активно учествује у уобличавању уметничког дела кроз интерпретацију; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – поштује договорена правила понашања у ансамблу; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике. 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Законитости које владају у оркестарском ансамблу:</p> <ul style="list-style-type: none"> – врсте, – карактеристике, – организација оркестра. <p>Тимски рад и јединство ансамбла. Сарадња и комуникација са диригентом. Сарадња и комуникација са концерт мајстором и/или солистима. Развој хармонског слуха. Слушање дела оркестарске музике. Музички бонтон – понашање на сцени. Упознавање оркестарске литературе – дела различитих епоха и карактера.</p>

Оркестар – хармоника

Назив предмета:	Оркестар
Одсек:	Класична музика
Циљ:	Циљ учења предмета Оркестар је да код ученика развије интересовање и љубав према музици и заједничком свирању, кроз музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред:	II циклус
Облик рада:	Фронтални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	70/66
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	Јавни наступи: на јавним часовима у школи, Републичко такмичење, наступи у оквиру локалне заједнице, концерт поводом Дана школе, различита такмичења.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – користи знања из области теорије музике приликом читања и интерпретације музичког дела; – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – прати диригента; – комуницира са члановима своје деонице и са осталим члановима оркестра кроз музику; – усагласи сопствено извођење са потребама групног; – свирањем покаже значај међусобног слушања у ансамблу; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз заједничко свирање; – коригује интонацију у току свирања; – самостално вежба поштујући процедуру; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – поштује договорена правила понашања у оквиру оркестра; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Карактеристике свирања у оркестру. Оркестар – врсте, карактеристике и организација (гудачки, хармоникашки, тамбурашки...) .Оркестарски звук - начин добијања. Развој хармонског слуха. Сарадња и комуникација на релацији диригент – вођа деонице – пар за пултом. Носиоци звука – начин и значај коришћења. Музички бонтон</p>

Оркестар – дувачки

Назив предмета:	Мешовити оркестар
Одсек:	Класична музика
Циљ:	Циљ учења предмета Оркестар је да код ученика развије интересовање и љубав према музици и заједничком свирању, кроз музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости,

	креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред:	II циклус
Облик рада:	Фронтални
Недељни фонд часова и трајање часа:	4 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	140/132
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	Јавни наступи: на јавним часовима у школи, Републичко такмичење, наступи у оквиру локалне заједнице, концерт поводом Дана школе, различита такмичења.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – користи знања из области теорије музике приликом читања и интерпретације музичког дела; – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – прати диригента; – комуницира са члановима своје деонице и са осталим члановима оркестра кроз музику; – усагласи сопствено извођење са потребама групног; – свирањем покаже значај међусобног слушања у ансамблу; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз заједничко свирање; – коригује интонацију у току свирања; – самостално вежба поштујући процедуру; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – поштује договорена правила понашања у оквиру оркестра; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Карактеристике свирања у оркестру. Оркестар – врсте, карактеристике и организација (гудачки, хармоникашки, тамбурашки...) .Оркестарски звук - начин добијања. Развој хармонског слуха. Сарадња и комуникација на релацији диригент – вођа деонице – пар за пултом. Носиоци звука – начин и значај коришћења. Музички бонтон</p>

Хор

Назив предмета:	Хор
Одсек:	теоретски
Циљ:	Циљ учења предмета хор је да код ученика развије интересовање и љубав према заједничком музицирању и музици кроз музичко искуство којим се подстиче развијање осетљивости, креативности, естетског сензибилитета као и оспособљавање и мотивисање ученика за јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	II циклус
Облик рада:	групни
Недељни фонд часова и трајање часа:	2/45 мин.
Годишњи фонд часова:	70/66
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	Јавни часови у школи, концерт поводом Дана школе, различита домаћа и међународна такмичења, сарадња са локалном заједницом.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>-користи знања из теорије музике приликом читања и интерпретације музичког дела.</p> <p>-користи правилну и јасну дикцију и примењује правилан начин певања.</p> <p>-комуницира са члановима своје деонице и са осталим члановима ансамбла кроз музику.</p> <p>-прати диригента и пева усаглашено са осталим ученицима.</p> <p>-одговарајућим певањем покаже значај међусобног слушања у ансамблу</p> <p>-интонира чисто у току извођења.</p> <p>-пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз заједничко</p>	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Хор и карактеристике певања у хору.</p> <p>Правилан начин певања-држање тела и дисање.</p> <p>Дикција-значај правилне и јасне дикције, изговарање брзалица и бројалица.</p> <p>Хармонски слух-развој.</p> <p>Комуникација са диригентом.</p> <p>Интонација-значај чисте интонације и начини постизања.</p> <p>Композиције различитог карактера.</p> <p>Музички бонтон.</p> <p>Слушање дела помоћу доступних носиоца звука.</p>

певање. -учествује на јавним наступима у школи и ван ње. -користи предности дигитализације у слушању и извођењу. -поштује договорена правила понашања у оквиру ансамбла.		
---	--	--

Обавезни минимум програма: једна народна песма, једна уметничка композиција, једна трогласна композиција.

Кључни појмови садржаја су тон, слушање, певање, интонација, музички бонтон.

Камерна музика

Назив предмета:	КАМЕРНА МУЗИКА
Одсек:	Одсек за класичну музику-шестогодишње образовање
Циљ:	Циљ учења предмета Камерне музике је да код ученика развије интересовање и љубав према камерном музицирању и музици кроз заједничко музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред:	II циклус
Облик рада:	Групни.Камерни састав има најмање три члана
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа,45мин.
Годишњи фонд часова:	70/66 часова
Смотра:	1
Испит:	/
Јавни наступ:	минимум један јавни наступ камерног ансамбла у току школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– усагласи индивидуално свирање са групним свирањем; – усагласи интонацију са осталим члановима камерног састава;	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Камерна музика – развој и врсте ансамбла. Специфичности свирања у камерном саставу. Вежбе за интонацију и артикулацију. Припремање ученика за јавне наступе.

<ul style="list-style-type: none"> – усагласи артикулацију са осталим члановима камерног састава; – усагласи динамичке ознаке са осталим члановима састава – дефинише своју улогу у камерном саставу и перципира улогу осталих чланова камерног састава; – примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника; – комуницира са осталим члановима камерног састава кроз музику; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – покаже спремност за тимски рад; – користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука; – поштује договорена правила понашања у оквиру ансамбла. 		<p>Музички бонтон.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Избор композиције за различите камерне саставе писане у оригиналу за одређени састав или транскрипције дела из музичке литературе које одговарају техничким и музичким способностима свих чланова камерног састава.</p>
---	--	---

Програми наставних предмета за основну школу (четворогодишње образовање – по новом програму)

Соло певање

Назив предмета:	Соло певање
Одсек:	Одсек за класичну музику-четворогодишње образовање
Циљ:	Оспособљавање ученика да развија интересовање и љубав према соло певању и музици, вокалних способности, креативности, естетског

	сензибилитета, као и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи и наставак уметничког школовања.
Разред:	Први
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа, 30 мин.
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	На крају школске године смотра, једна вокализа (са текстом или без текста) и једна песма старог мајстора, програм се изводи напамет не мора се изводити на оригиналном језику.
Испит:	
Јавни наступ:	Обавезан један јавни наступ током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – опише делове вокалног апарата; – правилно резонира; – правилно користи дијафрагму; – правилно држи тело; – разликује правилно од неправилног дисања; – самостално примењује вежбе дисања; – разликује правилно од неправилне емисије тона; – правилно интонира и јасно изговара слоге; – примењује промену вокала при певању лакших вокализа; – примењује основне елементе нотне писмености у певању, чита нотни текст; – лако пева кратке композиције напамет уз пратњу клавира; – комуницира са корепетитором кроз музику; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољава самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при 	<p>1.ТЕХНИЧКЕ ВЕЖБЕ И ВОКАЛИЗЕ: Минимум 4 вок.са текстом и без текста (Ф.Абт, Н. Вакаи, Х.Пановка, Ђ.Конконе, Г.Зајдлер)</p> <p>2.СТАРИ МАЈСТОРИ: Минимум 2 песме (Р.Тирнанић: <i>Песме Италијанских композитора, избор</i> Лакше композиције италијанских композитора: Ђ.Каћини, А.Калдара, А.Скарлати, А.Фалкониери,</p> <p>3.СОЛО ПЕСМЕ: Минимум 1 песма (Л.Манциа, „Мале песме великих мајстора“ и друга дела по избору наставника које одговарају узрасту и техничким могућностима ученика)</p>	<p>Карактеристике вокалног апарата.</p> <p>Начин добијања тона.</p> <p>Правилно држање тела и став тела при певању</p> <p>Дисање и вежбе дисања.</p> <p>Емисија тона у односу на врсту техничке вежбе или композиције.</p> <p>Једноставне вежбе кроз легато, секунде, терце, кварте, квинте, узлазно и силазно, разложени квинтакорд.</p> <p>Уједначавање вокала.</p> <p>Слушање, интонација и дикција.</p> <p>Музички бонтон.</p>

извођењу и слушању музике.		
-------------------------------	--	--

Назив предмета:	Соло певање
Одсек:	Одсек за класичну музику-четворогодишње образовање
Циљ:	Оспособљавање ученика да развија интересовање и љубав према соло певању и музици, вокалних способности, креативности, естетског сензибилитета, као и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи и наставак уметничког школовања.
Разред:	Други
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа, 30мин.
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	
Испит:	Две вокализе(са текстом, без текста, различитог карактера); Једна песма старог мајстора. Испитни програм се изводи напамет.(програм се не мора изводити на оригиналном језику)
Јавни наступ:	-Обавезан један јавни наступ током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – правилно држи тело и на правиан начин примењује вежбе дисања; – опише положај гласница при певању и функцију дијафрагме, резонатора; – лако формира тон и контролише интонацију при певању; – јасно изговара слоге и тумачи текст композиције при певању; – примењује различита музичка изражајна средства у фразирању, у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника; – пева кратке композиције напамет уз пратњу клавира; – комуницира са корепетитором кроз 	<p>1.ТЕХНИЧКЕ ВЕЖБЕ И ВОКАЛИЗЕ: Минимум 4 вок. (Ф.Абт, Н. Вакаи, Х.Пановка, Ђ.Конконе, Г.Зајдлер, Л.Бордесе)</p> <p>2.СТАРИ МАЈСТОРИ: Минимум 4 песме(Лакше композиције Италијанских композитора по избору наставника)</p> <p>3.СОЛО ПЕСМЕ: Минимум 2 песме(Лакше песме класичара и романтичара „Мале песме великих мајстора“ (В.А.Моцарт, Ф.Менделсон, Л.В. Бетовен, Р.Шуберт, Ф.Векерлен и други,</p>	<p>Став тела при певању и вежбе дисања.</p> <p>Карактеристике и одржавање вокалног апарата.</p> <p>Начин добијања тона.</p> <p>Емитовање тона у односу на врсту техничке вежбе или композиције.</p> <p>Техничке вежбе кроз легато.</p> <p>Уједначавање вокала.</p> <p>Слушање, интонација и дикција.</p> <p>Тумачење динамике и темпа.</p> <p>Припрема за јавни наступ.</p> <p>Музички бонтон.</p>

музику; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – пренесе публици сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију; – поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике.	по избору наставника, који одговара узрасту и техничким	
---	---	--

Назив предмета:	СОЛО ПЕВАЊЕ
Одсек:	Одсек за класичну музику-четворогодишње образовање
Циљ:	Оспособљавање ученика да развија интересовање и љубав према соло певању и музици, вокалних способности, креативности, естетског сензибилитета, као и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	Трећи
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа, 45 мин.
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Полугодишња смотра
Испит:	Испитни програм - једна вокализа - једна арија старог мајстора - једна песма по слободном избору (класичара, романтичара Српског или Словенског композитора) Испитни програм се изводи напамет, на оригиналном језику
Јавни наступ:	Обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– примени правилан певачки став и вежбе дусања; – контролише дужину даха при певању; – користи стечена знања из основа музичке писмености, лако чита с листа уз помоћ наставника;	МУЗИЧКО ИЗВОЂЕЊЕ ТЕХНИЧКЕ ВЕЖБЕ И ВОКАЛИЗЕ СТАРИ МАЈСТОРИ	Контрола правилног става при певању и дусања. Увод у предмет читања с листа, примена (prima vista). Развој певачке технике: portato, portamento, staccato, martelatto. Интонирање и емисија тона кроз техничке вежбе и композиције. Динамичко нијансирање: crescendo, decrescendo, diminuendo... Припрема за јавни наступ.

<ul style="list-style-type: none"> – примењује нове певачке технике; – правилно интонира и при певању користи функцију дијафрагме и резонатора-јасно изговара и тумачи текст у композицији; – користи различита музичка изражајна средства при фразирању у зависности од карактера музичког примера; – јасно тумачи динамику кроз певање; – самостално изводи кратке композиције напамет уз пратњу клавира; – комуницира са корепетитором кроз музику; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољава самопоуздање у току јавног наступа; – изрази мишљење о сопственом и туђем наступу; – поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике; – користи предности дигитализације за слушање и извођење музике. 	СОЛО ПЕСМЕ	<p>Музички бонтон.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА Техничке вежбе, вокализе: Ф.Абт, Н. Вакаи, Пановка, Конконе, Зајдлер Лакше композиције Италијанских композитора: Качини, Калдара, Скарлати, Фалконијери, Манца и друга дела по избору наставника</p> <p>(Б. Цвејић: <i>Песме за младе певаче</i>, избор „Мале композиције великих мајстора“ избор лакших композиција Моцарт, Менделсон, Шуберт и други, В. Ђорђевић, П.Коњовић, И. Бајић, Д.Јенко, С. Христић, З.Јовановић, М. Пребанда, И. Зајц, Ј. Хатце А. Даргомижски, М. Глинкаи други, избор песама које одговарају узрасту и техничким могућностима ученика по избору наставника</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> -четири вокализе -четири песме старих мајстора -једна песма класичара или романтичара -једна песма Српског или Словенског композитора 		

Назив предмета:	СОЛО ПЕВАЊЕ
Одсек:	Одсек за класичну музику-четворогодишње образовање
Циљ:	Оспособљавање ученика да развија интересовање и љубав према соло певању и музици,вокалних способности, креативности, естетског сензибилитета, као и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи и наставак уметничког школовања.
Разред:	Четврти
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа,45мин.

Годишњи фонд часова:	66
Смотра:	Полугодишња смотра
Испит:	Испитни програм – две вокализе различитог карактера – једна арија старог мајстора – једна песма по слободном избору(класичара, романтичара Српског или Словенског композитора) Испитни програм се изводи напамет, на оригиналном језику
Јавни наступ:	Обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – самостално изводи вежбе дисања уз правилан став и држање; – лако формира тон и контролише интонацију при певању; – јасно изговара и тумачи текст композиције при певању; – примењује стилске разлике самостално у тумачењу композиције; – контролише мимику лица; – примењује принцип узајамног слушања у заједничком упевавању и певању; – самостално изводи, пева композиције напамет уз пратњу клавира; – комуницира са корепетитором кроз музику; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољава самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике 	<p>МУЗИЧКО ИЗВОЂЕЊЕ</p> <p>ТЕХНИЧКЕ ВЕЖБЕ И ВОКАЛИЗЕ</p> <p>СТАРИ МАЈСТОРИ</p> <p>СОЛО ПЕСМЕ</p>	<p>Развој певачких вештина и осамостаљивање при вежбању. Тумачење стилских разлика у литератури. Текст- разумевање текста, тумачење музичким средствима и јасан и правилан изговор.</p> <p>Увод у камерну музику. Припрема за јавни наступ. Извођење композиција различитог карактера и сценски наступ.</p> <p>Музички бонтон</p> <p>ЛИТЕРАТУРА (Ф.Абт, Н. Вакаи, Пановка, Конконе, Зајдлер) (Лакше композиције Италијанских композитора: Качини, Калдара, Скарлати, Фалконијери, Манца и друга дела по избору наставника)</p> <p>(Б. Цвејић: <i>Песме за младе певаче</i>, избор „Мале композиције великих мајстора“</p> <p>избор лакших композиција Моцарт, Менделсон, Шуберт и други, В. Ђорђевић, П. Коњовић, И. Бајић, Д.Јенко, С. Христић, З.Јовановић, М. Пребанда, И. Зајц, Ј. Хатце А. Даргомижски, М. Глинкаи други, избор песама које одговарају узрасту и техничким могућностима ученика по избору наставника.</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> -шест вокализа -четири песме старих мајстора -две песме класичара и романтичара 		

Солфеђо

Назив предмета:	Солфеђо
Одсек:	Одсек за класичну музику – четворогодишње образовање Соло - певачи
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.
Разред:	Први
Облик рада:	Фронтални, групни, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа 45 мин.
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Једна смотра на крају школске године 1. Равномерно и ритмичко читање нота. 2. Препознавање лествице и лествичних елемената у мелодијском примеру. 3. Мелодијски пример у пређеним тоналитетима.
Испит:	/
Јавни наступ:	/

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – препозна елементе музичке писмености кроз једноставне примере за слушање; – слуша дечије и народне композиције и примере из литературе уз покрет; – изражава утиске о слушаном делу цртањем; – препозна и чита ноте у виолинском и бас кључу; – изводи и записује: нотна трајања: целу, половину с тачком, половину, четвртину, осмину ноте; – препозна и употреби предзнаке: повисилицу, 	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Слушање одабране музичке литературе различитих жанрова у функцији усвојеног програма.
	МУЗИЧКА ПИСМЕНОСТ	Нотни систем: од велике октаве до треће октаве у зависности од врсте инструмента. Нотне вредности и одговарајуће паузе. Хроматски знаци: повисилице, снизилице и разрешилице. Појмови: такт, тактица, завршна тактица, предтакт, узмах. Именовање нота

<p>снизилу и разрешилу;</p> <ul style="list-style-type: none"> – препозна и својим речима објасни појмове: такт, тактика, завршна тактика, предтакт и узмах; – употреби солмизацију и музичку абецеду; – опише својим речима шта је лествица, тетраход, ступњеви и главни ступњеви; – употреби знаке за понављање, prima i seconda volta, D.C.al fine, корона; 		<p>солмизацијом и музичком абецедом.</p> <p>Лествични појмови.</p> <p>Термини и појмови, без дефиниција, у оквиру садржаја програма.</p> <p>Основне ознаке за динамику (forte, piano, mezzoforte, mezzopiano; crescendo i decrescendo).</p> <p>Основне ознаке за темпо (lento, andante, moderato, allegro, vivo).</p> <p>Основне ознаке за артикулацију (legato, staccato, tenuto) и фразирање.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – примени основне динамичке ознаке (јако, тихо, умерено јако, умерено тихо, поступно појачавање и стишававање); – примени основне ознаке за темпо: спор, умерен и брзи; – примени најчешће начине извођења музичког дела (повезано, кратко и издржано) и музичке целине; – пева по слуху и солмизацијом песмице и мелодијске примере; – звучно препозна дур и мол; 	<p>МЕЛОДИКА</p>	<p>Песмице и мелодијски примери примерени инструменталној литератури за први разред (С, F и G дур а, е, d мол).</p> <p>Звучна слика дурског и молског тонског рода.</p> <p>Функционални односи у тоналитету.</p> <p>Поставка штима.</p> <p>Функције главних ступњева.</p> <p>Именовање и интонирање лествичног и терцног кретања, скок у тонику и доминанту и тонични трозвук у обрађеним тоналитетима.</p> <p>- Природни, хармонски и мелодијски мол.</p> <p>Развој музикалности.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – пева: лествично и терцно кретање, скок у тонику, доминанту, тоничну терцу и вођицу и тонични трозвук; – пева штимове обрађених дурских и молских лествица; – чује и препозна главне ступњеве; – пева изражајно мелодије различитог жанра и карактера; – опажа и пева тонове и мотиве; – запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве; – запише напамет научене песме; 	<p>ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ, ДИКТАТИ</p>	<p>Опажање и певање тонова и мотива у обрађеним дурским и молским тоналитетима.</p> <p>Записивање појединачних тонова, групе тонова и мотива.</p> <p>Аутодиктат.</p> <p>Писмени мелодијски диктат.</p> <p>Записивање ритмичке окоснице.</p> <p>Опажање и интонирање дурских и молских квинтакорада.</p> <p>Опажање и певање мале и велике терце и чисте квинте са тенденцијом везивања за тоналитет.</p> <p>Опажање и интонирање дурског, молског и хармонског тетрахода.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – запише мелодијске диктате по двотактима; – запише ритам у мелодијском примеру; – препозна врсту такта у певаним песмама са текстом; – мења и допуњава мелодију и ритам научених песмица ; – смишља мелодију или ритам на текст бројалице или дечије песмице; – пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга-другарице; – препозна и изводи двочетвртински; трочетвртински и четворочетвртински такт; – препозна и изводи двоосмински, троосмински; – препозна и изводи такт шестосмина са основном поделом јединице; бројања и без лукова и паузи; – изводи бројалице; – изводи ритам уз куцање или тактирање или мануелном техником; – осећа ритмички пулс; – равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу; – изводи четвртине; осмине, лукове и одговарајуће паузе; – препозна и изводи као целину: синкопу, пунктирану и обрнуто пунктирану ритмичку фигуру на два откуцаја; – препозна и изводи основне фигуре; – приказује ритам кроз покрет; – изводи знакове за продужавање трајања; тона: тачка, лук, корона; – чита ритам солмизацијом; 		Опажање метра.
	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Мелодијске и ритмичке импровизације.
	РИТАМ	<p>Врсте такта: 2/4, 3/4, 4/4, 2/8, 3/8.</p> <p>Звучна припрема основних ритмичких фигура у такту 6/8. Начини извођења ритма. Ритам у примерима од звука ка слици.</p> <p>Покрет у функцији ритма. Равномерно читање: четвртина и осмина као јединица бројања у зависности од инструмента. Ритмичке фигуре: синкопа, пунктирана и обрнуто пунктирана фигура на две јединице бројања. Примена лукова, пауза, узмаха и предтакта. Ритмичко читање ауторских примера и примера из инструменталне литературе.</p>
	МУЗИЧКИ БОНТОН	Слушање и уважавање извођача.
<ol style="list-style-type: none"> 1. Равномерно и ритмичко читање нота. 2. Препознавање лествице и лествичних елемената у мелодијском примеру. 3. Мелодијски пример у пређеним тоналитетима. 		

Кључни појмови садржаја: мелодија, ритам, покрет, импровизација, меморија, музички бонтон.

Назив предмета:	Солфеђо
Одсек:	Соло певање
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.
Разред:	Други
Облик рада:	Фронтални, групни, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа 45 мин.
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Једна смотра на крају школске године Програм смотре: 1. Усмено опажање кратког мотива у тоналитету мелодијског примера. 2. Мелодијски пример (а, е или d mol) уз анализу: лествица, тетрахорди, интервали, дурски и молски квинтакорд. 3. Ритмичко читање у четвртинском такту у оквиру пређеног градива.
Испит:	/
Јавни наступ:	/

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – слуша дечије и народне композиције и примере из литературе уз покрете; – изражава утиске о слушаном делу цртањем; – препозна елементе музичке писмености кроз примере за слушање; – пева и препозна скок у тонику, доминанту, субдоминанту и вођицу; – пева по слуху мелодијске примере солмизацијом и песмице у молу; – звучно препозна мол; – пева штимове обрађених дурских и молских лествица; 	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Слушање одабране музичке литературе различитих жанрова у функцији усвојеног програма.
	МЕЛОДИКА	Утврђивање пређеног градива. Функционални односи у тоналитету. Песмице и мелодијски примери примерени инструменталној литератури за други разред (D дур, h мол, Вдур, g мол, А дур, fis mol). Звучна слика молског тонског рода. Поставка штима.

<ul style="list-style-type: none"> – пева и препозна лествично и терцно кретање, тонични трозвук; – пева и препозна три врсте мола; – препозна и именује главне ступњеве; – изражајно пева мелодије различитог жанра и карактера; – опажа и пева тонове и мотиве; – запише ритам у мелодијском примеру; – запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве; – запише мелодијске диктате; – запише напамет научене песме; – опажа и пева дурски и молски квинтакорд; – опажа и пева мале и велике терце и чисту квинту; – опажа и пева дурски, молски и хармонски тетракорд; – препозна врсту такта у песмама са текстом и у примерима из литературе; – мења и допуњава мелодију и ритам научених песмица; – смишља мелодију или ритам на текст бројалице или дечије песмице; – пажљиво слуша и коментарише извођење друга-другарице; – изводи основне фигуре такта 6/8 уз певање одговарајућих песмица; – изводи ритам уз куцање или тактирање или мануелном техником; – изводи бројалице; – приказује ритам кроз покрет и игру; – равномерно чита ноте у виолинском, бас кључу у једном и два линијска система; – визуелно сагледава и изводи као целину: основне фигуре; четвороделне поделе и пунктирану и обрнуто пунктирану фигуру на ритмичкој јединици; 		<p>Именовање и интонирање лествичног и терцног кретања, скок у тонику и доминанту и тонични трозвук у пређеним тоналитетима.</p> <p>Природни, хармонски и мелодијски мол.</p> <p>Функције главних ступњева.</p> <p>Развој музикалности.</p>
	<p>ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ; ДИКТАТИ</p>	<p>Опажање и певање тонова и мотива у обрађеним дурским и молским тоналитетима.</p> <p>Записивање ритмичке окоснице.</p> <p>Записивање појединачних тонова, групе тонова и мотива.</p> <p>Писмени мелодијски диктат.</p> <p>Аутодиктат.</p> <p>Опажање и интонирање дурских и молских квинтакорада.</p> <p>Опажање и певање мале и велике терце и чисте квинте са тенденцијом везивања за тоналитет.</p> <p>Опажање и интонирање дурског, молског и хармонског тетракорда.</p> <p>Опажање метра.</p>
	<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p>	<p>Мелодијске и ритмичке импровизације.</p> <p>Импровизација мелодије на текст бројалице или дечије песмице.</p>
	<p>РИТАМ</p>	<p>Обнављање пређених врста тактова и обрада такта: 4/8 и 2/2.</p> <p>Звучна припрема основних ритмичких фигура у такту 6/8 са луковима и паузама.</p> <p>Начини извођења ритма (уз куцање или тактирање или мануелном техником).</p> <p>Ритам у примерима од звука ка слици.</p> <p>Покрет у функцији ритма.</p> <p>Равномерно читање: четвртина и осмина као</p>

<ul style="list-style-type: none"> – препозна и чита лукове, паузе, узмах и предтакт; – чита ритам солмизацијом; – запише и препозна обрађене дурске и молске лествице и тетраорде; – запише и препозна интервале до квинте као и дурски и молски квинтакорд на основним тоновима; – објасни својим речима појмове: лествица, ступањ, степен/полустепен, тетраорд, главне ступњеве, вођицу, тонични трозвук, интервале. 		јединица бројања у зависности од инструмента. Четвороделна подела јединице бројања. Ритмичке фигуре: пунктирана и обрнуто пунктирана фигура на ритмичкој јединици. Примена лукова, пауза, узмаха и предтакта. Ритмичко читање ауторских примера и примера из инструменталне литературе.
	ТЕОРИЈА МУЗИКЕ	Записивање и препознавање обрађених лествица и тетраорада. Интервали до квинте (мали, велики и чисти) и дурски и молски квинтакорд на основним тоновима. Проширивање знања из музичке терминологије (лествица, ступањ, степен/полустепен, тетраорд, главне ступњеве, вођицу, тонични трозвук, интервали).
	МУЗИЧКИ БОНТОН	Слушање и уважавање извођача.

Кључни појмови садржаја: Слушање, мелодија, ритам, покрет, игра, импровизација, музички бонтон.

Назив предмета:	СОЛФЕЂО
Одсек:	Одсек за класични музику
Циљ:	Развијање знања и вештина, које подразумевају музичко описмењавање у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима
Разред:	3.р. ОМШ- четворогодишње музичко образовање
Облик рада:	Групни
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа недељно по 45 мин.
Годишњи фонд часова:	70

Смотра:	Полугодишња и годишња
Испит:	
Јавни наступ:	

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> - Пева и препозна лествично кретање и скокове у све ступњеве - Пева и препозна лествично кретање и скокове у све ступњеве - пева по слуху и солмизацијом песме различитих жанрова, као и примере из инструменталне литературе - Пева штимове обрађених дурских и молских лествица - звучно препозна дурски и молски тонски род - пева песме различитих жанрова са модулацијом у доминантни дурски тоналитет и паралелни мол - пева хроматске скретнице и пролазнице у мелодијским примерима - пева изражајно мелодије различитог жанра и карактера - пева двогласне примере (у пару или у групи) и композиције са клавирском пратњом - опажа, пева и записује тонове, групе тонова и мотиве 	<p style="text-align: center;">МЕЛОДИКА</p>	<p>Обнављање градива (све области).</p> <p>Функционални односи у тоналитету.</p> <p>Песме и мелодисјки примери примерени инструменталној литератури за 3. разред (Ес-дур и ц-мол, Е-дур и цис-мол, Ас-дур и ф-мол).</p> <p style="text-align: center;">Штимови.</p> <p>Једноставни примери по слуху и солмизацијом, као и мелодисјки примери који садрже у себи мутацију.</p> <p>Звучна поставка модулације првог квинтног сродства.</p> <p>Хроматске скретнице и пролазнице у пређеним тоналитетима. Развој музикалности.</p> <p>Двогласни примери. Композиције са клавирском пратњом.</p> <p>Опажање и интонирање тонова и мотива у обрађеним дурским и молским тоналитетима.</p> <p>Записивање појединачних тонова, групе тонова и мотива.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - запише мелодијске диктате и ритам у мелодијском примеру - опажа и пева: дурски и молски квинтакорд са обртајима, доминантни септакорд, интервале до октаве - мења, допуњава и смишља мелодију и ритам научених песама - примени потребна знања и вештине уз игру - препознаје елементе пређеног градива кроз примере за слушање и својим речима изражава утиске о слушаном делу - изводи: сложену поделу у такту 6/8 уз примену лукова и пауза, такт 9/8 и 12/8, ритмичке фигуре сичилијану и тирану - пева народне мелодије у таковима 5/8 и 7/8 - изводи ритам уз куцање или тактирање или мануелном техником - доживљава ритам кроз покрет - равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу, у једном или два линијска система - ритмички прочита триолу у четвороделној подели јединице бројања - чита ритам солмизацијом <ul style="list-style-type: none"> - запише и препозна обрађене дурске и молске лествице и тетрахорде - запише и препозна: интервале до октаве, 	<p>ОПАЖАЊЕ; ИНТОНИРАЊЕ; ДИКТАТИ</p> <p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p> <p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>РИТАМ</p> <p>ТЕОРИЈА МУЗИКЕ</p>	<p>Писмени мелодијски диктат – записивање по двотактима.</p> <p>Записивање ритмичке окоснице.</p> <p>Опажање: дурских и молских квинтакорада са обртајима, доминантног септакорда, интервала до октаве обрађених кроз песме и примере из литературе. Мелодијске и ритмичке импровизације.</p> <p>Слушање одабране музичке литературе различитих жанрова у функцији усвојеног програма.</p> <p>Обрађене врсте такта.</p> <p>Сложена подела у такту 6/8 уз примену лукова и осминских пауза.</p> <p>Пунктиране фигуре троделног ритма: сичилијана и тирана. Информативно упознавање вста такта 9/8 и 12/8. Мешовито сложени тактови: 5/8 и 7/8.</p> <p>Начини извођења ритма.</p> <p>Триола у оквиру четвороделне поделе јединице бројања.</p> <p>Ритам кроз песме различитих жанрова.</p> <p>Покрет у функцији ритма, тело као инструмент.</p> <p>Равномерно читање уз повећање брзине читања и обелеен темпо.</p> <p>Ритмико читање ауторских примера и примера из инструменталне литературе. Лествице и тетрахорди. Интервали до октаве (чисти, велики и мали).</p> <p>Дурски и молски квинтакорд са обртајима и прекомерни и умањени квинтакорд.</p> <p>Доминантни и умањени септакорд.</p> <p>Ознаке за темпо и катактер: Lento, Andante, Moderato, Allegro, Vivo.</p>
--	---	---

<p>квинтакорде са обрајима у обрађеним тоналитетима, доминантни и умањени септакорд</p> <p>- објасни ознаке за различите врсте темпа и карактера</p> <p>- пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга и другарице и поштује правила понашања на концерту</p>	<p>МУЗИЧКИ БОНТОН</p>	<p>Пажљиво слушање и уважавање извођача. Присуство концерту.</p>
--	----------------------------------	--

Назив предмета:	СОЛФЕЂО
Одсек:	четворогодишње образовање
Циљ:	Циљ учења предмета Солфеђо је да код ученика развије знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.
Разред:	Четврти
Облик рада:	групни
Недељни фонд часова и трајање часа:	2
Годишњи фонд часова:	66
Смотра:	/
Испит:	на крају школске године
Јавни наступ:	/

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – препозна елементе музичке писмености кроз једноставне примере за слушање; – слуша дечије и народне композиције и примере из литературе уз покрет; – изражава утиске о слушаном делу цртањем; – препозна и чита ноте у виолинском и бас кључу; – изводи и записује: нотна трајања: целу, половину с тачком, половину, четвртину, осмину ноте; – препозна и употребипредзнаке: повисилицу, снизилицу и разрешилицу; – препозна и својим речима објасни појмове: такт, тактица, завршна тактица, предтакт и узмах; – употреби солмизацију и музичку абецеду; – опише својим речима шта је лествица, тетрахорд, ступњеви и главни ступњеви; 	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Слушање одабране музичке литературе различитих жанрова у функцији усвојеног програма.
	МУЗИЧКА ПИСМЕНОСТ	<p>Нотни систем: од велике октаве до треће октаве у зависности од врсте инструмента.</p> <p>Нотне вредности и одговарајуће паузе.</p> <p>Хроматски знаци: повисилице, снизилице и разрешилице.</p> <p>Појмови: такт, тактица, завршна тактица, предтакт, узмах.</p> <p>Именовање нота солмизацијом и музичком абецедом.</p> <p>Лествични појмови.</p> <p>Термини и појмови, без дефиниција, у оквиру садржаја програма.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – употреби знаке за понављање, prima i seconda volta, D.C.al fine, корона; – примени основне динамичке ознаке (јако, тихо, умерено јако, умерено тихо, поступно појачавање и стишавање); – примени основне ознаке за темпо: спор, умерен и брзи; 		<p>Основне ознаке за динамику (forte, piano, mezzoforte, mezzopiano; crescendo i decrescendo).</p> <p>Основне ознаке за темпо (lento, andante, moderato, allegro, vivo).</p> <p>Основне ознаке за артикулацију (legato, staccato, tenuto) и фразирање.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – примени најчешће начине извођења музичког дела (повезано, кратко и издржано) и музичке целине; – пева по слуху и солмизацијом песмице и мелодијске примере; – звучно препозна дур и мол; – пева: лествично и терцно кретање, скок у тонику, доминанту, тоничну терцу и вођицу и тонични трозвук; – пева штимове обрађених дурских и молских лествица; – чује и препозна главне ступњеве; – пева изражајно мелодије различитог жанра и карактера; – опажа и пева тонове и мотиве; – запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве; 	<p>МЕЛОДИКА</p>	<p>Песмице и мелодијски примери примерени инструменталној литератури за први разред (C, F и G дур а, е, d мол).</p> <p>Звучна слика дурског и молског тонског рода.</p> <p>Функционални односи у тоналитету.</p> <p>Поставка штима.</p> <p>Функције главних ступњева.</p> <p>Именовање и интонирање лествичног и терцног кретања, скок у тонику и доминанту и тонични трозвук у обрађеним тоналитетима.</p> <p>- Природни, хармонски и мелодијски мол.</p> <p>Развој музикалности.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – запише напамет научене песме; – запише мелодијске диктате по двотактима; – запише ритам у мелодијском примеру; – препозна врсту такта у певаним песмама са текстом; – мења и допуњава мелодију и ритам научених песмица ; 	<p>ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ, ДИКТАТИ</p>	<p>Опажање и певање тонова и мотива у обрађеним дурским и молским тоналитетима.</p> <p>Записивање појединачних тонова, групе тонова и мотива.</p> <p>Аутодиктат.</p> <p>Писмени мелодијски диктат. Записивање ритмичке окоснице.</p> <p>Опажање и интонирање дурских и молских</p>

<ul style="list-style-type: none"> – смишља мелодију или ритам на текст бројалице или дечије песмице; – пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга-другарице; – препозна и изводи двочетвртински; трочетвртински и четворочетвртински такт; – препозна и изводи двоосмински, троосмински; – препозна и изводи такт шестосмина са основном поделом јединице; бројања и без лукова и паузи; – изводи бројалице; – изводи ритам уз куцање или тактирање или мануелном техником; – осећа ритмички пулс; – равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу; – изводи четвртине; осмине, лукове и одговарајуће паузе; – препозна и изводи као целину: синкопу, пунктирану и обрнуто пунктирану ритмичку фигуру на два откуцаја; – препозна и изводи основне фигуре; – приказује ритам кроз покрет; – изводи знакове за продужавање трајања; тона: тачка, лук, корона; – чита ритам солмизацијом; 		<p>квинтакорада.</p> <p>Опажање и певање мале и велике терце и чисте квинте са тенденцијом везивања за тоналитет.</p> <p>Опажање и интонирање дурског, молског и хармонског тетрахода.</p> <p>Опажање метра.</p>
	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Мелодијске и ритмичке импровизације.
	РИТАМ	<p>Врсте такта: 2/4, 3/4, 4/4, 2/8, 3/8.</p> <p>Звучна припрема основних ритмичких фигура у такту 6/8. Начини извођења ритма. Ритам у примерима од звука ка слици.</p> <p>Покрет у функцији ритма.</p> <p>Равномерно читање: четвртина и осмина као јединица бројања у зависности од инструмента.</p> <p>Ритмичке фигуре: синкопа, пунктирана и обрнуто пунктирана фигура на две јединице бројања.</p> <p>Примена лукова, пауза, узмаха и предтакта.</p> <p>Ритмичко читање ауторских примера и примера из инструменталне литературе.</p>
	МУЗИЧКИ БОНТОН	Слушање и уважавање извођача.

Испитни програм:

Писмени део:

1. Мелодијски диктат у тоналитетима до четири предзнака.

Усмени део:

1. Мелодијски пример -тоналитети до четири предзнака (са скретницама и пролазницама).

2.Ритмичко читање: бас кључ (пређени ритмички садржаји).

Теорија музике

Називпредмета:	Теорија музике
Одсек:	/
Циљ:	Ученици стичу знања музичког описмењавања и спознају елемената музике.
Разред:	Четврти
Облик рада:	Индивидуални, фронтални, групни, рад у пару
Недељни фонд часова и трајање часа:	1
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	/
Испит:	ПИСМЕНИ ДЕО: Тест: музички појмови, тоналитети, интервали, акорди, ортографија.
Јавни наступ:	/

ИСХОДИ	ОБЛАСТ / ТЕМА САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	
-објасни музичке појмове и термине:тонски и нотни систем од велике до треће октаве,виолински и бас кључ,особине тона,метар и метричке ознаке,музичку фразу,агогику,артикулацију,динамику и темпа.	ПОЈМОВИ Музички појмови и термини.
- запише и препозна лествице,лествичнеинтервале и квинтакорде, доминантни и умањени септакорд у тоналитету.	ТОНАЛИТЕТИ Теоријско обнављање свих дијатонских лествица,упоређивање истоимених и паралелних тоналитета.
-запише и препозна врсте интервала до октаве.	ИНТЕРВАЛИ Прости интервали.
-запише и препозна дурски и молски квинтакорд са обртајима и умањени и прекомерни квинтакорд;	АКОРДИ
-запише и препозна све врсте септакорада и мали дурски септакорд са обртајима.	Трозвучи:обнављање консонантних квинтакорада и њихових обртаја и умањени и прекомерни квинтакорд.
-правилно пише ноте,паузе и нотне вредности у различитим тактовима.	

	<p>Четворозвучи:седам врста септакорада,мали дурски септакорд са обртајима.</p> <p>ОРТОГРАФИЈА</p> <p>Правилно писање.</p>
--	--

Упоредни клавир

Назив предмета:	Упоредни клавир
Одсек:	Клавирски
Циљ:	Развијање интересовања и љубави према музици и инструменту, оспособљавање ученика за самостални наступ
Разред:	1.
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 45 мин.
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	1
Испит:	/
Јавни наступ:	2

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – препозна делове клавира и разликује различите начине добијања тона на клавиру; – да се оријентише на клавијатури; – правилно седи за клавиром; – примени основне елементе нотне писмености у свирању и чита нотни текст у виолинском и бас кључу; – препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање, артикулацију 	Извођење музике	<p>Положај за клавиром и поставка руку и прстију. Вежбе за опуштање. Вежбе за правилно ритмизирање. Основне врсте удара: портато, легато, стакато.</p> <p>Динамичке ознаке: пиано, мецофорте, форте, крешендо и диминуендо.</p> <p>Ознаке за темпо: аданте, модерато, алегро и друге..</p> <p>Појам лука.</p> <p>Појам фразе.</p> <p>Појам такта, двотакта, тротакта са одговарајућим нагласцима.</p> <p>Упознавање вредности ноте и паузе као и триоле, синкопе и пунктиране ноте.</p> <p>Увођење ученика у начине вежбања. Читање нота, знаци за октаве, знаци за интервале.</p> <p>Остали знаци на које се наилази у литератури предвиђеној програмом.</p>

<p>и опише их својим речима; – примени различита музичка изражајна средства у складу са карактером музичког дела; – самостално свира кратке композиције напамет; – самостално и уз помоћ наставника контролише квалитет звука.</p>		<p>Контрола тона. Музичка меморија. Самоконтрола звука и разумевање музичког облика. Полифонија – канон, имитација. Скале и трозвици Скале до четири повисилице и једне снизилице у размаку једне октаве, у четвртинама, у паралелном и супротном правцу од истог тона. Дурски трозвук разложено и истовремено – основни положај и два обртаја трогласно у четвртинама.</p>
---	--	--

Назив предмета:	Упоредни клавир
Одсек:	Клавирски
Циљ:	Развијање интересовања и љубави према музици и инструменту, оспособљавање ученика за самостални наступ
Разред:	2.
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 45 мин.
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	1
Испит:	/
Јавни наступ:	2

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – чита течно нотни текст у виолинском и бас кључу; – одсвира основне елементе музичке форме: мотив, реченица, облик песме, облик сонатине; – препозна и примени основне законе метрике, слаб и јак део такта; – користи педал у делима; – уочи у нотном тексту и примени у извођењу акценте; – чује и примени више динамичких нивоа пијанисимо, мецопијано, фортисимо, мецофорте; 	Извођење музике	<p>Скале и трозвуци Најмање 4 дурске и 2 молске скале у осминама у размаку две октаве, паралелно. Трозвуци, разложено и истовремено, у размаку две октаве – завршетак секстакордом.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Осам композиција по слободном избору од чега обавезно 3 виртуозног карактера (етиде); - Две полифоне композиције; - Једна цела сонатина и један до два става из различитих сонатина или варијације.

<ul style="list-style-type: none"> – јасно дистанцира у свом извођењу мелодијску линију од пратње; – осмисли уз помоћ наставника и примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког дела; – самостално и/или по потреби уз помоћ наставника контролише квалитет звука; – повезује прсторедне групе подметањем и пребацивањем палца уз слушну контролу самостално и уз помоћ наставника; – развија спретност целокупног апарата уз помоћ наставника; – самостално, изражајно свира композиције напамет; – развија и испољи самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		
---	--	--

Називпредмета:	Упоредни клавир
Одсек:	Соло певање
Циљ:	Циљ учења предмета Упоредни клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, сензибилности, као и оспособњавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	трећи разред
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 час 45 минута
Годишњи фонд часова:	35 часова
Смотра:	/

Испит:	Годишњи Испитни програм: Једна лествица по слободном избору; Једна етида; Једна полифона композиција; Један став сонатине; Једна композиција по слободном избору.
Јавни наступ:	два јавна наступа

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – свира с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено уз помоћ наставника; – јасно разликује и доследно изводи различите врсте удара; – транспонује хроматски лакше мотиве или реченице; – примени више динамичких нијанси у свирању; – негује културу тона; – појасни конструкцију дела и да својим речима објасни значења термина музичке форме; – свира двоухвате са јасним диференцирањем мелодијске линије; – свесно користи директан и синкопирани педал; – јасно разликује врсте украса и може да одсвира краћи трилер; – свира једноставну пратњу на задату мелодију; 	<p align="center">Извођење музике</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Читање с листа. - Унапређивање основних врста удара – легато, стакато из подлактице, из прста, - нон легато, портато, репетиција. - Техничке вежбе са ритмичким варијантама. - Анализа музичких облика уз тумачење значења и конструкције дела која се обрађују – сонатина, менует, гавота, марш ... - Шире упознавање са елементима полифоније – држани тонови, свирање двоухвата, истицање гласова, динамизирање деоница. - Употреба истовременог и синкопираног педала. - Упознавање са украсима и припремне вежбе: - дуги и кратки - предудар, пралтрилер и краћи трилер. <p>Техничке вежбе, скале и трозвучи Вежбе за: правилно низање тонова, изједначавање удара, учвршћивање прстију, различиту артикулацију. Најмање 4 дурске скале (које нису рађене у II разреду) у распону две октаве у осминама паралелно и супротно, као и у распону три октаве у осминским триолама, паралелно. Најмање 2 молске скале у распону две октаве, паралелно. Хроматске скале у распону две октаве, паралелно.</p>

		<p>Трозвук четворогласно кроз две октаве разложено. Читање с листа лаганих вежби, одвојено и заједно.</p> <p>ЕТИДЕ – Јела Кршић: Клавирска вежбанка – Лемоан: Дечје етиде оп. 37 – Черни: Оп. 849, избор – Бертини: 25етида оп. 100, избор – Диверноа оп. 176 – Гедике: Оп. 32и47, број 5, 6 и 8 – Лак: Оп. 172 Друге етиде одговарајуће тежине.</p> <p>ПОЛИФОНЕ КОМПОЗИЦИЈЕ – Ј. С. Бах: Мале композиције – Ј. С. Бах: Мали прелудијуми – Јела Кршић: Клавирска вежбанка, избор – Хендл: Избор композиција, у редакцији Јеле Кршић Друге композиције одговарајуће тежине.</p> <p>ЦИКЛИЧНЕ КОМПОЗИЦИЈЕ И ВАРИЈАЦИЈЕ – Клементи, Дијабели, Кулау, Дусик, Хајдн (лакше) као и сонати- не домаћих и других аутора одговарајуће тежине. – Гњесина: Тема и шест малих варијација – Кабалевски оп. 51: Варијације Ефдур- – Сорокин: Тама са варијацијама амол- – Кулау: Варијације Гедур-</p> <p>КОМАДИ – Кршић и Шишмановић: Збирка Наши композитори за младе пијанисте – Логар, Рајичић и Илић: За мале клавиристе – Рајичић: Дечја збирка, избор – Тајчевић: Дјеци и I мала свита – Душан Радић: Рондино – Р. Мац: Стара ура игра полку – Чајковски: Албум за младе, оп. 39, избор – Шуман: Албум за младе, оп. 68, избор – Б. Барток: Деци, Микрокосос II – Гречанинов: Дечја књига оп. 98 – О. Шин: Од јутра до сумрака – Шите: Из веселог дечјег доба, избор – Хајдн: Мале игре, избор – Моцарт: 14 дечјих композиција – Скот: Животиње, избор – Сарауер: Сlike из дечјег доба – Хачатуријан: Андантино – Лутославски: 12 малих комада</p>
--	--	--

		– Мајкапар оп. 33: Минијатуре – Вилалобос: Изабрани лаки комади – Јела Кршић: Клавирска вежбанка, избор – Раули: 19 малих комада, избор – Поцоли: Мали комади
--	--	---

Назив предмета:	Упоредни клавир
Одсек:	Соло певање
Циљ:	Циљ учења предмета Упоредни клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	четврти разред
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 час 45 минута
Годишњи фонд часова:	33 часа
Смотра:	/
Испит:	Годишњи испит Једна етида; Једна полифона композиција; Један став сонатине; Једна композиција по слободном избору.
Јавни наступ:	два јавна наступа

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– чита и свира течно с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено; – самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; – коригује лоше извођење у току свирања; – у свирању примени више динамичких нијанси и јасно дифе-		Решавање техничких и музичких проблема. Вежбе за: – јачање прстију (нарочито 4. и 5. прста); – подметање палца и брзо низање и промену прсторедних група; – повећање распона шаке. Припремне вежбе за веће интервале. Проширење динамичке лествице као рад на упознавању елемената правилне интерпретације.

ренцира мелодијску линију од пратње;

– појасни конструкцију дела и да својим речима објасни значе-

ња термина музичке форме;

– јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера;

– негује културу

тона;

– критички прати сопствени развој;

– самостално вежба по плану који је

утврдио са наставником;

– поштује договорена правила

понашања при слушању и изво-

ђењу музике.

ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ

Примена педала.

Анализа облика – дводелна песма, троделна песма, прелудијум ...

Читање с листа лаких композиција.

Скале и трозвуци

Дурске скале кроз четири октаве у шеснаестинама, у паралелном кретању.

Молске скале кроз четири октаве у осминама, у паралелном

кретању.

Хроматске скале кроз четири октаве у шеснаестинама, у паралелном кретању.

Велико разлагање трозвука (арпеђо) у осминама, кроз две октаве.

Доминантни и умањени септакорд (арпеђо) у осминама, кроз две октаве.

ЕТИДЕ

– Черни: *Оп. 849* избор *етида*

– Кршић и Ранковић: Збирка за савлађивање техничких проблема I и II свеска

– Беренс: *Оп. 61*, избор

– Лешхорн: *Оп. 381* избор

Друге етиде одговарајуће тежине.

ПОЛИФОНЕ КОМПОЗИЦИЈЕ

– Ј. С. Бах: *Мали прелудијуми* – избор

– Хендл: Избор композиција, у редакцији Јеле Кршић

Друге композиције одговарајуће тежине.

ЦИКЛИЧНЕ КОМПОЗИЦИЈЕ

– Хајдн Сонатине (редакција Кршић и Шишмановић)

Друге сонатине или сонате одговараће тежине

КОМАДИ

– С. Рајичић: *Мала свита*

	<ul style="list-style-type: none"> – Славенски: <i>Игре и песме са Балкана I и II</i> свеска, избор лакших – В. Мокрањац: <i>Мала свита</i> – Кршић и Шишмановић: Наши композитори за младе пијанисте Друга дела одговарајуће тежине. – Менделсон: <i>Песме без речи</i>, избор – Григ: <i>Лирски комади</i>, избор – Прокофјев: <i>Музика за децу</i> – Дебиси: <i>Мали црнац</i> – Дусик: <i>Матине</i> – Мартину: <i>Лутке</i>, избор лакших – Душкин: <i>Краљ вилењака, Вашар</i> – Чимароза: <i>Сонате</i>, избор – Кабалевски: <i>Op. 27</i> – Лутославски: <i>Народне мелодије</i> – Б. Барток: <i>За децу</i>, Микрокосмос III и IV свеска – Пинтарић и Станковић: <i>Композиције за клавир</i>, избор Аранжмани и обраде разних познатих мелодија за клавир
--	---

Начин остваривања програма наставе инструмената и соло певања – индивидуалне наставе (по новом програму)

(виолина, виолончело, гитара, клавир, хармоника, флаута, труба, хорна, кларинет, саксофон, соло певање)

Образовање и васпитање ученика музике је изразито захтеван и одговоран посао. Подразумева се да онај који се њиме бави, поред одговарајућег професионалног знања и искуства треба да, свакако, поседује још и доста широк увид у основне принципе и законитости развојне психологије.

Будући да је, нарочито у оквирима индивидуалне наставе, наставни процес снажно обележен феноменом трансфера, наставник, у функцији "трећег родитеља", представља важну идентификациону фигуру, у пресудној мери одговорну за музичку, а знатним делом и личну судбину свог ученика. Оваква одговорност обавезује наставника на основно упознавање учениковог породичног окружења (пре свега, интензитета и карактера родитељске подршке учениковом музичком школовању и нивоа њихових очекивања), једнако као и услова у којима ученик живи (нарочито квалитета инструмента на којем вежба или могућности набавке инструмента, уколико га ученик не поседује). Опскрбљен подацима ове врсте, наставник ће бити у стању да прецизније процени ученикову личност, посебно његову музичку мотивацију и његове развојне капацитете те да, на основу такве процене, креира наставно-васпитни третман, којим ће ученика довести до оптималног остварења његовог индивидуалног потенцијала.

Није потребно наглашавати у којој мери наставников став према ученику ваља да буде обележен наклоношћу, топлином, саосећањем, разумевањем, подршком, охрабрењем и поштовањем.

Пошто је примарна наставникова улога да негује учеников таленат, то неизбежно ограничава његов критицизам на веома уско подручје крајње неопходности - једино у којем се он може сматрати конструктивним.

Од наставника се очекује да се редовно, савесно припрема за часове и пажљиво прати и планира развој сваког свог појединог ученика. Ова припрема обухвата читав спектар активности - од детаљног проучавања композиција са учениковог репертоара (аналитичким просвиравањем или, евентуално, припремањем за извођење на подијуму), преко упоређивања различитих издања и допуњавања одабраних редакција, до континуираног вођења обимне евиденције о учениковом раду и напретку.

Претпоставка је да ће добар наставник увек имати на уму комплексност и свеобухватност процеса музичке наставе и да ове њене важне стране никад неће запостављати ради пуког усавршавања искључиво занатске компоненте учениковог свирања. То значи да ће се он, током читавог периода учениковог рада на одабраном делу, трудити да му пренесе, не само своје знање о прстореду, техничким поступцима и извођачким изражајним средствима неопходним за примерено извођење дела, него и одређен број суштински важних информација о аутору дела, историјској епохи којој припада и специфичним особинама самог дела (облику у којем је написано, мелодијским, ритмичким, хармонским и контрапунктским појединостима које га карактеришу, емотивној, поетској, психолошкој или филозофској позадини његове уметничке представе и његовој естетској вредности).

Квалитет првог и неколицине наредних часова најчешће пресудно утиче на даљи развој учениковог интересовања за музику. Наставнику се, из тог разлога, препоручује да посвети повишену пажњу овој проблематици, изналажењем и практичном применом најподстицајнијих и најинспиративнијих могућих наставних метода. Препоручују се велика умереност и опрез у организовању ученикових такмичарских активности. Обазрив наставник неће допустити да ученикова мотивација временом постане искључиво такмичарски обојена, једнако као што неће упасти у опасну замку вредновања резултата сопственог рада бројем награда и признања које његови ученици освајају.

Равноправан третман свих ученика у класи наставник не сме, ни на какав начин и ни под каквим условима, да доведе у питање. Било какав дискриминаторски став у односу на степен музичке обдарености или неко друго учениково индивидуално својство сматра се педагошки и морално недопустивим.

Савестан наставник ће, разуме се, обазривим, интроспективно-аналитичким приступом проблематици индивидуалног наставног процеса пажљиво штитити ученика од развојно погубног пројектовања сопствених амбиција.

Једна од најважнијих потврда његове исправне педагошке позиције биће упоран рад на сопственом усавршавању - повременим учењем нових дела, стицањем додатних увида у област инструменталне литературе, честим одласцима на концерте, праћењем актуелних збивања у светској дискографији, јавним наступањем, периодичним обнављањем теоријског знања, читањем методолошке, педагошке и психолошке литературе, сталним допуњавањем личног образовања и проширивањем свог културног и духовног хоризонта.

Начин остваривања програма солфеђа и теорије музике (по новом програму)

Основни дидактичко-методички поступци обухватају развијање звучних представа с нотом сликом, како за област мелодике тако и за област ритма. Овим се наставним смером усклађује рад на диктатима с певањем и ритмичким читањем. Звучне представе су, по правилу, мелодијски примери (песме са текстом и примери из литературе), мелодијски мотиви (за транспонување, ради учвршћивања скокова у поједине ступеве; за певање увек у оригиналном тоналитету ради постављања боје тоналитета и за постављање метричких врста и ритмичких фигура) и, тек на трећем месту, лествични низови (распевавање ученика, ширење обима гласа, упознавање лествица).

Примери се обрађују по слуху, у почетним разредима, или из нотног текста, наравно, уз помоћ наставника, а и певањем солмизационим слоговима уз тактирање. Свака нова наставна област праћена је наведеним поступцима, који се потом преносе на опажање појединачних и више тонова, ритмичких фигура, метричких врста и усмених мелодијско-ритмичких диктата.

Остале дисциплине, теорија, опажање, интонирање са диктатом, уско се повезују са наставним градивом из мелодике и ритма, нарочито у прва два разреда. За све годишње испите, шестогодишњег, четворогодишњег и двогодишњег образовања испитне вежбе и задатке не пише предметни наставник већ су истоветне за све ученике и задаје их актив наставника солфеђа.

Приликом планирања наставе за целу годину, полугодиште и тромесечје, треба предвидети време за обнављање већ постављених методских јединица, као и њихово даље разрађивање. После одређења када ће се припремати и поставити један тоналитет треба имати у виду то да се у последња два месеца школске године не постављају нове лествице. То исто важи и за ритмичке поставке јер је и за мелодику и за ритам потребно одређено време како би се звучне представе усвојиле и надоградиле новим захтевима (више скокова, тежи захтеви за ритмичко читање, примена вокалне и инструменталне литературе из градива тог разреда, писмени диктати, певање примера са листа) - а ради припремања ученика за што самосталније извођење и опажање музичког тока.

Када се у оквиру методске јединице планира ново градиво из ритма треба користити певање у већ познатом тоналитету, а када је поставка нове лествице у питању, треба користити познате ритмичке фигуре и метричке врсте. Ново градиво увек прати - после поставке - рад на препознавању, као најелементарнијем виду учења. Писмени диктати и певање са листа (без претходне припреме) следе касније, на другим часовима, као и приликом обнављања претходних поставки, али са већим захтевима. Тиме се гарантује постојање концентричних кругова, познатих у свим педагошким дисциплинама у школама општег образовања.

Припрема тоналитета, у почетним разредима, изводи се учењем песама по слуху, прво са текстом, а потом солмизацијом, опажањем диктираних тонова сличних кретању мелодије у песми (по узору на многе стране школе), приказивањем и теоријским тумачењем лествице.

Поставка подразумева обнављање научене песме, утврђивање лествице абecedним изговором у секундама и терцама, изговором тоничног трозвука и каденце, препознавањем

мотива, певањем инструктивних вежби и лакших примера из литературе и савлађивањем једног канона. Опажање тонова и касније интервала и акорада из каденци, певање тежих примера из литературе и двогласних примера одвија се у облику обнављања тоналитета обично следеће године. Тада се утврђују тежи скокови. Ова фаза обраде тоналитета праћена је писаним диктатима, док је претходна базирана на усменим диктатима, од писмених је тражено записивање само појединачних тонова и више тонова.

У старијим разредима, када ученици имају довољно усвојене функционалне односе, односно стабилне ступњеве, припрема и поставка следе непосредно једна иза друге. Оне лествице које имају велики број прецнака савлађују се теоријски или упоређивањем и изводе се певањем лествица и каденце и илуструју примером из литературе (Цис-дур на пример).

Ритам је изражен у садржајима програма кроз постављање ритмичких фигура и метричких врста. Ове поставке, као и у мелодици, прати коришћење одговарајућих примера песама са текстом или из литературе. Наставник својим извођењем поставља звучне представе (фигуре, врсте), а ученици уче примере напамет и користе их за даљу поставку ритма. Она се одвија на следећи начин: препознавање мотива, извођење кратких ритмичких мотива са новим градивом, мануелно извођење, учење ритмичких примера без тонских висина, савлађивање ритмичких етида - парлато уз помоћ наставника ради правилног акцентовања, испитивање наученог градива, самостално извођење нових задатака са сличним садржајем, писмени диктати и читање примера из вокалне и инструменталне литературе.

Пре рада на парлату, али и касније (вежбе са променом кључа), користи се читање у једнаком трајању исписаних нота, са или без обележене метричке врсте. Равномерним читањем ученици савлађују континуирано праћење нотног текста са обележеним темпом а тиме и технику читања литературе коју свирају, односно певају (без враћања код учињене грешке).

Домаћи задатак треба да садржи: преписивање нота, вежбе из ортографије, утврђивање научених ритмичких етида, вежбе равномерног читања, утврђивање добро научених примера за поставку мелодике и ритма (песме са текстом и примери из литературе), евентуално, утврђивање оних мелодијских вежби које су обрађене на часу.

Теорија музике је посебан предмет у завршном разреду шестогодишње школе. Од првог до петог разреда шестогодишње школе теорија музике прати сваку поставку и обраду методске јединице, како у мелодици и ритму, тако и у интонирању, опажању и диктатима.

Препоручују се писмена вежбања: исписивање предзнака задате лествице у оба кључа, исписивање лествичног низа са прецнацима испред нота, препознавање лествице на основу исписаног низа (не увек од првог ступња), упоређивање лествичних тетрахорда, проналажење једног тетрахорда у више лествица, и друго.

Начин остваривања програма оркестра, хора и камерне музике (по новом програму)

- Настава оркестра је обавезна за ученике IV, V и VI разреда виолине, виоле, виолончела, тамбуре, мандолине, хармонике, флауте, обое, кларинета, саксофона, фагота, хорне, трубе, тромбона, ударалки као и за ученике III и IV разреда контрабаса и тубе. Поред стандардних оркестарских састава Школа може да формира и оркестре нестандартних састава у зависности од заступљености инструмената по врсти и годинама учења.
- Ученици инструмента који не свирају у оркестру обавезни су да похађају наставу хора.
- Настава камерне музике организује се за ученике IV, V и VI разреда шестогодишњег, као и за ученике III и IV разреда четворогодишњег основног музичког образовања и васпитања у случају када школа није у могућности да формира велике ансамбле – хор и оркестар и у оквиру додатне наставе.
- Часови оркестра, хора и камерне музике трају по 45 минута. За потребе јавне и културне делатности могуће је повећати фонд часова из ових предмета

Остваривање индивидуалних образовних планова (по новом програму)

За дете и ученика коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, школа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека и доноси индивидуални образовни план.

Индивидуални образовни план (ИОП) је посебан документ којим се планира додатна подршка у образовању и васпитању за одређено дете и ученика, у складу са његовим способностима и могућностима.

Циљ ИОП-а је оптимални развој детета и ученика, укључивање у вршњачки колектив и остваривање општих и посебних исхода образовања и васпитања, односно задовољавања образовно-васпитних потреба детета и ученика.

ИОП се израђује на основу претходно реализованих и евидентираних мера индивидуализације и израђеног педагошког профила детета и ученика. ИОП је саставни део годишњег плана рада школе.

Припремни разред (по новом програму)

Назив предмета:	Припремни разред
Одсек:	/
Циљ:	Циљ учења предмета солфеђо у припрменом разреду је да код ученика развије љубав према музици, слободу и способност да се изразе кроз музику, чиме се ствара квалитетна основа за даљи наставак бављења музиком.
Разред:	Припремни
Облик рада:	Групни

Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа. 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	/
Испит:	На крају школске године ученици полажу пријемни испит за први циклус односно упис у први разред шестогодишњег или четворогодишњег музичког образовања, који обухвата следеће елементе: - Слух - Меморија - Хармонски слух - Ритам
Јавни наступ:	Јавни час – извођење научених песмица

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> - изводи покрете док слуша дечије и народне песме и примере из литературе; - изрази доживљај музике коју слуша цртањем; - препозна елементе музичке писмености кроз једноставне примере за слушање; - препозна различите инструменте и извођачке саставе, и разлику између вокалне и инструменталне музике; - наведе композиторе чију је музику имао прилике да слуша и заволи; - изведе бројалице, пева песме по слуху и песме различитих жанрова; 	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	<p>Слушаше музике уз покрет.</p> <p>Слушање музике уз цртање.</p> <p>Елементи музичке писмености (препознавање кроз слушање).</p> <p>Музички Орфов инструменти, хор, оркестар и ансамбли.</p> <p>Вокална и инструментална музика</p> <p>Дела различитих музичких жанрова примерени узрасту.</p> <p>Певање дечијих и народних песмица примереног садржаја и карактера, различитог тонског рода и песмица модела.</p> <p>Препознавање дурског и молског тонског рода.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - пева по слуху песмице моделе; - опише својим речима доживљај музике у дуру и молу; - опише својим речима доживљај музике различитог жанра и карактера; - пише ноте различитог трајања и кључеве уз помоћ наставника; - препозна и изводи песмице различитом динамиком (јако и тихо); - препозна и изводи песмице различитог темпа (споро и брзо); - изводи ритам уз покрет; - уочи разлику између дводела и тродела; - прати своје певање уз помоћ ритмичког инструмента; - пева и препозна задате тонове и мотиве неутралним слогом; - мења и допуњава мелодију и ритам научених песмица; - смишља мелодију на текст бројалице или дечије песмице; - прави музичке инструменте од различитих материјала; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>МЕЛОДИКА, РИТАМ</p> <p>МУЗИЧКА ПИСМЕНОСТ</p> <p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p> <p>МУЗИЧКИ БОНТОН</p>	<p>Развој музикалности.</p> <p>Музичка графомоторика: писање нотних вредности у линијском систему, писање виолинског и бас кључа.</p> <p>Основне ознаке за динамику (форте, пиано). Основне ознаке за темпо (спор и брз).</p> <p>Препознавање нотних трајања у примеру.</p> <p>Покрет у функцији ритма.</p> <p>Извођење римтичке пратње- Орфов инструментаријум (бубњићи, звечке,...) и ручно израђени инструменти.</p> <p>Опажање и интонирање тонова и мотива неутралним слогом.</p> <p>Записивање нотних трајања: четвртине и осмине.</p> <p>Транспоновање песмица по слуху.</p> <p>Мелодијске и ритмиче импорвизације.</p> <p>Импровизација мелодије на текст бројалице или дечије песмице.</p> <p>Ритмича пратња дечијим музичким инструментима: звечке, фрулице, даире,...</p> <p>Слушање и уважавање извођача.</p>
---	--	---

- пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга-другарице.		
--	--	--

Средње музичко образовање – назив, врста и трајање (по новом програму)

Школским програмом музичке школе „Стеван Мокрањац“ Пожаревац обухваћени су програми образовања редовних ученика.

Подручје рада: Култура, уметност и јавно информисање

Одсек	Образовни профил	Трајање	Језик на коме се остварује програм
Вокално-инструментални	Музички извођач	Четири године	Српски
Теоретски	Музички сарадник		
Музичка продукција и снимање звука	Дизајнер звука		

Обавезни и изборни предмети у средњој музичкој школи

1. Вокално-инструментални одсек: Српски језик и књижевност, Енглески језик, Италијански језик, Филозофија, Психологија, Социологија, Историја, Математика, Физика, Информатика, Физичко и здравствено васпитање, Главни предмет – инструмент или соло певање, Солфеђо, Хармонија, Музички облици, Музички инструменти, Контрапункт, Етномузикологија, Историја музике са упознавањем музичке литературе, Национална историја музике, Камерна музика, Читање с листа, Клавирски дуо (за ученике клавира), Оркестар – Хор, Упоредни клавир (сви ученици осим ученика клавира).
2. Одсек за музичку теорију: Српски језик и књижевност, Енглески језик, Италијански језик, Филозофија, Психологија, Социологија, Историја, Математика, Физика, Информатика, Физичко и здравствено васпитање, , Солфеђо, Хармонија, Хармонска пратња, Аранжирање, Музички облици, Контрапункт, Етномузикологија, Историја музике са упознавањем музичке литературе, Национална историја музике, Клавир, Хор, Хорске партитуре, Дириговање, Увод у компоновање.
3. Одсек за музичку продукцију и обраду звука: Српски језик и књижевност, Енглески језик, Италијански језик, Филозофија, Психологија, Социологија, Историја,

Математика, Физика, Информатика, Физичко и здравствено васпитање, Главни предмет: звучно-музички процес МИДИ, Главни предмет: савремена МИДИ композиција и продукција, Солфеђо, Хармонија, Музички облици, Контрапункт, Историја музике са упознавањем музичке литературе, Национална историја музике, Упоредни клавир, Хор, Хорске партитуре, Звучно-музички процес АУДИО, Основе дизајнирања звука за медије, позориште, телевизију, Савремена хармонија са импровизацијом и оркестрацијом, Основе пројектовања електро акустичне композиције, Аудио техника, Основи акустике.

Изборни програми: Грађанско васпитање / Верска настава

Општеобразовни предмети

Српски језик и књижевност

Назив предмета:	Српски језик и књижевност
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука
Циљ:	Циљ учења српског језика и књижевности је унапређивање језичке и функционалне писмености; стицање и неговање језичке и књижевне културе; оспособљавање за тумачење и вредновање књижевних дела; афирмисање и прихватање вредности хуманистичког образовања и васпитања ученика; развијање личног, националног и културног идентитета, љубави према матерњем језику, традицији и култури српског народа и других народа и етничких заједница.
Разред:	Први, други, трећи, четврти
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 + 3 + 3 + 3 (у сваком разреду по 3 часа) 45 минута
Годишњи фонд часова:	105 + 105 + 105 + 99
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/
Стандарди: (средњи ниво – за све разреде)	1. Област ЈЕЗИК 2.СЈК.2.1.1. Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и појаве које припадају различитим језичким нивоима/подсистемима; има основна знања о писму уопште; има основна знања о правопису уопште (етимолошки - фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема - слово); има основна знања о језицима

у свету (језичка сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деиксе. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на основу медијума и оних који су условљени социјално и функционално.

2.СЈК.2.1.2. Зна основне особине дијалеката српског језика; зна основна правила екавског и (и)јекавског изговора; у једноставнијим случајевима пребацује (и)јекавску реч у екавски лик и обрнуто. Смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст.

2.СЈК.2.1.3. Познаје говорне органе и начин на који се гласови производе; зна да дели гласове по свим критеријумима; разуме појам фонеме; зна сва правила акценатске норме и уме да прочита правилно акценатовану реч; зна механизме фонолошки условљених гласовних промена (једначења сугласника по звучности и по месту творбе, сажимање и асимилацију вокала и губљење сугласника).

2.СЈК.2.1.4. Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди облик променљиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима.

2.СЈК.2.1.5. Користи се свим синтаксичким могућностима српског језика; разликује безличне и личне реченице; анализира реченице грађене по различитим моделима; има шира знања о синтагми; препознаје основне врсте зависних предикатских реченица (типични случајеви); зна основно о напоредним односима, конгруенцији и негацији; разликује врсте независних предикатских реченица; разуме појам елипсе; има основна знања о употреби падежа и глаголских облика.

2.СЈК.2.1.6. Има богат и уразноличен лексички фонд (укључујући и интелектуалну и интернационалну лексику и познавање најфреквентнијих интернационалних префикса и суфикса). Тај фонд употребљава у складу с приликом; види језик као низ могућности које му служе да изрази индивидуално искуство и усмерен је ка богаћењу сопственог речника; познаје хиперонимију/хипонимију, паронимију; разликује лексичке слојеве; познаје метонимију као лексички механизам.

1. Област КЊИЖЕВНОСТ

2.СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко-стилски аспекти...).

2.СЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом.

2.СЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и

књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела.

2.СЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста.

2.СЈК.2.2.5. Образлаже основне елементе књижевности као дискурса у односу на остале друштвене дискурсе (нпр. присуство/одсуство приповедача, приповедни фокус, статус историјског и фиктивног итд.).

2.СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.

2СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста.

2.СЈК.2.2.8. Активно користи препоручену и ширу, секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску) у тумачењу књижевноуметничких и књижевнаучних дела предвиђених програмом.

2.СЈК.2.2.9. На основу дела српске и светске књижевности развија читалачке вештине, способности и знања од значаја за тумачење и вредновање различитих књижевноуметничких и књижевнаучних дела и за развијање језичког, литерарног, културног и националног идентитета; има изграђен читалачки укус својствен културном и образованом човеку.

2. Област ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА

2.СЈК.2.3.1. Говори у званичним ситуацијама, јавно и пред већим аудиторијумом о темама из области језика, књижевности и културе, користећи се књижевним језиком и одговарајућом терминологијом; учествује у јавним разговорима са више учесника; процењује слушаоца односно аудиторијум и обликује свој говор према његовим потребама и могућностима; има потребу и навику да развија сопствену говорну културу; с пажњом и разумевањем слуша теже излагање (нпр. предавање) с темом из језика, књижевности и културе; слуша критички, процењујући говорникову аргументацију и објективност.

2.СЈК.2.3.2. Саставља сложенији говорени и писани текст (из језика, књижевности или слободна тема) користећи се описом, приповедањем и излагањем (експозицијом); у говореној или писаној расправи прецизно износи своје идеје и образлаже свој став; труди се да говори и пише занимљиво, правећи прикладне

	<p>дигресије и бирајући занимљиве детаље и одговарајуће примере; уочава поенту и излаже је на прикладан начин; прецизно износи свој доживљај и утиске поводом књижевног или другог уметничког дела; сажето препричава сложенији књижевни текст и резимира сложенији књижевни и неуметнички текст на теме непосредно везане за градиво; пише извештај и реферат; примењује правописну норму у случајевима предвиђеним програмом.</p> <p>2.СЈК.2.3.3. Има способност и навику да у различите сврхе (информисање, учење, лични развој, естетски доживљај, забава...) чита теже текстове (књижевноуметничке текстове, стручне и научнопопуларне текстове из области науке о језику и књижевности, текстове из медија); има изграђен читалачки укус својствен културном и образованом човеку; примењује сложене стратегије читања; бира стратегију читања која одговара сврси читања.</p> <p>2.СЈК.2.3.4. Разуме сложенији књижевни и неуметнички текст: препознаје његову сврху; проналази експлицитне и имплицитне информације; издваја информације према задатом критеријуму; издваја главне идеје; прати развој одређене идеје; пореди информације и идеје из двају или више текстова да би разумео одговарајући значењски или стилски аспект према задатом критеријуму; анализира и тумачи оне системе мотивације који се у књижевном делу јављају при обликовању (карактеризацији) ликова и изградњи догађаја (због бољег и потпунијег разумевања значења књижевног дела); тумачи (на нивоу разумевања) текстове ослањајући се на други текст/текстове.</p> <p>2.СЈК.2.3.5. Критички промишља сложенији књижевни и неуметнички текст: раздваја објективну чињеницу од ауторове интерпретације; процењује да ли је аутор текста неутралан или ангажован односно пристрастан, и образлаже своју процену; разликује експлицитне и имплицитне ауторове ставове; аргументовано вреднује да ли аутор сложенијег експозиторног или аргументативног текста погодног за обраду градива из језика и књижевности износи све потребне информације и да ли даје довољне и веродостојне доказе за то што тврди.</p> <p>2.СЈК.2.3.6. Процењује да ли је сложенији неуметнички текст погодан за обраду градива из језика и књижевности добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у овим текстовима; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање.</p>
--	---

Први разред

<p>ИСХОДИ По завршетку првог разреда ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ТЕМА/ОБЛАСТ икључни појмови садржаја</p>
--	--

<ul style="list-style-type: none"> – разуме језик као систем и разликује основне науке о језику; – препозна особине књижевних језика пре реформе Вука Караџића; – разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; – разликује дијалекте српског језика и екавски и ијекавски изговор; – разликује глас, фонему и графему; – класификује гласове према основним критеријумима; – одреди границу слога у типичним случајевима; – препозна гласовне алтернације и примени нормативна решења у вези с њима; – примени основна правила акценатске норме; – објасни појам и значај књижевности као уметности речи и утврди њене сличности/разлике у односу на друге уметности и области културе; – тумачи књижевно дело са разумевањем његових жанровских карактеристика и књижевноисторијског контекста, користећи у анализи структурне и стилистичке елементе дела и употребљавајући секундарне изворе; – истражи и објасни стваралачку улогу мита у књижевности; – вреднује одлике античког епа, библијског стила и представе света; – повеже знања из историје и историје уметности старог века (сумерско-вавилонске, хебрејске, хеленске) са књижевним стваралаштвом тог раздобља; – поткрепљује примерима основне одлике народне књижевности (класификација, варијантност, формулативност); – анализира композиционе и стилистичке одлике народне бајке и вреднује поруке у односу на властито читалачко и интермедијално искуство; – препозна одлике средњовековне књижевности и испита њен значај за српску културу; – образложи на примерима важност свеукупног културног заокрета који се догодио у епохи хуманизма и ренесансе; – наведе главне мотиве, тематику и стилске одлике репрезентативних књижевних дела хуманизма и ренесансе и покаже разлике и сличности у односу на античку и средњовековну књижевност/културу; – издвоји мотиве везане за музику у анализи књижевног дела; – објасни улогу музике у тематском или формалном уобличавању књижевног дела; – примени одговарајућа правописна правила; – правилно распореди грађу при писању састава; 	<p style="text-align: center;">ЈЕЗИК</p> <p>Општи појмови о језику.</p> <p>Историја књижевног језика код Срба.</p> <p>Дијалекти српског језика екавског и ијекавског изговора.</p> <p>Фонетика (са фонологијом и морфофонологијом).</p> <p>Прозодија.</p> <hr/> <p style="text-align: center;">КЊИЖЕВНОСТ</p> <p>Књижевност као уметност речи.</p> <p>Читање и проучавање књижевности.</p> <p>Књижевни родови и врсте.</p> <p>Књижевност старог века.</p> <p>Народна књижевност.</p> <p>Средњовековна књижевност.</p> <p>Хуманизам и ренесанса.</p> <hr/> <p style="text-align: center;">ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <p>Правопис.</p> <p>Усмено и писано изражавање.</p>
---	---

<ul style="list-style-type: none"> – препозна некњижевни акценат и облик речи у свакодневној комуникацији и у говору јунака у драмским уметничким формама, а потом га исправља у сопственом говору; – чита с разумевањем књижевне и остале типове текстова. 	
---	--

Други разред

ИСХОДИ	ТЕМА/ОБЛАСТ икључни појмови садржаја
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – објасни развојне карактеристике српског књижевног језика од реформе Вука Караџића до данас; – објасни разлику између етимолошког и фонолошког правописа; – напише текст, примењујући форме и обележја публицистичког и административног стила; – објасни појам морфеме и разликује граматичку од творбене анализе речи (творбену основу и наставак и граматичку основу и наставак); – примени системска знања о врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама; – наведе и објасни друштвено-историјске околности које су утицале на појаву барока у српској култури; – упореди стилска средства барока са уметничким средствима претходних епоха (праваца); – одреди друштвени и културолошки значај просветитељских идеја, посебно у српској култури; – објасни утицај романтизма на формирање националног идентитета; – састави табелу са најзначајнијим представницима романтизма, њиховим делима и одликама; – упореди стилске карактеристике европског и српског романтизма; – утврди разлике у приступу стварности романтизма и реализма; – упореди и примерима илуструје књижевне одлике дела која припадају реализму; 	ЈЕЗИК
	<p>Историја српског књижевног језика.</p> <p>Функционални стилови српског књижевног језика.</p> <p>Морфологија у ужем смислу.</p>
	КЊИЖЕВНОСТ
	<p>Барок у европској књижевности и барокне тенденције у српској књижевности.</p> <p>Просветитељство и класицизам у српској књижевности.</p> <p>Романтизам у европској и српској књижевности.</p> <p>Реализам у европској и српској књижевности.</p>
	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА
	<p>Правопис.</p> <p>Усмено и писано изражавање.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – дискутује о повезаности музике и књижевности у романтизму и реализму; – протумачи и вреднује посебности књижевних јунака и јунакиња реализма (проблем рода, идентитета, класне раслојености); – анализира и упореди издвојене проблеме у књижевним делима која припадају различитим епохама; – примени правописна решења у вези са писањем скраћеница; – примени основна типографско-правописна решења у вези са куцаним текстом (размак и штампарски типови слога); – учествује у јавним разговорима са више учесника (на теме из области језика и књижевности); – обликује свој говор према ситуацији и примени књижевнојезичку норму; – састави сложенији текст, користећи се описом и приповедањем. 	
--	--

Трећи разред

ИСХОДИ	ТЕМА/ОБЛАСТ икључни појмови садржаја
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <p>препозна најважније типове творбе у српском језику – извођење, слагање, комбиновану творбу и претварање;</p> <ul style="list-style-type: none"> - разликује значењске односе међу речима; - препозна лексичке механизме – метафору и метонимију; - разликује типове лексике с обзиром на порекло (народне речи, црквенословенске речи и позајмленице) и сферу употребе (историзми, архаизми, неологизми, термини); - разликује некњижевну лексику од књижевне; - препозна и правилно користи устаљене изразе (фразеологизме); - разликује синтаксичке јединице и познаје све типове реченичних чланова; - препозна особине разговорног стила, посебно оне које га разликују од осталих стилова; 	<p>ЈЕЗИК</p> <p>Творба речи.</p> <p>Лексикологија.</p> <p>Синтакса.</p> <p>Стилистика.</p> <p>Функционални стилови српског књижевног језика.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - систематизује усвојена знања о књижевности, процењује сопствену успешност, идентификује тешкоће и, уколико их има, утврђује план за њихово превазилажење; - наведе и објасни друштвено-историјске околности које су довеле до појаве симболизма и естетике ларпурлартизма; 	<p>КЊИЖЕВНОСТ</p> <p>Модерна у европској и српској књижевности.</p> <p>Међуратна и ратна књижевност.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - упореди српску књижевност модерне са европском и одреди њене специфичности; - наведе примере декаденције у касној фази српске модерне; - повеже појаве у књижевности са друштвено-историјским околностима; - образложи утицај друштва на појаву ангажоване књижевности; - објасни везу између цеза као музике која одређује епоху и књижевних дела инспирисаних том музиком; - повеже формалне одлике књижевног дела (форма, тип приповедања, стилска средства) и његово значење; 	
<ul style="list-style-type: none"> - правилно пише цртицу у полусложеницама када су у једном реду и када се деле на крају реда; - примењује основна правила транскрипције имена из страних језика; - говори јавно и пред већим аудиторијумом о темама из језика, књижевности и културе; - саслуша туђе мишљење и узме га у обзир приликом своје аргументације; - активно учествује у јавној дебати – припреми се за дебату, аргументовано излаже и изведе закључке; - напише састав на тему из језика и књижевности, уважавајући начела правописа и језичке норме. 	<p style="text-align: center;">ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <p>Правопис.</p> <p>Усмено и писано изражавање.</p>

Четврти разред

ИСХОДИ	ТЕМА/ОБЛАСТ икључни појмови садржаја
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> разликује основна значења и функције падежа; - разликује све типове независних предикатских реченица и препозна специјалне независне реченице; - разликује напоредне односе међу речима, синтагмама и реченицама; - препозна различите врсте зависних реченица; - правилно употреби и препозна значења личних глаголских облика; - препозна у тексту и наведе особине књижевноуметничког и научног стила; - процени поузданост података које преузима са интернета при писању текста научним стилем; 	<p style="text-align: center;">ЈЕЗИК</p> <p>Синтакса.</p> <p>Стилистика.</p> <p>Општа лингвистика.</p>

<p>- покаже основна општелингвистичка знања о еволуцији језика и сродности између неких језика;</p>	
<p>- утврди тематске, идејне, језичке, композиционе и жанровске особине књижевног текста; - протумачи књижевни текст стављајући га у одговарајући културноисторијски контекст; - користи књижевнотеоријске термине у тумачењу књижевног дела; - постави проблемско питање у вези са књижевноуметничким делом, износи суд о њему и аргументује свој суд; - повеже одређене теорије (егзистенцијализам, теорија рецепције/отовореног дела) са књижевноуметничким текстом; - препозна интертекстуалност; - самостално бира књижевна дела изван програма ослањајући се на стечена знања и усвојене вредности; - повеже историјске, религијске, политичке теме у делима која обрађује са изградњом или преиспитивањем националног идентитета у њима; - расправља о елементима родне осетљивости у делима која обрађује; - објасни везу између друштвених кретања у другој половини 20. века, стварања нових музичких праваца и њиховог одраза у књижевности;</p>	<p>КЊИЖЕВНОСТ</p> <p>Послератна и савремена књижевност.</p>
<p>- правилно користи знаке интерпункције (тачку, запету, тачку са запетом, упитник, узвичник, две тачке, три тачке, црту, заграду, наводнике); - говори јавно и пред већим аудиторијумом о темама из језика, књижевности и културе; - напише састав на тему из језика и књижевности, уважавајући начела правописа и језичке норме.</p>	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <p>Правопис.</p> <p>Усмено и писано изражавање.</p>

Енглески језик

Назив предмета:	Енглески језик – први страни језик
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука
Циљ:	Циљ учења страног језика је да ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и унапређивањем стратегија учења страног језика развије комуникативну компетенцију, оспособи се за писмену и усмену комуникацију, интеркултурално разумевање и професионални развој.
Разред:	Први
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални

Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/

СТАНДАРДИ	ИСХОДИ По завршетку првог разреда ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
<p>Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на основном нивоу у свакој области.</p> <p>Област језичке вештине – СЛУШАЊЕ</p> <p>2.СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно иполако.</p> <p>2.СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту.</p> <p>2.СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту.</p> <p>2.СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања).</p> <p>2. Област језичке вештине – ЧИТАЊЕ</p> <p>2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми.</p> <p>2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разуме и реагује на одговарајући начин усмене на поруке у вези са активностима у образовном контексту; – разуме основну поруку краћих излагања о познатим темама у којима се користи стандардни језик и разговетан изговор; – разуме информације о релативно познатим и блиским садржајима и једноставна упутства у приватном, јавном и образовном контексту; – разуме општи смисао информативних радијских и телевизијских емисија о блиским темама, у којима се користи стандардни говор и разговетан изговор; – разуме основне елементе радње у краћим видео-записима у којима се обрађују релативно блиске теме, ослањајући се и на визуелне елементе; – разуме суштину исказа (са)говорника који разговарају о блиским темама, уз евентуална понављања и појашњавања; – изводи закључке после слушања непознатог текста у вези са врстом 	<p>РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – разумевање говора; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалошко излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни прилози; – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ;

<p>обавештења, кратке новинске вести).</p> <p>2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма.</p> <p>2.СТ.1.2.4. Уочава потребне детаље у текстовима из свакодневног живота (натписи на јавним местима, упутства о руковању, етикете на производима, јеловник и сл.).</p> <p>2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављенетекстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.</p>	<p>текста, бројем саговорника, њиховим међусобним односима и намерама, као и у вези са општим садржајем;</p> <ul style="list-style-type: none"> – ослањајући се на општа знања, искуства и контекст поруке, увиђа значење њених непознатих елемената; – памти и контекстуализује битне елементе поруке; 	
<p>3. Област језичке вештине – ГОВОР</p> <p>2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање).</p> <p>2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив.</p> <p>2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту.</p> <p>2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје).</p> <p>2.СТ.1.3.5. Излаже већ припремљену кратку презентацију о блиским темама.</p> <p>2.СТ.1.3.6. Преноси или интерпретира кратке поруке, изјаве, упутства или питања.</p> <p>2.СТ.1.3.7. Излаже једноставне, блиске садржаје у вези са културом и традицијом свог и других народа.</p> <p>4. Област језичке вештине – ПИСАЊЕ</p> <p>2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење).</p> <p>2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разликује најчесталије врсте текстова, познајући њихове основне карактеристике, сврху и улогу; – разуме краће текстове о конкретним темама из свакодневног живота, као и језички прилагођене и адаптиране текстове утемељене на чињеницама, везане за домене општих интересовања; – разуме осећања, жеље, потребе исказане у краћим текстовима; – разуме једноставна упутства и саветодавне текстове, обавештења и упозорења на јавним местима; – разуме краће литерарне форме у којима доминира конкретна, фреквентна и позната лексика (конкретна поезија, кратке приче, анегдоте, скечеви, стрипови); – проналази, издваја и разуме у информативном тексту о познатој теми основну поруку и суштинске информације; – идентификује и разуме релевантне информације у мејловима, проспектима, новинским вестима, репортажама, огласима, реду војње, блогovima; 	<p>РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА</p> <ul style="list-style-type: none"> – разумевање прочитаног текста; – врсте текстова – издвајање поруке и суштинских информација; – препознавање основне аргументације; непознате речи; – ИКТ

<p>описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.4.3. Попуњава образац/упитник, наводећи личне податке, образовање, интересовања и сл. 2.СТ.1.4.4. Пише једноставне текстове према моделу, уз помоћ илустрација, табела, слика, графикана, детаљних упутстава.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – препознаје основну аргументацију у једноставнијим текстовима (нпр. новинским чланцима или писмима читалаца, као и другим врстама коментара); – наслућује значење непознатих речи на основу контекста; 	
<p>2.СТ.1.4.5. Преводи или интерпретира информације из једноставних порука, бележака или образаца. 5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи уговору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.1.5.6. Користи неутралан језички регистар.</p> <p>Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на средњем нивоу у свакој области. 1. Област језичке вештине – СЛУШАЊЕ 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора</p>	<ul style="list-style-type: none"> – учествује у краћим дијалозима, размењује информације и мишљење са саговорником о блиским темама и интересовањима; – користи циљни језик као језик комуникације у образовном контексту, прилагођавајући свој говор комуникативној ситуацији, у временском трајању од два до три минута; – описује себе и своје окружење, догађаје у садашњости, прошлости и будућности у свом окружењу и изван њега; – на једноставан начин/укратко изражава своје утиске и осећања и образлаже мишљење и ставове у вези са блиским темама; – описује догађаје и саопштава садржај неке књиге или филма, износећи своје утиске и мишљења; – укратко препричава краћи текст или видео-запис; – излаже унапред припремљену краћу презентацију на одређену тему (из домена личног интересовања); – указује на значај одређених исказа и делова исказа пригодном гестикулацијом и мимиком 	<p>УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> – усмено изражавање; – неформални разговор; – формална дискусија; – функционална сарадња; – интервјуисање; – интонација; – дијалог;

<p>или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.1.3. Разуме суштину и битне појединости монолошког излагања у образовном и јавном контексту уколико је излагање јасно и добро структурирано. 2.СТ.2.1.4. Разуме суштину аутентичног тонског записа (аудио и видео запис) о познатим темама, представљених јасно и стандардним језиком. 2. Област језичке вештине – ЧИТАЊЕ 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.3. Разуме описе догађаја, осећања и жеља у личној преписци. 2.СТ.2.2.4. Проналази потребне информације у уобичајеним писаним документима (нпр. пословна преписка, проспекти, формулари). 2.СТ.2.2.5. Проналази специфичне појединости у дужем тексту са претежно сложеним структурама, у коме се износе мишљења, аргументи и критике (нпр. новински чланци и стручни текстови). 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 3. Област језичке вештине – ГОВОР 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан</p>	<p>или наглашавањем и интонацијом;</p> <ul style="list-style-type: none"> – пише на разложен и једноставан начин о блиским темама из свог окружења и подручја интересовања; – описује особе и догађаје поштујући правила кохерентности (обима 80 100 речи); – описује утиске, мишљења и осећања (обима 70 90 речи); – пише белешке, поруке и лична писма/мејлове да би тражио или пренео релевантне информације; – једноставним језичким средствима резимира прочитани/преслушани текст о блиским темама и износи сопствено мишљење о њему; – попуњава формуларе, упитнике и различите обрасце у личном и образовном домену; – пише краћа формална писма (писма читалаца, пријаве за праксе, стипендије или омладинске послове); – пише електронске поруке, СМС поруке, учествује у дискусијама на блогу, слика, графикона, детаљних упутстава; <ul style="list-style-type: none"> – препознаје и разуме, у оквиру свог интересовања, знања и искуства, правила понашања, свакодневне навике, сличности и разлике у култури своје земље и земаља чији језик учи; – препознаје и разуме најчешће присутне културне моделе свакодневног живота 	<p>ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ писмено изражавање</p> <ul style="list-style-type: none"> – врсте текста; – описивање; – стандардне формуле писаног изражавања; – лексика и комуникативне функције; – ИКТ; <p>СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА</p> <ul style="list-style-type: none"> – интеркултурност; – правила понашања; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – ИКТ;
---	--	---

<p>разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу.</p> <p>2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору.</p> <p>2.СТ.2.3.3. Размењује, проверава, потврђује информације о познатим темама у формалним ситуацијама (нпр. у установама и на јавним местима).</p> <p>2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства.</p> <p>2.СТ.2.3.5. Излаже већ припремљену презентацију о темама из свог окружења или струке.</p> <p>2.СТ.2.3.6. Извештава о догађају, разговору или садржају нпр. књиге, филма и сл.</p> <p>2.СТ.2.3.7. Излаже садржаје и износи своје мишљење у вези са културом, традицијом и обичајима свог и других народа.</p> <p>4. Област језичке вештине – ПИСАЊЕ</p>	<p>земље и земаља чији језик учи;</p> <ul style="list-style-type: none"> – препознаје и адекватно користи најфреквентније стилове и регистре у вези са елементима страног језика који учи, али и из осталих области школских знања и животних искустава; – препознаје различите стилове комуникације и најфреквентнија пратећа паравербална и невербална средстава (степен формалности, љубазности, као и паравербална средства: гест, мимика, просторни односи међу говорницима, итд.); – користи знање страног језика у различитим видовима реалне комуникације (електронске поруке, СМС поруке, дискусије на блогу или форуму, друштвене мреже); – користи савремене видове комуникације у откривању културе земаља чији језик учи; 	
<p>2.СТ.2.4.1. Пише белешке или одговара на поруке, истичући битне детаље.</p> <p>2.СТ.2.4.2. У приватној преписци, тражи или преноси информације, износи лични став и аргументе.</p> <p>2.СТ.2.4.3. Пише, према упутству, дескриптивне и наративне текстове о разноврсним темама из области личних интересовања и искустава.</p> <p>2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – преноси суштину поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи, додајући, по потреби, објашњења и обавештења, писмено и усмено; – резимира садржај краћег текста, аудио или визуелног записа и краће интеракције; – преноси садржај писаног или усменог текста, прилагођавајући га саговорнику; – користи одговарајуће компензационе стратегије ради превазилажења тешкоћа које се јављају, на 	<p>МЕДИЈАЦИЈА</p> <ul style="list-style-type: none"> – преношење поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи; – стратегије преношења поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи;

<p>2.СТ.2.4.5. Пише извештај или прослеђује вести (преводи, интерпретира, резимира, сажима) у вези са кратким и/или једноставним текстом из познатих области који чита или слуша.</p> <p>5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ</p> <p>2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл.</p> <p>2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура.</p> <p>2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор.</p> <p>2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри.</p> <p>2.СТ.2.5.5. Препознаје формални и неформални регистар; познаје правила понашања и разлике у култури, обичајима и веровањима своје земље и земље чији језик учи.</p> <p>Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на напредном нивоу свакој области.</p> <p>1. Област језичке вештине – СЛУШАЊЕ</p> <p>2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту.</p> <p>2.СТ.3.1.2. Разуме презентацију или предавање са сложеном аргументацијом уз помоћ пропратног материјала.</p> <p>2.СТ.3.1.3. Разуме аутентични аудио и видео запис у коме се износе ставови на теме</p>	<p>пример: преводи или преноси садржај уз употребу описа, парафраза и сл.</p>	
---	---	--

<p>издруштвеног или професионалног живота.</p> <p>2. Област језичке вештине – ЧИТАЊЕ</p> <p>2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања.</p> <p>2.СТ.3.2.2. Из различитих писаних извора, уз одговарајућу технику читања, долази до потребних информација из области личног интересовања.</p> <p>2.СТ.3.2.3. Разуме формалну кореспонденцију у вези са струком или личним интересовањима.</p> <p>2.СТ.3.2.4. Разуме општи смисао и појединости у стручним текстовима на основу сопственог предзнања (нпр. специјализовани чланци, приручници, сложена упутства).</p> <p>2.СТ.3.2.5. Разуме садржај извештаја и/или чланка о конкретним или апстрактним темама у коме аутор износи нарочите ставове и гледишта.</p> <p>2.СТ.3.2.6. Разуме одломке оригиналних књижевних дела и текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.</p> <p>3. Област језичке вештине – ГОВОР</p> <p>2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама оопштим и стручним темама, с једним или више саговорника.</p> <p>2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргуменатаи коментара.</p> <p>2.СТ.3.3.3. Методично и јасно излаже о разноврсним темама; објашњава своје становиште износећи предности и недостатке различитих тачака гледишта и</p>		
--	--	--

<p>одговара на питања слушалаца.</p> <p>2.СТ.3.3.4. Извештава о информацијама из нпр. новинског чланка, документарног програма, дискусија, излагања и вести (препричава, резимира, преводи).</p> <p>2.СТ.3.3.5. Упореджује ставове и монолошки изражава мишљење у вези са културом, традицијом и обичајима свог и других народа.</p> <p>4. Област језичке вештине – ПИСАЊЕ</p> <p>2.СТ.3.4.1. Пише неформална писма у којима изражава властиту емотивну реакцију, наглашавајући детаље неког догађаја или искуства и коментаришући туђе ставове.</p> <p>2.СТ.3.4.2. Пише пословна и друга формална писма различитог садржаја за личне потребе и потребе струке.</p> <p>2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима.</p> <p>2.СТ.3.4.4. Пише есеје, користећи информације из различитих извора и нуди аргументована решења у вези с одређеним питањима; јасно и детаљно исказује став, осећање, мишљење или реакцију.</p> <p>2.СТ.3.4.5. Пише извештај/преводи садржаје и информације из дужих и сложенијих текстова из различитих области које чита или слуша (нпр. препричава, описује, систематизује и сл.).</p> <p>5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ</p> <p>2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно.</p> <p>2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи</p>		
---	--	--

<p>свеуобичајене граматичке структуре.</p> <p>2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.</p> <p>2.СТ.3.5.4. Пише јасне, прегледне и разумљиве текстове, доследно примењујући језичка правила, правила организације текста и правописну норму.</p> <p>2.СТ.3.5.5. Познаје и адекватно користи формални и неформални језички регистар.</p>		
--	--	--

Назив предмета:	Енглески језик – први страни језик
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука
Циљ:	Циљ учења страног језика је да ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и унапређивањем стратегија учења страног језика развије комуникативну компетенцију, оспособи се за писмену и усмену комуникацију, интеркултурално разумевање и професионални развој.
Разред:	Други
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/

СТАНДАРДИ	ИСХОДИ По завршетку другог разреда ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
<p>Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на основном нивоу у свакој области.</p> <p>Област језичке вештине – СЛУШАЊЕ</p> <p>2.СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и</p>	<p>–разуме и извршава упутства и налоге за различите активности у образовном контексту и у свакодневним (приватним и јавним) комуникативним ситуацијама;</p> <p>–разуме општи садржај и најважније појединости</p>	<p>РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА</p> <p>– разумевање</p> <p>– говора;</p> <p>– комуникативна ситуација;</p> <p>– монолошко и дијалогско излагање;</p> <p>– стандардни језик;</p> <p>– изговор;</p>

<p>упутства која се саопштавају разговетно иполако.</p> <p>2.СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту.</p> <p>2.СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту.</p> <p>2.СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања).</p> <p>2. Област језичке вештине – ЧИТАЊЕ</p> <p>2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми.</p> <p>2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести).</p> <p>2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма.</p> <p>2.СТ.1.2.4. Уочава потребне детаље у текстовима из свакодневног живота (натписи на јавним местима, упутства о руковању, етикете на производима, јеловник и сл.).</p> <p>2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављенетекстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.</p> <p>3. Област језичке вештине – ГОВОР</p> <p>2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр.</p>	<p>краћих монолошких и дијалошких излагања о познатим и узрасно примереним темама, у којима се користи стандардни језик и разговетан изговор уз одговарајући број понављања или успоренији темпо говора;</p> <p>–разуме општи смисао информативних прилога (на интернету, радију, телевизији) о познатим или блиским темама, у којима се користи стандардни говор и разговетан изговор уз одговарајући број понављања;</p> <p>–разуме основне елементе садржаја (актере и њихове међусобне односе, околности радње, заплет и епилог...) у краћим медијски подржаним аудио и аудио-визуелним формама (исечци аудио-књига дијалошког карактера, радио-драма и других радијских снимака, краћих филмова и серија; видео спотови, прилози са јутјуба итд), у којима се обрађују блиске, познате и узрасно примерене теме;</p> <p>–разуме суштину размене информација саговорника који разговарају о блиским и познатим темама, уз евентуална понављања и појашњавања;</p> <p>–разуме основне (суштинске) аргументе, жеље, потребе и мишљења саговорника, уколико су изнета једноставним језичким средствима, умереним темпом говора и уз евентуалну невербалну, паравербалну или визуелну подршку;</p>	<p>– информативни прилози;</p> <p>– размена информација;</p> <p>– култура и уметност;</p> <p>– ИКТ</p>
--	--	--

<p>поздрављање, представљање, захваљивање).</p> <p>2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив.</p> <p>2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту.</p> <p>2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје).</p> <p>2.СТ.1.3.5. Излаже већ припремљену кратку презентацију о блиским темама.</p> <p>2.СТ.1.3.6. Преноси или интерпретира кратке поруке, изјаве, упутства или питања.</p> <p>2.СТ.1.3.7. Излаже једноставне, блиске садржаје у вези са културом и традицијом свог и других народа.</p> <p>4. Област језичке вештине – ПИСАЊЕ</p> <p>2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење).</p> <p>2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања).</p> <p>2.СТ.1.4.3. Попуњава образац/упитник, наводећи личне податке, образовање, интересовања и сл.</p> <p>2.СТ.1.4.4. Пише једноставне текстове према моделу, уз помоћ илустрација, табела, слика, графикона, детаљних упутстава.</p> <p>2.СТ.1.4.5. Преводи или интерпретира информације из једноставних порука, бележака или образаца.</p> <p>5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ</p> <p>2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза</p>	<p>–разуме најопштији садржај излагања у којима се на узрасно примерен начин тематизују опште друштвена питања;</p> <p>разуме општи смисао и одређене препознатљиве појединости текстова класичне и савремене музике различитих жанрова;</p>	
	<p>–разуме краће текстове о конкретним, блиским темама из свакодневног живота, као и о темама културног, наставног и образовног контекста;</p> <p>–разуме општи садржај и допунске информације из обавештења или упозорења на јавним местима;</p> <p>–разуме једноставније описе догађаја, намера, осећања и интересовања из преписке коју добија (имејлови, поруке, писма);</p> <p>–проналази и издваја релевантне информације из обавештења или проспеката и рекламних материјала;</p> <p>–разуме основну нит аргументације, чак и уколико не разуме све детаље текста;</p> <p>–разуме краће текстове на блиске, познате и обрађиване друштвене теме, препознаје најважније ауторове ставове и закључке;</p> <p>–разуме једноставне књижевне текстове различитих жанрова (поезија, проза, драма) у којима се појављују учесталије метафоре;</p> <p>открива значење непознатих речи у писаном тексту на основу познатог контекста и језичког предзнања;</p>	<p>РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА</p> <p>– разумевање прочитаног текста;</p> <p>– врсте текстова</p> <p>– издвајање поруке и суштинских информација;</p> <p>– препознавање основне аргументације; непознате речи;</p> <p>ИКТ</p>

<p>које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама.</p> <p>2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре.</p> <p>2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор.</p> <p>2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи уговору.</p> <p>2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму.</p> <p>2.СТ.1.5.6. Користи неутралан језички регистар.</p> <p>Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на средњем нивоу у свакој области.</p> <p>1. Област језичке вештине – СЛУШАЊЕ</p> <p>2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности.</p> <p>2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту.</p> <p>2.СТ.2.1.3. Разуме суштину и битне појединости монолошког излагања у образовном и јавном контексту уколико је излагање јасно и добро структурирано.</p> <p>2.СТ.2.1.4. Разуме суштину аутентичног тонског записа (аудио и видео запис) о познатим темама, представљених јасно и стандардним језиком.</p> <p>2. Област језичке вештине – ЧИТАЊЕ</p> <p>2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне</p>	<p>– усклађује интонацију, ритам и висину гласа са сопственом комуникативном намером и са степеном формалности говорне ситуације;</p> <p>– користи релативно спонтано и самостално циљни језик као језик комуникације у учионици са наставником и са осталим ученицима и ученицама;</p> <p>– описује особе, радњу, место, доживљај или актуелна дешавања у садашњости, прошлости и будућности, користећи познате језичке и ванјезичке елементе;</p> <p>– саопштава и интерпретира најважније информације садржаја писаних, илустрованих и усмених текстова на теме предвиђене наставним програмом, користећи познате језичке елементе;</p> <p>– саопштава и интерпретира најважније информације садржаја кратких емисија, видео записа на теме предвиђене наставним програмом, користећи познате језичке елементе;</p> <p>– износи своје мишљење, изражава и образлаже ставове и реагује на мишљење и ставове других (допадање/недопадање итд.), користећи познате и једноставне језичке елементе;</p> <p>– започиње и учествује у дијалогу и размењује мишљења и информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама;</p> <p>– представља укратко резултате самосталног</p>	<p>УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ</p> <p>– усмено изражавање;</p> <p>– неформални разговор;</p> <p>– формална дискусија;</p> <p>– функционална сарадња;</p> <p>– интервјуисање;</p> <p>– интонација;</p> <p>дијалог;</p>
--	--	--

<p>информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста.</p> <p>2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак.</p> <p>2.СТ.2.2.3. Разуме описе догађаја, осећања и жеља у личној преписци.</p> <p>2.СТ.2.2.4. Проналази потребне информације у уобичајеним писаним документима (нпр. пословна преписка, проспекти, формулари).</p> <p>2.СТ.2.2.5. Проналази специфичне појединости у дужем тексту са претежно сложеним структурама, у коме се износе мишљења, аргументи и критике (нпр. новински чланци и стручни текстови).</p> <p>2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.</p> <p>3. Област језичке вештине – ГОВОР</p> <p>2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу.</p> <p>2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору.</p> <p>2.СТ.2.3.3. Размењује, проверава, потврђује информације о познатим темама у формалним ситуацијама (нпр. у установама и на јавним местима).</p> <p>2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства.</p>	<p>истраживања на одређену тему;</p> <p>– интерпретира тематски прилагођене песме, рецитације и скечеве;</p> <p>користи интонацију, ритам и висину гласа у складу са сопственом комуникативном намером и са степеном формалности говорне ситуације;</p> <p>– попуњава формуларе, упитнике и различите обрасце у личном и образовном домену;</p> <p>– пише белешке, поруке (имејлове, СМС поруке и сл.) да би тражио или пренео релевантне информације користећи стандардне формуле писаног изражавања;</p> <p>– пише текстове према моделу, уз помоћ илустрација, табела, слика, графикона, детаљних упутстава;</p> <p>– резимира прочитани/преслушани текст о блиским, познатим и обрађиваним друштвеним темама користећи једноставна језичка средства;</p> <p>– пише о блиским темама из свог окружења и подручја интересовања;</p> <p>– описује особе и догађаје поштујући правила кохерентности користећи фреквентне речи и изразе;</p> <p>– пише о властитом искуству описујући своје утиске и осећања, износећи мишљења, планове и очекивања, једноставним језичким средствима;</p>	<p>ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ писмено изражавање</p> <p>– врсте текста;</p> <p>– описивање;</p> <p>– стандардне формуле писаног изражавања</p> <p>– лексика</p> <p>– и комуникативне</p> <p>– функције</p> <p>ИКТ;</p>
---	---	--

<p>2.СТ.2.3.5. Излаже већ припремљену презентацију о темама из свог окружења или струке.</p> <p>2.СТ.2.3.6. Извештава о догађају, разговору или садржају нпр. књиге, филма и сл.</p> <p>2.СТ.2.3.7. Излаже садржаје и износи своје мишљење у вези са културом, традицијом и обичајима свог и других народа.</p> <p>4. Област језичке вештине – ПИСАЊЕ</p> <p>2.СТ.2.4.1. Пише белешке или одговара на поруке, истичући битне детаље.</p> <p>2.СТ.2.4.2. У приватној преписци, тражи или преноси информације, износи лични став и аргументе.</p> <p>2.СТ.2.4.3. Пише, према упутству, дескриптивне и наративне текстове о разноврсним темама из области личних интересовања и искустава.</p> <p>2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста.</p> <p>2.СТ.2.4.5. Пише извештај или прослеђује вести (преводи, интерпретира, резимира, сажима) у вези са кратким и/или једноставним текстом из познатих области који чита или слуша.</p> <p>5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ</p> <p>2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл.</p> <p>2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура.</p> <p>2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор.</p> <p>2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција</p>	<p>– препознаје и наводи најзначајније личности и догађаје културе земље/ земаља чији језик учи и разуме њихову улогу у светским оквирима;</p> <p>– познаје правила понашања, свакодневне навике, сличности и разлике у култури своје земље и земље/ земаља чији језик учи;</p> <p>– препознаје најчешће стереотипе у вези са културом своје земље и земаља чији језик учи;</p> <p>– разликује основне облике примереног и непримереног понашања у контексту културе земље/ земаља чији језик учи (у односу на категорије времена, простора и покрета у комуникацији, као нпр. тачност, лични простор, мимика и сл);</p> <p>– препознаје и користи најфреквентније регистре и стилове у комуникацији на страном језику у складу са степеном формалности комуникативне ситуације;</p> <p>– истражује различите аспекте култура земље/ земаља чији језик учи у оквиру својих интересовања;</p> <p>– користи савремене видове комуникације у откривању културе земље/земаља чији језик учи;</p> <p>користи знање страног језика у различитим видовима реалне комуникације (електронске поруке, СМС поруке, дискусије на блогу или форуму, друштвене мреже).</p>	<p>СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА</p> <ul style="list-style-type: none"> – интеркултурност – правила понашања; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – ИКТ;
<p>2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција</p>	<p>– преноси суштину и најважније појединости</p>	<p>МЕДИЈАЦИЈА</p>

<p>иорганизација углавном добри.</p> <p>2.СТ.2.5.5. Препознаје формални и неформални регистар; познаје правила понашања и разлике у култури, обичајима и веровањима своје земље и земље чији језик учи.</p> <p>Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на напредном нивоу усвакој области.</p> <p>1. Област језичке вештине – СЛУШАЊЕ</p> <p>2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеномаргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту.</p> <p>2.СТ.3.1.2. Разуме презентацију или предавање са сложеном аргуменацијом уз помоћпропратног материјала.</p> <p>2.СТ.3.1.3. Разуме аутентични аудио и видео запис у коме се износе ставови на теме издруштвеног или професионалног живота.</p> <p>2. Област језичке вештине – ЧИТАЊЕ</p> <p>2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања.</p> <p>2.СТ.3.2.2. Из различитих писаних извора, уз одговарајућу технику читања, долази допотребних информација из области личног интересовања.</p> <p>2.СТ.3.2.3. Разуме формалну кореспонденцију у вези са струком или личним интересовањима.</p> <p>2.СТ.3.2.4. Разуме општи смисао и појединости у стручним текстовима на основу сопственог предзнања</p>	<p>поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи, додајући, по потреби, једноставнија објашњења и обавештења, писмено и усмено;</p> <p>–у писаном облику резимира на структурисан начин садржај краћег текста, аудио или визуелног записа и краће интеракције;</p> <p>–у усменом облику преноси садржај писаног или усменог текста, прилагођавајући га исказаним или претпостављеним потребама саговорника;</p> <p>–користи одговарајуће компензационе стратегије ради превазилажења тешкоћа које се јављају, на пример:</p> <p>преноси садржај уз употребу описа, парафраза и сл.;</p>	<p>– преношење поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи; стратегије преношења поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи;</p>
--	--	---

<p>(нпр. специјализовани чланци, приручници, сложена упутства).</p> <p>2.СТ.3.2.5. Разуме садржај извештаја и/или чланка о конкретним или апстрактним темама у коме аутор износи нарочите ставове и гледишта.</p> <p>2.СТ.3.2.6. Разуме одломке оригиналних књижевних дела и текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.</p> <p>3. Област језичке вештине – ГОВОР</p> <p>2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама оопштим и стручним темама, с једним или више саговорника.</p> <p>2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргуменатаи коментара.</p> <p>2.СТ.3.3.3. Методично и јасно излаже о разноврсним темама; објашњава своје становиште износећи предности и недостатке различитих тачака гледишта и одговара на питања слушалаца.</p> <p>2.СТ.3.3.4. Извештава о информацијама из нпр. новинског чланка, документарнопрограма, дискусија, излагања и вести (препричава, резимира, преводи).</p> <p>2.СТ.3.3.5. Упореджује ставове и монолошки изражава мишљење у вези са културом, традицијом и обичајима свог и других народа.</p> <p>4. Област језичке вештине – ПИСАЊЕ</p> <p>2.СТ.3.4.1. Пише неформална писма у којима изражава властиту емотивну реакцију,наглашавајући детаље неког догађаја или искуства и коментаришући туђе ставове.</p>		
---	--	--

<p>2.СТ.3.4.2. Пише пословна и друга формална писма различитог садржаја за личне потребе и потребе струке.</p> <p>2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима.</p> <p>2.СТ.3.4.4. Пише есеје, користећи информације из различитих извора и нуди аргументована решења у вези с одређеним питањима; јасно и детаљно исказује став, осећање, мишљење или реакцију.</p> <p>2.СТ.3.4.5. Пише извештај/преводи садржаје и информације из дужих и сложенијих текстова из различитих области које чита или слуша (нпр. препричава, описује, систематизује и сл.).</p> <p>5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ</p> <p>2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно.</p> <p>2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи свеуобичајене граматичке структуре.</p> <p>2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.</p> <p>2.СТ.3.5.4. Пише јасне, прегледне и разумљиве текстове, доследно примењујући језичка правила, правила организације текста и правописну норму.</p> <p>2.СТ.3.5.5. Познаје и адекватно користи формални и неформални језички регистар.</p>		
--	--	--

Назив предмета:	Енглески језик – први страни језик
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука

Циљ:	Циљ учења страног језика је да ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и унапређивањем стратегија учења страног језика развије комуникативну компетенцију, оспособи се за писмену и усмену комуникацију, интеркултурално разумевање и професионални развој.
Разред:	Трећи
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/
Стандарди	<p>Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на основном нивоу у свакој области.</p> <p>Област језичке вештине – СЛУШАЊЕ</p> <p>2.СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно иполако.</p> <p>2.СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту.</p> <p>2.СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту.</p> <p>2.СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања).</p> <p>2. Област језичке вештине – ЧИТАЊЕ</p> <p>2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми.</p> <p>2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести).</p> <p>2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма.</p> <p>2.СТ.1.2.4. Уочава потребне детаље у текстовима из свакодневног живота (натписи на јавним местима, упутства о руковању, етикете на производима, јеловник и сл.).</p> <p>2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављенетекстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.</p> <p>3. Област језичке вештине – ГОВОР</p>

<p>2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање).</p> <p>2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив.</p> <p>2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту.</p> <p>2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје).</p> <p>2.СТ.1.3.5. Излаже већ припремљену кратку презентацију о блиским темама.</p> <p>2.СТ.1.3.6. Преноси или интерпретира кратке поруке, изјаве, упутства или питања.</p> <p>2.СТ.1.3.7. Излаже једноставне, блиске садржаје у вези са културом и традицијом свог и других народа.</p> <p>4. Област језичке вештине – ПИСАЊЕ</p> <p>2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење).</p> <p>2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања).</p> <p>2.СТ.1.4.3. Попуњава образац/упитник, наводећи личне податке, образовање, интересовања и сл.</p> <p>2.СТ.1.4.4. Пише једноставне текстове према моделу, уз помоћ илустрација, табела, слика, графикана, детаљних упутстава.</p> <p>2.СТ.1.4.5. Преводи или интерпретира информације из једноставних порука, бележака или образаца.</p> <p>5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ</p> <p>2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама.</p> <p>2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре.</p> <p>2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор.</p> <p>2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи уговору.</p> <p>2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму.</p> <p>2.СТ.1.5.6. Користи неутралан језички регистар.</p> <p>Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на средњем нивоу у свакој области.</p> <p>1. Област језичке вештине – СЛУШАЊЕ</p>
--

2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности.

2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту.

2.СТ.2.1.3. Разуме суштину и битне појединости монолошког излагања у образовном и јавном контексту уколико је излагање јасно и добро структурирано.

2.СТ.2.1.4. Разуме суштину аутентичног тонског записа (аудио и видео запис) о познатим темама, представљених јасно и стандардним језиком.

2. Област језичке вештине – ЧИТАЊЕ

2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста.

2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак.

2.СТ.2.2.3. Разуме описе догађаја, осећања и жеља у личној преписци.

2.СТ.2.2.4. Проналази потребне информације у уобичајеним писаним документима (нпр. пословна преписка, проспекти, формулари).

2.СТ.2.2.5. Проналази специфичне појединости у дужем тексту са претежно сложеним структурама, у коме се износе мишљења, аргументи и критике (нпр. новински чланци и стручни текстови).

2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.

3. Област језичке вештине – ГОВОР

2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу.

2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору.

2.СТ.2.3.3. Размењује, проверава, потврђује информације о познатим темама у формалним ситуацијама (нпр. у установама и на јавним местима).

2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства.

2.СТ.2.3.5. Излаже већ припремљену презентацију о темама из свог окружења или струке.

2.СТ.2.3.6. Извештава о догађају, разговору или садржају нпр. књиге, филма и сл.

2.СТ.2.3.7. Излаже садржаје и износи своје мишљење у вези са културом, традицијом и обичајима свог и других народа.

4. Област језичке вештине – ПИСАЊЕ

2.СТ.2.4.1. Пише белешке или одговара на поруке, истичући битне детаље.

2.СТ.2.4.2. У приватној преписци, тражи или преноси информације, износи лични став и аргументе.

2.СТ.2.4.3. Пише, према упутству, дескриптивне и наративне текстове о разноврсним темама из области личних интересовања и искустава.

2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста.

2.СТ.2.4.5. Пише извештај или прослеђује вести (преводи, интерпретира, резимира, сажима) у вези са кратким и/или једноставним текстом из познатих области који чита или слуша.

5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ

2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију упредвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл.

2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура.

2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор.

2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри.

2.СТ.2.5.5. Препознаје формални и неформални регистар; познаје правила понашања и разлике у култури, обичајима и веровањима своје земље и земље чији језик учи.

Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на напредном нивоу свакој области.

1. Област језичке вештине – СЛУШАЊЕ

2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више саговорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту.

2.СТ.3.1.2. Разуме презентацију или предавање са сложеном аргументацијом уз помоћ пропратног материјала.

2.СТ.3.1.3. Разуме аутентични аудио и видео запис у коме се износе ставови на теме издруштвеног или професионалног живота.

2. Област језичке вештине – ЧИТАЊЕ

2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања.

2.СТ.3.2.2. Из различитих писаних извора, уз одговарајућу технику читања, долази до потребних информација из области личног интересовања.

2.СТ.3.2.3. Разуме формалну кореспонденцију у вези са струком или личним интересовањима.

2.СТ.3.2.4. Разуме општи смисао и појединости у стручним текстовима на основу сопственог предзнања (нпр. специјализовани чланци, приручници, сложена упутства).

2.СТ.3.2.5. Разуме садржај извештаја и/или чланка о конкретним или апстрактним темама у коме аутор износи нарочите ставове и гледишта.

2.СТ.3.2.6. Разуме одломке оригиналних књижевних дела и текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.

3. Област језичке вештине – ГОВОР

2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама оопштим и стручним темама, с једним или више саговорника.

2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргуменатаи коментара.

2.СТ.3.3.3. Методично и јасно излаже о разноврсним темама; објашњава своје становиште износећи предности и недостатке различитих тачака гледишта и одговара на питања слушалаца.

2.СТ.3.3.4. Извештава о информацијама из нпр. новинског чланка, документарног програма, дискусија, излагања и вести (препричава, резимира, преводи).

2.СТ.3.3.5. Упоређује ставове и монолошки изражава мишљење у вези са културом, традицијом и обичајима свог и других народа.

4. Област језичке вештине – ПИСАЊЕ

2.СТ.3.4.1. Пише неформална писма у којима изражава властиту емотивну реакцију, наглашавајући детаље неког догађаја или искуства и коментаришући туђе ставове.

2.СТ.3.4.2. Пише пословна и друга формална писма различитог садржаја за личне потребе и потребе струке.

2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима.

	<p>2.СТ.3.4.4. Пише есеје, користећи информације из различитих извора и нудиаргументована решења у вези с одређеним питањима; јасно и детаљно исказује став, осећање, мишљење или реакцију.</p> <p>2.СТ.3.4.5. Пише извештај/преводи садржаје и информације из дужих и сложенијих текстова из различитих области које чита или слуша (нпр. препричава, описује, систематизује и сл.).</p> <p>5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ</p> <p>2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно.</p> <p>2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи свеуобичајене граматичке структуре.</p> <p>2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.</p> <p>2.СТ.3.5.4. Пише јасне, прегледне и разумљиве текстове, доследно примењујући језичка правила, правила организације текста и правописну норму.</p> <p>2.СТ.3.5.5. Познаје и адекватно користи формални и неформални језички регистар.</p>
--	---

ИСХОДИ	ТЕМЕ / САДРЖАЈИ
<p>☐ разуме и извршава упутства и налоге за различите активности у образовном контексту и у свакодневним (приватним и јавним) комуникативним ситуацијама;</p> <p>☐ разуме општи садржај и најважније појединости краћих монолошких и дијалошких излагања о познатим и узрасно примереним темама, у којима се користи стандардни језик и разговетан изговор уз одговарајући број понављања или успоренији темпо говора;</p> <p>☐ разуме општи смисао информативних прилога (на интернету, радију, телевизији) о познатим или блиским темама, у којима се користи стандардни говор и разговетан изговор уз одговарајући број понављања;</p> <p>☐ разуме основне елементе садржаја (актере и њихове међусобне односе, околности радње, заплет и епилог...) у краћим медијски подржаним аудио и аудио-визуелним формама (исечци аудио-књига дијалошког карактера, радио-драма и других радијских снимака, краћих филмова и серија; видео спотови, прилози са јутјуба итд), у којима се обрађују блиске, познате и узрасно примерене теме;</p>	<p style="text-align: center;">РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – разумевање говора; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалошко излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни прилози; – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ <p style="text-align: center;">РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА</p> <ul style="list-style-type: none"> – разумевање прочитаног текста; – врсте текстова – издвајање поруке и суштинских информација; – препознавање основне аргументације; непознате речи; – ИКТ <p style="text-align: center;">УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> – усмено изражавање; – неформални разговор; – формална дискусија;

<ul style="list-style-type: none"> ☐ разуме суштину размене информација саговорника који разговарају о блиским и познатим темама, уз евентуална понављања и појашњавања; ☐ разуме основне (суштинске) аргументе, жеље, потребе и мишљења саговорника, уколико су изнета једноставним језичким средствима, умереним темпом говора и уз евентуалну невербалну, паравербалну или визуелну подршку; ☐ разуме најопштији садржај излагања у којима се на узрасно примерен начин тематизују опште друштвена питања; разуме општи смисао и одређене препознатљиве појединости текстова класичне и савремене музике различитих жанрова; ☐ разуме краће текстове о конкретним, блиским темама из свакодневног живота, као и о темама културног, наставног и образовног контекста; ☐ разуме општи садржај и допунске информације из обавештења или упозорења на јавним местима; ☐ разуме једноставније описе догађаја, намера, осећања и интересовања из преписке коју добија (имејлови, поруке, писма); ☐ проналази и издваја релевантне информације из обавештења или проспеката и рекламних материјала; ☐ разуме основну нит аргументације, чак и уколико не разуме све детаље текста; ☐ разуме краће текстове на блиске, познате и обрађиване друштвене теме, препознаје најважније ауторове ставове и закључке; ☐ разуме једноставне књижевне текстове различитих жанрова (поезија, проза, драма) у којима се појављују учесталије метафоре; открива значење непознатих речи у писаном тексту на основу познатог контекста и језичког предзнања; ☐ усклађује интонацију, ритам и висину гласа са сопственом комуникативном намером и са степеном формалности говорне ситуације; ☐ користи релативно спонтано и самостално циљни језик као језик комуникације у учioniци са наставником и са осталим ученицима и ученицама; ☐ описује особе, радњу, место, доживљај или актуелна дешавања у садашњости, прошлости и будућности, користећи познате језичке и ванјезичке елементе; 	<ul style="list-style-type: none"> – функционална сарадња; – интервјуисање; – интонација; <p>дијалог;</p> <p>ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> – писмено изражавање – врсте текста; – описивање; – стандардне формуле писаног изражавања – лексика и комуникативне функције ИКТ; <p>СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА</p> <ul style="list-style-type: none"> – интеркултурност – правила понашања; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – ИКТ; <p>МЕДИЈАЦИЈА</p> <ul style="list-style-type: none"> – преношење поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи; – стратегије преношења поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи;
--	--

- саопштава и интерпретира најважније информације садржаја писаних, илустрованих и усмених текстова на теме предвиђене наставним програмом, користећи познате језичке елементе;
- саопштава и интерпретира најважније информације садржаја кратких емисија, видео записа на теме предвиђене наставним програмом, користећи познате језичке елементе;
- износи своје мишљење, изражава и образлаже ставове и реагује на мишљење и ставове других (допадање/недопадање итд.), користећи познате и једноставне језичке елементе;
- започиње и учествује у дијалогу и размењује мишљења и информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама;
- представља укратко резултате самосталног истраживања на одређену тему;
- интерпретира тематски прилагођене песме, рецитације и скечеве; користи интонацију, ритам и висину гласа у складу са сопственом комуникативном намером и са степеном формалности говорне ситуације;
- попуњава формуларе, упитнике и различите обрасце у личном и образовном домену;
- пише белешке, поруке (имејлове, СМС поруке и сл.) да би тражио или пренео релевантне информације користећи стандардне формуле писаног изражавања;
- пише текстове према моделу, уз помоћ илустрација, табела, слика, графикона, детаљних упутстава;
- резимира прочитани/преслушани текст о блиским, познатим и обрађиваним друштвеним темама користећи једноставна језичка средства;
- пише о блиским темама из свог окружења и подручја интересовања;
- описује особе и догађаје поштујући правила кохерентности користећи фреквентне речи и изразе;
- пише о властитом искуству описујући своје утиске и осећања, износећи мишљења, планове и очекивања, једноставним језичким средствима;
- препознаје и наводи најзначајније личности и догађаје културе земље/ земаља чији језик учи и разуме њихову улогу у светским оквирима;

<ul style="list-style-type: none"> ☐ познаје правила понашања, свакодневне навике, сличности и разлике у култури своје земље и земље/ земаља чији језик учи; ☐ препознаје најчешће стереотипе у вези са културом своје земље и земаља чији језик учи; ☐ разликује основне облике примереног и непримереног понашања у контексту културе земље/ земаља чији језик учи (у односу на категорије времена, простора и покрета у комуникацији, као нпр. тачност, лични простор, мимика и сл.); ☐ препознаје и користи најфреквентније регистре и стилове у комуникацији на страном језику у складу са степеном формалности комуникативне ситуације; ☐ истражује различите аспекте култура земље/ земаља чији језик учи у оквиру својих интересовања; ☐ користи савремене видове комуникације у откривању културе земље/земаља чији језик учи; користи знање страног језика у различитим видовима реалне комуникације (електронске поруке, СМС поруке, дискусије на блогу или форуму, друштвене мреже). ☐ преноси суштину и најважније појединости поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи, додајући, по потреби, једноставнија објашњења и обавештења, писмено и усмено; ☐ у писаном облику резимира на структурисан начин садржај краћег текста, аудио или визуелног записа и краће интеракције; ☐ у усменом облику преноси садржај писаног или усменог текста, прилагођавајући га исказаним или претпостављеним потребама саговорника; ☐ користи одговарајуће компензационе стратегије ради превазилажења тешкоћа које се јављају, на пример: <ol style="list-style-type: none"> 1. преноси садржај уз употребу описа, парафраза и сл.; 	
--	--

Назив предмета:	Енглески језик – први страни језик
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука
Циљ:	Циљ учења страног језика је да ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и унапређивањем стратегија учења страног језика развије

	комуникативну компетенцију, оспособи се за писмену и усмену комуникацију, интеркултурално разумевање и професионални развој.
Разред:	Четврти
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45 минута
Годишњи фонд часова:	66
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/

СТАНДАРДИ	ИСХОДИ По завршетку четвртог разреда ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
<p>Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на основном нивоу у свакој области.</p> <p>Област језичке вештине – СЛУШАЊЕ</p> <p>2.СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно иполако.</p> <p>2.СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту.</p> <p>2.СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту.</p> <p>2.СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања).</p> <p>Област језичке вештине – ЧИТАЊЕ</p> <p>2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разуме и извршава упутства и налоге за различите активности, у приватним и јавним комуникативним ситуацијама, исказане стандарднојезичком артикулацијом, уз минимално ометање позадинским шумовима; – разуме општи садржај и важније појединости монолошких излагања у вези са друштвено релевантним и узрасно примереним темама, уколико се користи стандардни језик; – разуме општи смисао и најважније појединости информативних прилога из различитих медија о познатим, друштвено и узрасно релевантним темама, у којима се користи стандардни говор; – разуме битне елементе садржаја у краћим аудио и аудио-визуелним формама, у којима се обрађују блиске, познате и узрасно примерене теме; – разуме општи садржај и идентификује важније појединости дијалошких форми у којима учествује двоје или више говорника, уколико је реч о размени 	<p>РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – разумевање говора; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалошко излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни прилози; – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ;

<p>фреквентне речи и интернационализми.</p> <p>2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести).</p> <p>2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма.</p> <p>2.СТ.1.2.4. Уочава потребне детаље у текстовима из свакодневног живота (натписи на јавним местима, упутства о руковању, етикете на производима, јеловник и сл.).</p> <p>2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављенетекстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.</p> <p>3. Област језичке вештине – ГОВОР</p> <p>2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање).</p>	<p>информација, мишљења и ставова на познате и блиске теме из свакодневног живота, уз употребу стандарднојезичких елемената и споријег ритма;</p> <ul style="list-style-type: none"> – разуме општи садржај и идентификује важније појединости дијалошких форми у којима учествује двоје или више говорника, уколико је реч о размени информација, мишљења и ставова на познате и блиске теме из свакодневног живота, уз употребу стандарднојезичких елемената и споријег ритма, уз евентуална понављања и појашњења; <p>разуме садржај и већину тематски повезаних појединости у текстовима савремене музике различитих жанрова, уз поновљена слушања и одговарајућу припрему.</p>	
<p>2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив.</p> <p>2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовномконтексту.</p> <p>2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје).</p> <p>2.СТ.1.3.5. Излаже већ припремљену кратку презентацију о блиским темама.</p> <p>2.СТ.1.3.6. Преноси или интерпретира кратке поруке, изјаве, упутства или питања.</p> <p>2.СТ.1.3.7. Излаже једноставне, блиске садржаје у вези са културом и традицијом свог и других народа.</p> <p>4. Област језичке вештине – ПИСАЊЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – примењује стратегије читања које омогућавају откривање значења непознатих речи; – разуме општи садржај и најважније појединости дужих текстова у вези с темама везаним за лична интересовања; – разуме општи садржај и најважније појединости аутентичних, адаптираних и неаутентичних дужих текстова у вези с блиским темама; – разуме општи садржај и најважније појединости текстова о мање познатим темама, које спадају у шири спектар интересовања; – разуме општи садржај и најважније појединости дужих текстова о различитим конкретним и делимично апстрактним темама; – разуме текстове који садрже различита упутства; 	<p>РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА</p> <ul style="list-style-type: none"> – разумевање прочитаног текста; – врсте текстова; – издвајање поруке и суштинских информација; – препознавање основне аргументације; – непознате речи; <p>ИКТ;</p>

<p>2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење).</p>	<p>разуме дуже и сложеније савремене књижевне текстове различитих жанрова, примерене узрасту;</p>	
<p>2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања).</p> <p>2.СТ.1.4.3. Попуњава образац/упитник, наводећи личне податке, образовање, интересовања и сл.</p> <p>2.СТ.1.4.4. Пише једноставне текстове према моделу, уз помоћ илустрација, табела, слика, графикона, детаљних упутстава.</p> <p>2.СТ.1.4.5. Преводи или интерпретира информације из једноставних порука, бележака или образаца.</p> <p>5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ</p> <p>2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама.</p> <p>2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре.</p> <p>2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор.</p> <p>2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи уговору.</p> <p>2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму.</p> <p>2.СТ.1.5.6. Користи неутралан језички регистар.</p>	<p>– користи самостално циљни језик као језик комуникације;</p> <p>– говори, с лакоћом, о познатим темама и темама које су из домена његовог интересовања на кохерentan начин, примењујући познату лексичку грађу и језичке структуре;</p> <p>– препричава неки догађај или дешавање и износи очекивања у вези са тим;</p> <p>– укратко образлаже и објашњава разлоге догађаја или дешавања;</p> <p>– образлаже своје мишљење и реагује на мишљење других;</p> <p>– излаже пред публиком, на разумљив начин, унапред припремљену презентацију на познате и одабране теме уз помоћ визуелног подстицаја;</p> <p>– током и после презентације разуме питања у вези са темом, одговара на њих и пружа додатна објашњења;</p> <p>– учествује у дијалогу и размењује мишљењења и информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама;</p> <p>– интерпретира тематски прилагођене песме, рецитације и скечеве;</p> <p>користи интонацију, ритам и висину гласа у складу са сопственом комуникативном намером и са степеном формалности говорне ситуације;</p>	<p>УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ</p> <p>– усмено изражавање;</p> <p>– неформални разговор;</p> <p>– формална дискусија;</p> <p>– функционална комуникација;</p> <p>– интервјуисање;</p> <p>– интонација;</p> <p>дијалог;</p>
<p>Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на средњем нивоу у свакој области.</p> <p>1. Област језичке вештине – СЛУШАЊЕ</p> <p>2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука,</p>	<p>– пише текст примењујући правила правописа и интерпункције, поштујући основна начела организације текста;</p> <p>– пише текстове о блиским темама из свог окружења и подручја интересовања;</p>	<p>ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ</p> <p>– писмено изражавање</p> <p>– врсте текста;</p> <p>– описивање;</p> <p>– стандардне формуле писаног изражавања</p>

<p>упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности.</p> <p>2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту.</p> <p>2.СТ.2.1.3. Разуме суштину и битне појединости монолошког излагања у образовном и јавном контексту уколико је излагање јасно и добро структурирано.</p> <p>2.СТ.2.1.4. Разуме суштину аутентичног тонског записа (аудио и видео запис) о познатим темама, представљених јасно и стандардним језиком.</p> <p>2. Област језичке вештине – ЧИТАЊЕ</p> <p>2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста.</p> <p>2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак.</p> <p>2.СТ.2.2.3. Разуме описе догађаја, осећања и жеља у личној преписци.</p> <p>2.СТ.2.2.4. Проналази потребне информације у уобичајеним писаним документима (нпр. пословна преписка, проспекти, формулари).</p> <p>2.СТ.2.2.5. Проналази специфичне појединости у дужем тексту са претежно сложеним структурама, у коме се износе мишљења, аргументи и критике (нпр. новински чланци и стручни текстови).</p> <p>2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске</p>	<ul style="list-style-type: none"> – пише краће прегледе/ сажетке књига, филмова, ТВ емисија и сл. користећи једноставне изразе; – описује утиске, мишљења, осећања, истиче предности и мане неке појаве или поступка; – пише белешке, поруке (имејлове, смс поруке и сл.), детаљне извештаје у којима тражи или преноси релевантне информације; – пише одговоре у којима тражи и преноси релевантне информације и објашњења користећи стандардне формуле писаног изражавања; – пише о властитом искуству, описује своје утиске, планове и очекивања износећи личан став и аргументе; – пише текстове према моделу, тумачи и описује илустрације, табеле, слике, графиконе, истичући релевантне детаље; <p>пише неформална писма/мејлове/позивнице и сл. користећи се устаљеним изразима за одбијање/прихватање позива, извињења и сл;</p>	<ul style="list-style-type: none"> – лексика и комуникативне функције; ИКТ;
	<ul style="list-style-type: none"> – познаје основне одлике екосистема и друштвеног система земаља чији језик учи и разуме њихову међусобну условљеност; – објашњава на једноставан начин традиционално схваћене одлике властите културе припадницима страних култура; – објашњава, на једноставан начин, традиционално схваћене одлике култура чији језик учи припадницима властите културе; – увиђа и разуме да поступци учесника у свакодневним комуникативним 	<p>СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА</p> <ul style="list-style-type: none"> – интеркултурност; – екосистем; – друштвени систем; – правила понашања; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – ИКТ;

<p>тековине, културу и обичаје свог и других народа.</p> <p>3. Област језичке вештине – ГОВОР</p> <p>2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу.</p> <p>2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору.</p> <p>2.СТ.2.3.3. Размењује, проверава, потврђује информације о познатим темама у формалним ситуацијама (нпр. у установама и на јавним местима).</p> <p>2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства.</p> <p>2.СТ.2.3.5. Излаже већ припремљену презентацију о темама из свог окружења или струке.</p> <p>2.СТ.2.3.6. Извештава о догађају, разговору или садржају нпр. књиге, филма и сл.</p> <p>2.СТ.2.3.7. Излаже садржаје и износи своје мишљење у вези са културом, традицијом и обичајима свог и других народа.</p>	<p>ситуацијама могу да буду протумачени на различите начине;</p> <ul style="list-style-type: none"> – увиђа и разуме постојање културног плуралитета у својој земљи и земљама чији језик учи; – реагује адекватно на најчешће облике примереног и непримереног понашања у контексту културе земље/ земаља чији језик учи, примењујући обрасце љубазног понашања; – користи фреквентније регистре у комуникацији на страном језику у складу са степеном формалности комуникативне ситуације; – користи на креативан начин ограничена знања из различитих језика како би успешно остварио комуникативну намеру; – истражује различите аспекте култура земље/ земаља чији језик учи у оквиру својих интересовања; – користи савремене видове комуникације у откривању културе земље/ земаља чији језик учи; <p>користи знање страног језика у различитим видовима реалне комуникације;</p>	
<p>4. Област језичке вештине – ПИСАЊЕ</p> <p>2.СТ.2.4.1. Пише белешке или одговара на поруке, истичући битне детаље.</p> <p>2.СТ.2.4.2. У приватној преписци, тражи или преноси информације, износи лични став и аргументе.</p> <p>2.СТ.2.4.3. Пише, према упутству, дескриптивне и наративне текстове о разноврсним темама из области личних интересовања и искустава.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – преноси, на структурисан начин, основне информације из више сродних текстова, у писаном и усменом облику; – преноси општи садржај из текстуалних извора у којима се износе различити ставови, у писаном облику; – преноси, у усменом облику, садржај усменог излагања или писаног текста прилагођавајући регистар и стил потребама комуникативне ситуације; <p>посредује у неформалној усменој интеракцији уз уважавање различитих културних вредности и</p>	<p>МЕДИЈАЦИЈА</p> <ul style="list-style-type: none"> – стратегије преношења поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи; – посредовање;

<p>2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста.</p> <p>2.СТ.2.4.5. Пише извештај или прослеђује вести (преводи, интерпретира, резимира, сажима) у вези са кратким и/или једноставним текстом из познатих области који чита или слуша.</p> <p>5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ</p> <p>2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл.</p> <p>2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура.</p> <p>2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор.</p> <p>2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри.</p> <p>2.СТ.2.5.5. Препознаје формални и неформални регистар; познаје правила понашања и разлике у култури, обичајима и веровањима своје земље и земље чији језик учи.</p> <p>Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на напредном нивоу свакој области.</p> <p>1. Област језичке вештине – СЛУШАЊЕ</p> <p>2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више саговорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту.</p> <p>2.СТ.3.1.2. Разуме презентацију или предавање са сложеном аргументацијом</p>	<p>избегавајући двосмислености и нејасноће.</p>	
--	---	--

<p>уз помоћ пропратног материјала.</p> <p>2.СТ.3.1.3. Разуме аутентични аудио и видео запис у коме се износе ставови на теме издруштвеног или професионалног живота.</p> <p>2. Област језичке вештине – ЧИТАЊЕ</p> <p>2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања.</p> <p>2.СТ.3.2.2. Из различитих писаних извора, уз одговарајућу технику читања, долази до потребних информација из области личног интересовања.</p> <p>2.СТ.3.2.3. Разуме формалну кореспонденцију у вези са струком или личним интересовањима.</p> <p>2.СТ.3.2.4. Разуме општи смисао и појединости у стручним текстовима на основу сопственог предзнања (нпр. специјализовани чланци, приручници, сложена упутства).</p> <p>2.СТ.3.2.5. Разуме садржај извештаја и/или чланка о конкретним или апстрактним темама у коме аутор износи нарочите ставове и гледишта.</p> <p>2.СТ.3.2.6. Разуме одломке оригиналних књижевних дела и текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.</p> <p>3. Област језичке вештине – ГОВОР</p> <p>2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама оопштим и стручним темама, с једним или више саговорника.</p> <p>2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара.</p> <p>2.СТ.3.3.3. Методично и јасно излаже о разноврсним</p>		
---	--	--

<p>темама; објашњава своје становиште износећи предности и недостатке различитих тачака гледишта и одговара на питања слушалаца.</p> <p>2.СТ.3.3.4. Извештава о информацијама из нпр. новинског чланка, документарног програма, дискусија, излагања и вести (препричава, резимира, преводи).</p> <p>2.СТ.3.3.5. Упореджује ставове и монолошки изражава мишљење у вези са културом, традицијом и обичајима свог и других народа.</p> <p>4. Област језичке вештине – ПИСАЊЕ</p> <p>2.СТ.3.4.1. Пише неформална писма у којима изражава властиту емотивну реакцију, наглашавајући детаље неког догађаја или искуства и коментаришући туђе ставове.</p> <p>2.СТ.3.4.2. Пише пословна и друга формална писма различитог садржаја за личне потребе и потребе струке.</p> <p>2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима.</p> <p>2.СТ.3.4.4. Пише есеје, користећи информације из различитих извора и нуди аргументована решења у вези с одређеним питањима; јасно и детаљно исказује став, осећање, мишљење или реакцију.</p> <p>2.СТ.3.4.5. Пише извештај/преводи садржаје и информације из дужих и сложенијих текстова из различитих области које чита или слуша (нпр. препричава, описује, систематизује и сл.).</p> <p>5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ</p> <p>2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава</p>		
---	--	--

<p>јасно, течно, прецизно и детаљно.</p> <p>2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи свеуобичајене граматичке структуре.</p> <p>2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.</p> <p>2.СТ.3.5.4. Пише јасне, прегледне и разумљиве текстове, доследно примењујући језичка правила, правила организације текста и правописну норму.</p> <p>2.СТ.3.5.5. Познаје и адекватно користи формални и неформални језички регистар.</p>		
--	--	--

Италијански језик

Назив предмета:	Италијански језик – други страни језик
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука
Циљ:	Циљ учења страног језика је да ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и унапређивањем стратегија учења страног језика развије комуникативну компетенцију, оспособи се за писмену и усмену комуникацију, интеркултурално разумевање и професионални развој.
Разред:	Први
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/

СТАНДАРДИ	ИСХОДИ	ТЕМЕ
	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	и кључни појмови садржаја програма

<p>Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на основном нивоу у свакој области.</p> <p>Област језичке вештине – СЛУШАЊЕ</p> <p>2.СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно иполако.</p> <p>2.СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту.</p> <p>2.СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту.</p> <p>2.СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања).</p> <p>2. Област језичке вештине – ЧИТАЊЕ</p> <p>2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми.</p> <p>2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести).</p> <p>2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма.</p> <p>2.СТ.1.2.4. Уочава потребне детаље у текстовима из свакодневног живота (натписи на јавним местима, упутства о руковању, етикете на производима, јеловник и сл.).</p> <p>2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који</p>	<ul style="list-style-type: none"> – реагује на одговарајући начин на усмене поруке у вези са активностима у образовном контексту; – разуме, уз евентуалну претходну припрему, основну поруку краћих излагања о познатим темама у којима се користи стандардни језик и разговетан изговор; – разуме информације о познатим и блиским садржајима и једноставна упутства у приватном, јавном и образовном контексту; – разуме општи смисао прилагођеног аудио и видео материјала; – разуме суштину исказа (са)говорника који разговарају о блиским темама, уз евентуална понављања и појашњавања; – изводи закључке после слушања текста о познатим темама у вези са врстом текста, бројем саговорника, њиховим међусобним односима и намерама, као и у вези са општим садржајем текста; – доводи у везу, ослањајући се на општа знања и искуства, непознате елементе поруке, на основу контекста, и памти, репродукује и контекстуализује њене битне елементе. 	<p>РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – разумевање говора; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалошко излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни прилози; – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ
	<ul style="list-style-type: none"> – разуме краће текстове (дужине око 120 речи) о конкретним, блиским темама из свакодневног живота, 	<p>РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА</p> <ul style="list-style-type: none"> – разумевање прочитаног текста; – врсте текстова

<p>се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.</p> <p>3. Област језичке вештине – ГОВОР</p> <p>2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљување).</p> <p>2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив.</p> <p>2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту.</p> <p>2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје).</p> <p>2.СТ.1.3.5. Излаже већ припремљену кратку презентацију о блиским темама.</p> <p>2.СТ.1.3.6. Преноси или интерпретира кратке поруке, изјаве, упутства или питања.</p> <p>2.СТ.1.3.7. Излаже једноставне, блиске садржаје у вези са културом и традицијом свог и других народа.</p> <p>4. Област језичке вештине – ПИСАЊЕ</p> <p>2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење).</p> <p>2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања).</p> <p>2.СТ.1.4.3. Попуњава образац/упитник, наводећи личне податке, образовање, интересовања и сл.</p> <p>2.СТ.1.4.4. Пише једноставне текстове према моделу, уз помоћ илустрација, табела, слика, графикана, детаљних упутстава.</p> <p>2.СТ.1.4.5. Преводи или интерпретира информације из</p>	<p>ослањајући се и на претходно стечена знања;</p> <ul style="list-style-type: none"> – препознаје најчесталије врсте текстова на основу њихових карактеристика; – разуме обавештења и упозорења на јавним местима; – разуме краћу личну поруку упућену у сврху кореспонденције; – разуме општи садржај и основну поруку из краћег информативног текста у циљу глобалног разумевања; – проналази, издваја и разуме одређену релевантну информацију <p>унутар препознатљиве врсте текста у циљу селективног разумевања;</p> <ul style="list-style-type: none"> – разуме кратке и једноставне текстове који садрже упутства и савете у циљу детаљног разумевања (уз визуелну подршку); – разуме краће литерарне форме у којима доминира конкретна, фреквентна и позната лексика (конкретна поезија, кратке приче, анегдоте, скичеви, стрипови). 	<ul style="list-style-type: none"> – издвајање поруке и суштинских информација; – препознавање основне аргументације; непознате речи; – ИКТ
	<ul style="list-style-type: none"> – учествује у кратким дијалозима, размењује информације и мишљење са саговорником о познатим темама и интересовања; – користи циљни језик као језик комуникације у образовном контексту; – описује себе и своје окружење, догађаје у 	<p>УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> – усмено изражавање; – неформални – разговор; – формална – дискусија; – функционална – сарадња; – интервјуисање – интонација – дијалог

<p>једноставних порука, бележака или образаца. 5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор.</p>	<p>садашњости, прошлости и будућности у свом окружењу;</p> <ul style="list-style-type: none"> – изражава своје утиске, мишљења и осећања у вези са блиским темама; – излаже основни садржај писаних, илустрованих и усмених текстова о познатим темама; – излаже унапред припремљену кратку презентацију на одређену тему (из домена личног интересовања). 	
<p>2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи уговору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.1.5.6. Користи неутралан језички регистар.</p> <p>Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на средњем нивоу у свакој области.</p> <p>1. Област језичке вештине – СЛУШАЊЕ 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више саговорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.1.3. Разуме суштину и битне појединости монолошког излагања у образовном и јавном контексту уколико је излагање јасно и добро структурирано. 2.СТ.2.1.4. Разуме суштину аутентичног тонског записа (аудио и видео запис) о познатим темама,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – пише на једноставан начин о блиским темама из свог окружења и подручја интересовања; – описује особе и догађаје поштујући правила кохерентности (70-90 речи) користећи фреквентне речи и изразе; – описује утиске, мишљења и осећања (70-90 речи) – пише белешке, једноставне поруке и лична писма да би тражио или пренео релевантне информације користећи стандардне формуле писаног изражавања; – попуњава формуларе, упитнике и различите обрасце у личном и образовном домену. 	<p>ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ писмено изражавање</p> <ul style="list-style-type: none"> – врсте текста; – описивање; – стандардне формуле писаног изражавања – лексика – и комуникативне – функције – ИКТ;
	<ul style="list-style-type: none"> – препознаје и разуме, у оквиру свог интересовања, знања и искуства, правила понашања, свакодневне навике, сличности и разлике у култури своје земље и земаља чији језик учи; 	<p>СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА</p> <ul style="list-style-type: none"> – интеркултурност – правила понашања; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – ИКТ;

<p>представљених јасно и стандардним језиком.</p> <p>2. Област језичке вештине – ЧИТАЊЕ</p> <p>2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста.</p> <p>2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак.</p> <p>2.СТ.2.2.3. Разуме описе догађаја, осећања и жеља у личној преписци.</p> <p>2.СТ.2.2.4. Проналази потребне информације у уобичајеним писаним документима (нпр. пословна преписка, проспекти, формулари).</p> <p>2.СТ.2.2.5. Проналази специфичне појединости у дужем тексту са претежно сложеним структурама, у коме се износе мишљења, аргументи и критике (нпр. новински чланци и стручни текстови).</p> <p>2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – препознаје и разуме најчешће присутне културне моделе свакодневног живота земље и земаља чији језик учи; – препознаје различите стилове комуникације и најфреквентнија пратећа паравербална и невербална средстава (степен формалности, љубазности, као и паравербална средства: гест, мимика, просторни односи међу говорницима, итд.); – користи знање страног језика у различитим видовима реалне комуникације (електронске поруке, СМС поруке, дискусије на блогу или форуму, друштвене мреже); – користи савремене видове комуникације у откривању културе земаља чији језик учи; 	
<p>3. Област језичке вештине – ГОВОР</p> <p>2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу.</p> <p>2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору.</p> <p>2.СТ.2.3.3. Размењује, проверава, потврђује информације о познатим темама у формалним ситуацијама (нпр. у установама и на јавним местима).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – преноси суштину поруке са матерњег на страни језик / са страног на матерњи, додајући, по потреби објашњења и обавештења, писмено и усмено; – резимира садржај краћег текста, аудио или визуелног записа и краће интеракције; – преноси садржај писаног или усменог текста, прилагођавајући га саговорнику; – користи одговарајуће компензационе стратегије ради превазилажења тешкоћа које се 	<p>МЕДИЈАЦИЈА</p> <ul style="list-style-type: none"> – преношење поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи; – стратегије преношења поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи;

<p>2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства.</p> <p>2.СТ.2.3.5. Излаже већ припремљену презентацију о темама из свог окружења или струке.</p> <p>2.СТ.2.3.6. Извештава о догађају, разговору или садржају нпр. књиге, филма и сл.</p> <p>2.СТ.2.3.7. Излаже садржаје и износи своје мишљење у вези са културом, традицијом и обичајима свог и других народа.</p> <p>4. Област језичке вештине – ПИСАЊЕ</p> <p>2.СТ.2.4.1. Пише белешке или одговара на поруке, истичући битне детаље.</p> <p>2.СТ.2.4.2. У приватној преписци, тражи или преноси информације, износи лични став и аргументе.</p> <p>2.СТ.2.4.3. Пише, према упутству, дескриптивне и наративне текстове о разноврсним темама из области личних интересовања и искустава.</p> <p>2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста.</p> <p>2.СТ.2.4.5. Пише извештај или прослеђује вести (преводи, интерпретира, резимира, сажима) у вези са кратким и/или једноставним текстом из познатих области који чита или слуша.</p> <p>5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ</p> <p>2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл.</p> <p>2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура.</p>	<p>јављају, на пример: преводи или преноси садржај уз употребу описа, парафраза и сл.;</p> <p>– преводи на матерњи језик садржај краћег текста о познатим темама.</p>	
---	---	--

<p>2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор.</p> <p>2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри.</p> <p>2.СТ.2.5.5. Препознаје формални и неформални регистар; познаје правила понашања и разлике у култури, обичајима и веровањима своје земље и земље чији језик учи.</p> <p>Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на напредном нивоу свакој области.</p> <p>1. Област језичке вештине – СЛУШАЊЕ</p> <p>2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту.</p> <p>2.СТ.3.1.2. Разуме презентацију или предавање са сложеном аргументацијом уз помоћ пропратног материјала.</p> <p>2.СТ.3.1.3. Разуме аутентични аудио и видео запис у коме се износе ставови на теме из друштвеног или професионалног живота.</p> <p>2. Област језичке вештине – ЧИТАЊЕ</p> <p>2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања.</p> <p>2.СТ.3.2.2. Из различитих писаних извора, уз одговарајућу технику читања, долази до потребних информација из области личног интересовања.</p> <p>2.СТ.3.2.3. Разуме формалну кореспонденцију у вези са</p>		
--	--	--

<p>струком или личним интересовањима.</p> <p>2.СТ.3.2.4. Разуме општи смисао и појединости у стручним текстовима на основу сопственог предзнања (нпр. специјализовани чланци, приручници, сложена упутства).</p> <p>2.СТ.3.2.5. Разуме садржај извештаја и/или чланка о конкретним или апстрактним темама у коме аутор износи нарочите ставове и гледишта.</p> <p>2.СТ.3.2.6. Разуме одломке оригиналних књижевних дела и текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.</p> <p>3. Област језичке вештине – ГОВОР</p> <p>2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама оопштим и стручним темама, с једним или више саговорника.</p> <p>2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргуменатаи коментара.</p> <p>2.СТ.3.3.3. Методично и јасно излаже о разноврсним темама; објашњава своје становиште износећи предности и недостатке различитих тачака гледишта и одговара на питања слушалаца.</p> <p>2.СТ.3.3.4. Извештава о информацијама из нпр. новинског чланка, документарногпрограма, дискусија, излагања и вести (препричава, резимира, преводи).</p> <p>2.СТ.3.3.5. Упоређује ставове и монолошки изражава мишљење у вези са културом, традицијом и обичајима свог и других народа.</p> <p>4. Област језичке вештине – ПИСАЊЕ</p> <p>2.СТ.3.4.1. Пише неформална писма у којима изражава</p>		
--	--	--

<p>властиту емотивну реакцију, наглашавајући детаље неког догађаја или искуства и коментаришући туђе ставове.</p> <p>2.СТ.3.4.2. Пише пословна и друга формална писма различитог садржаја за личне потребе и потребе струке.</p> <p>2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима.</p> <p>2.СТ.3.4.4. Пише есеје, користећи информације из различитих извора и нуди аргументована решења у вези с одређеним питањима; јасно и детаљно исказује став, осећање, мишљење или реакцију.</p> <p>2.СТ.3.4.5. Пише извештај/преводи садржаје и информације из дужих и сложенијих текстова из различитих области које чита или слуша (нпр. препричава, описује, систематизује и сл.).</p> <p>5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ</p> <p>2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно.</p> <p>2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи свеуобичајене граматичке структуре.</p> <p>2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.</p> <p>2.СТ.3.5.4. Пише јасне, прегледне и разумљиве текстове, доследно примењујући језичка правила, правила организације текста и правописну норму.</p> <p>2.СТ.3.5.5. Познаје и адекватно користи формални и неформални језички регистар.</p>		
--	--	--

Назив предмета:	Италијански језик – други страни језик
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука
Циљ:	Циљ учења страног језика је да ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и унапређивањем стратегија учења страног језика развије комуникативну компетенцију, оспособи се за писмену и усмену комуникацију, интеркултурално разумевање и професионални развој.
Разред:	Други
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/
Стабдарди:	<p>Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на основном нивоу у свакој области.</p> <p>Област језичке вештине – СЛУШАЊЕ</p> <p>2.СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно иполако.</p> <p>2.СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту.</p> <p>2.СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту.</p> <p>2.СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања).</p> <p>2. Област језичке вештине – ЧИТАЊЕ</p> <p>2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми.</p> <p>2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести).</p> <p>2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма.</p> <p>2.СТ.1.2.4. Уочава потребне детаље у текстовима из свакодневног живота (натписи на јавним местима, упутства о руковању, етикете на производима, јеловник и сл.).</p> <p>2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављенетекстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.</p> <p>3. Област језичке вештине – ГОВОР</p> <p>2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање).</p> <p>2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив.</p>

	<p>2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту.</p> <p>2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје).</p> <p>2.СТ.1.3.5. Излаже већ припремљену кратку презентацију о блиским темама.</p> <p>2.СТ.1.3.6. Преноси или интерпретира кратке поруке, изјаве, упутства или питања.</p> <p>2.СТ.1.3.7. Излаже једноставне, блиске садржаје у вези са културом и традицијом свог и других народа.</p> <p>4. Област језичке вештине – ПИСАЊЕ</p> <p>2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење).</p> <p>2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања).</p> <p>2.СТ.1.4.3. Попуњава образац/упитник, наводећи личне податке, образовање, интересовања и сл.</p> <p>2.СТ.1.4.4. Пише једноставне текстове према моделу, уз помоћ илустрација, табела, слика, графикона, детаљних упутстава.</p> <p>2.СТ.1.4.5. Преводи или интерпретира информације из једноставних порука, бележака или образаца.</p> <p>5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ</p> <p>2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама.</p> <p>2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре.</p> <p>2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор.</p> <p>2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи уговору.</p> <p>2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму.</p> <p>2.СТ.1.5.6. Користи неутралан језички регистар.</p> <p>Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на средњем нивоу у свакој области.</p> <p>1. Област језичке вештине – СЛУШАЊЕ</p> <p>2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности.</p> <p>2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више саговорника у приватном, образовном и јавном контексту.</p> <p>2.СТ.2.1.3. Разуме суштину и битне појединости монолошког излагања у образовном и јавном контексту уколико је излагање јасно и добро структурирано.</p>
--	---

	<p>2.СТ.2.1.4. Разуме суштину аутентичног тонског записа (аудио и видео запис) о познатим темама, представљених јасно и стандардним језиком.</p> <p>2. Област језичке вештине – ЧИТАЊЕ</p> <p>2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста.</p> <p>2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак.</p> <p>2.СТ.2.2.3. Разуме описе догађаја, осећања и жеља у личној преписци.</p> <p>2.СТ.2.2.4. Проналази потребне информације у уобичајеним писаним документима (нпр. пословна преписка, проспекти, формулари).</p> <p>2.СТ.2.2.5. Проналази специфичне појединости у дужем тексту са претежно сложеним структурама, у коме се износе мишљења, аргументи и критике (нпр. новински чланци и стручни текстови).</p> <p>2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.</p> <p>3. Област језичке вештине – ГОВОР</p> <p>2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на тему како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу.</p> <p>2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору.</p> <p>2.СТ.2.3.3. Размењује, проверава, потврђује информације о познатим темама у формалним ситуацијама (нпр. у установама и на јавним местима).</p> <p>2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства.</p> <p>2.СТ.2.3.5. Излаже већ припремљену презентацију о темама из свог окружења или струке.</p> <p>2.СТ.2.3.6. Извештава о догађају, разговору или садржају нпр. књиге, филма и сл.</p> <p>2.СТ.2.3.7. Излаже садржаје и износи своје мишљење у вези са културом, традицијом и обичајима свог и других народа.</p> <p>4. Област језичке вештине – ПИСАЊЕ</p> <p>2.СТ.2.4.1. Пише белешке или одговара на поруке, истичући битне детаље.</p> <p>2.СТ.2.4.2. У приватној преписци, тражи или преноси информације, износи лични став и аргументе.</p> <p>2.СТ.2.4.3. Пише, према упутству, дескриптивне и наративне текстове о разноврсним темама из области личних интересовања и искустава.</p> <p>2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста.</p> <p>2.СТ.2.4.5. Пише извештај или прослеђује вести (преводи, интерпретира, резимира, сажима) у вези са кратким и/или једноставним текстом из познатих области који чита или слуша.</p> <p>5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ</p>
--	---

- 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију упредвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл.
- 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура.
- 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор.
- 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри.
- 2.СТ.2.5.5. Препознаје формални и неформални регистар; познаје правила понашања и разлике у култури, обичајима и веровањима своје земље и земље чији језик учи.

Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на **напредном** нивоу усвакој области.

1. Област језичке вештине – СЛУШАЊЕ

2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложенем

аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту.

2.СТ.3.1.2. Разуме презентацију или предавање са сложенем аргументацијом уз помоћ пропратног материјала.

2.СТ.3.1.3. Разуме аутентични аудио и видео запис у коме се износе ставови на теме издруштвеног или професионалног живота.

2. Област језичке вештине – ЧИТАЊЕ

2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања.

2.СТ.3.2.2. Из различитих писаних извора, уз одговарајућу технику читања, долази до потребних информација из области личног интересовања.

2.СТ.3.2.3. Разуме формалну кореспонденцију у вези са струком или личним интересовањима.

2.СТ.3.2.4. Разуме општи смисао и појединости у стручним текстовима на основу сопственог предзнања (нпр. специјализовани чланци, приручници, сложена упутства).

2.СТ.3.2.5. Разуме садржај извештаја и/или чланка о конкретним или апстрактним темама у коме аутор износи нарочите ставове и гледишта.

2.СТ.3.2.6. Разуме одломке оригиналних књижевних дела и текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.

3. Област језичке вештине – ГОВОР

2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама општим и стручним темама, с једним или више саговорника.

2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара.

	<p>2.СТ.3.3.3. Методично и јасно излаже о разноврсним темама; објашњава своје становиште износећи предности и недостатке различитих тачака гледишта и одговара на питања слушалаца.</p> <p>2.СТ.3.3.4. Извештава о информацијама из нпр. новинског чланка, документарнопрограма, дискусија, излагања и вести (препричава, резимира, преводи).</p> <p>2.СТ.3.3.5. Упореджује ставове и монолошки изражава мишљење у вези са културом, традицијом и обичајима свог и других народа.</p> <p>4. Област језичке вештине – ПИСАЊЕ</p> <p>2.СТ.3.4.1. Пише неформална писма у којима изражава властиту емотивну реакцију,наглашавајући детаље неког догађаја или искуства и коментаришући туђе ставове.</p> <p>2.СТ.3.4.2. Пише пословна и друга формална писма различитог садржаја за личне потребе и потребе струке.</p> <p>2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима.</p> <p>2.СТ.3.4.4. Пише есеје, користећи информације из различитих извора и нудиаргументована решења у вези с одређеним питањима; јасно и детаљно исказује став, осећање, мишљење или реакцију.</p> <p>2.СТ.3.4.5. Пише извештај/преводи садржаје и информације из дужих и сложенијих текстова из различитих области које чита или слуша (нпр. препричава, описује, систематизује и сл.).</p> <p>5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ</p> <p>2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно.</p> <p>2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи свеуобичајене граматичке структуре.</p> <p>2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.</p> <p>2.СТ.3.5.4. Пише јасне, прегледне и разумљиве текстове, доследно примењујући језичка правила, правила организације текста и правописну норму.</p> <p>2.СТ.3.5.5. Познаје и адекватно користи формални и неформални језички регистар.</p>
--	--

ИСХОДИ	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – разуме и реагује на одговарајући начин усмене на поруке у вези са активностима у образовном контексту; – разуме основну поруку краћих излагања о познатим темама у којима се користи стандардни језик и разговетан изговор; – разуме информације о релативно познатим и блиским садржајима и једноставна упутства у приватном, јавном и образовном контексту; – разуме општи смисао информативних радијских и телевизијских емисија о блиским темама, у 	<p style="text-align: center;">РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – разумевање говора; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалошко излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни прилози; – размена информација;

<p>којима се користи стандардни говор и разговетан изговор;</p> <ul style="list-style-type: none"> – разуме основне елементе радње у краћим видео-записима у којима се обрађују релативно блиске теме, ослањајући се и на визуелне елементе; – разуме суштину исказа (са)говорника који разговарају о блиским темама, уз евентуална понављања и појашњавања; – изводи закључке после слушања непознатог текста у вези са врстом текста, бројем саговорника, њиховим међусобним односима и намерама, као и у вези са општим садржајем; – ослањајући се на општа знања, искуства и контекст поруке, увиђа значење њених непознатих елемената; – памти и контекстуализује битне елементе поруке; 	<ul style="list-style-type: none"> – култура и уметност; – ИКТ
<ul style="list-style-type: none"> – разликује најчесталије врсте текстова, познајући њихове основне карактеристике, сврху и улогу; – разуме краће текстове о конкретним темама из свакодневног живота, као и језички прилагођене и адаптиране текстове утемељене на чињеницама, везане за домене општих интересовања; – разуме осећања, жеље, потребе исказане у краћим текстовима; – разуме једноставна упутства и саветодавне текстове, обавештења и упозорења на јавним местима; – разуме краће литерарне форме у којима доминира конкретна, фреквентна и позната лексика (конкретна поезија, кратке приче, анегдоте, скечеве, стрипови); – проналази, издваја и разуме у информативном тексту о познатој теми основну поруку и суштинске информације; – идентификује и разуме релевантне информације у мејловима, проспектима, новинским вестима, репортажама, огласима, реду вожње, блогovima; – препознаје основну аргументацију у једноставнијим текстовима (нпр. новинским чланцима или писмима читалаца, као и другим врстама коментара); – наслућује значење непознатих речи на основу контекста; 	<p>РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА</p> <ul style="list-style-type: none"> – разумевање прочитаног текста; – врсте текстова – издвајање поруке и суштинских информација; – препознавање основне аргументације; непознате речи; – ИКТ
<ul style="list-style-type: none"> – учествује у краћим дијалозима, размењује информације и мишљење са саговорником о блиским темама и интересовањима; – користи циљни језик као језик комуникације у образовном контексту, прилагођавајући свој говор комуникативној ситуацији, у временском трајању од два до три минута; 	<p>УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> – усмено изражавање; – неформални разговор; – формална дискусија; – функционална сарадња; – интервјуисање; – интонација;

<ul style="list-style-type: none"> – описује себе и своје окружење, догађаје у садашњости, прошлости и будућности у свом окружењу и изван њега; – на једноставан начин/укратко изражава своје утиске и осећања и образлаже мишљење и ставове у вези са блиским темама; – описује догађаје и саопштава садржај неке књиге или филма, износећи своје утиске и мишљења; – укратко препричава краћи текст или видео-запис; – излаже унапред припремљену краћу презентацију на одређену тему (из домена личног интересовања); – указује на значај одређених исказа и делова исказа пригодном гестикулацијом и мимиком или наглашавањем и интонацијом; 	<ul style="list-style-type: none"> – дијалог;
<ul style="list-style-type: none"> – пише на разложен и једноставан начин о блиским темама из свог окружења и подручја интересовања; – описује особе и догађаје поштујући правила кохерентности (обима 80 100 речи); – описује утиске, мишљења и осећања (обима 70 90 речи); – пише белешке, поруке и лична писма/мејлове да би тражио или пренео релевантне информације; – једноставним језичким средствима резимира прочитани/преслушани текст о блиским темама и износи сопствено мишљење о њему; – попуњава формуларе, упитнике и различите обрасце у личном и образовном домену; – пише краћа формална писма (писма читалаца, пријаве за праксе, стипендије или омладинске послове); – пише електронске поруке, СМС поруке, учествује у дискусијама на блогу, слика, графикона, детаљних упутстава; 	<p>ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> – писмено изражавање – врсте текста; – описивање; – стандардне формуле писаног изражавања; – лексика и комуникативне функције; – ИКТ;
<ul style="list-style-type: none"> – препознаје и разуме, у оквиру свог интересовања, знања и искуства, правила понашања, свакодневне навике, сличности и разлике у култури своје земље и земаља чији језик учи; – препознаје и разуме најчешће присутне културне моделе свакодневног живота земље и земаља чији језик учи; – препознаје и адекватно користи најфреквентније стилове и регистре у вези са елементима страног језика који учи, али и из осталих области школских знања и животних искустава; – препознаје различите стилове комуникације и најфреквентнија пратећа паравербална и невербална средства (степен формалности, љубазности, као и паравербална средства: гест, мимика, просторни односи међу говорницима, итд.); 	<p>СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА</p> <ul style="list-style-type: none"> – интеркултурност; – правила понашања; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – ИКТ;

<ul style="list-style-type: none"> – користи знање страног језика у различитим видовима реалне комуникације (електронске поруке, СМС поруке, дискусије на блогу или форуму, друштвене мреже); – користи савремене видове комуникације у откривању културе земаља чији језик учи; 	
<ul style="list-style-type: none"> – преноси суштину поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи, додајући, по потреби, објашњења и обавештења, писмено и усмено; – резимира садржај краћег текста, аудио или визуелног записа и краће интеракције; – преноси садржај писаног или усменог текста, прилагођавајући га саговорнику; – користи одговарајуће компензационе стратегије ради превазилажења тешкоћа које се јављају, на пример: преводи или преноси садржај уз употребу описа, парафраза и сл. 	МЕДИЈАЦИЈА <ul style="list-style-type: none"> – преношење поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи; – стратегије преношења поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи;

Назив предмета:	Италијански језик – други страни језик
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука
Циљ:	Циљ учења страног језика је да ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и унапређивањем стратегија учења страног језика развије комуникативну компетенцију, оспособи се за писмену и усмену комуникацију, интеркултурално разумевање и професионални развој.
Разред:	Трећи
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/
Стандарди	<p>Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на основном нивоу у свакој области.</p> <p>Област језичке вештине – СЛУШАЊЕ</p> <p>2.СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно иполако.</p> <p>2.СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорникау личном, образовном и јавном контексту.</p> <p>2.СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања уобразовном и јавном контексту.</p> <p>2.СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама изсвакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања).</p> <p>2. Област језичке вештине – ЧИТАЊЕ</p> <p>2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми.</p>

2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести).

2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма.

2.СТ.1.2.4. Уочава потребне детаље у текстовима из свакодневног живота (натписи најавним местима, упутства о руковању, етикете на производима, јеловник и сл.).

2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављенетекстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.

3. Област језичке вештине – ГОВОР

2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање).

2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив.

2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту.

2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје).

2.СТ.1.3.5. Излаже већ припремљену кратку презентацију о блиским темама.

2.СТ.1.3.6. Преноси или интерпретира кратке поруке, изјаве, упутства или питања.

2.СТ.1.3.7. Излаже једноставне, блиске садржаје у вези са културом и традицијом свог и других народа.

4. Област језичке вештине – ПИСАЊЕ

2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење).

2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања).

2.СТ.1.4.3. Попуњава образац/упитник, наводећи личне податке, образовање, интересовања и сл.

2.СТ.1.4.4. Пише једноставне текстове према моделу, уз помоћ илустрација, табела, слика, графикона, детаљних упутстава.

2.СТ.1.4.5. Преводи или интерпретира информације из једноставних порука, белешака или образаца.

5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ

2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама.

2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре.

2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор.

2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи уговору.

2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму.

2.СТ.1.5.6. Користи неутралан језички регистар.

Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на средњем нивоу у свакој области.

1. Област језичке вештине – СЛУШАЊЕ

2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности.

2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више саговорника у приватном, образовном и јавном контексту.

	<p>2.СТ.2.1.3. Разуме суштину и битне појединости монолошког излагања у образовном и јавном контексту уколико је излагање јасно и добро структурирано.</p> <p>2.СТ.2.1.4. Разуме суштину аутентичног тонског записа (аудио и видео запис) о познатим темама, представљених јасно и стандардним језиком.</p> <p>2. Област језичке вештине – ЧИТАЊЕ</p> <p>2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста.</p> <p>2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак.</p> <p>2.СТ.2.2.3. Разуме описе догађаја, осећања и жеља у личној преписци.</p> <p>2.СТ.2.2.4. Проналази потребне информације у уобичајеним писаним документима (нпр. пословна преписка, проспекти, формулари).</p> <p>2.СТ.2.2.5. Проналази специфичне појединости у дужем тексту са претежно сложеним структурама, у коме се износе мишљења, аргументи и критике (нпр. новински чланци и стручни текстови).</p> <p>2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.</p> <p>3. Област језичке вештине – ГОВОР</p> <p>2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на тему како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу.</p> <p>2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору.</p> <p>2.СТ.2.3.3. Размењује, проверава, потврђује информације о познатим темама у формалним ситуацијама (нпр. у установама и на јавним местима).</p> <p>2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства.</p> <p>2.СТ.2.3.5. Излаже већ припремљену презентацију о темама из свог окружења или струке.</p> <p>2.СТ.2.3.6. Извештава о догађају, разговору или садржају нпр. књиге, филма и сл.</p> <p>2.СТ.2.3.7. Излаже садржаје и износи своје мишљење у вези са културом, традицијом и обичајима свог и других народа.</p> <p>4. Област језичке вештине – ПИСАЊЕ</p> <p>2.СТ.2.4.1. Пише белешке или одговара на поруке, истичући битне детаље.</p> <p>2.СТ.2.4.2. У приватној преписци, тражи или преноси информације, износи лични став и аргументе.</p> <p>2.СТ.2.4.3. Пише, према упутству, дескриптивне и наративне текстове о разноврсним темама из области личних интересовања и искустава.</p> <p>2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста.</p> <p>2.СТ.2.4.5. Пише извештај или прослеђује вести (преводи, интерпретира, резимира, сажима) у вези са кратким и/или једноставним текстом из познатих области који чита или слуша.</p> <p>5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ</p>
--	--

- 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију упредвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл.
- 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура.
- 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор.
- 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри.
- 2.СТ.2.5.5. Препознаје формални и неформални регистар; познаје правила понашања и разлике у култури, обичајима и веровањима своје земље и земље чији језик учи.

Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на напредном нивоу усвакој области.

1. Област језичке вештине – СЛУШАЊЕ

- 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више саговорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту.
- 2.СТ.3.1.2. Разуме презентацију или предавање са сложеном аргументацијом уз помоћ пропратног материјала.
- 2.СТ.3.1.3. Разуме аутентични аудио и видео запис у коме се износе ставови на теме из друштвеног или професионалног живота.

2. Област језичке вештине – ЧИТАЊЕ

- 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања.
- 2.СТ.3.2.2. Из различитих писаних извора, уз одговарајућу технику читања, долази до потребних информација из области личног интересовања.
- 2.СТ.3.2.3. Разуме формалну кореспонденцију у вези са струком или личним интересовањима.
- 2.СТ.3.2.4. Разуме општи смисао и појединости у стручним текстовима на основу сопственог предзнања (нпр. специјализовани чланци, приручници, сложена упутства).
- 2.СТ.3.2.5. Разуме садржај извештаја и/или чланка о конкретним или апстрактним темама у коме аутор износи нарочите ставове и гледишта.
- 2.СТ.3.2.6. Разуме одломке оригиналних књижевних дела и текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.

3. Област језичке вештине – ГОВОР

- 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама општим и стручним темама, с једним или више саговорника.
- 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара.
- 2.СТ.3.3.3. Методично и јасно излаже о разноврсним темама; објашњава своје становиште и износећи предности и недостатке различитих тачака гледишта и одговара на питања слушалаца.
- 2.СТ.3.3.4. Извештава о информацијама из нпр. новинског чланка, документарног програма, дискусија, излагања и вести (препричава, резимира, преводи).
- 2.СТ.3.3.5. Упоредије ставове и монолошки изражава мишљење у вези са културом, традицијом и обичајима свог и других народа.

4. Област језичке вештине – ПИСАЊЕ

	<p>2.СТ.3.4.1. Пише неформална писма у којима изражава властиту емотивну реакцију,наглашавајући детаље неког догађаја или искуства и коментаришући туђе ставове.</p> <p>2.СТ.3.4.2. Пише пословна и друга формална писма различитог садржаја за личне потребеи потребе струке.</p> <p>2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљенимдогађајима.</p> <p>2.СТ.3.4.4. Пише есеје, користећи информације из различитих извора и нудиаргументована решења у вези с одређеним питањима; јасно и детаљно исказује став,осећање, мишљење или реакцију.</p> <p>2.СТ.3.4.5. Пише извештај/преводи садржаје и информације из дужих и сложенијихтекстова из различитих области које чита или слуша (нпр. препричава, описује,систематизује и сл.).</p> <p>5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ</p> <p>2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који муомогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно.</p> <p>2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи свеуобичајене граматичке структуре.</p> <p>2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.</p> <p>2.СТ.3.5.4. Пише јасне, прегледне и разумљиве текстове, доследно примењујући језичкаправила, правила организације текста и правописну норму.</p> <p>2.СТ.3.5.5. Познаје и адекватно користи формални и неформални језички регистар.</p>
--	---

ИСХОДИ	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – разуме и извршава упутства и налоге за различите активности у образовном контексту и у свакодневним (приватним и јавним) комуникативним ситуацијама; – разуме општи садржај и најважније појединости краћих монолошких и дијалошких излагања о познатим и узрасно примереним темама, у којима се користи стандардни језик и разговетан изговор уз одговарајући број понављања или успоренији темпо говора; – разуме општи смисао информативних прилога (на интернету, радију, телевизији) о познатим или блиским темама, у којима се користи стандардни говор и разговетан изговор уз одговарајући број понављања; – разуме основне елементе садржаја (актере и њихове међусобне односе, околности радње, заплет и епилог...) у краћим медијски подржаним аудио и аудио-визуелним формама (исечци аудио-књига дијалошког карактера, радио-драма и других радијских снимака, краћих филмова и серија; видео спотови, прилози са јутјуба итд), у којима се обрађују блиске, познате и узрасно примерене теме; 	<p>РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – разумевање говора; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалошко излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни прилози; – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ

<ul style="list-style-type: none"> – разуме суштину размене информација саговорника који разговарају о блиским и познатим темама, уз евентуална понављања и појашњавања; – разуме основне (суштинске) аргументе, жеље, потребе и мишљења саговорника, уколико су изнета једноставним језичким средствима, умереним темпом говора и уз евентуалну невербалну, паравербалну или визуелну подршку; – разуме најопштији садржај излагања у којима се на узрасно примерен начин тематизују опште друштвена питања; – разуме општи смисао и одређене препознатљиве појединости текстова класичне и савремене музике различитих жанрова; 	
<ul style="list-style-type: none"> – разуме краће текстове о конкретним, блиским темама из свакодневног живота, као и о темама културног, наставног и образовног контекста; – разуме општи садржај и допунске информације из обавештења или упозорења на јавним местима; – разуме једноставније описе догађаја, намера, осећања и интересовања из преписке коју добија (имејлови, поруке, писма); – проналази и издваја релевантне информације из обавештења или проспеката и рекламних материјала; – разуме основну нит аргументације, чак и уколико не разуме све детаље текста; – разуме краће текстове на блиске, познате и обрађиване друштвене теме, препознаје најважније ауторове ставове и закључке; – разуме једноставне књижевне текстове различитих жанрова (поезија, проза, драма) у којима се појављују учесталије метафоре; – открива значење непознатих речи у писаном тексту на основу познатог контекста и језичког предзнања; 	<p>РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА</p> <ul style="list-style-type: none"> – разумевање прочитаног текста; – врсте текстова – издвајање поруке и суштинских информација; – препознавање основне аргументације; непознате речи; – ИКТ
<ul style="list-style-type: none"> – усклађује интонацију, ритам и висину гласа са сопственом комуникативном намером и са степеном формалности говорне ситуације; – користи релативно спонтано и самостално циљни језик као језик комуникације у учионици са наставником и са осталим ученицима и ученицама; – описује особе, радњу, место, доживљај или актуелна дешавања у садашњости, прошлости и будућности, користећи познате језичке и ванјезичке елементе; 	<p>УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> – усмено изражавање; – неформални разговор; – формална дискусија; – функционална сарадња; – интервјуисање; – интонација; – дијалог;

<ul style="list-style-type: none"> – саопштава и интерпретира најважније информације садржаја писаних, илустрованих и усмених текстова на теме предвиђене наставним програмом, користећи познате језичке елементе; – саопштава и интерпретира најважније информације садржаја кратких емисија, видео записа на теме предвиђене наставним програмом, користећи познате језичке елементе; – износи своје мишљење, изражава и образлаже ставове и реагује на мишљење и ставове других (допадање/недопадање итд.), користећи познате и једноставне језичке елементе; – започиње и учествује у дијалогу и размењује мишљења и информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама; – представља укратко резултате самосталног истраживања на одређену тему; – интерпретира тематски прилагођене песме, рецитације и скечеве; – користи интонацију, ритам и висину гласа у складу са сопственом комуникативном намером и са степеном формалности говорне ситуације; 	
<ul style="list-style-type: none"> – попуњава формуларе, упитнике и различите образце у личном и образовном домену; – пише белешке, поруке (имејлове, СМС поруке и сл.) да би тражио или пренео релевантне информације користећи стандардне формуле писаног изражавања; – пише текстове према моделу, уз помоћ илустрација, табела, слика, графикона, детаљних упутстава; – резимира прочитани/преслушани текст о блиским, познатим и обрађиваним друштвеним темама користећи једноставна језичка средства; – пише о блиским темама из свог окружења и подручја интересовања; – описује особе и догађаје поштујући правила кохерентности користећи фреквентне речи и изразе; – пише о властитом искуству описујући своје утиске и осећања, изnoseћи мишљења, планове и очекивања, једноставним језичким средствима; 	<p>ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> – писмено изражавање – врсте текста; – описивање; – стандардне формуле писаног изражавања – лексика и комуникативне функције – ИКТ;
<ul style="list-style-type: none"> – препознаје и наводи најзначајније личности и догађаје културе земље/ земаља чији језик учи и разуме њихову улогу у светским оквирима; – познаје правила понашања, свакодневне навике, сличности и разлике у култури своје земље и земље/ земаља чији језик учи; 	<p>СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА</p> <ul style="list-style-type: none"> – интеркултурност – правила понашања; – стереотипи;

<ul style="list-style-type: none"> – препознаје најчешће стереотипе у вези са културом своје земље и земаља чији језик учи; – разликује основне облике примереног и непримереног понашања у контексту културе земље/ земаља чији језик учи (у односу на категорије времена, простора и покрета у комуникацији, као нпр. тачност, лични простор, мимика и сл); – препознаје и користи најфреквентније регистре и стилове у комуникацији на страном језику у складу са степеном формалности комуникативне ситуације; – истражује различите аспекте култура земље/ земаља чији језик учи у оквиру својих интересовања; – користи савремене видове комуникације у откривању културе земље/земаља чији језик учи; – користи знање страног језика у различитим видовима реалне комуникације (електронске поруке, СМС поруке, дискусије на блогу или форуму, друштвене мреже). 	<ul style="list-style-type: none"> – стилови у комуникацији на страном језику; – ИКТ;
<ul style="list-style-type: none"> – преноси суштину и најважније појединости поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи, додајући, по потреби, једноставнија објашњења и обавештења, писмено и усмено; – у писаном облику резимира на структурисан начин садржај краћег текста, аудио или визуелног записа и краће интеракције; – у усменом облику преноси садржај писаног или усменог текста, прилагођавајући га исказаним или претпостављеним потребама саговорника; – користи одговарајуће компензационе стратегије ради превазилажења тешкоћа које се јављају, на пример: – преноси садржај уз употребу описа, парафраза и сл.; 	<p>МЕДИЈАЦИЈА</p> <ul style="list-style-type: none"> – преношење поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи; – стратегије преношења поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи;

Назив предмета:	Италијански језик – други страни језик
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука
Циљ:	Циљ учења страног језика је да ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и унапређивањем стратегија учења страног језика развије комуникативну компетенцију, оспособи се за писмену и усмену комуникацију, интеркултурално разумевање и професионални развој.

Разред:	Четврти
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45 минута
Годишњи фонд часова:	66
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/
Стандарди:	<p>Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на основном нивоу у свакој области.</p> <p>1. Област језичке вештине - СЛУШАЊЕ</p> <p>2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако.</p> <p>2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више (са)говорника у личном, образовном и јавном контексту.</p> <p>2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту.</p> <p>2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритамизлагања).</p> <p>2. Област језичке вештине - ЧИТАЊЕ</p> <p>2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми.</p> <p>2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести).</p> <p>2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма.</p> <p>2.СТ.1.2.4. Уочава потребне детаље у текстовима из свакодневног живота(натписи на јавним местима, упутства о руковању, етикете на производима,јеловник и сл.).</p> <p>2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и другепоједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.</p> <p>3. Област језичке вештине - ГОВОР</p> <p>2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање).</p> <p>2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућујепонуду или позив.</p> <p>2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту.</p> <p>2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности,догађаје).</p> <p>2.СТ.1.3.5. Излаже већ припремљену кратку презентацију о блиским темама.</p> <p>2.СТ.1.3.6. Преноси или интерпретира кратке поруке, изјаве, упутства или питања.</p> <p>2.СТ.1.3.7. Излаже једноставне, блиске садржаје у вези са културом и традицијом свог и других народа.</p> <p>4. Област језичке вештине - ПИСАЊЕ</p> <p>2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. Изражавазахвалност, извињење, упозорење).</p> <p>2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања).</p>

2.СТ.1.4.3. Попуњава образац/упитник, наводећи личне податке, образовање, интересовања и сл.

2.СТ.1.4.4. Пише једноставне текстове према моделу, уз помоћ илустрација, табела, слика, графикона, детаљних упутстава.

2.СТ.1.4.5. Преводи или интерпретира информације из једноставних порука, бележака или образаца.

5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ

2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама.

2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре.

2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор.

2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речикоје користи у говору.

2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму.

2.СТ.1.5.6. Користи неутралан језички регистар.

Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на средњем нивоу у свакој области.

1. Област језичке вештине - СЛУШАЊЕ

2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности.

2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више (са)говорника у приватном, образовном и јавном контексту.

2.СТ.2.1.3. Разуме суштину и битне појединости монолошког излагања у образовном и јавном контексту уколико је излагање јасно и добро структурирано.

2.СТ.2.1.4. Разуме суштину аутентичног тонског записа (аудио и видео запис) о познатим темама, представљених јасно и стандардним језиком.

2. Област језичке вештине - ЧИТАЊЕ

2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста.

2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак.

2.СТ.2.2.3. Разуме описе догађаја, осећања и жеља у личној преписци.

2.СТ.2.2.4. Проналази потребне информације у уобичајеним писаним документима (нпр. пословна преписка, проспекти, формулари).

2.СТ.2.2.5. Проналази специфичне појединости у дужем тексту са претежно сложеним структурама, у коме се износе мишљења, аргументи и критике (нпр. новински чланци и стручни текстови).

2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.

3. Област језичке вештине - ГОВОР

2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу.

2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору.

2.СТ.2.3.3. Размењује, проверава, потврђује информације о познатим темама у формалним ситуацијама (нпр. у установама и на јавним местима).

2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства.

	<p>2.СТ.2.3.5. Излаже већ припремљену презентацију о темама из свог окружења или струке.</p> <p>2.СТ.2.3.6. Извештава о догађају, разговору или садржају нпр. књиге, филма и сл.</p> <p>2.СТ.2.3.7. Излаже садржаје и износи своје мишљење у вези са културом, традицијом и обичајима свог и других народа.</p> <p>4. Област језичке вештине - ПИСАЊЕ</p> <p>2.СТ.2.4.1. Пише белешке или одговара на поруке, истичући битне детаље.</p> <p>2.СТ.2.4.2. У приватној преписци, тражи или преноси информације, износи лични став и аргументе.</p> <p>2.СТ.2.4.3. Пише, према упутству, дескриптивне и наративне текстове оразноврсним темама из области личних интересовања и искустава.</p> <p>2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста.</p> <p>2.СТ.2.4.5. Пише извештај или прослеђује вести (преводи, интерпретира, резимира, сажима) у вези са кратким и/или једноставним текстом из познатих области који чита или слуша.</p> <p>5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ</p> <p>2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл.</p> <p>2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура.</p> <p>2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор.</p> <p>2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри.</p> <p>2.СТ.2.5.5. Препознаје формални и неформални регистар; познаје правила понашања и разлике у култури, обичајима и веровањима своје земље и земљечији језик учи.</p> <p>Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на напредном нивоу у свакој области.</p> <p>1. Област језичке вештине - СЛУШАЊЕ</p> <p>2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу сасложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више (са)говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту.</p> <p>2.СТ.3.1.2. Разуме презентацију или предавање са сложеном аргументацијом уз помоћ пропратног материјала.</p> <p>2.СТ.3.1.3. Разуме аутентични аудио и видео запис у коме се износе ставови на теме из друштвеног или професионалног живота.</p> <p>2. Област језичке вештине - ЧИТАЊЕ</p> <p>2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања.</p> <p>2.СТ.3.2.2. Из различитих писаних извора, уз одговарајућу технику читања, долази до потребних информација из области личног интересовања.</p> <p>2.СТ.3.2.3. Разуме формалну кореспонденцију у вези са струком или личним интересовањима.</p> <p>2.СТ.3.2.4. Разуме општи смисао и појединости у стручним текстовима на основу сопственог предзнања (нпр. специјализовани чланци, приручници, сложена упутства).</p> <p>2.СТ.3.2.5. Разуме садржај извештаја и/или чланка о конкретним или апстрактним темама у коме аутор износи нарочите ставове и гледишта.</p>
--	--

	<p>2.СТ.3.2.6. Разуме одломке оригиналних књижевних дела и текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.</p> <p>3. Област језичке вештине - ГОВОР</p> <p>2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или вишесаговорника.</p> <p>2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара.</p> <p>2.СТ.3.3.3. Методично и јасно излаже о разноврсним темама; објашњава своје становиште износећи предности и недостатке различитих тачака гледишта и одговара на питања слушалаца.</p> <p>2.СТ.3.3.4. Извештава о информацијама из нпр. новинског чланка, документарног програма, дискусија, излагања и вести (препричава, резимира, преводи).</p> <p>2.СТ.3.3.5. Упоредњује ставове и монолошки изражава мишљење у вези са културом, традицијом и обичајима свог и других народа.</p> <p>4. Област језичке вештине - ПИСАЊЕ</p> <p>2.СТ.3.4.1. Пише неформална писма у којима изражава властиту емотивну реакцију, наглашавајући детаље неког догађаја или искуства и коментаришући туђе ставове.</p> <p>2.СТ.3.4.2. Пише пословна и друга формална писма различитог садржаја за личне потребе и потребе струке.</p> <p>2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима.</p> <p>2.СТ.3.4.4. Пише есеје, користећи информације из различитих извора и нуди аргументована решења у вези с одређеним питањима; јасно и детаљно исказује став, осећање, мишљење или реакцију.</p> <p>2.СТ.3.4.5. Пише извештај/преводи садржаје и информације из дужих исложенијих текстова из различитих области које чита или слуша (нпр. препричава, описује, систематизује и сл.).</p> <p>5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ</p> <p>2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно.</p> <p>2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре.</p> <p>2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.</p> <p>2.СТ.3.5.4. Пише јасне, прегледне и разумљиве текстове, доследно примењујући језичка правила, правила организације текста и правописну норму.</p> <p>2.СТ.3.5.5. Познаје и адекватно користи формални и неформални језички регистар.</p>
<p align="center">ИСХОДИ</p> <p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p>	<p align="center">ТЕМЕ</p> <p align="center">и кључни појмови садржаја програма</p>
<ul style="list-style-type: none"> – разуме и извршава упутства и налоге за различите активности, у приватним и јавним комуникативним ситуацијама, исказане стандарднојезичком артикулацијом, уз минимално ометање позадинским шумовима; – разуме општи садржај и важније појединости монолошких излагања у вези са друштвено релевантним и узрасно примереним темама, уколико се користи стандардни језик; 	<p align="center">РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – разумевање говора; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалогско излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни прилози;

<ul style="list-style-type: none"> – разуме општи смисао и најважније појединости информативних прилога из различитих медија о познатим, друштвено и узрасно релевантним темама, у којима се користи стандардни говор; – разуме битне елементе садржаја у краћим аудио и аудио-визуелним формама, у којима се обрађују блиске, познате и узрасно примерене теме; – разуме општи садржај и идентификује важније појединости дијалошких форми у којима учествује двоје или више говорника, уколико је реч о размени информација, мишљења и ставова на познате и блиске теме из свакодневног живота, уз употребу стандарднојезичких елемената и споријег ритма; – разуме општи садржај и идентификује важније појединости дијалошких форми у којима учествује двоје или више говорника, уколико је реч о размени информација, мишљења и ставова на познате и блиске теме из свакодневног живота, уз употребу стандарднојезичких елемената и споријег ритма, уз евентуална понављања и појашњења; – разуме садржај и већину тематски повезаних појединости у текстовима савремене музике различитих жанрова, уз поновљена слушања и одговарајућу припрему. 	<ul style="list-style-type: none"> – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ;
<ul style="list-style-type: none"> – примењује стратегије читања које омогућавају откривање значења непознатих речи; – разуме општи садржај и најважније појединости дужих текстова у вези с темама везаним за лична интересовања; – разуме општи садржај и најважније појединости аутентичних, адаптираних и неаутентичних дужих текстова у вези с блиским темама; – разуме општи садржај и најважније појединости текстова о мање познатим темама, које спадају у шири спектар интересовања; – разуме општи садржај и најважније појединости дужих текстова о различитим конкретним и делимично апстрактним темама; – разуме текстове који садрже различита упутства; – разуме дуге и сложеније савремене књижевне текстове различитих жанрова, примерене узрасту; 	<p>РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА</p> <ul style="list-style-type: none"> – разумевање прочитаног текста; – врсте текстова; – издвајање поруке и суштинских информација; – препознавање основне аргументације; – непознате речи; – ИКТ;
<ul style="list-style-type: none"> – користи самостално циљни језик као језик комуникације; 	<p>УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> – усмено изражавање;

<ul style="list-style-type: none"> – говори, с лакоћом, о познатим темама и темама које су из домена његовог интересовања на кохерентан начин, примењујући познату лексичку грађу и језичке структуре; – препричава неки догађај или дешавање и износи очекивања у вези са тим; – укратко образлаже и објашњава разлоге догађаја или дешавања; – образлаже своје мишљење и реагује на мишљење других; – излаже пред публиком, на разумљив начин, унапред припремљену презентацију на познате и одабране теме уз помоћ визуелног подстицаја; – током и после презентације разуме питања у вези са темом, одговара на њих и пружа додатна објашњења; – учествује у дијалогу и размењује мишљењења и информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама; – интерпретира тематски прилагођене песме, рецитације и скечеве; – користи интонацију, ритам и висину гласа у складу са сопственом комуникативном намером и са степеном формалности говорне ситуације; 	<ul style="list-style-type: none"> – неформални разговор; – формална дискусија; – функционална комуникација; – интервјуисање; – интонација; – дијалог;
<ul style="list-style-type: none"> – пише текст примењујући правила правописа и интерпункције, поштујући основна начела организације текста; – пише текстове о блиским темама из свог окружења и подручја интересовања; – пише краће прегледе/ сажетке књига, филмова, тв емисија и сл. користећи једноставне изразе; – описује утиске, мишљења, осећања, истиче предности и мане неке појаве или поступка; – пише белешке, поруке (имејлове, смс поруке и сл.), детаљне извештаје у којима тражи или преноси релевантне информације; – пише одговоре у којима тражи и преноси релевантне информације и објашњења користећи стандардне формуле писаног изражавања; – пише о властитом искуству, описује своје утиске, планове и очекивања износећи личан став и аргументе; – пише текстове према моделу, тумачи и описује илустрације, табеле, слике, графиконе, истичући релевантне детаље; – пише неформална писма/мејлове/позивнице и сл. користећи се устаљеним изразима за одбијање/прихватање позива, извињења и сл; 	<p>ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> – писмено изражавање – врсте текста; – описивање; – стандардне формуле писаног изражавања – лексикаи комуникативнефункције; – ИКТ;

<ul style="list-style-type: none"> – познаје основне одлике екосистема и друштвеног система земаља чији језик учи и разуме њихову међусобну условљеност; – објашњава на једноставан начин традиционално схваћене одлике властите културе припадницима страних култура; – објашњава, на једноставан начин, традиционално схваћене одлике култура чији језик учи припадницима властите културе; – увиђа и разуме да поступци учесника у свакодневним комуникативним ситуацијама могу да буду протумачени на различите начине; – увиђа и разуме постојање културног плуралитета у својој земљи и земљама чији језик учи; – реагује адекватно на најчешће облике примереног и непримереног понашања у контексту културе земље/ земаља чији језик учи, примењујући обрасце љубазног понашања; – користи фреквентније регистре у комуникацији на страном језику у складу са степеном формалности комуникативне ситуације; – користи на креативан начин ограничена знања из различитих језика како би успешно остварио комуникативну намеру; – истражује различите аспекте култура земље/ земаља чији језик учи у оквиру својих интересовања; – користи савремене видове комуникације у откривању културе земље/ земаља чији језик учи; – користи знање страног језика у различитим видовима реалне комуникације; 	<p>СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА</p> <ul style="list-style-type: none"> – интеркултурност; – екосистем; – друштвени систем; – правила понашања; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – ИКТ;
<ul style="list-style-type: none"> – преноси, на структурисан начин, основне информација из више сродних текстова, у писаном и усменом облику; – преноси општи садржај из текстуалних извора у којима се износе различити ставови, у писаном облику; – преноси, у усменом облику, садржај усменог излагања или писаног текста прилагођавајући регистар и стил потребама комуникативне ситуације; – посредује у неформалној усменој интеракцији уз уважавање различитих културних вредности и избегавајући двосмислености и нејасноће. 	<p>МЕДИЈАЦИЈА</p> <ul style="list-style-type: none"> – стратегије преношења поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи; – посредовање;

Филозофија

Назив предмета:	Филозофија
Службени гласник:	(„Службени гласник РС – Просветни гласник”, број 4/20)
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука
Циљ:	Циљ учења Филозофије је да развијањем способности за систематско, самостално, проблемски интонирано, рефлексивно, креативно и критичко мишљење ученицима омогући и олакша мисаоно и вредносно оријентисање у савременом свету, да их оснажи у формирању сопственог погледа на стварност и пружи им ослонац за промишљено и одговорно одлучивање и деловање.
Разред:	4. разред СМШ
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа по 45 минута
Годишњи фонд часова:	66
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/

ИСХОДИ Ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ / САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – формулише филозофски релевантно питање и уочи филозофски проблем у неком тексту или феномену; – објасни због чега није могуће дати јединствено одређење тога шта је филозофија и чиме се она бави; – одреди место филозофије међу облицима духовне културе: мит, религија, наука, уметност; – пореди карактеристике, домене и могућности различитих извора и типова сазнања (чулног, разумског и умственог); – у прихватању сазнања и уверења предност даје рационалним разлозима у односу на друге ауторитете (откровење, традиција, мишљење већине); – анализира примере употребе различитих метода филозофског испитивања: дијалектичке, аналитичке, херменеутичке и феноменолошке, и процењује њихову специфичност у односу на научне методе; – служи се методама критичког читања текста и стручном терминологијом у артикули- 	<p>ОДРЕЂЕЊЕ ФИЛОЗОФИЈЕ Појам филозофије Основни филозофски проблеми и дисциплине Однос филозофије и мита, религије, уметности и науке</p> <p>АНТИЧКА ФИЛОЗОФИЈА Питање прапочетка Проблем бића, мноштва и кретања Значај супротности за тумачење природе Проблем истине и привида (знање, мњење) Реторика и дијалектика Метафизичка одређења стварности Знање, добро, врлина Проблем идеалног друштвеног поретка (праведност) Питање индивидуалне среће</p> <p>СРЕДЊОВЕКОВНА ФИЛОЗОФИЈА Улога филозофије у формирању хришћанског учења Однос вере и разума – континуитет и дисконтинуитет с античком филозофијом</p>

саном приказу неке филозофске позиције;
– у комуникацији са другима презентује, усмено или писмено, и уз употребу одговарајућих ИКТ средстава, идеје и аргументе на јасан, информативан и кохерентан начин, не намећући их другима;
– ситуира решења филозофских проблема, дебате и аргументе у историјски контекст и одређује њихов утицај на светоназор одређене епохе;
– прикаже на примерима карактеристичне проблеме појединих филозофских дисциплина (метафизика, епистемологија, логика, етика, естетика, политичка филозофија);
– интерпретира проблеме, ауторске опусе и теорије који су репрезентативни за историјски развој филозофије;
– процењује значај различитих метафизичких и епистемолошких схватања за формирање модерног научног приступа изучавању природе, човека и друштва;
– користи идеје филозофски утемељеног умећа живљења (нпр. античких концепција умерености и еудајмоније) да конципира, практикује и промовише здрав и еколошки стил живота;
– препознаје и избегава симплификације, предрасуде, стереотипије и уобичајене софизме у аргументацији;
– аргументовано расправља о питањима културних и друштвених вредности и идеолошких оријентација у савременом друштву;
– у дискусији разликује претпоставке и карактер сазнајног, моралног и естетског расуђивања, и у расправи о вредностима респектује принципе конзистентног логичког мишљења, коректног аргументовања и основне етичке вредности;
– изводи практичне импликације одређене вредносне позиције и процењује њену релевантност или универзално важење неког етичког принципа у свакодневном контексту;
– формулише (на подстицај филозофске лектире) властито становиште о одређеном вредносном питању у толерантној расправи са другима или у аргументованом писаном приказу (есеју);
– расуђује о кључним димензијама и циљевима научног знања.

Платоновска и аристотеловска традиција у филозофији средњег века (проблем универзалија, докази о постојању бога, схоластика, ренесанса)

ФИЛОЗОФИЈА НОВОГ ДОБА

Схватање човека, природе и друштва у ренесансној и нововековној филозофији
Нови концепт науке и знања – рођење модерне науке (научна метода)

Проблем супстанције

Питање поузданог извора сазнања

(емпиризам – рационализам)

Границе сазнања – Кантова критика

сазнајних моћи

Начела разума у праву и политици

(просвећеност, либерализам)

Ум и слобода (Кант)

Од трансценденталног ка апсолутном

субјекту

Умна синтеза стварности (спекулативни

идеализам, марксизам)

САВРЕМЕНА ФИЛОЗОФИЈА

Критика метафизике као заједничко полазиште различитих праваца у савременој филозофији

Однос према наслеђу европске

рационалности

Егзистенција као питање слободе избора и

одговорности

Однос филозофије и науке: позитивизам,

феноменологија, критички рационализам

Језичка и логичка анализа као нови кључ

филозофије: херменеутика, филозофија

језика

Проблеми савремене политичке филозофије:

демократија, тоталитаризам, контрола

и моћ, друштвена правда

Примењена етика као филозофски приступ

проблемима савременог света и свако-

дневног живота

Психологија

Назив предмета:	Психологија
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука
Циљ:	<ul style="list-style-type: none"> - Упознавање са основама психичког живота, схватање његове развојности и формирање научног схватања света и односа између личности, културе и уметности; - Упознавање са основним врстама психичких процеса, особина и стања, посебно оних који се испољавају у стваралаштву у оквиру уметничких делатности, са њиховим карактеристикама и током развоја, као и основним питањима везаним за личност као целину; - Разумевање психолошких основа уметничких делатности; - Стицање знања и развијање способности неопходних за педагошку делатност и уопште комуникацију са људима; - Упознавање са основним областима и могућностима примене психолошких сазнања, посебно у условима уметничке делатности и у области стваралаштва; - Стицање потпунијег увида у ситуације карактеристичне за адолесцентни узраст и доба зрелости и боље разумевање сопственог понашања и понашања других особа, као и тешкоћа на које наилазимо у току живота; - Развијање критичког мишљења и стваралачких способности; - Упознавање са рационалним методама учења, планирања радних и слободних активности и решавање свакодневних проблема - Превентивно деловање на настајање поремећаја у психичком животу и понашању.
Разред:	3. разред СМШ
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа по 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
<ul style="list-style-type: none"> – правилно користи основне појмове који се односе на сазнајне, емоционалне и мотивационе аспекте личности; – прави везу између психологије као науке и других наука, уметности и културе; – препозна различите области примене психолошких сазнања као и животне 	<p>ПСИХОЛОГИЈА КАО НАУКА И ПРАКСА</p> <p>Предмет и дисциплине психологије. Психологија и друге науке, уметност и култура. Методе и технике психолошких истраживања.</p>

<p>ситуације у којима се људи обраћају психологу за помоћ;</p> <ul style="list-style-type: none"> – на датом примеру психолошког истраживања одреди које су методе и технике коришћене; – разликује научни од лаичког приступа психолошким питањима и критички се односи према текстовима и псеудотекстовима у медијима; – психички живот особе посматра као целину међусобно повезаних процеса, особина и стања чији се развој одвија током целог живота и као јединство психичког и телесног функционисања; – аргументовано дискутује о утицају наслеђа, средине и личне активности на развој личности; – опише контекст настанка најважнијих теорија личности, њихове основне карактеристике, представнике и утицај; – користећи стечена психолошка сазнања препознаје емоције и мотиве сопственог понашања, понашања других и ликова из књижевности и филмова; – у учењу и вежбању користи стратегије и технике успешног учења и памћења; – препозна узроке фрустрација и унутрашњих конфликта, искаже преференцију ка њиховом конструктивном решавању и на примерима препозна механизме одбране; – наведе карактеристичне црте стваралачке личности и улогу интризичке мотивације за бављење музиком; – опише најважније психолошке карактеристике адолесцентског доба, препозна и критички се односи према најчешћим проблемима и ризичним понашањима адолесцената; – аргументује значај очувања менталног здравља, превенције менталних поремећаја и показује позитивни став према здравим стиловима живљења; – разликује облике и врсте социјалног учења на примерима; – уважава различитост међу људима, родну равноправност, поштује људска права и изражава негативан став према било ком облику насиља; 	<p>Употреба и злоупотреба психологије.</p> <p>ЛИЧНОСТ КАО ЈЕДИНСТВО ПСИХОЛОШКИХ ПРОЦЕСА, ОСОБИНА И СТАЊА</p> <p>Личност Појам и структура, темперамент, идентитет. Теорије личности. Особине, процеси и стања Сазнајни аспект: пажња, опажање, учење, памћење и заборављање, мишљење, интелигенција. Емоционални аспект: осећања. Мотивациони аспект: мотиви, вредности, ставови и интересовања. Измењена стања свести. Развој Органске основе психичког живота. Чиниоци развоја: наслеђе, лична активност и друштвени чиниоци. Развој сазнајног, емоционалног и мотивационог аспекта личности. Карактеристике адолесцентског периода у развоју личности. Ментално здравље Појам и значај. Фрустрације и конфликти. Одбрамбени механизми. Стрес и механизми превладавања. Ментални поремећаји – појам, узроци, врсте и облици помоћи. Психолошки проблеми адолесцената. Превенција.</p> <p>ОСОБА У СОЦИЈАЛНОЈ ИНТЕРАКЦИЈИ</p> <p>Социјализација Појам, функција и фактори. Облици и врсте социјалног учења. Социјалне вештине. Социјални живот адолесцента. Просоцијално и асоцијално понашање. Комуникација Вербална и невербална комуникација. Услови успешне комуникације. Социјална перцепција и грешке у опажању особа. Интерперсонални конфликти и њихово решавање. Емпатија. Асертивност. Друштвене групе</p>
--	--

- разликује основне врсте менталних поремећаја и описује карактеристике најчешћих менталних поремећаја адолесцената;
- у комуникацији узима у обзир могућност грешака при опажању других људи и тиме предупређује могуће конфликте;
- наведе примере просоцијалног, асертивног понашања и алтруизма из свог искуства и понашања других људи;
- препозна и критички разматра примере предрасуда, стереотипа, дискриминације и конформизма;
- наведе примере и карактеристике различитих група, групних односа и типова руковођења, примењује правила сарадње у тимском раду поштујући различитост чланова;
- препозна и критички разматра примере употребе и злоупотребе психологије у медијима, политици, маркетингу и на друштвеним мрежама;
- примењује знања из опште психологије опажање на област опажања музике;
- наведе структуру музичке способности и препозна различите приступе у њеном мерењу;
- аргументовано дискутује о улози генетских и срединских фактора у развоју музичких способности;
- наведе фазе стваралачког мишљења и поткрепи их примерима;
- разликује продуктивне и непродуктивне начине превладавања страха од јавног наступа;
- опише утицај музике на људе и сложеност комуникације између уметника и публике;
- у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин;

прихвати улогу испитаника у психолошким истраживањима искључиво на бази добровољности, информисаности о сврси и процедурама истраживања и гаранције да добијени подаци неће бити злоупотребљени.

Појам и врсте. Динамика групе. Односи у групи. Конформизам. Одупирање групном притиску. Руковођење групом. Стереотипи, предрасуде, дискриминација. Људи у маси.

ПСИХОЛОГИЈА МУЗИКЕ

Стваралачка личност

Карактеристике стваралачке личности - способности, особине личности и мотивација.

Музичке способности, развој, структура и мерење.

Музичко извођење - вежбање, читање с листа, трема.

Стваралачко мишљење

Појам, критеријуми стваралаштва и фазе стваралачког мишљења.

Опажање музике и реаговање на музику
Комуникација у уметности. Уметник и публика.

Музикотерапија.

Психологија уметничке игре

Социологија

Назив предмета:	Социологија
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука
Циљ:	Циљ учења Социологије је да кроз овладавање основним социолошким појмовима, теоријама, концептима и принципима, оспособи ученике да разумеју сложеност и разноврсност функционисања друштва на локалном и глобалном нивоу, факторе који делују у друштву и њихову међузависност, ради развијања знања, вештина и ставова неопходних за одговорно и успешно учешће у друштвеном животу, критичко и конструктивно промишљање о односу појединца, институција и друштва, о проблемима савременог глобалног и српског друштва, начинима на који они настају и како се могу решавати.
Разред:	Други
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 45 минута
Годишњи фонд часова:	35

ИСХОДИ	ТЕМЕ и
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	кључни појмови садржаја програма
<ul style="list-style-type: none"> – објасни појам друштва, и друштвених појава; – користи правилно, у усменом и писменом излагању, основне социолошке појмове; – уважава индивидуалне, друштвене и културне различитости; – објасни појам и значај обичајних и моралних норми; – дефинише појмове друштвене структуре и друштвеног система и разликује њихове елементе; – препознаје, на датим примерима, врсте друштвеног раслојавања; – процењује значај отворености друштва за друштвени развој; – анализира друштвену условљеност музике и различитих музичких стилова; 	<p>ШТА ЈЕ СОЦИОЛОГИЈА Настанак и развој социологије Предмет социологије Социолошке теорије</p>
	<p>ПОЈЕДИНАЦ, КУЛТУРА И ДРУШТВО Биолошки, психолошки и социјални чиниоци друштвености Идентитет Род, пол и сексуалност Појам и елементи културе Језик и симболи Норме и вредности Социјализација Обичај, морал и право Супкултура/контракултура Врсте културе</p>
	<p>СОЦИОЛОГИЈА МУЗИКЕ Социолошко-музичке и естетске теорије о друштву Социологија елитне музике Социологија рока, цеза, турбо-фолка, реп и поп музике</p>
	<p>СИСТЕМ И ОРГАНИЗАЦИЈА ДРУШТВА Појам друштвеног система Друштвена улога и положај Друштвене групе</p>

<ul style="list-style-type: none"> – препознаје појам и врсте социјалне стратификације и, на конкретним примерима, узроке и последице друштвених неједнакости; – критички процењује различите аспекте глобализације; – образложи добре и лоше стране експанзије информacionих технологија; – упореди и анализира демографска кретања у савременом свету и Србији; – идентификује феномен миграција као сталан глобални процес; – издвоји главне узроке еколошких проблема; – заузима активан став у односу на локалне и глобалне еколошке проблеме и питања одрживог развоја; – објасни појам рада и поделу рада као основног феномена људског постојања; – опише и интерпретира појмове политике, моћи и државе; – промовише идеје владавине права и социјалне правде; – критички анализира достигнућа и мањкавости демократије и утврди важност владавине права и правне државе; – повеже појам и функције идеологија са конкретним примерима, изводећи закључке о могућим последицама манипулације; – аргументовано расправља о функцији и утицају мас-медија; – препозна механизме медијске манипулације; – објасни појам религије као важног облика друштвене свести; – наведе основне одлике секуларног друштва; – формулише социолошко одређење породице, њене историјске облике и функције; 	<p>ДРУШТВЕНА СТРУКТУРА Системи стратификације Класно-слојна структура Друштвена неједнакост Друштвена покретљивост</p>
	<p>ДРУШТВЕНА ПРОМЕНА И ДРУШТВЕНИ СУКОБИ Друштвене промене Друштвени покрети Сукоби – извори и функције</p>
	<p>ГЛОБАЛИЗАЦИЈА И ТРАНЗИЦИЈА Теорије о глобализацији Глобално цивилно друштво и људска права Транзиција</p>
	<p>СТАНОВНИШТВО И ЕКОЛОШКИ ПРОБЛЕМИ Савремене миграције Популациона политика Екологија и еколошка криза Одрживи развој</p>
	<p>РАД И ЕКОНОМСКИ АСПЕКТИ ДРУШТВА Појам рада Подела рада Технологија и рад Прекаријат Предузетништво</p>
	<p>ПОЛИТИКА Шта је политика Моћ, власт, држава (облици владавине) Право и хијерархија правних аката Обележја правне државе и владавине права Демократија (сувереност, избори, непосредна и представничка демократија) Политичка култура Идеологије – појам и врсте</p>
	<p>МЕДИЈИ И КОМУНИКАЦИЈА Новине, радио и телевизија, интернет и друштвене мреже Интернет и друштвене мреже Теорије о медијима Медијска писменост Медијски империјализам</p>
	<p>РЕЛИГИЈА Шта је религија Функције религије Секуларизација Оживљавање религија</p>
	<p>ПОРОДИЦА Брак, породица, домаћинство Функције породице Криза брака и породице? Љубав</p>
	<p>ДЕВИЈАНТНОСТ Девиијантно понашање Малолетничка делинквенција Облици зависности (алкоголизам, наркоманија, зависност од интернета и друштвених мрежа)</p>
<p>МЛАДИ У САВРЕМЕНОМ ДРУШТВУ</p>	

<ul style="list-style-type: none"> – дискутује о будућности породице; – препозна узроке и наведе облике девијантног понашања; – аргументовано дискутује о узроцима и облицима ризичног понашања младих; – дискутује о положају и проблемима младих у Србији. 	<p>Образовање Слободно време Друштвени активизам Комуникација Однос између генерација</p>
--	---

Историја

Назив предмета:	Историја са историјом културе и цивилизације
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука
Циљ:	Циљ учења Историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, поштовању људских права и културних различитости, друштву и држави у којој живи.
Разред:	Први
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45 минута
Годишњи фонд часова:	70

СТАНДАРДИ	ИСХОДИ	ТЕМЕ и
	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	кључни појмови садржаја програма

<p>2.ИС.1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке.</p> <p>2.ИС.1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту.</p> <p>2.ИС.1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти.</p> <p>2.ИС.1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје.</p> <p>2.ИС.1.2.1. Самостално прикупља и разврстава различите изворе информација о прошлости и садашњости у функцији истраживања.</p> <p>2.ИС.1.2.2. Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора.</p> <p>2.ИС.1.2.3. Препознаје предрасуде, стереотипе, пропаганду и друге видове пристрасности у тумачењу историјских појава у историјским и савременим изворима информација.</p> <p>2.ИС.1.2.4. Усмено интерпретира историјски наратив и саопштава резултате самосталног елементарног истраживања.</p> <p>2.ИС.1.2.5. Писано саопштава резултате елементарног истраживања уз употребу текстуалне wordдатотеке (фајла).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – користи хронолошке одреднице на одговарајући начин, у складу са периодизацијом прошлости; – идентификује порекло и процени сазнајну вредност различитих извора на основу њихових спољних и садржинских обележја; – објасни основе историјског научног метода у реконструкцији прошлости и уочава постојање различитих интерпретација; – анализира узрочно-последичне везе и идентификује их на конкретним примерима; – примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику; – препозна на конкретним примерима 	<p>ОСНОВИ ИСТОРИЈСКОГ ИСТРАЖИВАЊА</p> <p>Хронолошки и научни оквири историје – историјски појмови и појмови историјске науке.</p> <p>Хронологија и простор – стари, средњи и рани нови век.</p> <p>Историјски извори (врсте, порекло, анализа, сазнајна вредност, примена у истраживању).</p> <p>Анализа извора – примери (од праисторијских остатака и налазишта до савремених извора информација).</p> <hr/> <p>ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ СТАРОГ ВЕКА</p> <p>Географски простор цивилизација старог века (Медитеран, Средњи и Далеки исток).</p> <p>Основна обележја државног уређења цивилизација старог века (Египат, Месопотамија, Левант, минојски Крит, Микена, грчки полиси – Атина и Спарта, антички Рим).</p> <p>Политички оквири (Грчко-персијски ратови, Пелопонески рат и пунски ратови)</p> <p>Друштво и свакодневни живот у цивилизацијама старог века (друштвене групе и њихови односи, прожимање цивилизација на примеру државе Александра Великог и Римског царства, световни обичаји, однос према природи и здрављу, култура становања.</p> <p>Привреда, наука, уметност и култура у цивилизацијама старог века (политеистичке и монотеистичке религије, писменост, књижевност, архитектура, ликовна и примењена уметност, науке,</p>
---	---	---

<p>2.ИС.1.3.1. Препознаје историјску димензију савремених друштвених појава и процеса.</p> <p>2.ИС.1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва.</p> <p>2.ИС.1.3.3. Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа.</p> <p>2.ИС.1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција.</p> <p>2.ИС.1.3.5. Уочава елементе интеркултуралних односа и препознаје вредности друштва заснованог на њиховом неговању.</p> <p>2.ИС.1.3.6. Пореди историјски и савремени контекст поштовања људских права и активно учествује у интеркултуралном дијалогу.</p> <p>2.ИС.1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликта и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликта.</p>	<p>злоупотребу историје и изведе закључак о могућим последицама на развој историјске свести у друштву;</p> <ul style="list-style-type: none"> – уочи и изрази став у односу на предрасуде, стереотипе, пропаганду и друге врсте манипулација прошлости на конкретним примерима; – поредећи историјске и географске карте датог простора, уочава утицај рељефа и климатских чинилаца на настанак цивилизација и кретање становништва; – наведе и лоцира најважније праисторијске и античке локалитете у Европи и Србији; – издвоји и међусобно пореди најважније одлике државних уређења у цивилизацијама старог века; – наведе типове државних уређења у периоду средњег и раног новог века и издвоји њихове специфичности; – анализира положај и начин живота деце, жена и мушкараца, 	<p>привредни односи и трговина – комуникација)</p> <p>Историјско наслеђе – повезивање прошлости и садашњости (тековине цивилизација старог века – архитектура, календар, инфраструктура, наука, медицина, римско право, филозофија, позориште, демократија, беседништво, олимпијске игре, спортови, римски бројеви, арена, хришћанство и јудаизам...; римско наслеђе на територији Србије)</p> <p>Истакнуте личности: Драконт, Перикле, Филип II, Аристотел, Архимед, Ханибал, Цицерон, Јулије Цезар, Клеопатра, Октавијан Август, Константин Велики...</p> <p>ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У СРЕДЊЕМ ВЕКУ</p> <p>Политичко-историјски оквир, државни и друштвени поредак. Велика сеоба народа и стварање нових држава у Европи.</p> <p>Најзначајније државе раног средњег века (Франачка држава, Византијско царство, Арабљани).</p> <p>Религија у раном средњем веку (христијанизација и хришћанска црква, Велики раскол, ислам).</p> <p>Феудално друштво (структура, друштвене категорије, вазални односи).</p> <p>Српске земље и Балканско полуострво у раном средњем веку (досељавање Срба и Хрвата, односи са староседеоцима и суседима, формирање српских земаља, христијанизација, ширење писмености).</p> <p>Уређење државе и црква у средњем веку (типови европских монархија; република).</p>
---	--	--

<p>2.ИС.2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова.</p> <p>2.ИС.2.1.2. Показује историјске појаве на историјској карти и препознаје историјски простор на географској карти.</p> <p>2.ИС.2.1.3. Објашњава и повезује улогу личности, процесе, појаве, догађаје из националне и опште историје.</p> <p>2.ИС.2.2.1. Процењује релевантност и квалитет различитих извора информација о прошлости и садашњости и примењује их у истраживању.</p> <p>2.ИС.2.2.2. Анализира предрасуде, стереотипе, пропаганду и друге видове пристрасности у тумачењу историјских појава у историјским и савременим изворима информација и уочава њихове последице.</p> <p>2.ИС.2.3.1. Наводи и описује појаве дугог трајања, уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст.</p> <p>2.ИС.3.1.1. Разуме и анализира променљивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте.</p> <p>2.ИС.3.1.2. Критички просуђује важне процесе, појаве, догађаје и личности из опште и националне историје.</p>	<p>припадника различитих друштвених слојева и група у старом, средњем и раном новом веку;</p> <ul style="list-style-type: none"> – идентификује основне елементе и одлике привреде у старом, средњем и раном новом веку; – пореди и илуструје примерима одлике свакодневног живота у старом, средњем и раном новом веку; – уочава присуство и препознаје важност тековина старог, средњег и раног новог века у савременом свету; – анализира специфичности и утицај међународних односа на положај држава и народа; – уочава повезаност појава из политичке, друштвене, привредне и културне историје; – идентификује најважније одлике српске државности у средњем веку; – анализира структуру и особености српског друштва и уочава промене изазване политичким и економским процесима у 	<p>Држава Немањића и Српска црква у позном средњем веку (краљевина и царство, деспотовина, аутокефална црква, османска освајања у југоисточној Европи).</p> <p>Српске владарске породице (Немањићи, Котроманићи, Лазаревићи, Бранковићи, Балшићи, Црнојевићи).</p> <p>Опште одлике средњовековне културе и свакодневни живот (верски карактер културе, дворски живот и витешка култура, уметнички правци у српској средњовековној архитектури и уметности, културне области, школе и универзитети, проналасци; живот на селу и граду – занимања, родни односи, правоверје и јереси, сујеверје, болести и лечење, писана и визуелна култура код Срба).</p> <p>Историјско наслеђе – повезивање прошлости и садашњости (тековине средњег века – легенде и митови, хералдика, ћирилица, светосавље, уметничка баштина, Косовска легенда...).</p> <p>Истакнуте личности: Јустинијан, Карло Велики, кнез Властимир, цар Симеон, Јован Владимир, Василије II, краљ Михаило, Ћирило и Методије, Фридрих Барбароса, Ричард Лавље Срце, Саладин, Стефан Немања, Стефан Првовенчани, Сава Немањић, краљ Милутин, Стефан Душан, кнез Лазар и кнегиња Милица, Твртко I Котроманић, Стефан Лазаревић, деспот Ђурађ, султанија Мара, Ђурађ Кастриот Скендербег, Мехмед II Освајач...</p> <hr/> <p>ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ</p> <p>Политичко-историјски оквир, државни и друштвени поредак</p>
---	---	---

<p>2.ИС.3.2.1. Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.</p> <p>2.ИС.3.2.2. Издваја и објашњава специфичне разлике и сличности у тумачењима исте историјске појаве на основу различитих историјских извора.</p> <p>2.ИС.3.2.3. Усмено објашњава резултате самосталног елементарног истраживања и аргументовано брани изнете ставове и закључке.</p> <p>2.ИС.3.2.4. Писано и графички приказује резултате елементарног истраживања уз употребу компјутерских програма за презентацију (текстуалних, визуелних, филмских датотека и powerpoint програма).</p> <p>2.ИС.3.3.1. Анализира савремене појаве и процесе у историјском контексту и на основу добијених резултата изводи закључке</p>	<p>периоду средњег и раног новог века;</p> <ul style="list-style-type: none"> – на основу датих примера изводи закључак о повезаности појава и процеса из националне историје са појавама и процесима у регионалним, европским и светским оквирима; – изводи закључак о динамици одређених историјских појава и процеса из националне и опште историје, користећи историјску карту; – идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у историјском и савременом контексту; – илуструје примерима значај прожимања различитих народа, култура и цивилизација; – препознаје утицај идеја и научно-техничких открића на промене и развој друштва, културе и образовања; – учествује у организовању и спровођењу заједничких активности у школи 	<p>(научна и велика географска открића, сусрет са ваневропским цивилизацијама, улога и значај великих европских градова – Фиренце, Венеције, Париза, Лондона, Антверпена, Амстердама; почеци грађанске класе, сталешко друштво, апсолутистичке монархије – примери Француске, Енглеске, Пруске, Аустрије, Русије, Шпаније).</p> <p>Реформација и противреформација (узроци, протестантизам, католичка реакција – улога језуита; верски сукоби и ратови).</p> <p>Опште одлике културе раног новог века (идеје и уметност хуманизма и ренесансе; књижевност, политичка мисао).</p> <p>Привреда и свакодневни живот (мануфактура, банкарство; свакодневни живот – живот на селу и граду, положај жене, обичаји, занимања, култура исхране и становања).</p> <p>Врхунац моћи Османског царства (освајања, држава и друштво).</p> <p>Живот Срба под османском, хабзбуршком и млетачком влашћу (обнова Пећке патријаршије; мењање верског и културног идентитета; учешће у ратовима, отпори и сеобе, положај и привилегије, Војна крајина).</p> <p>Историјско наслеђе – повезивање прошлости и садашњости (тековине раног новог века – научна и техничка открића и културно-уметничка баштина).</p> <p>Истакнуте личности: Јохан Гутенберг, Изабела Кастиљска, Кристифор Колумбо, Фернандо Магелан, Леонардо да Винчи, Микеланђело Буонароти, Николо Макијавели, Никола Коперник,</p>
---	--	---

	<p>или у локалној заједници које подстичу друштвену одговорност и неговање културе сећања;</p> <p>– разликује споменике из различитих епоха са посебним освртом на оне у локалној средини.</p>	<p>Исак Њутн, Мартин Лутер, Карло V и Филип Хабзбуршки, Елизабета I, Вилијам Шекспир, Луј XIV, Сулејман Величанствени, Мехмед-паша Соколовић, Арсеније III Црнојевић, Арсеније IV Јовановић...</p>
--	--	--

Назив предмета:	Историја са историјом културе и цивилизације	
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука	
Циљ:	Циљ учења Историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, поштовању људских права и културних различитости, друштву и држави у којој живи.	
Разред:	Други	
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални	
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45 минута	
Годишњи фонд часова:	70	
СТАНДАРДИ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
<p>2.ИС.1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке.</p> <p>2.ИС.1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту.</p> <p>2.ИС.1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти.</p> <p>2.ИС.1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе,</p>	<p>– у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове;</p> <p>– користи хронолошке одреднице на одговарајући начин, у складу са периодизацијом прошлости;</p>	<p>ОСНОВИ ИСТОРИЈСКОГ ИСТРАЖИВАЊА</p> <p>Основне одлике, хронолошки и просторни оквири периода од Индустијске револуције до завршетка Првог светског рата. Историјски извори за изучавање периода од Индустијске револуције до завршетка Првог светског рата и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио и визуелни).</p>

<p>појаве и догађаје из опште и националне историје. ф</p> <p>2.ИС.1.2.1. Самостално прикупља и разврстава различите изворе информација о прошлости и садашњости у функцији истраживања.</p> <p>2.ИС.1.2.2. Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора.</p> <p>2.ИС.1.2.3. Препознаје предрасуде, стереотипе, пропаганду и друге видове пристрасности у тумачењу историјских појава у историјским и савременим изворима информација.</p> <p>2.ИС.1.2.4. Усмено интерпретира историјски наратив и саопштава резултате самосталног елементарног истраживања.</p> <p>2.ИС.1.2.5. Писано саопштава резултате елементарног истраживања уз употребу текстуалне wordдатотеке (фајла).</p> <p>2.ИС.1.3.1. Препознаје историјску димензију савремених друштвених појава и процеса.</p> <p>2.ИС.1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва.</p> <p>2.ИС.1.3.3.Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа.</p> <p>2.ИС.1.3.4.Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из</p>	<ul style="list-style-type: none"> – објасни основе историјског научног метода у реконструкцији прошлости и уочава постојање различитих интерпретација; – анализира узрочно-последичне везе и идентификује их на конкретним примерима; – примењује основну методологију науке у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику; – препозна на конкретним примерима злоупотребу историје и изведе закључак о могућим последицама на развој историјске свести у друштву; – уочи и изрази став у односу на предрасуде, стереотипе, пропаганду и друге врсте манипулација прошлости на конкретним примерима; – уочава повезаност појава из политичке, друштвене, привредне и културне историје; – на основу датих примера изводи закључак о 	<p>ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА (од средине XVIII до средине XIX века)</p> <p>Индустријска револуција (парна машина и њена примена; промене у друштву – јачање грађанске и појава радничке класе).</p> <p>Политичке револуције (узроци, последице и обележја, европске монархије уочи револуција, просветитељске идеје, примери америчке и француске револуције; појмови уставности и поделе власти, Декларација о правима човека и грађанина, укидање феудализма).</p> <p>Наполеоново доба (Наполеонова владавина, ратови, тековине, Бечки конгрес).</p> <p>Свакодневни живот и култура(промене у начину живота).</p> <p>Источно питање и балкански народи (политика великих сила, борба балканских народа за ослобођење).</p> <p>Живот Срба под османском и хабзбуршком влашћу.</p> <p>Српска револуција 1804–1835 (основна обележја, ток Првог и Другог српског устанка, последице и значај).</p> <p>Развој модерне српске државности (аутономија Кнежевине Србије, успостава државе, оснивање образовних и културних установа, Црна Гора у доба владичанства).</p> <p>Историјско наслеђе – повезивање прошлости и садашњости; научна и техничка открића (парна машина, средства транспорта...), културно-уметничко наслеђе и институције – Матица српска, Народна библиотека, Народни музеј.</p> <p>Истакнуте личности: Џејмс Ват, Волтер, Катарина II, Марија Терезија, Робеспјер, Наполеон Бонапарта, вожд Карађорђе, кнез Милош, кнегиња Љубица, Доситеј Обрадовић, Вук Караџић, прота</p>
---	---	---

<p>прошлости народа, држава, институција.</p> <p>2.ИС.1.3.5.Уочава елементе интеркултуралних односа и препознаје вредности друштва заснованог на њиховом неговању.</p> <p>2.ИС.1.3.6.Пореди историјски и савремени контекст поштовања људских права и активно учествује у интеркултуралном дијалогу.</p> <p>2.ИС.1.3.7.Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата.</p> <p>2.ИС.2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова.</p> <p>2.ИС.2.1.2. Показује историјске појаве на историјској карти и препознаје историјски простор на географској карти.</p> <p>2.ИС.2.1.3. Објашњава и повезује улогу личности, процесе, појаве, догађаје из националне и опште историје.</p> <p>2.ИС.2.2.1. Процењује релевантност и квалитет различитих извора информација о прошлости и садашњости и примењује их у истраживању.</p> <p>2.ИС.2.2.2. Анализира предрасуде, стереотипе, пропаганду и друге видове пристрасности у тумачењу историјских појава у историјским и савременим изворима информација и уочава њихове последице.</p>	<p>повезаности појава и процеса из националне историје са појавама и процесима у регионалним, европским и светским оквирима;</p> <ul style="list-style-type: none"> – изводи закључак о динамици одређених историјских појава и процеса из националне и опште историје, користећи историјску карту; – илуструје примерима значај прожимања различитих народа, култура и цивилизација; – учествује у организовању и спровођењу заједничких активности у школи или у локалној заједници које подстичу друштвену одговорност и неговање културе сећања; – уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе; – сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – наведе специфичности друштвених појава, процеса, 	<p>Матеја Ненадовић, Петар I и Петар II Петровић Његош, Сава Текелија, митрополит Стефан Стратимировић.</p> <p>ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX И ПОЧЕТКОМ XX ВЕКА</p> <p>Рађање модерних држава, међународни односи и кризе (револуције 1848/49 – „пролеће народа”, политичке идеје, настанак модерне Италије и Немачке, успон САД и грађански рат, борба за колоније, опадање Османског царства).</p> <p>Промене у привреди, друштву и култури (Друга индустријска револуција, људска права и слободе – право гласа, укидање робовласништва, положај деце и жена; култура, наука, образовање, свакодневни живот).</p> <p>Кнежевина и Краљевина Србија и њено окружење (развој државних установа и политичког живота, унутрашња и спољна политика; културна и просветна политика, свакодневни живот; Берлински конгрес, положај Срба под хабзбуршком и османском влашћу).</p> <p>Међународни односи и кризе (формирање савеза, сукоби око колонија, Анексиона криза). Култура, наука и свакодневни живот (Светска изложба у Паризу, примена научних достигнућа, положај жена).</p> <p>Краљевина Србија и њено окружење (Мајски преврат, политички живот, унутрашња и спољна политика; појава југословенства, наука, култура, свакодневни живот, положај Срба под аустроугарском и османском влашћу, Црна Гора – доношење устава, проглашење краљевине; балкански ратови).</p> <p>Историјско наслеђе – повезивање прошлости и садашњости; научна</p>
---	--	--

<p>2.ИС.2.3.1. Наводи и описује појаве дугог трајања, уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст.</p> <p>2.ИС.3.1.1. Разуме и анализира променљивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте.</p> <p>2.ИС.3.1.2. Критички просуђује важне процесе, појаве, догађаје и личности из опште и националне историје.</p> <p>2.ИС.3.2.1. Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.</p> <p>2.ИС.3.2.2. Издваја и објашњава специфичне разлике и сличности у тумачењима исте историјске појаве на основу различитих историјских извора.</p> <p>2.ИС.3.2.3. Усмено објашњава резултате самосталног елементарног истраживања и аргументовано брани изнете ставове и закључке.</p> <p>2.ИС.3.2.4. Писано и графички приказује резултате елементарног истраживања уз употребу компјутерских програма за презентацију (текстуалних, визуелних, филмских датотека и powerpoint програма).</p> <p>2.ИС.3.3.1. Анализира савремене појаве и процесе у историјском контексту и на основу добијених резултата изводи закључке.</p>	<p>политичких идеја, ставова појединача и група насталих у новом веку;</p> <ul style="list-style-type: none"> – препознаје основне карактеристике различитих идеологија; – анализира процес настанка модерних нација и наводи њихове основне карактеристике; – анализирајући дате примере, уочава утицај научно-технолошког развоја на промене у друштвеним и привредним односима и природном окружењу; – употреби податке из графикона и табела у једноставном истраживању; – упоређује, анализира и уочава разлике између свог и ставова других; – препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва; – идентификује историјске споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних 	<p>и техничка открића (телефон, употреба електричне енергије и нафте, фотографија, филм, нове врсте оружја и саобраћајних средстава...), културно-уметничко наслеђе и институције – Народно позориште, академија наука, Народна банка, Српска музичка школа...</p> <p>Истакнуте личности: Ђузепе Гарибалди, Ото фон Бизмарк, Наполеон III, краљица Викторија, Абрахам Линколн, Карл Маркс, браћа Лимијер, Алфред Нобел, кнез Александар Карађорђевић, кнез Михаило, краљ Милан, краљица Наталија и краљ Александар Обреновић, књаз и краљ Никола Петровић, Илија Гарашанин, Јован Ристић, Никола Пашић, Стојан Новаковић, патријарх Јосиф Рајачић, Катарина Ивановић, Светозар Милетић, Бењамин Калај, Алекса Шантић, Алберт Ајнштајн, Пјер и Марија Кири, Сигмунд Фројд, Михајло Пупин, Никола Тесла, Хенри Форд, Јован Цвијић...</p> <p>ПРВИ СВЕТСКИ РАТ</p> <p>Велики рат (узроци и повод, савезништва и фронтови, учешће Србије и Црне Горе; преломнице рата; аспекти рата – технологија рата, пропаганда, губици и жртве, глад и епидемије; човек у рату – живот у позадини и на фронту; живот под окупацијом и у избеглиштву; Велики рат у сећању).</p> <p>Уметничко виђење рата, рат као поништавање цивилизацијских вредности; лични доживљај рата.</p> <p>Истакнуте личности: Вилхелм II, Николај II Романов, Вудро Вилсон, краљ Петар и регент Александар Карађорђевић, Надежда Петровић, Арчибалд Рајс, Милунка Савић, Флора Сендс, Радомир Путник, Степа Степановић, Живојин Мишић, Петар Бојовић, Јанко</p>
---	---	---

	<p>за развој културе сећања.</p> <ul style="list-style-type: none"> – користи сазнања из других научних области, ради потпунијег сагледавања историјских појава и процеса; – препозна историјске корене савремених институција и друштвених појава; – идентификује најважније друштвене групе, њихове улоге и односе у периоду новог века; – анализира структуру и особености српског друштва и уочава промене изазване политичким и економским процесима у периоду новог века; – уочава утицај и улогу књижевних и уметничких дела и представа о прошлости на формирање националног идентитета. 	<p>Вукотић, Драгутин Димитријевић Апис...</p>
--	---	---

Назив предмета:	Историја са историјом културе и цивилизације
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука
Циљ:	Циљ учења Историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне

	за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, поштовању људских права и културних различитости, друштву и држави у којој живи.	
Разред:	Трећи	
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални	
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 45 минута	
Годишњи фонд часова:	35	
СТАНДАРДИ	ИСХОДИ	ТЕМЕ и
	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	кључни појмови садржаја програма
<p>2.ИС.1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке.</p> <p>2.ИС.1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту.</p> <p>2.ИС.1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти.</p> <p>2.ИС.1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје.</p> <p>2.ИС.1.2.1. Самостално прикупља и разврстава различите изворе информација о прошлости и садашњости у функцији истраживања.</p> <p>2.ИС.1.2.2. Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора.</p> <p>2.ИС.1.2.3. Препознаје предрасуде, стереотипе, пропаганду и друге видове</p>	<ul style="list-style-type: none"> – у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – користи хронолошке одреднице на одговарајући начин, у складу са периодизацијом прошлости; – идентификује порекло и процени сазнајну вредност различитих извора на основу њихових спољних и садржинских обележја; – објасни основе историјског научног метода у реконструкцији прошлости и уочава постојање различитих интерпретација; – анализира узрочно-последичне везе и 	<p>ОСНОВИ ИСТОРИЈСКОГ ИСТРАЖИВАЊА</p> <p>Историјски извори за изучавање периода од завршетка Првог светског рата до наших дана и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио, визуелни, усмена сведочанства, дигитални).</p>
		<p>ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА</p> <p>Последице Великог рата (демографски и материјални губици, одраз рата у друштвеном и културном животу, Мировна конференција у Паризу – нова карта Европе и света).</p> <p>Револуције у Русији и Европи (узроци, ток и последице).</p> <p>Стварање југословенске државе (југословенска идеја, процес и носиоци уједињења, међународно признање и границе).</p> <p>Политичке и друштвено-економске прилике у Европи и свету (либералне демократије,</p>

<p>пристрасности у тумачењу историјских појава у историјским и савременим изворима информација.</p> <p>2.ИС.1.2.4. Усмено интерпретира историјски наратив и саопштава резултате самосталног елементарног истраживања.</p> <p>2.ИС.1.2.5. Писано саопштава резултате елементарног истраживања уз употребу текстуалне wordдатотеке (фајла).</p> <p>2.ИС.1.3.1. Препознаје историјску димензију савремених друштвених појава и процеса.</p> <p>2.ИС.1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва.</p> <p>2.ИС.1.3.3. Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа.</p> <p>2.ИС.1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција.</p> <p>2.ИС.1.3.5. Уочава елементе интеркултуралних односа и препознаје вредности друштва заснованог на њиховом неговању.</p> <p>2.ИС.1.3.6. Пореди историјски и савремени контекст поштовања људских права и активно</p>	<p>идентификује их на конкретним примерима;</p> <ul style="list-style-type: none"> – презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику резултате елементарног истраживања; – препозна на конкретним примерима злоупотребу историје и изведе закључак о могућим последицама на развој историјске свести у друштву; – уочава повезаност појава из политичке, друштвене, привредне и културне историје; – на основу датих примера изводи закључак о повезаности појава и процеса из националне историје са појавама и процесима у регионалним, европским и светским оквирима; – учествује у организовању и спровођењу заједничких активности у школи или у локалној заједници које подстичу друштвену одговорност и 	<p>тоталитарне идеологије, економске кризе; култура, наука и уметност, свакодневни живот).</p> <p>Југословенска краљевина (простор, становништво и друштво; конституисање државе, политички живот; међународни положај; економске прилике; култура, улога двора; национално и верско питање).</p> <p>Историјско наслеђе – повезивање прошлости и садашњости; научна и техничка открића (напредак медицине, појава радија, телевизије, звучног филма...); утицај политичких идеја на савремено српско друштво, трајност установа и институција; културно-уметничко наслеђе.</p> <p>Истакнуте личности: Николај II Романов, Владимир Иљич Лењин, Роза Луксембург, Александар Флеминг, Пабло Пикасо, Волт Дизни, Чарли Чаплин, Сергеј Ејзенштајн, Бенито Мусолини, Адолф Хитлер, Јосиф Стаљин, Френклин Рузвелт, Александар I, Марија, Петар II и Павле Карађорђевић, Никола Пашић, Стјепан Радић, Милан Стојадиновић, Драгиша Цветковић, Влатко Мачек, Слободан Јовановић, Милутин Миланковић, Исидора Секулић, Ксенија Атанасијевић, Милена Павловић Барили, Иван Мештровић.</p> <p>ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ</p> <p>Свет у рату – узроци, међународне кризе, сукоби и освајачка политика тоталитарних држава; почетак и ток рата, зараћене стране, савезништва, фронтови, најважније операције, нови начини ратовања; ратна свакодневица; страдање цивила и ратни злочини; крај рата, победа антифашистичке коалиције.</p> <p>Југославија и српски народ у рату – улазак у рат, војни пораз,</p>
---	--	---

<p>учествује у интеркултуралном дијалогу.</p> <p>2.ИС.1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликта и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликта.</p> <p>2.ИС.2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова.</p> <p>2.ИС.2.1.2. Показује историјске појаве на историјској карти и препознаје историјски простор на географској карти.</p> <p>2.ИС.2.1.3. Објашњава и повезује улогу личности, процесе, појаве, догађаје из националне и опште историје.</p> <p>2.ИС.2.2.1. Процењује релевантност и квалитет различитих извора информација о прошлости и садашњости и примењује их у истраживању.</p> <p>2.ИС.2.2.2. Анализира предрасуде, стереотипе, пропаганду и друге видове пристрасности у тумачењу историјских појава у историјским и савременим изворима информација и уочава њихове последице.</p> <p>2.ИС.2.3.1. Наводи и описује појаве дугог трајања, уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст.</p>	<p>неговање културе сећања;</p> <ul style="list-style-type: none"> – сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва; – образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на савремено друштво; – идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове последице у историјском и савременом контексту; – препозна, на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права; – пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду савременог доба; – илуструје примерима утицај научно- 	<p>окупација, подела, квислиншке творевине; геноцид и злочини; устанак, антифашистичка борба и грађански рат; војне операције, живот у рату.</p> <p>Последице рата – људски и материјални губици; демографске и друштвене промене, миграције; уништавање културног наслеђа; суђења за ратне злочине; стварање ОУН.</p> <p>Уметничко виђење рата, рат као поништавање цивилизацијских вредности; уништавање и пљачка културних и уметничких добара; лични доживљај рата.</p> <p>Истакнуте личности: Френклин Рузвелт, Винстон Черчил, Јосиф Стаљин, Адолф Хитлер, Бенито Мусолини, цар Хирохито, Франциско Франко, Мао Цедунг, Ана Франк, Петар II Карађорђевић, Драгољуб Михаиловић, Јосип Броз, Милан Недић, Анте Павелић, Диана Будисављевић.</p> <p>СВЕТ, ЕВРОПА И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ХЛАДНОГ РАТА</p> <p>Свет после Другог светског рата – блоковска подела, трка у наоружању, глобална димензија хладног рата, ратна жаришта и кризе, деколонизација, европске интеграције, покрети еманципације – покрети за женска и мањинска права, антиратни и антирасни покрети; научна достигнућа, освајање свемира, медији, популарна култура.</p> <p>Југославија и српски народ после Другог светског рата – изградња новог државног и друштвеног уређења, једнопартијски систем, однос власти према политичким противницима, међународни положај, економске и културне прилике, самоуправљање,</p>
---	--	---

<p>2.ИС.3.1.1. Разуме и анализира променљивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте.</p> <p>2.ИС.3.1.2. Критички просуђује важне процесе, појаве, догађаје и личности из опште и националне историје.</p> <p>2.ИС.3.2.1. Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.</p> <p>2.ИС.3.2.2. Издваја и објашњава специфичне разлике и сличности у тумачењима исте историјске појаве на основу различитих историјских извора.</p> <p>2.ИС.3.2.3. Усмено објашњава резултате самосталног елементарног истраживања и аргументовано брани изнете ставове и закључке.</p> <p>2.ИС.3.2.4. Писано и графички приказује резултате елементарног истраживања уз употребу компјутерских програма за презентацију (текстуалних, визуелних, филмских датотека и power point програма).</p> <p>2.ИС.3.3.1. Анализира савремене појаве и процесе у историјском контексту и на основу добијених резултата изводи закључке.</p>	<p>технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу;</p> <ul style="list-style-type: none"> – наведе примере утицаја спортских и уметничких достигнућа на обликовање савременог друштва; – објасни значење појмова геноцид и Холокауст; – изведе закључке о узроцима, току и последицама ратова условљених распадом СФРЈ користећи изворе различитог порекла и сазнајне вредности; – изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника; – препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији; – критички се односи према информацијама из медија користећи се историјским 	<p>несврстаност; свакодневица, популарна култура, нове тенденције у култури.</p> <p>Истакнуте личности: Џон Кенеди, Никита Хрушчов, Махатма Ганди, Мартин Лутер Кинг, Роза Паркс, Нелсон Мандела, Голда Меир, Енди Ворхол, Јосип Броз, Александар Ранковић, Милован Ђилас, Иво Андрић, Милош Црњански, Александар Петровић, Мира Траиловић, Душан Ковачевић.</p> <p>СВЕТ, ЕВРОПА, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У САВРЕМЕНИМ ПРОЦЕСИМА</p> <p>Свет после хладног рата – пад Берлинског зида; слом комунизма у Европи, распад СССР-а, нова политичка карта Европе, стварање Европске уније, доминација САД, локални конфликти и интервенције великих сила, процеси глобализације, Четврта индустријска револуција (дигитални медији, интернет, друштвене мреже и мобилна телефонија), претња тероризма, миграције, савремени културни покрети.</p> <p>Српски народ на крају 20. и почетком 21. века – криза СФРЈ 80-тих година, међунационалне тензије, увођење вишестраначког политичког система, распад СФРЈ, грађански рат и стварање нових држава, интернационализација сукоба и међународне интервенције, економске прилике и свакодневни живот, ратни злочини, страдање цивилног становништва, разарање културног наслеђа, НАТО агресија на СРЈ, последице ратова, политичке промене 2000. године, Република Србија као самостална држава, питање статуса Косова и Метохије, односи у региону, српски народ у дијаспори</p>
--	---	---

	<p>знањима и вештинама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа; – уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима. 	<p>и региону, процес придруживања Европској унији, култура и спорт.</p> <p>Истакнуте личности: Роналд Реган, Михаил Горбачов, Маргарет Тачер, Бил Гејтс, Владимир Путин, Ангела Меркел, Слободан Милошевић, Фрањо Туђман, Алија Изетбеговић, Зоран Ђинђић, Војислав Коштуница.</p>
--	--	--

Математика

Назив предмета:	Математика
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука
Циљ:	Циљ учења Математике је да ученик, усвајајући математичке концепте, знања, вештине и основе дедуктивног закључивања, развије апстрактно и критичко мишљење, способност комуникације математичким језиком и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.
Разред:	Први
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/

СТАНДАРДИ	ИСХОДИ	ТЕМА и кључни појмови садржаја програма
2.МА.1.1.1. Користи природне, целе, рационалне и реалне бројеве,	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – користи логичке и скуповне операције;	ЛОГИКА И СКУПОВИ Основне логичке и скуповне операције.

<p>различите записе тихбројева и преводи их из једног записа у други.</p> <p>2.МА.1.1.2. Израчунава вредност бројевног израза у коме се појављују сабирање, одузимање, множење, дељење, степеновање и кореновање и при томе по потреби користикалкулатор или одговарајући софтвер.</p> <p>2.МА.1.1.3. Примењује правила заокругљивања бројева и процењује вредност израза уједноставним реалним ситуацијама.</p> <p>2.МА.1.1.4. Трансформише једноставне алгебарске изразе.</p> <p>2.МА.1.1.5. Решава једноставне проблеме који се свде на линеарне и квадратне једначине.</p> <p>2.МА.1.1.6. Решава једноставне проблеме који се свде на линеарне неједначине иједноставне квадратне неједначине.</p> <p>2.МА.1.1.7. Решава једноставне проблеме који се свде на систем две линеарне једначине садве непознате.</p> <p>2.МА.1.1.8. Зна и разуме основне логичке и скуповне операције и користи их.</p> <p>2.МА.1.2.1. Разуме концепте подударности и сличности геометријских објеката, симетрије, транслације и ротације у равни.</p> <p>2.МА.1.2.4. Користи координатни систем за представљање једноставних геометријских објеката у равни.</p> <p>2.МА.1.2.7. Примењује тригонометрију правоуглог троугла у једноставним реалним ситуацијама.</p> <p>2.МА.1.2.8. Уме да реализује и примени једноставне геометријске конструкције.</p> <p>2.МА.1.3.2. Разуме појам, израчунава вредност, користи и скицира график линеарне, квадратне, степене, експоненцијалне, логаритамске и тригонометријских функција синуса и косинуса.</p> <p>2.МА.1.3.3. Анализира графички представљене функције (одређује нуле, знак, интервалемонотоности,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - користи функције и њихова својства; - примени једноставна правила комбинаторике за пребројавање коначних скупова; - користи, приказује на бројевној правој и пореди природне, целе, рационалне и реалне бројеве; - преведе рационалне бројеве из једног записа у други; - на основу реалног проблема састави и израчуна вредност бројевног израза (са или без калкулатора), процени вредност једноставнијих израза и тумачи резултат; - примени пропорцију и процентни рачун у реалном контексту; - примени својства троуглова, четвороуглова и кругова, укључујући и примену у реалном контексту; - примени подударност у равни (симетрије, транслација, ротација); - примени ставове подударности у једноставнијим доказима; - трансформише целе и рационалне алгебарске изразе; - реши линеарне једначине и неједначине; - графички представи линеарну функцију и анализира њен график; - реши проблем који се своди на линеарну једначину или систем линеарних једначина; - примени сличност у равни; - одреди вредности тригонометријских функција углова од 30°, 45° и 60°; - примени тригонометрију правоуглог троугла у 	<p>Важнији закони закључивања. Функције. Елементи комбинаторике (пребројавање коначних скупова: правило збира и правило производа).</p> <p>РЕАЛНИ БРОЈЕВИ Преглед различитих врста бројева (природни, цели, рационални, реални), операције и њихова својства. Апсолутна вредност. Степен броја са целобројним изложоцем.</p> <p>ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ Т Размера и пропорција, пропорционалност величина (директна и обрнута), примене (сразмерни рачун и рачун поделе). Процентни рачун.</p> <p>ПОДУДАРНОСТ Ставови подударности троуглова. Односи страница и углова троугла. Кружница и круг. Значајне тачке троугла. Четвороугао. Симетрије, ротација и транслација равни.</p> <p>РАЦИОНАЛНИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ Полиноми и операције са њима, делљивост полинома. Растављање полинома на чиниоце. НЗС и НЗД полинома. Операције са рационалним алгебарским изразима (алгебарски разломци).</p> <p>ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ, НЕЈЕДНАЧИНЕ И СИСТЕМИ Линеарне једначине и неједначине. Линеарна функција и њен график. Системи линеарних једначина са две непознате.</p>
--	--	---

екстремне вредности и тумачи их у реалном контексту). 2.МА.1.4.1. Пребројава могућности (различитих избора или начина) у једноставним реалним ситуацијама. 2.МА.1.4.2. Примењује рачун са пропорцијама и процентни рачун при решавању једноставних практичних проблема. 2.МА.2.1.3. Израчунава вредност израза у коме се појављују и елементарне функције и притоме по потреби користи калкулатор или одговарајући софтвер. 2.МА.2.1.5. Трансформише алгебарске изразе. 2.МА.2.1.9. Зна и користи логичке и скуповне операције, исказни рачун и појам релације (посебно поретка и еквиваленције). 2.МА.2.4.1. Примењује правила комбинаторике за пребројавање могућности (различитих избора или начина). 2.МА.2.4.2. Решава проблеме користећи пропорцију и процентни рачун.	реалним ситуацијама уз коришћење калкулатора.	Примене у реалним ситуацијама.
		СЛИЧНОСТ Мерење дужи и углова. Пропорционалност дужи. Талесова теорема. Сличност. Питагорина теорема.
		ТРИГОНОМЕТРИЈА ПРАВОУГЛОГ ТРОУГЛА Тригонометријске функције оштрог угла, основне тригонометријске идентичности. Решавање правоуглог троугла.

Назив предмета:	Математика
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука
Циљ:	Циљ учења Математике је да ученик, усвајајући математичке концепте, знања, вештине и основе дедуктивног закључивања, развије апстрактно и критичко мишљење, способност комуникације математичким језиком и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.
Разред:	Други
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/

СТАНДАРДИ		
------------------	--	--

	<p style="text-align: center;">ИСХОДИ</p> <p>По завршетку овог разреда ученик ће бити у стању да:</p>	<p style="text-align: center;">ТЕМЕ</p> <p style="text-align: center;">и кључни појмови садржаја програма</p>
<p>2.МА.1.1.1. Користи природне, целе, рационалне и реалне бројеве, различите записе тих бројева и преводи их из једног записа у други.</p> <p>2.МА.1.1.2. Израчунава вредност бројевног израза у коме се појављују сабирање, одузимање, множење, дељење, степеновање и кореновање и при томе по потреби користи калкулатор или одговарајући софтвер.</p> <p>2.МА.1.1.4. Трансформише једноставне алгебарске изразе.</p> <p>2.МА.1.1.5. Решава једноставне проблеме који се свде на линеарне и квадратне једначине.</p> <p>2.МА.1.1.6. Решава једноставне проблеме који се свде на линеарне неједначине и једноставне квадратне неједначине.</p> <p>2.МА.1.1.8. Зна и разуме основне логичке и скуповне операције и користи их.</p> <p>2.МА.1.2.4. Користи координатни систем за представљање једноставних геометријских објеката у равни.</p> <p>2.МА.1.2.7. Примењује тригонометрију правоуглог троугла у једноставним реалним ситуацијама.</p> <p>2.МА.1.3.2. Разуме појам, израчунава вредност, користи и скицира график линеарне, квадратне, степене, експоненцијалне, логаритамске и тригонометријских функција синуса и косинуса.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - трансформише и израчуна вредност једноставних израза са степенима користећи својства операција и функција, по потреби користећи калкулатор; - скицира график степене функције; - реши једноставан проблем који се своди на квадратне једначине са реалним решењима и неједначине; - скицира и тумачи график квадратне функције; - израчуна вредност тригонометријске функције, по потреби користећи калкулатор; - примени адиционе формуле; скицира графике основних тригонометријских функција. 	<p style="text-align: center;">СТЕПЕНОВАЊЕ И КОРЕНОВАЊЕ</p> <p>Степен чији је изложилац цео број. Функције $y = x^2$ и $y = x^3$. Степен чији је изложилац рационалан број.</p> <p style="text-align: center;">КВАДРАТНА ЈЕДНАЧИНА И КВАДРАТНА ФУНКЦИЈА</p> <p>Квадратне једначине са реалним решењима. Вијетове формуле и растављање квадратног тринома. Квадратна функција. Једноставне квадратне неједначине.</p> <p style="text-align: center;">ТРИГОНОМЕТРИЈСКЕ ФУНКЦИЈЕ</p> <p>Угао. Радијан. Тригонометријски круг. Основне тригонометријске функције. Адиционе формуле.</p>

<p>2.МА.1.3.3. Анализира графички представљене функције (одређује нуле, знак, интервале монотоности, екстремне вредности и тумачи их у реалном контексту).</p> <p>2.МА.2.1.3. Израчунава вредност израза у коме се појављују и елементарне функције и при томе по потреби користи калкулатор или одговарајући софтвер.</p> <p>2.МА.2.1.5. Трансформише алгебарске изразе.</p> <p>2.МА.2.1.6. Решава проблеме који се свODE на једначине у којима се појављују елементарне функције.</p> <p>2.МА.2.1.7. Решава квадратне и једноставне рационалне неједначине.</p> <p>2.МА.2.2.5. Примењује тригонометријске функције у једноставним реалним ситуацијама.</p> <p>2.МА.2.3.3. Уме да скицира графике елементарних функција и да их трансформише користећи транслације и дилатације дуж координатних оса.</p>		
Назив предмета:	Математика	
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука	
Циљ:	Циљ учења Математике је да ученик, усвајајући математичке концепте, знања, вештине и основе дедуктивног закључивања, развије апстрактно и критичко мишљење, способност комуникације математичким језиком и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.	
Разред:	Трећи	
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални	
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45 минута	

Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/

СТАНДАРДИ	ИСХОДИ По завршетку овог разреда ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
<p>2.МА.1.1.1. Користи природне, целе, рационалне и реалне бројеве, различите записе тих бројева и преводи их из једног записа у други.</p> <p>2.МА.1.1.2. Израчунава вредност бројевног израза у коме се појављују сабирање, одузимање, множење, дељење, степеновање и кореновање и при томе по потреби користи калкулатор или одговарајући софтвер.</p> <p>2.МА.1.1.3. Примењује правила заокругљивања бројева и процењује вредност израза у једноставним реалним ситуацијама.</p> <p>2.МА.1.1.5. Решава једноставне проблеме који се свде на линеарне и квадратне једначине.</p> <p>2.МА.1.1.6. Решава једноставне проблеме који се свде на линеарне неједначине и једноставне квадратне неједначине.</p> <p>2.МА.1.1.7. Решава једноставне проблеме који се свде на систем две линеарне једначине са две непознате.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - израчуна површину и запремину праве призме, пирамиде, правог ваљка, праве купе и лопте, и примени их у једноставним ситуацијама; - израчуна вредност експоненцијалне и логаритамске функције, по потреби користећи калкулатор; - реши једноставне експоненцијалне и логаритамске једначине; - примени Гаусов поступак за решавање система линеарних једначина; - реши једноставан проблем који се своди на систем линеарних једначина; - реши једноставне проблеме међусобних односа тачака и правих у координатној равни; - реши једноставне проблеме користећи једначине праве и кружнице; 	<p style="text-align: center;">СТЕРЕОМЕТРИЈА</p> <p>Површина и запремина праве призме и пирамиде. Прав ваљак и права купа, њихове површине и запремине. Сфера и лопта. Површина сфере и запремина лопте.</p> <p style="text-align: center;">ЕКСПОНЕНЦИЈАЛНА И ЛОГАРИТАМСКА ФУНКЦИЈА</p> <p>Експоненцијална функција. Једноставне експоненцијалне једначине. Логаритам, његова својства и примене. Логаритамска функција. Једноставне логаритамске једначине.</p> <p style="text-align: center;">СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА</p> <p>Системи линеарних једначина са две и три непознате. Гаусов поступак.</p> <p style="text-align: center;">АНАЛИТИЧКА ГЕОМЕТРИЈА У РАВНИ</p> <p>Растојање двеју тачака, површина троугла. Разни облици једначине праве, угао између две праве. Кружница и однос праве и кружнице.</p> <p style="text-align: center;">НИЗОВИ</p> <p>Основни појмови о низовима. Аритметички и геометријски низ.</p>

<p>2.МА.1.1.8. Зна и разуме основне логичке и скуповне операције и користи их.</p> <p>2.МА.1.2.2. Израчунава и процењује растојања, обиме и површине геометријских фигура у равни користећи формуле.</p> <p>2.МА.1.2.3. Израчунава и процењује површине и запремине геометријских тела у простору, користећи формуле.</p> <p>2.МА.1.2.4. Користи координатни систем за представљање једноставних геометријских објеката у равни.</p> <p>2.МА.1.2.7. Примењује тригонометрију правоуглог троугла у једноставним реалним ситуацијама.</p> <p>2.МА.1.3.1. Препознаје правилност у низу података (аритметички и геометријски низ...), израчунава чланове који недостају, као и суму коначног броја чланова низа.</p> <p>2.МА.1.3.2. Разуме појам, израчунава вредност, користи и скицира график линеарне, квадратне, степене, експоненцијалне, логаритамске и тригонометријских функција синуса и косинуса.</p> <p>2.МА.1.3.3. Анализира графички представљене функције (одређује нуле, знак, интервале монотоности, екстремне вредности и тумачи их у реалном контексту).</p> <p>2.МА.1.4.6. Примењује основна математичка</p>	<p>- примени услов додира и одреди једначину тангенте кружнице; примени аритметички и геометријски низ у једноставним ситуацијама.</p>	
---	--	--

<p>знања за доношење финансијских закључака и одлука.</p> <p>2.МА.2.1.3. Израчунава вредност израза у коме се појављују и елементарне функције и при томе по потреби користи калкулатор или одговарајући софтвер.</p> <p>2.МА.2.1.8. Решава проблеме који се свode на системе линеарних једначина са највише три непознате.</p> <p>2.МА.2.2.2. Уочава равне пресеке геометријских фигура у простору и рачуна њихову површину.</p> <p>2.МА.2.2.3. Решава једноставне проблеме користећи једначину праве и криве другог реда.</p> <p>2.МА.2.3.3. Уме да скицира графике елементарних функција и да их трансформише користећи транслације и дилатације дуж координатних оса.</p>		
---	--	--

Назив предмета:	Математика
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука
Циљ:	Циљ учења Математике је да ученик, усвајајући математичке концепте, знања, вештине и основе дедуктивног закључивања, развије апстрактно и критичко мишљење, способност комуникације математичким језиком и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.
Разред:	Четврти
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45 минута
Годишњи фонд часова:	70

Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/

СТАНДАРДИ	ИСХОДИ По завршетку овог разреда ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
<p>2МА.1.1.1. Користи природне, целе, рационалне и реалне бројеве, различите записе тих бројева и преводи их из једног записа у други.</p> <p>2МА.1.1.2. Израчунава вредност бројевног израза у коме се појављују сабирање, одузимање, множење, дељење, степеновање и кореновање и при томе по потреби користи калкулатор или одговарајући софтвер.</p> <p>2МА.1.1.3. Примењује правила заокругљивања бројева и процењује вредност израза у једноставним реалним ситуацијама.</p> <p>2МА.1.1.4. Трансформише једноставне алгебарске изразе.</p> <p>2МА.1.1.5. Решава једноставне проблеме који се свде на линеарне и квадратне једначине.</p> <p>2МА.1.1.6. Решава једноставне проблеме који се свде на линеарне неједначине и једноставне квадратне неједначине.</p> <p>2МА.1.1.7. Решава једноставне проблеме који се свде на систем две линеарне једначине са две непознате.</p> <p>2МА.1.1.8. Зна и разуме основне логичке и скуповне операције и користи их.</p> <p>2МА.1.2.4. Користи координатни систем за представљање једноставних геометријских објеката у равни.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - израчуна једноставне граничне вредности функција; - користи основна својства функција (домен, периодичност, парност, монотоност, нуле и знак...); - израчуна извод једноставних функција применом правила диференцирања; - испита ток и скицира график једноставне функције; - примени елементе комбинаторике у једноставним реалним ситуацијама; - примени биномни образац на решавање једноставнијих проблема; - одреди вероватноћу једноставнијег случајног догађаја; - одреди очекивану вредност и дисперзију дискретне случајне величине; 	<p style="text-align: center;">ФУНКЦИЈЕ</p> <p>Важнији појмови и својства реалних функција реалне променљиве. Преглед елементарних функција. Гранична вредност функције. Асимптоте.</p> <p style="text-align: center;">ИЗВОД ФУНКЦИЈЕ</p> <p>Прираштај функције. Извод функције (проблем тангенте и брзине). Основне теореме о изводу, изводи елементарних функција. Испитивање функције и њен график.</p> <p style="text-align: center;">КОМБИНАТОРИКА</p> <p>Основна правила. Варијације. Пермутације. Комбинације (без понављања). Биномни образац.</p> <p style="text-align: center;">ВЕРОВАТНОЋА И СТАТИСТИКА</p> <p>Случајни догађаји. Вероватноћа. Дискретне случајне величине. Популација, обележје и узорак. Очекивана вредност и дисперзија. Прикупљање, сређивање, графичко приказивање и нумеричка обрада података.</p>

<p>2МА.1.3.2. Разуме појам, израчунава вредност, користи и скицира график линеарне, квадратне, степене, експоненцијалне, логаритамске и тригонометријских функција синуса и косинуса.</p> <p>2МА.1.3.3. Анализира графички представљене функције (одређује нуле, знак, интервале монотоности, екстремне вредности и тумачи их у реалном контексту).</p> <p>2МА.1.3.4. У функцијама које су представљене графички или табеларно, анализира, примењује и приближно израчунава брзину промене помоћу прираштаја.</p> <p>2МА.1.4.1. Пребројава и процењује број могућности (различитих избора или начина) у једноставним реалним ситуацијама.</p> <p>2МА.1.4.3. Разуме концепт вероватноће, израчунава и процењује вероватноће догађаја у једноставним ситуацијама.</p> <p>2МА.1.4.4. Графички представља податке у облику дијаграма и табела, анализира податке и њихову расподелу.</p> <p>2МА.1.4.5. Разуме појмове популације и узорка, израчунава и тумачи узорачку средину, медијану и мод.</p> <p>2МА.2.1.3. Израчунава вредност бројевног израза у коме се појављују и елементарне функције и при томе по потреби користи калкулатор или одговарајући софтвер.</p> <p>2МА.2.1.5. Трансформише алгебарске изразе.</p> <p>2МА.2.1.6. Решава проблеме који се свде на једначине у којима се појављују елементарне функције.</p> <p>2МА.2.1.7. Решава квадратне и једноставне рационалне неједначине.</p>	<p>изврши мање статистичко истраживање, обради резултате, прикаже их и интерпретира.</p>	
--	--	--

<p>2.МА.2.3.3. Уме да скицира графике елементарних функција и да их трансформише користећи транслације и дилатације дуж координатних оса.</p> <p>2МА.2.3.4. Решава проблеме користећи основна својства функција (област дефинисаности, периодичност, парност, монотоност...).</p> <p>2МА.2.3.6. Разуме концепт извода функције и примењује га у проблемским ситуацијама.</p> <p>2.МА.2.4.1. Примењује правила комбинаторике за пребројавање могућности (различитих избора или начина).</p> <p>2МА.2.4.3. Разуме концепт дискретне случајне величине и израчунава очекивану вредност, стандардно одступање и дисперзију (варијансу).</p>		
---	--	--

Физика

Назив предмета:	Физика
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука
Циљ:	Циљ учења Физике јесте стицање елементарне функционалне писмености (природно-научне и техничке)и знања о основним физичким законима који описују појаве у природи и својства звука, оспособљавање ученика за примену знања у струци и свакодневном животу, стицање радних навика, одговорности и вештина за самосталани за тимски рад као и формирање основе за даље образовање
Разред:	Први
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 45 минута
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/

СТАНДАРДИ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ТЕМА и кључни појмови садржаја програма
<p>2.ФИ.1.1.1. Описује и објашњава физичке појаве: равномерно праволинијско кретање, равномерно променљиво праволинијско кретање, пренос притиска кроз течности и гасове, пливање тела, механичка осциловања и таласи.</p> <p>2.ФИ.1.1.6. Познаје услове за настајање звука и зна да наведе његова основна својства као механичког таласа.</p> <p>2.ФИ.2.1.1. Описује и објашњава физичке појаве: равномерно кружно кретање, равномерно променљиво кружно кретање, хоризонталан хитац, сударе тела, протицање идеалне течности, појам средње брзине, законе одржања, хармонијске пригушене осцилације.</p> <p>2.ФИ.2.1.4. Познаје основне величине којима се описују механички таласи; користи везе између ових величина за објашњење појава код таласа; објашњава својства звука.</p> <p>2.ФИ.3.1.3. Објашњава појаве везане за принудне осцилације; пригушене осцилације, Доплеров ефекат и слагање таласа; зна да решава сложене задатке о осцилацијама и таласима.</p> <p>2.ФИ.3.1.4. Описује и објашњава физичке појаве: котрљање, равномерно променљиво кружно кретање, пренос механичких таласа кроз течности и гасове, динамичка равнотежа тела,</p>	<p>–користи научни језик физике за описивање физичких појава; –објасни значај и улогу експеримента и теорије у описивању физичких процеса и појава, самостално припреми једноставнији пројекат и изведе одговарајуће физичко истраживање; –описује енергијске трансформације код хармонијских, пригушених и принудних осцилација; –разуме појам механичке резонанције, услове њеног настајања и примену; –описује и објасни звучне таласе и њихове карактеристичне величине; –примењује законе одбијања и преламања звука; – разликује звук, ултразвук и инфразвук и познаје њихову примену; – разликује карактеристике звука (висина, јачина, боја), познаје штетан утицај буке и мере заштите; –компетентан је да користи мерне јединице и дигиталне технологије за мерење јачине и снаге звука; –уочава положај извора звука и удаљеност извора звука од пријемника и процењује начин простирања звука;</p>	<p>1. Физичке основе акустике Хармонијске осцилације (примери). Пригушене осцилације. Принудне осцилације, резонанција. Звук – механички талас. Величине којима се описује таласно кретање и везе међу њима. Брзина звука у различитим срединама, фреквенција и таласна дужина. Опсег фреквенција звука. Инфразвук и ултразвук. Висина тона (праг чујности), јачина тона (акустички притисак, праг бола), боја тона. Мерне јединице, мерење јачине звука и снаге звучних извора. Људско ухо и субјективни осећај јачине звука. Осциловање ваздушног стуба(отвореног на једном или на оба краја). Резонанција код звука. Резонатори. Извори звука. Одрешивање положаја и удаљености извора звука од пријемника. Правац и смер простирања звука од извора. <i>Демонстрациони огледи:</i> – Осциловање звучне виљушке жице(причвршћене на једном или на оба краја),штапова, плоче и мембране. – Осциловање различитих тела(жица,шипки,плоча,мембрана). Осцилације ваздушних стубова. – Својства звучних извора(монокорд, Звучне виљушке,музички инструменти...) – Звучна резонанција(звучна виљушка и мензура).</p> <p>2. Музички инструменти и тонови Музичка скала тонова и музички интервали(односи). Темперирана скала. Начини побуђивања осцилација и њихово појачавање код различитих типова инструмената. Квалитет звука.Шум и тон. Основни</p>

<p>механичка осциловања и таласи; користи уређаје и мерне инструменте за одређивање физичких величина, на пример, коефицијент површинског напона, модул еластичности, фреквенција осциловања звучне виљушке, момент инерције, убрзање куглице која се котрља низ коси жлеб.</p>	<p>–процењује оптимална акустичка својства просторија (запремина, облик просторије, време реверберације). Акустичко обликовање; –процењује и адаптира различите инструменте на основу њихових карактеристика; –примењује стечена знања и повезује звучне појаве са уметничким извођењем на инструментима;</p>	<p>тон и виши хармоници. Прост и сложен тон. Спектралне карактеристике звука. <i>Демонстрациони огледи:</i> – Начин рада метронома. – Побуђивање осциловања код жичаних, дувачких инструмената и удараљки</p> <p>3.Акустика просторија Звучни таласи у просторијама. Апсорпција звука, одбијање звука. Реверберација. Бојење звука(ехо). Глува соба; удари или избијања. Оптималне акустичке особине просторија (запремина, облик просторије, време реверберације). Акустичко обликовање (распоред рефлективних и апсорптивних површина). Постављање звучника. Заштита од буке</p> <p><u>Предлог за пројекат</u> -Историја акустичних инструмената. -Загањеност буком у нашем окружењу</p>
---	---	---

Информатика

Назив предмета:	Информатика
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука
Циљ:	Циљ учења Информатике је стицање знања, овладавање вештинама и формирање вредносних ставова који доприносе развоју информатичке писмености неопходне за даље школовање, живот и рад у савременом друштву. Ученик развија способност апстрактног и критичног мишљења о аутоматизацији послова уз помоћ информационо-комуникационих технологија и развија способност ефективног коришћења технологије на рационалан, етичан и безбедан начин
Разред:	Први
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 45 минута
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	/

Испит:	/
Јавни наступ:	/

СТАНДАРДИ	ИСХОДИ	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
НЕМА	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – објасни улогу ИКТ у свакодневном животу; – разуме изазове коришћења савремених технологија на одговоран и безбедан начин; – илуструје на примерима основне појмове информатике и рачунарства (појам информација и податак); – наведе основне области информатике и рачунарства; – опише најважније догађаје у развоју ИКТ; – направи паралелу између развоја људског друштва и развоја информационо-комуникационих технологија; – безбедно користи дигиталне уређаје; – разликује и користи сервисе Интернета; – приступа Интернету, самостално претражује, проналази информације у дигиталном окружењу и преузима их на свој уређај; – класификује информације са интернета и процењује њихов квалитет и поузданост; – спроводи поступке за заштиту личних података и приватности на Интернету, – познаје карактеристике различитих бројевних система; – преводи број из једног у други бројевни систем; – изводи основне рачунске операције у различитим бројевним системима; – користи јединице за мерење количине података; – објасни начин дигиталног записа података и бинарног записа природних бројева; – уочава разлику између хардвера и софтвера; – наводи основне карактеристике компонената дигиталног уређаја и њихову улогу; – разликује системски од апликативног софтвера; – објасни шта је оперативни систем и која је његова улога; 	<p>ИНФОРМАЦИОНО - КОМУНИКАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ У САВРЕМЕНОМ ДРУШТВУ</p> <p>ИКТ у свакодневном окружењу (уређаји, облици комуникације, услуге).</p> <p>Основни појмови информатике и рачунарства (информације, подаци, информационо-комуникационе технологије, предмет и области информатике и рачунарства).</p> <p>Развој ИКТ (прикупљања, складиштења, обраде, приказивања и преноса података).</p> <p>Друштвени аспекти ИКТ (значај и примена дигиталних уређаја, карактеристике информационог друштва, утицај коришћења дигиталних уређаја на здравље и околину, интелектуална својина, безбедност, заштита личних података, правила понашања).</p> <p>Глобална мрежа (интернет).</p> <p>Сервиси интернета (електронска пошта, веб, друштвене мреже, блогови, форуми, учење, мапе, електронска трговина и банкарство, аудио и видео комуникација).</p> <p>Лепо понашање, право и етика на интернету.</p> <p>Безбедност и приватност на интернету.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – познаје основне типове апликативног софтвера; – разликује појмове и типове лиценци софтвера и садржаја који се деле; – разликује основе елементе графичког корисничког интерфејса; – прилагоди радно окружење кроз основна подешавања; – инсталира и деинсталира корисничке програме; – сачува, модификује и организује податке; – разликује најчешће коришћене типове датотека; – подеси радно окружење текст процесора; – промени језик тастатуре; – примени правила слепог куцања; – врши премештање садржаја између више отворених докумената; – ефикасно и тачно уноси и уређује неформатиран текст; – примењује основне елементе форматирања и структурирања текста; – уређује на елементарном нивоу текст применом нотација за обележавање; – постави напредне текстуалне и нетекстуалне елементе у креирани документ; – познаје основне параметре стилизовања текста на нивоу карактера, параграфа и страница; – користи и креира именоване стилове и модификује их; – користи елементе у тексту који се аутоматски ажурирају; – структурира текст и аутоматски генерише садржај; – познаје структуру, правила и формат која се примењују у форматирању докумената; – припрема документ за штампу и одштампа га; – уређује и приказује слајд презентације; – примењује правила за израду добре презентације; – уређује дизајн позадине и „мастер“ слајда у презентацији; – додаје елементе анимације и интерактивности у презентацију; – користи функционалности намењене сарадничком раду; – припрема документ за штампу и одштампа га; 	
		<p>ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОДАТКА НА РАЧУНАРУ</p>

		<p>Бројевни системи – врсте, карактеристике, превођење. Бројевни системи – основне рачунске операције. Кодирање информација. Кодирање карактера, кодне схеме. Јединице за мерење количине информација. Дигитални рачунари и дигитални запис података (текста, растерске и векторске слике, звука, видеа). Начини приказивања/представљања података и дигиталног записа.</p>
		<p>АРХИТЕКТУРА РАЧУНАРСКОГ СИСТЕМА И ПРОГРАМСКА ПОДРШКА Структура и принцип рада рачунара. Врсте меморије рачунара. Процесор. Матична плоча. Магистрала. Улазно-излазни уређаји. Утицај компоненти на перформансе рачунара. Апликативни софтвер. Системски софтвер. Оперативни систем. Верзије и модификације програма. Дистрибуција програмских производа (комерцијална, дељена (енгл. shareware), јавно доступна (енгл. freeware), пробна (енгл. trial)). Заштита права на интелектуалну својину.</p>
		<p>ОРГАНИЗАЦИЈА ПОДАТАКА И ПРИЛАГОЂАВАЊЕ РАДНОГ ОКРУЖЕЊА Елементи графичко-корисничког интерфејса и интеракција са њима (радна површина, прозори, менији, дугмад, акције мишем или акције на екрану осетљивом на додир, пречице на тастатури, ...). Подешавања оперативног система (подешавање датума и времена, радне површине,</p>

		<p>регионална подешавања, подешавања језика и тастатуре, коришћење и подешавање корисничких налога).</p> <p>Инсталирање и уклањање програма (апликативних програма, драјвера).</p> <p>Рад са документима и системом датотека.</p> <p>Средства и методе заштите рачунара и информација.</p>
		<p>РАД СА ПРОГРАМИМА ЗА ОБРАДУ ТЕКСТА</p> <p>Радно окружење текст-процесора. Једноставнија подешавања радног окружења. Подешавање и промена језика тастатуре („писма“).</p> <p>Правила слепог куцања.</p> <p>Операције са документима (креирање, отварање, чување, затварање).</p> <p>Унос текста и његово једноставно уређивање (ефикасно кретање кроз текст, копирање, премештање, претрага, замена текста).</p> <p>Уређивање текста (страница, маргине, фонт, параграф, листе, прелом, секције)</p> <p>Уметање у текст (специјалних симбола, датума и времена, текстуалних ефеката).</p> <p>Уметање и позиционирање нетекстуалних објеката (слике, дијаграми, и сл.).</p> <p>Уметање табеле у текст.</p> <p>Нумерација страница.</p> <p>Заглавље, подножје, фуснота.</p> <p>Коришћење и израда стилова, генерисање садржаја и индекса појмова.</p> <p>Примери структуре типичних докумената (биографије, молбе, огласи, реферати, матурски радови и сл).</p> <p>Конвертовање у PDF.</p> <p>Штампање докумената.</p>

		<p>РАД СА ПРОГРАМИМА ЗА ИЗРАДУ СЛАЈД ПРЕЗЕНТАЦИЈА</p> <p>Презентације и њихова примена (правила добре презентације, етапе у изради презентација).</p> <p>Подешавање радног окружења програма за израду слајд-презентација. Додавање и форматирање текстуалних и нетекстуалних објеката (графички, звучни, видео, ...).</p> <p>Анимација објеката слајда и прелаза између слајдова.</p> <p>Интерактивна презентација (хипервезе, акциона дугмад).</p> <p>Дизајн позадине и „мастер“ слајда. Приказ презентације.</p> <p>Штампање презентације.</p>
--	--	--

Назив предмета:	Рачунарство и информатика
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука
Циљ:	Циљ учења Информатике је стицање знања, овладавање вештинама и формирање вредносних ставова који доприносе развоју информатичке писмености неопходне за даље школовање, живот и рад у савременом друштву. Ученик развија способност апстрактног и критичног мишљења о аутоматизацији послова уз помоћ информационо-комуникационих технологија и развија способност ефективног коришћења технологије на рационалан, етичан и безбедан начин
Разред:	Други
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 45 минута
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/

ИСХОДИ	ТЕМЕ
По завршетку овог разреда ученик ће бити у стању да:	и кључни појмови садржаја програма
– објасни природу звука;	ИНФОРМАТИКА У МУЗИЦИ Примена рачунара у процесу учења музике – Основна својства звука;

<ul style="list-style-type: none"> – наведе основне компоненте хардвера за рад са музиком; – користи софтверске алате за рад са музиком; – разликује основне елементе табеле; – разлику је типове података; – унесе и мења податке у табеле; – манипулише елементима табеле; – користи формуле за израчунавање статистика; – користи апсолутно и релативно адресирање; – врши основно форматирање табеле; – сортира и филтрира податке по задатом критеријуму; – примењује условно форматирање; – представи визуелно податке на одговарајући начин; – форматира табеле и одштампа их; – објасни принципе растерске и векторске графике и модела приказа боја; – креира растерску слику у изабраном програму; – креира векторску слику у изабраном програму; – користи алате за уређивање и трансформацију слике; – оптимизује креирану слику за приказ на различитим медијима; – одабере одговарајући формат записа слика; 	<p style="text-align: center;">– Формати звучних записа и њихова конверзија.</p> <p>Хардвер за рад са музиком</p> <ul style="list-style-type: none"> – Музичке картице, микрофони, MIDI клавијатура /електрични клавир, звучници/ слушалице; – Инсталирање хардвера. <p>Софтверски алати за рад са музиком.</p> <p style="text-align: center;">ПРОГРАМИ ЗА ТАБЕЛАРНА ИЗРАЧУНАВАЊА</p> <p>Основни појмови (прикупљање података, њихово табеларно и графичко приказивање на разне начине, као и читање и тумачење таквих приказа). Основни појмови о програмима за рад са табелама (структура документа, формати датотека). Подешавање радног окружења (палете алатки, пречице, леђир, поглед, зум) додавање, брисање, премештање и преименовање радних листова. Уношење различитих типова података у табелу (појединачни садржаји ћелија и аутоматске попуне). Подешавање димензија, премештање, фиксирање и сакривање редова и колона. Примена основних аритметичких операција и уграђених функција за креирање формула. Форматирање ћелија (број децималних места, датум, валута, проценат, поравнање, прелом, оријентација, спајање ћелија, фонт, боја садржаја и позадине, стил и боја рама ћелије). Копирање формула, релативно и апсолутно референцирање ћелија. Сортирање и филтрирање. Условно форматирање табела. Намена различитих типова графикона, приказивање података из табеле помоћу графикона. Припрема документа за штампање.</p> <p style="text-align: center;">РАЧУНАРСКА ГРАФИКА</p> <p>Карактеристике рачунарске графике (пиксел, резолуција, <i>RGB</i> и <i>CMYK</i> модели приказа боја, растерска и векторска графика). Рад у програму за растерску графику. Рад у програму за векторску графику.</p>
---	--

Назив предмета:	Рачунарство и информатика
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука

Циљ:	Циљ учења Информатике је стицање знања, овладавање вештинама и формирање вредносних ставова који доприносе развоју информатичке писмености неопходне за даље школовање, живот и рад у савременом друштву. Ученик развија способност апстрактног и критичног мишљења о аутоматизацији послова уз помоћ информационо-комуникационих технологија и развија способност ефективног коришћења технологије на рационалан, етичан и безбедан начин.
Разред:	Трећи
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 45 минута
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/

<p style="text-align: center;">ИСХОДИ</p> <p>По завршетку овог разреда ученик ће бити у стању да:</p>	<p style="text-align: center;">ТЕМЕ</p> <p style="text-align: center;">и кључни појмови садржаја програма</p>
<ul style="list-style-type: none"> – унесе и едитује нотни запис; – врши основне манипулације над нотним записом; – разликује формате звучног записа и прави поделу на компримоване и некомпримоване; – врши основне манипулације над звучним записом; <p>врши конверзију између различитих формата звучних записа;</p>	<p style="text-align: center;">УНОШЕЊЕ И ЕДИТОВАЊЕ НОТНОГ ЗАПИСА СА ТАСТАТУРЕ</p> <p>Упознавање програма и подешавање радне површине. Форматирање документа – партитуре (рад на документу): одабир инструмената, уношење и уређивање нота, метрономске ознаке и темпо, одређивање или промена такта, кључа и тоналитета. Триоле и друге неправилне нотне групе, артикулација, динамика, транспозиција.</p> <p>Уношење текста и графике (уређивање текста, симбола, инструмената, акорда).</p> <p>Издвајање или додавање штима у партитури.</p> <p>Репродукција (Play) и њено подешавање: Mixer, Volume, Tempo;</p> <p>Скенирање партитура и њихов унос у Musescore;</p> <p>Употреба MIDI клавијатуре.</p> <p>Употреба микрофона.</p> <p>Снимање штима као аудио и MIDI снимка.</p> <p>Увоз датотека прављених у другим програмима за нотацију (нпр. Sibelius,Finale,...).</p> <p>Штампање штимова и партитура.</p> <p style="text-align: center;">ЕКСПЕРИМЕНТИ СА ЗВУКОМ</p> <p>Физичке карактеристике звука.</p> <p>Појам дигитализације звука.</p> <p>Процес производње звука код музичких картица.</p> <p>Звук музичких синтисајзера – MIDI запис (*.mid, *.kar, итд.).</p> <p>Формати за чување звучних записа у рачунарима.</p>

	<p>MIDI формат и MIDI језик. Разлика између wav и MIDI формата. Конверзија између различитих формата звучних записа. Дигитална обрада звука:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Концепт DAW програма; – Снимање и обрада звука; – Аудио ефекти; – Примена виртуелних инструмената; – Примена пакета звукова (Sample packs).
--	---

Назив предмета:	Рачунарство и информатика
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука
Циљ:	Циљ учења Информатике је стицање знања, овладавање вештинама и формирање вредносних ставова који доприносе развоју информатичке писмености неопходне за даље школовање, живот и рад у савременом друштву. Ученик развија способност апстрактног и критичног мишљења о аутоматизацији послова уз помоћ информационо-комуникационих технологија и развија способност ефективног коришћења технологије на рационалан, етичан и безбедан начин
Разред:	Четврти
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 45 минута
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/

ИСХОДИ	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
По завршетку овог разреда ученик ће бити у стању да:	
<ul style="list-style-type: none"> – разликује формате видео записа; – врши основне манипулације са видео записом; – врши конверзију између различитих формата видео записа; 	<p style="text-align: center;">РАД СА ВИДЕО ЗАПИСОМ</p> <p>Манипулација са видео записом у одабраном програму:</p> <ul style="list-style-type: none"> – пребацивање видео материјала на рачунар; – покретање и радни прозор

<ul style="list-style-type: none"> – креира видео клип са импортованим мултимедијалним материјалом; – креира видео клип за веб и поставља на веб страницу; – креира једноставни веб-сајт на основу готових веб решења; 	<p>програма за обраду видео записа;</p> <ul style="list-style-type: none"> – увоз материјала и креирање пројекта; – чување видео записа на рачунару. <p>Монтажа говора и музике у видео запису. Конверзија видео формата. Креирање видео клипова за веб странице. Постављање (<i>Upload</i>) видео клипова на веб страницу.</p> <p style="text-align: center;">ГОТОВА ВЕБ ДИЗАЈН РЕШЕЊА</p> <p>Готова веб дизајн решења (<i>WordPress, Weebly, Wix...</i>). Блог, вики, електронски портфолио.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – креира статичку веб-страницу коришћењем <i>HTML</i>-а; – стилизује веб-страницу коришћењем <i>CSS</i>-а. 	<p style="text-align: center;">ВЕБ ДИЗАЈН</p> <p>Универзални принципи Веб дизајна. Основе <i>HTML</i>-а, основни елементи и атрибути. Стилови (<i>CSS</i>), основни селектори, својства и вредности.</p>

Физичко и здравствено васпитање

Назив предмета:	Физичко и здравствено васпитање
Службени гласник:	(„Службени гласник РС – Просветни гласник”, број 4/20)
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука
Циљ:	Циљ учења предмета Физичко и здравствено васпитање је да ученик континуирано развија знања, физичке способности и моторичке вештине у складу са вредностима физичког вежбања, потребама за очување и унапређивање здравља и даљег професионалног развоја.
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 (за сва 4 разреда) 45 минута
Годишњи фонд часова:	70 + 70 + 70 + 66 (укупно за 4 године: 276)
Смотра:	/
Испит:	/

Први разред

ИСХОДИ По завршетку првог разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА		САДРЖАЈИ
- сврсисходно примењује вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; - упореди и анализира резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак; - планира и примењује усвојене моторичке вештине у свакодневном животу; - игра један народни и један друштвени плес; - примењује и поштује основе принципе вежбаоног процеса и правила тимских и спортских игара; - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; - навија фер; - разликује различите типове физичке активности; - примењује одговарајуће вежбе у складу са сопственим могућностима и потребама; - препозна ниво оптерећења током вежбања; - уочи грешаке у извођењу покрета и кретања; - учествује на одељењском, разредном и другим такмичењима и/или	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ		Тестирање ученика. Кондициона припрема ученика: <ul style="list-style-type: none"> - вежбе за развој снаге; - вежбе за развој покретљивости; - вежбе за развој издржљивости; - вежбе за развој брзине; - вежбе за развој координације.
			Атлетика
	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИЦИПЛИНЕ	Спортска гимнастика	Вежбе на тлу Основни садржаји Провера савладаности елемената гимнастике из основне школе. Вага претклоном и заножем и спојено, одразом једне ноге колут напред. Став на шакама, издржај, колут напред. Два повезана предмета странце удесно (улево). Проширени садржаји Премет странце са окретом за 180° „рондат“. Колут назад до става о шакама. Премет напред. Прескок Згрчка. Разношка. Кругови(дохватни) За ученике : <ul style="list-style-type: none"> - вучењем вис узнето; - вис стражњи, издржај; - вучењем вис узнето;

<p>спортско-рекреативним манифестацијама за које се школа определи;</p> <ul style="list-style-type: none"> - помаже организацији школских спортских манифестација; - користи могућности за свакодневну физичку активност у окружењу и редовно вежба у складу са својим потребама; - примени принципе здраве исхране; - примењује правила безбедности у различитим физичким активностима у школи и ван школе; - у групним активностима ради на остваривању заједничких циљева; - решава конфликте на социјално прихватљив начин; - при вежбању и кретању уочи и негује естетске вредности; - коригује последице дуготрајне седентарне активности, положаје, покрете и кретања који имају негативан утицај на здравље применом физичког вежбања; - поштује здравствено-хигијенска и еколошка правила вежбању; - редовно контролише своје здравље; - повезује штетан утицај које психоактивне супстанце имају на здравље. 			<ul style="list-style-type: none"> - спуст у вис предњи. <p>За ученице:</p> <ul style="list-style-type: none"> - уз помоћ суножним одскоком наскок у згиб; - њих у згибу/уз помоћ; - спуст у вис стојећи. <p style="text-align: center;">Разбој</p> <p>За ученике:</p> <p>Основни садржаји</p> <p>Паралелни разбој.</p> <p>Њих у упору.</p> <p>Саскоци.</p> <p>Састав.</p> <p>Проширени садржаји</p> <p>Њих у упору, њих и зањихом склек;</p> <p>њих и предњихом упор, зањих, предњихом склек, зањихом упор, саскок са окретом за 180°.</p> <p>Предношка (окрет према притки).</p> <p>За ученице двовисински разбој или једна притка вратила :</p> <ul style="list-style-type: none"> - наскок у упор на н/п (или узмак замахом једне ноге); - премах одножно десном/левом ногом до упора јашућег; - прехват у потхват упорном руком (до предножне) и спојено одножењем заножне премах, саскок са окретом за 90° (одношка), завршити боком према притки. <p style="text-align: center;">Вратило – дохватно</p> <p>За ученике:</p> <p>Основни садржаји</p> <p>Суножним одразом узмак.</p> <p>Саскок замахом у назад.</p> <p>Проширени садржај</p> <p>Ковртљај назад из упора.</p> <p style="text-align: center;">Греда</p> <p>За ученице:</p> <p>Основни садржаји</p>
---	--	--	--

			<p>Вежба на ниској греди од елемената предвиђених у основној школи.</p> <p>Висока греда ходање са различитим гимнастичким елементима.</p> <p>Проширени садржаји</p> <p>Састав на греди.</p> <p>Коњ са хватаљкама</p> <p>За ученике:</p> <p>Проширени садржај</p> <p>Премах одножно десном напред, замах улево, замах удесно, замах улево и спојено премах левом напред, премах десном назад, замах улево, замах удесно и спојено премахом десне; саскок са окретом за 90° улево до става на тлу, леви бок према коњу.</p>
		Физичка активност по избору	<p>Понављање и утврђивање раније обучаваних елемената технике.</p> <p>Проширивање и продубљавање техничко-тактичких способности ученика.</p> <p>Учествовање на такмичењима на нивоу одељења.</p>
		Плес и ритмика	<p>Основни садржаји</p> <p>Народно коло „Моравац”.</p> <p>Енглески валцер.</p> <p>Проширени садржаји</p> <p>Народна кола и плесови по избору.</p> <p>Ритмички елементи и вежбе по избору.</p>
		Полигони	<p>Кобиновани полигон у складу са реализованим моторичким садржајима.</p>
		ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Физичко образовање

			<ul style="list-style-type: none"> - разгибавање, - дисање, - дозирање вежбања, - смиривање организма. <p>Основне моторичке способности. Правила спортских игара и дисциплина. Безбедност у вежбању.</p>
		Здравствен а култура	<p>Појам здравља. Физичко вежбање у функцији унапређивања здравља и превенције болести. Болести које настају услед неправилног одржавања личне хигијене и нередовне физичке активности. Значај редовних лекарских прегледа. Уравнотежена и здрава исхрана. Психоактивне суспенције и недозвољена средства.</p>

Други разред

ИСХОДИ	ТЕМЕ / САДРЖАЈИ
<p>На крају прог разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – правилно примењује вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – упореди и анализира резултате тестирања са вредностима за свој узраст; – сагледа сопствени моторички статус и уз помоћ наставника примени вежбања у циљу његовог побољшања; – примењује усвојене моторичке вештине у различитим животним ситуацијама; – игра један народни и један друштвени плес; – примењује и поштује основе принципе вежбаоног процеса. уз помоћ наставника примњује основне методе за развој моторичких способности; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – препозна и реши конфликтну ситуацију; – примењује одговарајуће вежбе у складу са сопственим могућностима и потребама; 	<p>ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ Тестирање ученика. Примена националне батерије тестова. Кондициона припрема ученика. МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИЦИПЛИНЕ Атлетика Усавршавање технике атлетских дисциплина – трчања, скокова удаљ и увис и бацања. Четворобој. Спортска гимнастика Основни садржаји Вежбе на тлу. Прескоци и скокови. Вежбе у упору. Вежбе у вису. Греда. Гимнастички полигон. Проширени садржаји Вежбе на тлу – сложенији састав. Висока греда. Прескок.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – уз помоћ наставника коригује грешке у извођењу покрета и кретања; – учествује на одељењском, разредном и другим такмичењима; – помаже у организацији школских спортских манифестација; – користи могућности за свакодневну физичку активност и редовно вежба; – повеже принципе здраве исхране и вежбање; – примењује правила безбедности у различитим физичким активностима; – решава конфликте на социјално прихватљив начин; – коригује последице дуготрајне седентарне активности, полагаје, покрете и кретања који имају негативан утицај на здравље применом физичког вежбања; – редовно контролише своје здравље; – разликује позитиван и негативан утицај вежбања за репродуктивно здравље; повеже штетан утицај које енергетски напитци, психоактивне супстанце и недеозвољена средства имају на здравље. 	<p>Коњ са хватаљкама. Вежбе у упору – сложенији састав. Вежбе у вису – сложенији састав. Спортске игре и активности по избору Спортске игре, рукомет, кошарка, одбојка, фудбал Проширивање и продубљавање техничко-тактичких способности ученика. Активности по избору Аеробик и други фитнес програми, стони тенис, бадминтон и др. Плес и ритмика Народно коло „Моравац”. Бечки валцер. Народне игре и Плес из средине у којој се школа налази. Народна кола и плесови по избору. Ритмички елементи и састави. Полигони Комбиновани полигон у складу са савладаним моторичким садржајима. ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА Физичко образовање Правила и принципи вежбања. Основни методи развоја моторичких способности (снага, брзина, издржљивост, покретљивост). Тактика игре. Безбедност у вежбању. Улога физичке оспособљености и моторичких зања у ванредним ситуацијама Примена информационах технологија у физичкој активности. Здравствена култура Физичко вежбање у функцији унапређивања здравља, репродуктивног здравља и превенције болести. Недовољна физичка активност као један од ризика у настанку болести. Значај редовних лекарских прегледа и физичка активност. Исхрана и вежбање – последице неадекватних дијета и дијететских производа. Ризици од конзумирања енергетских напитака, психоактивних супстанци и недеозвољених средстава.</p>
--	--

Трећи разред

ИСХОДИ На крају прог разреда ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ / САДРЖАЈИ
– бира и примењује вежбе, разноврсна природна и изведена кретања;	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ Тестирање ученика

<ul style="list-style-type: none"> – анализира и упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст; – сагледа сопствене моторичке и функционалне и примени вежбања у циљу њиховог побољшања; – сврсисходно примени усвојене моторичке вештине у различитим животним ситуацијама; – игра народни и друштвени плес; – примени основне принципе тренажног процеса и основне методе унапређивања моторичких способности; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – решава конфликтне ситуације; – примени одговарајуће вежбе у складу са могућностима и потребама; – самостално коригује грешке у извођењу покрета и кретања; – учествује на одељењском, разредном и другим такмичењима; – помаже и учествује у организацији школских спортских манифестација; – користи могућности за свакодневну физичку активност; – усклади исхрану са вежбањем; – примењује правила безбедности у различитим физичким активностима и преноси их друге учеснике у вежбању; – коригује последице дуготрајне седентарне активности, положаје, покрете и кретања који имају негативан утицај на здравље применом физичког вежбања; – редовно контролише своје здравље; – разликује позитиван и негативан утицај вежбања за репродуктивно здравље и примењује мере предострожности код себе и других; – не конзумира енергетске напитке, психоактивне и фармаколошке супстанце и друга недозвољена средства која имају штетан утицај на организам. 	<p>Кондициона припрема ученика (снага, брзина, издржљивост, гипкост, координација) Израда програма вежбања унапређивања моторичких способности МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ Атлетика Усавршавање технике атлетских дисциплина – трчања, скокова удаљ и увис и бацања Четворобој Спортска гимнастика Основни садржаји Вежбе на тлу Прескоци и скокови Вежбе у упору Вежбе у вису</p> <p>Греда Гимнастички полигон Проширени садржаји Вежбе на тлу – сложенији састав Висока греда Прескок Коњ са хваталкама Вежбе у упору – сложенији састав Вежбе у вису – сложенији састав Спортске игре и активности по избору Спортске игре Рукомет, кошарка, одбојка, фудсал Проширивање и продубљавање техничко-тактичких способности ученика. Активности по избору Аеробик и други фитнес програми, стони тенис, бадминтон, оријентиринг, борења и др. Плес и ритмика Народн коло „Ужичко коло” Бечки валцер – усавршавање „Rock n roll” Народне игре и плес из средине у којој се школа налази Народна кола и плесови по избору Ритмички елементи и састави Полигони Комбиновани полигон у складу са савладаним моторичким садржајима</p>
---	---

Четврти разред

<p style="text-align: center;">ИСХОДИ</p> <p>На крају прог разреда ученик ће бити у стању да:</p>	<p style="text-align: center;">ТЕМЕ / САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – бира и примењује вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – анализира и упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст; – сагледа сопствене моторичке и функционалне и примени вежбања у циљу њиховог побољшања; – сврсисходно примени усвојене моторичке вештине у различитим животним ситуацијама; – игра народне и друштвене плесове; – примени основне принципе тренажног процеса и основне методе унапређивања моторичких способности; – изради индивидуални програм вежбања; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – решава конфликтне ситуације; – примени одговарајуће вежбе у складу са могућностима и потребама; – учествује на одељењском, разредном и другим такмичењима; – помаже и учествује у организацији школских спортских манифестација; – користи могућности за свакодневну физичку активност; – усклади исхрану са вежбањем; – примењује правила безбедности у различитим физичким активностима и преноси их друге учеснике у вежбању; – коригује последице дуготрајне седентарне активности, положаје, покрете и кретања који имају негативан утицај на здравље применом физичког вежбања; – сагледа узроке и последице девијантог понашања на спортским приредбама; – редовно контролише своје здравље; – разликује позитиван и негативан утицај вежбања за репродуктивно здравље и примењује мере предострожности код себе и других; – одупре изазовима конзумирања енергетских напитака, психоактивних и фармаколо- 	<p>ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ</p> <p>Тестирање ученика</p> <p>Кондициона припрема ученика (снага, брзина, издржљивост, гипкост, координација)</p> <p>Примена природних и изведених облика кретања у функцији развоја физичких способности</p> <p>МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ</p> <p>Атлетика</p> <p>Усавршавање технике атлетских дисциплина – трчања, скокова удаљ и увис и бацања</p> <p>Атлетско одељенско такмичење</p> <p>Спортска гимнастика</p> <p>Основни садржаји</p> <p>Вежбе на тлу</p> <p>Гимнастички полигон</p> <p>Проширени садржаји</p> <p>Вежбе на справама и тлу</p> <p>Спортске игре и активности по избору</p> <p>Спортске игре</p> <p>Рукомет, кошарка, одбојка, фудсал – игра</p> <p>Активности по избору</p> <p>Аеробик, пилатес и други фитнес програми, стони тенис, бадминтон, оријентиринг, борења и др.</p> <p>Плес и ритмика</p> <p>Припрема за матурски плес</p> <p>Ритмички елементи и састави</p> <p>Полигони</p> <p>Комбиновани полигон у складу са савладаним моторичким садржајима</p> <p>ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА</p> <p>Физичко образовање</p> <p>Основни принципи тренинга и израда индивидуалних програма вежбања</p> <p>Фитнес програми</p> <p>Безбедност у вежбању</p> <p>Значај физичке оспособљености и моторичких знања за сналажење у ванредним ситуацијама</p> <p>Социолошки аспекти навијања у спорту</p> <p>Значај физичке оспособљености за рад, одбрану и послове у физичком васпитању, рекреацији и спорту</p> <p>Примена информационах технологија у физичком вежбању, спорту и рекреацији</p>

шких супстанци и других недозвољених средстава. – адекватно реагује при пружању прве помоћи себи или другом лицу.	Здравствена култура Здравље, репродуктивно здравље, превенција болести и физичко вежбање Хипокинезија и њене последице на здравље Редовни лекарски прегледи као мера смањења ризика у вежбању и тренингу Последице неадекватних дијета и употреба дијететских производа Правилна употреба додатака исхрани Последице конзумирања енергетских напитака, психоактивних супстанци и недозвољених средстава Основе прве помоћи
--	---

Грађанско васпитање

Назив предмета:	Грађанско васпитање
Службени гласник:	(„Службени гласник РС – Просветни гласник”, број 4/20),
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука
Циљ:	Циљ учења изборног програма <i>грађанско васпитање</i> је да ученик, изучавајући различите друштвене појаве и процесе, постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 (за сва 4 разреда) 45 минута
Годишњи фонд часова:	35 + 35 + 35 + 33 (укупно: 138)
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/

Први разред

ИСХОДИ На крају прог разреда ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – учествује у доношењу правила понашања у групи и поштује их; – препозна појаве које угрожавају безбедност младих; – повезује угрожавање права младих са угрожавањем њихове безбедности; – процени када му треба помоћ јер му је угрожена 	БЕЗБЕДНОСТ МЛАДИХ	<p>Увод у програм.</p> <p>Безбедносне претње, ризици, изазови за младе.</p> <p>Последице угрожене безбедности младих.</p> <p>Да ли је наше друштво безбедно?</p> <p>Како млади могу да се заштите од небезбедних ситуација?</p> <p>Породица као безбедно или небезбедно место за младе.</p> <p>Школа као безбедно или небезбедно место за младе.</p>

<p>безбедност и зна коме да се обрати;</p> <ul style="list-style-type: none"> – понаша се на начин којим се не угрожавају ни сопствена ни туђа безбедност; – предлаже активности које доприносе повећању безбедности младих; – критички разматра утицај медија на безбедност младих; 		<p>Друштвене мреже као безбедан или небезбедан простор за младе.</p> <p>Која се права младих угрожавају у ситуацијама које нису безбедне?</p> <p>Безбедност младих некада и сад. Има ли разлике?</p> <p>Какав је утицај медија на безбедност младих?</p> <p>Ко је одговоран за безбедност младих?</p>
<ul style="list-style-type: none"> – објасни на примеру процесе глобализације; – критички разматра предности и недостатке глобализације; – повезује процесе глобализације са степеном остварености људских права; – објасни на примеру улогу међународних организација у процесу глобализације; – критички разматра утицај медија у процесу глобализације; – наведе основне захтеве антиглобалистичких покрета. 	<p>ГЛОБАЛИ- ЗАЦИЈА</p>	<p>Шта је глобализација? Које су њене вредности? У којим све областима живота се одвијају процеси глобализације.</p> <p>Предности и недостаци глобализације.</p> <p>Како мале државе као што је наша, могу сачувати идентитет у глобалном друштву?</p> <p>Економска фокусираност глобализације на супрот социјалним и политичким правима.</p> <p>Међузависност глобализације и остварености људских права.</p> <p>Глобализација и проблем концентрације новца и моћи код малог броја људи.</p> <p>Улога медија у процесу глобализације. Да ли је могућа глобализација без медија?</p> <p>Глобализација и потрошачко друштво. Најпознатији светски брендови и њихове поруке младима.</p> <p>Каква је улога међународних организација у процесу глобализације (УН, ЕУ, Савет Европе, УНИЦЕФ, УНЕСКО, СТО, ММФ, Светска банка)?</p> <p>Култура, спорт, уметност и процес глобализације.</p> <p>Који су аргументи антиглобалистичког покрета и за шта се он залаже?</p>

Други разред

<p>ИСХОДИ</p> <p>На крају прог разреда ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ТЕМЕ / САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – испољава у свом понашању толеранцију према различитости; – доведе у везу личне особине као димензије различитости и дискриминацију; – превиђа последице одрастања деце миграната у условима 	<p>СВИ РАЗЛИЧИТИ, А СВИ РАВНОПРАВНИ</p> <p>Лични и друштвени идентитет.</p> <p>Социјална дистанца</p> <p>Осетљиве друштвене групе.</p> <p>Искљученост наспрам укључености у друштво.</p> <p>Дискриминација.</p> <p>Родно засновано насиље.</p>

<p>одвојености од породице, дома, отаџбине;</p> <ul style="list-style-type: none"> – наведе облике дискриминације; – разликује ситуације укључености наспрам искључености у друштвени живот заједнице; – аргументује значај супротстављања различитим врстама стереотипа и предрасуда; – разликује интеркултуралност од мултикултуралности; – аргументовано дискутује о родној равноправности и родно заснованом насиљу у свету и Србији; – наведе неколико невладиних организација које се баве питањима заштите људских права и циљеве њихових активности; – наведе најзначајније институције и документа у Србији и Европској унији које се баве заштитом равноправности; – доводи у везу слободу медија и развој демократије; – препознаје примере говора мржње у медијима; – критички разматра питање цензуре и сензационализма у медијима, границе између права на информисање и права на заштиту приватности; – наведе принципе новинарске етике; – критички се односи према комерцијалним програмима у медијима; – препозна примере манипулације информацијама у медијима; – предвиђа у ком правцу ће се медији у будућности развијати. 	<p>Борба жена за равноправност. Повереник за заштиту равноправности.</p> <p>Стереотипи, аутостереотипи, хетеростереотипи, предрасуде, стигматизације, сегрегација.</p> <p>Ејдизам.</p> <p>Особе другачије сексуалне оријентације и њихова права.</p> <p>Особе са инвалидитетом.</p> <p>Националне мањине. Интеркултуралност и мултикултуралност.</p> <p>Невладине организације.</p> <p>МЕДИЈИ ЗА ГРАЂАНЕ И ГРАЂАНИ ЗА МЕДИЈЕ</p> <p>Слобода и одговорност медија. Професионална етика новинара.</p> <p>Говор мржње у медијима.</p> <p>Цензура медија.</p> <p>Стереотипи у медијима.</p> <p>Информације од јавног значаја.</p> <p>РТС медијски јавни сервис Србије.</p> <p>Он лајн медији.</p> <p>Заступљеност осетљивих друштвених група у медијима.</p> <p>Истраживачко новинарство.</p> <p>Сензационализам у медијима.</p> <p>Комерцијални програми</p>
---	--

Трећи разред

<p style="text-align: center;">ИСХОДИ</p> <p>На крају прог разреда ученик ће бити у стању да:</p>	<p style="text-align: center;">ТЕМЕ / САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – наведе карактеристике људских права; – критички разматра механизме надзора поштовања људских права и санкционисања њиховог кршења; – опише контекст и начин борбе неког од истакнутих бораца за људска права у 	<p style="text-align: center;">ЉУДСКА ПРАВА, ГРАЂАНИ И ДЕМОКРАТИЈА</p> <p>Карактеристике људских права.</p> <p>Развој људских права.</p> <p>Међународни механизми надзора поштовања људских права и санкционисања њиховог</p>

<p>прошлости или садашњости;</p> <ul style="list-style-type: none"> – образложи значај учешћа грађана на изборима и референдумима; – наведе пример успешне грађанске иницијативе и показује спремност да учествује у таквим активностима; – на изабраном примеру грађанске непослушности опише контекст настанка и последице до којих је довела; – изрази позитиван став према грађанској солидарности и волонтеризму; – препозна појаве корупције и наведе начине њеног сузбијања; – наведе показатеље недостатка културе људских права; – доведе у везу угрожавање мира са људским правима; – наведе примере кршења хуманитарног права у прошлости и садашњости; – критички разматра економске политике са становишта наоружања и претњи миру; – образложи значај антиратног грађанског активизма и наведе пример; – наведе примере насилног екстремизма и начине на који се регрутују деца и млади; – критички разматра проблем насиља у спорту и изражава негативан став према њему; – наведе показатеље светског мира и државе најнижег и највишег индекса; – критички процењује изазове и претње миру у будућности; – у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима и комуницира на конструктиван начин; – у сарадњи са другим ученицима учествује у дизајнирању и спровођењу истраживања и пројекта; – прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање и пројекат, користећи ИКТ и друге ресурсе на безбедан начин; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима; – процени сопствени допринос и других чланова у раду групе. 	<p>кршења.</p> <p>Могућности и начини учешћа грађана у демократском друштву.</p> <p>Грађанска солидарност и волонтеризам.</p> <p>Корупција и демократија.</p> <p>Култура људских права.</p> <p>МИР И ПРЕТЊЕ МИРУ</p> <p>Мир као људско право.</p> <p>Међународно хуманитарно право.</p> <p>Економске политике наоружавања.</p> <p>Антиратни грађански активизам.</p> <p>Насилни екстремизам.</p> <p>Насиље у спорту.</p> <p>Индекс светског мира.</p> <p>Изазови и претње миру – поглед у будућност.</p>
--	---

Четврти разред

ИСХОДИ	ТЕМЕ / САДРЖАЈИ
---------------	------------------------

<p>На крају прог разреда ученик ће бити у стању да:</p>	
<p>доведе у везу сиромаштво и друштвену неједнакост са степеном остварености људских права;</p> <ul style="list-style-type: none"> – критички разматра проблеме незапослености и економске миграције; – препозна примере мобинга и наведе коме се треба обратити за помоћ; – образложи значај удруживања радника и борбе за њихова права; – идентификује примере дискриминације и експлоатације у области рада; – аргументовано дискутује о проблемима доступности хране, пијаће воде, образовања и здравствене заштите у савременом свету; – изрази позитиван став према афирмативним мерама у образовању осетљивих група и образложи њихов значај за социјални и економски развој друштва; – идентификује вредности на којима почива право на живот у здравој животној средини; – образложи значај Програма одрживог развоја до 2030. године; – аргументовано дискутује о одговорности различитих друштвених актера за еколошке проблеме настале услед људске активности; – примерима илуструје успешне акције удружења која се баве очувањем животне средине и добробити животиња у свету и нашој земљи; – разликује релевантне и поуздане информације од манипулације информацијама о еколошким проблемима; – рационално користи природне и енергетске ресурсе; – предлаже активности којима се може постићи здравија животна средина и бољи квалитет живота људи, животиња и биљака; – у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; – у сарадњи са другим ученицима учествује у дизајнирању и спровођењу истраживања и пројекта; 	<p style="text-align: center;">ЕКОНОМСКА И СОЦИЈАЛНА ПРАВА</p> <p>Економска и социјална права као елемент достојанственог живота. Сиромаштво и друштвена неједнакост. Право на рад. Дискриминација у области рада. Експлоатација деце у свету рада. Концепт државе благостања. Доступност хране, пијаће воде, образовања и здравствене заштите. Образовање и економски развој и животни стандард.</p> <p style="text-align: center;">ПРАВО НА ЗДРАВУ ЖИВОТНУ СРЕДИНУ</p> <p>Вредности на којима почива право на живот у здравој животној средини. Програм одрживог развоја до 2030. године. Одрживи развој у законодавству и пракси наше земље. Одговорност за еколошке проблеме настале услед људске активности. Учешће грађана у активностима за очување животне средине и добробити животиња.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање и пројекат користећи ИКТ и друге ресурсе на безбедан начин; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима; – процени сопствени допринос и других чланова у раду групе. 	
--	--

Верска настава

Назив предмета:	Верска настава – православни катихизис
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука
Циљ:	Циљ верске наставе, као изборног предмета, у оквиру средњошколског образовања и васпитања јесу да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и верских заједница које живе и делају на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Притом упознавање ученика са вером и духовним искуствима сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице треба да се остварује у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и философских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.
Разред:	Први
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 45 минута
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/

ИСХОДИ	ТЕМЕ
По завршетку овог разреда ученик ће бити у стању да:	и кључни појмови садржаја програма
<ul style="list-style-type: none"> • моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног 	I - УВОД 1. Специфичности наставе

<p>катихизиса у току 1. године средњошколског или гимназијског образовања;</p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да уочи какво предзнање има из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања; • бити мотивисан да похађа часове православног катихизиса. 	<p>Православног катихизиса у средњој школи и гимназијама;</p> <p>2. Понављање кључних појмова и садржаја обрађених у основној школи</p>
<ul style="list-style-type: none"> • моћи да наведе неке од примера Откривења Бога у Библији; • моћи да разуме и тумачи значење израза homo religiosus; • моћи да препозна изразе вере у Свету Тројицу у богослужбеним текстовима; • моћи да препозна изразе вере у Бога као Творца у богослужбеним текстовима; • моћи да разуме да се Бог из љубави открива човеку, позивајући га у заједницу; • бити подстакнут да непосредније учествује у богослужењу Цркве; • моћи да промишља о личној одговорности у односу према Богу и ближњима; • моћи да разуме да се Божје Откривење дешава и данас у Цркви и свету; • моћи да просуђује и препознаје сведочанства вере у свом животу. 	<p>II – БОГ ОТКРИВЕЊА</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Творевина сведочи о Творцу 4. Човек – боготражитељ 5. Откривење – позив у заједницу 6. Бог Откривења – Света Тројица 7. Из молитвеног богословља Цркве
<p>моћи да увиди разлику између знања које се односи на ствари и познања које се односи на личности;</p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да препозна да је вера слободан избор човека и да се сведочи личним животом; • моћи да објасни да је богопознање у православном искуству плод личне, слободне заједнице човека с Богом; • моћи да објасни да се вером живи кроз Литургију и подвиг. 	<p>III - ВЕРА, ЗНАЊЕ И БОГОПОЗНАЊЕ</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Вера и поверење 9. Вера у Старом и Новом Завету 10. Бог се познаје љубављу 11. Вера и живот („Вера без дела је мртва...”) 12. Из молитвеног богословља Цркве (систематизација теме)
<ul style="list-style-type: none"> • моћи да увиди да хришћанин постоји превасходно као члан конкретне литургијске заједнице; • моћи да опише живот парохијске заједнице; • моћи у основним цртама да објасни да се учешћем у литургијском сабрању ступа на пут богопознања; • моћи да продискутује о православном схватању Цркве; • моћи да схвати да хришћанство подстиче човека на одговоран живот у заједници. 	<p>IV – ХРИШЋАНИН – ЧОВЕК ЦРКВЕ</p> <ol style="list-style-type: none"> 13. Човек и заједница 14. Црква као литургијска заједница (моја парохија) 15. Света Литургија – пуноћа заједнице са Богом 16. Хришћанин – човек Цркве (систематизација теме)
<ul style="list-style-type: none"> • моћи да именује различите књиге 	

<p>Светог Писма; •моћи да наброји неке ауторе књига Светог Писма; •моћи да истражује Свето Писмо користећи скраћенице, поделе на главе и стихове; •знати да се посебност Светог Писма садржи у богонадахнутости; •моћи да препозна карактер богонадахнутости Светог Писма кроз лично искуство надахњавања Светим Писмом; •моћи да наведе неке примере повезаности Старог и Новог Завета; •моћи да закључи да је свето Писмо књига Цркве, а не појединца.</p>	<p>V – СВЕТО ПИСМО - КЊИГА ЦРКВЕ 17. Настанак и подела Светог Писма 18. Канон и богонадахнутост Светог Писма 19. Црква као место тумачења и доживљаја Светог Писма и Светог Предања 20. Свето Писмо – књига Цркве 21. Утицај Светог Писма на културу и цивилизацију</p>
<p>моћи да увиди да постоји разлика између народног и црквеног предања и да заузме став према њима; моћи да уочи да светост живота није могућа без истовремене заједнице са Богом и људима; •знати да су сви људи призвани да буду свети; •моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса 1. разреда средње школе.</p>	<p>VI - ХРИШЋАНСКИ ЖИВОТ 22. Црквено Предање и народна предања 23. „Све ми је дозвољено, али ми није све на корист...” 24. Из живота светих 25. Знамените личности и хришћанство 26. Смисао (и бесмисао) живота</p>

Назив предмета:	Верска настава – православни катихизис
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука
Циљ:	Циљ верске наставе, као изборног предмета, у оквиру средњошколског образовања и васпитања јесу да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и верских заједница које живе и делају на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Притом упознавање ученика са вером и духовним искуствима сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице треба да се остварује у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и философских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.
Разред:	Други
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 45 минута

Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/

ИСХОДИ По завршетку овог разреда ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
<ul style="list-style-type: none"> •моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 2. године средњошколског или гимназијског образовања; •моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. 	<p>I – УВОД</p> <p>1. Понављање кључних појмова обрађених у првом разреду средње школе</p>
<ul style="list-style-type: none"> •моћи да интерпретира учење Цркве о стварању света; •моћи да објасни да је човек икона Божја зато што је слободан; •моћи да објасни да је човек подобије Бога зато што је способан за заједницу; •моћи да објасни да је Бог створио свет са циљем да вечно живи у заједници са Њим; •бити подстакнут да просуђује о смислу постојања човека и света; •моћи да разликује особености створеног и нествореног; •моћи да развија одговорност за сопствени живот и живот других; •моћи да преиспитује и вреднује сопствени однос према Богу, другом човеку и према творевини Божјој. 	<p>II - СТВАРАЊЕ СВЕТА И ЧОВЕКА</p> <p>2. Стварање света</p> <p>3. Стварање човека по икони и подобију Божјем</p> <p>4. Творевина и човеково место у њој</p> <p>5. Свет је створен са циљем да постане Црква</p> <p>6. Представе стварања света и човека у православној иконографији</p>
<ul style="list-style-type: none"> •моћи да објасни у чему се састоји прародитељски грех; •моћи да сагледа последице прародитељског греха и начин њиховог превазилажења; •моћи да објасни каква је улога човека у остваривању назначења света; 	<p>III - ПРАРОДИТЕЉСКИ ГРЕХ</p> <p>7. Библијска повест о прародитељском греху</p> <p>8. Прародитељски грех као промашај циља стварања</p>

<ul style="list-style-type: none"> •моћи да просуди о важности учествовања у литургијском сабрању за сопствено спасење; •бити подстакнут да се одговорније односи према природи; •моћи да стекне увид у личну одговорност за своје поступке; •моћи да уочи значај покајања за своје спасење. 	<p>9. Светоотачко тумачење прародитељског греха</p> <p>10. Јединство човека са Богом – једини начин да се превазиђе смрт</p> <p>11. Човекова злоупотреба творевине</p> <p>12. Прародитељски грех у светлости богослужбених текстова</p>
<ul style="list-style-type: none"> •моћи да уочи да се Бог у Старом и Новом Завету открива као личност и да позива човека у заједницу са Њим; моћи да, на примеру Каина и Авела, закључи да је свако убиство – братоубиство; •моћи да, на примеру Ноја, схвати значење појма праслика Христа и Цркве као места 	<p>IV – СВЕШТЕНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА (ОД АДАМА ДО ИЗРАИЉА)</p> <p>13. Каин и Авел</p> <p>14. Ноје и барка, као праслике Христа и Цркве</p> <p>15. Црква и Вавилонска кула</p> <p>16. Авраамов завет са Богом и наговештај Цркве Христове</p> <p>17. Жртвовање Исака као праслика жртве Христове</p> <p>18. Јаков постаје Израил</p>
<ul style="list-style-type: none"> •знати да је старозаветна вера – вера у једнога Бога; •моћи да објасни нека од старозаветних пророштава која су се остварила у личности Христовој; •моћи да наведе који старозаветни догађаји јесу праслика Сина Божјег и новозаветне Цркве. •моћи да повезује догађаје старозаветне и новозаветне историје; •моћи да уочи разлику између уобичајеног значења речи пророк и њеног библијског смисла; •моћи да, на примеру пророчке делатности, увиди значај старања о социјално угроженим категоријама друштва; •моћи да схвати, на примеру Израилља, да Црква има наднационални карактер; •моћи да упореди Десет заповести са Христовим заповестима о љубави; 	<p>V - СВЕШТЕНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА (ОД МОЈСИЈА ДО ХРИСТА)</p> <p>19. Откривење Бога Мојсију (ЈХВХ, ó òv)</p> <p>20. Пасха</p> <p>21. Месија циљ старозаветних ишчекивања</p> <p>22. Давид и Соломон</p> <p>23. Испуњење старозаветних пророштава у Исусу</p> <p>24. Праслике Свете Тројице, Исуса Христа и Цркве у Старом Завету (систематизација теме)</p>

<ul style="list-style-type: none"> •знати да је месијанска идеја присутна током старозаветне историје; •моћи да промишља о сопственом месту у историји спасења; 	
<ul style="list-style-type: none"> •моћи да се, подстакнут примерима, смелије суочи са грехом самооправдавања и сваким грехом, уопште; •моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса <p>2. разреда средње школе.</p>	<p>VI – СТАРОЗАВЕТНА РИЗНИЦА</p> <p>24. Мудросна књижевност – одабрани одељци 25. Одабрани одељци из Псалама Давидових 26. Старозаветни списи у богослужењу Цркве</p> <p>СТАРОЗАВЕТНА РИЗНИЦА</p> <p>25.Мудросна књижевност – одабрани одељци 26.Одабрани одељци из Псалама Давидових 27.Старозаветни списи у богослужењу Цркве</p>

Назив предмета:	Верска настава – православни катихизис
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука
Циљ:	Циљ верске наставе, као изборног предмета, у оквиру средњошколског образовања и васпитања јесу да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и верских заједница које живе и делају на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Притом упознавање ученика са вером и духовним искуствима сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице треба да се остварује у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и философских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.
Разред:	Трећи
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 45 минута
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/

ИСХОДИ	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
--------	--

По завршетку овог разреда ученик ће бити у стању да:	
<ul style="list-style-type: none"> •сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 3. године •уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. 	<p>I – УВОД</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Понављање кључних појмова обрађених у другом разреду средње школе
<ul style="list-style-type: none"> •моћи ће разуме значење израза Нови Адам, Месија и Емануил, Логос; •моћи да изложи зашто је Исус Христос као посредник између Бога и човека једини Спаситељ света; •моћи да у прологу Јеванђеља по Јовану укаже на места у којима се говори о Богу као Логосу; •моћи у основним цртама да опише зашто је могуће да се у новозаветној Цркви представља Бог; •моћи да наведе основне разлике између слике и иконе. 	<p>II – ХРИСТОС ИСТИНИТИ БОГ И ИСТИНИТИ ЧОВЕК</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Господ Исус Христос: Нови Адам, Месија и Емануил 3. Исус Христос – Оваплоћени Логос Божји 4. Христос истинити Бог и истинити Човек 5. Теологија иконе
<ul style="list-style-type: none"> •моћи да закључи да је Царство Божје заједница са Христом; •моћи да увиде актуелност Христове проповеди; •знати да је Христова делатност и проповед позив свима у Царство Божје; •моћи да увиде како поуке из Христове проповеди могу да примене на сопствени живот. 	<p>III – ПРИБЛИЖИЛО СЕ ЦАРСТВО БОЖЈЕ...</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Почетак Христове проповеди 7. Блаженства 8. Беседа на гори 9. Параболе о Царству Божјем 10. Царство Божје – циљ Христове проповеди
<ul style="list-style-type: none"> •моћи да повеже догађај Преображења са литургијском песмом «Видјехом свјет истиниј...»; •моћи да разуме да је свака заједничка трпеза израз заједничтва; •моћи да разуме да Христос Тајном Вечером установљује начин на који ће остваривати заједницу са својим ученицима у све дане до свршетка века; •моћи да разуме да сва радост хришћанске вере извире из свести о победи над смрћу и Христовом сталном присуству; •моћи да, причешћујући се, доживљава себе као учесника Тајне Вечере; •моћи да у основним цртама изложи смисао Христовог страдања и смрти; 	<p>IV - ГДЕ ЈЕ ХРИСТОС ТУ ЈЕ И ЦАРСТВО БОЖЈЕ</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. Где је Христос ту је и Царство Божје 12. Преображење Христово и објава Његовог страдања 13. Лазарево Васкрсење и Улазак Христов у Јерусалим 14. Тајна Вечера слика Царства Божјег 15. Христос Нова Пасха 16. Вазнесење и Други Долазак Христов 17. Свети Дух Утешитељ – Дух заједнице и Цар Небески

<ul style="list-style-type: none"> •моћи да објасни да се Христос вазноси на небо да би узнео људску природу Оцу; •моћи да разуме да се Христос вазноси на небо да би наша вера у Христа била слободна (а не изнуђена); •знати да је општење са Христом и данас могуће у заједници Духа Светога – у Цркви. 	
<ul style="list-style-type: none"> •Подстицати ученике на хришћански однос према свету, себи и ближњима указивањем на пример Христа чији је живот испуњем безусловном љубављу према сваком човеку; •Подстицати ученике да се свакодневно труде у подвигу делатне љубави према Богу и ближњима; •Упутити ученике да је основни смисао хришћанског етоса волети друге као што Христос воли нас; •Омогућити ученицима основ за разумевање да Христов Закон љубави није могуће испуњавати на формалан начин. 	<p>V - МОЈ ЖИВОТ У ХРИСТУ</p> <ul style="list-style-type: none"> 18. Покајање и праштање 19. Труд и ревност 20. Вера и формализам у вери 21. Света Литургија – пројава Царства Небеског
<ul style="list-style-type: none"> •Омогућити ученицима да схвате да је наш живот у Цркви незамислив без учешћа у светим Тајнама; •Упознати ученике да човек Крштењем и Миропомазањем задобија еклисиолошку ипостас (црквени идентитет); •Омогућити ученицима разумевање да су Исповест и Покајање обновљење благодати Крштења; •Указати ученицима да је свештеничка служба продужетак Христовог служења којим је Он спасао свет; •Указати ученицима да се учешћем у светим Тајнама постаје део Тела Христовог; •Развијати свест ученика да је света Литургија 	<p>VI – СВЕТОТАЈНСКИ И ЖИВОТ ЦРКВЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> 22. Крштење и миропомазање 23. Покајање и исповест 24. Свештенство 25. Света Литургија – Светајна Цркве

Тајна Божјег присуства у свету и уласка у Царство Божје.	
<ul style="list-style-type: none"> •Пружити ученицима основ за разумевање целокупног домостроја спасења на примеру анафоре Василија Великог; •Детално протумачити ученицима молитву Оче наш у контексту Литургије; •Пружити ученицима основ да повежу Христов однос према потребитима са харитативном делатношћу хришћана данас; •Предочити ученицима кроз јеванђелске текстове да у прихватању Христове Тајне нема раздора међу људима; •Установити обим и квалитет знања и разумевања стечених у току школске године из Православног катихизиса. 	<p>VII – НОВОЗАВЕТНА РИЗНИЦА</p> <p>26. Анафора светог Василија Великог</p> <p>27. Литургијски контекст молитве Оче наш</p> <p>28. «Ако једном од ових малих учинисте, мени учинисте...»</p> <p>29. Христов однос према потребитима</p> <p>30. Сви сте једно у Христу</p>

Назив предмета:	Верска настава – православни катихизис
Одсек:	Музички извођач Музички сарадник Дизајнер звука
Циљ:	Циљ верске наставе, као изборног предмета, у оквиру средњошколског образовања и васпитања јесу да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и верских заједница које живе и делају на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Притом упознавање ученика са вером и духовним искуствима сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице треба да се остварује у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и философских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.
Разред:	Четврти
Облик рада:	Групни, фронтални, рад у пару, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 45 минута
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	/

Испит:	/
Јавни наступ:	/

ИСХОДИ По завршетку овог разреда ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
<ul style="list-style-type: none"> •сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 4. године •уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. 	<p>I - УВОД</p> <p>1. Понављање кључних појмова обрађених у трећем разреду средње школе</p>
<ul style="list-style-type: none"> •моћи да препознаје елементе свете Литургије; •моћи да препозна да је благодатно искуство Литургије предокушај Царства Божјег; • моћи да назре космолошки и есхатолошки карактер Литургије; • моћи да тумачи литургијску молитву после светог Причешћа; •моћи да схвати да се Причешћем задобија отпуштење грехова, љубав нелицемерна, смелост према Богу, усвојење Царства Божјег. •бити свестан да се његов живот у Цркви не ограничава на време служења свете Литургије. 	<p>II - ЗА ЖИВОТ СВЕТА</p> <p>2. „Благословено Царство Оца и Сина и Светога Духа...”</p> <p>3. „Заблагодаримо Господу...”– узајамно даривање</p> <p>4. „Због свега и за све...”</p> <p>5. Трпеза Господња – конкретност заједничарења</p> <p>6. „У миру изиђимо...”</p>
<ul style="list-style-type: none"> •моћи да схвати да историја има есхатолошко усмерење; •моћи да схвати разлог за гоњење хришћана у римском царству; •моћи да схвати да нема суштинске разлике између светосавског и хришћанског етоса; •моћи да наброји неке српске светитеље и да објасне како су они служили Богу и ближњима; •моћи да доведе у везу виђење таворске светлост са исихастичком праксом; •бити свестан могућности мистичког опита заједнице са Богом. 	<p>III – ИСТОРИЈА И ЕСХАТОЛОГИЈА У ЦРКВИ</p> <p>7. Хришћанско схватање историје</p> <p>8. Црква у прогону и слобода хришћана</p> <p>9. Појава и развој монаштва</p> <p>10. Јединство Цркве и сабори</p> <p>11. Мисија светих Кирила и Методија</p> <p>12. Светосавље – пут који води у Живот</p> <p>13. Косовски завет – есхатолошко опредељење народа</p> <p>14. Светитељи нашег рода – благо целог света</p> <p>15. Исихазам</p> <p>16. Есхатон као узрок постојања Цркве и историје</p>
<ul style="list-style-type: none"> •постати свестан да је егоизам суштински проблем човековог друштва, јер разара заједницу; •моћи да критички вреднује проблеме савремене цивилизације у светлу искуства Цркве (савремено схватање слободе, љубави, другог човека); •моћи да промишља о разлозима постојања болести и како се носити са њима са православног становишта; •моћи да схвати да су болести зависности последица неиспуњености смислом и правим животним садржајима; 	<p>IV – ХРИШЋАНСТВО У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ</p> <p>17. Егоизам</p> <p>18. Проблеми биоетике</p> <p>19. Хришћански поглед на болести</p> <p>20. Питања личног, породичног и друштвеног морала</p> <p>21. Хришћанство и изазови потрошачког друштва</p> <p>22. Деликвенција и вршњачко насиље</p> <p>23. Проблем теодицеје</p>

<ul style="list-style-type: none"> •бити свестан да личност ниједног човека не сме да буде сведена на предмет, ствар или број; •бити свестан значаја јединствености, вредности и непоновљивости сопствене личности и личности других људи; •бити свестан да је деперсонализација исто што и десакрализација човека; •моћи да увиди да је лек против опредмећења човека – искуство Цркве и да личност не постоји без заједнице слободе и љубави; •да схвати да је насиље немогуће ако је други за мене личност. 	
<ul style="list-style-type: none"> •моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса. 	V – ТАЧНО ИЗЛОЖЕЊЕ ПРАВОСЛАВНЕ ВЕРЕ 24. Тачно изложење православне вере

Музички извођач, музички сарадник и дизајнер звука

Главни предмет – Клавир

Назив предмета	Клавир
Циљ	Циљ учења предмета Клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак професионалног уметничког школовања
Разред	Први
Годишњи фонд часова	105 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; – самостално препозна и изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; – користи десни и леви педал у складу са стилем музичког дела; – у свирању примени динамичке нијансе и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Унапређивање технике: – хитрина прстију – релаксација извођачког апарата – економија покрета – издржљивост – ритмичка стабилност – кантилена – јасна хармонизација. Техника удвојених интервала – октаве. Извођење технички сложенијих композиција са поштовањем свих задатих параметара. Интерпретација дела која припадају различитим стиливима (од барока до XXI века).

<ul style="list-style-type: none"> – коригује лоше извођење у току свирања; – повеже знање из теоријских музичких предмета са елементима интерпретације; – интерпретира композицију технички и музички у стилу одређене епохе; – меморише текст примењујући различите начине памћења; – осмисли, уз помоћ наставника концепцију извођења одређеног дела; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); – својим речима објасни фазе припрема за јавни наступ; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – критички прати сопствени развој; – самостално вежба; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи носиоце звука за слушање и истраживање музике различитих стилова. 		<p>Елементи интерпретације: темпо, динамика, фраза, агогика, израз, педализација Координација са другим предметима у функцији интерпретације. Врсте меморије: – аналитичка, – визуелна, – аудитивна, – моторичка. Професионална и психолошка припрема за јавни наступ. Музичка имагинација и профилирање критеријума у области музичке естетике Скале и акорди Све дурске, молске и хроматске лествице у размаку октаве, терце, сексте и дециме кроз четири октаве у шеснаестинама у пара- лелном кретању. Дупле октаве кроз две октаве у осминама и кроз три октаве у триолама, у размаку октаве, терце, сексте и дециме у паралелном кретању. Арпеђа: велико разлагање трозвука, доминантног и умањеног септакорда са обртајима, кроз четири октаве у шеснаестинама, паралелно . Етиде – К. Черни: оп. 740, оп. 299 – избор – Крамер-Биллов: Етиде – избор – Ф. Лист: оп. 1 – избор – Е. Нојперт: Етиде – избор Полифоне композиције – Ј. С. Бах: Трогласне инвенције , Француске свите – избор – Г. Ф. Хендл: Свите – избор Сонате, концерти, композиције различитих стилова и дела домаћих композитора наведена су после програма за 4. разред.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> - шест етида – од којих три напамет; - три полифоне композиције; - једна цела соната и једна соната или концерт делимично - три композиције разних стилова – по избору 		
<p>Обавезни јавни наступи: Обавезна су 3 јавна наступа у току године.</p>		
<p>Програм смотре/испита: Смотра технике (у току првог полугодишта) – Дурске и молске лествице на белим диркама, у размаку октаве, паралелно кроз четири октаве у шеснаестинама, арпеђа трозвука у основном положају кроз четири октаве паралелно; – Једна етида из програма Испитни програм (на крају школске године) – Једна етида;</p>		

- Једна трогласна инвенција Ј. С. Баха;
- Два става сонате (обавезан сонатни облик),
- Једна композиција по избору.

Испитни програм се изводи напамет

Назив предмета:	Клавир – главни предмет
Одсек:	Вокално инструментални
Циљ:	Циљ учења предмета Клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, сензибилности, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	Други разред
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа 45 минута
Годишњи фонд часова:	105 часова
Смотр:	У току првог полугодишта: – Дурске и молске лествице на белим диркама, у размаку октаве, паралелно кроз четири октаве у шеснаестинама, арпеђа трозвука у основном положају кроз четири октаве паралелно; – Једна етида из програма
Испит:	Годишњи – на крају године: – Једна етида; – Једна трогласна инвенција Ј. С. Баха; – Два става сонате (обавезан сонатни облик), – Једна композиција по избору. Испитни програм се изводи напамет
Јавни наступ:	Обавезна су 3 јавна наступа у току године.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; – самостално препозна и изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу;	Извођењ емусике	Унапређивање технике: – хитрина прстију – релаксација извођачкога парата – економија покрета – издржљивост – ритмичка стабилност – кантилена – јасна хармонизација.

<ul style="list-style-type: none"> – јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; – користи десни и леви педал у складу са стиллом музичког дела; – у свирању примени динамичке нијансе и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; – коригује извођење у току свирања; – повеже знање из теоријских музичких предмета са елементима интерпретације; – интерпретира композицију технички и музички у стилу одређене епохе; – меморише текст примењујући различите начине памћења; – осмисли, уз помоћ наставника, концепцију извођења одређеног дела; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (сугестивно свира); – својим речима објасни фазе припрема за јавни наступ; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – пореди различита извођења исте композиције; – критички прати сопствени развој – самостално вежба; 		<p>Техника удвојених интервала: терце, октаве.</p> <p>Акордска техника, тремоло.</p> <p>Тонска перспектива, полифонија.</p> <p>Извођење технички сложених композиција са поштовањем свих задатих параметара.</p> <p>Интерпретација дела која припадају различитим стилловима (од барока до XXI века).</p> <p>Елементи интерпретације:</p> <p>темпо, динамика, фраза, агогика, туше, израз, педализација.</p> <p>Координација са другим предметима у функцији интерпретације.</p> <p>Врсте меморије:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналитичка, – визуелна, – аудитивна, – моторичка. <p>Професионална и психолошка припрема за јавни наступ.</p> <p>Слушање музике.</p> <p>Музичка имагинација и профилирање критеријума у области музичке естетике.</p> <p>Скале и акорди</p> <p>Све дурске, молске и хроматске лествице у размаку октаве, терце, сексте и дециме кроз четири октаве у шеснаестинама у паралелном кретању.</p> <p>Дупле октаве кроз две октаве у осминама и кроз три октаве у триолама, у размаку октаве, терце, сексте и дециме у паралелном кретању.</p> <p>Дупле терце кроз две октаве у осминама.</p> <p>Арпеђа: велико разлагање трозвука, доминантног и умањеног септакорда са обртајима, кроз четири октаве у шеснаестинама, паралелно</p> <p>Етиде:</p> <ul style="list-style-type: none"> – К. Черни: оп. 740, оп. 365 – избор – М. Клементи: Градусад Парнасам – избор – И. Мошелес: оп. 70 – избор
--	--	---

<p>– поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике;</p> <p>– користи носиоце звука за слушање и истраживање музике различитих стилова.</p>		<p>– М. Мошковски: оп. 72 – избор</p> <p>– Ф. Лист: оп. 1 – избор</p> <p>– Е. Нојперт: Етиде – избор</p> <p>Полифоне композиције</p> <p>– Ј. С. Бах: Француске свите, Енглеске свите, Прелудијуми и фуге-</p> <p>Добро темперовани клавир, I и II – избор</p> <p>– Г. Ф. Хендл: Свите – избор</p> <p>Сонате, концерти, композиције различитих стилова и дела домаћих композитора наведена су после програма за 4. разред.</p> <p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> - шест етида – од којих три напамет; - три полифоне композиције; - једна цела соната и једна соната или концерт делимично - три композиције разних стилова – по избору
--	--	---

Назив предмета:	Клавир – главни предмет
Одсек:	Вокално инструментални
Циљ:	Циљ учења предмета Клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, сензибилности, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	трећи разред
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа 45 минута
Годишњи фонд часова:	105 часова
Смотра:	<p>У току првог полугодишта:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Све дурске и молске лествице – сви тоналитети – кроз четири октаве у шеснаестинама, паралелно, у размаку октаве, као и хроматске скале кроз четири октаве паралелно; – Арпеђа трозвука – велико разлагање – у основном положају (без обртаја) кроз четири октаве паралелно; – Арпеђа доминантног и умањеног септакорда у основном положају (без обртаја) кроз четири октаве у шеснаестинама – Једна етида из програма
Испит:	Годишњи – на крају године:

	<ul style="list-style-type: none"> – Једна виртуозна етида; – Два става из Енглеске свите Ј. С. Баха, или два става из Партите (два од обавезних ставова), или прелудијум и fuga; – Цела соната; – Једно дело из епохе романтизма. <p>Испитни програм се изводи напамет</p>
Јавни наступ:	Обавезна су 3 јавна наступа у току године.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; – самостално препозна и изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; – користи десни и леви педал у складу са стилем музичког дела; – у свирању примени динамичке нијансе и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; – коригује извођење у току свирања; – повеже знање из теоријских музичких предмета са елементима интерпретације; – интерпретира композицију технички и музички у стилу одређене епохе; 	Извођење музике	<p>Унапређивање технике:</p> <ul style="list-style-type: none"> – хитрина прстију – релаксација извођачког апарата – економија покрета – издржљивост – ритмичка стабилност – кантилена – јасна хармонизација. <p>Техника удвојених интервала: терце, октаве.</p> <p>Акордска техника, тремоло.</p> <p>Тонска перспектива, полифонија.</p> <p>Извођење технички сложених композиција са поштовањем свих задатих параметара.</p> <p>Интерпретација дела која припадају различитим стилевима (од барока до XXI века).</p> <p>Елементи интерпретације:</p> <p>темпо, динамика, фраза, агогика, туше, израз, педализација.</p> <p>Координација са другим предметима у функцији интерпретације.</p> <p>Врсте меморије:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналитичка, – визуелна, – аудитивна, – моторичка.

<ul style="list-style-type: none"> – меморише текст примењујући различите начине памћења; – осмисли, уз помоћ наставника концепцију извођења одређеног дела; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (сугестивно свира); – својим речима објасни фазе припрема за јавни наступ; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – пореди различита извођења исте композиције; – критички прати сопствени развој – самостално вежба; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи носиоце звука за слушање и истраживање музике различитих стилова. 		<p>Професионална и психолошка припрема за јавни наступ.</p> <p>Слушање музике.</p> <p>Музичка имагинација и профилирање критеријума у области музичке естетике.</p> <p>Скале и акорди Све дурске, молске и хроматске лествице у размаку октаве, терце, сексте и дециме кроз четири октаве у шеснаестинама у паралелном кретању.</p> <p>Дупле октаве кроз две октаве у осминама и кроз три октаве у триолама, у размаку октаве, терце, сексте и дециме у паралелном кретању.</p> <p>Дупле терце кроз две октаве у осминама.</p> <p>Арпеђа: велико разлагање трозвука, доминантног и умањеног септакорда са обртајима, кроз четири октаве у шеснаестинама, паралелно</p> <p>Етиде:</p> <ul style="list-style-type: none"> – К. Черни: оп. 740, Токата – М. Клементи: Градус ад Парнасам – избор – И. Мошелес: оп. 70- избор – М. Мошковски: оп. 72- избор – Ф. Менделсон: оп. 104 – Шуман-Паганини: Етиде оп. 3 – избор – А. Аренски: оп. 36 – А. Рубинштајн: оп. 23 – Ј. К. Кеслер: оп. 20, оп. 100 – избор <p>Полифоне композиције</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ј. С. Бах: Енглеске свите Партите – Италијански концерт – Добро темперовани клавир, I и II – избор – Г. Ф. Хендл: Свите – избор <p>Сонате, концерти, композиције различитих стилова и дела домаћих композитора наведена су после програма за 4. разред.</p> <p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – пет етида различитих техничких захтева; – две полифоне композиције; – две сонате или соната и концерт – једно дело у целини, друго делимично;
--	--	--

		<p>– три композиције разних стилова по слободном избору;</p> <p>– у току године ученик обавезно треба јавно да изведе I или II и III став концерта за клавир и оркестар.</p>
--	--	---

Назив предмета:	Клавир – главни предмет
Одсек:	Вокално инструментални
Циљ:	Циљ учења предмета Клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, сензибилности, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	четврти разред
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа 45 минута
Годишњи фонд часова:	99 часова
Смотра:	<p>У току првог полугодишта:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Све дурске и молске лествице – сви тоналитети – кроз четири октаве у шеснаестинама, паралелно, у размаку октаве, као и хроматске скале кроз четири октаве паралелно; – Арпеђа трозвука – велико разлагање – у основном положају (без обртаја) кроз четири октаве паралелно; – Арпеђа доминантног и умањеног септакорда у основном положају (без обртаја) кроз четири октаве у шеснаестинама <p>– Једна егида из програма</p>
Испит:	<p>МАТУРСКИ – на крају године:</p> <p>Испитни програм се изводи напамет.</p> <p>Напомена: На завршном испиту морају бити заступљени сви стилови; уколико се не свира класична соната, већ соната из периода романтизма или XX века, класични период мора бити заступљен неким другим делом (нпр. варијације, фантазија, рондо и сл.).</p>
Јавни наступ:	Обавезна су 3 јавна наступа у току године.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
		<p>Унапређивање технике:</p> <p>– хитрина прстију</p>

<ul style="list-style-type: none"> – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; – самостално препозна и изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; – користи десни и леви педал у складу са стилем музичког дела; – у свирању примени динамичке нијансе и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; – коригује извођење у току свирања; – повеже знање из теоријских музичких предмета са елементима интерпретације; – интерпретира композицију технички и музички у стилу одређене епохе; – меморише текст примењујући различите начине памћења; – осмисли, уз помоћ наставника концепцију извођења одређеног дела; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (сугестивно свира); – својим речима објасни фазе припрема за јавни наступ; – предложи наставнику дела за свој репертоар – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; 	<p>Извођење музике</p>	<ul style="list-style-type: none"> – релаксација извођачког апарата – економија покрета – издржљивост – ритмичка стабилност – кантилена – јасна хармонизација. <p>Техника удвојених интервала: терце, октаве.</p> <p>Акордска техника, тремоло.</p> <p>Тонска перспектива, полифонија.</p> <p>Извођење технички сложених композиција са поштовањем свих задатих параметара.</p> <p>Интерпретација дела која припадају различитим стилевима (од барока до XXI века).</p> <p>Елементи интерпретације:</p> <p>темпо, динамика, фраза, агогика, туше, израз, педализација.</p> <p>Координација са другим предметима у функцији интерпретације.</p> <p>Врсте меморије:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналитичка, – визуелна, – аудитивна, – моторичка. <p>Професионална и психолошка припрема за јавни наступ.</p> <p>Слушање музике.</p> <p>Музичка имагинација и профилирање критеријума у области музичке естетике.</p> <p>Скале и акорди</p> <p>Све дурске, молске и хроматске лествице у размаку октаве, терце, сексте и дециме кроз четири октаве у шеснаестинама у паралелном кретању.</p> <p>Дупле октаве кроз две октаве у осминама и кроз три октаве у триолама, у размаку октаве, терце, сексте и дециме у паралелном кретању.</p> <p>Дупле терце кроз две октаве у осминама.</p> <p>Арпеђа: велико разлагање трозвука, доминантног и умањеног септакорда са</p>
---	-------------------------------	--

<p>– критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност;</p> <p>– пореди различита извођења исте композиције;</p> <p>– критички прати сопствени развој</p> <p>– самостално вежба;</p> <p>– поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике;</p> <p>– користи носиоце звука за слушање и истраживање музике различитих стилова.</p>		<p>обртајима, кроз четири октаве у шеснаестинама, паралелно</p> <p>Етиде:</p> <p>– М. Мошковски: оп. 72, ор. 48</p> <p>– Ј. К. Кеслер: ор. 20, оп. 100 М. Клементи</p> <p>– Градус ад Парнасум</p> <p>– Ф. Шопен ор. 10 и 25 – избор</p> <p>– Ф. Лист-Паганини: Етиде – избор,</p> <p>– Ф. Лист: Жубор шуме, Уздах, Игра патуљака</p> <p>– А. Скрјабин: оп. 8 – избор, оп. 2 цис-мол</p> <p>– С. Рахмањин: Етиде – слике оп. 33</p> <p>– А. Рубинштајн: оп. 23 А. Аренски: оп. 41, оп. 36</p> <p>– К. Шимановски: оп. 4</p> <p>– К. Дебиси: Етиде, избор</p> <p>– С. Прокофјев: Етиде оп. 2</p> <p>Полифоне композиције</p> <p>– Ј. С. Бах: Прелудијуми и фуге (ДТК I и II) Италијански концерт, Партите, Коралне предигре, Капричо Бе дур, Токате, итд.</p> <p>Сонате, концерти, композиције различитих стилова и дела домаћих композитора наведена су после програма за 4. разред.</p> <p>Обавезни минимум програма</p> <p>– три концертне етиде;</p> <p>– две полифоне композиције – обавезно један прелудијум и фуга</p> <p>– једна соната</p> <p>– три композиције различитих стилова.</p>
---	--	---

Главни предмет – Хармоника

Назив предмета	Хармоника
Циљ	ЦИЉ учења предмета Хармоника је да код ученика развије вештине извођења кроз индивидуално музичко искуство, усавршавањем

	техничких и музичких елемената, разних начина извођења артикулације, динамике и употребе свих регистара кроз потпуно овладавање различитим стиловима, мотивисање ученика за самостални јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред	Први
Годишњи фонд часова	105

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – чита и свира течно с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено; – самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – примени различите начине решавања техничких и музичких – захтева приликом свирања; – коригује лоше извођење у току свирања; – у свирању примени више динамичких нијанси и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; – појасни конструкцију дела и да својим речима објасни значења термина музичке форме; – јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте украса; – негује културу тона кроз критичко слушање свог и туђег свирања; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – критички прати сопствени развој; – самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Решавање техничких и музичких проблема.</p> <p>Вежбе за:</p> <ul style="list-style-type: none"> – јачање прстију (нарочито 4. и 5. прста); – подметање палца и брзо низање и промену прсторедних група; – повећање распона шаке. <p>Припремне вежбе за веће интервале. Изграђивање технике двогласа у полифоним композицијама. Проширење динамичке лествице као рад на упознавању елемената правилне интерпретације.</p> <p>Анализа облика – дводелна песма, троделна песма, прелудијум ...</p> <p>Украси – двоструки предудар, групето, трилер.</p> <p>Читање с листа лаких композиција. Овладавање разним техникама промене регистара.</p> <p>ЛЕСТВИЦЕ</p> <p>Све дурске и молске (хармонске и мелодијске) лествице: паралелно, супротно, терце и сексте (однос између леве и десне клавијатуре); октаве и терцоктаве ломљене и симултано.</p> <p>Све хроматске лествице у паралелном и супротном кретању.</p> <p>Дурски и молски потпуни квинтакорд, доминантни и умање ни септакорд у малом и великом разлагању и симултано.</p> <p>Арпеђо.</p> <p>Све лествице свирати у шеснаестинама, темпо 120 и више или у:</p> <ul style="list-style-type: none"> четвртинама (једанпут кроз једну октаву); осминама (једанпут кроз две октаве); шеснаестинама (два пута кроз две октаве);

		Све лествице свирати на основном (стандард) басу или на мелодијском басу. ЛИТЕРАТУРА* списак литературе налази се испод табеле.
Обавезни минимум програма		
а) шест етида различите техничке проблематике; б) две полифоне композиције; в) једна композиција цикличног облика; г) две композиције, по избору, различитог карактера. У току школске године ученик мора имати најмање два јавна наступа.		
Смотра 1. Лествице 2. Етида Испит 1. Лирска композиција по слободном избору 2. Полифона композиција 3. Циклична композиција 4. Техничка композиција по слободном избору		

Назив предмета:	Хармоника
Одсек:	Класична музика
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Хармоника је да код ученика развије вештине извођења кроз индивидуално музичко искуство, усавршавањем техничких и музичких елемената, разних начина извођења артикулације, динамике и употребе свих регистара кроз потпуно овладавање различитим стиловима, мотивисање ученика за самостални јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	други
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	105
Смотра:	1. Лествице 2. Етида
Испит:	1. Лирска композиција по слободном избору 2. Полифона композиција 3. Циклична композиција 4. Техничка композиција по слободном избору
Јавни наступ:	У току школске године ученик мора имати најмање два јавна наступа.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања;	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Решавање и усавршавање сложених техничких захтева (техника скокова), припрема за свирање октава, тремола...

<ul style="list-style-type: none"> – самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – коригује лоше извођење у току свирања; – у свирању примени динамичке нијансе и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; – негује културу тона; – појасни конструкцију дела и да својим речима објасни значења термина музичке форме; – јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – критички прати сопствени развој; – користи носиоце звука за слушање музике; – препознаје музичке елементе у свирању других; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>Ознаке за динамику са свим ступњевима у диференцирању јачине свирања, употреба више термина за брзину.</p> <p>Полиритмија – решавање основних проблема.</p> <p>Детаљнији рад на елементима полифоније – глас, тема, имитација, одговор, инверзија, инвенција.</p> <p>Увођење ученика у самосталност у погледу примене прстореда и других дисциплина, као и оспособљавање ученика да сагледа тешкоће и сам нађе средства и начин да их реши.</p> <p>Овладавање разним техникама промене регистара.</p> <p>Лествице Све дурске и молске (хармонске и мелодијске) лествице: паралелно, супротно, терце и сексте (однос између леве и десне клавијатуре); октаве и терцоктаве ломљене и симултано.</p> <p>Све хроматске лествице у паралелном и супротном кретању.</p> <p>Арпеђо Дурски и молски потпуни квинтакорд, доминантни и умањени септалорд у малом и великом разлагању и симултано.</p> <p>Све лествице свирати у шеснаестинама, темпо 132 и више</p> <p>или у:</p> <ul style="list-style-type: none"> – четвртинама (једанпут кроз једну октаву), темпо 66 и више; – осминама (једанпут кроз две октаве); – шеснаестинама (два пута кроз две октаве); – тридесет двојкама (два пута кроз четири октаве или четири пута кроз две октаве). <p>Све лествице свирати на мелодијском басу.</p>
---	--	--

Назив предмета:	Хармоника
Одсек:	Класична музика
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Хармоника је да код ученика развије вештине извођења кроз индивидуално музичко искуство, усавршавањем

	техничких и музичких елемената, разних начина извођења артикулације, динамике и употребе свих регистара кроз потпуно овладавање различитим стиловима, мотивисање ученика за самостални јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	трећи
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	105 часова
Смотра:	1. Лествице 2. Етида
Испит:	3. Лирска композиција по слободном избору 4. Полифона композиција 5. Циклична композиција 6. Техничка композиција по слободном избору
Јавни наступ:	Обавезна 4 јавна наступа

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – чита и свира течно с листа са обе руке; – повеже знање из теорије музике, хармоније и музичких облика са елементима интерпретације; – препозна период настанка одређене композиције; – спретно изведе технички захтевније композиције; – самостално хармонизује једноставни тематски материјал; – појасни конструкцију дела и да објасни значења термина музичке форме; – својим речима објасни и користи одговарајуће врсте меморије; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – негује културу тона; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Читање с листа.</p> <p>Унапређивање технике у смислу хитрине прстију и издржљивост, ритмичке стабилности, кантилене, јасне хармонизације. Течно извођење технички сложенијих композиција са поштовањем свих задатих параметара.</p> <p>Вођење техничког и музичког развоја ученика као нераздвојне целине.</p> <p>Технике свирања удвојених интервала: терце, октаве.</p> <p>Врсте меморије – фотографска, аудитивна, меморија прстију, ради сигурнијег учења напамет.</p> <p>Основни појмови и стилови у вези с композицијама које се изводе – динамика, фраза, израз, темпо, агогика и остали елементи интерпретације као одлике стилских периода: барок, класицизам, XX век.</p> <p>Једноставније импровизације пратње.</p> <p>Овладавање разним техникама промене регистара.</p> <p>Лествице Све дурске и молске (хармонске и мелодијске) лествице: паралелно, супротно, терце и сексте (однос између леве и десне клавијатуре); октаве и терцоктаве ломљене и симултано.</p>

<p>– критички прати сопствени развој и самостално опредељује средства за његово побољшање;</p> <p>– поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике;</p> <p>– користи носиоце звука за слушање музике.</p>		<p>Све хроматске лествице у паралелном и супротном кретању.</p> <p>Арпеђо Дурски и молски потпуни квинтакорд, доминантни и умањени септалорд у малом и великом разлагању и симултано.</p> <p>Све лествице свирати у шеснаестинама, темпо 144 и више</p> <p>или у:</p> <p>– четвртинама (једанпут кроз једну октаву), темпо 72 и више;</p> <p>– осминама (једанпут кроз две октаве);</p> <p>– шеснаестинама (два пута кроз две октаве);</p> <p>– тридесет двојкама (два пута кроз четири октаве или четири пута кроз две октаве).</p> <p>Све лествице свирати на мелодијском басу.</p>
--	--	--

Назив предмета:	Хармоника
Одсек:	Класична музика
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Хармоника је да код ученика развије вештине извођења кроз индивидуално музичко искуство, усавршавањем техничких и музичких елемената, разних начина извођења артикулације, динамике и употребе свих регистара кроз потпуно овладавање различитим стиливима, мотивисање ученика за самостални јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	Четврти
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	99 часова
Смотра:	– Лествице – Етида или Соната старог мајстора (Д. Скарлати, К. Сеижас, Ф. Купрен...)
Испит:	Матурски испит Испитни програм се изводи напамет.
Јавни наступ:	4 у току године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Самостално читање с листа.

<ul style="list-style-type: none"> – чита и свира течно с листа са обе руке; – повеже знање из теорије музике, хармоније и музичких облика са елементима интерпретације; – препозна период настанка одређене композиције; – спретно изведе технички најзахтевније композиције; – самостално транспонује једноставније композиције у блиске тоналитете; – појасни конструкцију дела и да објасни значења термина музичке форме; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – негује културу тона; – критички прати сопствени развој и самостално опредељује средства за његово побољшање; – критички учествује у процени напредовања других свирача; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи носиоце звука за слушање музике. 		<p>Унапређивање технике у смислу хитрине прстију и издржљивост, ритмичке стабилности, кантилене, јасне хармонизације. Течно извођење технички сложенијих композиција са поштовањем свих задатих параметара.</p> <p>Вођење техничког и музичког развоја ученика као нераздвојне целине.</p> <p>Основни појмови и стилови у вези с композицијама које се изводе – динамика, фраза, израз, темпо, агогика и остали елементи интерпретације као одлике стилских периода: барок, класицизам, XX век, са нарочитим акцентом на музику двадесетог века.</p> <p>Потпуна самосталност у поставци и примени регистара.</p> <p>Транскрибовање композиција писаних за друге инструменте у двадесетом веку.</p> <p>Транспонована једноставнијих композиција.</p> <p>Осамостаљивање ученика у свим сегментима.</p> <p>Пружање могућности самосталног избора композиција</p> <p>Лествице Све дурске и молске (хармонске и мелодијске) лествице: паралелно, супротно, терце и сексте (однос између леве и десне клавијатуре); октаве и терцоктаве ломљене и симултано.</p> <p>Све хроматске лествице у паралелном и супротном кретању.</p> <p>Арпеђо Дурски и молски потпуни квинтакорд, доминантни и умањени септалорд у малом и великом разлагању и симултано.</p> <p>Све лествице свирати у шеснаестинама, темпо 156 и више</p> <p>или у:</p> <ul style="list-style-type: none"> – четвртинама (једанпут кроз једну октаву), темпо 72 и више; – осминама (једанпут кроз две октаве); – шеснаестинама (два пута кроз две октаве); – тридесетдвојкама (два пута кроз четири октаве или четири пута кроз две октаве).
--	--	---

		Све лествице свирати на мелодијском басу.
--	--	---

Главни предмет – Флаута

Назив предмета	Флаута
Циљ	ЦИЉ учења предмета Флаута је да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком, камерном и оркестарском свирању, као и за наставак школовања на високо образовним установама.
Разред	Први
Годишњи фонд часова	105

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – самостално вежба, поштујући одређене процедуре; – истражује начине чистог свирања и свесно коригује интонацију; – контролише квалитет тона у свим регистрима; – примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања; – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – учествује на јавним наступима концертира, такмичењима; – изведе задате композиције напамет соло и уз пратњу клавира; – испољава самопоуздање и музикалност кроз интерпретацију; – критички вреднује изведене композиције; – свирањем у различитим камерним ансамблима примењује принцип узајамног слушања; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике; – поштује музички бонтон. 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Издржавање тонова, рад на уједначавању регистара.</p> <p>Флексибилност амбажуре и лепота тона.</p> <p>Рад на аликвотним нивовима као основа рада на проширеној техници.</p> <p>Вежбе за развој технике прстију, хроматика.</p> <p>Меморисање текста – врсте и начини.</p> <p>Артикулације и динамика.</p> <p>Музичка агогика, фразирање, инвенција.</p> <p>Различите музичке форме и интерпретација различитих стилова.</p> <p>Систематско и правилно вежбање.</p> <p>Скале Дурске и молске лествице до пет предзнака. Темпо извођења $\theta = 88-112$.</p> <p>Поставка лествице, велико разлагање /развијање, акорди (тонишни кинтакорд и доминантни/умањени септакорд) са разлагањем у обиму две октаве,</p>

		<p>терце, у низу и дупле, хроматска лествица.</p> <p>Хроматске лествице у целом регистру инструмента, у различитим ритмичким моделима (триоле, шеснаестине, квинтоле и секстоле), са развијањем, са метрономом.</p> <p>Техничке вежбе</p> <p>– П. Тафанел – Ф. Гобер: VII део Комплетне методе, вежбе: 1, 2, 5, 7;</p> <p>– Т. Вај: Техника</p> <p>– Џ. Гилберт: Секвенце</p> <p>Тонске вежбе</p> <p>– Џ. Гилберт: Флексибилност</p> <p>– Т. Вај: Тон</p> <p>– М. Моиз: „О звучности”</p> <p>– К. Монтафија: Метода</p> <p>ЛИТЕРАТУРА* списак литературе налази се испод табеле</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <p>– дурске и молске скале до пет предзнака</p> <p>– две различите школе етида</p> <p>– четири композиције уз клавирску пратњу</p> <p>– најмање једна соната и један концерт</p>		
<p>Јавни наступи: Обавезна су четири јавна наступа у току школске године – по два у сваком полугодишту</p>		
<p>Програм испита</p> <p>– 1 дурска и 1 молска скала (напамет)</p> <p>– 1 техничка етида (изводи се из нота)</p> <p>– 1 мелодијска етида (изводи се из нота)</p> <p>– 1 композиција уз клавирску пратњу (напамет)</p>		
<p>ЛИТЕРАТУРА*</p> <p>Етиде</p> <p>☐ М. Моиз: Мале мелодијске етиде</p> <p>☐ Л. Друе: Етиде</p> <p>☐ Е. Келер: Романтичне етиде, оп. 66</p> <p>☐ Е. Келер: Етиде оп. 33, друга свеска</p> <p>и друге етиде сличног садржаја и тежине, које обрађују све важне аспекте свирања.</p> <p>Сонате</p> <p>☐ Г. Ф. Хендл: Сонате у е-молу (Хале), а-молу (Хале), Ге-дуру, Еф-дуру, а-молу</p>		

- Л. Винчи: Соната у Де-дуру
  - Б. Марчело: Сонате, избор
  - А. Вивалди: Верни пастир, избор
  - Ж. Б. Леје: Соната у Еф-дуру
- и друга циклична дела сличног садржаја и степена тежине.

Концерти

- Л. Бокерини: Концерт у Де-дуру
- К. Стамиц: Концерт у Де-дуру
- А. Вивалди: Избор концерата
- Л. Хофман – Ј. Хајдн: Концерт у Де-дуру
- П. Г. Буфардин: Концерт у е-молу
- М. Блаве: Концерт у а-молу

Комади

- В. А. Моцарт: Анданте у Це-дуру
- Ђ. Росини: Анданте и Алетро
- Ф. Шопен: Варијације на Росинијеву тему
- А. Ф. Доплер: Берсеза
- А. Ф. Доплер: Мазурка оп. 16
- В. Поп: Мађарска рапсодија
- Б. Годард Алетро. Идила
- Е. Келер: Северна звезда
- М. Бертомије: Романтична свита
- Ж. Муке: Пан
- В. Тобер: Берсеза
- Е. Боца: Вече у планини
- А. Гргин: Мала прича: Алетро. Идила
- Е. Келер: Северна звезда
- М. Бертомије: Романтична свита
- Ж. Муке: Пан
- В. Тобер: Берсеза
- Е. Боца: Вече у планини
- А. Гргин: Мала прича
- Д. Радић: Песма и игра

Назив предмета:	ФЛАУТА
Одсек:	Класична музика-музички извођач
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Флаута је да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком, камерном и оркестарском свирању, као и за наставак школовања на високо образовним установама
Разред:	Други
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа,45 минута
Годишњи фонд часова:	105
Смотра:	Полугодишња смотра
Испит:	– 1 дурска и 1 молска скала напамет – 1 техничка етида (из нота)

	<ul style="list-style-type: none"> – 1 мелодијска етида (из нота) – 1 композиција уз клавирску пратњу (напамет)
Јавни наступ:	Обавезна су 4 јавна наступа у току школске године. По два у сваком полугодишту.

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – континуирано вежба и свесно планира дневни рад који обухвата рад на тону, техници и репертоару; – примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева код самосталног вежбања; – примењује одређене процедуре у побољшању моторике; – контролише квалитет тона у свим регистрима; – свесно коригује интонацију, кроз примену аликвортних низова и истражује начине чистог свирања; – примењује различите артикулације у зависности од природе композиције – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – изведе задане композиције напамет, поштујући три елемента, аналитички, меморијски, визуелни; – учествује на јавним наступима концертима, такмичењима; – испољава самопоуздање и музикалност кроз интерпретацију; – критички вреднује изведене композиције; – свирањем у различитим камерним ансамблима 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Издржавање тонова, рад на уједначавању регистара.</p> <p>Рад на флексибилности амбажуре, лепоти тона.</p> <p>Рад на аликвотним низовима као основа рада на проширеној техници.</p> <p>Вежбе за развој технике прстију, хроматика.</p> <p>Вежбе за артикулације: нон-легато, стакато, тенуто, маркато, потрато;</p> <p>Вежбе за развој динамичког дијапазна инструмента; динамике.</p> <p>Свирање цикличних форми.</p> <p>Музичка агогика, фразирање, инвенција.</p> <p>Различите музичке форме , интерпретација различитих стилова.</p> <p>Просвиравање репертоара на преслушавањима, интерним и јавним часовима, као и концертима организованим у ту сврху.</p> <p>Скале: Све дурске и молске лествице квинтног и квартног круга.</p> <p>Темпо извођења $\theta = 108-120$</p> <p>Поставка лествице, велико разлагање/развијање, акорди (тонични квинтакорд и доминантни/умањени септакорд) са разлагањем у обиму две октаве, терце, у низу и дупле, хроматска лествица.</p> <p>Хроматске лествице у целом регистру инструмента, у различитим ритмичким моделима (триоле, шеснаестине, квинтоле и секстоле) са развијањем, са метрономом.</p> <p>Техничке вежбе – П. Тафанел – Ф. Гобер: VII део Комплетне методе, вежбе: 1, 2, 5, 7, 10; – М. Моиз: Дневне вежбе А, Б. – Т. Вај: Техника.</p>

<p>примењује принцип узајамног слушања;</p> <p>– користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике;</p> <p>– поштује музички бонтон.</p>		<p>– Џ. Гилберт: Секвенце – Рајхарт: 7 дневних вежби – П. Л. Граф: Check up – 20 основних студија Тонске вежбе – Џ. Гилберт: Флексибилност – Т. Вај: Тон – М. Моиз: „О звучности” – К. Монтафија: Метода ЛИТЕРАТУРА* списак литературе налази се испод табеле</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <p>– Све дурске и молске скале</p> <p>– Избор техничких вежби</p> <p>– Две различите школе етида;</p> <p>– Четири композиције уз клавирску пратњу</p> <p>– Две сонате</p> <p>– Један концерт (сва три става), са каденцом.</p>		
<p>Кључне речи: флексибилност амбажуре, техника прстију, уједначавање регистара, физичка и ментална издржљивост.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА*</p> <p>Етиде</p> <p>– Ђ. Гариболди: Велике етиде оп. 134.</p> <p>– Л. Друе: 25 етида</p> <p>– Е. Келер: оп. 33, свеска II, III избор</p> <p>– Ј. Андерсен: 24 етида оп. 33.</p> <p>– Ј. Хекер: 24 етиде оп. 6.</p> <p>и друге етиде сличног садржаја и тежине, које обрађују све важне</p> <p>Сонате</p> <p>– Ј. С. Бах: Соната у Це-дуру</p> <p>– В. А. Моцарт: Соната у Це-дуру</p> <p>– Ј. Ј. Кванц: Сонате, избор</p> <p>– Г. Ф. Хендл: Соната у е-молу, HWV 379;</p> <p>– Г. Ф. Телеман: 12 фантазија за флауту соло (избор)</p> <p>– Г. Ф. Телеман: Свита у а-молу</p> <p>– Г. Доницети: Соната</p> <p>– Ф. М. Верачини: Соната бр. 2.</p> <p>– Л. Винци: Соната у Де-дуру</p> <p>– А. Вивалди: Сонате из збирке „Верни пастир”</p> <p>и друга циклична дела сличног садржаја и степена тежине.</p> <p>Концерти</p> <p>– К. Штамиц: Концерт у Це-дуру</p> <p>– Ђ. Б. Перголези: Концерт у Ге-дуру</p> <p>– К. В. Глук: Концерт у Ге-дуру</p> <p>– А. Вивалди: Концерт оп. 10, бр. 6.</p> <p>– Л. Бокерини: Концерт у Де-дуру</p> <p>– Ф. А. Реслер-Росети: Концерт у Де-дуру</p> <p>Комади</p> <p>– Б. Мартину: Скерцо</p> <p>– А. Русел: Анданте и Скерцо;</p> <p>– Ф. Шопен: Варијације на Росинијеву тему</p> <p>– М. Бертомије: Романтична свита</p> <p>– Ж. Муке: Пан</p> <p>– В. Поп: Мађарска рапсодија</p>		

- Л. Ган: Анданте и Скерцо
- Ц. Рутер: Античка свита (Избор ставова)
- Г. Форе: Комад (Piese)
- О. Маха: Варијације за флауту и клавир
- К. Штамиц: Осам каприча за флауту соло
- А. Онегер: Игра коза
- З. Вауда: Ноктурно
- З. Вауда: Естампа за флауту соло;
- З. Вауда: Снови за флауту соло.

Назив предмета:	ФЛАУТА	
Одсек:	Класична музика-музички извођач	
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Флаута је да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком, камерном и оркестарском свирању, као и за наставак школовања на високо образовним установама	
Разред:	Трећи	
Облик рада:	Индивидуални	
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа, 45 минута	
Годишњи фонд часова:	105	
Смотра:	Полугодишња смотра	
Испит:	<ul style="list-style-type: none"> – 1 дурска и 1 молска скала напамет – 1 техничка етида (из нота) – 1 мелодијска етида (из нота) – 1 композиција уз клавирску пратњу (напамет) – Два става сонате или први став концерта (из нота) 	
Јавни наступ:	Јавни наступи: Обавезна су 4 јавна наступа у току школске године. По два у сваком полугодишту.	
ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – самостално вежба, поштујући одређене процедуре; – свесно коригује интонацију; – самостално примењује и бира различите начине решавања техничких и музичких захтева код самосталног вежбања; – контролише квалитет тона у свим регистрима; – користи динамичко нијансирање; – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Издржавање тонова, рад на уједначавању регистара.</p> <p>Рад на флексибилности амбажуре, лепоти тона.</p> <p>Рад на аликвотним низовима као основа рада на проширеној техници.</p> <p>Вежбе за развој технике прстију, хроматика.</p> <p>Развијање дисциплине у поштовању артикулације и динамике.</p> <p>Свирање цикличних форми.</p> <p>Музичка агогика, фразирање, инвенција.</p> <p>Различите музичке форме, интерпретација различитих стилова.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – аналитички приступа композицији, у смислу корелације са другим предметима; – јасно интерпретира композиције које су стилски различите; – учествује на јавним наступима; – изведе задане композиције напамет, поштујући три елемента, аналитички, меморијски, визуелни; – испољава самопоуздање и музикалност кроз интерпретацију; – критички вреднује изведене композиције; – свирањем у различитим камерним ансамблима примењује принцип узајамног слушања; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике. 		<p>Просвиравање репертоара на преслушавањима, интерним и јавним часовима, као и концертима организованим у ту сврху.</p> <p>Скале Све дурске и молске лествице.</p> <p>Темпо извођења $\theta = 120-134$</p> <p>Поставка лествице, велико разлагање /развијање, акорди (тонични квинтакорд и доминантни/умањени септакорд) са разлагањем у целом регистру инструмента, терце, у низу и дупле, хроматска лествица.</p> <p>Хроматске лествице у целом регистру инструмента, у распону ц₁–ц₄, различитим ритмичким моделима (триоле, шеснаестине, квинтоле и секстоле), развијено, са метрономом.</p> <p>Техничке вежбе – П. Тафанел – Ф. Гобер: VII део Комплетне методе, – М. Мојс: Скале и арпеђа – М. Мојс: Механизам хроматике – М. Мојс: Дневне вежбе – Џ. Гилберт: Техника флексибилности</p> <p>Тонске вежбе – М. Мојс: О звучности – Т. Вај: Тон – М. Моиз: Школа артикулације – П. Л. Граф: Флаута пева – Ф. Бернол: Техника амбажуре – Т. Вај: Вибрато – Џ. Галвеј: Усвиравање – П. Л. Граф: Check up, 20 основних студија</p> <p>ЛИТЕРАТУРА* списак литературе налази се испод табеле</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – Све дурске и молске скале – Хроматске скале у пуном регистру инструмента – Техничке вежбе, обавезни минимум осам одабраних вежби – Две различите школе етида – Четири композиције уз клавирску пратњу – Две сонате – Један концерт – Један соло комад, изведен јавно, по избору 		
<p>Кључне речи: флексибилност амбажуре, техника прстију, уједначавање регистара, физичка и ментална издржљивост.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Етиде</p> <ul style="list-style-type: none"> – Гариболди: Велике етиде оп. 134. – Е. Келер: 30 виртуозних етида, оп. 75, избор – Е. Келер: Етиде, оп. 33, II, III свеска – Т. Бем: 24 каприса оп. 26 		

- Б. Фирстенау: 24 етиде оп. 125
  - Ф. Шиндлер: 24 Бахове студије
  - Ј. Андерсен: 24 етиде, оп. 63
  - А. Пијацола: Танго етиде, избор
- и друге етиде сличног садржаја и тежине, које обрађују све важне Сонате
- Ј. С. Бах: Соната и Е-дуру, Ес-дуру
  - К. Ф. Е. Бах: Соната у а-молу за флауту соло
  - Г. Ф. Телеман: 12 фантазија за флауту соло (избор)
  - Ј. С. Бах: Свита у ха-молу
  - М. Блаве: Сонате оп. 2, бр. 4 и 6.
- и друга циклична дела сличног садржаја и степена тежине.
- Концерти**
- В. А. Моцарт: Концерт у Це-дуру
  - Г. Ф. Телеман: Концерт у Де-дуру
  - В. Блодек: Концерт у Де-дур
  - Ф. Девијен: Концерт у Ге-дуру
  - Г. Албинони: Концерт у Ге-дур
- Комади**
- К. Сен-Санс: Оделет
  - В. А. Моцарт: Рондо
  - К. Дебиси: Сиринкс
  - М. Арнолд: Фантазија за соло флауту
  - А. Вебер: Скерцето
  - А. Жоливе: Фантазија- каприс
  - К. Рајнеке: Балада
  - Ж. Бизе: Интермецо и Сегедиља
  - Л. Ган: Анданте и скерцо
  - С. Шаминад: Кончертино
  - А. Ф. Доплер: Мађарска фантазија, оп. 26
  - Г. Форе: Конкурсни комад
  - Р. Шуман: Три романсе
  - О. Маха: Варијације за флауту и клавир
  - Ж. Ибер: Комад за флауту соло
  - П. О. Феро: Три комада за флауту соло
  - М. Мара: Шпанске фолије (флаута соло)
  - А. Гргин: Капричо за соло флауту

Назив предмета:	ФЛАУТА
Одсек:	Класична музика-музички извођач
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Флаута је да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком, камерном и оркестарском свирању, као и за наставак школовања на високо образовним установама
Разред:	Четврти
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа,45 минута

Годишњи фонд часова:	99
Смотра:	Полугодишња смотра
Испит:	Матурски испит
Јавни наступ:	Обавезна су 4 јавна наступа у току школске године. По два у сваком полугодишту.

<p style="text-align: center;">ИСХОДИ</p> По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	<p style="text-align: center;">ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p style="text-align: center;">САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – самостално креира план вежбања, користећи познату литературу; – свесно коригује интонацију, истражује начине чистог свирања; – примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева код амосталног вежбања; – контролише квалитет тона у свим регистрима; – примењује динамички дијапазон инструмента у свим регистрима; – користи све врсте артикулисања тона; – у интерпретацији примењује стилска обележја; – учествује на јавним наступима; – испољава самопоуздање и музикалност кроз интерпретацију; – свира задате композиције, напамет, соло и уз пратњу клавира; – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – критички вреднује изведене композиције; – свирањем у различитим камерним ансамблима примењује принцип узајамног слушања; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Издржавање тонова, рад на уједначавању регистара.</p> <p>Даљи рад на флексибилности амбажуре, лепоти тона.</p> <p>Рад на аликвотним нивовима као основа рада на проширеној техници.</p> <p>Вежбе за развој технике прстију, хроматика.</p> <p>Артикулације и различити удари језика (дупли, троструки језик, лепршави језик).</p> <p>Поштовање динамичких ознака.</p> <p>Свирање цикличних форми.</p> <p>Музичка агогика, фразирање, инвенција.</p> <p>Аналитички, меморијски, визуелни елементи учења напамет.</p> <p>Различите музичке форме, интерпретација различитих стилова.</p> <p>Просвиравање репертоара на преслушавањима, интерним и јавним часовима, као и концертима организованим у ту сврху.</p> <p>Скале: Све дурске и молске лествице, у пуном обиму инструмента, на што више начина. Темпо извођења $\theta = 120$ и више.</p> <p>Поставка лествице, велико разлагање /развијање, акорди (тонични квинтакорд и доминантни/умањени септакорд) са разлагањем у обиму две октаве, терце, у низу и дупле, хроматска лествица.</p> <p>Хроматске лествице у целом регистру инструмента, у распону c_1–c_4, различитим ритмичким моделима (триоле, шеснаестине, квинтоле и секстоле), развијено, са метрономом.</p> <p>Техничке вежбе</p> <ul style="list-style-type: none"> – П. Тафанел – Ф. Гобер: Комплетна метода – М. Моиз: Скале и арпеђа – М. Моиз: Механизам хроматике – М. Мојс: Дневне вежбе – Ј. Ердгег: Техничке вежбе, IV свеска.

<p>– користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике.</p>	<p>Тонске вежбе – М. Моиз: О звучности – Т. Вај: Тон – М. Моиз: Школа артикулације – П. Л. Граф: Флаута пева – Ф. Бернолд: Техника амбажуре – Т. Вај: Вибрато – Ц. Гелвеј: Усвиравање – П. Л. Граф: Check up-20 основних студија ЛИТЕРАТУРА * списак литературе налази се испод табеле</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – Све дурске и молске скале – Хроматске скале у пуном опсегу инструмента – Осам техничких вежби – Две различите школе етида – Четири композиције уз клавирску пратњу – Један концерт – Једна соната по избору – Соло композиција, по избору 	
<p>Кључне речи: флексибилност амбажуре, техника прстију, уједначавање регистара, физичка и ментална издржљивост. ЛИТЕРАТУРА* Етиде – В. де Микелис: 24 етиде оп. 25 – П. Тафанел-Ф. Гобер: 12 великих виртуозних етида – Е. Келер: Етиде оп. 75, виртуозне етиде, избор – Ј. Андерсен: 24 етиде техника други део, оп. 63 – Ф. Шиндлер: 24 Бахове студије и друге етиде сличног садржаја и тежине, које обрађују све важне Сонате – Ј. С. Бах: Соната у е-молу – Ј. С. Бах: Партита у а-молу за флауту соло (факултативно) – Ј. С. Бах: Соната у ге-молу – Г. Ф. Телеман: 12 фантазија за флауту соло (избор) – В. А. Моцарт: Сонате – Л. Либерман: Соната и друга циклична дела сличног садржаја и степена тежине. Концерти – В. А. Моцарт: Концерт у Ге-дуру – В. А. Моцарт: Концерт у Де-дуру (факултативно) – В. Блодек: Концерт у Де-дуру – Ј. Ј. Кванц: Концерт у Ге-дуру – К. Рајнеке: Концерт у Де-дуру – Ж. Ривије: Концерт Комади – С. Шаминад: Кончертино – А. Вебер: Скерцето – К. Рајнеке: Балада – А. Перилу: Балада – Г. Форе: Фантазија оп. 79 – Ж. Хи: Фантазија</p>	

- Ф. Гобер: Ноктурно и Алегро скерцандо
- Ф. Борне: Кармен фантазија
- А. Ф. Доплер: Мађарска фантазија, оп. 26
- П. Озгијан: Концертантна свита,
- Ф. Шуберт: Интродукција, тема и варијација оп. 1
- Ф. Мартен: Балада
- Д. Деспић: Партита оп. 60 за флауту соло
- М. Штаткић: Скерцо
- М. Штаткић: Имаж
- Л. Лоренцо: Каденца за соло флауту
- К. Зграја: Три виртуозне фламенко студије, избор
- Е. Боца: Арабеске за соло флауту;
- Ј. Ибер: Комад (Рисе)
- Н. Паганини: Каприси за соло флауту,
и друга дела сличне садржине.

Главни предмет – Гитара

Назив предмета:	Гитара
Одсек:	инструментални
Циљ:	Циљ учења предмета Гитара, је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање, градећи своју уметничку личност кроз соло и камерно музицирање, припремајући се тако за наставак уметничког образовања
Разред:	Први
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа недељно Трајање часа 45 минута.
Годишњи фонд часова:	105
Смотра:	– Етида – Једна трооктавна скала са интервалима, арпеђима и каденцом;
Испит:	– Етида; – Циклично дело; – Комад
Јавни наступ:	Најмање два јавна наступа у току школске године.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– препознаје и примењује све музичке ознаке;	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Техника леве и десне руке: апојандо, тирандо, легато (узлазни и силазни), арпеђа. Тремолло техника.

<p>– имплементира искуства у свирању стечена на осталим музичким предметима;</p> <p>– критички вреднује сопствену интерпретацију на основу нивоа стеченог знања;</p> <p>– примењује шири спектар боја на гитари (од „понтичела” до „сул таста”) у зависности од карактера композиције;</p> <p>– користи различите технике меморисања текста;</p> <p>– самостално решава лакше техничке проблеме у композицији;</p> <p>– јасно фразира и прецизно изражава музички ток;</p> <p>– примени технику тремоло свирања на гитари;</p> <p>– имплементира основне агогичке појмове;</p> <p>– самостално вежба поштујући одређене техничке процедуре;</p> <p>– самостално обликује нокте у функцији добијања квалитетног тона;</p> <p>– учествује у јавним наступима у школи и ван ње.</p>		<p>Синхронизовање леве и десне руке.</p> <p>Рад на прстометирању леве и десне руке.</p> <p>Меморисање нотног текста.</p> <p>Динамичке и агогичке ознаке и начин интерпретације.</p> <p>Имплементирање одређеног тембра приликом интерпретације.</p> <p>Циклична дела (соната или варијације) – приступ и реализација.</p> <p>Хармонска и музичка анализа дела.</p> <p>Музичко фразирање.</p> <p>Скале Дијатонске дурске и молске скале кроз триоктаве. Хроматска скала кроз три октаве.</p> <p>Терце, сексте, октаве, дециме, разлагање трозвука и четворозвука.</p> <p>Каденце у сва три положаја.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА* Школе и етиде:</p> <p>– Ј. Јовичић: Школа за гитару II, III, IV и V део</p> <p>– Е. Пухол: Escuela rotonada</p> <p>– А. Карлеваро: Cuadernos no. 1, 2, 3, 4</p> <p>– М. Каркаси: Етиде оп. 60 – број 1, 2, 3, 6, 7, 11, 12, 14, 19</p> <p>– Ф. Сор – А. Сеговиа: 20 етида – број 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 13, 15</p> <p>– Н. Косте: Етиде оп. 38</p> <p>– М. Ђулијани: Етиде оп. 48</p> <p>– Д. Агуадо: Етиде</p> <p>– Л. Лењани: Каприча</p> <p>– Е. Пухол: Grado superior – број 1, 2</p> <p>Друге етиде по избору наставника.</p> <p>Циклична дела</p> <p>– М. Ђулијано: Сонатине оп. 71 – број 1, 2, 3</p> <p>– Ф. Карули: Сонате</p> <p>– Ф. Молино: Сонате</p> <p>– А. Диабели: Соната Це-дур, А-дур</p> <p>– Г. Ф. Хендл: Сарабанда и варијације</p>
--	--	--

		<p>– М. Каркаси: Варијације Де-дур, А-дур</p> <p>– Ј. А. Логи: Партите а-мол, Це-дур</p> <p>– С. Л. Вајс: Свита „L’Infidelle”</p> <p>– Друга дела по избору наставника</p> <p>Комади</p> <p>– Избор комада од епохе ренесансе до XX века – Џ. Дауленд, Г. Санс,</p> <p>А. Мудара, Р. де Визе, С. Л. Вајс, Д. Агуадо, Ф. Сор, М. Ђулијани, Ф. Тарега, Х. Вила-Лобос, Л. Броувер и др.</p> <p>Друга дела по избору наставника.</p>
--	--	---

Назив предмета:	Гитара
Одсек:	инструментални
Циљ:	Циљ учења предмета гитара је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање, градећи своју уметничку личност кроз соло и камерно музицирање, припремајући се тако за наставак уметничког образовања
Разред:	Други
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа недељно Трајање часа 45 минута
Годишњи фонд часова:	105
Смотра:	– Етида – Једна трооктавна скала са интервалима, арпеђима и каденцом
Испит:	– Етида – Циклично дело – Комад – Комад Испитни програм се изводи напамет
Јавни наступ:	Најмање два јавна наступа у току школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– примењује све музичке ознаке;	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Техника леве и десне руке:

<ul style="list-style-type: none"> – имплементира искуства у свирању стечена на осталим музичким предметима; – самостално решава лакше техничке проблеме у композицији; – примењује шири спектар боја на гитари (од „<i>понтичела</i>” до „<i>сул таста</i>”) у зависности од карактера композиције; – користи различите технике меморисања текста; – критички вреднује сопствену интерпретацију на основу нивоа стеченог знања; – јасно фразира и прецизно изражава музички ток; – имплементира основне агогичке појмове; – самостално вежба поштујући одређене техничке процедуре; – самостално обликује нокте у функцији добијања квалитетног тона; – учествује у јавним наступима у школи и ван ње. 		<p>апојандо, тирандо, легато (узлазни и силазни), арпеђа.</p> <p>Синхронизовање леве и десне руке.</p> <p>Рад на прстометирању леве и десне руке.</p> <p>Меморисање нотног текста.</p> <p>Динамичке и агогичке ознаке и начин интерпретације.</p> <p>Имплементирање одређеног тембра приликом интерпретације.</p> <p>Циклична дела (соната или варијације) – приступ и реализација.</p> <p>Хармонска и музичка анализа дела.</p> <p>Музичко фразирање</p> <p>Дијатонске дурске и молске скале кроз три октаве; хроматска скала кроз три октаве; терце, сексте, октаве, дециме, разлагање трозвука и четворозвука; каденца у сва три положаја.</p> <p>Скале и све припадне вежбе треба вежбати и даље и легато и стакато, уз проширење употребе ритмичких варијанти; ученика оспособити да може да свира већ у брзом темпу – м. м. = 100–112.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <p>Школе и етиде</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ј. Јовичић: Школа за гитару III, IV и V свеска – Е. Пухол: Escuela rotomada – А. Карлеваро: Cuadernos no. 1, 2, 3, 4 – М. Каркаси: Етиде оп. 60 – Ф. Сор-А. Сеговија: 20 етида – Косте: Етиде оп. 38 – М. Ђулијани: Етиде оп. 48 и оп. 100 – Д. Агуадо: Етиде – Л. Лењани: Каприча – Е. Пухол: Grado Superior <p>Друге етиде по избору наставника.</p> <p>Циклична дела</p>
---	--	--

		<p>Сонате, сонатине, свите или варијације из литературе а по избору наставника</p> <p>Комади</p> <p>Избор комада из литературе за гитару од ренесансе до XX века – избор може да садржи и транскрипције (нпр. дела Албениза, Гранадоса и др.).</p>
--	--	---

Назив предмета:	Гитара
Одсек:	инструментални
Циљ:	Циљ учења предмета гитара, је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање, градећи своју уметничку личност кроз соло и камерно музицирање, припремајући се тако за наставак уметничког образовања
Разред:	Трећи
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа недељно трајање часа 45 минута
Годишњи фонд часова:	105
Смотра:	– Етида – Једна трооктавна скала са интервалима, арпеђима и каденцом
Испит:	– Етида; – Циклично дело; – Комад – Два става из барокне свите (по могућству из неке од Бахових свита). Испитни програм се изводи напамет
Јавни наступ:	Најмање два јавна наступа у току школске године.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – препознаје и примењује све музичке ознаке; – имплементира искуства у свирању стечена на осталим музичким предметима; – критички вреднује сопствену интерпретацију на основу нивоа стеченог знања; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Техника леве и десне руке: апојандо, тирандо, легато (узлазни и силазни), арпеђа.</p> <p>Синхронизовање леве и десне руке.</p> <p>Рад на прстометирању леве и десне руке.</p> <p>Меморисање нотног текста.</p> <p>Динамичке и агогичке ознаке и начин интерпретације.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – примењује шири спектар боја на гитари (од „понтичела” до „сул таста”) у зависности од карактера композиције; – користи различите технике меморисања текста; – самостално решава лакше техничке проблеме у композицији; – јасно фразира и прецизно изражава музички ток; – познаје барокне игре и њихове карактеристике – имплементира основне агогичке појмове; – самостално вежба поштујући одређене техничке процедуре; – самостално обликује нокте у функцији добијања квалитетног тона; – учествује у јавним наступима у школи и ван ње. 		<p>Имплементирање одређеног тембра приликом интерпретације.</p> <p>Циклична дела (соната или варијације) – приступ и реализација.</p> <p>Приступ барокној музици и полифонији.</p> <p>Хармонска и музичка анализа дела.</p> <p>Музичко фразирање</p> <p>Дијатонске дурске и молске скале кроз три октаве; хроматска скала; терце, сексте, октаве, дециме, разложени трозвуци и четворозвуци; каденце у сва три положаја.</p> <p>Наставити рад на скалама као једном од основних средстава техничког развоја применом различитих ритмичких комбинација. Тежити томе да се ученик сигурно креће кроз већ сасвим брза темпа (мм = 120).</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <p>Школе и етиде</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ј. Јовичић: Школа за гитару III, IV и V део – Е. Пухол: Escuela ratonada – А. Карлеваро: Cuadernos 1, 2, 3, 4 – Ф. Сор-А. Сеговија: 20 етида – Косте: Етиде оп. 38 – Е. Пухол: Grado superior и етиде из Школе – Х. Вила-Лобос: Етиде Х. Сагрерас: Етиде Д. Агуадо: Етиде <p>Друге етиде из литературе по избору наставника</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ј. С. БАХ – 2 става из неке свите <p>Циклична дела</p> <p>Сонате, варијације, свите из литературе а по избору наставника</p> <p>Комади</p> <p>Избор комада из литературе од ренесансе до XX века</p> <p>Друга дела по избору наставника.</p>
--	--	---

Назив предмета:	Гитара
Одсек:	инструментални
Циљ:	Циљ учења предмета гитара, је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање, градећи своју уметничку личност кроз соло и камерно музицирање, припремајући се тако за наставак уметничког образовања
Разред:	четврти
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа недељно трајање часа 45 минута
Годишњи фонд часова:	99
Смотра:	
Испит:	Матурски испит
Јавни наступ:	Најмање два јавна наступа у току школске године.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – препознаје и примењује све музичке ознаке; – имплементира искуства у свирању стечена на осталим музичким предметима; – критички вреднује сопствену интерпретацију на основу нивоа стеченог знања; – примењује шири спектар боја на гитари (од „понтичела” до „сул таста”) у зависности од карактера композиције; – користи различите технике меморисања текста; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Техника леве и десне руке: апојандо, тирандо, легато (узлазни и силазни), арпеђа.</p> <p>Синхронизовање леве и десне руке.</p> <p>Рад на прстометирању леве и десне руке.</p> <p>Меморисање нотног текста.</p> <p>Динамичке и агогичке ознаке и начин интерпретације.</p> <p>Имплементирање одређеног тембра приликом интерпретације.</p> <p>Циклична дела (соната или варијације) – приступ и реализација.</p> <p>Приступ барокној музици и полифонији.</p> <p>Хармонска и музичка анализа дела.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – самостално решава лакше техничке проблеме у композицији; – јасно фразира и прецизно изражава музички ток; – познаје барокне игре и њихове карактеристике; – имплементира основне агогичке појмове; – самостално вежба поштујући одређене техничке процедуре; – самостално обликује нокте у функцији добијања квалитетног тона; – учествује у јавним наступима у школи и ван ње; – креира сопствени прсторед, прилагођен индивидуалним способностима и карактеру композиције; – субјективно интерпретира композиције уз слободу музичког доживљаја одређену правилима епохе и стила. 		<p>Музичко фразирање.</p> <p>Дијатонске дурске и молске скале кроз три октаве; хроматска скала; терце, сексте, октаве, дециме, разложени трозвуци и четворозвуци; каденце у сва три положаја.</p> <p>Наставити рад на скалама као једном од основних средстава техничког развоја применом различитих ритмичких комбинација. Тежити томе да се ученик сигурно креће кроз већ сасвим брза темпа (мм = 120).</p> <p>ЛИТЕРАТУРА: Школе и етиде</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ј. Јовичић: Школа за гитару III, IV и V свеска – Е. Пухол: Escuela rotomada – А. Карлеваро: Cuadernos 1, 2, 3, 4 – Х. Вила-Лобос: Етиде – Ф. Сор-А. Сеговија: 20 етида – Н. Косте: Етиде оп. 38 – Е. Пухол: Grado superior и етиде из Школе – Д. Агуадо: Етиде – Х. Сагрерас: Етиде <p>Друге етиде из литературе</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ј. С. БАХ – Два става из неке Бахове свите или нека Бахова композиција сложенијег садржаја и форме (нпр. Чакона де-мол и сл.) <p>Циклична дела</p> <p>Сонате из шире литературе</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ф. Сор: Соната оп. 22, оп. 25, оп. 15 – М. Ђулијани: Соната оп. 15 – А. Диабели: Соната Еф-дур – М. М. Понсе: Сонатина меридионал, Соната класика
---	--	--

		<p>– Ф. М. Тороба: Сонатина Х. Турина: СОНАТА</p> <p>У обзир долазе и развијене једноставачне сонатне форме као што су:</p> <p>М. Ђулијани: Grande ouvertire, Grand sonata Eroika</p> <p>Комади</p> <p>Избор комада од епохе ренесансе до XX века – потребно је у избор укључити бар једну композицију домаћег аутора: Д. Богдановића, В. Трајковића, Ј. Јовичића, В. Ивановића и др.</p> <p>Друга дела по избору наставника.</p>
--	--	--

Главни предмет – Виолина

Назив предмета:	Виолина
Одсек:	Гудачки
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Виолина је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање и импровизацију градећи своју уметничку личност кроз соло, камерно и оркестарско свирање и припремајући се тако за наставак уметничког образовања.
Разред:	Први СМШ
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа	Три часа(45 минута)
Годишњи фонд часова:	105
Смотра:	Две смотре у току школске године
Испит:	Годишњи испит
Јавни наступ:	Минимум три јавна наступа у току школске године
Обавезни минимум програма	– Две дурске, истоимене молске скале кроз три октаве са разложеним трозвучима и четворозвучима и двохватима кроз најмање једну оактаву (терце, сексте и октаве); – 10 егида; – Један концерт (I или II и III став) и једна предкласична соната(два става) – Четири комада различитог карактера
Програм испита:	– Једна дурска и истоимена молска скала (кроз минимум 3 различита потеза)- кроз три октаве са разложеним трозвучима и четворозвучима и двохватима кроз најмање једну оактаву (терце, сексте и октаве);

	<p>– Две етуде од којих једна Кројцера (од броја 5 – редакција А. Јамполски);</p> <p>– Концерт I или II и III став, или цела соната;</p> <p>– Један комад</p> <p>Испитни програм се изводи напамет</p>
--	---

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – систематски примењује одговарајуће процедуре у стицању технике леве и десне руке; – примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања; – истражује начине добијања чисте интонације; – контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – користи знања из области сродних предмета приликом интерпретације музичког дела; – самостално свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – испољава креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; свирањем у ансамблу примењује принцип узајамног слушања; – учествује на јавним наступима у школи и ван школе; 	Извођење музике	<p>Квалитет тона</p> <p>Постизање слободног и разноликог звука.</p> <p>Тумачење нотног записа и ознака (различите епохе, стила, карактера, темпа и динамике).</p> <p>Слушање и интонација.</p> <p>Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу.</p> <p>Музичка форма и интерпретација различитих стилова.</p> <p>Музичка меморија.</p> <p>Припрема за јавни наступ.</p> <p>Читање с листа и заједничко музицирање.</p> <p>Техника десне руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – равномерно вођење целог гудала ради постизања уједначеног тона (успостављање контроле над звуком), – промена гудала на жабици и врху као и промене гудала током целе дужине гудала, – припрема и складно прелажење са жице на жицу улегату, деташеу и свим потезима – усавршавање свих потеза (легато, деташе, мартеле, стакато, спикато, сотије, пунктирани) и њихово комбиновање и усложњавање, – интонативно и звучно чисто извођења двозвука и акорада. <p>Техника леве руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – слушна перцепција као претпоставка добре интонације, – правилан пад и одизање прстију, – развијање прецизности и брзине прстију леве руке у фиксној позицији и кроз позиције, – промена позиција од једноставних ка сложенијим,

<p>– самостално посећује концерте и друге музичке манифестације;</p> <p>– користи предности дигитализације и поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.</p>		<p>– различити видови и брзине вибрата (из целе руке, шаке и прста) и његова корелација са вођењем гудала,</p> <p>– вештачки и природни флажолети.</p> <p>Развијање радне дисциплине кроз систематичност, студиозност и апсолутну посвећеност.</p> <p>Вежбе и студије скала</p> <p>– Шрадик: Вежбе за леву руку, Вежбе за десну руку</p> <p>– Шевчик: оп. 1, 2, 8 и 9</p> <p>– Григоријан: Скале и арпеђа</p> <p>– К. Флеш: Систем скала</p> <p>– М. Ивановић: Систематске студије скала</p> <p>Студије промене позиција и двогласа.</p> <p>– Аврамов: Скале</p>
		<p>ЛИТЕРАТУРА*</p> <p>Етиде</p> <p>– Р. Кројцер: 42 етиде (етиде од бр. 2–17)</p> <p>– Ж. Мазас: Етиде оп. 36, прва свеска</p> <p>– Ф. Фиорило: 36 етида</p> <p>– Ј. Донт: оп. 37</p> <p>– Х. Сит: 4. и 5. свеска</p> <p>– Б. Кампањоли етиде</p> <p>– Збирке осталих аутора по избору наставника које одговарају могућностима ученика</p> <p>Концерти и сонате</p> <p>– А. Вивалди: Концерти 4 годишња доба</p> <p>– Т. Албинони: Концерт А-дур</p> <p>– Д. Кабалевски: Омладински концерт</p> <p>– П. Нардини: Концерт а-мол</p> <p>– Ј. С. Бах: Концерт а-мол и Е-дур</p> <p>– Ј. Хајдн: Концерт Ге-дур</p> <p>– Ђ. Б. Виоти: Концерт бр. 20, 22</p> <p>– Г. Ф. Хендл: Сонате А. А. Корели: Сонате</p> <p>– Р. Кројцер: Концерти бр. 13 и 19</p> <p>– П. Роде: Концерт бр. 6, 7, 8</p> <p>– Л. Берио: Концерт бр. 7. и 9.</p>

		Дела мале форме – М. Ивановић: Фестивал мелодија I и III свеска, Југословенски репертоар, Од преткласике до модерне, II свеска – Римски-Корсаков: Песма индијског госта – Д. Шостакович: Романса – Л. ван Бетовен: Контраданса и Менует – Ф. М. Верачини: Ларго – К. В. Глук: Мелодија – А. Вивалди: Интермецо – Ј. Хајдн: Менует Де-дур– Дакен: Кукавица – А. Корели: Алегро – Матесон: Арија – Ж. Ф. Рамо: Гавота са варијацијама – Ј. Фиоко: Алегро и друга дела по избору наставника
--	--	---

Назив предмета:	Виолина
Одсек:	Гудачки
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Виолина је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења дела различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање и импровизацију градећи своју уметничку личност кроз соло, камерно и оркестарско свирање, припремајући се тако за наставак уметничког образовања.
Разред:	Други СМШ
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа (45 минута)
Годишњи фонд часова:	105 часова
Смотра:	Две смотре у току школске године
Испит:	Годишњи испит
Јавни наступ:	Минимум 3 јавна наступа у току школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
систематски примењује одговарајуће процедуре у стицању технике леве и десне руке; – примењује различите начине решавања	Извођење музике	Квалитет тона. Постизање слободног и разноликог звука у зависности од музичког садржаја композиција које се изводе

<p>техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања;</p> <ul style="list-style-type: none"> – истражује начине добијања чисте интонације; – контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – користи знања из области сродних предмета приликом интерпретације музичког дела; – самостално свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – испољава креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – свирањем у ансамблу примењује принцип узајамног слушања; – учествује на јавним наступима у школи и ван школе; – посећује концерте и друге музичке манифестације; – користи предности дигитализације и поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>Тумачење нотног записа и ознака (различите епохе, стила, карактера, темпа и динамике)</p> <p>Слушање и интонација.</p> <p>Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу.</p> <p>Музичка форма и интерпретација различитих стилова.</p> <p>Музичка меморија.</p> <p>Припрема за јавни наступ.</p> <p>Читање с листа и заједничко музицирање.</p> <p>Техника десне руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – равномерно вођење целог гудала ради постизања уједначеног тона (успостављање контроле над звуком) – промена гудала на жабици и врху као и промене гудала током целе дужине гудала – припрема и складно прелажење са жице на жицу у легату, деташеу и свим потезима – усавршавање свих потеза (легато, деташе, мартеле, стакато, спикато, сотије, пунктирани) и њихово комбиновање и усложњавање – интонативно и звучно чисто извођења двозвука и акорада <p>Техника леве руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – слушна перцепција као претпоставка добре интонације, – правилан пад и одизање прстију, – развијање прецизности и брзине прстију леве руке у фиксној позицији и кроз позиције, – промена позиција од једноставних ка сложенијим – различити видови и брзине вибрата (из целе руке, шаке и прста) и његова корелација са вођењем гудала – вештачки и природни флажолети <p>Развијање радне дисциплине кроз систематичност, студиозност и апсолутну посвећеност.</p> <p>Вежбе и студије скала</p> <ul style="list-style-type: none"> – Х. Шрадик: Вежбе за леву руку, Вежбе за десну руку
---	--	--

		<p>– О. Шевчик: оп. 8 и оп. 9 Ф. Гросман: Вежбе за леву руку</p> <p>– А. Григоријан: Скале и арпеђа</p> <p>– К. Флеш: Скале</p> <p>– М. Ивановић: Систематске студије скала</p> <p>– Студије промена позиција и двогласа</p> <p>– В. Аврамов / Р. Данева – Скале</p> <p>ЛИТЕРАТУРА* списак литературе налази се испод табеле.</p>
		<p>Програм испита:</p> <p>– Дурска и истоимена молска скала, према тоналитету једне од композиција из испитног програма, са разложеним акордима и двогласима; терце, сексте, октаве – скале треба изводити са потезима из групе лежећих, бацаних, скачућих и комбинованих;</p> <p>– Две етиде од којих једна Кројцера (од броја 10 – редакција А. Јамполски);</p> <p>– Концерт I или II и III став или цела соната;</p> <p>– Једно дело мале форме изабрано према склоностима ученика – техничке тешкоће нису одлучујуће.</p> <p>Испитни програм се изводи напамет</p> <p>Кључне речи: тон, интонација, вибрато, слушање музике, музичка фраза.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА*</p> <p>Етиде</p> <p>– Р. Кројцер: 42 етиде (преорука од бр. 2–17)</p> <p>– Ж. Ф. Мазес етиде: Етида</p> <p>– Б. Кампањоли: Етиде</p> <p>– Ф. Фиорило: 36 етида</p> <p>Збирке различитих аутора и друге збирке по избору</p> <p>Дела велике форме</p> <p>Концерти, сонате, фантазије</p> <p>– Ј. С. Бах: Концерт Е-дур</p> <p>– А. Вивалди: Сонате</p> <p>– Ж. Виоти: Концерти бр. 22, 23 и 24</p> <p>– Г. Ф. Хендл: Сонате</p>

		<ul style="list-style-type: none"> – А. Корели: Ла Фолиа – В. А. Моцарт: Концерти – Г. Ф. Телеман: 12 фантазија за виолину соло – избор – П. Роде: Концерти Дела мале форме – М. Ивановић: Југословенски репертоар, Фестивал мелодија, Од преткласике до модерне, II и III свеска Златне степенице, III свеска – П. И. Чајковски: Баркарола, Јесења пема, Песма без речи – А. Хачатурјан: Ноктурно – Х. Вјењавски: Легенда, Мазурка, Пољска песма – Ф. М. Верачини: Ларго – Ј. Хајдн: Капричо – Л. К. Дакен: Кукавица- А. Дворжак: Хумореска – Деплан: Интрада – Ф. Менделсон-Концерт де-мол – Крајслер: Песма без речи и други комади – В. А. Моцарт: Менует Де-дур – Франкер-Крајслер: Сичилијана и Ригодон – Друга дела одговарајуће тежине по избору наставника
--	--	--

Обавезни минимум програма

а) Студије промена позиција и двогласа;

б) четири дурских, истоимених молских и хроматских скала са разложеним трозвучима и четворозвучима које нису обрађиване у I разреду;

в) 10 етида;

г) два дела велике форме: један концерт и једна класична соната (препоручују се два става из једне од Телеманових фантазија за соло виолину као припрема за извођење Бахових партита и соната за виолину соло);

ђ) четири дела мале форме – комада.

Јавни наступи

– обавезна три јавна наступа током школске године.

Програм испита:

– Дурска и истоимена молска скала, према тоналитету једне од композиција из испитног програма, са разложеним акордима и двогласима; терце, сексте, октаве – скале треба изводити са потезима из групе лежећих, бацаних, скачућих и комбинованих;

- Две етуде од којих једна Кројцера (од броја 10 – редакција А. Јамполски);
- Концерт I или II и III став или цела соната;
- Једно дело мале форме изабрано према склоностима ученика – техничке тешкоће нису одлучујуће.

Испитни програм се изводи напамет

Назив предмета:	Виолина
Одсек:	Гудачки
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Виолина је да код ученика развију знања и вештине која се надовезују на предходно стечено образовање и пружају платформу за даљу професионалну делатност и усавршавање инструменталне технике, меморије, музичког слуха, израза и начина размишљања, као и развијање способности за концерту делатност, импровизацију и заједничко музицирање.
Разред:	Трећи СМШ
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	Три часа недељно (45 минута)
Годишњи фонд часова:	105
Смотра:	Две смотре у току школске године
Испит:	Годишњи испит
Јавни наступ:	Минимум четири јавна наступа у току школске године

ИСХОДИ	ОБЛАСТ / ТЕМА САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – систематски примењује одговарајуће процедуре у стицању технике леве и десне руке; – примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања; – истражује начине добијања чисте интонације; – контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – користи знања из области сродних предмета приликом интерпретације музичког дела; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Квалитет тона</p> <p>Постизање слободног и разноликог звука.</p> <p>Тумачење нотног записа и ознака (различите епохе, стила, карактера, темпа и динамике).</p> <p>Слушање и интонација.</p> <p>Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу.</p> <p>Музичка форма и интерпретација различитих стилова.</p> <p>Музичка меморија.</p> <p>Припрема за јавни наступ.</p> <p>Читање с листа и заједничко музицирање.</p> <p>Техника десне руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – успостављање контроле над звуком,

- свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира;
- испољава креативност у реализацији музичке фантазије и естетике;
- критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај;
- свирањем у ансамблу примењује принцип узајамног слушања;
- учествује на јавним наступима у школи и ван школе;
- самостално посећује концерте и друге музичке манифестације;
- самостално чита с листа нотни материјал разноликог карактера и са лакоћом примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања;
- организује своје вежбање на начин који подразумева рад над свим техничким припремама и програму;
- активно слуша часове других ђака и примењује на себи искуства стечена на тај начин;
- посећује концерте и друге музичке манифестације;
- поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.

- усавршавање свих потеза (легато, деташе, мартеле, стакато, спикато, сотије, пунктирани) и њихово комбиновање и усложњавање,

- интонативно и звучно чисто извођења двозвука и акорада.

Техника леве руке:– слушна перцепција као претпоставка добре интонације,

- артикулација позиционе и пасажне технике у различитим брзинама,

- хроматика,

- двозвучна и акордска техника,

- прелази и скокови,

- различити видови и брзине вибрата (из целе руке, шаке и прста) и његова корелација са вођењем гудала,

- вештачки и природни

флажолети.

Развијање радне дисциплине кроз систематичност, студиозност и апсолутну посвећеност.

Вежбе за усавршавање технике десне и леве руке – вежбе и студијске четворооктавне и трооктавне дурске, молске и хроматске скале са разложеним трозвучима и четворозвучима.

ЛИТЕРАТУРА

Сва издања наведених аутора: Х. Шрадик, О. Шевчик, Е. Гиљемс, Х. Гросман, А. Григориан и К. Флеш, И. Галамиан, В. Аврамов др.

Етиде:

- Р. Кројцер: 42 етиде;

- Мазас: Етиде оп. 36 (Друга свеска);

- Фиорило: 36 етида;

- П. Гавиње: Етиде;

- Ш. Данкла: 20 етида оп. 73;

- Ј. Донт: Етиде и каприси оп. 35; Студије Кројцерових и Родеових етида оп. 37;

- Ж. П. Роде 24 каприса оп. 22;

- Паганини 24 каприса;

- Х. Вијењавски етиде оп. 10 и оп. 18.

Збирке различитих аутора по избору наставника које одговарају могућностима ученика;

Дела велике форме:

В. А. Моцарт, Ј. С. Бах: (Е-дур), Ј. Хајдн (Це-дур), Ј. Шпор, Х. Виетан, Р. Кројцер,

М. Брух, Е. Лало (Шпанска симфонија), Ф. Менделсон е-мол, Х. Вијењавски де-мол,

Концерти (сва три става) и цела соната из периода од класике до импресионизма;

Сонате

- Ј. С. Бах: 6 соната и партита за виолину соло; 6 соната за виолину и клавир,

- Г. Ф. Хендл: Сонате за виолину и клавир,

	<ul style="list-style-type: none"> – В. А. Моцарт: Сонате за виолину и клавир, – А. Дворжак: Сонате за виолину и клавир, – Л. ван Бетовен: Сонате за клавир и виолину (1–5), – Ф. Шуберт: Сонате за виолину и клавир; <p>Дела мале форме: Ф. Крајслер, Х. Вијењавски, П. де Сарасате, М. Равел, К. Сен-Санс, Б. Барток, П. И. Чајковски, Р. Шчедрин, С. Прокофјев, Д. Шостакович, Д. Радић, Ј. Славенски, М. Милојевић, В. Мокрањац, Ж. Грбић и др.</p> <p>И други комади писани за виолину соло или са пратњом који приказују музикално-техничка умећа ученика истичући његову лепоту тона, виртуозност и познавање стила.</p>
--	---

Обавезни минимум програма

- од 4 до 6 трооктавних или четворооктавних, хроматских, дурских и молских скала са разлагањима трозвука и четворозвука;
- двохвати терце, кварте, сексте, октаве, прстOMETне октаве, дециме;
- десет етида различите проблематике;
- три дела мале форме различитог карактера;
- два става из сонате или партите за виолину соло Ј. С. Баха;
- став сонате из периода од барока до романтизма;
- концерт први односно други и трећи став једног или различитих аутора

Јавни наступи

- обавезна четири јавна наступа током школске године.

Програм испита:

- Дурска и истоимена молска трооктавна или четворооктавна скала – према тоналитету једне од композиција из испитног програма са разлагањима трозвука и четворозвука уз обавезна минимум три потеза из групе лежећих, бацаних, скачућих или комбинованих;
- Двохвати кроз минимум две октаве (терце, сексте и октаве)
- Две етиде различитих аутора, од којих је једна обавезно Кројцера у двозвучима (од бр. 29 – редакција А. Јамполски);
- Један став из соло соната или партита Ј. С. Баха;
- Концерт I или II и III став;
- Једно дело мале форме одабрано према склоностима ученика.

Изводи се напамет

Назив предмета:	Виолина
Одсек:	Гудачки
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Виолина је да код ученика развију знања и вештине која се надовезују на предходно стечено образовање и пружају платформу за даљу професионалну делатност и усавршавање инструменталне технике, меморије, музичког слуха, израза и начина размишљања, као и развијање способности за концерту и такмичарску делатност, заједничко музицирање и импровизацију.

Разред:	Четврти СМШ
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	Три часа недељно(45 минута)
Годишњи фонд часова:	105
Смотра:	Смотра технике
Испит:	Матурски испит
Јавни наступ:	Обавезна четири јавна наступа у току школске године

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:		
<p>примењује одговарајуће начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања;</p> <p>– самостално одабере или креира одговарајући прстOMET у делима која свира;</p> <p>– са лакоћом свира у високим позицијама;</p> <p>– користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције;</p> <p>– користи знања из области сродних предмета приликом интерпретације музичког дела;</p> <p>– испољава креативност у реализацији музичке фантазије и естетике;</p> <p>– изведе напамет солистички концерт у трајању од најмање 45 минута, са програмом који подразумева композиције</p>	<p>Извођење музике</p>	<p>Квалитет тона</p> <p>Постизање слободног и разноликог звука.</p> <p>Тумачење нотног записа и ознака (различите епохе, стила, карактера, темпа и динамике).</p> <p>Слушање и интонација.</p> <p>Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу.</p> <p>Музичка форма и интерпретација различитих стилова.</p> <p>Музичка меморија.</p> <p>Припрема за јавни наступ.</p> <p>Читање с листа и заједничко музицирање.</p> <p>Техника десне руке:</p> <p>– успостављање контроле над звуком,</p> <p>– усавршавање свих потеза (легато, деташе, мартеле, стакато, спикато, сотије, пунктирани) и њихово комбиновање и усложњавање,</p> <p>– интонативно и звучно чисто извођења двозвука и акорада.</p> <p>Техника леве руке:</p>

<p>различитог стила и карактера;</p> <ul style="list-style-type: none"> – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – посећује концерте и друге музичке манифестације; – користи предности дигитализације и поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – наступа солистички уз пратњу оркестра, односно клавијеског сарадника на јавним наступима у школи и ван ње; – активно учествује и наступа са камерним ансамблима, гудачким и симфонијским оркестрима; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<ul style="list-style-type: none"> – слушна перцепција као претпоставка добре интонације, – артикулација позиционе и пасажне технике у различитим брзинама, – хроматика, – двозвучна и акордска техника, – прелази и скокови, – различити видови и брзине вибрата (из целе руке, шаке и прста) и његова корелација са вођењем гудала, – вештачки и природни флажолети. Развијање радне дисциплине кроз систематичност, студиозност и апсолутну посвећеност. <p>Вежбе за усавршавање технике десне и леве руке – вежбе и студијске четворооктавне и трооктавне дурске, молске и хроматске скале са разложеним трозвучима и четворозвучима;</p> <p>Предложена литература:</p> <p>сва издања наведених аутора: Х. Шрадик, О. Шевчик, К. Мострас, Е. Гиљемс, Х. Гросман, А. Григоријан, К. Флеш, И. Галамијан, В. Аврамов др.</p> <p>Кључне речи: тон, интонација, вибрато, слушање музике, музичка фраза.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА*</p> <p>Етиде:</p> <p>Збирке различитих аутора по избору наставника које одговарају могућностима ученика;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Кројцер: 42 етиде – Мазас: Етиде оп. 36 (Друга свеска), – Фиорило: 36 етида, – П. Гавиње: Етиде, – Ш. Данкла: 20 етида оп. 73. Ј. Донт: Етиде и каприси оп. 35, – Ј. Донт: Студије Кројцерових и Родеових етида оп. 37,
--	--	---

		<p>– Ж. П. Роде 24 каприса оп. 22, Паганини 24 каприса,</p> <p>– Х. Вијењавски етиде оп. 10 и оп. 18;</p> <p>Дела велике форме:</p> <p>Концерти (сва три става) и цела соната из периода од класике до импресионизма;</p> <p>Предложена литература за концерте следећих аутора:</p> <p>– В. А. Моцарт, М. Брух, Е. Лало (Шпанска симфонија),</p> <p>– Ф. Менделсон,</p> <p>– Х. Вијењавски,</p> <p>– А. Хачатурјан,</p> <p>– А. Глазунов,</p> <p>– И. Стравински,</p> <p>– С. Прокофјев,</p> <p>– Ј. Сибелијус, – П. И. Чајковски и др.</p> <p>Сонате</p> <p>– Ј. С. Бах: 6 соната и партита за виолину соло;</p> <p>– В. А. Моцарт: Сонате за виолину и клавир,</p> <p>– Л. ван Бетовен: Сонате за клавир и виолину,</p> <p>– Ц. Франк: Соната за клавир и виолину,</p> <p>– Ј. Брамс: Сонате за виолину и клавир,</p> <p>– К. Дебиси: Сонате за виолину и клавир,</p> <p>– Е. Исаи: 6 соната за виолину соло</p> <p>Дела мале форме:</p> <p>Комади писани за виолину соло или са пратњом који приказују музикално-техничка умећа ђака истичући његову лепоту тона, виртуозност и познавање стила;</p> <p>Предложена литература за комаде следећих аутора:</p> <p>Ф. Крајслер, Х. Вијењавски, П. де Сарасате, Х. Ернст, М. Равел, К. Сен-</p>
--	--	--

		Санс, Б. Барток, П. И. Чајковски, Р. Шчедрин, С. Прокофјев, Д. Шостакович, Душан Радић, Јосип Славенски, Милоје Милојевић, Василије Мокрањац, Живорад Грбић и др.
--	--	---

Обавезни минимум програма:

Техничке вежбе, скале и етиде које доприносе усавршавању програма:

- две етиде или каприса различитих аутора;
- два става из соло соната и партита Ј. С. Баха;
- концерт (цео);
- једно виртуозно дело
- једно дело домаћег аутора

Јавни наступи

- обавезна четири јавна наступа током школске године.

Програм смотре:

Дурска и истоимена молска скала са разлагањима трозвука и четворозвука уз обавезна минимум три потеза из групе лежећих, бацаних, скачућих или комбинованих, као и двохвати (терце, сексте и октаве) се не свирају као испитни захтев али се препоручује провера знања из скала у току школске године.

Матурски испит

Испитни програм се изводи напамет.

Главни предмет – Труба

Назив предмета	Труба
Циљ	ЦИЉ учења предмета Труба је да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком, камерном и оркестарском свирању, као и за наставак школовања на високо образовним установама.
Разред	Први
Годишњи фонд часова	105

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
---	-------------------------	-----------------

<ul style="list-style-type: none"> – контролише технику прстију; – оплемени тон и ширењу горњег и доњег регистра; – контролише амбажуру, дусање, атак и интонацију; – контролише промену артикулације и динамике; – свира вентил трилере; – вежба самостално и свесно исправља постојеће грешке; – интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; – испољи сопствене емоције кроз интерпретацију; – иницира организацију проба; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике и изграђивању сопствених естетских критеријума. 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Интонирање интервала узлазно и силазно (хроматски).</p> <p>Рад на техници прстију.</p> <p>Флексибилност и функционалност амбажуре и рад на култури тона уз ширење и изједначеност регистра.</p> <p>Метода транспонованја.</p> <p>Промена артикулације и контрола динамике.</p> <p>Свирање трилера.</p> <p>Развијање физичке и менталне издржљивости.</p> <p>Развијање радне дисциплине која изискује систематичност, студиозност и апсолутну посвећеност.</p> <p>Музичка форма и интерпретација различитих стилова.</p> <p>СКАЛЕ</p> <p>Све дурске и молске у обиму дуодециме или две октаве, са обрајима квинтакорада и доминантним и умањеним септакордима у темпу брзих четвртина.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <ul style="list-style-type: none"> – М. Schlossberg – Daily Drills – Р. Квинке: АСА Метода – Ј. Арбан: Развијене скале; <p>Вежбе за хроматику;</p> <p>Разложенидур и мол тоналитети у триолама; Вежбе интервала у осминама</p> <ul style="list-style-type: none"> – Е. Sachse – 100 Studies – Ђ. Тошић: I свеска етида – А. Страд: II свеска за средњу школу – од бр. 1–15 – П. Клодонир: 20 малих етида – Зигмунд Херинг: 32 етиде – <i>Композиције:</i>
---	-----------------------------------	--

		<ul style="list-style-type: none"> – П. И. Чајковски: Наполитанска игра – С. Болотин: Лаке мелодије – избор – – Шварц: Романса – Г. Ф. Хендл: Соната у Еф-дуру (обрада Жан Тилде) – Ј. Ед. Бара: Оријентал – Ђ. Тошић: Обраде Мокрањца <p>Дозвољено је коришћење других школа етида и литературе сличних захтева по избору наставника.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – све дурске и молске скале – 2 различите школе етида – 4 композиције уз клавирску пратњу 		
<p>Јавни наступи</p> <p>Обавезна су 4 јавна наступа у току школске године (2 у полугодишту)</p>		
<p>Програм испита</p> <ul style="list-style-type: none"> – 1 дурска и 1 молска скала (напамет) – 1 техничка етида – 1 мелодијска етида – 1 композиција уз клавирску пратњу(напамет) 		

Назив предмета:	ТРУБА
Одсек:	Класична музика-музички извођач
Циљ:	Циљ учења предмета труба је да код ученика развије знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком, камерном и оркестарском свирању, као и за наставак школовања на високо образовним установама.
Разред:	Други
Облик рада:	Индивидуалан
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	105
Смотра:	Полугодишња смотра
Испит:	<ul style="list-style-type: none"> – 1 дурска и 1 молска скала (напамет) – 1 техничка етида – 1 мелодијска етида

	– 1 композиција уз клавирску пратњу (напамет)
Јавни наступ:	4 у току школске године (2 у полугодишту)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – оплемени тон и примењује нон прес у ширењу горњег и доњег регистра; – контролише технику дисања и јача физичку издржљивост; – покаже напредак у техници прстију; – свира све артикулације и примењује микро динамику; – свира усне трилере у лаганом темпу; – испољи креативност у реализацији музичке фантастике и естетике; – разликује одлике стилских епоха и прилагођава сопствену индивидуалност; – покаже самопоуздање у солистичким, камерним и оркестарским наступима; – користи предности дигитализације и критички коментарише своја и туђа извођења у смислу техничке припремљености и музичке изражајности. 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Флексибилност и функционалност амбажуре.</p> <p>Дневне вежбе са хармонским вокализама различитих артикулација и динамике.</p> <p>Култура тона, ширење и изједначеност регистара.</p> <p>Развијање физичке и менталне издржљивости.</p> <p>Развијање контролисане технике прстију.</p> <p>Метода транспонована.</p> <p>Почетак свирања усних трилера.</p> <p>Интерпретације различитих стилова и развој сопствених критеријума.</p> <p>Развој ученика за солистичко, камерно и оркестарско свирање.</p> <p>Музички бонтон.</p> <p>Скале Све дурске и молске у обиму дуодециме или две октаве.</p> <p>Тонични, доминантни и умањени септакорди са обртајима у осминама и по могућству шеснаестинама и различитим артикулацијама.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <ul style="list-style-type: none"> – М. Schlossberg – Daily Drills – Р. Квинке: АСА Метода – Ј. Арбан: Развијене скале; Вежбе за хроматику; Разложени дур и мол тоналитети у триолама; Вежбе интервала у осминама; Вежбе за дупли и трипли језика. – Е. Sachse – 100 Studies – Ђ. Тошић: I свеска етида – А. Страд: II свеска за средњу школу – В. Вурм: Изабране етиде, свеска 1. <p>Композиције:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Купрински: Каватина

		– К. Шван: Соната за трубу и клавир – Г. Бали: Анданте и АлLEGRO -Г. Ф. Хендл: Арија и Варијација – М. Силвански: Концерт за трубу и клавир И литературе сличних захтева по избору наставника
--	--	--

Обавезни минимум програма
 – све дурске и молске скале
 – 2 различите школе етида
 – 4 композиције уз клавирску пратњу

Назив предмета:	ТРУБА
Одсек:	Класична музика-музички извођач
Циљ:	Циљ учења предмета Труба је да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком, камерном и оркестарском свирању, као и за наставак школовања на високо образовним установама.
Разред:	Трећи
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	105
Смотра:	Полугодишња смотра
Испит:	– 1 дурска и 1 молска скала (напамет) – 1 техничка етида – 1 мелодијска етида – циклично дело или тема са варијацијама (напамет)
Јавни наступ:	4 у току школске године (2 у полугодишту)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– оплемени тон и примењује нон прес у ширењу горњег и доњег регистра; – контролише технику дисања и стекне физичку издржљивост, – свира све артикулације и примени микродинамику; – примени технику свирања двоструког и троструког језика;	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Усавршавање и развијање технике свирања дневних вежби уз контролу интонације, артикулације и динамике. Флексибилност и функционалност амбажуре. Култура тона и техника прстију. Метода транспонована. Техника свирања двоструког и троструког језика Свирање усних трилера.

<p>– свира усне трилере;</p> <p>– испољи емоционални сензибилитет, креативне способности и јача поверење у властите способности;</p> <p>– користи различите начине меморисања, текста;</p> <p>– испољи креативност, способност импровизације и проналази нове начине за комбиновање информација, знања и стечених вештина;</p> <p>– користи предности дигитализације и формира критеријуме за избор програма и репертоара.</p>		<p>Развој меморије, унутрашњег слуха и способност импровизације.</p> <p>Стилска интерпретација и развој сопствених критеријума.</p> <p>Јачање мотивације, воље и упорности у савладавању тешкоћа.</p> <p>Скале</p> <p>Све дурске и молске у обиму две октаве; хроматске скале.</p> <p>Тоничне, доминантне и умањене септакорде са обртајима свирати у брзим осминама и шеснаестинама у различитим артикулацијама.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <p>– М. Schlossberg – Daily Drills</p> <p>– Р. Квинке: АСА Метода: Ч. Колин: Лип Флексибилити</p> <p>– Ј. Арбан: Развијене скале, Вежбе за хроматику, Разложенидур и мол тоналитети у триолама, Вежбе интервала у осминама.</p> <p>– Зигмунд Херинг: Књига III – прогресивни трубач</p> <p>– Ђ. Тошић: I свеска етида</p> <p>– А. Страд: II свеска за средњу школу</p> <p>– В. Вурм: Изабране етиде, свеска 1.</p> <p>– Е. Sachse: Етиде свеска 1.</p> <p>Композиције:</p> <p>– Вејивановски: Соната ге-мол</p> <p>– Волф: „Ростокер свита”</p> <p>– Т. Албиони: Концерти за трубу и клавир (транкрипције Т. Докшицера)</p> <p>– И. Бобровски: Скерцино</p> <p>– Е. Мартен: Концертни рондо</p> <p>– Е. Боца: Бадинач</p> <p>– А. Гедике: Концертна етида ор. 49</p> <p>– Е Бара: Фантазија</p> <p>– Балај: Prelude et ballad</p> <p>Дозвољено је коришћење других школа етида и литературе сличних захтева по избору наставника.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <p>– све дурске и молске скале</p>		

- 2 различите школе етида
- 4 композиције уз клавирску пратњу
- тема са варијацијама

Назив предмета:	ТРУБА
Одсек:	Класична музика-музички извођач
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Труба је да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком, камерном и оркестарском свирању, као и за наставак школовања на високо образовним установама.
Разред:	Четврти
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	99
Смотра:	Полугодишња смотра
Испит:	Матурски испит
Јавни наступ:	4 у току школске године (2 у полугодишту)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – контролише амбажуру, дисање, интонацију, динамику, фразирање, и агогику; – примени технику свирања двоструког и троструког језика; – испољи креативност, сензибилитет и способност импровизације у свирању; – проналази нове начине за комбиновање информација, знања и стечених вештина у свирању; – развија самопоуздање и самопоштовање; – користи предности дигитализације и присуствује концертима класичне музике те формира сопствени критеријум и упознаје репертоар. 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Усавршавање и развијање технике свирања дневних вежби уз контролу интонације, артикулације и динамике.</p> <p>Култура тона и техника прстију.</p> <p>Метода транспонована.</p> <p>Техника свирања двоструког и троструког језика.</p> <p>Развој меморије, унутрашњег слуха и способност импровизације.</p> <p>Стилска интерпретација и развој сопствених критеријума.</p> <p>Градња поверења у властите способности и јачање самосталности.</p> <p>Скале Све дурске и молске у обиму две октаве; хроматске скале.</p> <p>Тоничне, доминантне и умањене септакорде са обртајима свирати у шеснаестинама и различитим артикулацијама.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p>

		<p>– М. Schlossberg – Daily Drills</p> <p>– Р. Квинке: АСА Метода</p> <p>– Ч. Колин: Лип Флексибилити</p> <p>– Стамп: Загремање</p> <p>– Кларк – Техничке вежбе</p> <p>– Ј. Арбан: Развијене скале, Вежбе за хроматику, Разложенидур и мол тоналитети у шеснаестинама, Вежбе интервала у шеснаестинама</p> <p>– Ђ. Тошић: I свеска етида</p> <p>– А. Страд: II свеска за средњу школу</p> <p>– В. Вурм: Изабране етиде, свеска 1. 2.</p> <p>– Ј. Арбан: Концертантне Етиде</p> <p>– Копраш-24 Етиде</p> <p>– Е. Sachse: Етиде свеска 1.</p> <p>Композиције:</p> <p>– Бутри: Тромпетунија</p> <p>– Ј. Неруда: Концерт</p> <p>– Аругуњан: Концерт</p> <p>– Хумел: Концерт Ес-дур</p> <p>– Ј. Хајдн: Концерт Ес-дур</p> <p>– Е. Порино: Кончертино</p> <p>– Ј. Ибо: Соната</p> <p>– Мартину: Соната</p> <p>– Арбан: Карневал у Венецији</p> <p>– А. Аругуњан: Концертни скерцо</p> <p>– Томе: Фантазија</p> <p>– Балај – Contest Piece; Анданте Скерцо</p> <p>Гедике: Концертна Етида</p> <p>Дозвољено је коришћење других школа етида и литературе сличних захтева по избору наставника.</p>
--	--	---

Главни предмет – Хорна

Назив предмета	Хорна
Циљ	ЦИЉ учења предмета Хорна је да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком,

	камерном и оркестарском свирању, као и за наставак школовања на високо образовним установама.
Разред	Први
Годишњи фонд часова	105

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – користи кварт вентил и савлада свирање на дуплој ЕФ/БЕ хорни; – контролише технику прстију; – оплемени тон и примењује нон-прес у ширењу горњег и доњег регистра; – контролише амбажуру, дисање, атак и интонацију; – транспонује из ЕФ штима у ЕС и ДЕ; – контролише промену артикулације и динамике; – свира вентил трилере; – наштима самостално и прецизно дуплу ЕФ/БЕ хорну; – вежба самостално и свесно исправља постојеће грешке; – интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; – испољи сопствене емоције кроз интерпретацију; – иницира организацију проба; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике и изграђује сопствене естетске критеријуме. 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ</p> <p>МУЗИКЕ</p>	<p>Свирање на дуплој ЕФ/БЕ хорни.</p> <p>Интонирање интервала узлазно и силазно (хроматски).</p> <p>Рад на техници прстију.</p> <p>Флексибилност и функционалност амбажуре и рад на култури тона уз ширење и изједначеност регистра.</p> <p>Метода транспонованја.</p> <p>Промена артикулације и контрола динамике.</p> <p>Свирање вентил трилера.</p> <p>Развијање физичке и менталне издржљивости.</p> <p>Развијање радне дисциплине која изискује систематичност, студиозност и апсолутну посвећеност.</p> <p>Музичка форма и интерпретација различитих стилова.</p> <p>Скале</p> <p>Све дурске и молске у обиму дуодециме или две октаве, са обртајима квинтакорда и доминантним и умањеним септакордима у темпу брзих четвртина.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Д. Гиртл: <i>Школа за хорну друга свеска</i> – Г. Копраш: <i>60 изабраних етида</i> – М. Зимолуг: <i>Етиде друга свеска</i>

		<p>– Б. Е. Милер: <i>Романса у БЕ дуру оп. 69</i></p> <p>– В. А. Моцарт: <i>Концерт у ДЕ дуру кв 412 (други став – Рондо)</i></p> <p>– М. Букар: <i>Стара легенда</i></p> <p>Дозвољено је коришћење других школа етида и литературе сличних захтева по избору наставника.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <p>– све дурске и молске скале</p> <p>– 2 различите школе етида</p> <p>– 4 композиције уз клавирску пратњу</p>		
<p>Јавни наступи</p> <p>Обавезна су 4 јавна наступа у току школске године (2 у полугодишту)</p>		
<p>Програм испита</p> <p>– 1 дурска и 1 молска скала (напамет)</p> <p>– 1 техничка етида</p> <p>– 1 мелодијска етида</p> <p>– 1 композиција уз клавирску пратњу(напамет)</p>		

Назив предмета:	ХОРНА
Одсек:	Класична музика-музички извођач
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Хорна је да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком, камерном и оркестарском свирању, као и за наставак школовања на високо образовним установама.
Разред:	Други
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа,45 минута
Годишњи фонд часова:	105
Смотра:	Полугодишња смотра
Испит:	<p>– 1 дурска и 1 молска скала (напамет)</p> <p>– 1 техничка етида</p> <p>– 1 мелодијска етида</p> <p>– 1 композиција уз клавирску пратњу (напамет)</p>

Јавни наступ:	Обавезна су 4 јавна наступа у току школске године (2 у полугодишту)
---------------	---

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – оплемени тон и примењује нон прес у ширењу горњег и доњег регистра; – контролише технику дусања и јача физичку издржљивост; – покаже напредак у техници прстију; – свира све артикулације и примењује микро динамику; – транспонује из ЕФ штима у Е и ЦЕ; – свира усне трилере у лаганом темпу; – контролише интонацију пригушених тонова, уз правилно и спретно коришћење десне шаке у корпусу; – испољи креативност у реализацији музичке фантастике и естетике; – разликује одлике стилских епоха и прилагођава сопствену индивидуалност; – покаже самопоздање у солистичким, камерним и оркестарским наступима; – користи предности дигитализације и критички коментарише своја и туђа извођења у смислу техничке припремљености и музичке изражајности 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Флексибилност и функционалност амбажуре.</p> <p>Дневне вежбе са хармонским вокализима различитих артикулација и динамике.</p> <p>Култура тона, ширење и изједначеност регистара.</p> <p>Развијање физичке и менталне издржљивости.</p> <p>Развијање контролисане технике прстију.</p> <p>Метода транспонованја.</p> <p>Почетак свирања усних трилера.</p> <p>Усавршавање технике пригушеног тона.</p> <p>Интерпретације различитих стилова и развој сопствених критеријума.</p> <p>Музички бонтон.</p> <p>Скале</p> <p>Све дурске и молске у обиму дуодециме или две октаве.</p> <p>Тонични, доминантни и умањени септакорди са обртајима у спорим осминама и различитим артикулацијама.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – М. Зимолуг: <i>Етиде</i> друга свеска – Г. Копраш: <i>60 изабраних етида</i> – М. Алфонс: <i>200 мелодијских и прогресивних етида за хорну прва свеска</i> – К. Сен-Санс: <i>Концертни комад оп. 94</i> – П. И. Чајковски: <i>Ариозо из кантате Москва</i> – Ј. Ц. Пепуш: <i>Соната IV, це мол</i> – Д. дела Бела: <i>Соната ЦЕ дур</i> – В. А. Моцарт: <i>Концерт ДЕ дур кв 412 (први став –Алегро)</i> <p>И литературе сличних захтева по избору наставника</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – све дурске и молске скале – 2 различите школе етида – 4 композиције уз клавиру пратњу 		

Кључне речи: амбажура, техника прстију, изједначеност регистара, транспонованје, усни трилери, техника пригушеног тона, артикулација, микродинамика

Назив предмета:	ХОРНА
Одсек:	Класична музика-музички извођач
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Хорна је да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком, камерном и оркестарском свирању, као и за наставак школовања на високо образовним установама.
Разред:	Трећи
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа,45 минута
Годишњи фонд часова:	105
Смотра:	Полугодишња смотра
Испит:	– 1 дурска и 1 молска скала (напамет) – 1 техничка етида – 1 мелодијска етида – циклично дело или тема са варијацијама (напамет)
Јавни наступ:	Обавезна су 4 јавна наступа у току школске године (2 у полугодишту)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – оплемени тон и примењује нон прес у ширењу горњег и доњег регистра; – контролише технику дусања и стекне физичку издржљивост, – контролише моторику леве руке; – свира све артикулације и примени микродинамику; – транспонује из ЕФ штима у ГЕ и А; – примени технику свирања двоструког језика; – свира усне трилере; – испољи емоционални сензибилитет, креативне 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Усавршавање и развијање технике свирања дневних вежби уз контролу интонације, артикулације и динамике.</p> <p>Флексибилност и функционалност амбажуре.</p> <p>Култура тона и техника прстију.</p> <p>Метода транспоновања.</p> <p>Техника свирања двоструког језика.</p> <p>Свирање усних трилера.</p> <p>Развој меморије, унутрашњег слуха и способност импровизације.</p> <p>Стилска интерпретација и развој сопствених критеријума.</p> <p>Јачање мотивације, воље и упорности у савладавању тешкоћа.</p> <p>Скале</p>

<p>способности и јача поверење у властите способности;</p> <p>– побољша краткорочну и дугорочну меморију, концентрацију и сценску самоконтролу отклањајући страх од неуспеха;</p> <p>– испољи виши ниво креативности, способност импровизације и проналази нове начине за комбиновање информација, знања и стечених вештина;</p> <p>– користи предности дигитализације и формира критеријуме за избор програма упознајући репертоар за хорну.</p>		<p>Све дурске и молске у обиму две октаве; хроматске скале.</p> <p>Тонишне, доминантне и умањене септакорде са обртајима свирати у брзим осминама и различитим артикулацијама.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>– М. Алфонс: <i>200 мелодијских и прогресивних етида за хорну друга свеска</i></p> <p>– Г. Копраш: <i>60 изабраних етида</i></p> <p>– А. Корели: <i>Соната ге- мол</i></p> <p>– П. И. Чајковски: <i>Баркарола оп. 37</i></p> <p>– А. Дипи: <i>Тема са варијацијама</i></p> <p>– Е. Боца: <i>У Ирској</i></p> <p>– А. Александров: <i>Арија по. 32</i></p> <p>Дозвољено је коришћење других школа етида и литературе сличних захтева по избору наставника.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <p>– све дурске и молске скале</p> <p>– 2 различите школе етида</p> <p>– 4 композиције уз клавирску пратњу</p> <p>– тема са варијацијама</p>		

Кључне речи: амбажура, дневне вежбе, транспоновање, двоструки језик, меморија, импровизација, критичко мишљење.

Назив предмета:	ХОРНА
Одсек:	Класична музика-музички извођач
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Хорна је да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком, камерном и оркестарском свирању, као и за наставак школовања на високо образовним установама.
Разред:	Четврти
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	99
Смотра:	Полугодишња смотра
Испит:	Матурски испит
Јавни наступ:	Обавезна су 4 јавна наступа у току школске године (2 у полугодишту)

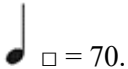
ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – контролише амбажуру, дисање, интонацију, динамику, фразирање, и агогику; – транспонује из ЕФ штима у БЕ бас и БЕ алт; – примени технику свирања троструког језика; – испољи висок ниво креативности, сензибилитета, способност импровизације у свирању; – проналази нове начине за комбиновање информација, знања и стечених вештина у свирању; – развија самопоуздање и самопоштовање; – користи предности дигитализације и присуствује концертима класичне музике те формира сопствени критеријум и упознаје репертоар. 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Технике свирања дневних вежби уз контролу интонације, артикулације и динамике.</p> <p>Култура тона и техника прстију.</p> <p>Метода транспоновања.</p> <p>Техника свирања троструког језика.</p> <p>Развој меморије, унутрашњег слуха и способност импровизације.</p> <p>Стилска интерпретација и развој сопствених критеријума.</p> <p>Градња поверења у властите способности и јачање самосталности.</p> <p>Скале Све дурске и молске у обиму две октаве; хроматске скале.</p> <p>Тоничне, доминантне и умањене септакорде са обртајима свирати у шеснаестинама и различитим артикулацијама.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА – М. Алфонс: <i>200 мелодијских и прогресивних етида за хорну трећа свеска</i> – Ј. Галај: <i>Етиде оп. 13</i> – В. А. Моцарт: <i>Концерт бр. 3, ЕС дур, кв 447</i> – Ф. Штраус: <i>Тема са варијацијама</i> – Ж. Поре: <i>Кончертино бр. 5 и бр. 6</i> – Ф. Штраус: <i>Ноктурно оп. 7</i> – П. Стојановић: <i>Анданте и Рондо</i> Дозвољено је коришћење других школа етида и литературе сличних захтева по избору наставника.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – 2 различите школе етид – 4 композиције уз клавирску пратњу – 1 троставачни концерт 		

Кључне речи: амбажура, дневне вежбе, транспоновање, троструки језик, меморија, импровизација, критичко мишљење, самосталност.

Главни предмет – Кларинет

Назив предмета	Кларинет
-----------------------	-----------------

Циљ	Циљ учења предмета кларинет је да код ученика кроз индивидуално музичко искуство подржи развој моторичке синхронизације, флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета као и формирање музичке личности за самосталан јавни наступали и мотивисање за наставак уметничког школовања.
Разред	Први
Годишњи фонд часова	105

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – свира у опсегу од е мало до ге3; – контролише дисање, односно узимање ваздуха током свирања; – свира у комбинованим артикулацијама стаката и легата; – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – контролише интонацију у току свирања; – користи технике меморисања текста; – интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; – комуницира са корепетитором кроз музику; – испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; – самостално уочава и решава музичке и техничке проблеме у вежбању; – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; – покаже иницијативу у организацији заједничких проба; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Флексибилност амбажуре у свим регистрима. Контроле прстију и језика код свирања у брзом темпу. Меморисање текста. Континуирано обликовање тона, интонација и стакато. Динамика. Самостално штимовање инструмента. Свирање соло и у ансамблу. Музички бонтон.</p> <p>Скале и трозвучи: Све дурске и молске скале кроз две и три октаве са трозвучима и четворозвучима свирати разложено у темпу</p> <p> □ = 70. Хроматска скала.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА Етиде: Ж. К. Лефевр: Метода за кларинет II А. Перие: 20 етида К. Баерман: 24 етиде оп. 63</p> <p>Комади: Ј. Е. Бара: <i>Комад у ге-молу</i> З. Фибих: <i>Селанка</i> М. Делжудис: <i>Егзотична песма</i></p> <p>Концерти: Штамиц: <i>Концерт бр. 3. Бе-дур</i> Л. А. Кожелух: <i>Концерт Ес-дур</i> Поред наведених збирки етида, школа, метода, комада, концерата користити и другу литературу адекватне тежине по избору наставника.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – Све дурске и молске скале са тоничним, доминантним и умањеним септакордима – 20 етида – 2 комада уз пратњу клавира – Један концерт (цео) 		
<p>Јавни наступи:</p>		

Обавезна су 4 јавна наступа у току године
Испитни програм – Једна дурска и једна молска скала са тоничним трозвуком, доминантним и умањеним септакордима – 2 етиде различитог карактера – 1 Комад уз пратњу клавира (изводи се напамет)

Назив предмета:	КЛАРИНЕТ
Одсек:	Класична музика-музички извођач
Циљ:	Циљ учења предмета кларинет је да код ученика кроз индивидуално музичко искуство подржи развој моторичке синхронизације, флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета као и формирање музичке личности за самосталан јавни наступали и мотивисање за наставак уметничког школовања.
Разред:	Други
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа,45минута
Годишњи фонд часова:	105
Смотра:	Полугодишња смотра
Испит:	– Једна дурска и једна молска скала са тоничним, доминантним и умањеним септакордима – 2 етиде различитог карактера – Комад уз прању клавира (изводи се напамет)
Јавни наступ:	Обавезна су 4 јавна наступа у току године

ИСХОДИ	ОБЛАСТ / ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: – свира у опсегу од е мало до ге3; – свира у комбинованим артикулацијама стаката и легата; – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; – комуницира са корепетитором кроз музику; – испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај;	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Флексибилност амбажуре у свим регистрима. Контрола прстију и језика код свирања у брзом темпу. Меморисање текста. Континуирано обликовање тона, интонација и стакато. Динамика. Музичка фраза. Самостално штимовање инструмента. Свирање соло и у ансамблу. Музички бонтон. Скале и трозвучи: Све дурске и молске скале кроз две и три октаве са трозвучима и четворозвучима свирати разложено у темпу

<ul style="list-style-type: none"> – самостално уочава и решава музичке и техничке проблеме у вежбању; – користи технике меморисања текста; – контролише интонацију у току свирања; – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; – покаже иницијативу у организацији заједничких проба; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p> = 80.</p> <p>Хроматска скала од е–г3.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Етиде: К. Баерман: 24 етиде оп. 63 А. Клозе: Вежбе за сваки дан 1–60 Гамбаро: 21 капричо</p> <p>Комади: Е. Авон: <i>Идила</i> Е. Боца: <i>Ариа</i> Л. Блеман: <i>Болеро</i></p> <p>Циклично дело: Н. Р. Корсаков: <i>Концерт Ес-дур</i> Г. Ф. Хендл: <i>Соната</i></p> <p>Поред наведених збирки етида, школа, метода, комада, концерата користити и другу литературу адекватне тежине по избору наставника.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – све дурске и молске скале са тоничним, доминантним и умањеним септакордима – 20 етида – 2 комада уз пратњу клавира – један концерт (цео) или циклично дело 		

Кључне речи: тон, интонација, слушање музике, свирање, музичка фраза, музички бонтон.

Назив предмета:	КЛАРИНЕТ
Одсек:	Класична музика-музички извођач
Циљ:	Циљ учења предмета кларинет је да код ученика кроз индивидуално музичко искуство подржи развој моторичке синхронизације, флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета као и формирање музичке личности за самосталан јавни наступали и мотивисање за наставак уметничког школовања.
Разред:	Трећи
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	105
Смотра:	Полугодишња смотра
Испит:	<ul style="list-style-type: none"> – Једна дурска и једна молска скала са тоничним, доминантним и умањеним септакордима у распону три октаве – 2 етиде различитог карактера – Комад уз прању клавира (изводи се напамет)
Јавни наступ:	Обавезна су 4 јавна наступа у току године

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ / ТЕМА	САДРЖАЈИ
– свира у опсегу од е мало до ге3;	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Флексибилност амбажуре у свим регистрима.

<ul style="list-style-type: none"> – свира у комбинованим артикулацијама стаката и легата; – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; – комуницира са корепетитором кроз музику; – испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; – самостално уочава и решава музичке и техничке проблеме у вежбању; – користи технике меморисања текста; – контролише интонацију у току свирања; – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; – покаже иницијативу у организацији заједничких проба; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>Контрола прстију и језика код свирања у брзом темпу. Меморисање текста. Континуирано обликовање тона, интонација и стакато. Динамика. Музичка фраза. Самостално штимовање инструмента. Свирање соло и у ансамблу. Музички бонтон. Скале и трозвучи: Све дурске и молске скале кроз две и три октаве са трозвучима и четворозвучима свирати разложено у темпу</p> <p> = 90.</p> <p>Хроматску скалу свирати од е–а₃</p> <p>ЛИТЕРАТУРА Етиде: А. Клозе: 20 карактеристичних етида А. Перие: 331 етида Ж. Лансло: 33 етиде Комади: Х. Баерман: <i>Адађо</i> Ж. Моке: <i>Конкурсни соло</i> Г. Доницети: <i>Кончертино</i> Концерти: Ф. А. Хофмајстер: <i>Концерт Б-дур</i> К. Штамиц: <i>Концерт Ес-дур бр. 11</i> Поред наведених збирки етида, школа, метода, комада, концерата користити и другу литературу адекватне тежине по избору наставника</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – Све дурске и молске скале са тоничним, доминантним и умањеним септакордима – 20 етида – 3 комада уз пратњу клавира 		

Кључне речи: тон, интонација, слушање музике, свирање, музичка фраза, музички бонтон.

Назив предмета:	КЛАРИНЕТ
Одсек:	Класична музика-музички извођач
Циљ:	Циљ учења предмета кларинет је да код ученика кроз индивидуално музичко искуство подржи развој моторичке синхронизације, флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета као и формирање музичке личности за самосталан јавни наступали и мотивисање за наставак уметничког школовања.
Разред:	Четврти
Облик рада:	Индивидуални

Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа,45минута
Годишњи фонд часова:	99
Смотра:	Полугодишња смотра
Испит:	Матурски испит
Јавни наступ:	Обавезна су 4 јавна наступа у току године

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ / ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – свира у опсегу од е мало до ге3; – свира у комбинованим артикулацијама стаката и легата; – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; – комуницира са корепетитором кроз музику; – испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; – самостално уочава и решава музичке и техничке проблеме у вежбању; – користи технике меморисања текста; – контролише интонацију у току свирања; – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; – покаже иницијативу у организацији заједничких проба; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Флексибилност амбажуре у свим регистрима. Контрола прстију и језика код свирања у брзом темпу. Меморисање текста. Континуирано обликовање тона, интонација и стакато. Динамика. Музичка фраза. Самостално штимовање инструмента. Свирање соло и у ансамблу. Музички бонтон.</p> <p>Скале и трозвуци: Све дурске и молске скале кроз две и три октаве са трозвучима и четворозвучима свирати разложено у темпу</p> <p> = 100.</p> <p>Хроматску скалу свирати од е–а3</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Етиде: А. Клозе: 20 карактеристичних етида Е. Кавалини: 30 етида А. Перие: 331 етида К. Розе: 32 етиде</p> <p>Комади: А. Рабо: <i>Конкурски соло</i> Б. Брун: <i>4 Минијатуре</i> Л. Кајзак: <i>Кантилена</i> Д. Деспић: <i>9 комада</i></p> <p>Концерти: К. М. Вебер: <i>Кончертино</i> Ф. В. Крамарж: <i>Концерт оп. 36, Ес-дур</i></p> <p>Поред наведених збирки етида, школа, метода, комада, концерата користити и другу литературу адекватне тежине по избору наставника</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – Све дурске и молске скале разложено са тоничним, доминантним и умањеним септакордима – 20 етида – 2 комада уз пратњу клавира – концерт 		

Кључне речи: тон, интонација, слушање музике, свирање, музичка фраза, музички бонтон.

Главни предмет – Виолончело

Назив предмета:	Виолончело
Одсек:	Гудачки
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Виолончело је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења дела различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање и импровизацију градећи своју уметничку личност кроз соло, камерно и оркестарско свирање, припремајући се тако за наставак уметничког образовања
Разред:	Први смш
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа недељно- по 45 минута
Годишњи фонд часова:	105
Смотра:	Две смотре у току школске године
Испит:	– Једна дурска скала са потезима, терцама, секстама, октавама (разложено), трозвучима и четворозвучима; – Једна етида из предложене литературе; – Ј. С. Бах: један став из I свите – Први став из једног од наведених концерата
Јавни наступ:	Обавезна су три јавна наступа у току године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – самостално штимује инструмент – систематски примењује одговарајуће процедуре у стицању технике леве и десне руке; – примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања; – истражује начине добијања чисте интонације; – контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Квалитет тона.</p> <p>Слушање и интонација.</p> <p>Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу.</p> <p>Музичка форма и интерпретација различитих стилова.</p> <p>Музичка меморија.</p> <p>Припрема за јавни наступ.</p> <p>Читање с листа и заједничко музицирање.</p> <p>Техника десне руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – расподела гудала; – место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо..; – основни потези и ритмичке фигуре: деташе, легато, стакато, мартеле, портато, сотије и пунктирани ритам;

<ul style="list-style-type: none"> – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – користи знања из области сродних предмета приликом интерпретације музичког дела; – самостално свира задате композиције напет, соло и уз пратњу клавира; – испољава креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – свирањем у ансамблу примењује принцип узајамног слушања; – учествује на јавним наступима у школи и ван школе; – посећује концерте и друге музичке манифестације; – самостално користи предности дигитализације и поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике 		<ul style="list-style-type: none"> – прелазак гудалом са жице на жицу у различитим тачкама гудала. <p>Техника леве руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – палац позиција; – вибрато. <p>Развијање радне дисциплине кроз систематичност, студиозност и апсолутну посвећеност.</p> <p>Скале</p> <ul style="list-style-type: none"> – С. Каљанов: Техника виолончела – Двозвучи: Разложене терце, сексте и октаве. – Трозвучи: Д7 и УМ7. <p>Техничке вежбе</p> <ul style="list-style-type: none"> – Кирил Вапорджиев: – Палчева техника за виолончело. – Р. Мац: Увод у свирање на палчанику – Р. Мац: Положај и прелазни – Косман: Трилер вежбе – О. Шевчик – вежбе на палцу (аранжман за вч.) <p>ЛИТЕРАТУРА *</p> <p>Етиде</p> <ul style="list-style-type: none"> – С. Ли: 40 етида оп. 31 Кумер:10 Етида – Доцауер: Етиде II – Дипор: Етиде – Мерк: Етиде – Р. Мац: 30 етида – Д. Попер: Етиде <p>Комади</p> <ul style="list-style-type: none"> – Сквир: Тарантела – Д. Попер: Гавота – П. И. Чајковски: Ноктурно, – Форе: Елегија, – Чајковски: Сентиментални валцер. <p>Дела велике форме</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ј. Кленгел: Кончерто Це-дур – Ј.К.Бах:Концерт у це-молу
--	--	---

		– Г. Голтерман: Кончерто бр. 4 – А. Вивалди: Концерт Де-дур оп. 3 бр. 9 – Ј. С. Бах: I свита Ге-дур, II свита д-мол – Ј. Б. Самартини: Соната Ге-дур – А. Вивалди: Соната – за виолончело – Б. Марчело: Соната Це-дур Друга дела из светске и домаће литературе одговарајућег техничког нивоа.
--	--	---

Назив предмета:	Виолончело
Одсек:	Гудачки
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Виолончело је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање и импровизацију градећи своју уметничку личност кроз соло, камерно и оркестарско свирање и припремајући се тако за наставак уметничког образовања
Разред:	Други смш
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа недељно –по 45 минута
Годишњи фонд часова:	105
Смотра:	Две смотре у току школске године
Испит:	– Једна дурска или молска скала са потезима, терцама, секстама, октавама, трозвучима и четворозвучима; – Једна етида; – Комад; – Ј. С. Бах: два става из I или II свите; – Први став из једног од наведених концерата
Јавни наступ:	Обавезна су 3 јавна наступа у току године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– самостално штимује инструмент; – систематски примењује одговарајуће процедуре у стицању технике леве и десне руке; – примењује различите начине решавања	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Квалитет тона. Слушање и интонација. Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу. Музичка форма и интерпретација различитих стилова. Музичка меморија. Припрема за јавни наступ. Читање с листа и заједничко музицирање.

<p>техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања;</p> <ul style="list-style-type: none"> – истражује начине добијања чисте интонације; – контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – користи знања из области сродних предмета приликом интерпретације музичког дела; – самостално свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – испољава креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – свирањем у ансамблу примењује принцип узајамног слушања; – учествује на јавним наступима у школи и ван школе; – самостално посећује концерте и друге музичке манифестације; – самостално користи предности дигитализације и поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>Техника десне руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – расподела гудала; – место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо..; – основни потези и ритмичке фигуре: деташе, легато, стакато, мартеле, портато, сотије и пунктирани ритам; – прелазак гудалом са жице на жицу у различитим тачкама гудала. <p>Техника леве руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – палац позиција; – вибрато. <p>Развијање радне дисциплине кроз систематичност, студиозност и апсолутну посвећеност.</p> <p>Скале</p> <ul style="list-style-type: none"> – Двозвучи (унисоно): терце, сексте и октаве, трозвучи и Д7, УМ7. <p>Техничке вежбе</p> <ul style="list-style-type: none"> – О. Шевчик – 40 варијација – Р. Мац: Положаји и прелази – Б. Косман: Трилер вежбе <p>ЛИТЕРАТУРА :</p> <p>Етиде</p> <ul style="list-style-type: none"> – С. Ли: 40 етида – Ј. Мерк: Етиде – Ж. Л. Дипор: Етиде – Р. Мац: 30 етида – Ф. Грицмахер: Етиде, I свеска – Ј. Ј. Доцауер: Етиде III свеска – Д. Попер оп. 73 <p>Комади</p> <ul style="list-style-type: none"> – Рахмањинов: Вокализа – В. Мокрањац: Стара песма – Ф. Купрен: Пасторала – Д. ван Генс: Скерцо – К. Сен-Санс: Алегро апасионато <p>Дела велике форме</p> <ul style="list-style-type: none"> – Б. Ромберг: Концерт бр. 2 Де-дур – Г. Голтерман : Концерт бр.5 -Г. Голтерман: Концерт бр.4 – Ј. Кр. Бах: Концерт це-мол – Ј. Хајдн: Концерт Де-дур – мали – Ј. С. Бах: Соло свита бр. 1 и бр. 2. – А. Корели: Сонате – Л. Бокерини: Соната Це-дур <p>Друга дела светске и домаће литературе одговарајућег техничког нивоа.</p>
--	--	--

Назив предмета:	Виолончело
Одсек:	Гудачки
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Виолончело је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање и импровизацију градећи своју уметничку личност кроз соло, камерно и оркестарско свирање и припремајући се тако за наставак уметничког образовања
Разред:	Трећи смш
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа недељно- по 45 минута
Годишњи фонд часова:	105
Смотра:	Две смотре у току школске године
Испит:	– Једна дурска скала са потезима, терцама, секстама, октавама и трозвучима и четворозвучима; – Две етиде различитих техничких захтева; – Два става из свите – обавезно Прелудијум; – Цео концерт или цела соната. -Виртуозни комад
Јавни наступ:	Обавезна су три јавна наступа у току године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – систематски примењује одговарајуће процедуре у стицању технике леве и десне руке; – примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања; – истражује начине добијања чисте интонације; – контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – користи знања из области сродних предмета 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Квалитет тона.</p> <p>Слушање и интонација.</p> <p>Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу.</p> <p>Музичка форма и интерпретација различитих стилова.</p> <p>Музичка меморија.</p> <p>Припрема за јавни наступ.</p> <p>Читање с листа и заједничко музицирање.</p> <p>Техника десне руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – расподела гудала; – место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо..; – основни потези и ритмичке фигуре: деташе, легато, стакато, мартеле, портато, сотије и пунктирани ритам; – прелазак гудалом са жице на жицу у различитим тачкама гудала. <p>Техника леве руке:</p>

<p>приликом интерпретације музичког дела;</p> <ul style="list-style-type: none"> – самостално свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – испољава креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – свирањем у ансамблу примењује принцип узајамног слушања; – учествује на јавним наступима у школи и ван школе; – самостално посећује концерте и друге музичке манифестације; – самостално користи предности дигитализације и поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике 		<ul style="list-style-type: none"> – палац позиција; – вибрато. <p>Развијање радне дисциплине кроз систематичност, студиозност и апсолутну посвећеност.</p> <p>Скале</p> <ul style="list-style-type: none"> – С. Каљанов: – Техника виолончела – Дурске и молске скале кроз четири октаве са различитим потезима. – Терце, сексте и октаве кроз три октаве . – Трозвучи и четворозвучи. <p>Техничке вежбе</p> <ul style="list-style-type: none"> – О. Шевчик – техничке вежбе за леву и десну руку – Б. Косман: Трилер вежбе – Л. Фејар: Техничке вежбе <p>ЛИТЕРАТУРА*</p> <p>Етиде</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ф. Грицмахер: I свеска – Ј. Мерк: Етиде – Ж. Л. Дипор: Етиде – Ј. Ј. Доцауер: Етиде – Д. Попер: Етиде оп. 73 <p>Комади</p> <ul style="list-style-type: none"> – Гранадос: Интермецо – К. Сен-Санс: Лабуд – А. Глазунов: Песма трубадура – П. Коњовић: Хајдучка – Д. Деспић: Сичилијана – Д. Попер: Мазурка – И. Попарић: Композиције за ансамбле виолончела (број 4, 5, 6 и 8) -Д.Попер -Тарантела <p>Сонате</p> <ul style="list-style-type: none"> – Л. Бокерини: Соната Ге-д – Ж. М. Екле: Соната ге-мол – Б. Марчело: Сонате
---	--	--

		<p>Концерти</p> <p>– Г. Голтерман: Концерт а-мол и ха-мол</p> <p>– К. Давидов: Концерт бр. 1</p> <p>– А. Вивалди: Концерт а-мол</p> <p>– К. Сен-Санс: Концерт а-мол</p> <p>-Ј.Хајдн : Концерт Це-дур</p> <p>Свите</p> <p>Ј. С. Бах: Свита бр. 2 и 3.</p> <p>Користити и друга дела одговарајућег техничког нивоа.</p>
--	--	---

Називпредмета:	Виолончело
Одсек:	Гудачки
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Виолончело је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање и импровизацију градећи своју уметничку личност кроз соло, камерно и оркестарско свирање и припремајући се тако за наставак уметничког образовања
Разред:	Четврти смш
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа недељно по 45 минута
Годишњи фонд часова:	99
Смотра:	Једна сморта у току школске године
Испит:	Матурски испит
Јавни наступ:	Обавезна су минимум 3 наступа у току године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – систематски примењује одговарајуће процедуре у стицању технике леве и десне руке; – примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања; – истражује начине добијања чисте интонације; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Квалитет тона.</p> <p>Слушање и интонација.</p> <p>Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу.</p> <p>Музичка форма и интерпретација различитих стилова.</p> <p>Музичка меморија.</p> <p>Припрема за јавни наступ.</p> <p>Читање с листа и заједничко музицирање.</p> <p>Техника десне руке:</p> <p>– расподела гудала;</p>

<ul style="list-style-type: none"> – контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – користи знања из области сродних предмета приликом интерпретације музичког дела; – самостално свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – испољава креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – свирањем у ансамблу примењује принцип узајамног слушања; – учествује на јавним наступима у школи и ван школе; – самостално посећује концерте и друге музичке манифестације; – самостално користи предности дигитализације и поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу 		<ul style="list-style-type: none"> – место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо..; – основни потези и ритмичке фигуре: деташе, легато, стакато, мартеле, портато, сотије и пунктирани ритам; – прелазак гудалом са жице на жицу у различитим тачкама гудала. <p>Техника леве руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – палац позиција; – вибрато. <p>Развијање радне дисциплине кроз систематичност, студиозност и апсолутну посвећеност.</p> <p>Скале</p> <ul style="list-style-type: none"> – С. Каљанов: – Техника виолончела – Дурске и молске скале кроз четири октаве са различитим потезима. – Терце, сексте и октаве кроз три октаве . – Трозвучи и четворозвучи. <p>Техничке вежбе</p> <ul style="list-style-type: none"> – О. Шевчик – техничке вежбе за леву и десну руку – Б. Косман: Трилер вежбе – Л. Фејар: Техничке вежбе <p>Етиде</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ф. Грицмахер: I свеска – Ј. Мерк: Етиде – Ж. Л. Дипор: Етиде – Ј. Ј. Доцауер: Етиде – Д. Попер: Етиде оп. 73 – А. Пјати: Каприча – О. Франком: Каприча <p>Комади</p> <ul style="list-style-type: none"> – М. Милојевић: Легенда о Јефимији – П. И. Чајковски: Песма без речи – К. Сен-Санс: <p>Алегро апасионато</p> <ul style="list-style-type: none"> – Д. Попер: Тарантела, <p>Мађарска рапсодија</p> <p>Концертна полонеза</p> <p>-Касадо- Реквиеброс</p>
---	--	--

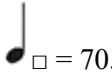

		<p>Сонате</p> <ul style="list-style-type: none"> – Л. ван Бетовен: Соната бр. 1 – Ж. Б. Бревал: Соната <p>Ге-дур</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ф. Франкер: Соната <p>Е-дур</p> <ul style="list-style-type: none"> – Л. Бокерини: Соната <p>А-дур</p> <p>Концерти</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ј. Кленгел: Концерт <p>де-мол</p> <ul style="list-style-type: none"> – Л. Бокерини: Концерт Бе-дур, Де-дур и <p>Ге-дур</p> <ul style="list-style-type: none"> – К. Сен-Санс: Концерт <p>а-мол оп. 33.</p> <ul style="list-style-type: none"> – А. Вивалди: Концерт <p>а-мол, ПВ 35</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ф. Е. Бах: Концерт а-мол – Е. Лало: Концерт де-мол – Ј. Хајдн: Це-дур концерт – Д. Кабалевски: Концерт опус 49 -Е.Елгар:Концерт е-мол <p>Свите</p> <ul style="list-style-type: none"> Ј. С. Бах: Свита бр. 1, 2, 3 три става <p>(по избору) Прелудијум је обавезан</p> <p>Друга дела одговарајућег техничког нивоа</p>
--	--	--

Главни предмет – Саксофон

Назив предмета	Саксофон
Циљ	Циљ учења предмета Саксофон је да код ученика кроз индивидуално музичко искуство подржи развој моторичке синхронизације, флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета као и мотивисање за наставак уметничког школовања.
Разред	Први
Годишњи фонд часова	105

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: – свира у опсегу од б мало до фис3; – контролише дисање тј. узимање ваздуха током свирања; – свира у комбинованим артикулацијама стаката и легата;	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Флексибилност амбажуре у свим регистрима. Контрола прстију и језика код свирања у брзом темпу. Меморисање текста.

<ul style="list-style-type: none"> – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – самостално уочава и решава музичке и техничке проблеме у вежбању; – контролише интонацију у току свирања; – користи технике меморисања текста; – интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; – комуницира са корепетитором кроз музику; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; – покаже иницијативу у организацији заједничких проба; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>Обликовање тона, интонација и стакато. Динамика. Самостално штимовање инструмента. Свирање соло и у ансамблу. Музички бонтон. Скале и трозвуци: Све дурске и молске скале кроз цео опсег инструмента, разложена скала, терце, кварте, тонични трозвуци и доминантни/умањени четворозвуци, разложени трозвуци и четворозвуци у темпу</p> <p> = 70.</p> <p>Хроматска скала. ЛИТЕРАТУРА Етиде и техничке вежбе – Ж. М. Лондекс – Техничке вежбе, 1. и 2. књига – М. Мул. 18 вежби и етида – М. Мул. 48 (В. Ферлинг) – А. Клозе. 25 техничких етида Комади: – Р. Бертело – <i>Адађо и арабеска</i> – М. Бергомје – <i>Свита брече</i> – Е. Боца – <i>Арија</i> – Ј. Кастереди – <i>Пасторала</i> – А. Шаје – <i>Анданте и алегро</i> – П. Демилак – <i>Сичилијана и тарантела</i> – П. Лантиер – <i>Сичилијана</i> – Ј. Ноле – <i>Мала латино свита</i> – М. Перин – <i>Циганска фантазија</i> И композиције сличне тежине по избору и процени наставника.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – Све дурске и молске скале са тоничним, доминантним и умањеним септакордима – 15 етида – 3 комада уз пратњу клавира 		
<p>Јавни наступи Обавезна су 4 јавна наступа у току године Обавезна смотра технике на полугодишту (дурске и молске скале до 4 предзнака и једна техничка етида).</p>		
<p>Испитни програм</p> <ul style="list-style-type: none"> – Једна дурска и једна молска скала са тоничним трозвуком, доминантним и умањеним септакордима, терцама и разложеном скалом. – 2 етиде различитог карактера – Комад или став цикличног дела уз пратњу клавира (изводи се напамет). 		

Назив предмета:	САКСОФОН
-----------------	-----------------

Одсек:	Класична музика-музички извођач
Циљ:	Циљ учења предмета Саксофон је да код ученика кроз индивидуално музичко искуство подржи развој моторичке синхронизације, флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета као и мотивисање за наставак уметничког школовања
Разред:	Други
Облик рада:	Индивидуалан
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	105
Смотра:	Обавезна смотра технике на полугодишту (дурске и молске скале и једна техничка етида).
Испит:	Једна дурска и једна молска скала са свим наведеним елементима 2 етиде различитог карактера Комад или став цикличног дела уз пратњу клавира (изводи се напамет)
Јавни наступ:	Обавезна су 4 јавна наступа у току године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> -свира у опсегу од б мало до фис3; -свира у комбинованим артикулацијама стаката и легата; -изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; -самостално уочава и решава музичке и техничке проблеме у вежбању; -користи технике меморисања текста; -контролише интонацију у току свирања; -интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; -комуницира са корепетитором кроз музику; -испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; -критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; -свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Флексибилност амбажуре у свим регистрима. Контроле прстију и језика код свирања у брзом темпу. Меморисање текста. Континуирано обликовање тона, интонација и стакато. Динамика. Самостално штимовање инструмента. Свирање соло и у ансамблу. Скале и трозвуци: Све дурске и молске скале кроз цео опсег инструмента, разложена скала, терце, дупле терце, кварте, тонични трозвуци и доминантни/умањени четворозвуци, разложени трозвуци и четворозвуци у темпу. = 80. Хроматска скала од е–г3 .</p> <p>ЛИТЕРАТУРА Етиде и техничке вежбе Ж. М. Лондекс. Техничке вежбе, 1. и 2. књига М. Мул - 18 вежби и етида М. Мул - 48 етида по В.Ферлингу А. Клозе - 25 техничких етида Л. Ниехаус – Средња концепција цеза</p> <p>Комади, сонате, свите: П. Хиндемит - Соната П. Боно - Свита</p>

<p>-покаже иницијативу у организацији заједничких проба; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -испољи самопоуздање у току јавног наступа; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике</p>		<p>А.Черепнин – Соната спортив К. Делвинкур - Крокамбуш Д. Донден – Имагинарна путовања Ж. Ибер – Приче К. Паскал - Импромту Ж. Франсе – Пет егзотичних плесова Р. Нода: Импровизација I,II,III Е. Боца: Прелуд и дивертисимент П. Итуралде – Хеленска свита Поред наведених збирки етида, школа, метода, комада, концерата користити и другу литературу адекватне тежине по избору наставника.</p>
---	--	--

<p>Обавезни минимум програма -Све дурске и молске скале са тоничним, доминантним и умањеним септакордима, велико разлагање, терце, разложене терце и кварте -20 етида -3 комада уз пратњу клавира</p>
--

Назив предмета:	САКСОФОН
Одсек:	Класична музика-музички извођач
Циљ:	Циљ учења предмета Саксофон је да код ученика кроз индивидуално музичко искуство подржи развој моторичке синхронизације, флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитетакаои мотивисање за наставак уметничког школовања
Разред:	Трећи
Облик рада:	Индивидуалан
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	105
Смотра:	Обавезна смотра технике на полугодишту (све дурске и молске скале, једна техничка етида и једна мелодијска етида).
Испит:	Једна дурска и једна молска скала са свим наведеним елементима 2 етиде различитог карактера Комад или став цикличног дела уз пратњу клавира (изводи се напамет)
Јавни наступ:	Обавезна су 4 јавна наступа у току године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>-свира у опсегу од б мало до ге3; -свира аликвоте; -изведе одговарајуће технике свирања на инструменту;</p>	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Постизање флексибилности амбажуре у свим регистрима. Постизање контроле прстију и језика код свирања у брзом темпу. Меморисање текста.</p>

<p>-самостално уочава и решава музичке и техничке проблеме у вежбању; -користи технике меморисања текста; -контролише интонацију у току свирања; -интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; -комуницира са корепетитором кроз музику; -испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; -критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; -свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; -покаже иницијативу у организацији заједничких проба; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -испољи самопоуздање у току јавног наступа; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.</p>		<p>Континуирано обликовање тона, интонација и стакато. Динамика. Самостално штимовање инструмента. Свирање соло и у ансамблу. Музички бонтон. Скале и трозвуци: Све дурске и молске скале кроз цео опсег инструмента, разложена скала, терце, дупле терце,разложене терце, кварте, тонични трозвуци и доминантни/умањени четворозвуци , разложени трозвуци и четворозвуци у темпу □□ = 90. Хроматску скалу свирати кроз цео опсег инструмента ЛИТЕРАТУРА Етиде и техничке вежбе: М. Мул: Свакодневне вежбе М. Мул: 48 етида по В.Ферлингу М. Мул: 53 етиде Ј. Андерсен: 29 великих етида Л. Ниехаус: Средња концепција цеза за саксофон П. М.Дибоа: 12 савремених етида Г. Лакур: 28 етида по О. Мисијану А. Пјацола: Танго етиде Комади, концерти, свите, сонате: Ф. Сантучи: Београдски Танго Р. Видоф: Валс Ваните П. Морис: Слике из провансе Д. Мијо: Скарамуш А.Томази: Балада Е. Боца: Импровизација и Каприс Ж. М. Дефаје: Ампелопсис А. Жоливе: Фантазија - Импромпту Д. Жоли: Кантилена и плес Ф. Тул: Сарабанда и Жига Р. Мучински: Соната К. Паскал: Сонатина И. Јевтић: Концерт П. М. Дибоа: Концерт П. Боно: Концерт Поред наведених збирки етида, школа, метода, комада, концерата користити и другу литературу адекватне тежине по избору наставника</p>
<p>Обавезни минимум програма Све дурске и молске скале са тоничним, доминантним и умањеним септакордима, велико разлагање, терце, разложене терце и кварте 20 етида 3 комада уз пратњу клавира</p>		

Назив предмета:	САКСОФОН
Одсек:	Класична музика-музички извођач
Циљ:	Циљ учења предмета Саксофон је да код ученика кроз индивидуално музичко искуство подржи развој моторичке синхронизације, флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета као и мотивисање за наставак уметничког школовања
Разред:	Четврти
Облик рада:	Индивидуалан
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	99
Смотра:	Смотра технике (све дурске и молске скале и један став концерта или циклочног дела)
Испит:	Матурски испит
Јавни наступ:	Обавезна су 4 јавна наступа у току године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> -свира у опсегу од б мало до а3; -изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; -самостално уочава и решава музичке и техничке проблеме у вежбању; -користи технике меморисања текста; -контролише интонацију у току свирања; -интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; -комуницира са корепетитором кроз музику; -испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; -критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; -свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; -покаже иницијативу у организацији заједничких проба; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Флексибилност амбажуре у свим регистрима. Контроле прстију и језика код свирања у брзом темпу. Меморисање текста. Континуирано обликовање тона, интонација и стакато. Динамика. Самостално штимовање инструмента. Свирање соло и у ансамблу. Скале и трозвуци: Све дурске и молске скале кроз цео опсег инструмента, разложена скала, терце, дупле терце, разложене терце, кварте, разложене кварте, тонични трозвуци и доминантни/умањени четворозвуци, разложени трозвуци и четворозвуци у темпу □□ = 100. Хроматску скалу свирати од е–а3</p> <p>ЛИТЕРАТУРА Етиде: М. Мул - Свакодневне вежбе М. Мул - 48 етида по В. Ферлингу М. Мул - 53 етиде Ј. Андерсен - 29 великих етида Л. Ниехаус – Средња концепција цеза за саксофон П. М. Дибоа – 12 савремених етида Г. Лакур – 28 етида по О. Мисијану</p>

<p>-учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -испољи самопоуздање у току јавног наступа; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.</p>		<p>А. Пјацола – Танго етиде Комади, концерти, свите, сонате: П. Боно: Каприс у форми валцера М. Алексиначки: Реми Е. Боца: Импровизација и каприс Е. Боца: Скарамуш Ж. Демерсман: Фантазија на оригиналну тему Р. Планел: Прелуд и Салтарела П. Крестон: Соната Б. Хеиден: Соната П. Хиндемит: Соната Е. Шулхоф: Хот соната И. Брклјачић: Лав, концерт П. Боно: Концерт Е. Боца: Кончертино А. Глазунов: Концерт Ж. Ривиер: Кончертино Поред наведених збирки етида, школа, метода, комада, концерата користити и другу литературу адекватне тежине по избору наставника</p>
<p>Обавезни минимум програма Све дурске и молске скале са свим елементима 20 етида 2 комада уз пратњу клавира Концерт или циклично дело</p>		

Главни предмет – Соло певање

Назив предмета	Соло певање
Циљ	<p>ЦИЉ учења предмета Соло певање је да ученик кроз даље музичко сазревање, како у вокално-техничком, тако и у интерпретативном смислу, буде у стању да, кроз индивидуално искуство и ниво постигнућа на коме се налази, изведе композиције различитих стилова и епоха и повеже их са другим уметностима, нарочито глумом, сценским покретом и књижевношћу као великом инспирацијом вокалне и оперске музике.</p>
Разред	Први
Годишњи фонд часова	105 часова

<p>ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<p>– контролише правилан певачки став и држање тела у току извођења музике; – правилно користи певачки апарат у зависности од техничких и</p>	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Правилно држање тела при певању. Анатомија и функција органа за певање. Припрема и почетак тона. Правилна продукција и емисија тона. Резонатор.</p>

<p>музичких захтева композиције која се изводи;</p> <ul style="list-style-type: none"> – употребљава резонатор гласа и користи различита вибрантна места зависно од регистара гласа; – разликује типове дисања и правилно од неправилног; – примењује различите вежбе дисања у циљу контроле положаја дијафрагме; – правилно формира високо импостиран тон и контролише интонацију при певању; – правилно артикулише, изговара и интерпретира текст композиције при певању; – контролише гестикулацију тела и мимику лица; – комуницира са корепетитором у извођењу музичког дела; – самостално ради на припреми за јавни наступ у циљу стицања самопоуздања; – поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – брине о гласу и примењује хигијену вокалног апарата (гласа); – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике. 		<p>Типови и вежбе дисања. Техничке вежбе мањих опсега и једноставнијих кретњи кроз легато, спецато, стакато, мартелато технику и рад на покретљивости гласа. Висока импостација. Артикулација и дикција кроз интерпретацију. Обрада вокалне литературе на страном језику – изговор и тумачење текста. Припрема за јавни наступ. Музички бонтон и хигијена гласа.</p>
		<p>ЛИТЕРАТУРА: Вокализе Н. Вакаи, Ђ. Конконе, Б. Лутген, Ј. Цајдлер, С. Маркези, Х. Панофка и други композитори сличних извођачких захтева; Стари мајстори А. Скарлати, Ђ. Паизиело, Ф. Гаспарини, С. Роза, А. Калдара, Ђ. Б. Перголези, Х. Персел, Ђ. Ђордани и други композитори сличних извођачких захтева; Соло песме класичара и романтичара: В. А. Моцарт, Л. ван Бетовен, Ј. Хајдн, Ф. Шуберт, Р. Шуман, Ф. Менделсон, Ј. Брамс, А. Јенсен, Е. Григ, В. Белини, Г. Доницети, Ж. Масне, Ш. Гуно и други композитори сличних извођачких захтева; Соло песме српских композитора: С. Бинички, Д. Јенко, И. Бајић, С. Христић, Ј. Маринковић, З. Јовановић, М. Тајчевић, П. Коњовић и други композитори сличних извођачких захтева;</p>
		<p>Соло песме словенских композитора: М. И. Глинка, Ј. Хаце, М. Пребанда, П. И. Чајковски, И. Зајц, П. П. Булахов, А. Даргомижски, Р. М. Глиер, С. Тањејев, Н. Римски-Корсакови други композитори сличних извођачких захтева;</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p>		

<p>четири вокализе</p> <ul style="list-style-type: none"> – три арије старих мајстора – две соло песме класичара или романтичара – две соло песме српских композитора <p>две соло песме словенских композитора</p>
<p>Јавни наступи: Обавезна два јавна наступа у току школске године.</p>
<p>Испитни програм:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Једна вокализа 2. Једна арија старог мајстора 3. Једна соло песма класичара или романтичара 4. Једна соло песма српског или словенског композитора <p>*Испитни програм се изводи напамет, на оригиналном језику.</p>

Назив предмета:	СОЛО ПЕВАЊЕ
Одсек:	Класична музика-музички извођач
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Соло певање је да ученик кроз даље музичко сазревање, како у вокално-техничком, тако и у интерпретативном смислу, буде у стању да, кроз индивидуално искуство и ниво постигнућа на коме се налази, изведе композиције различитих стилова и епоха и повеже их са другим уметностима, нарочито глумом, сценским покретом и књижевношћу као великом инспирацијом вокалне и оперске музике.
Разред:	Други
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	105
Смотра:	Полугодишња смотра
Испит:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Једна арија старог мајстора 2. Једна соло песма класичара или романтичара 3. Једна соло песма српског композитора 4. Једна соло песма словенског композитора <p>*Испитни програм се изводи напамет, на оригиналном језику.</p>
Јавни наступ:	Обавезна два јавна наступа у току школске године.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>– контролише правилан певачки став и држање тела у току извођења музике;</p> <p>– правилно користи певачки апарат у зависности од техничких и музичких захтева композиције која се изводи;</p> <p>– употребљава резонатор гласа и користи различита вибрантна места зависно од регистара гласа;</p> <p>– контролише изједначавање регистара гласа уз помоћ наставника;</p> <p>– разликује типове дисања и правилно од неправилног;</p> <p>– примењује различите вежбе дисања у циљу ефикасније контроле положаја дијафрагме и подршке тона при певању на даху;</p> <p>– разликује правилне, меке атаке од тврде и шуштаве;</p> <p>– правилно формира високо импостиран тон и контролише интонацију при певању;</p> <p>– артикулише и примењује јасну дикцију при певању, тумачењу и интерпретирању текста композиције;</p> <p>– контролише гестикулацију тела и мимику лица;</p> <p>– комуницира са корепетитором у извођењу музичког дела;</p> <p>– испољава марљивост, мотивацију и позитиван приступ у учењу и раду;</p> <p>– самостално ради на припреми за јавни наступ у циљу стицања самопоуздања;</p> <p>– поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике;</p>	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <p>Вокализе Ђ. Конконе, Б. Лутген, Ј. Цајдлер, М. Мирзојева, М. Бордоњи, Г. Росини и други композитори сличних извођачких захтева;</p> <p>Стари мајстори А. Скарлати, Ђ. Паизиело, Ђ. Б. Перголези, Ф. Дуранте, Џ. Ф. Хендл, К. В. Глук, Ф. Кавали, Ј. А. Хасе, Д. Сари и други композитори сличних извођачких захтева;</p> <p>Соло песме класичара и романтичара: В. А. Моцарт, Л. ван Бетовен, Ј. Хајдн, Ф. Шуберт, Р. Шуман, Ф. Менделсон, А. Јенсен, Ј. Брамс, Х. Волф, Е. Григ, В. Белини, Г. Доницети, Ж. Масне, Ш. Гуно, Е. Шабрије и други композитори сличних извођачких захтева;</p> <p>Соло песме српских композитора: С. Бинички, Д. Јенко, И. Бајић, С. Христић, Ј. Маринковић, З. Јовановић, М. Тајчевић, П. Коњовић, К. Бабић, Д. Големовић и други композитори сличних извођачких захтева;</p> <p>Соло песме словенских композитора: М. И. Глинка, Ј. Хаце, М. Пребанда, П. И. Чајковски, И. Зајц, Ј. Готовац, П. П. Булахов, А. Даргомижски, Р. М. Глиер, С. Тањејев, Н. Римски-Корсаков, А. Дворжак, С. Рахмањин и други композитори сличних извођачких захтева;</p> <p>Лакша оперска арија:</p>

<ul style="list-style-type: none"> – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – брине о гласу и примењује хигијену вокалног апарата (гласа); – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике; 		<p>К. В. Глук, В. А. Моцарт и други композитори сличних извођачких захтева прилагођених узрасту и нивоу постигнућа ученика.</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – четири вокализе – четири арије старих мајстора – две соло песме класичара или романтичара – две соло песме српских композитора – две соло песме словенских композитора – једна лакша оперска арија (од Глукове реформе) 		

Кључне речи: певачки став, вокални апарат, основна својства гласа, дисање, дијафрагма, резонатор, висока импостација, певање, дикција, артикулација, јавни наступ, слушање музике, музички бонтон, хигијена гласа.

Назив предмета:	СОЛО ПЕВАЊЕ
Одсек:	Класична музика-музички извођач
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Соло певање је да ученик кроз даље музичко сазревање, како у вокално-техничком, тако и у интерпретативном смислу, буде у стању да, кроз индивидуално искуство и ниво постигнућа на коме се налази, изведе композиције различитих стилова и епоха и повеже их са другим уметностима, нарочито глумом, сценским покретом и књижевношћу као великом инспирацијом вокалне и оперске музике.
Разред:	Трећи
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	105
Смотра:	Полугодишња смотра
Испит:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Једна арија старог мајстора 2. Једна соло песма композитора 19. века 3. Једна соло песма композитора 20. или 21. века (осим српских и словенских композитора) 4. Једна соло песма српског или словенског композитора 5. Једна арија из опере, оперете или концертна арија <p>*Испитни програм се изводи напамет, на оригиналном језику.</p>

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – контролише правилан певачки став и држање тела у току извођења музике; – правилно користи певачки апарат у зависности од техничких и музичких захтева композиције која се изводи; – контролише положај меког непца, ларинкса, језика и доње вилице при певању уз помоћ наставника; – контролише употребу резонатора гласа у току певање; – континуирано ради на изједначавању регистара гласа и разликује вибрантна места зависно од регистара гласа; – разликује типове дисања и примењује правилно костоабдоминално дисање; – успешно изводи различите вежбе дисања у циљу ефикасније контроле положаја дијафрагме и подршке тона при певању на даху; – изводи правилну припрему пред певање, формира правилну, меку атаку; – формира високо импостиран тон и контролише га при певању; – самостално обликује и динамички нијансира музичку фразу; – препознаје одређени захтев вокалне технике са којим се већ сусрео и примењује научене вештине у савладавању истог; – артикулише, примењује јасну дикцију и самостално тумачи и интерпретира 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Овладавање функцијама органа за певање. Активатор и генератор гласа. Резонатор и артикулацијски простор. Вибрантна места. Регистри гласа. Контрола дијафрагме, певање на даху, апођо.</p> <p>Сложеније техничке вежбе различитих интервалских скокова и кретњи кроз легато, спецато, стакато, мартелато технику и рад на покретљивости гласа. Певање украса (апођатура, аћакатура, мордент, групето)и трилера. Висока импостација и мека атака. Изједначавање вокала, артикулација и дикција кроз интерпретацију. Обрада вокалне литературе на страном језику – изговор и тумачење текста. Динамичко нијансирање и фразирање. Тумачење стилских разлика при извођењу композиција различитих епоха.</p> <p>Припрема за јавни наступ. Музички бонтон и хигијена гласа.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <p>Стари мајстори: А. Скарлати, Ђ. Паизиело, Ђ. Б. Перголези, Ф. Дуранте, Б. Марчело, Т. Траета, Ђ. Санти, Џ. Ф. Хендл, К. В. Глук, А. Вивалди, Ф. Кавали, Ј. А. Хасе, Д. Сари и други композитори сличних извођачких захтева; Арија из ораторијума, мисе или кантате: А. Вивалди, Ђ. Б. Перголези, Ј. С. Бах, Џ. Ф. Хендл, Ј. Хајдн, Ф. Менделсон и други композитори сличних извођачких захтева; Соло песме композитора 19. века: Ф. Шуберт, Р. Шуман, Ф. Менделсон, Ј. Брамс, Х. Волф, Е. Григ, Ф. Лист, В. Белини, Г. Доницети, Ђ. Росини, Ђ. Верди, Ж. Масне, Ш. Гуно, Е. Шабрије, Е. Шосон, Л. Делиб, Ж. Бизе, Г. Малер и други композитори сличних извођачких захтева; Соло песме композитора 20. И 21. века:</p>

<p>текст композиције при певању;</p> <ul style="list-style-type: none"> – интерпретира композиције поштујући стилске карактеристике различитих епоха; – контролише гестикулацију тела и мимику лица у циљу боље комуникације са публиком; – комуницира са корепетитором кроз интерпретацију музичког дела; – пева на страним језицима са којима се у вокалној литератури најчешће среће; – испољава систематичност у раду; – самостално ради на припреми за јавни наступ у циљу стицања самопоуздања; – поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – брине о гласу и примењује хигијену вокалног апарата (гласа); – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике. 		<p>К. Дебиси, Р. Штраус, Г. Форе, Х. Дипарк, Ф. Пуланк, М. Равел, Р. Ан, Е. Сати, Б. Бритн, В. Вилиамс, С. Барбер, С. Донауди, П. Тости, Е. Гранадос, Ф. Обрадорс, М. де Фалџаи други композитори сличних извођачких захтева;</p> <p>Соло песме српских композитора: С. Бинички, И. Бајић, С. Христић, Ј. Маринковић, П. Коњовић, М. Милојевић, К. Бабић, Д. Големовић, С. Рајичић, Д. Деспић, М. А. Расински, Д. Радић, В. Миланковић, М. Мишевић, С. С. Ковачевић, М. Стојадиновић и други композитори сличних извођачких захтева;</p> <p>Соло песме словенских композитора Ј. Хаце, М. Пребанда, И. Зајц, Ј. Готовац, Л. М. Шкерјанц, М. Логар, П. И. Чајковски, Р. М. Глиер, С. Тањејев, Н. Римски-Корсаков, А. Дворжак, С. Рахмањин и други композитори сличних извођачких захтева;</p> <p>Арија из опере, оперете или концертна арија: К. В. Глук, В. А. Моцарт, Г. Доницети, Ђ. Росини, Ђ. Верди, В. Белини, Ђ. Пучини, Ш. Гуно, Ж. Масне, Ж. Бизе, П. И. Чајковски, Н. Римски-Корсаков, Б. Сметана, А. Дворжак, Ј. Штраус, Ф. Лехар, А. Саливан, Џ. Гершвин, И. Калман, П. Сорозабал, Ф. А. Барбиери, Р. Чапи, Г. Хименез и други композитори сличних извођачких захтева прилагођених узрасту и нивоу постигнућа ученика.</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – три арије старих мајстора – једна арија из ораторијума, мисе или кантате – две соло песме композитора 19. века – једна соло песма композитора 20. или 21. века (осим српских и словенских композитора) – две соло песме српских композитора – две соло песме словенских композитора – једна арија из опере, оперете или концертна арија (од Глукове реформе) 		

Кључне речи: певачки став, вокални апарат, основна својства гласа, дисање, дијафрагма, резонатор, регистри, висока импостација, певање, дикција, артикулација, јавни наступ, слушање музике, музички бонтон, хигијена гласа.

Назив предмета:	СОЛО ПЕВАЊЕ
Одсек:	Класична музика-музички извођач
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Соло певање је да ученик кроз даље музичко сазревање, како у вокално-техничком, тако и у интерпретативном смислу, буде у стању да, кроз индивидуално искуство и ниво постигнућа на коме се налази, изведе композиције различитих стилова и епоха и повеже их са другим уметностима, нарочито глумом, сценским покретом и књижевношћу као великом инспирацијом вокалне и оперске музике.
Разред:	Четврти
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	99
Смотра:	Полугодишња смотра
Испит:	Матурски испит Испитни програм се изводи напамет, на оригиналном језику.
Јавни наступ:	Обавезна четири јавна наступа у току школске године.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – контролише певачки став и држање тела у току извођења музике; – контролише положај меког непца, ларинкса, језика и доње вилице при певању; – правилно користи певачки апарат у зависности од техничких и музичких захтева композиције која се изводи и успешно примењује технику костоабдоминалног дисања и пева тон на даху; – контролише изједначеност регистара гласа; – богатим музичким језиком обликује и динамички нијансира музичке фразе; – повезује певање са другим уметностима, нарочито глумом, сценским покретом и књижевношћу; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Осамостаљивање и овладавање функцијама органа за певање. Резонатор и артикулацијски простор. Вибрантна места. Регистри гласа. Контрола дијафрагме, певање на даху, апођо.</p> <p>Сложеније техничке вежбе различитих интервалских скокова и кретњи кроз легато, спецато, стакато, мартелато технику и рад на покретљивости гласа. Певање украса (апођатура, аћакатура, мордент, групето) и трилера. Висока импостација и мека атака. Изједначавање вокала, артикулација и дикција кроз интерпретацију. Обрада вокалне литературе на страном језику – изговор и тумачење текста. Динамичко нијансирање и фразирање. Тумачење стилских разлика при извођењу композиција различитих епоха.</p> <p>Припрема за јавни наступ. Музички бонтон и хигијена гласа. ЛИТЕРАТУРА*списак литературе налази се испод табеле.</p>

<p>– процени, оцени и изрази мишљење како о свом тако и о туђем наступу;</p> <p>– брине о гласу и примењује хигијену вокалног апарата (гласа);</p> <p>– учествује на јавним наступима у школи и ван ње.</p>		
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – две арије старих мајстора – једна арија из ораторијума, мисе или кантате – две соло песме композитора 19. века – једна соло песма композитора 20. или 21. века (осим српских и словенских композитора) – две соло песме српских композитора – две соло песме словенских композитора – две арије из опере, оперете или концертне арије (од Глукове реформе) 		
<p>Кључне речи: певачки став, вокални апарат, основна својства гласа, дисање, дијафрагма, резонатор, регистри, висока импостација, певање, дикција, артикулација, јавни наступ, слушање музике, музички бонтон, хигијена гласа.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА*:</p> <p>Стари мајстори:</p> <p>А. Скарлати, Ђ. Паизиело, Ђ. Б. Перголези, Н. Пичини, Н. Јомели, А. Чести, Б. Марчело, Т. Траета, Ђ. Сарти, Џ. Ф. Хендл, К. В. Глук, А. Вивалди, Ј. А. Хасе и други композитори сличних извођачких захтева;</p> <p>Арија из ораторијума, мисе или кантате:</p> <p>А. Вивалди, Ђ. Б. Перголези, В. А. Моцарт, Ј. С. Бах, Џ. Ф. Хендл, Ј. Хајдн, Ф. Менделсон, Ђ. Росини, Г. Форе и други композитори сличних извођачких захтева;</p> <p>Соло песме композитора 19. века:</p> <p>Ф. Шуберт, Р. Шуман, Ф. Менделсон, Ј. Брамс, Х. Волф, Е. Григ, Ф. Лист, В. Белини, Г. Доницети, Ђ. Росини, Ђ. Верди, Ж. Масне, Ш. Гуно, Е. Шабрије, Е. Шосон, Л. Делиб, Ж. Бизе, Г. Малер и други композитори сличних извођачких захтева;</p> <p>Соло песме композитора 20. и 21. века:</p> <p>К. Дебиси, Р. Штраус, Г. Форе, Х. Дипарк, Ф. Пуланк, М. Равел, Р. Ан, Е. Сати, Б. Бритн, В. Вилиамс, С. Барбер, С. Донауди,</p>		

П. Тости, Е. Гранадос,
 Ф. Обрадорс, М. де Фаља и други композитори сличних извођачких захтева;
 Соло песме српских композитора:
 С. Бинички, И. Бајић,
 С. Христић, Ј. Маринковић,
 П. Коњовић, К. Бабић,
 М. Милојевић, Д. Големовић, С. Рајичић, Д. Деспић,
 М. А. Расински, Д. Радић,
 В. Миланковић, М. Мишевић, С. С. Ковачевић,
 М. Стојадиновић и други композитори сличних извођачких захтева;
 Соло песме словенских композитора:
 Ј. Хаце, М. Пребанда, И. Зајц, Ј. Готовац, Л. М. Шкерјанц,
 М. Логар, П. И. Чајковски,
 Р. М. Глиер, С. Тађејев,
 Н. Римски-Корсаков, А. Дворжак, С. Рахмањин и други композитори сличних извођачких захтева;
 Арија из опере, оперете или концертна арија:
 К. В. Глук, В. А. Моцарт,
 Г. Доницети, Ђ. Росини,
 Ђ. Верди, В. Белини,
 Ђ. Пучини, Ш. Гуно, Ж. Масне, Ж. Бизе, Л. Делиб,
 Ж. Офенбах, П. И. Чајковски, Н. Римски-Корсаков,
 Б. Сметана, А. Дворжак,
 Ј. Штраус, Ф. Лехар,
 А. Саливан, Џ. Гершвин,
 И. Калман, П. Сорозабал,
 Ф. А. Барбиери, Р. Чапи,
 Г. Хименез и други композитори сличних извођачких захтева прилагођених узрасту и нивоу постигнућа ученика.

Солфеђо (ВИ, ДЗ)

Назив предмета	Солфеђо
Циљ	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развије музикалност, креативност и естетске критеријуме кроз примену знања и вештина ради ефикаснијег разумевања и извођења нотног текста у свим његовим аспектима што доприноси успешној међупредметној корелацији
Разред:	Први
Годишњи фонд часова	70

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
---	--------------	----------

<p>– својим речима изражава утиске о слушаном делу;</p> <p>– препозна музичке елементе кроз примере за слушање музике;</p> <p>– изражајно пева тоналне једногласне и вишегласне композиције</p> <p>– препозна и пева старе градске песме и народне мелодије у мерама 5/8, 7/8 и 9/8;</p> <p>– пева штимове обрађених дурских и молских тоналитета;</p> <p>– запише и пева хармонске везе;</p> <p>– запише ритмичке мотиве и ритмичку окосницу;</p> <p>– запише мелодијске диктате по двотактима, фразама и у целисти;</p> <p>– опажа, пева и записује интервале и акорде;</p> <p>– импровизује мелодију на задати ритам;</p> <p>– препозна и изводи ритмичке фигуре троделног ритма и четвороделне поделе јединице бројања;</p> <p>– препозна и изводи промену метра;</p> <p>– користи доступне носиоце звука у циљу слушања, опажања и разумевања музике.</p>	<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Вођено слушање одабране музичке литературе различитих жанрова и стилова са циљем:</p> <p>– развоја естетских критеријума,</p> <p>– међупредметне корелације,</p> <p>– препознавање музичких елемената (стил, карактер, темпо, облик, фразе, динамика артикулација).</p>
	<p>МЕЛОДИКА</p>	<p>Једногласно певање инсерата из литературе и инструктивних композиција различитих жанрова и музичких епоха и српских народних песама са и без текста:</p> <p>– дијатоника: фиксирање ступњева у оквиру хармонских функција: тоналитети до четири предзнака,</p> <p>– молдур и мутације де-Де, Еф-еф, а-А, Це-це, е-Е, Ге-ге),</p> <p>– хроматске пролазнице и скретнице,</p> <p>– дијатонске модулације у паралелни, субдоминантни и доминантни тоналитет: почетни тоналитет до два предзнака,</p> <p>– транспонованье.</p> <p>Вишегласно певање инсерата из литературе и инструктивних композиција различитих жанрова и музичких епоха и аранжмана српских народних песама са и без текста.</p> <p>– двогласно певање – дијатоника и дијатонске модулације на доминанту или паралелу,</p> <p>– певање хармонских веза трогласно.</p> <p>Једногласно и вишегласно певање: карактер, темпо фраза, динамика и артикулација.</p>
	<p>ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ, ДИКТАТИ</p>	<p>Опажање – појединачних тонова у целом регистру клавијатуре у одређеном тоналитету,</p> <p>– различитих типова дијатонских дурских и молских лествица.</p> <p>Опажање и интонирање: – интервала; двозвука у тоналитету без анализе интервала до дециме (тежиште ка опажању три до четири двозвука у низу),</p> <p>– штимова од камертона (тоналитети до четири предзнака),</p> <p>– свих врста трозвука са обртајима, а умењеног и прекомерног са разрешењем,</p> <p>– строге и слободне хармонске везе на главним ступњевима,</p>

		– доминантни септакорд са обртајима и умањени септакорд.
		<p>Диктати Једногласни мелодијски диктат:</p> <ul style="list-style-type: none"> – записивање и транспоноваче мотива, – записивање примера свираних по двотактним фразама и диктата у целости. <p>Записивање ритмичких мотива и ритмичког диктата по двотактним фразама.</p> <p>Записивање метро-ритмичке окоснице (инсерата из литературе).</p> <p>Записивање традиционалне, народне и староградске песме са текстом.</p>
	РИТАМ	<p>Ритмичко читање уз обележена темпа, фразе и акценте.</p> <p>Ритмичке врсте и фигуре:</p> <ul style="list-style-type: none"> – четвороделна подела ритмичке јединице (разликовање ритмичких фигура сличних по изгледу), – чешћа употреба пауза и лигатура, – троделни ритмови, проста деоба тродела и пунктиране фигуре, синкопиран тродел, са и без узмаха, <p>Метричке врсте:</p> <ul style="list-style-type: none"> – промена метра: из дводела у тродел и обрнуто у српским народим песмама и инструктивним композицијама, – мере: 5/8, 7/8 и 9/8 у српским народним песмама, – одређивање метричке врсте у српским народим песмама. <p>Равномерно читање у виолинском и бас кључу инсерата из литературе.</p> <p>Промене кључева.</p>
	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	<p>Импровизација мелодије на задати ритам.</p> <p>Употреба савремене технологије у настави.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА: Сви уџбеници препоручени од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја РС и други уџбеници и приручници који доприносе остварењу наведених исхода.</p>
Смотра: Програм смотре предлаже актив наставника солфеђа		

Назив предмета:	Солфеђо
Одсек:	Сви одсеци осим за одсек музичка теорија

Циљ:	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развије музикалност, креативност и естетске критеријуме кроз примену знања и вештина ради ефикаснијег разумевања и извођења нотног текста у свим његовим аспектима што доприноси успешној међупредметној корелацији
Разред:	Други
Облик рада:	Фронтални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа недељно, 45 минута
Годишњи фонд часова:	70 часова
Смотра:	Програм смотре предлаже актив наставника солфеђа
Испит:	/
Јавни наступ:	/

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – својим речима изражава утиске о слушаном делу; – препозна музичке елементе кроз примере за слушање музике; – изражајно пева тоналне и модалне једногласне и вишегласне композиције са алтерацијама; – препозна и пева старе градске песме и народне мелодије у мерама 5/8, 7/8, 8/8 и 9/8; – пева штимове обрађених дурских и молских тоналитета; – запише и пева хармонске везе; – запише ритмичке мотиве и ритмичку окосницу; – запише мелодијске диктате по двотактима, фразама и у целисти; 	<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>МЕЛОДИКА</p>	<p>Вођено слушање одабране музичке литературе различитих жанрова и стилова са циљем:</p> <ul style="list-style-type: none"> – развоја естетских критеријума; – међупредметне корелације; – препознавање музичких елемената (стил, карактер, темпо, облик, фразе, динамика, артикулација); <p>Једногласно певање инсерата из литературе и инструктивних композиција различитих жанрова и музичких епоха и српских народних песама са и без текста:</p> <ul style="list-style-type: none"> – дијатоника: фиксирање ступњева у оквиру хармонских функција: тоналитети до петпредзнака; – упознавање модуса (певање лествица и каденци дорског, фригијског, лидијског и миксолидијског модуса); – алтерације у поступном покрету; – певање средњовековних и раних ренесансних композиција (једногласно и вишегласно); – дијатонске модулације у тоналитете прве квинтне сродности и мутације; – транспоноване; – композиције са клавирском пратњом; <p>Вишегласно певање</p>

<p>– опажа, пева и записује интервале и акорде;</p> <p>– импровизује мелодију или хармонију на задати ритам;</p>	<p>ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ, ДИКТАТИ</p> <p>РИТАМ</p>	<p>инсерата из литературе и инструктивних композиција различитих жанрова и музичких епоха и</p> <p>аранжмана српских народних песама са и без текста.</p> <p>– двогласно певање – дијатоника са алтерацијама и дијатонским модулацијама;</p> <p>– певање хармонских веза трогласно;</p> <p>Једногласно и вишегласно певање: карактер, темпо фраза, динамика и артикулација;</p> <p>Опажање</p> <p>– појединачних тонова у целом регистру клавијатуре у одређеном тоналитету;</p> <p>– различних типова дијатонских дурских и молских лествица, модуса и лествица Балкана;</p> <p>Опажање и интонирање:</p> <p>– интервала; двозвука у тоналитету без анализе интервала до дециме (тежиште ка опажању три до четири двозвука у низу);</p> <p>– штимова од камертона (тоналитети до пет предзнака);</p> <p>– свих врста трозвука са обртајима и четворозвука на I ,V и VII ступњу са разрешењем;</p> <p>– строге и слободне хармонске везе на главним и споредним ступњевима (II и VII);</p> <p>Диктати</p> <p>Једногласни мелодијски диктат: – записивање и транспоноване мотива и двозвука;</p> <p>– записивање примера свираних по двотактима , фразама и диктата у целисти свираних на различитим инструментима;</p> <p>Записивање ритмичких мотива и ритмичког диктата по двотактним фразама;</p> <p>Записивање метро-ритмичке окоснице (инсерата из литературе);</p> <p>Записивање традиционалне, народне и староградске песме са текстом;</p>
--	--	---

<p>– препозна и изводи ритмичке фигуре троделног ритма, четвороделне и осмоделне поделе јединице бројања;</p> <p>– препозна и изводи промену метра;</p> <p>– импровизује мелодију или хармонију на задати ритам;</p> <p>-користи доступне носиоце звука у циљу слушања, опажања и разумевања музике.</p>	<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p>	<p>Ритмичко читање уз обележена темпа, фразе и акценте у виолинском, бас и са променом кључа;</p> <p>Ритмичке врсте и фигуре:</p> <p>– осмоделна подела;</p> <p>– дуола и мала триола;</p> <p>– троделни ритмови, проста деоба тродела и пунктиране фигуре, синкопиран тродел, са и без узмаха;</p> <p>Метричке врсте:</p> <p>– промена метра: из дводела у тродел и обрнуто у српским народим песмама и инструктивним композицијама;</p> <p>– мере: 5/8, 7/8 и 9/8у српским народим песмама;</p> <p>– одређивање метричке врсте српским народим песмама;</p> <p>– равномерно читање у виолинском и бас кључу инсерата из литературе;</p> <p>– промене кључева;</p> <p>Импровизација мелодије и хармоније на задати ритам;</p> <p>Употреба савремене технологије у настави</p>
--	--	--

Називпредмета:	Солфеђо
Одсек:	За Музичку продукцију и обраду звука и Одсек класичне музике
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развије музикалност, креативност и естетске критеријуме кроз примену знања и вештина ради ефикаснијег разумевања и извођења нотног текста у свим његовим аспектима што доприноси успешној међупредметној корелацији
Разред:	Трећи
Облик рада:	Групни
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Програм смотре предлаже актив наставника солфеђа
Испит:	

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – својим речима изражава утиске о слушаном делу; – препозна музичке елементе кроз примере за слушање музике; – изражајно пева тоналне једногласне и вишегласне инструктивне композиције и инсерте из литературе; – препозна и пева староградске песме и народне мелодије; – пева и препозна штимове дурских и молских тоналитета; – запише и пева хармонске везе; – запише ритмичке мотиве и ритмичку окосницу; – запише мелодијске диктате по двотактима, фразама, у целости и вергл форми; 	<p style="text-align: center;">СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p> <hr/> <p style="text-align: center;">МЕЛОДИКА</p>	<p>Вођено слушање одабране музичке литературе различитих жанрова и стилова са циљем:</p> <ul style="list-style-type: none"> – развоја естетских критеријума, – међупредметне корелације, – препознавање музичких елемената (стил, карактер, темпо, облик, фразе, динамика, артикулација). <p>Једногласно певање инсерата из литературе и инструктивних композиција различитих жанрова и музичких епоха, српских народних песама са текстом, познатих тема композиција у сонатном облику и у облику ронда.</p> <p>Стабилне и лабилне алтерације (скокови у алтероване тоновеи напуштање алтерованих тонова скоком).</p> <p>Алтеровани акорди и њихова разрешења.</p> <p>Алт кључ. Дијатонске и хроматске модулације у тоналитете прве и друге квинтне сродности и мутације. Модална мелодика.</p> <p>Вишегласно певање хомофоних и полифонихдвогласних, трогласних и четворогласних:</p> <ul style="list-style-type: none"> - композиција са клавирксом пратњом, - нсерата из литературе и инструктивних композиција

<ul style="list-style-type: none"> – опажа, пева и записује интервале и акорде; – импровизује мелодију, ритам или хармонију на задати ритам; – препозна и изводи ритмичке фигуре из садржаја; – препозна и изводи промену метра; – користи доступне носиоце звука у циљу слушања, опажања и разумевања музике 	<p>ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ, ДИКТАТИ</p> <p>РИТАМ</p>	<p>различитих жанрова и музичких епоха,</p> <ul style="list-style-type: none"> - српских народних песама са текстом, - познатих тема композиција у сонатном облику и у облику ронда са елементима дијатонике, дијатонске и хроматске модулације. <p>Једногласно и вишегласно певање: карактер, темпо фраза, динамика и артикулација.</p> <p>Опажање и интонирање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основних и хроматских тонова у тоналитету у целом регистру клавијатуре, - штимова свих тоналитета, - свих врста интервала до дециме у оквиру и изван тоналитета, - свих врста трозвука у оквиру и изван тоналитета, - свих врста септакорада у основном облику са разрешењем, - хармонских веза на главним и споредним ступњевима: (троглас и четвороглас, строге и слободне везе акорада) са модулацијом и без модулације. <p>Диктати Инструктивне композиције, инсерати из литературе, традиционалне, народне и староградске песме са текстом. Записивање једногласноги двогласног диктата са алтерацијама и модулацијама свираног по двотактним фразама, у целости и вергл формату. Записивање метро-ритмичке окоснице (инсерата из литературе); Транспоновање мотива.</p> <p>Равномерно читање у алт кључу. Ритмичко читање уз обележена темпа, фразе и акценте у виолинском, бас и алт кључу.</p>
--	--	---

	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВ О	<p>Неправилне ритмичке групе: све врсте триола, квартоле, квинтоле и секстоле.</p> <p>Промена метра у инсертима из литературе и инструктивним етидама.</p> <p>Полиритмија: 3:2, 2:3, 3:4, 4:3.</p> <p>Народни ритмови са променом метра - преко примера из музичког фолклора.</p>
		<p>Импровизација мелодије, ритма или хармоније инсерата из литературе из периода класицизма и романтизма.</p> <p>Савремене технологије у функцији наставе.</p>

Назив предмета:	Солфеђо
Одсек:	Сви одсеци осим за одсек музичка теорија
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развије музикалност, креативност и естетске критеријуме кроз примену знања и вештина ради ефикаснијег разумевања и извођења нотног текста у свим његовим аспектима што доприноси успешној међупредметној корелацији
Разред:	Четврти
Облик рада:	Фронтални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа недељно, 45, минута
Годишњи фонд часова:	66 часова
Смотра:	Програм смотре предлаже актив наставника солфеђа
Испит:	/
Јавни наступ:	/

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – својим речима изражава утиске о слушаном делу; – препозна музичке елементе кроз примере за слушање музике; 	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	<p>Вођено слушање одабране музичке литературе различитих жанрова и стилова (посебно периода: импресионизма, 20-ог века и националне музике) са циљем:</p> <ul style="list-style-type: none"> – развоја естетских критеријума, – међупредметне корелације,

<p>– изражајно пева тоналне једногласне и вишегласне инструктивне композиције и инсерте из литературе;</p> <p>– пева штимове дурских и молских тоналитета;</p> <p>– препозна и пева алтерације, алтероване акорде и њихова разрешења;</p> <p>– препозна и пева модулацију;</p> <p>– препозна и пева староградске песме и народне мелодије;</p> <p>– пева композиције са клавирском пратњом;</p> <p>– опажа све врсте лествице;</p> <p>– запише и пева трогласне и четворогласне хармонске везе;</p> <p>– запише ритмичке мотиве и ритмичку окосницу;</p> <p>– запише мелодијске диктате по двотактима, фразама и у целисти;</p> <p>– запише двогласни диктат;</p> <p>– опажа, пева и запише интервале и акорде;</p> <p>– импровизује мелодију, ритам или хармонију научених композиција;</p> <p>– користи самостално или уз помоћ одраслих доступне носиоце звука;</p> <p>– препозна и изводи промену метра или темпа;</p> <p>– равномерно и ритмички чита у виолинском, бас, алт и тенор кључу;</p>	<p>МЕЛОДИКА</p>	<p>– препознавања музичких елемената (стил, карактер, темпо, облик, фразе, динамика, артикулација).</p> <p>Једногласно певање инсерата из литературе и инструктивних композиција различитих жанрова и музичких епоха (посебно 19. и 20. века), староградских песама и српских народних песама са и без текста – рекапитулација градива.</p> <p>Хроматске модулације.</p> <p>Енхармонске модулације (информативно).</p> <p>Алтеровани акорди и њихова разрешења преко инсерата из литературе из периода импресионизма и 20-ог века.</p> <p>Композиције са клавирском пратњом.</p> <p>Поставка тенор кључа – певање инструктивних композиција и инсерата из литературе.</p> <p>Вишегласно певање инсерата из литературе и инструктивних композиција различитих жанрова и музичких епоха, и аранжмана српских народних песама са и без текста.</p> <p>– двогласно певање – модулације, мутације и алтерације.</p> <p>– трогласно певање хармонских веза у инсертима из литературе.</p> <p>Једногласно и вишегласно певање: карактер, темпо фраза, динамика и артикулација</p> <p>Опажање – појединачних тонова у целом регистру клавијатуре у одређеном тоналитету,</p> <p>– свих врста дијатонских лествица.</p> <p>Опажање и интонирање: – интервала до дециме,</p> <p>– штимова од камертона</p> <p>– свих врста трозвука са обртајима,</p> <p>– хармонских веза-трогласних и четворогласних (Д 7са обртајима),</p> <p>– свих врста четворозвука.</p> <p>Диктати:</p>
--	------------------------	--

<p>– изводи и запише неправилне ритмичке групе;</p> <p>– изводи композиције са полиритмијом;</p> <p>– разуме и објасни својим речима музичке појмове;</p>	<p>ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ; ДИКТАТИ</p> <p>РИТАМ</p> <p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p>	<p>Једногласни мелодијски диктат:</p> <p>– записивање и транспоноване мотива,</p> <p>– записивање примера свираних по двотактним фразама, диктата у целости и вергл диктата.</p> <p>Записивање двогласних диктата – модулације, мутације и алтерације.</p> <p>Записивање ритмичких мотива и ритмичког диктата по двотактним фразама.</p> <p>Записивање метро-ритмичке окоснице (инсерата из литературе).</p> <p>Записивање традиционалне, народне и староградске песме са и без текста (хроматске промене, елементи мутације).</p> <p>Равномерно читање: тенор и алт кључ.</p> <p>Ритмичко читање: обнављање целокупног градива и проширивање знања и вештина из области промене метра и темпа.</p> <p>Неправилне ритмичке групе: све врсте триола, квартоле, квинтоле и секстоле.</p> <p>Полиритмија</p> <p>Ритмичко читање инсерата из литературе и инструктивних композиција.</p> <p>Импровизација мелодије, ритма или хармоније инструктивних композиција, или инсерата из литературе из периода импресионизма и 20-ог века.</p> <p>Употреба савремене технологије у настави.</p>
---	---	---

Солфеђо (ТО)

<p>Назив предмета</p>	<p>Солфеђо</p>
------------------------------	-----------------------

Циљ	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развије музикалност, креативност и естетске критеријуме кроз примену знања и вештина ради ефикаснијег разумевања и извођења нотног текста у свим његовим аспектима што доприноси успешној међупредметној корелацији.
Разред	Први
Годишњи фонд часова	105 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – изражајно пева тоналне једногласне и вишегласне композиције; – препозна и пева старо– градске песме и народне мелодије у мерама 5/8, 7/8 и 9/8; – пева штимове обрађених дурских и молских тоналитета; – запише и пева хармонске везе; – запише ритмичке мотиве и ритмичку окосницу; – запише мелодијске диктате по двотактима, фразама и у целисти; – опажа, пева и записује интервале и акорде; – импровизује мелодију на задати ритам; – препозна и изводи ритмичке фигуре троделног ритма и четвороделне поделе јединице бројања; – препозна и изводи промену метра; – својим речима објасни музичке појмове; 	МЕЛОДИКА	<p>Једногласно певање</p> <p>инсерата из литературе и инструктивних композиција различитих жанрова и музичких епоха и српских народних песама са и без текста:</p> <ul style="list-style-type: none"> – дијатоника: фиксирање ступњева у оквиру хармонских функција – тоналитети до четири предзнака, – молдур и мутације: де-Де, Еф-еф, а-А, Це-це, е-Е, Ге-ге, – хроматске пролазнице и скретнице, – дијатонске модулације у паралелни, субдоминантни и доминантни тоналитет: почетни тоналитет до два предзнака, – транспонованье. <p>Вишегласно певање</p> <p>инсерата из литературе и инструктивних композиција различитих жанрова и музичких епоха и аранжмана српских народних песама са и без текста:</p> <ul style="list-style-type: none"> – двогласно певање – дијатоника и дијатонске модулације на доминанту или паралелу,

<p>– својим речима изражава утиске о слушаном делу;</p> <p>– препозна музичке елементе кроз примере за слушање музике;</p> <p>– користи доступне носиоце звука у циљу слушања, опажања и разумевања музике;</p>		<p>– певање хармонских веза трогласно.</p> <p>Једногласно и вишегласно певање: карактер, темпо фраза, динамика и артикулација.</p>
	<p>ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ, ДИКТАТИ</p>	<p>Опажање</p> <p>– појединачних тонова у целом регистру клавијатуре у одређеном тоналитету,</p> <p>– различитих типова дијатонских дурских и молских лествица.</p> <p>Опажање и интонирање:</p> <p>– интервала и двозвука у тоналитету без анализе интервала до дециме (тежиште ка опажању три до четири двозвука у низу),</p> <p>– штимова од камертона (тоналитети до четири предзнака),</p> <p>– свих врста трозвука са обртајима, а умењеног и прекомерног са разрешењем,</p> <p>– строге и слободне хармонске везе на главним ступњевима,</p> <p>– доминантни септакорд са обртајима и умањени септакорд.</p> <p>Диктати</p> <p>Једногласни мелодијски диктат:</p> <p>– записивање и транспоноване мотива,</p> <p>– записивање примера свираних по двотактним фразама и диктата у целости.</p> <p>Записивање ритмичких мотива и ритмичког диктата по двотактним фразама.</p> <p>Записивање метро-ритмичке окоснице (инсерата из литературе).</p>

		Записивање традиционалне, народне и староградске песме са текстом.
	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Импровизација мелодије на задати ритам. Употреба савремене технологије у настави.
	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Вођено слушање одабране музичке литературе различитих жанрова и стилова са циљем: – развоја естетских критеријума, – међупредметне корелације, – препознавање музичких елемената (стил, карактер, темпо, облик, фразе, динамика артикулација).
	РИТАМ	Ритмичко читање уз обележена темпа, фразе и акценте. Ритмичке врсте и фигуре: – четвороделна подела ритмичке јединице (разликовање ритмичких фигура сличних по изгледу), – чешћа употреба пауза и лигатура, – троделни ритмови: проста и сложена деоба тродела, пунктиране фигуре, синкопиран тродел, са и без узмаха. Метричке врсте – промена метра: из дводела у тродел и обрнуто у српским народним песмама и инструктивним композицијама, – мере: 5/8, 7/8 и 9/8 у српским народним песмама, – одређивање метричке врсте српским народним песмама. Равномерно читање у виолинском и бас кључу инсерата из литературе. Промене кључева.

	ТЕОРИЈА МУЗИКЕ	<p>Дијатонске дурске и молске лествице, хроматске дурске и молске лествице, прости интервали.</p> <p>Трозвуци (дурски, молски, умањени и прекомерни),</p> <p>лествични квинтакорди.</p> <p>Доминантни септакорд са обртајима.</p> <p>Ознаке за динамику, темпо, карактер и артикулацију.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <p>Сви уџбеници препоручени од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја РС и други уџбеници и приручници који доприносе остварењу наведених исхода.</p>
<p>Испитни програм:</p> <p>Писмени део:</p> <p>Слушни тест:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Опажање штимова, лествица, простих интервала и трозвука. <p>Једногласни мелодијски диктат:</p> <ul style="list-style-type: none"> – модулације на доминанту или мутација <p>Усмени део:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Мелодијски пример (певање с листа) у оквиру пређеног градива из области мелодике – Ритмичко читање у оквиру пређеног градива из области ритма 		

Назив предмета:	Солфеђо
Одсек:	Музичка теорија
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развије музикалност, креативност и естетске критеријуме кроз примену знања и вештина ради ефикаснијег разумевања и извођења нотног текста у свим његовим аспектима што доприноси успешној међупредметној корелацији.
Разред:	Други
Облик рада:	Фронтални, групни

Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа недељно, 45 минута
Годишњи фонд часова:	105 часова
Смотра:	/
Испит:	<p>Испитни захтеви:</p> <p>Слушни тест: Опажање штимова, лествица, интервала до дециме, трозвука и доминантног септакорда са обртајима.</p> <p>Писмени део: – Једногласни диктат мелодијски диктат: модулације, мутације у оквиру градива. – Двогласни диктат хомофоног типа.</p> <p>Усмени део: – Мелодијски пример (певање с листа) у оквиру пређеног градива из области мелодике – Ритмичко читање са променом метра у оквиру пређеног градива из области ритма</p>
Јавни наступ:	/

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>– изражајно пева тоналне и модалне једногласне и вишегласне композиције са алтерацима;</p> <p>– препозна и пева старе градске песме и народне мелодије у мерама 5/8, 7/8, 8/8 и 9/8;</p> <p>– пева штимове обрађених дурских и молских тоналитета;</p> <p>– запише и пева хармонске везе;</p> <p>– запише ритмичке мотиве и ритмичку окосницу;</p>	МЕЛОДИКА	<p>Једногласно певање инсерата из литературе и инструктивних композиција различитих жанрова и музичких епоха и српских народних песама са и без текста:</p> <p>– дијатоника: фиксирање ступњева у оквиру хармонских функција: тоналитети до пет предзнака;</p> <p>– упознавање модуса (певање лествица и каденци дорског, фригијског, лидијског и миксолидијског модуса);</p> <p>– алтерације у поступном покрету;</p> <p>– певање средњовековних и раних ренесансних композиција (једногласно и вишегласно);</p> <p>– дијатонске модулације у тоналитете прве квинтне сродности и мутације;</p> <p>– транспоновање;</p> <p>– композиције са клавирском пратњом;</p> <p>Вишегласно певање инсерата из литературе и инструктивних композиција различитих жанрова и музичких епоха и аранжмана српских народних песама са и без текста.</p>

<p>-запише мелодијске диктате по двотактима, фразама и у целости;</p> <p>– опажа, пева и записује интервале и акорде;</p> <p>– импровизује мелодију или хармонију на задати ритам;</p> <p>– користи доступне носиоце звука у циљу слушања, опажања и разумевања музике;</p>	<p>ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ, ДИКТАТИ</p>	<p>– двогласно и трогласно певање – дијатоника са алтерацијама и дијатонским модулацијама;</p> <p>– певање хармонских веза трогласно;</p> <p>Једногласно и вишегласно певање: карактер, темпо фраза, динамика и артикулација;</p> <p>Опажање</p> <p>– појединачних тонова у целом регистру клавијатуре у одређеном тоналитету;</p> <p>– различитих типова дијатонских дурских и молских лествица, модуса и лествица Балкана;</p> <p>Опажање и интонирање:</p> <p>– интервала и двозвука у тоналитету без анализе интервала до дециме (тежиште ка опажању три до четири двозвука у низу);</p> <p>– штимова од камертона (тоналитети до пет предзнака); – свих врста трозвука са обртајима и четворозвука на I, V и VII ступњу са разрешењем;</p> <p>– строге и слободне хармонске везе на главним и споредним ступњевима (II и VII);</p> <p>Диктати</p> <p>Једногласни мелодијски диктат:</p> <p>– записивање и транспоноване мотива и двозвука;</p> <p>– записивање примера свираних по двотактима, фразама и диктата у целости свираних на различитим инструментима;</p> <p>Двогласни мелодијски диктати у хомофоним ставу</p> <p>Записивање ритмичких мотива и ритмичког диктата по двотактним фразама;</p> <p>Записивање метро-ритмичке окоснице (инсерата из литературе);</p> <p>Записивање традиционалне, народне и староградске песме са текстом;</p> <p>Импровизација мелодије и хармоније на задати ритам;</p> <p>Употреба савремене технологије у настави;</p>
---	--	--

<p>– својим речима изражава утиске о слушаном делу;</p> <p>– препозна музичке елементе кроз примере за слушање музике</p> <p>– препозна и изводи ритмичке фигуре троделног ритма, четвороделне и осмоделне поделе јединице бројања;</p> <p>– препозна и изводи промену метра;</p>	<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p> <p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>РИТАМ</p> <p>ТЕОРИЈА МУЗИКЕ</p>	<p>Вођено слушање одабране музичке литературе различитих жанрова и стилова са циљем:</p> <ul style="list-style-type: none"> – развоја естетских критеријума; – међупредметне корелације; <ul style="list-style-type: none"> – препознавање музичких елемената (стил, карактер, темпо, облик, фразе, динамика артикулација) <p>Ритмичко читање уз обележена темпа, фразе и акценте у виолинском, бас и са променом кључа.</p> <p>Ритмичке врсте и фигуре:</p> <ul style="list-style-type: none"> – осмоделна подела; – дуола и мала триола; – троделни ритмови, проста деоба тродела и пунктиране фигуре, синкопиран тродел, са и без узмаха. <p>Метричке врсте</p> <ul style="list-style-type: none"> – промена метра: из дводела у тродел и обрнуто у српским народим песмама и инструктивним композицијама; – мере: 5/8, 7/8, 8/8 и 9/8у српским народим песмама; – одређивање метричке врсте српским народим песмама; – равномерно читање у виолинском и бас кључу инсерата из литературе; – промене кључева. <p>Модуси и лествице Балкана.</p> <p>Сложени интервали.</p> <p>Четворозвуци (доминантни септакорд са обртаји и седам врста септакорада у основном облику).</p> <p>Препознавање музичких облика: реченице, периода и облика песме у примерима из мелодике.</p>
--	---	---

Назив предмета:	Солфеђо
Одсек:	ЗА Музичку теорију

Циљ:	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развије музикалност, креативност и естетске критеријуме кроз примену знања и вештина ради ефикаснијег разумевања и извођења нотног текста у свим његовим аспектима што доприноси успешној међупредметној корелацији
Разред:	Трећи
Облик рада:	Групни
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 45 минута
Годишњи фонд часова:	105
Смотра:	
Испит:	Писани део: – Записивање једногласног, (модулације и алтерације), двогласног диктата (хомофони слог са алтерацијама) и хармонских веза Усмени део: – Мелодијски пример (певање с листа) у оквиру пређеног градива из областимелодике Ритмичко читање са променом метра у оквиру пређеног градива из области ритма
Јавни наступ:	

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – изражајно пева тоналне једногласне и вишегласне инструктивне композиције и инсерте из литературе са елементима из сардјаја; – препозна и пева староградске песме и народне мелодије; – пева и препозна штимове дурских и молских тоналитета; – запише и пева хармонске везе са 	МЕЛОДИКА	<p>Једногласно певање инсерата из литературе и инструктивних композиција различитих жанрова и музичких епоха, српских народних песама са текстом, познатих тема композиција у сонатном облику и у облику ронда.</p> <p>Стабилне и лабилне алтерације (скокови у алтероване тоновеи напуштање алтерованих тонова скоком).</p> <p>Алтеровани акорди и њихова разрешења.</p> <p>Алт кључ. Транспоновање из алт у виолински кључ и обрнуто. Транспоновање из бас у алт кључ и обрнуто.</p>

<p>елементима из садржаја;</p> <ul style="list-style-type: none"> – запише ритмичке мотиве и ритмичку окосницу; – запише мелодијске диктате по двотактима, фразама, у целости и вергл; – опажа, пева и записује интервале и акорде; – импровизује мелодију или хармонију на задати ритам; – својим речима изражава утиске о слушаном делу; – препозна музичке елементе из садржаја кроз примере за слушање музике; – препозна и изводи ритмичке фигуре без и са датим кључем из садржаја; – препозна и изводи промену метра; – користи доступне носиоце звука у циљу слушања, опажања и разумевања музике; 	<p>ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ, ДИКТАТИ</p>	<p>Дијатонске и хроматске модулације у тоналитете прве и друге квинтне сродности и мутације. Модална мелодика.</p> <p>Вишегласно певање хомофоних и полифонихдвогласних, трогласних и четворогласних:</p> <ul style="list-style-type: none"> – композиција са клавирксом пратњом, – нсерата из литературе и инструктивних композиција различитих жанрова и музичких епоха, – српских народних песама са текстом, – познатих тема композиција у сонатном облику и у облику ронда са елементима дијатонике, дијатонске и хроматске модулације. <p>Једногласно и вишегласно певање: карактер, темпо фраза, динамика и артикулација.</p> <p>Опажање и интонирање:</p> <ul style="list-style-type: none"> – основних и хроматских тонова у тоналитету у целом регистру клавијатуре, – штимова свих тоналитета, – свих врста интервала до дециме у оквиру и изван тоналитета, – свих врста трозвука у оквиру и изван тоналитета, – свих врста септакорада у основном облику са разрешењем, – хармонских веза на главним и споредним ступњевима: (троглас и четвороглас, строге и слободне везе акорада) са модулацијом и без модулације. <p>Диктати Инструктивне композиције, инсерати из литературе, традиционалне, народне и староградске песме са текстом. Записивање једногласноги двогласног диктата са алтерацијама и</p>
---	--	--

	<p style="text-align: center;">МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p> <p style="text-align: center;">О</p> <p style="text-align: center;">СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p style="text-align: center;">РИТАМ</p> <p style="text-align: center;">ТЕОРИЈА МУЗИКЕ</p>	<p>модулацијама свираног по двотактним фразама, у целости и вергл формату. Записивање ритмичке окоснице. Транспоновање мотива.</p>
		<p>Импровизација мелодије или хармоније на задати ритам инсерата из литературе из периода класицизма и романтизма.</p> <p>Савремене технологије у функцији наставе.</p>
		<p>Вођено слушање одабране музичке литературе различитих жанрова и стилова са циљем:</p> <ul style="list-style-type: none"> – развоја естетских критеријума, – међупредметне корелације, – препознавања музичких елемената (стил, карактер, темпо, облик, фразе, динамика артикулација).
		<p>Равномерно читање у алт кључу. Ритмичко читање уз обележена темпа, фразе и акценте у виолинском, бас и алт кључу. Неправилне ритмичке групе: све врсте триола, квартоле, квинтоле и секстоле. Промена метра у инсертима из литературе и инструктивним композицијама. Полиритмија: 3:2, 2:3, 3:4, 4:3. Народни ритмови са променом метра - преко примера из музичког фолклора.</p>
		<p>Модуси; Четворозвуци (доминантни септакорд са обртајима и седам врста септакорада у основном облику са разрешењем);</p> <p>Алтеровани акорди;</p>

Назив предмета:	Солфеђо
Одсек:	Музичка теориј

Циљ:	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развије музикалност, креативност и естетске критеријуме кроз примену знања и вештина ради ефикаснијег разумевања и извођења нотног текста у свим његовим аспектима што доприноси успешној међупредметној корелацији
Разред:	Четврти
Облик рада:	Фронтални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа недељно, 45 минута
Годишњи фонд часова:	99 часова
Смотра:	/
Испит:	Матурски испит
Јавни наступ:	/

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – изражајно пева тоналне једногласне и вишегласне инструктивне композиције и инсерте из литературе са елементима из садржаја; – пева штимове дурских и молских тоналитета; – препозна и пева алтерације, алтероване акорде и њихова разрешења; – препозна и пева модулацију; – препозна и пева староградске песме и народне мелодије; – пева композиције са клавирском пратњом; <ul style="list-style-type: none"> – опажа све врсте лествице; – запише и пева трогласне и четворогласне хармонске везе; – запише ритмичке мотиве и ритмичку окосницу; 	МЕЛОДИКА	<p>Једногласно певање инсерата из литературе и инструктивних композиција различитих жанрова и музичких епоха (посебно 19. и 20. века), староградских песама и српских народних песама са и без текста (промене метра и коришћење хроматских промена) – рекапитулација градива.</p> <p>Хроматске модулације.</p> <p>Енхармонске модулације (информативно).</p> <p>Алтеровани акорди и њихова разрешења преко инсерата из литературе из периода романтизма, импресионизма и 20-ог века.</p> <p>Композиције са клавирском пратњом.</p> <p>Поставка тенор кључа – певање инструктивних композиција и инсерата из литературе. Транспоноване из тенор кључа у виолински или бас кључ и обрнуто.</p> <p>Вишегласно певање инсерата из литературе и инструктивних композиција различитих жанрова и музичких епоха и аранжмана српских народних песама са и без текста.</p> <ul style="list-style-type: none"> – двогласно певање – модулације, мутације и алтерације. – Трогласно и четворогласно певање хармонских веза у инсертима из литературе.

<p>– запише мелодијске диктате по двотактима, фразама и у целости;</p> <p>– запише двосласни диктат;</p> <p>– опажа, пева и запише интервале и акорде;</p> <p>– импровизује мелодију, ритам или хармонију научених композиција;</p> <p>– користи самостално или уз помоћ одраслих доступне носиоце звука;</p> <p>– својим речима изражава утиске о слушаном делу;</p> <p>– препозна музичке елементе кроз примере за слушање музике;</p>	<p>ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ; ДИКТАТИ</p>	<p>Једногласно и вишегласно певање: карактер, темпо фраза, динамика и артикулација</p> <p>Опажање</p> <p>– појединачних тонова у целом регистру клавијатуре у одређеном тоналитету,</p> <p>– свих врста дијатонских лествица.</p> <p>Опажање и интонирање:</p> <p>– интервала до дециме,</p> <p>– штимова од камертона</p> <p>– свих врста трозвука са обртајима,</p> <p>– хармонских веза-трогласних и четворогласних-дијатоника са септакордима и дијатонске модулације.</p> <p>– свих врста четворозвука.</p> <p>Диктати</p> <p>Једногласни мелодијски диктат:</p> <p>– записивање и транспоноване мотива,</p> <p>– записивање примера свираних по двотактним фразама , диктата у целости и вергл диктата.</p> <p>Записивање двогласних диктата – модулације, мутације и алтерације.</p> <p>Записивање ритмичких мотива и ритмичког диктата по двотактним фразама.</p> <p>Записивање метро-ритмичке окоснице инсерата из литературе– промене метра и метричких јединица.</p> <p>Записивање традиционалне, народне песме са и без текста и староградске песме (хроматске промене, елементи мутације), силабичне и мелизматичне песме.</p> <p>Импровизација мелодије, ритма или хармоније научених композиција, или инсерата из литературе из периода импресионизма и 20-ог века.</p> <p>Употреба савремене технологије у настави</p> <p>Вођено слушање одабране музичке литературе различитих жанрова и стилова</p>
--	--	--

<p>– препозна и изводи промену метра или темпа</p> <p>-равномерно и ритмички чита у виолинском, бас, алт и тенор кључу;</p> <p>– изводи и запише неправилне ритмичке групе;</p> <p>– изводи композиције са полиритмијом;</p> <p>– разуме и објасни својим речима музичке појмове;</p>	<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p> <p>СЛУШАЊЕ МУЗИРИТАМ</p> <p>ТЕОРИЈА МУЗИКЕ</p>	<p>(посебно периода: импресионизма , 20-ог века и националне музике) са циљем:</p> <ul style="list-style-type: none"> – развоја естетских критеријума, – међупредметне корелације, – препознавања музичких елемената (стил, карактер, темпо, облик, фразе, динамика артикулација). <p>Равномерно читање: тенор и алт кључ.</p> <p>Ритмичко читање: обнављање целокупног градива и проширивање знања и вештина из области промене метра и темпа.</p> <p>Неправилне ритмичке групе: све врсте триола, квартоле, квинтоле и секстоле</p> <p>Полиритмија.</p> <p>Ритмичко читање примера из литературе и инструктивних композиција.</p> <p>Осврт на целокупно градиво кроз све садржаје.</p>
---	---	---

Хармонија (ВИ)

Назив предмета:	ХАРМОНИЈА
Одсек:	Одсек за класичну музику
Циљ:	Овладавање хармонским законитостима и музичком логиком при изради хомофоне хорске фактуре, звучном хармонском праксом и аналитичким тумачењем примера из литературе.
Разред:	Други
Облик рада:	Фронтални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2, 45'
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Годишња
Испит:	-
Јавни наступ:	-

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – препозна и изгради главне четворозвуке; – препозна и разреши критичне тонове у главним четворозвучима; – наведе начине увођења и разрешења главних четворозвука; – примени правила у везивању главних четворозвука; – слушно препозна хармонске везе главних четворозвука; – демонстрира написане хармонске везе главних четворозвука на клавиру; – препозна и примени ванакордске тонове у хармонизацији задатака и примерима из литературе; – аналитички распозна и тумачи тоналитете и акордске односе на 	ГЛАВНИ ЧЕТВОРОЗВУЦИ	<p>Изградња и препознавање доминантног септакорда у основном облику и обртајима у дуру и молу. Доминантни септакорд и његови обртаји: увођење и разрешење, лиценција вођице и септимае.</p> <p>Изградња и препознавање субдоминантног септакорда (II₇) у основном облику и обртајима у дуру и молу. Субдоминантни септакорд и његови обртаји: увођење и разрешење.</p> <p>Изградња и препознавање вођичног четворозвука (VII₇) навише од задатог основног тона и наниже од задате септимае у дуру и молу. Одређивање тоналитета према задатом вођичном септакорду. Вођични септакорд и обртаји: увођење и разрешење.</p>
	ВАНАКОРДСКИ ТОНОВИ	<p>Подела ванакордских тонова. Увођење и разрешење ванакордских тонова. Ванакордски тонови у басу. Вишеструки ванакордски тонови.</p>
	ВИДОВИ ПРОМЕНЕ ТОНАЛИТЕТА	<p>Мутација. Тонално иступање. Тонални скок. Модулација.</p>

<p>примерима из музичке литературе;</p> <ul style="list-style-type: none"> – препозна и направи разлику између видова промене тоналитета у примерима из музичке литературе; – презначи акорде у дијатонској модулацији; – свира дијатонску модулацију на клавиру; – повеже хармонизацију задатака са његовом формалном структуром; – изрази мишљење о квалитету креираног хармонског задатка. 	<p>ДИЈАТОНСКА МОДУЛАЦИЈА</p>	<p>Изградња трозвука у дуру, молдуру и свим врстама мола. Сродност тоналитета. Средства дијатонске модулације и начини извођења. Дијатонске модулација:</p> <ul style="list-style-type: none"> – прве групе; – друге групе; – треће групе; <p>Модулација преко посредног тоналитета (информативно).</p>
--	---	--

Назив предмета:	ХАРМОНИЈА
Одсек:	Одсек за класичну музику
Циљ:	Овладавање хармонским законитостима и музичком логиком при изради хомофоне хорске фактуре, звучном хармонском праксом и аналитичким тумачењем примера из литературе.
Разред:	Трећи
Облик рада:	Фронтални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2, 45'
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	Годишња
Испит:	-
Јавни наступ:	-

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– наведе сличности и разлике у акордском	СПОРЕДНИ ЧЕТВОРОЗВУЦИ	Увођење и разрешење споредних четворозвука - анализа примера из музичке

<p>фонду барока и класицизма;</p> <ul style="list-style-type: none"> – самостално одсвира краће осмишљене фразе са одликама хармоније барока и класицизма; – објасни својим речима врсте и примену алтерација у дуру и молу; 		<p>литературе барока и класицизма.</p> <p>Израда и свирање краћих фраза са споредним четворозвучима.</p> <p>Употреба споредних четворозвука у бароку и класицизму (у примерима из литературе)</p>
<ul style="list-style-type: none"> – разликује дијатонске и алтероване тонове и акорде у лествицама; – самостално осмисли и одсвира алтероване акорде (доминантина доминанта и њен заменик) на клавиру; – слушно препознаје алтероване акорде њихова разрешења; – слушно препознаје и примењује типове хроматске модулације дијатонског типа; – одсвира задате хармонске везе; – самостално анализира хармонски план у нотним примерима из музичке литературе у којима се налазе алтеровани акорди; – направи разлику између средстава дијатонске и хроматске модулације дијатонског типа у хармонској анализи на примерима из литературе; – повеже хармонску анализу примера из литературе са његовом формалном структуром; – дискутује о формалној и стилској одредници 	<p>АЛТЕРОВАНА ХАРМОНИЈА</p>	<p>Алтерације и њихова улога у формирању алтерованих акорда.</p> <p>Алтеровани акорди:</p> <ul style="list-style-type: none"> – алтеровани акорди дијатонског типа, – алтеровани акорди хроматског типа. – преглед свих алтерованих акорада. <p>Доминантина доминанта дијатонског типа – изградња, увођење и разрешење.</p> <p>Доминантина доминанта хроматског типа – изградња, увођење и разрешење.</p> <p>Заменик доминантине доминанте дијатонског типа – изградња, увођење и разрешење.</p> <p>Заменик доминантине доминанте хроматског типа – изградња, увођење и разрешење.</p> <p>Фригијски квинтакорд и наполитански сектакорд – изградња, увођење и разрешење.</p> <p>Остале вантоналне доминанте дијатонског типа и њихови заменици.</p> <p>Остале алтеровани акорди хроматског типа: двоструко умањени на повишеном II ступњу у дуру, и, прекомерна доминанта за субдоминанту у дуру .</p>

композиције на основу хармонске анализе.		Умањени четворозвучи недоминантне функције (на повишеном II и повишеном VI ступњу). Израда и свирање краћих фраза са употребом алтерованих акорада. Употреба алтерованих акорада у бароку и класицизму (у примерима из музичке литературе)
	ХРОМАТСКА МОДУЛАЦИЈА ДИЈАТОНСКОГ ТИПА	Појам и средства хроматске модулације. Хроматска модулација преко назначења акорада дијатонског типа. Израда и свирање сложенијих фраза са применом алтероване хармоније и хроматске могулације. Употреба хроматске модулације дијатонског типа у класицизму (у примерима из музичке литературе).

Назив предмета:	ХАРМОНИЈА
Одсек:	Одсек за класичну музику
Циљ:	Овладавање хармонским законитостима и музичком логиком при изради хомофоне хорске фактуре, звучном хармонском праксом и аналитичким тумачењем примера из литературе.
Разред:	Четврти
Облик рада:	Фронтални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2, 45'
Годишњи фонд часова:	33
Смотра:	Годишња
Испит:	-
Јавни наступ:	-

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – својих речима објасни средства хроматске модулације; – препозна све врсте хроматских модулација у примеру из музичке литературе; – слушно препозна хроматске модулације; – усмено изради и одсвира краће фразе користећи хроматску модулацију; – анализира примере из литературе епохе барока, класицизма и романтизма, који садрже хроматску модулацију; – усмено изради и одсвира краће фразе користећи енхармонску модулацију; 	ХРОМАТСКА МОДУЛАЦИЈА	<p>Појам и средства хроматске модулације.</p> <p>Модулација помоћу:</p> <ul style="list-style-type: none"> – промене склопа акорада; – хроматске и привидне тердне сродности; – елиптичних веза; <p>Модулирајуће секвенце.</p> <p>Израда и свирање краћих фраза са употребом хроматских модулација.</p> <p>Употреба хроматских модулација у бароку (примери из литературе).</p> <p>Употреба хроматских модулација у класицизму (примери из литературе и).</p> <p>Употреба хроматских модулација у романтизму (примери из литературе).</p>
<ul style="list-style-type: none"> – анализира примере из литературе епохе барока, класицизма и романтизма, који садрже енхармонску модулацију; – повеже хармонску анализу примера из литературе са његовом формалном структуром; – дискутује о формалној и стилској одредници композиције на основу хармонске анализе. 	ЕНХАРМОНСКА МОДУЛАЦИЈА	<p>Појам и средства енхармонске модулације.</p> <p>Енхармонско презначење:</p> <ul style="list-style-type: none"> – умањеног четворозвука. – малог дурског четворозвука, – прекомерног трозвука. <p>Израда и свирање краћих фраза са употребом енхармонских модулација.</p> <p>Употреба енхармонских модулација у бароку (примери из литературе).</p> <p>Употреба енхармонских модулација у класицизму (примери из литературе). Употреба енхармонских модулација у романтизму (примери из литературе).</p>

Хармонија (ТО, ДЗ)

Назив предмета:	ХАРМОНИЈА
Одсек:	Одсек за музичку теорију Одсек за музичку продукцију и обраду звука
Циљ:	Овладавање хармонским законитостима и музичком логиком при изради хомофоне хорске фактуре, звучном хармонском праксом и аналитичким тумачењем примера из литературе.
Разред:	Други
Облик рада:	Фронтални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2, 45'
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Годишња
Испит:	Годишњи
Јавни наступ:	-

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – препозна и изгради главне четворозвуке; – препозна и разреши критичне тонове у главним четворозвучима; – наведе начине увођења и разрешења главних четворозвука; – примени правила у везивању главних четворозвука; – слушно препозна хармонске везе главних четворозвука; – демонстрира написане хармонске везе главних четворозвука на клавиру; – препозна и примени ванакордске тонове у хармонизацији задатака и примерима из литературе; – аналитички распозна и тумачи тоналитете и акордске односе на 	ГЛАВНИ ЧЕТВОРОЗВУЦИ	<p>Изградња и препознавање доминантог септакорда у основном облику и обртајима у дуру и молу. Доминантни септакорд и његови обртаји: увођење и разрешење, лиценција вођице и септимае.</p> <p>Изградња и препознавање субдоминантног септакорда (II₇) у основном облику и обртајима у дуру и молу. Субдоминантни септакорд и његови обртаји: увођење и разрешење.</p> <p>Изградња и препознавање вођичног четворозвука (VII₇) навише од задатог основног тона и наниже од задате септимае у дуру и молу.</p> <p>Одређивање тоналитета према задатом вођичном септакорду.</p> <p>Вођични септакорд и обртаји: увођење и разрешење.</p>
	ВАНАКОРДСКИ ТОНОВИ	<p>Подела ванакордских тонова.</p> <p>Увођење и разрешење ванакордских тонова.</p> <p>Ванакордски тонови у басу.</p> <p>Вишеструки ванакордски тонови.</p>
	ВИДОВИ ПРОМЕНЕ ТОНАЛИТЕТА	<p>Мутација.</p> <p>Тонално иступање.</p> <p>Тонални скок.</p> <p>Модулација.</p>

<p>примерима из музичке литературе;</p> <ul style="list-style-type: none"> – препозна и направи разлику између видова промене тоналитета у примерима из музичке литературе; – презначи акорде у дијатонској модулацији; – свира дијатонску модулацију на клавиру; – повеже хармонизацију задатака са његовом формалном структуром; – изрази мишљење о квалитету креираног хармонског задатка. 	<p>ДИЈАТОНСКА МОДУЛАЦИЈА</p>	<p>Изградња трозвука у дуру, молдуру и свим врстама мола.</p> <p>Сродност тоналитета.</p> <p>Средства дијатонске модулације и начини извођења.</p> <p>Дијатонске модулација:</p> <ul style="list-style-type: none"> – прве групе; – друге групе; – треће групе; <p>Модулација преко посредног тоналитета (информативно).</p>
--	---	---

Назив предмета:	ХАРМОНИЈА
Одсек:	Одсек за музичку теорију Одсек за музичку продукцију и обраду звука
Циљ:	Овладавање хармонским законитостима и музичком логиком при изради хомофоне хорске фактуре, звучном хармонском праксом и аналитичким тумачењем примера из литературе.
Разред:	Трећи
Облик рада:	Фронтални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2, 45'
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Годишња
Испит:	Годишњи
Јавни наступ:	-

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – препозна разрешења споредних четворозвука у хармонској анализи на примерима из литературе; – разликује дијатонске и алтероване тонове и акорде у лествицама; – изгради структуру алтерованих акорада – дијатонског и хроматског типа; – разреши критичне тонове у алтерованим акордима; – примени правила у везивању алтерованих акорада и њихових обртаја; – слушно идентификује хармонске везе алтерованих акорада и њихових обртаја; – свира хармонске везе алтерованих акорада и њихових обртаја на клавиру; – препозна тоналитете и акордске односе на примерима из музичке литературе; – прави разлику између средстава дијатонске и 	СПОРЕДНИ ЧЕТВОРОЗВУЦИ	Увођење и разрешење споредних четворозвука
	АЛТЕРОВАНА ХАРМОНИЈА	Препознавање дијатонских и алтерованих тонова у лествицама. Алтерације и њихова улога у формирању алтерованих акорда. Алтеровани акорди – подела и преглед алтерованих акорада. Изградња дијатонског и алтерованог четворозвука (DD) на II ступњу дура и мола. Изградња малог дурског четворозвука од задате алтероване терце. Изградња умањеног акорда на повишеном IV ступњу дура и мола. Доминантина доминанта. Заменик доминатине доминанте. Изградња малог дурског и умањеног четворозвука. Вантоналне доминанте и заменици. Наполитански секстакорд и фригијски квинтакорд.
	ХРОМАТСКА МОДУЛАЦИЈА ДИЈАТОНСКОГ ТИПА	Појам и средства хроматске модулације. Хроматска модулација дијатонског типа преко назначења алтерованих акорада дијатонског типа.

<p>хроматске модулације дијатонског типа;</p> <ul style="list-style-type: none"> – презначи акорад у хроматској модулацији дијатонског типа; – слушно идентификује тоналне промене; – свира хроматске модулације дијатонског типа на клавиру; – повеже хармонизацију задатака са његовом формалном структуром; – продукује нове хармонске идеје из дефинисаних хармонских правила; – изрази мишљење о квалитету креираног хармонског задатка; – дискутује о формалној и хармонској анализи. 		
--	--	--

Назив предмета:	ХАРМОНИЈА
Одсек:	Одсек за музичку теорију Одсек за музичку продукцију и обраду звука
Циљ:	Овладавање хармонским законитостима и музичком логиком при изради хомофоне хорске фактуре, звучном хармонском праксом и аналитичким тумачењем примера из литературе.
Разред:	Четврти
Облик рада:	Фронтални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2, 45'
Годишњи фонд часова:	66
Смотра:	Годишња
Испит:	Матурски
Јавни наступ:	-

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – преобликује структуру задатих акорада и одреди њихову многостраност; – примени све врсте терцне сродности; 	ХРОМАТСКА МОДУЛАЦИЈА	<p>Изградња свих врста трозвука променом тонова задатог акорда – одредити и многостраност добијеног трозвука.</p> <p>Изградња терцносродних трозвука – дијатонска, хроматска и скривена терцна сродност.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – разликује и примени средства хроматске модулације; – слушно препозна средства хроматске модулације; – свира хроматске модулације на клавиру; – преобликује акорд енхармонском заменом појединих тонова и изведе њихову многостраност; – разликује и примени средства енхармонск модулације; 		<p>Изградња ланца малих дурских четворозвука по квинтном кругу наниже. Појам и средства хроматске модулације.</p> <p>Модулација помоћу:</p> <ul style="list-style-type: none"> – промене склопа акорада; – хроматске и привидне терцне сродности; – елиптичних веза; – модулирајуће секвенце.
<ul style="list-style-type: none"> – енхармонске модулације; – препозна средства енхармонске модулације у хармонској анализи на примерима из литературе; – свира енхармонске модулације на клавиру; – повеже хармонску анализу примера из литературе са његовом формалном структуром; – дискутује о формалној и хармонској анализи. 	<p>ЕНХАРМОНСКА МОДУЛАЦИЈА</p>	<p>Енхармонска замена појединих тонова прекомерног трозвука и умањеног четворозвука и њихова многостраност. Појам и средства енхармонске модулације.</p> <p>Енхармонска замена и презначење.</p> <p>Енхармонско презначење:</p> <ul style="list-style-type: none"> – умањеног четворозвука; – прекомерног трозвука; – малог дурског четворозвука;

Музички облици

Назив предмета:	Музички облици
Одсек:	Одсек класичне музике, Одсек за музичку теорију, Одсек за продукцију и обраду звука
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Музички облици је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају разликовање и анализу елемената музичких облика као и целовитих формалних образаца, у циљу разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом на смеровима који негују инструменталну или вокалну праксу.
Разред:	2.
Облик рада:	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 45 минута
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	не
Испит:	не

Јавни наступ:

не

<p>ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – препозна и издвоји мотив у музичком делу; – разликује мотивске радове упоређујући два мотива; – издвоји музичку реченицу као интегрални део музичког тока. – развије вештину читања акорда у клавирској партитури; – користи знања стечена на хармонији при анализи структуралног нивоа; – прати активност различитих музичких компонената у току композиције; – активно учествује у слушању музике, пратећи уређеност различитих фаза музичког тока; – слуша музику на принципу понављања и промене музичких сегмената; – разликује и препозна три типа песама; – аргументује своје мишљење у анализи двосмислених структуралних или формалних решења; – примени стечена знања на програм који изводи на главном предмету. 	<p>ЕЛЕМЕНТИ МУЗИЧКОГ ОБЛИКА</p>	<p>Дефинисање музичке анализе и музичких облика.</p> <p>Музичке компоненте.</p> <p>Планови у музичком облику (тематски, тонални, структурални).</p> <p>Мотив.</p> <p>Рад са мотивом.</p> <p>Фигура и пасаж.</p> <p>Музичка реченица – стандардни модел.</p> <p>Другачије реализације реченичне структуре у литератури.</p> <p>Период (двопериод, трореченични период).</p> <p>Низ и ланац реченица.</p> <p>Одступања од стандардног модела музичке реченице и периода (унутрашње и спољашње проширење).</p> <p>Фрагмент.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА: За правилне реченице, период, низ и ланац реченица:</p> <p>В. А. Моцарт: – Клавирска соната, кв. 283, 1. став, 2. тема (В₃); – Клавирска соната, кв. 284, 2. став, А тема; – Клавирска соната, кв. 310, 1. став, 1. тема; 3. став, С тема (а); – Клавирска соната, кв. 311, 1. став, 1. тема; 3. став, А тема; – Клавирска соната, кв. 330, 1. став, 2. тема (В₂);</p>

		<p>– Клавирска соната, кв. 332, 1. став, 2. тема (B₁) и уводни одсек;</p> <p>– Клавирска соната, кв. 457, 3. став, А тема;</p> <p>– Клавирски концерт, кв. 466, 1. став, оркестарска 1. тема;</p> <p>– Клавирска соната, кв. 576, 1. став, 1. тема.</p>
		<p>Л. В. Бетовен:</p> <p>– Клавирска соната оп. 2, бр. 1, 1. став, 1. тема;</p> <p>– Клавирска соната оп. 2, бр. 3, 3. став (B/a);</p> <p>– Клавирска соната, оп. 10, бр. 1, 2. став, 1. тема;</p> <p>– Клавирска соната, оп. 10, бр. 2, 2. став, (B/a);</p> <p>– Клавирска соната, оп. 10, бр. 3, 3. став, (A/a);</p> <p>– Клавирска соната, оп. 13, 2. став, А тема;</p> <p>– Клавирска соната, оп. 14, бр. 1, 2. став, кода;</p> <p>– Клавирска соната, оп. 28, 3. став, (A/a);</p> <p>– Клавирска соната, оп. 49, бр. 1, 1. став, 1. тема; 2. став, А тема (a).</p> <p>А. Дворжак: Концерт за виолончело, оп. 104, 1. став, оркестарска 1. тема.</p> <p>Ф. Шуберт: Клавирска соната, D537, оп. 164, 1. став, епизодна тема у развојном делу. За одступања од правилних реченица, периода и фрагмент:</p> <p>В. А. Моцарт:</p> <p>– Клавирска соната, кв. 281, 3. став, А тема;</p> <p>– Клавирска соната, кв. 283, 1. став, 1. тема;</p> <p>– Виолинска соната, кв. 303, 2. став, 2. тема;</p>

		<p>– Виолинска соната, кв. 305, 1. став, 2. тема (B₂);</p> <p>– Виолинска соната, кв. 306, 1. став, 1. тема;</p> <p>– Клавирска соната, кв. 309, 1. став, 1. тема;</p> <p>– Клавирска соната, кв. 310, 3. став, A тема;</p> <p>– Клавирска соната, кв. 457, 1. став, 2. тема (B₁ и B₂), развојни део и кода;</p> <p>3. став, A тема (A₂);</p> <p>– Клавирска соната, кв. 545, 3. став, кода;</p> <p>– Клавирска соната, кв. 570, 1. став, 2. тема (B₁) и уводни одсек;</p> <p>– Увертира за оперу <i>Фигарова женидба</i>, 1. тема.</p> <p>Л. В. Бетовен:</p> <p>– Клавирска соната, оп. 2, бр. 1, 3. став, A (a);</p> <p>– Клавирска соната, оп. 2, бр. 2, 3. став, A (a);</p> <p>– Клавирска соната, оп. 10, бр. 1, 1. став, 1. тема у експозицији, 2. тема у репризи и уводни одсек;</p> <p>2. став, мост;</p> <p>– Клавирска соната, оп. 10, бр. 2, 1. став, 1. тема и завршна група;</p> <p>– Клавирска соната, оп. 14, бр. 1, 2. став, B (b);</p> <p>– Клавирска соната, оп. 22, 1. став, 2. тема (B₂);</p> <p>– Клавирска соната, оп. 28, 3. став, A (b);</p> <p>– Клавирска соната, оп. 31, бр. 2, 1. став, 1. тема;</p> <p>– Клавирска соната, оп. 90, 1. став, 1. тема.</p>
	<p>ОБЛИК ПЕСМЕ И ПРИМЕНА</p>	<p>Облик песме: дводелна, троделна и песма прелазног типа.</p> <p>Примена облика песме кроз анализу делова малих инструменталних</p>

		<p>комада: менует, скерцо, марш...</p> <p>ЛИТЕРАТУРА: В. А. Моцарт: Клавирска соната, кв. 282, 2. став, (А или В део). Делови великих (сложених) троделних песама трећих ставова клавирских соната у Бетовеновим четвороставичним сонатним циклусима.</p> <p>Делови Шопенових клавирских комада (ноктурна, мазурке...).</p> <p>Делови Хајднових великих (сложених) песама из клавирских соната.</p>
	СВИТА	<p>Барокна свита.</p> <p>Облик и преглед игара из барокне свите.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА: Ј. С. Бах: француске и енглеске свите.</p>
	КОНТРАПУНКТСКЕ ВАРИЈАЦИЈЕ	<p>Контрапунктске (полифоне) варијације – чакона и пасакаља.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА: Ј. С. Бах: – Пасакаља у це-молу, BWV 582; – Чакона у де-молу, BWV 1004.</p>

Назив предмета:	Музички облици
Одсек:	Одсек класичне музике, Одсек за музичку теорију, Одсек за продукцију и обраду звука
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Музички облици је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају разликовање и анализу елемената музичких облика као и целовитих формалних образаца, у циљу разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом на смеровима који негују инструменталну или вокалну праксу.
Разред:	3.
Облик рада:	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару

Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	не
Испит:	не
Јавни наступ:	не

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – препозна сложено троделну песму, као формално решење самосталне композиције или једног од ставова сонатног циклуса; – звучно препознаје принцип варирања у музици; – разликује три типа класичног ронда; – препозна елементе сонатног облика у композицијама; – коментарише појаву различитих музичких компонената у току композиције; – активно учествује у слушању музике, пратећи уређеност различитих фаза музичког тока; – слуша музику на принципу понављања и промене музичких сегмената; – аргументује своје мишљење у анализи двосмислених структуралних или формалних решења; – повеже своја извођачка искуства са усвојеним формалним обрасцима; – примени стечена аналитичка знања на програм који изводи на главном предмету. 	ОБЛИК СЛОЖЕНЕ ПЕСМЕ	<p>Сложена троделна песма.</p> <p>Варијанте сложене троделне песме.</p> <p>Примена облика песме кроз анализу малих инструменталних комада.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА: Ј. Хајдн: – Клавирска соната, Ноб XVI/1, 3. став; – Клавирска соната, Ноб XVI/2, 3. став; – Клавирска соната Ноб XVI/5, 2. став; – Клавирска соната, Ноб XVI/12, 2. став; – Клавирска соната, Ноб XVI/14, 2. став; – Клавирска соната, Ноб XVI/32, 2. став; – Клавирска соната, Ноб XVI/43, 2. став.</p> <p>В. А. Моцарт: – Клавирска соната, кв. 282, 2. став; – Виолинска соната, кв. 296, 2. став; – Клавирска соната, кв. 331, 2. став; – Клавирска соната, кв. 545, 2. став; – Симфонија, кв. 550, бр. 40, 3. став.</p> <p>Трећи ставови Бетовенових клавирских</p>

		<p>соната у четвороставачним сонатним циклусима.</p> <p>Ф. Шуберт: Музички моменти, бр. 6, оп. 94 (D780).</p> <p>Ф. Шопен:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Мазурка, оп. 7, бр. 1; – Мазурка, оп. 17, бр. 4; – Мазурка, оп. 68, бр. 2; – Мазурка, оп. 68, бр. 3.
	<p>ОРНАМЕНТАЛНЕ И КАРАКТЕРНЕ ВАРИЈАЦИЈЕ</p>	<p>Орнаменталне и карактерне варијације.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <p>Ј. Хајдн:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Клавирска соната, Ноб XVI/D₁, 1. став; – Клавирска соната, Ноб XVI/30, финале. <p>В. А. Моцарт:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Клавирска соната, кв. 284, 3. став; – Виолинска соната, кв. 305, 2. став; – Клавирска соната, кв. 331, 1. став; – Виолинска соната, кв. 377, 2. став; – Виолинска соната, кв. 481, 3. став. <p>Л. В. Бетовен:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Клавирска соната, оп. 26, 1. став; – Шест варијација за клавир, оп. 34; – Клавирска соната, оп. 111, 2. став; – 33 варијације на Дијабелијеву тему, оп. 120. <p>Ф. Шуберт: Гудачки квартет, бр. 14, D810, 2. став.</p> <p>Ј. Брамс:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Клавирски трио, бр. 2, 2. став;

		<p>– Квинтет (гудачки квартет и кларинет), оп. 115, 4. став.</p> <p>А. Дворжак: Гудачки квинтет, оп. 97, бр. 3, 3. став.</p> <p>С. Рахмаџинов: Клавирски трио, оп. 9, бр. 2, 2. став.</p>
	<p style="text-align: center;">СОНАТА</p>	<p>Историјски развој сонате.</p> <p>Скарлатијев сонатни облик.</p> <p>Експозиција сонатног облика.</p> <p>Развојни део и реприза сонатног облика.</p> <p>Хајднов музички језик и концепција сонатног облика.</p> <p>Моцартов и Бетовенов сонатни облик.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <p>Д. Скарлати: сонате за клавир (избор).</p> <p>Ј. Хајдн:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Клавирска соната, Ноб XVI/13, 1. став; – Клавирска соната, Ноб XVI/14, 1. став; – Клавирска соната, – Ноб XVI/19, 1. став; – Клавирска соната, Ноб XVI/23, 1. став; – Клавирска соната, Ноб XVI/28, 1. став; – Клавирска соната, Ноб XVI/29, 1. став; – Клавирска соната, Ноб XVI/32, 3. став; – Клавирска соната, Ноб XVI/45, 1. и 3. став; – Клавирска соната, Ноб XVI/46, 1. став. <p>В. А. Моцарт:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Клавирска соната, кв. 281, 1. став;

		<p>– Клавирска соната, кв. 283, 1. став;</p> <p>– Клавирска соната, кв. 309, 1. став;</p> <p>– Клавирска соната, кв. 310, 1. став;</p> <p>– Клавирска соната, кв. 332, 1. став;</p>
		<p>– Клавирска соната, кв. 333, 2. став;</p> <p>– Клавирска соната, кв. 570, 1. став;</p> <p>– Клавирска соната, кв. 576, 1. став.</p> <p>Л. В. Бетовен:</p> <p>– Клавирска соната, оп. 2, бр. 1, 1. став;</p> <p>– Клавирска соната, оп. 49, бр. 2, 1. став.</p> <p>Ф. Шуберт: Клавирска соната, оп. 53, D859, 1. став.</p>
	РОНДО	<p>Преткласични рондо – Купренов рондо.</p> <p>Класични рондо – правилни обрасци и изузечи.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <p>В. А. Моцарт:</p> <p>– Клавирска соната, кв. 310, 3. став;</p> <p>– Клавирска соната, кв. 311, 2. став;</p> <p>– Виолинска соната, кв. 377, 3. став;</p> <p>– Виолинска соната, кв. 380, 3. став;</p> <p>– Клавирска соната, кв. 457, 3. став;</p> <p>– Клавирска соната, кв. 545, 3. став.</p> <p>Л. В. Бетовен:</p> <p>– Клавирска соната, оп. 2, бр. 2, 2. став;</p> <p>– Клавирска соната, оп. 2, бр. 3, 2. став;</p>

		– Клавирска соната, оп. 13, 2. став; – Клавирска соната, оп. 14, бр. 1, 3. став; – Клавирска соната, оп. 14, бр. 2, 3. став; – Виолинска соната, оп. 24, 4. став; – Клавирска соната. оп. 49, бр. 1, 2. став; – Клавирска соната, оп. 49, бр. 2, 2. став; – оп. 51, бр. 1.
--	--	--

Назив предмета:	Музички облици
Одсек:	Одсек класичне музике, Одсек за музичку теорију, Одсек за продукцију и обраду звука
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Музички облици је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају разликовање и анализу елемената музичких облика као и целовитих формалних образаца, у циљу разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом на смеровима који негују инструменталну или вокалну праксу.
Разред:	4.
Облик рада:	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45 минута
Годишњи фонд часова:	66
Смотра:	не
Испит:	не
Јавни наступ:	не

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– установи елементе који повезују различите ставове сонатног циклуса; – чита партитуре писане за више инструмената; – користи знања стечена на хармонији при анализи структуралног нивоа; – упореди хармонска средства музичког језика класицизма и романтизма;	ИЗУЗЕЦИ У СОНАТНОМ ОБЛИКУ	Изузеци у оквиру сонатног облика. Прожимање два формална обрасца. ЛИТЕРТУРА: Ј. Хајди: – Клавирска соната, Ноб XVI/2, 1. став; – Клавирска соната, Ноб XVI/32, 1. став;

<ul style="list-style-type: none"> – активно учествује у слушању музике, пратећи уређеност различитих фаза музичког тока; – слуша музику на принципу понављања и промене музичких сегмената; – идентификује формални образац на основу истовременог слушања композиције и праћења партитуре; – аргументује своје мишљење у анализи двосмислених структуралних или формалних решења; – повеже своја извођачка искуства са усвојеним формалним обрасцима; – примени стечена аналитичка знања на програм који изводи на главном предмету; 		<ul style="list-style-type: none"> – Клавирска соната, Ноб XVI/35, 1. став; – Клавирска соната, Ноб XVI/36, 1. став; – Клавирска соната, Ноб XVI/44, 1. став. <p>В. А. Моцарт:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Клавирска соната, кв. 280, 2. став; – Виолинска соната, кв. 303, 2. став; – Клавирска соната, кв. 311, 1. став; – Клавирска соната, кв. 332, 2. и 3. став; – Клавирска соната, кв. 457, 1. став; – Клавирска соната, кв. 545, 1. став. <p>Л. В. Бетовен:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Клавирска соната, оп. 2, бр. 1, 2. и 4. став; – Клавирска соната, оп. 10, бр. 1, 1. и 2. став; – Клавирска соната, оп. 10, бр. 2, 1. став; – Клавирска соната, оп. 10, бр. 3, 2. став; – Клавирска соната, оп. 31, бр. 2, 1. и 2. став; – Клавирска соната, оп. 49, бр. 1, 1. став; – Клавирска соната, оп. 90, 1. став. <p>Ф. Шуберт:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Клавирска соната, оп. 120, D664, 1. и 3. став; – Клавирска соната, оп. 122, D568, 1. став.
	<p>СОНАТНИ РОНДО</p>	<p>Сонатни рондо – правилан образац и изузеци.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <p>В. А. Моцарт:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Клавирска соната, кв. 281, 3. став;

		<p>– Виолинска соната, кв. 296, 3. став;</p> <p>– Клавирска соната, кв. 309, 3. став;</p> <p>– Клавирска соната, кв. 311, 3. став;</p> <p>– Клавирски концерт, кв. 450, 3. став;</p> <p>– Клавирска соната, кв. 533, 3. став;</p> <p>– Клавирска соната, кв. 576, 3. став.</p> <p>Л. В. Бетовен:</p> <p>– Клавирска соната, оп. 2, бр. 2, 4. став;</p> <p>– Виолинска соната, оп. 5, бр. 1, 3. став;</p> <p>– Клавирска соната, оп. 7, 4. став;</p> <p>– Клавирска соната, оп. 13, 3. став;</p> <p>– Клавирска соната, оп. 28, 4. став;</p> <p>– Клавирска соната, оп. 51, бр. 2;</p> <p>– Клавирска соната, оп. 90, 2. став.</p>
	<p>СОНАТНИ ЦИКЛУС У КЛАСИЦИЗМУ</p>	<p>Сонатни циклус класичара.</p> <p>Сложенија формална решења свих до сада пређених образаца у класицизму (уз неопходну реминисценцију).</p> <p>Примена сонатног циклуса у камерним и оркестарским музичким делима.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <p>В. А. Моцарт:</p> <p>– Увертира за оперу <i>Фигарова женидба</i>.</p> <p>Л. В. Бетовен:</p> <p>– Клавирска соната, оп. 2, бр. 1, 4. став;</p>

		<p>– Клавирска соната, оп. 7, 2. став;</p> <p>– Клавирска соната, оп. 10, бр. 2, 2. став;</p> <p>– Клавирска соната, оп. 13, 1. став;</p> <p>– Клавирска соната, оп. 81а, 1. став;</p> <p>– Клавирска соната, оп. 111, 1. став.</p> <p>Литературу по избору проширити на камерна и симфонијска дела Ј. Хајдна, В. А. Моцарта и Л. В. Бетовена.</p>
	ИНСТРУМЕНТАЛНИ КОНЦЕРТ	<p>Инструментални концерт.</p> <p>Облик концерта – анализа.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <p>А. Вивалди: Концерт за два виолончела, RW 531;</p> <p>В. А. Моцарт:</p> <p>– Клавирски концерт, кв. 414;</p> <p>– Клавирски концерт, кв. 450;</p> <p>– Клавирски концерт, кв. 466;</p> <p>– Клавирски концерт, кв. 488;</p> <p>Л. В. Бетовен:</p> <p>Клавирски концерт, бр. 5;</p> <p>Е. Григ: Клавирски концерт, оп. 16;</p> <p>А. Дворжак: Концерт за виолончело, оп. 104.</p>
	СОНАТНИ ОБЛИК И СОНАТНИ ЦИКЛУС У РОМАНТИЗМУ	<p>Сонатни облик у романтизму.</p> <p>Шубертов музички језик и одступања у формирању сонатног облика у односу на композиторе класицизма.</p> <p>Развој сонатног циклуса у романтизму.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p>

		Ф. Шуберт: – Клавирска соната, оп. 120, D664, 1. и 3. став; – Клавирска соната, оп. 122, D568, 1. став; – Клавирска соната, оп. 143, D784, 1. став; – Клавирска соната, оп. 147, D575, 1. став; – Клавирска соната, оп. 164, D537, 1. став; – Клавирска соната у Е-дуру, D459, 1. став.
	СЛОБОДНИЈИ ИНСТРУМЕНТАЛНИ, ВОКАЛНИ И МУЗИЧКО- СЦЕНСКИ ОБЛИЦИ	Слободнији инструментални облици – увертира; слободнији облици: фантазија, рапсодија... Вокални и музичко-сценски облици (информативно).

Музички инструменти

Назив предмета:	МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ
Одсек:	Одсек за класичну музику Одсек за музичку теорију Одсек за музичку продукцију и обраду звука
Циљ:	Овладавање хармонским законитостима и музичком логиком при изради хомофоне хорске фактуре, звучном хармонском праксом и аналитичким тумачењем примера из литературе.
Разред:	Други
Облик рада:	Фронтални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2, 45'
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	-
Испит:	-
Јавни наступ:	-

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – самостално напише аликвотни низ; – својим речима објасни разлике између природног и темперованог штимвања; – наброји главне одлике камертона; 	АКУСТИЧКЕ ОСОБИНЕ ЗВУКА	<p>Аликвотни низ.</p> <p>Главне одлике, сличности и разлике природног и темперованог штимовања инструмената.</p> <p>Камертон.</p> <p>Понашање звука и могући утицаји на звук приликом свирања у затвореном и отвореном простору.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – наведе предности и мане приликом свирања у затвореном и/или отвореном простору; – разликује групе инструмената и њихове главне представнике; – опише основну грађу сваког инструмента, извођачке технике и заступљеност у литертури; – у слушном примеру препозна инструменте, односно ансамбле према звучним карактеристикама; – повеже развој инструмената са заступљеношћу у врстама оркестара у историјском контексту; – наведе могући распоред инструменталиста у симфонијском оркестру на сцени; – наведе инструментални поредак у оркестарској партитури; – користи предности дигитализације у 	МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	<p>Подела музичких инструмената:</p> <ul style="list-style-type: none"> - жичани (кордофони), - дувачки (аерофони), - удараљке (идиофони и мембранофони): са одређеном висином, са неодређеном висином, - електронски инструменти; <p>ЖИЧАНИ ИНСТРУМЕНТИ</p> <p>Гудачки инструменти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виолина, - виола, - виолончело, - контрабас; <p>Грађа, основна извођачка техника, историјат и заступљеност у литертури.</p> <p>Традиционални инструменти.</p> <p>Трзачки инструменти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - чембало, - гитара - харфа. <p>Грађа, основна извођачка техника, историјат и заступљеност у литертури.</p> <p>Традиционални инструменти.</p> <p>Ударни инструменти – клавир.</p> <p>Грађа, основна извођачка техника, историјат и заступљеност у литертури.</p> <p>Традиционални инструменти.</p> <p style="text-align: center;">ДУВАЧКИ</p>

<p>слушању и анализирању музике.</p>		<p style="text-align: center;">ИНСТРУМЕНТИ</p> <p>Глвни представници и регистарске варијанте. Транспозиција и могући штимови.</p> <p>Дрвени дувачки инструменти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - флаута (пиколо флаута), - обоа (енглески рог), - кларинет (бас-кларинет), - фагот (контрафагот). <p>Грађа, основна извођачка техника, историјат и заступљеност у литуертури. Традиционални инструменти.</p> <p>Лимени дувачки инструменти</p> <ul style="list-style-type: none"> - хорна (природна хорна рог), - труба (фанфаре, природна труба), - тромбон (тенор тромбон, тенор-бас тромбон), - туба (вагнер тубе). <p>Грађа, основна извођачка техника, историјат и заступљеност у литуертури. Традиционални инструменти.</p> <p>Дувачки инструменти са мехом</p> <ul style="list-style-type: none"> - оргуље, - хармоника - људски глас; <p>Грађа, основна извођачка техника, историјат и заступљеност у литуертури. Традиционални инструменти.</p> <p>Ударалке Ударалке са одређеном висином звука; ударалке са неодређеном висином звука; Грађа, основна извођачка техника, историјат и заступљеност у литуертури.</p>
--------------------------------------	--	--

		Нотација у односу на врсте музичких инструмената.
	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Слушање одговарајућих музичких примера у зависности од врсте инструмената и ансамбала.
	ИНСТРУМЕНТАЛНИ АНСАМБЛИ	<p>Историјски развој оркестара и ансамбала.</p> <p>Стандардни оркестарски састави:</p> <ul style="list-style-type: none"> - двојни (<i>a due</i>), - тројни (<i>a tre</i>), - четворни (<i>a quattro</i>), - петорни (<i>a cinque</i>). <p>Могући распоред инструменталиста симфонијског оркестра на сцени.</p> <p>Камерни ансамбли.</p> <p>Нестандардни састави.</p> <p>Вокално-инструментални састави.</p> <p>Солиста са оркестром.</p> <p>Оркестарска партитура:</p> <ul style="list-style-type: none"> - преглед стандардног редоследа записивања инструмената у партитури, - могућа одступања од стандардног записа оркестарске партитуре (запис у различитим музичким епохама); <p>Партитурни запис вокално-инструменталне музике.</p> <p>Партитурни запис солисте са оркестром.</p>

		Поредак инструмената у камерном партитурном запису.
--	--	---

Контрапункт

Назив предмета:	Контрапункт
Одсек:	Одсек класичне музике
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Контрапункт је да код ученика развије знања у области историјског развоја и техничких својстава барокног контрапункта, вештину израде имитационог двогласног и трогласног става као и препознавања барокних музичких облика.
Разред:	3.
Облик рада:	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 45 минута
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	да
Испит:	не
Јавни наступ:	не

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – препозна облике раног вишегласја на основу записа или звука; – пева у групи или уз инструменталну пратњу композиције раног вишегласја; – компонује краће примере по угледу на анализиране облике раног вишегласја; – именује различите извођачке саставе ренесанских композиција на основу записа или звука; – препозна врсте старих нотација на основу записа; – запише и препозна све врсте модуса; – анализира мелодијско-ритмичке карактеристике у примерима из литературе; – компонује кантус фирмус и флоридус; – примени у задацима композиционе поступке ренесансе кроз двогласни и трогласни хорски став; – компонује један одсек имитационог двогласног и трогласног мотета са текстом; – препозна композиционе поступке ренесансе у одабраним делима; – коментарише композиционе поступке након изведених или одслушаних делова композиције; – објасни историјски развој духовних и световних облика ренесансе, њихове врсте и наведе најзначајнија дела и композиторе; – анализира и слушно препознаје духовне и световне облике ренесансе. 	ОСНОВИ ВОКАЛНОГ КОНТРАПУНКТА	<p>Развој вишегласја од раног вишегласја до полифоније касне ренесансе.</p> <p>Извођачки састави.</p> <p>Нотација.</p> <p>Модуси.</p> <p>Мелодија и ритам.</p>
	ДВОГЛАСНИ И ТРОГЛАСНИ ПОЛИФОНИ СТАВ	<p>Консонанце, дисонанце и каденце у двогласу.</p> <p>Сазвучја и каденце у трогласу.</p> <p>Синкопиране дисонанце у двогласу и трогласу.</p>

		<p>Пролазнице, скретнице и тешке пролазнице у двогласу и трогласу.</p> <p>Посебни случајеви у примени дисонанци у двогласу и трогласу.</p> <p>Слободни двогласни став.</p> <p>Слободни трогласни став.</p> <p>Имитација у двогласу и трогласу.</p> <p>Третман текста.</p>
	<p>ДУХОВНИ И СВЕТОВНИ ОБЛИЦИ РЕНЕСАНСЕ</p>	<p>Духовни облици ренесансе (мотет и миса):</p> <ul style="list-style-type: none"> – историјски развој; – врсте; – најзначајнији композитори и дела. <p>Световни облици ренесансе (мадригал, вилота, фротолла, канцона а бало, виланела, шансон):</p> <ul style="list-style-type: none"> – историјски развој; – врсте; – најзначајнији композитори и дела.

Назив предмета:	Контрапункт
Одсек:	Одсек за музичку теорију, Одсек за продукцију и обраду звука
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Контрапункт је да код ученика развије знања у области историјског развоја и техничких својстава барокног контрапункта, вештину израде имитационог двогласног и трогласног става као и препознавања барокних музичких облика.
Разред:	3.
Облик рада:	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	да
Испит:	не
Јавни наступ:	не

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – препозна облике раног вишегласја на основу записа или звука; – пева у групи или уз инструменталну пратњу композиције раног вишегласја; – компонује краће примере по угледу на анализирани облике раног вишегласја; – именује различите извођачке саставе ренесанских композиција на основу записа или звука; – препозна врсте старих нотација на основу записа; – запише и препозна све врсте модуса; – анализира мелодијско-ритмичке карактеристике у примерима из литературе; – компонује кантус фирмус и флоридус; – примени у задацима композиционе поступке ренесансе кроз двогласни и трогласни хорски став; – компонује један одсек имитационог двогласног и трогласног мотета са текстом; – препозна композиционе поступке ренесансе у одабраним делима; – коментарише композиционе поступке након изведених или одслушаних делова композиције; – објасни историјски развој духовних и световних облика ренесансе, њихове врсте и наведе најзначајнија дела и композиторе; – анализира и слушно препознаје духовне и световне облике ренесансе. 	<p style="text-align: center;">ОСНОВИ ВОКАЛНОГ КОНТРАПУНКТА</p>	<p>Развој вишегласја од раног вишегласја до полифоније касне ренесансе.</p> <p>Извођачки састави.</p> <p>Нотација.</p> <p>Модуси.</p> <p>Мелодија и ритам.</p>
	<p style="text-align: center;">ДВОГЛАСНИ И ТРОГЛАСНИ ПОЛИФОНИ СТАВ</p>	<p>Консонанце, дисонанце и каденце у двогласу.</p> <p>Сазвучја и каденце у трогласу.</p> <p>Синкопиране дисонанце у двогласу и трогласу.</p>

		<p>Пролазнице, скретнице и тешке пролазнице у двогласу и трогласу.</p> <p>Посебни случајеви у примени дисонанци у двогласу и трогласу.</p> <p>Слободни двогласни став.</p> <p>Слободни трогласни став.</p> <p>Имитација у двогласу и трогласу.</p> <p>Третман текста.</p>
	<p>ДУХОВНИ И СВЕТОВНИ ОБЛИЦИ РЕНЕСАНСЕ</p>	<p>Духовни облици ренесансе (мотет и миса):</p> <ul style="list-style-type: none"> – историјски развој; – врсте; – најзначајнији композитори и дела. <p>Световни облици ренесансе (мадригал, вилота, фротола, канциона а бало, виланела, шансон):</p> <ul style="list-style-type: none"> – историјски развој; – врсте; – најзначајнији композитори и дела.

Назив предмета:	Контрапункт
Одсек:	Одсек класичне музике, Одсек за музичку теорију, Одсек за продукцију и обраду звука
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Контрапункт је да код ученика развије знања у области историјског развоја и техничких својстава барокног контрапункта, вештину израде имитационог двогласног и трогласног става као и препознавања барокних музичких облика.
Разред:	4.
Облик рада:	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45 минута
Годишњи фонд часова:	66
Смотра:	да
Испит:	не
Јавни наступ:	не

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – објасни основне карактеристике барока и разлике у односу на период ренесансе; – наведе, анализира и слушно препознаје инструменталне и вокално-инструменталне облике барока; – препозна различите извођачке саставе барокних композиција на основу записа или звука; – објасни развој тоналне хармоније; – анализира мелодијско-ритмичке карактеристике барокних композиција; – компонује једногласне мелодије у стилу барока; – примени у задацима композиционе поступке ренесансе кроз двогласни и трогласни инструментални став; – компонује први део двогласне инвенције и експозицију трогласне фуге; – препозна композиционе поступке барока у одабраним делима; – коментарише композиционе поступке након изведених или одслушаних делова композиције; – објасни историјски развој инструменталних облика барока, њихове главне карактеристике и наведе најзначајнија дела и композиторе; – анализира и слушно препознаје инструменталне облике барока; 	<p style="text-align: center;">ОСНОВИ БАРОКНОГ КОНТРАПУНКТА</p>	<p>Историјска појава музичког барока.</p> <p>Вокално-инструментални облици.</p> <p>Инструменти и инструментални облици.</p> <p>Од модалне ка тоналној хармонији.</p> <p>Мелодија и ритам.</p> <p>Хармонска средства барокне музике.</p>
	<p style="text-align: center;">ДВОГЛАСНИ И ТРОГЛАСНИ ПОЛИФОНИ СТАВ</p>	<p>Представљање акорада у двогласном и трогласном ставу.</p> <p>Ванакордски тонови.</p> <p>Двоструки и троструки контрапункт.</p> <p>Имитација.</p> <p>Канон у двогласном и трогласном ставу.</p> <p>Секвенце.</p>

	ИНСТРУМЕНТАЛНИ ОБЛИЦИ БАРОКА	Двогласна и трогласна инвенција. Фуга. Прелудијум, токата, фантазија, корална предигра, ричеркар, барокна свита, полифоне варијације.
--	---	---

Етномузикологија (ВИ, ТО)

Назив предмета:	Етномузикологија
Одсек:	Музички извођач, музички сарадник
Циљ:	Циљ учења предмета етномузикологија је да код ученика развије знања и вештине које доприносе разумевању основних појмова етномузикологије, да их упозна са карактеристикама вокалне, инструменталне и вокално-инструменталне традиционалне музике, као и да формира однос према музичком наслеђу.
Разред:	I СМШ
Облик рада:	Фронтални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 45
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	не
Испит:	не
Јавни наступ:	не

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – објасни друштвено-историјски и културолошки контекст у коме су се стекли услови за развој етномузикологије у свету; – издвоји значајна открића која су утицала на развој етномузикологије; – наведе сличности и разлике између етномузикологије и сродних дисциплина; – објасни различите теоријске оријентације у етномузикологији;	РАЗВОЈ ЕТНОМУЗИКОЛОШК Е ДИСЦИПЛИНЕ	Етномузикологија – појам и дефиниције. Проналазак фонографа и центсистем. Оснивање архива и институција. Теренска истраживања. Антрополошка и музиколошка оријентација. Сродне дисциплине етномузикологији – етнокореологија, етнологија-антропологија, музикологија, социологија, народна књижевност дијалектологија... Развој етномузикологије у свету. Развој етномузикологије у Србији.

<p>– објасни допринос српских композитора 19. и прве половине 20. века за развој етномузикологије у Србији;</p> <p>– звучно разликује различите врсте хетерофоније;</p> <p>– звучно препознаје старије и новије двогласно певање;</p> <p>– покаже на карти територијалне целине у Србији у којима је заступљена једногласна и/или вишегласна вокална пракса;</p> <p>– наведе разлике према којима је извршена општа класификација традиционалних музичких инструмената;</p> <p>– наведе функцију и репертоар идиофоних и мембранофоних инструмената;</p> <p>– звучно разликује идиофоне и мембранофоне инструменте;</p> <p>– упореди доживљаје при слушању традиционалне и уметничке музике.</p>	<p style="text-align: center;">ВОКАЛНА ТРАДИЦИЈА СРБИЈЕ</p> <p style="text-align: center;">ИДИОФОНИ ТРАДИЦИОНАЛНИ ИНСТРУМЕНТИ</p> <p style="text-align: center;">МЕМБРАНОФОНИ ТРАДИЦИОНАЛНИ ИНСТРУМЕНТИ</p>	<p>Народна песма – појам и класификација.</p> <p>Појам „глас” у српском народном певању и црквеном појању.</p> <p>Вокална традиција у Србији:</p> <p>– Једноглас</p> <p>– Вишеглас:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Старије сеоско двогласно певање 2. Новије сеоско двогласно певање. <p>Општа класификација традиционалних музичких инструмената.</p> <p>Идиофони инструменти – класификација према начину добијања звука:</p> <p>– непосредним ударањем: клепало, звона, кастањете од кукурузног стабла;</p> <p>– посредним ударањем: чегртаљка;</p> <p>– трзањем: дромбуља;</p> <p>– превлачењем, стругањем, трљањем: ћемане од кукурузног стабла;</p> <p>– трескањем: деф, звечке.</p> <p>Класификација према начину добијања звука:</p> <p>– ударањем: даире, дарабука, деф, тупан, тапан, гоч, тимбелек;</p> <p>– трењем: бегеш, ћупа.</p> <p>Кључне речи: развој етномузикологије, вокална традиционална музика, идиофони и мембранофони инструменти.</p>
--	--	--

Назив предмета	ЕТНОМУЗИКОЛОГИЈА
Циљ	ЦИЉ учења предмета Етномузикологија је да код ученика развије знања и вештине које доприносе разумевању основних појмова етномузикологије, да их упозна са карактеристикама вокалне, инструменталне и вокално-инструменталне традиционалне музике, као и да формира однос према музичком наслеђу.
Разред	Други
Годишњи фонд часова	35

<p>ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – разликује обредну и обичајну вокалну праксу; – наведе различите музичке жанрове обредне и обичајне вокалне праксе; – звучно разликује песме календарског циклуса; – наброји територијалне целине у Србији у којима је заступљена обредна и обичајна вокална пракса; – наведе елементе потребне за анализу мело поетских облика; – разликује према грађи аерофоне дувачке инструменте; – наведе функцију и репертоар који се изводи на аерофоним инструментима; – покаже на карти територијалне целине у Србији у којима су заступљени аерофони дувачки инструменти; – звучно разликује сваки аерофони дувачки инструмент; 	<p style="text-align: center;">ОБРЕРДНА И ОБИЧАЈНА ВОКАЛНА ПРАКСА</p>	<p>Синкретизам у обредно-обичајној вокалној пракси.</p> <p>Коледарске песме.</p> <p>Лазаричке песме.</p> <p>Песме за обредно љуљање.</p> <p>Ђурђевданске песме.</p> <p>Краљичке песме.</p> <p>Додолске песме.</p> <p>Крстоношке песме.</p> <p>Маткање.</p> <p>Јеремијске песме.</p> <p>Седењкарске песме.</p> <p>Жетварске песме.</p> <p>Успаванке и стриљбарске песме.</p> <p>Свадбене песме.</p> <p>Тужбалице.</p> <p>Анализа мелопоетских облика: врста стиха, облик, метроритам, тонски низови, каденце.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – наброји сличности и разлике кордофоних инструмената који се јављају на простору бивше Југославије; – звучно препозна све инструменталне традиционалне ансамбле у одслушаним примерима; – упореди доживљаје при слушању традиционалне и уметничке музике; – објасни мотиве и друштвено-историјски оквир за појаву новокомпоноване музике у Србији; – објасни феномен World music у Србији; – критички просуђује нове музичке појаве у друштву. 	<p style="text-align: center;">АЕРОФОНИ ТРАДИЦИОНАЛНИ ИНСТРУМЕНТИ</p>	<p>Једноставни аерофони инструменти: бич, зујача, чигра.</p> <p>Дувачки аерофони инструменти:</p> <p>1. Инструменти са кружним бридом:</p> <ul style="list-style-type: none"> – отворени с оба краја: кавал, шупељка. – отворен на горњем крају (тип Панове свирале): дудурејш. – инструменти са прорезом и бридом: фрула, двојнице, цевара, окарина. <p>2. Инструменти са ударним језичком:</p> <ul style="list-style-type: none"> – једноструким: дипле, гајде. – двоструким: зурле, сопиле.

		3. Инструменти са левкастим наусником: рикало (бушен), лимене трубе.
	КОРДОФОНИ ТРАДИЦИОНАЛНИ ИНСТРУМЕНТИ	Класификација према начину добијања звука: – трзањем (окидањем) жице: Тамбуре у Војводини, Ћителија, шаргија, саз; – гуђењем (превлачење гудалом): гусле, лира, лијерица, ћемане, виолина;
	ИНСТРУМЕНТАЛНИ АНСАМБЛИ	Тамбурашки ансамбли. Трубачи. Паљкари. Ансамбли фрулаша.
	НОВОКОМПОНОВАНА И ПОПУЛАРНА МУЗИКА	Новокомпонована музика. World music.

Историја музике са упознавањем музичке литературе

Назив предмета:	Историја музике
Одсек:	Музички извођач, музички сарадник, дизајнер звука
Циљ:	Циљ учења историје музике је да код ученика развије свест о значају и улози музике кроз развој цивилизације и друштва, да на основу стечених знања подстакне ученике на стваралачко и критичко мишљење, развије естетске критеријуме у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја.
Разред:	II СМШ
Облик рада:	Фронтални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 45
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	не
Испит:	не
Јавни наступ:	не

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – препозна друштвено-историјски и културолошки		- Корени музике и њена улога у преткласном друштву.

<p>амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна утицај ритуалног понашања у музици савременог доба (музички елементи, наступ...); – препозна музику различитих народа Старог века; – уочи сличности и разлике између ранохришћанске, православне и римокатоличке духовне музике; – сагледа улогу музике у средњовековној Србији у односу на музику византијске и грегоријанске традиције средњег века; – разликује ренесансну полифонију од средњовековног вишегласја; – уочи разлике између духовних и световних вокалних композиција средњег века и ренесансе; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике до краја барока; – објасни настанак и развој опере и њен синкретички карактер; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника ренесансе и барока; – анализира начине коришћења изражајних средстава, у одабраним музичким примерима, из различитих култура, стилова и жанрова; – презентује развој музичких инструмената и облика закључно са бароком;</p>	<p>МУЗИКА ПРЕТКЛАСНОГ ДРУШТВА И СТАРОГ ВЕКА</p>	<p>- Музика Словена. - Музика старих источних народа – улога, заједничке карактеристике, Специфичности. - Музика античке Грчке и Рима (улога, карактеристичне врсте музике и инструменти, Грчка трагедија, музичка теорија). Слушање – избор Снимци традиционалне музике разних народа, племенских заједница и етничких група. Традиционална музика народа Блиског и Далеког истока, античке Грчке и Рима (на реконструисаним инструментима, солистичко и хорско/унисоно певање, видео снимци традиционалног позоришта Кине и Индије).</p>
	<p>МУЗИКА СРЕДЊЕГ ВЕКА</p>	<p>- Ранохришћанска, предгрегоријанска музика. - Музика у Византији - Развој црквене музике у средњовековној Србији. - Грегоријански корал. Промене грегоријанског корала (секвенце, тропе). - Рани облици вишегласја у духовној музици од 9. до 13. века (органум, дискант, мелизматични органум, гимел, кондуктус, мотет) и <i>Нотрдамска</i> школа – Леонин, Перотин. Световна музика средњег века: – народна (путујући музичари – жонлери, шилмани... ваганти и голијарди) и – дворска (трубадури, трувери, минезенгери). Карактеристике световне музике у средњовековној Србији. Средњовековна теорија и нотација. Слушање – избор. Амброзијанско певање, Грегоријански корал, секвенце, тропе Византијско певање. Српска црквена музике (кир Стефан Србин).</p>

<p>– повеже музичке облике са извођачким саставом; – уочава, у свакој од епоха, међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво; технологија записивања и штампања нота; физичка својства инструмената; температура и заједничко свирање); – користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво; – разматра како универзални језик уметности доприноси уважавању мултикултуралности и интеркултуралне сарадње; – дискутује о сличностима и разликама у култури, историјским стиловима, идејама и начинима изражавања водећих уметника; – дискутује о томе како уметничка баштина доприноси стварању културног идентитета и развоју друштва; – извештава о посетама или учешћу у дешавањима у институцијама културе (радионице, акције...).</p>	<p>МУЗИКА РЕНЕСАНСЕ</p>	<p>Рани облици вишегласја од 9. до 13. века. Световна музика – примери инструменталне и вокалне музике (народна и дворска): – канон <i>Лето је дошло (Sumer is icumen in)</i>, – Рамбо де Вакера -<i>Календа маја</i>, – Адам де ла Ал – <i>Игра о Робену и Мариони</i>; – избор из стваралаштва минезенгера; – избор из збирке <i>Carmina burana</i>; – световна музика у Србији (према записима Косте Манојловића и Живојина Станковића).</p> <p>- Три века великих достигнућа у уметности (14,15,16. век) – развој духовног и световног вишегласја: Арс Нова у Француској и Италији (проторенесанса 14. век) – облици (миса, мотет, рондо) – представници (Г. де Машо, Ф. де Витри). Рана ренесанса у фламанским земљама (франко-фламанска школа, 15. век) – облици (миса, мотет, шансон) – представници (Дифај, Окегем, де Пре). Стилске карактеристике ренесансе у уметности. Ренесанса у Италији, Француској и Енглеској 16. века: – облици (мадригал, мадригалска комедија, шансон); – представници (Л. Маренцио, Ђ. да Веноза, А. Бјанкијери, О. Веки, К. Жанекен, енглески мадригалисти). Протестански корал у Немачкој. Музика контрареформације: – Ђ. П. да Палестрина. Орландо ди Ласо. Инструментална музика ренесансе: – Венецијанска школа – Енглески вирциналисти.</p>
---	-------------------------------------	---

Назив предмета:	Историја музике
Одсек:	Музички извођач, музички сарадник, дизајнер звука
Циљ:	Циљ учења историје музике је да код ученика развије свест о значају и улози музике кроз развој цивилизације и друштва, да на основу стечених знања подстакне ученике на стваралачко и критичко мишљење, развије естетске критеријуме у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја.
Разред:	III СМШ
Облик рада:	Фронтални
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 45
Годишњи фонд часова:	105
Смотра:	не
Испит:	не
Јавни наступ:	не

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника класицизма (18 века) и романтизма (19. века); – објасни развој сонате, концерта и симфоније и улогу и карактер ставова у сонатном циклусу класицизма и романтизма; – установи сличности и разлике у развоју класичних вишеставачних облика у класицизму и романтизму; – повеже музичке облике са извођачким саставом; 	<p align="center">МУЗИКА 18. ВЕКА На прелазу између барока и класицизма: рококо, преткласицизам</p>	<p>Рекапитулација најзначајнијих карактеристика музике позног барока: представници (Ј. С. Бах, Г. Ф. Хендл) и жанрови (опера, вокално-инструментални, инструментални облици).</p> <p>На прелазу између барока и класицизма</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ђ. Тартини. <p>Рококо:</p> <ul style="list-style-type: none"> – карактеристике, – Ф. Купрен и француски клавсенисти. <p>Преткласицизам:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Д. Скарлати (дела за чембало) – Манхајмска школа (развој симфоније и концерата) – Бахови синови: – К. Ф. Е. Бах (берлинска школа) и осећајни стил – Ј. К. Бах и галантни стил преткласицизма. <p>Комична опера 18. века:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Италија (буфо Ђ. Б. Перголези, Д. Чимароза) – Француска (опера комик) – Енглеска (балад-опера) – Немачка (зингшпил). <p>Озбиљна опера 18. века:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Италија (либретиста Метастазео), – Француска (Ж. Ф. Рамо); – К. В. Глук и реформа озбиљне опере 18. века.

<p>– разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике у класицизму и романтизму;</p> <p>– објасни развој опере током класицизма и романтизма;</p> <p>– препозна програмска дела у свакој од пређених области и разликује их према стилским карактеристикама;</p> <p>– критички просуђује интерпретацију слушаних композиција (на часу, код куће, на концертима);</p> <p>– уочава у свакој од епоха међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима;</p> <p>– објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво; технологија записивања и штампања нота; физичка својства инструмената; температура и заједничко свирање);</p> <p>– користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.</p>	<p>МУЗИКА КЛАСИЦИЗМА - 2. половина 18. век</p> <p>МУЗИКА 19. ВЕКА – РОМАНТИЗАМ: РАНИ РОМАНТИЗАМ</p>	<p>Музика класицизма:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Стилске карактеристике. Најзначајнији представници: Ј. Хајдн: биографски подаци, преглед стваралаштва – симфоније, гудачки квартети, ораторијуми, концерти. - В. А. Моцарт: биографски подаци, преглед стваралаштва- опере, концерти, симфоније, дела за клавир, духовна музика. - Л. в. Бетовен: биографски подаци, преглед стваралаштва – симфоније, гудачки квартети, сонате, концерти, опера, Миса солемнис. <p>- Стилске карактеристике романтизма у уметности.</p> <p>Карактеристике раног романтизма у музици:</p> <ul style="list-style-type: none"> – нове појаве у виду циклуса и збирки клавирских и вокалних минијатура – наслеђе класицизма (симфоније, сонате, концерти, камерна музика) у делима најзначајнијих представника – Ф. Шуберта, – Р. Шумана, – Ф. Менделсона, – Ф. Шопена. <p>Раноромантичарска опера у Италији, Француској и Немачкој:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ђ. Росини, – В. Белини, – Г. Доницети, – Л. Керубини, – Ђ. Мајербер, – К. М. Вебер.
---	---	--

Назив предмета:	Историја музике са познавањем музичке литературе
Одсек:	Вокално-инструментални одсек, музички сарадник, дизајнер звука
Циљ:	Циљ учења Историје музике је да код ученика развије свест о значају и улози музике кроз развој цивилизације и друштва, да на основу стечених знања подстакне ученике на стваралачко и критичко мишљење, развије естетске критеријуме у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја.

Разред:	Четврти разред средње музичке школе
Облик рада:	
Недељни фонд часова и трајање часа:	2
Годишњи фонд часова:	66
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>–препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања; – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма 19. века и музике 20. века; – објасни даљи развој симфоније, сонате, концерта у позном романтизму и музици 20. века – препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника позног романтизма, импресионизма и стилских праваца музике 20. века; – објасни карактеристике нових музичких праваца, облика и жанрова – модерне и модернизма у првој половини 20. века – објасни развој музичког модернизма после Другог светског рата – авангардне тенденције у европској и америчкој музици – упореди и опише даљи развој опере и балета као музичко сценске форме у 20. веку; – наведе карактеристике националних стилова у музици 20. века; – критички просуђује интерпретацију слушаних композиција (на часу, код куће, на концертима); – уочи међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима у 20. веку; – објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (музика и политика/друштво; технологија записивања, штампања</p>	<p>ПОЗНИ РОМАНТИЗАМ</p>	<p>Представници позног романтизма: – Ј. Брамс – А. Брукнер – С: Франк – Г. Малер – Р. Штраус. Опера у Италији на прелазу 19. у 20. век: – Веризам (Р. Леонкавало, П. Маскањи) – Ђ. Пучини.</p>
	<p>НАЦИОНАЛНЕ ШКОЛЕ У 19.веку</p>	<p>Руска национална школа: – Глинка – Руска Петорица – П. И. Чајковски Чешка национална школа: – Б. Сметана – А. Дворжак – Л. Јаначек Шпанска национална школа: – И. Албениз – Е. Гранадос – М. де Фалја Скандинавска национална школа: – Е. Григ – Ј. Сибелијус.</p>
	<p>МУЗИКА ПРВЕ ПОЛОВИНЕ 20. ВЕКАМОДЕРНА (импресионизам) И МОДЕРНИЗАМ (експресионизам, неокласицизам)</p>	<p>Стилске карактеристике импресионизма у уметности. Импресионизам у музици: – К. Дебиси – М. Равел (рани период). На прелазу стилова: – А. Скрјабин. Стилске карактеристике експресионизма у уметности. Атонални експресионизам (револуционарни и конструктивистички): – А. Шенберг – А. Берг – А. фон Веберн. Фолклорни експресионизам (националне школе у музици 20. века):</p>

нота; физичка својства инструмената; температура и заједничко свирање); – користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.		– И. Стравински, – Б. Барток. Неокласицизам: – Француска Е. Сати, М. Равел, Француска Шесторка (Д. Мијо, А. Хонегер, Ф. Пуланк) – Немачка: П. Хиндемит, К. Орф; – Русија/СССР: С. Прокофјев, Д. Шостакович, И. Стравински (период по одласку из Русије)
	МУЗИКА ДРУГЕ ПОЛОВИНЕ 20. ВЕКА	Авангардне тенденције у европској музици: интегрални серијализам, алеаторика (слободна и контролисана), конкретна и електронска музика Америчка експериментална музика и минимализам. Постмодернизам

Национална историја музике

Назив предмета:	НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА МУЗИКЕ
Одсек:	Вокално-инструментални одсек, музички сарадник, дизајнер звука
Циљ:	Циљ учења Националне историје музике је да код ученика развије свест о значају и улози музике у развоју српске државе и друштва, да укаже на специфичности њеног идентитета и интегритета у оквиру припадности европској музици, да на основу стечених знања подстакне ученике на стваралачко и критичко мишљење, развије естетске критеријуме у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даље професионалног и личног развоја.
Разред:	Четврти разред средње музичке школе
Облик рада:	
Недељни фонд часова и трајање часа:	1
Годишњи фонд часова:	33
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања;	СРЕДЊОВЕКОВНА МУЗИКА У СРБИЈИ	Корени српске музике: Музика Словена. Средњовековна музика у Србији: – црквена музичка традиција – световна музика средњег века. Нове појаве у црквеној и световној музици 18. века.

<ul style="list-style-type: none"> – демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема; – препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама; 	<p>МУЗИКА 19. ВЕКА – ПРЕДРОМАНТИЗА М</p>	<p>Стваралаштво предромантичара. Савременици Корнелија Станковића (Ј. Шлезингер, Н. Ђурковић, М. Миловук, А. Калауз). Корнелије Станковић. Страни музичари у Србији 19. века: – Чешки музичари и Р. Толингер – Даворин Јенко.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – препозна репрезентативне музичке примере средњовековне музике и најзначајнијих представника музике у Србији током 19. и 20. века; – упореди развој музике у Србији са развојем музике у Европи 19. и 20. века; 	<p>РОМАНТИЗАМ – МОКРАЊЧЕВО ДОБА</p>	<p>Најзначајнији представници романтизма: – Јосиф Маринковић – Стеван Мокрањац – Исидор Бајић и војвођански музичари периода романтизма. На прелазу из 19. у 20. век: – Станислав Бинички Миленко Пауновић – Петар Крстић.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – коментарише разлоге за појаву типичних жанрова српске музике 19. века – објасни карактеристике нових музичких праваца, жанрова и облика у периоду Модерне између два светска рата – уочи присуство авангардних и постмодернистичких тенденција европске/америчке музике у српској музици 2. половине 20. века – критички просуђује интерпретацију слушаних композиција (на часу, код куће, на концертима); – уочи међусобну повезаност музичке уметности са другим уметностима у 20 веку; 	<p>МУЗИКА У СРБИЈИ 20. ВЕКА</p>	<p>Између два светска рата – МОДЕРНА, МОДЕРНИЗМИ (експресионизам, неокласицизам) Модерна: позниромантизам са елементима импресионизма, експресионизма и националним идиомом – П. Коњовић – М. Милојевић – С. Христић Манифестације идеја националног стила: – К. Манојловић, – М. Тајчевић, – М. Живковић, – С. Настасијевић. Позниромантизам без националних обележја: – Петар Стојановић. Експресионистичка стремљења: – Ј. Славенски, – Прашка група композитора. Неокласицизам: – П. Милошевић.</p>

<p>– објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности – музика и политика/друштво;</p> <p>– користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.</p>	<p>МУЗИКА У СРБИЈИ 20. ВЕКА</p>	<p>Тенденције у музици друге половине 20. века (општи поглед). Видови неокласицизмау стваралаштву неколико генерација композитора: – М. Ристић, Д. Радић, Д. Деспић, М. Логар, С. Рајичић, В. Перичић, В. Мокрањац, Д. Чолић, А. Обрадовић, Р. Бручи, В. Трифуновић, Е. Јосиф, К. Бабић, В. Трајковић, И. Јевтић. Идеје националног стила 50их година: – М. Вукдраговић, Ј. Бандур Н. Херцигоња. Синтеза архаичног и модерног израза: – Љ. Марић, – Р. Максимовић, – С. Атанацковић, – С. Божић. Авангардне тенденције у српској музици (преглед): интегрални серијализам, контролисана алеаторика, конкретна музика, електронска музика, П. Бергамо, П. Озгијан, З. Христић, Б. Поповић, В. Комадина, В. Радовановић, С. Хофман, З. Ерић, И. Стефановић. Минимализам: – В. Тошић, М. Савић, М. Драшковић, М. Ј. Пасху.3. август 2020. ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК Број 8 – Страна 153 Постмодернизам (од средине70их година 20. века): пресек кроз стваралаштво неколико генерација композитора – старије (С. Хофман, З. Ерић, В. Трајковић, М. Михајловић, И. Стефановић, В. Куленовић, М. Штаткић...), – средње (И. Жебељан, Г. Капетановић, Ј. Величковић, А. Вребалов, И. Брклјачић, Н. Богојевић...) – млађе генерације композитора.</p>
---	-------------------------------------	--

Камерна музика

Назив предмета:	КАМЕРНА МУЗИКА
Одсек:	Одсек класичне музике
Циљ:	Циљ учења предмета Камерна музика је да код ученика развије способност за постизање звучног склада и заједничку интерпретацију дела у стилу епохе и композитора кроз свирање/певање у различитим ансамблима као и оспособљавање за јавне наступе и наставак професионалног школовања
Разред:	Први/други/трећи/четврти
Облик рада:	У групама од 2 до 4 ученика
Недељни фонд часова и трајање часа:	1/1/2/2

Годишњи фонд часова:	35/35/70/66
Смотра:	2, по 1 у сваком полугодишту, у виду јавног часа Програм смотре: Минимум једна композиција писана за дуо, трио, квартет или већи ансамбл.
Испит:	/
Јавни наступ:	Јавни наступи у оквиру и ван школе, наступи на такмичењима и фестивалима.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – усагласи индивидуално свирање или певање са групним свирањем; – усклади интонацију, артикулацију и динамичке ознаке са осталим члановима камерног састава; – дефинише своју улогу у камерном саставу и перципира улогу осталих чланова камерног састава; – примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког дела; – комуницира са осталим члановима камерног састава кроз музику; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – покаже спремност за тимски рад; – користи доступне носиоце звука у истраживању и слушању музике; – поштује договорена правила понашања у оквиру ансамбла. 	<p style="text-align: center;">ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Специфичности свирања или певања у камерном саставу.</p> <p>Усаглашавање свирања или певања са различитим групама инструмената.</p> <p>Слушање, интонација, агогика, артикулација, темпо, карактер, стил, динамика, квалитет тона.</p> <p>Развијање заједничке интерпретације.</p> <p>Музичка фраза, стил и уједначеност звука.</p> <p>Припремање ученика за јавне наступе.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Избор композиција за различите камерне саставе писане у оригиналу за одређени састав или транскрипције дела из музичке литературе које одговарају техничким и музичким способностима свих чланова камерног састава*.</p>

Читање с листа за клавиристе

Назив предмета	Читање с листа
-----------------------	-----------------------

Циљ	ЦИЉ учења предмета Читање с листа за инструменте са диркама је да код ученика развију знања и вештине неопходне за брзо и течно читање нотног текста, разумевање и упознавање музичке литературе и корепетиторску праксу.
Разред	Први
Годишњи фонд часова	35 часова

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:		
<ul style="list-style-type: none"> – одсвира без прекида и задржавања задани нотни текст једноставнијег садржаја; – анализира текст и унутрашњим слухом чује мелодијске и хармонске покрете; – примењује добијена упутства за решавање одређене текстуалне проблематике; – опажа релевантне музичке елементе у циљу интерпретације задате деонице; – проналази начине за самостално вежбање; – покаже самопоуздање и сналажљивост у кретању кроз текст; – транспонује једноставније композиције за секунду и терцу навише и наниже; – отпрати вокалног и/или инструменталног извођача у једноставнијој композицији. 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Оспособљавање ученика за анализу текста.</p> <p>Аутентичне каденце свих дурских и молских тоналитета (први и други разред) и проширене аутентичне каденце (трећи и четврти разред).</p> <p>Сагледавање текста у целини – опажање музичких елемената.</p> <p>Континуирано кретање кроз текст без прекида или задржавања.</p> <p>Упутства за отклањање грешака.</p> <p>Развој унутрашњег слуха и повезивање стеченог знања из других предмета.</p> <p>Вежбе за развијање меморије.</p> <p>Припрема за пратњу различитих инструмената, певача, балета или хора</p> <p>Сналажљивост и брзо реаговање.</p> <p>Транспоноване за секунду (први и други разред) и терцу (трећи и четврти разред) навише и наниже</p> <p>*ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Ј. Кршић.: Читање с листа и корепетиција, Завод за уџбенике 1982.</p> <p>Методe*: Specimen sight reading tests for pianoforte</p> <p>Grades 1 -8, diploma и сл.</p>
Обавезни минимум програма		
10 етида		

15 композиција различитог садржаја, облика и карактера
8 композиција предвиђених за корепетицију
Смотра (на крају школске године – 1, 2, 3 и 4. разред)
– Једна композиција за клавир (читање с листа)
– Једна композиција за корепетицију
– Транспозиција
<p>Аутентичне каденце дурских и молских тоналитета на белим диркама</p> <p>Вежбе за развијање меморије и брзог памћења, одгонетање наставника или завршетка једне мисли или реченице, транспоноване једноставних вежбица у тоналитете за секунду навише и наниже.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Почетне школе за клавир: А. Николајев, Ј. Кршић – Е. Гњесина: Клавирска абецеда – А. Диверноа: Етиде оп. 76 – А. Лешхорн: Етиде оп. 192 – Лемоан: Етиде оп. 37 – Х. Беренс: Етиде оп. 70 – Избор сонатина за II разред основне школе – Композиције аутора XVII и XVIII века 1а, 1б, 2 – Ј. С. Бах: Мале композиције – „Наши композитори за мале пијанисте” – збирка – Албум југословенских клавирских композиција – Први кораци, I и II свеска – Први успеси, I и II свеска – Б. Барток: Микрокосмос, I и II свеска – Р. Шуман: оп. 68 – С. Мајкапар: оп. 16 – Д. Кабалевики: 24 лаке композиције оп. 30 – Д. Скарлати: Мале игре и комади – К. Ф. Е. Бах: Мали комади за клавир – Збирке ренесансних композиција – Р. Шуман: Албум за младе – Ф. Шуберт: Збирка игара – П. И. Чајковски: Албум за младе – С. Прокофјев: „Музика за децу” оп. 65 – Ц. Франк: 18 мањих комада – А. Хачатурјан: 10 комада

Назив предмета:	Читање с листа
Одсек:	Вокално инструментални
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Читање с листа за инструменте са диркама је да код ученика развију знања и вештине неопходне за брзо и течно читање нотног текста, разумевање и упознавање музичке литературе и корепетиторску праксу.
Разред:	Други
Облик рада:	Групни (2 ученика)

Недељни фонд часова и трајање часа:	1 час недељно 45 минута
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	(на крају школске године – 1, 2, 3 и 4. разред) – Једна композиција за клавир (читање с листа) – Једна композиција за корепетицију – Транспозиција
Испит:	нема
Јавни наступ:	2 пута годишње у улози корепетитора

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – одсвира без прекида и задржавања задани нотни текст једноставнијег садржаја; – анализира текст и унутрашњим слухом чује мелодијске и хармонске покрете; – примењује добијена упутства за решавање одређене текстуалне проблематике; – опажа релевантне музичке елементе у циљу интерпретације задате деонице; – проналази начине за самостално вежбање; – покаже самопоуздање и снажљивост у кретању кроз текст; – транспонује једноставније композиције за секунду и терцу навише и наниже; – отпрати вокалног и/или инструменталног извођача у једноставнијој композицији. 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Оспособљавање ученика за анализу текста.</p> <p>Аутентичне каденце свих дурских и молских тоналитета (први и други разред) и проширене аутентичне каденце (трећи и четврти разред).</p> <p>Сагледавање текста у целини – опажање музичких елемената.</p> <p>Континуирано кретање кроз текст без прекида или задржавања.</p> <p>Упутства за отклањање грешака.</p> <p>Развој унутрашњег слуха и повезивање стеченог знања из других предмета.</p> <p>Вежбе за развијање меморије.</p> <p>Припрема за пратњу различитих инструмената, певача, балета или хора</p> <p>Снажљивост и брзо реаговање.</p> <p>Транспоноване за секунду (први и други разред) и терцу (трећи и четврти разред) навише и наниже</p> <p>*ЛИТЕРАТУРА Ј. Кршић.: Читање с листа и корепетиција, Завод за уџбенике 1982.</p> <p>Методe*: Specimen sight reading tests for pianoforte Grades 1 -8, diploma и сл.</p> <p>Обавезни минимум програма:</p> <p>10 етида</p>

		<p>15 композиција различитог садржаја, облика и карактера</p> <p>8 композиција предвиђених за корепетицију</p> <p>Списак литературе:</p> <ul style="list-style-type: none"> – А. Бертини Етиде оп. 100 – Ј. Кршић: Клавирска вежбанка за 2. Разред ОМШ – Ј. С. Бах: Мале композиције – Ј. С. Бах: Мали прелудијуми – Ј. С. Бах: Мали прелудијуми и фугете – Разне лакше полифоне композиције – само два гласа – Д. Кабалевски оп. 51: Варијације Еф-дур – Ф. Кулау: Варијације Ге-дур – Први успеси: II свеска – Ј. Хајдн: Мале игре, 10 немачких игара, 12 менуета, лакше сонатине – избор из Збирке Шишмановић Кршић – В. А. Моцарт: 14 лакших композиција, Бечке сонатине – А. Гречанинов: Дечја књига – Л. ван Бетовен: Екосезе и немачке игре, Варијације – избор лакших – Б. Барток: Микрокосмос II и III свеска – В. Лутославски: 12 малих комада – П. И. Чајковски: Албум за младеж, Годишња доба – избор лакших – Ф. Шуберт: Збирка игара I и II свеска, 6 лакших комада – Р. Шуман: оп. 124 Албумблатер – Е. Григ: оп. 17 Норвешке игре, Лирски комади – избор <p>и композиције сличне тежине по избору наставника</p> <p>Избор литературе за корепетицију Поред предложене литературе у избор композиција за корепетицију могу доћи у</p>
--	--	---

		<p>обзир и други комади предвиђени по програму за први циклус основне музичке школе (све инструменталне групе и певање).</p> <p>Виолина</p> <ul style="list-style-type: none"> – Д. Марковић: Комади III и IV свеска – Ј. Скрипач: II свеска – П. Николић: Варијације А-дур – Н. Бакланова: Сонатина – Б. Мартину: Сонатина – Од предкласике до модерне I и II свеска – Ђ. Тартини: Сарабанда – Г. Ф. Телеман: Сарабанда и Гавота – Л. Бокерини: Менует – П. Стојановић: Романса – А. Марчело: Граве и Алегро – А. Корели: Алегро Де-дур – А. Рубинштајн: Преслица – Н. Бакланова: Кончертино – И. Зајц: Кончертино Ге-дур – А. Вивалди: Концерт Де-дур; Ге-дур; а-мол и други – А. Комаровски: Концерт А-дур – Ђ. Б. Виоти: Концерт Це-дур оп. 23 – В. А. Моцарт: Мали концерт – Г. Ф. Телеман: Сонатине <p>Дела за виолу по избору наставника</p> <p>Виолончело</p> <ul style="list-style-type: none"> – Р. Мац: Свита Це-дур, Соната да камера – Мати: Комади II и III свеска – Ж. Б. Бревал: Кончертино – Ш. Бодио: Кончертино Це-дур – А. Вивалди: Концерт Це-дур; а-мол – К. Штамиц: Концерт Це-дур – В. А. Моцарт: Песме – Л. ван Бетовен: Песме <p>Дела за контрабас по избору наставника</p> <p>Тамбура</p>
--	--	---

		<p>– В. А. Моцарт: Турски марш</p> <p>– Б. Фиготин: Романса</p> <p>– О. Ридинг: Концерт ха-мол оп. 35</p> <p>– Л. К. Дакен: Кукавица</p> <p>– А. Вивалди: Концерт а-мол</p> <p>Флаута</p> <p>– Р. ле Рој и Х. Класенс: III и IV свеска</p> <p>– К. В. Глук: Песма Орфеја</p> <p>– В. А. Моцарт: Анданте Це-дур</p> <p>– А. Вивалди: Кончерто бр. 5 Еф-дур</p> <p>– Г. Ф. Телеман: Соната</p> <p>– Разни комади и лакши сонатни облици за све дувачке инструменте</p> <p>Ударалке</p> <p>– Д. Палијев: 19 комада за тимпане и клавир – избор 5 комада</p> <p>– Ж. К. Таверније: „Веса 2” за вибрафон и клавир</p> <p>– М. Птажински: Скерцо за ксилофон и клавир</p> <p>– Ц. Квик: Солистичке збирке за маримбу и ксилофон уз пратњу клавира – избор 5 комада</p> <p>Вокална литература</p> <p>– Б. Цвејић: За младе певаче</p> <p>– Избор лакших песама југословенских аутора (Бинички, Милојевић, Зајц, Берко и други)</p> <p>– Избор лакших оперских арија (подразумева се да су лакше за пијанисте):</p> <p>– В. А. Моцарт: Арија Сузане из „Фигарове женидбе”</p> <p>– Ђ. Росини: Серенада Алмавиве из „Севилског берберина”</p> <p>– П. И. Чајковски: Успаванка Марије из „Мазепе”</p> <p>– Ђ. Верди: Арија Ацучене из „Трубадура”</p> <p>– Ђ. Пучини: Арија Манон из „Манон Леско” и слично</p>
--	--	---

Назив предмета:	Читање с листа
Одсек:	Вокално инструментални
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Читање с листа за инструменте са диркама је да код ученика развију знања и вештине неопходне за брзо и течно читање нотног текста, разумевање и упознавање музичке литературе и корепетиторску праксу.
Разред:	Трећи
Облик рада:	Групни (2 ученика)
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 час недељно 45 минута
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	(на крају школске године – 1, 2, 3 и 4. разред) – Једна композиција за клавир (читање с листа) – Једна композиција за корепетицију – Транспозиција
Испит:	нема
Јавни наступ:	2 пута годишње у улози корепетитора

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – одсвира без прекида и задржавања задани нотни текст једноставнијег садржаја; – анализира текст и унутрашњим слухом чује мелодијске и хармонске покрете; – примењује добијена упутства за решавање одређене текстуалне проблематике; – опажа релевантне музичке елементе у циљу интерпретације задате деонице; – проналази начине за самостално вежбање; – покаже самопоуздање и сналажљивост у кретању кроз текст; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Оспособљавање ученика за анализу текста.</p> <p>Аутентичне каденце свих дурских и молских тоналитета (први и други разред) и проширене аутентичне каденце (трећи и четврти разред).</p> <p>Сагледавање текста у целини – опажање музичких елемената.</p> <p>Континуирано кретање кроз текст без прекида или задржавања.</p> <p>Упутства за отклањање грешака.</p> <p>Развој унутрашњег слуха и повезивање стеченог знања из других предмета.</p> <p>Вежбе за развијање меморије.</p> <p>Припрема за пратњу различитих инструмената, певача, балета или хора</p> <p>Сналажљивост и брзо реаговање.</p> <p>Транспоновање за секунду (први и други разред) и терцу (трећи и четврти разред) навише и наниже</p> <p>*ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Ј. Кршић.: Читање с листа и корепетиција, Завод за уџбенике 1982.</p> <p>Методe*: Specimen sight reading tests for pianoforte</p>

<p>– транспонује једноставније композиције за секунду и терцу навише и наниже;</p> <p>– отпрати вокалног и/или инструменталног извођача у једноставнијој композицији.</p>		<p>Grades 1 -8, diploma и сл.</p> <p>Обавезни минимум програма:</p> <p>10 етида</p> <p>15 композиција различитог садржаја, облика и карактера</p> <p>8 композиција предвиђених за корепетицију</p> <p>Списак литературе:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ј. Кршић: Клавирска читанка за 3. Разред ОМШ – Д. Скарлати: Сонате – лакше – Ј. С. Бах: Прелудијуми из Добро темперованог клавира – Ј. Хајдн: Сонате – избор – В. А. Моцарт: Сонате – избор – Ф. Шопен: Валцери, Мазурке – Ф. Шуберт: Валцери – П. И. Чајковски: Годишња доба – избор – Ј. Брамс: оп. 39 – 16 валцера – Е. Григ: Лирски комади – К. Дебиси: Дечји кутак – С. Прокофјев: Пролазне визије – избор – и друга дела сличне тежине по избору наставника <p>Избор литературе за корепетицију Поред предложене литературе у избор композиција за корепетицију могу доћи у обзир и други комади предвиђени по програму за први и други циклус основне музичке школе (све инструменталне групе и певање).</p> <p>Виолина</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ј. Хајдн: Концерт Це-дур – Н. Раков: Кончертино – Д. Кабалевски: Концерт
---	--	--

		<p>– Ј. С. Бах: Концерт Е-дур; де-мол</p> <p>– А. Вивалди: Концерт Це-дур</p> <p>– М. Брух: Адађо оп. 56</p> <p>– Јосип Славенски: Југословенска песма и игра</p> <p>– В. А. Моцарт: Рондо Бе-дур и Ге-дур</p> <p>– Л. ван Бетовен: Менует: Ге-дур; Рондо Ге-дур</p> <p>– Ш. Берио: <i>Фантазија</i> оп. 100; <i>Валцер</i> оп. 58;</p> <p>Виола</p> <p>– М. Глинка: Мазурка</p> <p>– И. Стравински: Пасторала</p> <p>– А. Љадов: Прелудијум оп. 11 бр. 1</p> <p>– Живорад Грбић: Албум за младе виолисте</p> <p>Виолончело</p> <p>– Г. Форе: „После сна”</p> <p>– Станојло Рајичић: Елегија</p> <p>– Ј. Хајдн: Концерт Цедур</p> <p>– Л. Бокерини: Концерт Бе-дур</p> <p>– А. Бородин: Серенада</p> <p>– П. И. Чајковски: Романса оп. 5</p> <p>– Л. Бокерини: Ларго и Алегро</p> <p>Дела за контрабас по избору наставника</p> <p>Тамбура</p> <p>– Ф. Шуберт: Пчелица</p> <p>– А. Хачатурјан: Ноктурно</p> <p>– П. И. Чајковски: Баркарола</p> <p>– Н. Раков: Кончертино</p> <p>– Д. Кабалевски: <i>Омладински концерт</i></p> <p>– Ј. С. Бах: Концерт Е-дур</p> <p>Флаута</p> <p>– Г. Ф. Телеман: Соната Еф-дур</p> <p>– Г. Ф. Хендл: Сонате бр. 4, 6 и 7</p> <p>– Ј. С. Бах: Сонате бр. 4 и 6</p> <p>– А. Вивалди: Концерт бр. 1 и 2</p> <p>– Ж. М. Леклер: Соната ха-мол</p> <p>Обоа</p>
--	--	--

		<p>– Р. Шуман: Романса</p> <p>– Г. Ф. Хендл: Концерт ге-мол; Соната бр. 2</p> <p>Кларинет</p> <p>– К. Стамиц: Концерт Ес-дур</p> <p>– Л. Перминов: Балада</p> <p>– Бруно Барун: Минијатуре</p> <p>Фагот</p> <p>– В. А. Моцарт: Концерт Бе-дур I став</p> <p>– Станојло Рајичић: Песма и игра</p> <p>Труба</p> <p>– Калиновски: Збирка игара и мелодија</p> <p>– Ј. Хајдн: Концерт Ес-дур II став</p> <p>Хорна</p> <p>– К. Сен-Санс: Романса оп. 36</p> <p>– Младен Позајић: Стара мелодија</p> <p>– Борис Папандопуло: Стара љубавна песма</p> <p>– Дела за остале лимене дувачке инструменте по избору наставника</p> <p>Удараљке</p> <p>– К. Х. Кепер: „<i>Дивертименто</i>” за тимпане и клавир</p> <p>– Н. Ј. Живковић: „<i>Српски валцер</i>” за ксилофон или маримбу уз пратњу клавира</p> <p>– М. Птажинска: 4 прелида за вибрафон и клавир</p> <p>Вокална литература</p> <p>– А. Скарлати: Песме и Арије</p> <p>– Д. Чимароза: Пасме и Арије</p> <p>– Ј. Хајдн: Песме</p> <p>– Г. Ф. Хендл: Арије</p> <p>– Миховил Логар: <i>Успаванка</i></p> <p>– Станојло Рајичић: Песме</p> <p>– З. М. Шкерјанц: Песме</p> <p>– Радмила Тирнанић: Песме и арије старих мајстора III свеска</p> <p>Балетска литература</p> <p>– Милан Замуровић: „Клавирске минијатуре” за балетске и музичке школе – свеска 3</p>
--	--	---

		<p>– П. И. Чајковски: „Лабудово језеро” II чин – „Вал невеста”; бр. 17 <i>Општи валс</i></p> <p>Хорска литература</p> <p>– М. Тајчевић: Народне песме за двогласни дечји или женски хор</p> <p>– С. Мокрањац: <i>Руковети</i> – избор</p> <p>Клавирски концерти</p> <p>– Поједини ставови из концерата за клавир и оркестар: Ј. С. Бах, Ј. Хајдн, В. А. Моцарт, Л. В. Бетовен, Ф. Шопен, итд.</p>
--	--	---

Назив предмета:	Читање с листа
Одсек:	Вокално инструментални
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Читање с листа за инструменте са диркама је да код ученика развију знања и вештине неопходне за брзо и течно читање нотног текста, разумевање и упознавање музичке литературе и корепетиторску праксу.
Разред:	Четврти
Облик рада:	Групни (2 ученика)
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 час недељно 45 минута
Годишњи фонд часова:	33
Смотр:	(на крају школске године – 1, 2, 3 и 4. разред) – Једна композиција за клавир (читање с листа) – Једна композиција за корепетицију – Транспозиција
Испит:	нема
Јавни наступ:	2 пута годишње у улози корепетитора

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>– одсвира без прекида и задржавања задани нотни текст једноставнијег садржаја;</p> <p>– анализира текст и унутрашњим слухом чује мелодијске и хармонске покрете;</p>	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Оспособљавање ученика за анализу текста.</p> <p>Аутентичне каденце свих дурских и молских тоналитета (први и други разред) и проширене аутентичне каденце (трећи и четврти разред).</p> <p>Сагледавање текста у целини – опажање музичких елемената.</p> <p>Континуирано кретање кроз текст без прекида или задржавања.</p> <p>Упутства за отклањање грешака.</p> <p>Развој унутрашњег слуха и повезивање стеченог знања из других предмета.</p>

<p>– примењује добијена упутства за решавање одређене текстуалне проблематике;</p> <p>– опажа релевантне музичке елементе у циљу интерпретације задате деонице;</p> <p>– проналази начине за самостално вежбање;</p> <p>– покаже самопоуздање и сналажљивост у кретању кроз текст;</p> <p>– транспонује једноставније композиције за секунду и терцу навише и наниже;</p> <p>– отпрати вокалног и/или инструменталног извођача у једноставнијој композицији.</p>		<p>Вежбе за развијање меморије.</p> <p>Припрема за пратњу различитих инструмената, певача, балета или хора</p> <p>Сналажљивост и брзо реаговање.</p> <p>Транспоноване за секунду (први и други разред) и терцу (трећи и четврти разред) навише и наниже</p> <p>*ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Ј. Кршић.: Читање с листа и корепетиција, Завод за уџбенике 1982.</p> <p>Методe*: Specimen sight reading tests for pianoforte</p> <p>Grades 1 -8, diploma и сл.</p> <p>Обавезни минимум програма:</p> <p>10 етида</p> <p>15 композиција различитог садржаја, облика и карактера</p> <p>8 композиција предвиђених за корепетицију</p> <p>Списак литературе:</p> <p>– Ј. Кршић: Клавирска читанка за 4. Разред ОМШ</p> <p>– Ј. С. Бах: <i>Голдберг варијације</i> – избор; <i>Партите</i> – избор</p> <p>– В. А. Моцарт: Сонате – избор, <i>Фантазије</i>; <i>Рондо</i></p> <p>– Ј. Хајдн: Сонате – избор</p> <p>– Л. ван Бетовен: Сонате – избор лакших појединих ставова</p> <p>– Ф. Шопен: <i>Ноктурна</i> – избор, <i>Прелиди</i> – избор</p> <p>– Р. Шуман: <i>Дечје сцене</i></p> <p>– Ф. Шуберт: <i>Музички моменти</i></p> <p>– К. Дебиси: <i>Прелиди</i> – избор</p> <p>– А. Скрјабин: <i>Прелиди оп. 11</i> – избор</p> <p>– Џ. Гершвин: <i>Прелиди</i></p> <p>– С. Рахмањинов: <i>Музички комади и прелиди</i> – избор,</p>
--	--	--

		<p>и остале композиције сличног нивоа по избору наставника</p> <p>Виолина</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ф. Менделсон: Концерт е-мол, – А. Вијетан: Концерт бр. 2 и 4 – Л. ван Бетовен: <i>Романса</i> Ге-дур и Еф-дур – Ј. Брамс: <i>Успаванка</i> оп. 49 бр. 4; <i>Скерцо</i>; <i>Валцер</i> оп. 39 и оп. 15 – М. Бравничар: Млади концертант II – М. Брух: Концерт ге-мол – Б. Барток: Пет словачких народних песама – П. И. Чајковски: Анданте кантабиле оп. 11; <i>Баркарола</i> оп. 37 бр. 6; <i>Романса</i> оп. 5; <i>Меланхолична серенада</i> оп. 26; Три комада оп. 42 – А. Дворжак: Албум за виолину и клавир – Е. Григ: Лирски комади оп. 38 – Ј. Хајдн: Серенада – Г. Ф. Хендл: 25 комада – Миливоје Ивановић: Од преткласике до модерне III свеска Југословенски аутори за виолину и клавир – Д. Кабалевски: Албум комада – Милоје Милојевић: <i>Елегија</i> – Б. Мартину: Сонатина – Д. Шостакович Три игре; Четири прелудијума – В. А. Моцарт: Концерти Ге-дур и А-дур <p>Виола</p> <ul style="list-style-type: none"> – В. А. Моцарт: Концерт Це-дур – А. Вивалди: Концерт Еф-дур – Ј. С. Бах: II концерт Е-дур – Дејан Деспић: <i>Балада</i> <p>Виолончело</p> <ul style="list-style-type: none"> – П. И. Чајковски: <i>Песма јесени</i>; Анданте кантабиле оп. 11 – Г. Форе: <i>Елегија</i> – Е. Гранадос: <i>Шпанска игра</i> – Г. Ф. Хендл: Адађо и Алегрето – Ј. Хајдн: Концерт Де-дур – Л. Бокерини: Менует; Рондо
--	--	--

		<p>Дела за контрабас по избору наставника</p> <p>Тамбура</p> <ul style="list-style-type: none"> – Д. Радић: <i>Песма и игра</i> – К. Бабић: <i>Алегро за тамбуру</i> – Н. Р. Корсаков: Бумбаров лет – Ж. М. Леклер: <i>Тамбурин</i> – Ф. Менделсон: Концерт е-мол – В. А. Моцарт: Концерт Бе-дур <p>Флаута</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ј. С. Бах: Соната бр. 7 – Ж. М. Леклер: Концерт Це-дур – Г. Форе: <i>Фантазија</i> – В. А. Моцарт: Концерт Ге-дур и Де-дур – Ј. Хајдн: Концерт Де-дур <p>Обоа</p> <ul style="list-style-type: none"> – Д. Чимароза: Концерт – Т. Албинони: Концерт Бе-дур и Де-дур – Б. Барток: Три народне песме за обоу – Ј. Хајдн: Концерт Ге-дур – В. А. Моцарт: Концерт Ес-дур <p>Кларинет</p> <ul style="list-style-type: none"> – К. М. Вебер: Кончертино – Ф. Крамарж: Концерт Ес-дур – Р. Шчедрин: Комади – Б. Барток: Комади <p>Фагот</p> <ul style="list-style-type: none"> – Давид: Кончертино – А. Вивалди: Концерт за фагот а-мол <p>Труба</p> <ul style="list-style-type: none"> – Л. В. Бетовен: Романса – Р. Глиер: Анданте и Варијације <p>Тромбон</p> <ul style="list-style-type: none"> – Лами: Комад са варијацијама – Клерис: Молитва – Бара: Интродукција и Серенада – Г. Ф. Хендл: Концерт еф-мол <p>Хорна</p> <ul style="list-style-type: none"> – В. А. Моцарт: Концерт Де-дур; Концерт Ес дур
--	--	--

		<p>– Хајдн: Концерт Де-дур</p> <p>– Крешимир Барановић: Елегија</p> <p>– Петар Стојановић: Адађо и Рондо</p> <p>– Дамаз: Успаванка</p> <p>– Р. Шуман: Адађо и Алегро оп. 70</p> <p>– К. М. в Вебер: Кончертино е-мол оп. 45</p> <p>Ударалъке</p> <p>– К. Х. Кепер: „Митологија” – 3 скице за тимпане и оркестар (клавир)</p> <p>– Шинстајн: Соната бр. 1 за тимпане и клавир</p> <p>– Рафлинг: Концерт за маримбу, ксилофон, вибрафон и оркестар (клавир)</p> <p>Вокална литература</p> <p>– Петар Коњовић: <i>Лирика; Моја земља</i></p> <p>– Борис Папандопуло: Песме</p> <p>– Јосиф Маринковић: Песме</p> <p>– Милоје Милојевић: Песме</p> <p>– А. Хачатуријан: Песме</p> <p>– С. Прокофјев: Песме</p> <p>– С. Рахмањинов: Песме</p> <p>– Ф. Шуберт: Песме</p> <p>– Р. Шуман: Песме; Дуети</p> <p>– Ф. Менделсон: Дуети</p> <p>– А. Перизоти: Старе арије</p> <p>Из албума „Југословенских соло песама” – I, II и III свеска</p> <p>Балетска литература</p> <p>– Милан Замуровић: „Клавирске минијатуре” за балетске и музичке школе IV свеска</p> <p>– Л. Делиб: „Копелија” – I чин</p> <p>– <i>Славенске теме са варијацијама</i></p> <p>Хорска литература</p> <p>– М. Тајчевић: Народне песме за дечји и женски трогласни хор</p> <p>– Ст. Мокрањац: Руковети – избор</p> <p>Клавирски концерти</p> <p>– Поједини ставови из концерата за клавир и оркестар: Ј. С. Бах, Ј. Хајдн, В. А. Моцарт, Л. В. Бетовен, Ф. Шопен, итд.</p>
--	--	--

Читање с листа за хармоникаше

Назив предмета	ЧИТАЊЕ С ЛИСТА за хармоникаше
Циљ	ЦИЉ учења предмета Читање са листа је да код ученика развију знања и вештине неопходне за брзо и течно читање нотног текста, оспособљавање за корепетиторску праксу и упознавање ученика са широм инструменталном и вокалном литературом.
Разред	Први, други, трећи, четврти
Годишњи фонд часова	35/35/35/33

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – чита и свира течно с листа вежбе одвојено и са обе руке истовремено; – самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – индетификује одређене проблеме и издвоји важна места у композицији коју чита; – импровизује задату мелодију; – спретно изведе технички захтевније композиције; – самостално транспонује композиције; – негује културу тона кроз критичко слушање свог и туђег свирања; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); – критички прати сопствени развој; – самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Решавање техничких и музичких проблема.</p> <p>Вежбе за:</p> <ul style="list-style-type: none"> – брзо и тачно читање (парлато читање пре свирања); – одлично познавање тоналитета; – уочавање више елемената у истом моменту (тачности текста, динамике, артикулације). <p>Читање с листа композиција.</p> <p>Овладавање разним техникама промене регистара.</p> <p>Основни принципи израде транскрипција за хармонику на лакшим композицијама клавирске и оргуљске литературе.</p> <p>Транспоноване сложенијих композиција.</p> <p>Извођачка редакција.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА* списак литературе налази се испод табеле по разредима</p>
<p>Кључне речи: тачност, брзина повезивање, интерпретација.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА*</p> <p>Први разред</p> <p>– 3. Ракић: Хармоника, 1. и 2. разред</p>		

<p>– В. Вуковић-Терзић: Школа за клавирску хармонику 1. и 2. разред</p> <p>– А. Факин: Школа за клавирску хармонику 1. и 2. разред</p> <p>– М. Барачкова: Оригиначне солистичке композиције домаћих и страних аутора 1. свеска</p> <p>– Л. Међери: Избор композиција за хармонику</p> <p>– Друга одговарајућа литература.</p> <p>Други разред</p> <p>– З. Ракић: Хармоника, 3. разред</p> <p>– В. Вуковић-Терзић: Школа за клавирску хармонику 3. разред</p> <p>– А. Факин: Школа за клавирску хармонику</p> <p>– М. Барачкова: Оригиначне солистичке композиције домаћих и страних аутора 2. свеска</p> <p>– Ф. Криг: Мале композиције заборављених мајстора XVIII века</p> <p>– З. Вукосављевић: Композиције за хармонику III и IV разред</p> <p>– Л. Међери: Избор композиција за хармонику X. П. Хесе: Полифони комади 2. свеска</p> <p>– Љ. Мицић: Збирка етида и одабраних композиција 3. и 4. разред</p> <p>– Друга одговарајућа литература.</p> <p>Трећи разред</p> <p>– З. Ракић: Хармоника, 4. и 5. разред</p> <p>– В. Вуковић-Терзић: Избор етида и композиција 1. свеска</p> <p>– В. Вуковић-Терзић: Избор етида за клавирску хармонику 2. свеска</p> <p>– В. Вуковић-Терзић: Избор композиција за клавирску хармонику 3. свеска</p> <p>– Љ. Мицић: Збирке етида и одабраних композиција 4. и 5. разред</p> <p>– Факин: Школа 3. свеска</p> <p>– З. Вукосављевић: Композиције за хармонику 4. и 5. разред</p> <p>– Х. П. Хесе: Полифони комади 2. свеска</p>		
--	--	--

<p>– Л. Међери: Избор композиција за хармонику</p> <p>Четврти разред</p> <p>– З. Ракић: Хармоника, 6. разред</p> <p>– В. Вуковић – Терзић: Избор етида 2. свеска</p> <p>– В. Вуковић – Терзић: Избор композиција 3. свеска</p> <p>– Љ. Мицић: Збирке етида и композиција 6. разред К. Черни-Буковски: Етиде</p> <p>– Д. Ракић: Збирка етида бр. 1</p> <p>– Ј. С. Бах: Двогласне и трогласне инвенције</p> <p>– Л. Међери: Избор композиција за хармонику</p> <p>– З. Вукосављевић: Композиције за хармонику 6. разред</p>		
--	--	--

Читање с листа за гудачке инструменте

Назив предмета:	Читање с листа
Одсек:	Гудачки(виолина, виолончело)
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Читање са листа је да код ученика развију знања и вештине неопходне за брзо и течно читање нотног текста и за разумевање и упознавање музичке литературе
Разред:	Први, други, трећи и четврти СМШ
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	Један час недељно(45 минута)
Годишњи фонд часова:	35, 35, 35, 33
Смотра:	Две смотре у току школске године
Испит:	Годишњи испит
Јавни наступ:	/

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Извођење музике	Оспособљавање ученика за анализу текста. Сагледавање текста у целини – опажање музичких елемената.
одсвира без прекида и задржавања задани нотни		

<p>текст једноставнијег садржаја;</p> <ul style="list-style-type: none"> – анализира текст и унутрашњим слухом чује мелодијске и хармонске покрете; – примењује добијена упутства за решавање одређене текстуалне проблематике; опажа релевантне музичке елементе у циљу интерпретације задате деонице; – проналази начине за самостално вежбање; – покаже самопоуздање и сналажљивост у кретању кроз текст; – препозна дела и деонице инструмента у камерним и оркестарским композицијама. 		<p>Континуирано кретање кроз текст без прекида или задржавања. Упутства за отклањање грешака.</p> <p>Развој унутрашњег слуха и повезивање стеченог знања из других предмета.</p> <p>Вежбе за развијање меморије.</p> <p>Сналажљивост и брзо реаговање.</p> <p>Упознавање са деоницама инструмента у камерној и оркестарској литератури.</p> <p>Слушање музике у циљу упознавања музичке литературе.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА* је дата по инструментима и разредима испод табеле</p>
		<p>Кључне речи: концентрација, опажање, анализа, континуирано кретање, примена.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА*</p> <p>Први разред – Оркестарска сола</p> <p>ВИОЛИНА</p> <p>Милорад Ђуричић: Оркестарске студије за виолину, I свеска (први и други разред)</p> <ul style="list-style-type: none"> – А. Корели: Кончерто гросо оп. 6 бр. 7 – Г. Торели: Симфонија це-мол оп. 6 – А. Вивалди: Кончерто гросо оп. 3; Симфонија – Л. Соркочевих: Симфонија бр. 6 Де-дур; Симфонија бр. 4 Еф-дур; Симфонија бр. 3 Де-дур – К. Штамиц: Оркестарски квартет оп. 4 – Ј. С. Бах: Бранденбуршки концерт бр. 5 Де-дур; Бранденбуршки концерт бр. 1 Еф-дур; Бранденбуршки концерт бр. 3 Ге-дур – Ј. Хајдн: Симфонија бр. 31 Де-дур <p>Други разред – Оркестарска сола</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ј. Хајдн: Симфонијабр. 88, Симфонијабр. 94, Симфонијабр. 31 Де-дур, Симфонијабр. 101 Де-дур,

		<p>Симфонијабр. 104 Де-дур, Симфонијабр. 94 Ге-дур, Симфонијабр. 103 Ес-дур.</p> <p>– В. А. Моцарт: Симфонијабр. 35 Де-дур, Симфонијабр. 41 Це-дур, Симфонијабр. 39 Ес-дур, Фигароваженидба – увертира</p> <p>– Ф. Шуберт: Симфонија бр. 8 ха-мол</p> <p>Трећи разред – Оркестарска сола</p> <p>Милорад Ђуричић: Оркестарске студије за виолину свеска I и II (трећи и четврти разред) и друга литература која одговара захтевима програма</p> <p>– В. А. Моцарт: Чаробна фрула – увертира, Арија Морена, Отмица из Сараја – увертира, Симфонија бр. 38 Де-дур, Симфонија бр. 41 Це-дур, Симфонија бр. 40 ге-мол, Симфонија бр. 41 Це-дур, Симфонија бр. 40 ге-мол.</p> <p>– Б. Сметана: Продана невеста – увертира</p> <p>– Ј. Мајседер: Сцена из балета</p> <p>– Ђ. Росини: Виљем Тел – увертира</p> <p>– Л. Делиб: Копелија – свита из балета</p> <p>– Б. Бритн: Једноставна симфонија II став, Једноставна симфонија IV став</p> <p>– В. Мокрањац: Дивертименто за гудаче</p> <p>Четврти разред – Оркестарска сола</p> <p>– Л. ван Бетовен: III симфонија Ес-дур оп. 55, IV симфонија Бе-дур оп. 60,</p> <p>– VI симфонија Еф-дур оп. 68, VII симфонија А-дур оп. 92, IX симфонија де-мол</p> <p>– оп. 125, Леонора бр. 3 пр. 72а – увертира.</p> <p>– Ј. Брамс: Концерт за клавир оп. 15, I симфонија це-мол оп. 68, II симфонија Де-дур оп. 73</p> <p>– Ф. Шуберт: Симфонија ха-мол</p> <p>– А. Адам: Жизела – свита из балета</p> <p>– А. Дворжак: IX симфонија е-мол– Б. Сметана: Влтава – симфонијска поема бр. 2</p> <p>– П. И. Чајковски: Лабудово језеро – балетска свит, IV симфонија еф-мол оп. 36</p> <p>– П. Коњовић: Велика чочечка игра – опера „Коштана”</p>
--	--	---

		<p>– С. Рајичић: Симфонија ин Е</p> <p>– Ф. Менделсон: Концерти: Концерт за виолину е-мол, оп. 64</p> <p>– Ђ. Верди: Опере: „Аида”; „Отело”.</p> <p>ВИОЛОНЧЕЛО</p> <p>Реља Ћетковић, Оркестарске студије за виолончело, 1 свеска („Нота”, Књажевац, 1979. први, други, трећи, четврти разред смш)</p> <p>Први разред – Оркестарска сола</p> <p>– Ј. Хајдн: Симфонија бр. 88; Симфонија бр. 94 Ге-дур; Симфонија бр. 101 Де-дур – часовник; Симфонија бр. 103 Ес-дур; Симфонија бр. 104 Де-дур – Лондонска.</p> <p>– В. А. Моцарт: Чаробна фрула – увертира; Дон Жуан – увертира; Фигарова женидба – увертира; Симфонија бр. 30 Де-дур – Хафнерт; Симфонија бр. 40 ге-мол; Симфонијабр. 41 Це-дур – Јупитер.</p> <p>– Л. ван Бетовен: Симфонија бр. 1 Це-дур оп. 21; Симфонија бр. 2 Де-дур оп. 36; Симфонија бр. 3 Ес-дур оп. 55 – Ероика; Симфонија бр. 5 це-мол оп. 67; Симфонија бр. 6 Еф-дур оп. 68 – Пасторална; Симфонија бр. 7 А-дур оп. 92; Симфонија бр. 9 де-мол оп. 125; Увертира Леонора бр. 3 оп. 72а.</p> <p>Други разред – Оркестарска сола</p> <p>– Л. ван Бетовен: Увертира „Кориолан” оп. 62.</p> <p>– Ф. Шуберт: Симфонија бр. 4 це-мол – Трагична; Симфонија бр. 2 Бе-дур; Симфонија бр. 7 Це-дур; Симфонија бр. 8 ха-мол –Недовршена.</p> <p>– Р. Шуман: Симфонија бр. 1 Бе-дур оп. 38; Симфонија бр. 2 Це-дур оп. 61; Симфонија бр. 4 де-мол оп. 120.</p> <p>– Ф. Менделсон: Симфонија бр. 3 е-мол оп. 56 – Шкотска; Симфонија бр. 4 А-дур оп. 90 – Италијанска; Симфонија бр. 5 де-мол оп. 107 – Реформацијска; Увертира Фингалова пећина оп. 26.</p> <p>– К. М. Вебер: Оберон – увертира; Чаробни стрелац– увертира; Еуријанте– увертира.</p>
--	--	--

		<p>– Вебер-Берлиоз: Позив на игру оп. 65</p> <p>– Х, Берлиоз: Фантастична симфонија оп. 14, Симфонија са виолом облигато Харолд у Италији оп. 16; Римски карневал оп. 17.</p> <p>Трећи разред – Оркестарска сола</p> <p>– Ј. С. Бах: Концерти: Бранденбуршки концерт бр. 6 Бе-дур, Концерт за клавир де-мол– А. Понкиели: Ђоконда–Игра сатова.</p> <p>– Ђ. Росини: Севиљски берберин – увертира; Виљем Тел – увертира</p> <p>– М. И. Глинка: Руслан и Људмила – увертира.</p> <p>– Ж. Бизе: Арлезијанка – Свита бр. 1</p> <p>– Ј. Брамс: Симфонија бр. 1 це-мол оп. 68; Симфонија бр. 4 е- мол оп. 98; Симфонија бр. 2, Де-дур оп. 73; Симфонија бр. 3, Еф-дур оп. 90; Концерт за клавир бр. 2 Бе-дур оп. 83.</p> <p>– Б. Сметана: Продана невеста – увертира.</p> <p>– П. И. Чајковски: Словенски марш оп. 31; Серенада за гудаче Це-дур оп. 48; Лабудово језеро – Свита из балета – оп. 20; Симфонија бр. 4 Ес-дур оп. 36; Симфонија бр. 5 е-мол оп. 64; Симфонија бр. 6 ха-мол оп. 74 – Патетична;</p> <p>– Концерт за клавир бр. 1 оп. 23; Ромео и Јулија – увертира-фантазија.</p> <p>Четврти разред – Оркестарска сола</p> <p>– Н. Р. Корсаков: Шехерезада оп. 25 – Симфонијска свита; Шпански капричо оп. 34. А. Дворжак: Симфонија бр. 8 (4,) Ге-дур оп. 88; Симфонија бр. 9 (5) е-мол, оп. 95 – Из новог света</p> <p>– Е. Елгар: Енигма варијације оп. 36.</p> <p>– Ц. Франк: Симфонија де-мол</p> <p>– А. Брукнер: Симфонија бр. 4 Ес-дур; Симфионија бр. 7 Е-дур.</p> <p>– Г. Малер: Симфонија бр. 1, Де-дур; Симфонија бр. 4 Ге-дур</p> <p>– П. Дика: Чаробњаков ученик – Симфонијска поема.</p> <p>– Ј. Сибелијус: Симфонија бр. 2 Де-дур оп. 43.</p>
--	--	---

		– С. Прокофјев: Симфонија бр. 5 оп. 100; Класична симфонија оп. 25. – Д. Шостакович: Симфонија бр. 1 еф-мол оп. 10; Симфонија бр. 5 де-мол оп. 47.
--	--	---

Читање с листа за гитару

Назив предмета:	ЧИТАЊЕ С ЛИСТА – ГИТАРА
Одсек:	инструментални
Циљ:	Циљ учења предмета Читање са листа је да код ученика развију знања и вештине неопходне за брзо и течно читање нотног текста и за разумевање и упознавање музичке литературе
Разред:	Први, други, трећи, четврти
Облик рада:	индивидуални ,у пару
Недељни фонд часова и трајање часа:	1/1/1/1 Трајање часа 45 минута.
Годишњи фонд часова:	35/35/35/33
Смотра:	
Испит:	
Јавни наступ:	

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – одсвира без прекида и задржавања задани нотни текст једноставнијег садржаја; – анализира текст и унутрашњим слухом чује мелодијске и хармонске покрете; – примењује добијена упутства за решавање одређене текстуалне проблематике; – опажа релевантне музичке елементе у циљу интерпретације задате деонице; – проналази начине за самостално вежбање; – покаже самопоуздање и снажљивост у кретању кроз текст; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Оспособљавање ученика за анализу текста.</p> <p>Сагледавање текста у целини – опажање музичких и техничких елемената.</p> <p>Континуирано кретање кроз текст без прекида или задржавања.</p> <p>Развој унутрашњег слуха и повезивање стеченог знања из других предмета.</p> <p>Вежбе за развијање меморије.</p> <p>Снажљивост и брзо реаговање.</p> <p style="padding-left: 40px;">Слушање музике у циљу упознавања музичке литературе.</p> <p>Литература: Први разред: – Ј. Јовичић: Школа гитаре за младе почетнике Јован Јовичић: Школа за гитару I и II део – С. Прек: Албум I, II, III</p>

<p>– познавање музичких и техничких ознака унутар текста;</p> <p>– познавање нота на различитим жицама и у оквиру различитих позиција.</p>		<p>– В. Андре: Збирка композиција за класичну гитару.</p> <p>Деонице камерне музике и друга дела по избору наставника.</p> <p>Други разред:</p> <p>– Ј. Јовичић: Школа за гитару II и III део</p> <p>– В. Андре: Збирка композиција за класичну гитару</p> <p>– Ф. Ноад: Ренесансна гитара; Барокна гитара; Класична гитара</p> <p>Друга литература по избору наставника.</p> <p>Трећи разред:</p> <p>– Ф. Ноад: Ренесансна гитара; Барокна гитара; Класична гитара</p> <p>– У. Петерс: Класици гитаре I–V</p> <p>Лаки примери савремене музике и примери у којима постоји неправилан ритам и друга литература по избору наставника.</p> <p>Четврти разред:</p> <p>– Ф. Ноад: Ренесансна гитара; Барокна гитара; Класична гитару</p> <p>– У. Петерс: Класици гитаре I–V</p> <p>Примери савремене музике и примери у којима постоји неправилан ритам, и друга литература по избору наставника.</p>
--	--	--

Читање с листа за соло певање

Назив предмета:	ЧИТАЊЕ С ЛИСТА ЗА СОЛО ПЕВАЧЕ
Одсек:	Класична музика-музички извођач
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Читање са листа је да код ученика развије знања и вештине неопходне за брзо и течно читање нотног текста и за разумевање и упознавање музичке литературе.
Разред:	Други/Трећи/Четврти
Облик рада:	Групни, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 час, 45 минута
Годишњи фонд часова:	35/35/33
Смотра:	
Испит:	
Јавни наступ:	

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – отпева без прекида и задржавања задати нотни текст једноставнијег садржаја; – анализира текст и унутрашњим слухом чује мелодијске и хармонске покрете; – анализира, правилно чита и акцентује литерарни текст; – примењује добијена упутства за решавање одређене текстуалне проблематике; – опажа релевантне музичке елементе у циљу интерпретације задате деонице; – проналази начине за самостално вежбање; – покаже самопоуздање и сналажљивост у кретању кроз текст; – препозна вокална дела и певачке деонице у камерним и хорским композицијама. 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Оспособљавање ученика за анализу нотног и литерарног текста. Сагледавање текста у целини – опажање музичких елемената. Континуирано кретање кроз текст без прекида или задржавања. Упутства за отклањање грешака. Развој унутрашњег слуха и повезивање стеченог знања из других предмета. Вежбе за развијање меморије. Сналажљивост и брзо реаговање. Слушање музике у циљу упознавања музичке литературе. Упознавање са вокалним деоницама у камерној и хорској литератури. ЛИТЕРАТУРА* налази се испод табеле по разредима</p>
<p>Обавезни минимум програма: За други разред: а) 12 лакших вокализа без текста и са текстом на италијанском језику; б) 12 лакших композиција старих мајстора из периода ренесансе и барока.</p> <p>За трећи и четврти разред: а) 10 композиција из периода класицизма и романтизма; б) 10 лакших композиција српских и словенских композитора; в) две композиције предвиђене програмом за камерно музицирање; г) две композиције за хор.</p>		
<p>Кључне речи: концентрација, опажање, анализа, континуирано кретање, примена. ЛИТЕРАТУРА Други разред – Захтевније вокализе без текста и са текстом на италијанском језику: Ј. Цајдлер, Н. Вакаи, Ђ. Конконе: оп. 9, С. Маркези и други композитори сличних извођачких захтева; – Захтевније композиције старих мајстора: А. Скарлати, Ђ. Карисими, Ђ. Качини, Ђ. Ђордани, Ђ. Бонончини, А. Фалкониери, Ђ. Б. Перголези, Г. Ф. Хендл, Х. Персел и други композитори сличних извођачких захтева. Трећи разред – Композиције из периода класицизма и романтизма: В. А. Моцарт, Л. ван Бетовен, Ј. Хајдн, Ф. Шуберт, Р. Шуман, Ф. Менделсон, Е. Григ, Ф. Лист, В. Белини, Г. Доницети, Ж. Маснеи други композитори сличних извођачких захтева;</p>		

- Лакше композиције српских и словенских композитора: И. Бајић, Д. Јенко, Ј. Маринковић, М. И. Глинка и други композитори сличних извођачких захтева;
  - Дуети из периода барока и романтизма;
  - Лакше хорске композиције.
- Четврти разред:
- Композиције српских и словенских композитора: И. Бајић, Д. Јенко, Ј. Маринковић, М. Милојевић, П. Коњовић, К. Бабић, Д. Големовић, С. Рајичић, Д. Деспих, М. А. Расински, Д. Радић, В. Миланковић, М. Мишевић, С. С. Ковачевић, М. Пребанда, И. Зајц, Ј. Хаце, М. И. Глинка, С. Рахмањин, П. И. Чајковски, Н. Римски-Корсаков, А. Дворжак и други композитори сличних извођачких захтева;
  - Композиције 20. и 21. века са различитих говорних подручја: К. Дебиси, Р. Штраус, Г. Форе, Х. Дипарк, Ф. Пуланк, М. Равел, Р. Ан, Е. Сати, Б. Бритн, В. Вилиамс, С. Барбер, С. Донауди, П. Тости, Е. Гранадос, Ф. Обрадорс, М. де Фаља и други композитори сличних извођачких захтева
  - Дуети из периода барока и романтизма;
  - Хорске композиције.

Читање с листа за дрвене дуваче

Назив предмета:	ЧИТАЊЕ С ЛИСТА
Одсек:	Класична музика-музички извођач
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Читање са листа је да код ученика развију знања и вештине неопходне за брзо и течно читање нотног текста и за разумевање и упознавање музичке литературе
Разред:	Други, трећи, четврти
Облик рада:	Групни, индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 час, 45 минута
Годишњи фонд часова:	35/35/33
Смотра:	
Испит:	
Јавни наступ:	

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none"> – одсвира без прекида и задржавања задани нотни текст једноставнијег садржаја; – анализира текст и унутрашњим слухом чује мелодијске и хармонске покрете; – примењује добијена упутства за решавање одређене текстуалне проблематике; – опажа релевантне музичке елементе у циљу интерпретације задате деонице; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Оспособљавање ученика за анализу текста. Сагледавање текста у целини – опажање музичких елемената. Континуирано кретање кроз текст без прекида или задржавања.

<p>– проналази начине за самостално вежбање;</p> <p>– покаже самопоуздање и сналажљивост у кретању кроз текст;</p> <p>– препозна дела и деонице инструмента у камерним и оркестарским композицијама.</p>		<p>Упутства за отклањање грешака.</p> <p>Развој унутрашњег слуха и повезивање стеченог знања из других предмета.</p> <p>Вежбе за развијање меморије.</p> <p>Сналажљивост и брзо реаговање.</p> <p>Упознавање са деоницама инструмента у камерној и оркестарској литератури.</p> <p>Слушање музике у циљу упознавања музичке литературе.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА* је дата по инструментима и разредима испод табеле</p>
<p>Кључне речи: концентрација, опажање, анализа, континуирано кретање, примена.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА*</p> <p>ФЛАУТА – Д. Мирковић: Флаута у симфонијском оркестру</p> <p>Други разред – Оркестарска сола</p> <p>– Ф. Шуберт: Симфонија бр. 7, Це-дур; Симфонија бр. 8 ха-мол, Недовршена; Увертира – Розамунда.</p> <p>– Х. Берлиоз: Фантастична симфонија оп. 14; Увертира „Римски карневал” оп. 9.</p> <p>– Ж. Бизе: Арлезијанка -свита бр. 1 и 2.</p> <p>– Ј. Брамс: Симфонија бр. 1, це-мол оп. 68; Симфонија бр. 2, Де-дур оп. 73; Симфонија бр. 3, Еф-дур оп. 90; Симфонија бр. 4, е-мол оп. 98; Концерт за клавир бр. 1, де-мол оп. 15; Концерт за клавир бр. 2, Бе-дур оп. 83; Концерт за виолину Де-дур, оп. 77.</p> <p>– Р. Шуман: Симфоније: Симфонија бр. 1, Бе-дур оп. 38; Концерт за клавир а-мол оп. 54.</p> <p>– Б. Сметана: Продана невеста (Увертира).</p> <p>– Ј. Штраус: Увертире: Слепи миш; Циганин барон.</p> <p>– Ф. Менделсон Бартолди: Симфонија бр. 3 а-мол оп. 56 Шкотска; Увертире: Сан летње ноћи оп. 21;</p> <p>– Р. Леонкавало: Пајацо.</p> <p>– М. Равел: Болеро</p> <p>Трећи разред – Оркестарска сола</p>		

<p>– Д. Чимароза: Увертира – Тајни брак.</p> <p>– В. Белини: Норма</p> <p>– Ђ. Пучини: Тоска; Боеми; Мадам Батерфлај; Турандот.</p> <p>– П. И. Чајковски: Симфонија бр. 4, еф-мол оп. 36; Симфонија бр. 5, е-мол оп. 64; Симфонија бр. 6, бе-мол, оп. 74; Концерт за клавир бр. 1, бе-мол оп. 23; Концерт за виолину Де-дур оп. 35; Балети: Лабудово језеро; Увертира-Фантазија Ромео и Јулија; Варијације на рококо тему, А -дур, оп. 33.</p> <p>– Ђ. Верди: Травијата; Набуко; Аида; Реквијем.</p> <p>– К. Дебиси: Поподне једног фауна</p> <p>– А. Дворжак: Словенске игре (1, 2, 4, 5, 7, 8)</p> <p>– Ђ. Росини: Вилијам Тел; Севиљски берберин; Сврака крадљивица.</p> <p>– С. Прокофјев: Класична симфонија</p> <p>– Н. Римски-Корсаков: Шпански капричо</p> <p>Четврти разред – Оркестарска сола</p> <p>– П. Маскањи: Кавалерија рустикана.</p> <p>– Б. Барток: Концерт за оркестар.</p> <p>– А. П. Бородин: Половецке игре из опере Кнез Игор.</p> <p>– М. Равел: Дафнис и Клое</p> <p>– М. П. Мусоргски: Слике са изложбе</p> <p>– Ж. Бизе: Кармен</p> <p>– С. Рахмањин: Концерт за клавир бр. 2, це-мол, оп. 18; Концерт за клавир бр. 3, де-мол, оп. 30.</p> <p>– Н. Р. Корсаков: Шехерезада оп. 34.</p> <p>– П. И. Чајковски: Крцко орашћин, Успавана лепотица;</p> <p>– Р. Вагнер: Зигфрид – Прстен Нибелунга III; Зигфридова идила; Увертира Фауст.</p> <p>– Ђ. Верди: Риголето (I, II, III чин); Трубадур (I, II, III, IV чин); Сицилијанске вечери: Моћ судбине (Увертира, I, II, III чин); Бал под маскама (прелудијум, I, III чин); Дон Карлос (I, II, III, IV чин); Аида (I, II, III, IV чин); Фалстаф (I, II, III чин),</p> <p>– Б. Сметана: Влтава</p> <p>– С. Прокофјев: Пења и вук</p> <p>– К. Сен-Санс: Карневал животиња.</p> <p>– Р. Штраус: Дон Жуан; Тил Ојленшпигел; Кавалер с ружом;</p>		
--	--	--

<p>– И. Стравински: Петрушка.</p> <p>КЛАРИНЕТ – Миленко Стефановић- Оркестарске студије за кларинет, I свеска (први и други разред) и II свеска (трећи и четврти разред)</p> <p>Други разред – Оркестарска сола</p> <p>– Л. в. Бетовен: Фиделио; Симфонија бр. 2 Де-дур; Симфонија бр. 6 Еф-дур</p> <p>– Г. Доницети: Љубавни напитак</p> <p>– К. М. Вебер: Позив на игру</p> <p>– Ф. Шуберт: Розамунда</p> <p>– Ф. Менделсон: Симфонија бр. 3 а-мол; Симфонија бр. 4 А-дур</p> <p>– Р. Шуман: Симфонија бр. 2 Це-дур; Симфонија бр. 4 д-мол; Концерт за клавир а-мол</p> <p>– Ђ. Росини: Италијанка у Алжиру – увертира</p> <p>– К. М. в Вебер: Чаробни стрелац</p> <p>– Ф. Лист: Мађарска рапсодија бр. 2 – каденца</p> <p>– Ј. Брамс: Симфонија бр. 1 це-мол; Симфонија бр. 2 Де-дур; Академска увертира; Трагична увертира</p> <p>– Ц. Франк: Симфонијске варијације</p> <p>– Б. Сметана: Продана невеста I чин</p> <p>– Ж. Бизе: Кармен – увертира</p> <p>– Ђ. Пучини: Мадам Батерфлај II чин</p> <p>– Ц. Гершвин: Американац у Паризу</p> <p>– М. Равел: Болеро</p> <p>Литература БАС КЛАРИНЕТА:</p> <p>– Ђ. Верди: Моћ судбине, Аида, Дон Карлос, Фалстаф, Отело</p> <p>Трећи разред – Оркестарска сола</p> <p>– Л. ван Бетовен: Симфонија бр. 8 Еф-дур III став;</p> <p>– Ђ. Росини: Италијанка у Алжиру; Семирамида; Севилски берберин – I чин</p> <p>– Ф. Шуберт: Симфонија бр. 7 Це-дур</p> <p>– Ф. Менделсон: Музика за Сан летње ноћи</p> <p>– Х. Берлиоз: Фаустово проклетство;</p> <p>– Ф. Лист: Мађарска рапсодија бр. 1; Мађарска рапсодија бр. 2; Мађарска рапсодија бр. 3</p> <p>– Ј. Брамс: Симфонија бр. 3 Еф-дур</p>		
--	--	--

<p>– Ц. Франк: Симфонија у де-молу</p> <p>– М. И. Глинка: Камаринскаја</p> <p>– П. И. Чајковски: Ромео и Јулија; Моцартијана; Симфонија бр. 5 е-мол</p> <p>– Ж. Бизе: Кармен</p> <p>– Ђ. Верди: Трубадур; Моћ судбине – увертира; Фалстаф; Аида</p> <p>– Р. Вагнер: Танхојзер; Лоенгрин; Холанђанин луталица;</p> <p>– О. Респиги: Римске пиније</p> <p>– Ц. Гершвин: Рапсодија у плавом</p> <p>Литература БАС КЛАРИНЕТА:</p> <p>– Ђ. Пучини: Боеми; Тоска; Мадам Батерфлај;</p> <p>– О. Респиги: Римске фонтане; Римске пиније</p> <p>Четврти разред – Оркестарска сола</p> <p>– Г. Доницети: Дон Пасквале</p> <p>– Ђ. Росини: Виљем Тел; Сврака крадљивица – увертира; Севилски берберин</p> <p>– К. М. Вебер: Оберон</p> <p>– Х. Берлиоз: Фантастична симфонија</p> <p>– Ј. Брамс: Симфонија бр. 4 е-мол</p> <p>– П. И. Чајковски: Италијански капричо; Симфонија бр. 4 еф- мол; Симфонија бр. 6 ха-мол</p> <p>– А. П. Бородин: Половецке игре из опере Кнез Игор</p> <p>– Н. Римски-Корсаков: Шехерезада</p> <p>– Б. Сметана: Продана невеста</p> <p>– М. П. Мусоргски: Борис Годунов</p> <p>– Ђ. Верди: Риголето; Травијата; Моћ судбине; Бал под маскама; Дон Карлос; Отело</p> <p>– Р. Вагнер: Тристан и Изолда; Мајстори певачи</p> <p>– Ђ. Пучини: Боеми; Тоска; Мадам Батерфлај;</p> <p>– О. Респиги: Римске фонтане</p> <p>– Р. Штраус: Тил Ојленшпигел</p> <p>– М. Равел: Дафнес и Клое</p> <p>– И. Стравински: Прича о војнику; Жар птица</p> <p>– С. Прокофјев: Класична симфонија</p> <p>Литература БАС КЛАРИНЕТА:</p> <p>– П. И. Чајковски: Пикова дама; Евгеније Оњегин</p> <p>– П. Коњовић: Коштана</p>		
---	--	--

<p>– Р. Вагнер: Танхојзер; Лоенгрин; Тристан и Изолда</p> <p>– С. Прокофјев: Ромео и Јулија</p> <p>САКСОФОН</p> <p>Други разред – оркестарска сола и деонице</p> <p>– А. Седлар: Мачкоња; Симфонија бр. 1</p> <p>– Е. Виља-Лобос: Уирапуру</p> <p>– М. Мусоргски: Слике са изложбе</p> <p>– Џ. Гершвин: Американац у Паризу</p> <p>– С. Рахмањинов: Симфонијске игре</p> <p>– А. Шнитке: Свита из филмске музике Кловнови и деца</p> <p>– А. Хачатуријан: Игра сабљи и Аишино буђење и игра из балетска свите Гајана</p> <p>И литература за биг бенд по избору наставника.</p> <p>Трећи разред – оркестарска сола и деонице</p> <p>– Ж. Ибер: Дон Кихот</p> <p>– С. Прокофјев: Ромео и Јулија</p> <p>– Д. Шостакович: Џез свита бр. 2</p> <p>– Џ. Гершвин: Опера Порги и Бес</p> <p>– Д. Шостакович: Балетска свита оп. 22</p> <p>– С. Прокофјев: Симфонијска свита Поручник Кижје</p> <p>– Л. Бернштајн: Симфонијске игре (Прича са западне стране)</p> <p>– С. Прокофјев: Кантата за хор и оркестар Александар Невски</p> <p>И литература за биг бенд по избору наставника.</p> <p>Четврти разред – оркестарска сола и деонице</p> <p>– В. Волтон: Фасаде</p> <p>– И. Стравински: Танго</p> <p>– Р. Штраус: Симфонија Доместика</p> <p>– Е. Виља-Лобос: Бахиана Брасилеира бр. 2</p> <p>– А. Берг: Симфонијска свита из опере Лулу</p> <p>– И. Брклјачић: Кад се седам пута дигне завеса</p> <p>– А. Хачатуријан: Четврта свита из балета Спартак</p> <p>– А. Берг: Концерт за виолину</p> <p>И литература за биг бенд по избору наставника.</p>		
---	--	--

Читање с листа за лимене дуваче

Назив предмета:	Читање са листа
Одсек:	Класична музика-музички извођач
Циљ:	ЦИЉ учења предмета Читање са листа је да код ученика развију знања и вештине неопходне за брзо и течно читање нотног текста и за разумевање и упознавање музичке литературе
Разред:	Други, трећи, четврти
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 час, 45 минута
Годишњи фонд часова:	35, 35, 33
Смотра:	- 2 оркестарска сола -1 соло <i>прима виста</i> (по избору наставника)
Испит:	/
Јавни наступ:	/

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – одсвира без прекида и задржавања задани нотни текст једноставнијег садржаја; – анализира текст и унутрашњим слухом чује мелодијске и хармонске покрете; – примењује добијена упутства за решавање одређене текстуалне проблематике; – транспонује у предвиђене тоналитете; – оствари захтеве у читању нотног текста у вези са темпом, фразирањем, динамиком, артикулацијом, бојом...; – проналази начине за самостално вежбање; – покаже самопоуздање и снажљивост; – препозна дела и деонице инструмента у камерним и оркестарским композицијама. 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Континуирано кретање кроз текст без прекида или задржавања.</p> <p>Упутства за отклањање грешака.</p> <p>Развој унутрашњег слуха и повезивање стеченог знања из других предмета.</p> <p>Метода транспонована.</p> <p>Вежбе за развијање меморије и брзо памћење.</p> <p>Снажљивост и брзо реаговање.</p> <p>Упознавање са деоницама инструмента у камерној и оркестарској литератури.</p> <p>Слушање музике и остваривање напретка у познавању музичке литературе.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА* је дата по инструментима и разредима испод табеле</p>

Обавезни минимум програма

-10 етида

- 2 композиције за камерно музицирање

-10 оркестарских сола

ЛИТЕРАТУРА - ТРУБА

Други разред

Марко Крањчевић: Оркестарске студије за трубу, I свеска

– Р. Вагнер: Прстен Нибелунга

– Л. ван Бетовен: Симфонија бр. 3 Ес-дур

– Р. Вагнер: Лоенгрин; Тристан и Изолда; Сумрак богова

– Ф. Менделсон: Мирно море; Срећан пут

– Ђ. Верди: Аида

– Ф. Супе: Песник и сељак

– Ж. Бизе: Кармен

– Е. Хампердинк: Ивица и Марица

– Ј. С. Бах: Божићни ораторијум – Арија

– Г. Ф. Хендл: Арија

– Ј. С. Бах: Арија

– Ј. С. Бах: Кантата за сва времена

– Г. Ф. Хендл: Dettinger te Deum Анонимус: Концерт за 7 труба и тимпане

– Ј. С. Бах: Бранденбуршки концерт Еф-дур

– К. Монтеверди: Орфеј; Favola in musica Анонимус: Две фанфаре

– Л. Моцарт: Концерт за трубу

Трећи разред

– Марко Крањчевић: Оркестарске студије за трубу, II свеска

– Л. ван Бетовен: Увертира „Леонора” бр. 3 оп. 72а

– Ђ. Росини: Виљем Тел – увертира; Семирамида – увертира

– Н. Римски-Корсаков: Цар Салтан – свита из опере

– Х. Берлиоз: Римски карневал – увертира оп. 9

– Х. Берлиоз: Беатриса и Бенедикт – увертира

– Ж. Бизе: Арлезијанка – Свита бр. 2

– Ј. Брамс: Трагична увертира

– Ф. Шуберт: Симфонија бр. 7 Е-дур

– П. И. Чајковски: Италијански капричо оп. 45; Симфонија бр. 4 оп. 36

– Л. ван Бетовен: Симфонија бр. 9 де-мол оп. 125

– А. Дворжак: Симфонија бр. 9 (5) е-мол оп. 95; Концерт за виолончело ха-мол оп. 104

– Н. Римски-Корсаков: Шпански капричо оп. 34; У степи; Шехерезада оп. 35

– С. Рахмањин: Рапсодија на Паганинијеву тему оп. 43

– Р. Штраус: Тил Ојленшпигел – симфонијска поема оп. 28

– Г. Ф. Хендл: Израел у Египту

– А. Тома: Мињон – увертира

– Ђ. Верди: Реквијем

– Р. Вагнер: Фауст – увертира

– М. Де Фаља: Тророги шешир

– З. Кодаљ: Мађарски псалм

– Г. Шарпанције: Импресије из Италије

– К. Дебиси: Море

– Е. Елгар: Енигма варијације оп. 36

– Брукнер: Симфонија бр. 4 И. Стравински: Ватромет оп. 4

– Ф. в Супе: Песник и сељак – увертира

– П. И. Чајковски: Словенски марш оп. 31

– Е. Алтонен: Хирошима – симфонија

– М. Равел: Дафнис и Клое – балетска свита

Четврти разред

- Марко Крањчевић – Ђорђа Тошића: Оркестарске студије за трубу, II свеска
- М. Равел: Болеро; Концерт за клавир Ге-дур; Шпанска рапсодија
- С. Прокофјев: Заљубљен у три наранџе – марш; Руска увертира
- Ф. Лист: Рапсодија бр. 2
- М. П. Мусоргски: Сlike са изложбе
- И. Стравински: Жар птица – свита
- О. Респиги: Римске свечаности – симфонијска поема; Римске пиније – симфонијска поема
- Л. Розицки: Пан Твардовки – балет
- З. Кодаљ: Хари Јанош – свита
- Д. Скарлати – А. Касела: Токата
- И. Стравински: Петрушка – балет; Пулчинела – свита
- С. Прокофјев: Александар Невски – кантата; Скитска свита
- Ц. Гершвин: Американац у Паризу; Концерт за клавир Еф-дур
- Б. Бритн: Варијације и fuga на Перслову тему
- Д. Шостакович: Концерт за трубу оп. 35
- Д. Шостакович: Симфонија бр. 5; Симфонија бр. 9
- Е. Лало: Шпанска симфонија – за виолину и оркестар
- С. Прокофјев: Поручник Киче оп. 60; Ромео и Јулија – Балетска свита бр. 1 оп. 64 бис; Пећа и вук
- Ј. Сибелијус: Концерт за виолину оп. 47
- А. Скрјабин: Поема екстазе оп. 54
- К. Дебиси: Празник
- Б. Барток: Концерт за виолу; Концер за клавир бр. 2

ЛИТЕРАТУРА - ХОРНА

Други разред – Оркестарска сола

- В. А. Моцарт: Увертира Фигарова женидба
- В. А. Моцарт: Концерт за клавир, це мол, оп. 24
- Л. в. Бетовен: Увертира Егмонт, оп. 84
- Л. в. Бетовен: Симфонија бр. 5, це мол, оп. 67
- Е. Григ: Концерт за клавир, а мол, оп. 16
- Ж. Бизе: Увертира Кармен
- К. М. Вебер: Увертира Оберон
- А. Хачатурјан: Маскарада, валцер
- К. Сен Санс: Интродукција и рондо капричозо, а мол, оп. 28

Трећи разред – Оркестарска сола

- Л. в. Бетовен: Симфонија бр. 3, Ес дур, оп. 55
- Л. в. Бетовен: Симфонија бр. 6, Еф дур, оп. 68
- Ф. Менделсон: Симфонија бр. 3, а мол, оп. 56
- Ф. Лист: Прелиди, оп. 3
- Ј. Брамс: Симфонија бр. 1, це мол, оп. 68
- К. М. Вебер: Чаробни стрелац, оп. 77
- А. Хачатурјан: Игра сабљама
- Ж. Бизе: Арлезијанка, оркестарске свите бр. 1 и 2
- П. И. Чајковски: Увертира фантазија Ромео и Јулија
- Ц. Гершвин: Американац у Паризу

Четврти разред – Оркестарска сола

- Ђ. Росини: Увертира Сврака крадљивица
- Ђ. Росини: Увертира Севилски берберин
- К. М. Вебер: Еуријанте, оп. 81 (квартет)
- Ф. Менделсон: Увертира Сан летње ноћи
- М. П. Мусоргски: Ноћ на голом брду
- Ј. Брамс: Симфонија бр. 3, Еф дур, оп. 90
- А. Дворжак: Симфонија бр. 9, е мол, оп. 95
- Ц. Франк: Симфонија, де мол

– Р. Штраус: Тил Ојленшпигел, оп. 28
 – П. И. Чајковски: Симфонија бр. 5, е мол, оп. 64

Клавирски дуо

Назив предмета:	КЛАВИРСКИ ДУО
Одсек:	Вокално – инструментални
Циљ:	Циљ учења предмета Клавирски дуо је да код ученика развије интересовање и љубав према заједничком музицирању и да се кроз камерно музичко искуство развије способност комуницирања којом се подстиче директни трансфер знања и развија вештина дијалога, осећања солидарности, ефикасне сарадње и тимског рада.
Разред:	Први СМШ
Облик рада:	Групни
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 45 мин.
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	Две композиције различитог карактера
Испит:	Не
Јавни наступ:	Обавезна два јавна наступа у току године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – познаје музичку фактуру дела; – лако чита нотни текст; – користи леви и десни педал у зависности од положаја за клавиром; – изводи дела која нису оригинално писана за клавир или за клавирски дуо; – примени атрикулациону технику – износи своја запажања о делу које изводе; – свира различита дела симфонијског и камерног репертоара; – критички вреднује своје и заједничко извођење – покаже спремност за тимски рад; – поштује договорена правила извођења; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	ТЕХНИЧКИ ЗАХТЕВИ: <ul style="list-style-type: none"> – усклађивање покрета у клавирском дуу, – рад на економичности покрета у односу на задату фактуру, – рад на ритмичкој фактури, мелодијској линији и фактури дела, – рад на педализацији, самостално, и у дуу – рад на инструментацији музичких линија у односу на оригинално дело, – рад на динамици, артикулацији и агогици.

<ul style="list-style-type: none"> – аналитички приступа музичком делу; – повеже и примени знање са главног предмета; – повеже знање из теоријских музичких предмета са елементима интерпретације; – осмисли са сарадником из клавирског дуа и/или уз помоћ наставника концепцију извођења; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи носиоце звука за истраживање и слушање музике различитих стилова. 		
---	--	--

Назив предмета:	Клавирски дуо
Одсек:	Инструментални
Циљ:	Циљ учења предмета Клавирски дуо је да код ученика развије интересовање и љубав према заједничком музицирању и да се кроз камерно музичко искуство развије способност комуницирања којом се подстиче директни трансфер знања и развија вештина дијалога, осећања солидарности, ефикасне сарадње и тимског рада.
Разред:	Други разред
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 час 45 минута
Годишњи фонд часова:	35 часова
Смотра:	(на крају шк.године) две композиције различитог карактера
Испит:	/
Јавни наступ:	два јавна наступа

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: – познаје музичку фактуру дела; – лако чита нотни текст; – користи леви и десни педал у зависности од положаја за клавиром;	Извођење музике	ТЕХНИЧКИ ЗАХТЕВИ: – усклађивање покрета у клавирском дуу, – рад на економичности покрета у односу на задату фактуру, – рад на ритмичкој фактури, мелодијској линији и фактури дела, – рад на педализацији, самостално, и у дуу – рад на инструментацији музичких линија у односу на оригинално дело, – рад на динамици, артикулацији и агогици.

<ul style="list-style-type: none"> – изводи дела која нису оригинално писана за клавир или за клавирски дуо; – примени атрикулациону технику – износи своја запажања о делу које изводе; – свира различита дела симфонијског и камерног репертоара; – критички вреднује своје и заједничко извођење – покаже спремност за тимски рад; – поштује договорена правила извођења; – аналитички приступа музичком делу; – повеже и примени знање са главног предмета; – повеже знање из теоријских музичких предмета са елементима интерпретације; – осмисли са сарадником из клавирског дуа и/или уз помоћ наставника концепцију извођења; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи носиоце звука за истраживање и слушање музике различитих стилова. 		
--	--	--

Назив предмета:	Клавирски дуо
Одсек:	Инструментални
Циљ:	Циљ учења предмета Клавирски дуо је да код ученика развије интересовање и љубав према заједничком музицирању и да се кроз камерно музичко искуство развије способност комуницирања којом се подстиче директни трансфер знања и развија вештина дијалога, осећања солидарности, ефикасне сарадње и тимског рада.
Разред:	Трећи разред
Облик рада:	Индивидуални

Недељни фонд часова и трајање часа:	1 час 45 минута
Годишњи фонд часова:	35 часова
Смотра:	(на крају шк.године) две композиције различитог карактера
Испит:	/
Јавни наступ:	два јавна наступа

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – познаје музичку фактуру дела; – лако чита нотни текст; – користи леви и десни педал у зависности од положаја за клавиром; – изводи дела која нису оригинално писана за клавир или за клавирски дуо; – примени артикулациону технику – износи своја запажања о делу које изводе; – свира различита дела симфонијског и камерног репертоара; – критички вреднује своје и заједничко извођење – покаже спремност за тимски рад; – поштује договорена правила извођења; – аналитички приступа музичком делу; – повеже и примени знање са главног предмета; – повеже знање из теоријских музичких предмета са елементима интерпретације; – осмисли са сарадником из клавирског дуа и/или уз помоћ наставника концепцију извођења; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; 	Извођење музике	<p>ТЕХНИЧКИ ЗАХТЕВИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> – усклађивање покрета у клавирском дуу, – рад на економичности покрета у односу на задату фактуру, – рад на ритмичкој фактури, мелодијској линији и фактури дела, – рад на педализацији, самостално, и у дуу – рад на инструментацији музичких линија у односу на оригинално дело, – рад на динамици, артикулацији и агогици.

<p>– поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике;</p> <p>– користи носиоце звука за истраживање и слушање музике различитих стилова.</p>		
--	--	--

Назив предмета:	Клавирски дуо
Одсек:	Инструментални
Циљ:	Циљ учења предмета Клавирски дуо је да код ученика развије интересовање и љубав према заједничком музицирању и да се кроз камерно музичко искуство развије способност комуницирања којом се подстиче директни трансфер знања и развија вештина дијалога, осећања солидарности, ефикасне сарадње и тимског рада.
Разред:	Четврти разред
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 час 45 минута
Годишњи фонд часова:	33 часова
Смотра:	(на крају шк.године) две композиције различитог карактера
Испит:	/
Јавни наступ:	два јавна наступа

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <p>– познаје музичку фактуру дела;</p> <p>– лако чита нотни текст;</p> <p>– користи леви и десни педал у зависности од положаја за клавиром;</p> <p>– изводи дела која нису оригинално писана за клавир или за клавирски дуо;</p> <p>– примени артикулациону технику</p> <p>– износи своја запажања о делу које изводе;</p>	<p>Извођење музике</p>	<p>ТЕХНИЧКИ ЗАХТЕВИ:</p> <p>– усклађивање покрета у клавирском дуу,</p> <p>– рад на економичности покрета у односу на задату фактуру,</p> <p>– рад на ритмичкој фактури, мелодијској линији и фактури дела,</p> <p>– рад на педализацији, самостално, и у дуу</p> <p>– рад на инструментацији музичких линија у односу на оригинално дело,</p> <p>– рад на динамици, артикулацији и агогици.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – свира различита дела симфонијског и камерног репертоара; – критички вреднује своје и заједничко извођење – покаже спремност за тимски рад; – поштује договорена правила извођења; – аналитички приступа музичком делу; – повеже и примени знање са главног предмета; – повеже знање из теоријских музичких предмета са елементима интерпретације; – осмисли са сарадником из клавирског дуа и/или уз помоћ наставника концепцију извођења; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи носиоце звука за истраживање и слушање музике различитих стилова. 		
---	--	--

Хор

Назив предмета:	Хор
Одсек:	Музичка теорија, класична музика, музичка продукција и обрада звука
Циљ:	Да код ученика развије знања и вештине потребне за извођење дела хорске литературе и да кроз музичко искуство подстиче оспособљавање и мотивисање ученика за јавни наступ, развијање кретивности и формирање стваралачког и критичког мишљења.
Разред:	Први/ други/ трећи/ четврти
Облик рада:	Фронтални, групни
Недељни фонд часова и трајање часа:	4 (45 минута)
Годишњи фонд часова:	70/ 70/ 70/ 66
Смотра:	/
Испит:	/

Јавни наступ:	Концерт поводом Дана школе, Светосавске академије, домаћа и међународна такмичења, фестивали, сарадња са другим школама, наступи у школи и ван ње
---------------	---

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – користи стечена теоретска знања приликом читања и интерпретације музичког дела; – примењује правилну вокалну технику и јасну дикцију; – комуницира са члановима своје деонице и са осталим члановима ансамбла кроз музику; – прати диригента; – интонира чисто у току извођења; – активно учествује у уобличавању уметничког дела кроз интерпретацију; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – поштује договорена правила понашања у ансамблу; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Законитости које владају у хорском ансамблу: <ul style="list-style-type: none"> – врсте, – карактеристике, – организација хорова. Вокална техника: <ul style="list-style-type: none"> – правилно држање тела – дисање, – правилна импостација, – вокализе. Интонација артикулација, дикција и хармонски слух – усавршавање кроз техничке вежбе и извођење композиција. <p>Тимски рад и јединство ансамбла.</p> <p>Комуникација са диригентом.</p> <p>Слушање дела хорске музике.</p> <p>Музички бонтон – понашање на сцени.</p> <p>Хорска литература – дела различитих епоха и карактера.</p>

Назив предмета:	Гудачки оркестар
Одсек:	Музички извођач – гудачки инструменти
Циљ:	Циљ учења предмета гудачки оркестар је да код ученика развије знања и вештине потребне за извођење оркестарске литературе и да кроз музичко искуство подстиче оспособљавање и мотивисање ученика за јавни наступ, свирање у већим и мањим оркестарским ансамблима, развијање креативности и формирање стваралачког и критичког мишљења
Разред:	I, II, III и IV СМШ
Облик рада:	Групни, фронтални, практични
Недељни фонд часова и трајање часа:	4 45
Годишњи фонд часова:	140/140/140/132
Смотра:	не
Испит:	не
Јавни наступ:	Концерт поводом Дана школе, домаћа и међународна такмичења и фестивали, сарадња са другим школама, наступи у школи и ван ње.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – користи стечена теоретска знања приликом читања и интерпретације музичког дела; – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – комуницира са члановима своје деонице и са осталим члановима ансамбла кроз музику; – прати диригента; – коригује интонацију у току извођења; – активно учествује у уобличавању уметничког дела кроз интерпретацију; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – поштује договорена правила понашања у ансамблу; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике. 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Законитости које владају у оркестарском ансамблу:</p> <ul style="list-style-type: none"> – врсте, – карактеристике, – организација оркестра. <p>Тимски рад и јединство ансамбла. Сарадња и комуникација са диригентом. Сарадња и комуникација са концерт мајстором и/или солистима. Развој хармонског слуха. Слушање дела оркестарске музике. Музички бонтон – понашање на сцени. Упознавање оркестарске литературе – дела различитих епоха и карактера.</p>

Оркестар – хармоника

Назив предмета	ОРКЕСТАР
----------------	-----------------

Циљ	ЦИЉ учења предмета Оркестар је да код ученика развије знања и вештине потребне за извођење оркестарске литературе и да кроз музичко искуство подстиче оспособљавање и мотивисање ученика за јавни наступ, свирање у већим и мањим оркестарским ансамблима, развијање креативности и формирање стваралачког и критичког мишљења
Разред	Први/Други/Трећи/Четврти
Годишњи фонд часова	70/70/70/66

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:		
<ul style="list-style-type: none"> – користи стечена теоретска знања приликом читања и интерпретације музичког дела; – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – комуницира са члановима своје деонице и са осталим члановима ансамбла кроз музику; – прати диригента; – коригује интонацију у току извођења; – активно учествује у уобличавању уметничког дела кроз интерпретацију; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – поштује договорена правила понашања у ансамблу; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике. 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Законитости које владају у оркестарском ансамблу:</p> <ul style="list-style-type: none"> – врсте, – карактеристике, – организација оркестра. <p>Тимски рад и јединство ансамбла.</p> <p>Сарадња и комуникација са диригентом.</p> <p>Сарадња и комуникација са концерт мајстором и/или солистима.</p> <p>Развој хармонског слуха.</p> <p>Слушање дела оркестарске музике.</p> <p>Музички бонтон – понашање на сцени.</p> <p>Упознавање оркестарске литературе – дела различитих епоха и карактера.</p>
<p>Јавни наступи: Концерт поводом Дана школе, домаћа и међународна такмичења и фестивали, сарадња са другим школама, наступи у школи и ван ње.</p> <p>Обавезни минимум: један јавни наступ.</p>		
<p>Литература:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Р. Бручи: Симфонијета; Прелудијум; Арија и Финале; Имагинација; – П. Озгијан: Метаморфозе; – Б. Бјелински: Фестивалска симфонијета; Орфеј XX века; Дивертименто; Иванов: Музички моменат; Мазурка; Поход; – Б. Р. Нешић: Три епизоде; – Пашћан: Српска свита; – Л. Мећери: Прелудијум и скерцо; Интермецо; – Говедник: Токата; – Х. Бреме: Пасторала и fuga на Хендлову тему; Симфонијска предигра – Јакоби: Симфонијска свита; Шпанске импресије; – Р. Виртнер: Варијације за оркестар хармоника 		

- Х. Херман: Руска фантазија
- Оригиначне композиције за соло хармонику и оркестар – Херман, Мар, Фелд, Милер, Рубков, Ризољ и др.
- Разне транскрибоване композиције за оркестар хармоника – Ј. С. Бах, Ј. Брамс, Ђ. Росини, А. Бородин, А. Хачатуријан, А. Дворжак и др.

Оркестар – дувачки

Назив предмета	ОРКЕСТАР
Циљ	ЦИЉ учења предмета Оркестар је да код ученика развије знања и вештине потребне за извођење оркестарске литературе и да кроз музичко искуство подстиче оспособљавање и мотивисање ученика за јавни наступ, свирање у већим и мањим оркестарским ансамблима, развијање креативности и формирање стваралачког и критичког мишљења
Разред	Први/Други/Трећи/Четврти
Годишњи фонд часова	70/70/70/66

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:		
<ul style="list-style-type: none"> – користи стечена теоретска знања приликом читања и интерпретације музичког дела; – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – комуницира са члановима своје деонице и са осталим члановима ансамбла кроз музику; – прати диригента; – коригује интонацију у току извођења; – активно учествује у уобличавању уметничког дела кроз интерпретацију; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – поштује договорена правила понашања у ансамблу; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике. 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Законитости које владају у оркестарском ансамблу:</p> <ul style="list-style-type: none"> – врсте, – карактеристике, – организација оркестра. <p>Тимски рад и јединство ансамбла.</p> <p>Сарадња и комуникација са диригентом.</p> <p>Сарадња и комуникација са концерт мајстором и/или солистима.</p> <p>Развој хармонског слуха.</p> <p>Слушање дела оркестарске музике.</p> <p>Музички бонтон – понашање на сцени.</p> <p>Упознавање оркестарске литературе – дела различитих епоха и карактера.</p>
Литература:		

- Ј. Готовац: Еро с онога света;
- З. Бозоти: Тамо далеко;
- А. Дворжак: Словенска игра бр. 8
- П. И. Чајковски: Словенски марш;
- С. Прокофјев: Марш из опере *Заљубљен у 3 наранџе*;
- Ј. Штраус: На лепом плавом Дунаву; Пролећно доба; Живот уметника; Циганин барон – потпури; Винко Савник: Мотив из Оспа – потпури; Свечана корачница;
- Ж. Бизе: Кармен – потпури;
- Б. Сметана: Продана невеста – потпури;
- Ђ. Верди: Травијата – потпури; Набуко – увертира; Трубадур – увертира;
- Ф. Супе: Фест – увертира; Лака коњица – увертира; Песник и сељак – увертира;
- Ђ. Росини: Регина – увертира;
- Д. Јенко: Ђидо – увертира; Ж. Офенбах: Орфеј у паклу – увертира;
- Р. Вагнер: Танхојзер – увертира;
- К. Фридман: Поздрав Берну;
- В. Мустајбашић: Стазама хероја; Свети Сава; Карађорђе;
- Родионов: Поема;
- Луј Андерсон: Празник трубача;
- Вили Лефлер: Дикси парада;
- К. Бортнер: Екстра пост марш; Дунав дикси; Хилгар: Манеген дикси;
- Н. Допшински: Обала; Мисисипи дикси;
- Путарек: Поздрав Београду – марш. и дела сличне тежине.

Упоредни клавир (ВИ, ДЗ)

Назив предмета:	Упоредни клавир
Одсек:	Музички извођач, Дизајнер звука
Циљ:	Циљ учења предмета Упоредни клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред:	I СМШ
Облик рада:	Индивидуални, практични
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45

Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	не
Испит:	не
Јавни наступ:	не

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – именује делове клавира и разликује различите начине добијања тона на клавиру; – се оријентише на клавијатури; – правилно седи за клавиром; – примени основне елементе нотне писмености у свирању и чита нотни текст у виолинском и бас кључу; – препозна и користи основне ознаке за темпо, динамику, понављање, артикулацију; – примени различита музичка изражајна средства у складу са карактером музичког дела; – свира кратке композиције напамет; – самостално и/или уз помоћ наставника контролише квалитет звука. 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Технички и музички захтеви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Положај за клавиром и поставка руку и прстију. - Вежбе за опуштање. - Вежбе за правилно ритмизирање. - Основне врсте удара: портато, легато, стакато. - Динамичке ознаке: пиано, мецофорте, форте, крешендо и диминуендо. - Ознаке за темпо: аданте, модерато, алегро и друге.. - Појам лука. - Појам фразе. - Појам такта, двотакта, тротакта са одговарајућим нагласцима. - Упознавање вредности ноте и паузе као и триоле, синкопе и пунктиране ноте. - Увођење ученика у начине вежбања. - Читање нота, знаци за октаве, знаци за интервале. - Остали знаци на које се наилази у литератури предвиђеној програмом. - Контрола тона. - Музичка меморија. <p>Скале и трозвуци:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дурске скале са белих дирки (Це, Ге, Де, А, Е, Ха, Еф) у осминама у обиму две октаве, са аутентичном каденцом на крају (I, IV, V, I – уски слог). - Трозвуци (истих тоналитета) симултано и разложено трогласно, кроз две октаве паралелно. <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <p>Школе за клавир:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Јела Кршић: Клавирска читанка за I и II разред. – Александар Николајевић: Почетна школа. – Фердинанд Бајер: Почетна школа. – Жан Баптист-Диверноа: етиде оп. 176. – Хенри Лемоан: етиде оп. 37. И друге почетне школе.

Називпредмета:	Упоредни клавир
Одсек:	Вокално-инструментални Дизајнер звука
Циљ:	Развијање интересовања и љубави према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности, креативности и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ
Разред:	2. СМШ
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 45 минута
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	1
Испит:	
Јавни наступ:	2

<p style="text-align: center;">ИСХОДИ</p> <p>По завршетку овог разреда ученик ће бити у стању да:</p>	<p style="text-align: center;">ТЕМЕ</p> <p style="text-align: center;">и кључни појмови садржаја програма</p>
<ul style="list-style-type: none"> – чита течно нотни текст у виолинском и бас кључу; – одсвира основне елементе музичке форме: мотив, реченица, облик песме, облик сонатине; – препозна и примени основне законе метрике, слаб и јак део такта; – користи педал у делима; – уочи у нотном тексту и примени у извођењу акценте; – чује и примени више динамичких нивоа: пиајанисимо, мецопијано, фортисимо, мецофорте; – јасно дистанцира у свом извођењу мелодијску линију од пратње; – осмисли уз помоћ наставника и примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког дела; – самостално и/или по потреби, уз помоћ наставника, контролише квалитет звука; – повезује прсторедне групе подметањем и пребацивањем палца уз слушну контролу прати развој сопствене моторике; – самостално и изражајно свира композиције напамет; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Технички и музички захтеви: Повезивање прсторедних група навише и наниже, Развијање спретности прстију кроз активно осмишљавање, Слушање и свирање техничких вежби, лествица и етида. Увођење у основне елементе форме – мотив, реченица, облик песме, сонатина. Упознавање са законима метрике – разне врсте тактова, слаб и јак део такта, акценти. Динамичко нијансирање лествица – пиано, пианисимо и мецопиано. Диференцирање мелодије од пратње, рад на полифонији. Увођење у педализацију – вежбе.</p> <p>. Скале и трозвучи: Све дурске скале у осминским триолама у обиму три октаве паралелно. Молске скале са белих дирки (а, ха, це, де, е, еф) у осминама, кроз две октаве паралелно, са аутентичном каденцом на крају (I, IV, V, I - уски слог).</p>

<ul style="list-style-type: none"> – развија и испољи самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 	<p>Сви дурски и молски трозвучи наведених тоналитета симултано и разложено четворогласно, кроз две октаве паралелно.</p> <p>4 етиде са различитим техничким захтевима Једна сонатина 4 композиције по слободном избору различитог карактера и стила</p>
--	---

Називпредмета:	Упоредни клавир
Одсек:	Дизајн звука, Инструментални
Циљ:	Циљ учења предмета Упоредни клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и осп
Разред:	3.смпш
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	1
Испит:	/
Јавни наступ:	Два јавна наступа

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – свира с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено уз помоћ наставника; – јасно разликује и доследно изводи различите врсте удара; – транспонује хроматски лакше мотиве или реченице; – примени више динамичких нијанси у свирању; – обликује тон у складу са музичким и техничким захтевима дела; – појасни конструкцију дела и 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Технички и музички захтеви: Повезивање прсторедних група навише и наниже, Развијање спретности прстију кроз активно осмишљавање, Слушање и свирање техничких вежби, лествица и етида. Увођење у основне елементе форме – мотив, реченица, облик песме, сонатина. Упознавање са законима метрике – разне врсте тактова, слаб и јак део такта, акценти. Динамичко нијансирање лествица – пиано, пианисимо и мецопиано. Диференцирање мелодије од пратње, рад на полифонији. Увођење у педализацију – вежбе.</p> <p>Скале и трозвучи: Све дурске скале у осминским триолама у обиму три октаве паралелно.</p>

<p>својим речима објасни значења термина музичке форме;</p> <ul style="list-style-type: none"> – свира двозвуке са јасним диференцирањем мелодијске линије; – свесно користи директан и синкопирани педал; – јасно разликује врсте украса и може да одсвира краћи трилер; – свира једноставну пратњу на задату мелодију. 		<p>Молске скале са белих дирки (а, ха, це, де, е, еф) у осминама, кроз две октаве паралелно, са аутентичном каденцом на крају (I, IV, V, I - уски слог). Сви дурски и молски трозвуци наведених тоналитета симултано и разложено четворогласно, кроз две октаве паралелно.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <p>ЕТИДЕ:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Жан Баптист-Диверноа: етиде оп. 176, – Хенри Лемоан: етиде оп. 37, – Стефан Хелер: етиде, избор – Хенри Бертини: етиде оп. 100 <p>И друге етиде сличне тежине</p> <p>Композиције полифоног стила:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Јохан Себастијан Бах: Мале композиције, – Георг Фридрих Хендл: Избор композиција <p>И друге полифоне композиције сличне тежине</p> <p>Сонатине:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Избор сонатина: Јохан Баптист Ванхал, Тобиас Хаслингер, Игнац Плејел, Лудвиг ван Бетовен, Карл Рајнеке, Фридрих Кулау, Муцио Клементи. <p>Сонатине домаћих аутора и других композитора одговарајуће тежине</p> <p>Композиције по слободном избору:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Јела Кршић: Клавирска хрестоматија за II разред – Збирка „Наши композитори за младе пијанисте” – Зоран Христић: Тачкице – Срђан Хофман: Две басне – Марко Тајчевић: Две мале свите – Вера Миланковић: Дечје приче, 25 мијатура за I и II разред – Роберт Шуман: Дечји албум Оп. 68 – Александар Гречанинов: 10 комада Оп. 99 – Александар Гедике: 60 лаких комада Оп. 36 – Корнелиус Гурлит: Први кораци младог пијанисте Оп. 82 – Бела Барток: За децу – Самуил Мајкапар: 24 лаке композиције оп. 16
--	--	--

		– Дмитриј Кабалевски: Комади за децу Оп. 30 И друге композиције сличне тежине.
Обавезни минимум градива:		
<ul style="list-style-type: none"> – 4 етиде са различитим техничким захтевима; – Једна сонатина – 4 композиције по слободном избору различитог карактера и стила (од старих мајстора до савременог стваралаштва) – лествице и акорди по програму 		
Јавни наступи:		
– обавезна два јавна наступа током школске године		
Смотра:		
<ul style="list-style-type: none"> – Једна етида; – Један став сонатине; – Један комад 		

Назив предмета:	Упоредни клавир
Одсек:	Дизајн звука, Инструментални
Циљ:	Циљ учења предмета Упоредни клавир је да код ученика развије интересовање за музику, да се упозна са различитим инструментима и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развој креативности и осетљивости, естетског сензибилитета, као и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	4. смш
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1
Годишњи фонд часова:	33
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	Два јавна наступа

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> - чита и свира течно с листа вежбе са обе руке или одвојено; - самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; - чита и свира течно с листа вежбе са обе руке или одвојено; - самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; - у свирању примени више динамичких нијанси и 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Скале и трозвуци: Дурске и молске скале кроз четири октаве паралелно у шеснаестинама. Трозвуци симултано и разложено, четворогласно кроз четири октаве. Велико разлагање трозвука кроз две октаве паралелно. Доминантни и умањени септакорд симултано и разложено четворогласно, велико разлагање кроз две октаве паралелно.</p>

<p>јасно диференцира мелодијску линију од пратње;</p> <ul style="list-style-type: none"> - појасни конструкцију дела и својим речима објасни значења термина музичке форме; - јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; - негује културу тона; - критички прати сопствени развој; - самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; - поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		
--	--	--

Упоредни клавир – за соло певаче

Назив предмета	Упоредни клавир
Циљ	Циљ учења предмета Упоредни клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред	Први
Годишњи фонд часова	35 часова

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; – самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – коригује лоше извођење у току свирања; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Технички захтеви:</p> <p>скокови, октаве, тремоло – решавање и усавршавање.</p> <p>Полиритмија – решавање основних проблема.</p> <p>Елементи полифоније – глас, тема, имитација, одговор, инверзија, инвенција ...</p>

<ul style="list-style-type: none"> – примени динамичке нијансе и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; – самостално напише и примени прсторед; – јасно разликује и свира различите врсте украса – учествује на јавним наступима у школи; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); – самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; – критички прати сопствени развој; – свирањем у клавирском дуу примени принцип узајамног слушања и сарадње; – користи носиоце звука за слушање музике; – препознаје музичке елементе у свирању других; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>Свирање у клавирском дуу.</p> <p>Скале и трозвучи:</p> <p>4 дурске и 4 молске скале (Це-дур, Ге-дур, Де-дур, А-дур, а-мол, е-мол, ха-мол, фис-мол) у паралелном кретању, у шеснаестинама, кроз четири октаве.</p> <p>Хроматске скале у паралелном кретању кроз четири октаве, у шеснаестинама.</p> <p>Велико разлагање трозвука (арпеђо) кроз четири октаве, паралелно.</p> <p>Велико разлагање доминантног и умањеног септакорда (арпеђо), кроз четири октаве у осминама.</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – лествице и акорди по програму; – 3 композиције по слободном избору од чега обавезно 1 виртуозног карактера (етиде); – две полифоне композиције; – два става из различитих сонатина, или циклус варијација – једна композиција домаћег аутора. 		
<p>Јавни наступ- два у току године</p>		

Називпредмета:	Упоредни клавир
Одсек:	Соло певање СМШ
Циљ:	Циљ учења предмета Упоредни клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског

	сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања Развој способности ученика за пове зивање овог предмета са главним предметом који ученик изучава.
Разред:	Други
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 45
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	На крају првог полугодишта Смотра: – Једна скала; – Једна егида; – Једна полифона композиција; – 1 став сонатине или варијације – Једна композиција по слободном избору.
Испит:	годишњи
Јавни наступ:	два у току године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – чита и свира течно с листа са обе руке; – примени знање из теорије музике са елементима интерпретације; – препозна период настанка одређене композиције; – самостално хармонизује једноставни тематски материјал; – учествује на јавним наступима у школи; – вежба самостално на начин који је утврдио са наставником; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи носиоце звука за слушање музике. 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗ ИКЕ	<p>Технички захтеви:</p> <ul style="list-style-type: none"> – издржљивости прстију, – ритмичка стабилност, – рад на кантилини, хармонизацији, – течно извођење технички сложенијих композиција са поштовањем свих задатих параметара. <p>Вођење техничког и музичког развоја ученика као нераздвојне целине.</p> <p>Технике свирања удвојених интервала: терце, октаве.</p> <p>Једноставније импровизације пратње, свирање каденци.</p> <p>Полиритмија – решавање основних проблема.</p> <p>Рад на елементима полифоније – глас, тема, имитација, одговор, инверзија, инвенција ...</p> <p>Свирање у клавирском дуу.</p> <p>Скале и трозвучи: 4 дурске и 4 молске скале (Еф-дур, Бе-дур, Ес-дур, Ас-дур, де-мол, ге-мол, це-мол, еф-мол) у паралелном кретању, у шеснаестинама, кроз четири октаве.</p>

		<p>Хроматске скале у паралелном кретању кроз четири октаве, у шеснаестинама.</p> <p>Велико разлагање трозвука (арпеђо) кроз четири октаве, паралелно.</p> <p>Велико разлагање доминантног и умањеног септакорда (арпеђо), кроз четири октаве у осминама.</p> <p>Дупле терце кроз једну октаву, паралелно.</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – лествице и акорди по програму; – 3 композиције по слободном избору, од чега обавезно 1 виртуозног карактера (етиде); – две полифоне композиције; – два става из различитих сонатина, или циклус варијација – једна композиција домаћег аутора 		

Назив предмета:	Упоредни клавир
Одсек:	Соло певање СМШ
Циљ:	Циљ учења предмета Упоредни клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред:	Трећи
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 45
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	два у току године

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:		

<ul style="list-style-type: none"> – чита и свира течно с листа са обе руке; – примени знање из теорије музике са елементима интерпретације; – препозна период настанка одређене композиције; – спретно изведе технички захтевније композиције; – самостално хармонизује једноставни тематски материјал; – схвата конструкцију дела и уме да објасни значења термина музичке форме; – наведе и користи одговарајуће врсте меморије; – учествује на јавним наступима у школи; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – обликује тон у складу са захтевима композиције; – критички прати сопствени развој и самостално опредељује средства за његово побољшање; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи носиоце звука за слушање музике. 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Технички захтеви: Читање с листа.</p> <p>Унапређивање технике: у смислу хитрине прстију и издржљивост, ритмичке стабилности, кантилене, јасне хармонизације. Течно извођење технички сложенијих композиција са поштовањем свих задатих параметара.</p> <p>Вођење техничког и музичког развоја ученика као нераздвојне целине.</p> <p>Технике свирања удвојених интервала: терце, октаве.</p> <p>Врсте меморије – фотографска, аудитивна, меморија прстију, ради сигурнијег учења напамет.</p> <p>Једноставније импровизације пратње, свирање каденци.</p> <p>Полиритмија – решавање основних проблема.</p> <p>Рад на елементима полифоније – глас, тема, имитација, одговор, инверзија, инвенција ..</p> <p>Свирање у клавирском дуу.</p> <p>Скале и трозвуци: 4 дурске и 4 молске скале (Е-дур, Ха-дур, Фис-дур, Цис-дур, фис-мол, цис-мол, гис-мол, дис-мол, аис-мол), у паралелном кретању, у шеснаестинама, кроз четири октаве.</p> <p>Хроматске скале у паралелном кретању кроз четири октаве, у шеснаестинама.</p> <p>Велико разлагање трозвука (арпеђо) кроз четири октаве, паралелно. Велико разлагање доминантног и умањеног септакорда (арпеђо), кроз четири октаве у осминама.</p> <p>Дупле терце кроз једну октаву, паралелно.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Етиде: – Карл Черни: Етиде Оп. 299, – Јохан Баптист-Крамер и Ханс фон Билон: Етиде И друге етиде одговарајуће тежине. Композиције полифоног стила: – Јохан Себастијан Бах: Француске свите – поједини ставови – Георг Фридрих Хендл: Избор композиција за клавир И друге полифоне композиције одговарајуће тежине Сонате и варијације: – Јозеф Хајдн: сонате Еф-дур, Де-дур, е-мол, Де-дур, цис-мол (редакција Раух) – Волфганг Амадеус Моцарт: сонате Еф-дур KV 280, Це-дур KV 330, Це-дур KV 309, Еф-дур KV</p>
--	----------------------------	---

	<p>332, Бе-дур KV 333, Де-дур KV 311, Бе-дур KV 570, А-дур KV 331, Ес-дур KV 282, Ге-дур KV 283.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Лудвиг ван Бетовен: Варијације Ге-дур на оригиналну тему – Исак Беркович: Варијације на тему Паганинија, Варијације на руску тему – Дмитриј Кабалеvски: Лаке варијације Бе-дур оп. 40 – Лудвиг ван Бетовен: Рондо Це-дур, Багателе оп. 33, Екосезе – Волфганг Амадеус Моцарт: Рондо Де-дур, Фантазија де-мол – Георг Фридрих Хендл: Концерт Еф-дур, – Јохан Кристијан Бах: Концерт Де-дур, Бе-дур <p>Друге варијације и сонате одговарајуће тежине</p> <p>Композиције по слободном избору:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Марко Тајчевић: Српске игре – Петар Стојановић: Дечји албум – Миховил Логар: Композиције за клавир – Дејан Деспић: Сонатина in F – Наши композитори за младе пијанисте, – Јосип Славенски: Игре и песме са Балкана – Зоран Јовановић: Минијатуре за клавир I и II свеска, Бела сонатина, Црна сонатина, Мини концертино, Дечји концертино – Клод Дакен: Кукавица, Ласт – Жан Филип Рамо: Тамбурен, Два ригодона – Феликс Менделсон: Песме без речи – Роберт Шуман: Албум за младе, – Едвард Григ: Лирски комади III и IV свеска, – Франц Шуберт: Два скерца, Музички тренуци еф-мол и цис-мол – Хоакин Турина: Минијатуре – Александар Гречанинов: Пастели оп. 3 – Михаил Иванович Глинка: Тарантела – Жак Ибер: Истуар, – Алфредо Казела: 11 дечјих комада, – Балдасаре Галупи: Сонате, – Доменико Чимароза: Сонате, – Јохан Кристијан Бах: Сонате, – Макс Регер: 10 малих комада оп. 44 – Арам Хачатуријан: Дечји албум, – Петар Илић Чајковски: Годишња доба, – Александар Бородин: Мала свита – Антоњин Дворжак: Силуете оп. 8, Валцери оп. 54, – Збирка клавирских композиција од XI века до данас: I, II и III свеска (редакција Ружице Ранковић), – Музика преткласичара, Музика класичара, Музика за клавир, (редакција Вере Богдановић), – 100 година музике за клавир: I, II, III и IV свеска (редакција Миланке Мишевић) – Лутке у клавирској музици XX века (редакција Миланке Мишевић)
--	--

		<p>И друге композиције одговарајуће тежине</p> <p>Композиције за четвороручно свирање:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Франц Шуберт: Оригиналне четвороручне композиције – Роберт Шуман: Сlike са истока Оп. 66 – Игор Стравински: Три лака комада – Волфганг Амадеус Моцарт: Оригиналне четвороручне композиције – Лудвиг ван Бетовен: Пет лаких комада за четири руке – Морис Равел: Моја мајка гуска – Оторино Респиги: Шест малих комада – Алфредо Казела: Пупацети – Беджих Сметана: Рондо за два клавира – осморучно (избор) <p>И друге композиције одговарајуће тежине</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – лествице и акорди по програму; – 3 композиције по слободном избору од чега обавезно 1 виртуозног карактера; – две полифоне композиције; – два става из различитих сонатина, или један циклус варијација; – једна композиција домаћег аутора. 		
<p>Јавни наступ- два у току године</p>		

Називпредмета:	Упоредни клавир
Одсек:	Соло певање СМШ
Циљ:	Циљ учења предмета Упоредни клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред:	Четврти
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 45
Годишњи фонд часова:	33
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	Два у току године

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:		

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – чита и свира течно с листа са обе руке; – повеже знање из теорије музике са елементима интерпретације; – препозна период настанка одређене композиције; – спретно изведе технички захтевније композиције; – самостално хармонизује једноставни тематски материјал; – појасни конструкцију дела и објасни значења термина музичке форме; – својим речима објасни и користи одговарајуће врсте меморије; – учествује на јавним наступима у школи – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – критички прати сопствени развој и самостално опредељује средства за његово побољшање; – самостално вежба по плану који је утврдио са наставником – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи носиоце звука за слушање музике. 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Технички захтеви: Читање с листа.</p> <p>Унапређивање технике у смислу хитрине прстију и издржљивост, ритмичке стабилности, кантилене, јасне хармонизације.</p> <p>Течно извођење технички сложенијих композиција са поштовањем свих задатих параметара.</p> <p>Вођење техничког и музичког развоја ученика као нераздвојне целине.</p> <p>Технике свирања удвојених интервала: терце, октаве.</p> <p>Једноставније импровизације пратње, свирање каденци.</p> <p>Полиритмија – решавање основних проблема.</p> <p>Детаљнији рад на елементима полифоније – глас, тема, имитација, одговор, инверзија, инвенција ...</p> <p>Свирање у клавирском дуу.</p>
		<p>Скале и трозвуци: 3 дурске и 3 молске скале:</p> <p>(Дес-дур, Гес-дур, Цес-дур, бе-мол, ес-мол, ас-мол) у паралелном кретању, у шеснаестинама, кроз четири октаве.</p> <p>Хроматске скале у паралелном кретању кроз четири октаве, у шеснаестинама.</p> <p>Велико разлагање трозвука (арпеђо) кроз четири октаве, паралелно.</p>

	<p>Велико разлагање доминантног и умањеног септакорда (арпеђо), кроз четири октаве у осминама.</p> <p>Дупле терце кроз једну октаву, паралелно.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Етиде:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Карл Черни: Етиде Оп. 299, III и IV свеска, – Јохан Баптист-Крамер и Ханс фон Биллов: Етиде <p>Друге етиде одговарајуће тежине.</p> <p>Композиције полифоног стила:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Јохан Себастијан Бах: Француске свите – поједини ставови – Георг Фридрих Хендл: Избор композиција – Јохан Себастијан Бах: Енглеске свите – поједини ставови <p>Друге полифоне композиције одговарајуће тежине</p> <p>Сонате и варијације:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Јозеф Хајдн: сонате Еф-дур, Де-дур, е-мол, Де-дур, цис-мол (редакција Раух) – Волфганг Амадеус Моцарт: сонате Еф-дур KV 280, Це-дур KV 330, Це-дур KV 309, Еф-дур KV 332, Бе-дур KV 333, Де-дур KV 311, Бе-дур KV 570, А-дур KV 331, Ес-дур KV 282, Ге-дур KV 283. – Лудвиг ван Бетовен: Сонате; Варијације Гедур на оригиналну тему – Исак Беркович: Варијације на тему Паганинија, Варијације на руску тему – Дмитриј Кабалевски: Лаке варијације Бедур оп. 40 – Лудвиг ван Бетовен: Рондо Цедур, Багателе оп. 33, Екосезе – Волфганг Амадеус Моцарт: Рондо Дедур, Фантазијадемол – Георг Фридрих Хендл: Концерт Ефдур, – Јохан Кристијан Бах: Концерт Дедур, Бедур <p>Друге варијације и сонате одговарајуће тежине.</p> <p>Композиције по слободном избору:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Марко Тајчевић: Српске игре – Миховил Логар: Композиције за клавир – Дејан Деспић: Сонатина in F – Наши композитори за младе пијанисте, – Јосип Славенски: Игре и песме са Балкана – Петар Стојановић: Дечји кутак – Клод Дакен: Кукавица, Ласта – Жан Филип Рамо: Тамбурен, Два ригодона – Феликс Менделсон: Песме без речи – Роберт Шуман: Албум за младе, – Едвард Григ: Лирски комади III и IV свеска – Франц Шуберт: Два скерца, Музички тренуци ефмол и цисмол – Јоаким Турина: Минијатуре
--	--

		<ul style="list-style-type: none"> – Александар Гречанинов: Пастели оп. 3 – Михаил Иванович Глинка: Тарантела – Жак Ибер: Истуар, – Алфред Казела: 11 дечјих комада, – Балдасаре Галупи: Сонате, – Доменико Чимароза: Сонате, – Јохан Кристијан Бах: Сонате – Макс Регер: 10 малих комада оп. 44 – Арам Хачатуријан: Дечји албум, – Петар Илич Чајковски: Годишња доба – Александар Бородин: Мала свита – Антоњин Дворжак: Силуете оп. 8, Валцери оп. 54 – Лутке у клавирској музици XX – века (редакција Миланке Мишевић) И друге композиције одговарајуће тежине Композиције за <i>Четвороручно свирање</i>: – Франц Шуберт: Оригиналне четвороручне композиције – Роберт Шуман: Сlike са истока, Оп. 66 – Игор Стравински: Три лака комада – Волфганг Амадеус Моцарт: Оригиналне четвороручне композиције – Лудвиг ван Бетовен: Пет лаких комада за четири руке – Морис Равел: Моја мајка гуска – Оторино Респиги: Шест малих комада – Алфредо Казела: Пупацети – Беджих Сметана: Рондо за два клавира – осморучно И друге композиције одговарајуће тежине
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – лествице и акорди по програму; – 3 композиције по слободном избору од чега обавезно 1 виртуозног карактера; – две полифоне композиције; – два става из различитих сонатина, или варијације – 1 композиција домаћег аутора. – 4 лаке клавирске пратње вокалне деонице, соло песме или вокализе 		
<p>Јавни наступ- два у току године</p>		

Хармонска пратња (ТО)

Назив предмета	ХАРМОНСКА ПРАТЊА
Циљ	ЦИЉ учења предмета Хармонска пратња је да код ученика развију знања и вештине везане за извођење, интерпретацију и импровизацију музике у зависности од музичких захтева

Разред	Први
Годишњи фонд часова	35 часова
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 (45 минута)
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	/

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>– слушно и аналитички препозна музичке компоненте и објасни њихов утицај на карактер мелодије;</p> <p>– слушно препозна, изгради и одсвира акорде, врсте каденци и хармонске везе;</p> <p>– дефинише функционалну карактеристику акорада и разликује њихову хармонску улогу;</p> <p>– опажа функције, ступњеве, положај и облик акорда у кратким заокруженим примерима;</p> <p>– анализира мелодију и изврши адекватан избор акорада;</p> <p>– интерпретира различите хармонске обрасце у хармонској пратњи;</p> <p>– анализира и тумачи акорде примера из литературе различитих жанрова;</p> <p>– својим речима изрази утиске о слушаном делу;</p> <p>– критички просуди своје и извођење музике другова из групе;</p> <p>– примени потребна знања и вештине на инструменту.</p>	<p>УВОД У ХАРМОНСКУ ПРАТЊУ</p>	<p>Музичке Компоненте Тон и његове особине. Лествице. Акорди. Ритам. Ритам у функцији карактера. Утицај ритма, темпа, динамике, агогике и артикулације на мелодију.</p>
	<p>ХАРМОНСКИ РИТАМ И ХАРМОНИЗАЦИЈА МЕЛОДИЈЕ</p>	<p>Тоналитет. Мелодија. Анализа мелодије. Избор акорада: трозвучи главних и споредних ступњева и главни четворозвучи. Различито акордско тумачење мелодије. Промена тоналитета (информативно).</p>
	<p>ХАРМОНСКА ПРАТЊА</p>	<p>Однос мелодије и пратње. Значење, обрасци и примена ритма у хармонској пратњи. Шифре у запису – читање и тумачење . Начини примене хармонске пратње. Типични хармонски обрасци одређених жанрова и стилова. Мелодија и ритам у примерима из литературе различитих жанрова. Употреба клавира и других инструмената у пратњи дечјих песама, српских народних и староградских песама, популарних мелодија, филмске музике и познатих тема из уметничке музике, бајки, прича. Промена карактера у примерима из литературе различитих жанрова.</p>
	<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Слушање музике у контексту хармонског ритма и пратње. Слушање музике по жанровима.</p>

		Музичка интерпретација.
	СТИЛ И ЖАНР	Карактеристике различитих стилова и жанрова. Хармонизација и свирање мелодија различитих стилова и жанрова. Импровизација.

Аранжирање (ГО)

Назив предмета:	АРАНЖИРАЊЕ
Одсек:	Одсек за музичку теорију
Циљ:	Код ученика развије вештине аранжирања примера из литературе за одговарајући ансамбл или солисту
Разред:	Други
Облик рада:	Фронтални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1, 45'
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	-
Испит:	-
Јавни наступ:	Обавезан један годишње

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – дефинише појам и улогу аранжирања; – направи разлику у хармонским слоговима и музичкој фактури; – наведе и препозна и одсвира типове пратње; – самостално осмисли и одсвира пратњу на задату мелодију; – осмисли латентну хармонију на задату мелодију; 	УВОД У АРАНЖИРАЊЕ	<p>Аранжирање – појам и улога. Хармонски став:</p> <ul style="list-style-type: none"> – строги, – слободни. <p>Фактура:</p> <ul style="list-style-type: none"> – хомофона, – полифона. <p>Пратња и мелодија:</p> <ul style="list-style-type: none"> – типови пратње (слушно, аналитички и практично), – проширење хармонске окоснице T-S-D-T/t-s-D-t, – израда пратње на клавиру на задату мелодију, – израда клавирске пратње на задату мелодију у другом инструменту (мелодијском инструменту) у слободном хармонском ставу, – типови мелодије:

<ul style="list-style-type: none"> – користи орфов инструментариј и тело у импровизацији; – аранжира задате мелодије; – направи поређење и коментарише аранжмане оригиналних композиција из литературе. 		инструментална, вокална (речитативна, ариозо), – мелодија са латентном хармонијом: израда мелодије са латентном хармонијом (мелодијски инструмент) и на задату пратњу.
	ИМПРОВИЗАЦИЈА	Орфов инструментариј. Тело као инструмент.
	АРАНЖИРАЊЕ	Аранжирање мелодије са латентном хармонијом за: мешовити ансамбл (орфов инструментариј, хармонски инструмент, тело као инструмент). Аранжирање дечјих песама за дечји хор – једногласно певање уз клавирску пратњу.
	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Слушање аранжираних примера из литературе.

Назив предмета:	АРАНЖИРАЊЕ
Одсек:	Одсек за музичку теорију
Циљ:	Код ученика развије вештине аранжирања примера из литературе за одговарајући ансамбл или солисту
Разред:	Трећи
Облик рада:	Фронтални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1, 45'
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	-
Испит:	-
Јавни наступ:	Обавезан један годишње

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
	ДИГИТАЛНО МУЗИЧКО	Савладавање програма:

<ul style="list-style-type: none"> – користи дигиталне музичке програме у изради аранжмана; – примени сложенију фактуру у поставци аранжмана; – самостално осмисли пратњу у деоници мелодијског инструмента на задату мелодију; – самостално хармонизује коралну мелодију; – аранжира за дечји хор; – аранжира за различите ансамбле; – направи поређење и коментарише аранжмане оригиналних композиција из литературе. 	ОПИСМЕЊАВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> – Note flight, – Muse score.
	ПРАТЊА И МЕЛОДИЈА	Сложенија фактура хармонске пратње. Хармонска пратња у деоници мелодијског инструмента. Корална мелодија и њена хармонизација.
	АРАНЖИРАЊЕ	<p>Карактеристике аранжирања за дечји хор.</p> <p>Аранжирање:</p> <ul style="list-style-type: none"> – дечјих песама за дечји хор – двогласно певање уз клавирску пратњу, – одабраних композиција или краћих целина из уметничке музике за клавир, – одабраних композиција или краћих целина из уметничке музике за клавирски дуо, – одабраних композиција или краћих целина из уметничке музике за трио (клавирски или инструментални). <p>Инструментална музика у аранжману за хор (мешовити/женски/мушки/дечји)</p> <p>Аранжирање за два хармонска инструмента.</p>
	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Слушање аранжираних примера из литературе.

Назив предмета:	АРАНЖИРАЊЕ
Одсек:	Одсек за музичку теорију
Циљ:	Код ученика развије вештине аранжирања примера из литературе за одговарајући ансамбл или солисту
Разред:	Четврти
Облик рада:	Фронтални

Недељни фонд часова и трајање часа:	1, 45'
Годишњи фонд часова:	33
Смотра:	-
Испит:	-
Јавни наступ:	Обавезан један годишње

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> - аранжира композиције за гудачки квартет; - аранжира композиције за гудачки оркестар; - користи дигиталне музичке програме у изради аранжмана; - направи поређење и коментарише аранжмане оригиналних композиција из литературе. 	АРАНЖИРАЊЕ ЗА ГУДАЧКИ КВАРТЕТ	Поставка акорада у гудачком квартету. Могући типови пратње у гудачком камерном музицирању. Аранжирање одабраних композиција или краћих целина за гудачки квартет.
	АРАНЖИРАЊЕ ЗА ГУДАЧКИ ОРКЕСТАР	Поставка акордске вертикале у гудачком оркестру. Могући типови пратње у гудачком оркестру. Аранжирање одабраних композиција или краћих целина за гудачки оркестар.
	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Анализа и слушање оригиналних примера из литературе и њихових аранжмана за гудачки квартет и гудачки оркестар.

Клавир „А” програм (ТО)

Називпредмета:	КЛАВИР „А“ ПРОГРАМ
Одсек:	Намењен ученицима ОДСЕКА ЗА МУЗИЧКУ ТЕОРИЈУ који су завршили ОМШ, главни предмет -клавир
Циљ:	Циљ учења предмета клавир „А“ програм је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

Разред:	Први
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	70 часова
Испит:	нема
Јавни наступ:	обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; – самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – коригује извођење у току свирања; – примени динамичке нијансе и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; – објасни значења термина музичке форме; – јасно разликује врсте украса и може да их одсвира; – учествује на јавним наступима у школи; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; – свирањем у клавирском дуу примени принцип узајамног слушања и сарадње; – присуствује часу других ученика и користи искуства стечена на тај начин; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Технички захтеви: Техника скокова, припрема за свирање октава, тремола...</p> <p>Ознаке за динамику са свим ступњевима у диференцирању јачине свирања, употреба више термина за брзину.</p> <p>Полиритмија – решавање основних проблема.</p> <p>Рад на елементима полифоније – глас, тема, имитација, одговор, инверзија, инвенција ...</p> <p>Примена прсторедра и процедуре у вежбању.</p> <p>Свирање у клавирском дуу.</p> <p>Техничке дисциплине: Дијатонске и хроматске скале кроз четири октаве, у шеснаестинама, у паралелном кретању, у размаку октаве.</p> <p>Квинтакорди и септакорди у малом и великом разлагању, кроз четири октаве паралелно.</p> <p>Аутентична каденца – уски слог.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА*– списак литературе налази се испод табеле.</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – четири етиде са различитим техничким проблемима; – две полифоне композиције; – једна соната; – два комада разних епоха и карактера 		

– лествице и трозвучи по програму
Јавни наступи: – обавезна два јавна наступа током школске године

Назив предмета:	КЛАВИР „А“ ПРОГРАМ
Одсек:	Намењен ученицима ОДСЕКА ЗА МУЗИЧКУ ТЕОРИЈУ који су завршили ОМШ, главни предмет -клавир
Циљ:	Циљ учења предмета Клавир „А“ програм је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред:	други
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа по 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Смотра: – Једна етида; – Једна полифона композиција; – Став сонате или концерта, или варијације или ронда; – Композиција по избору.
Испит:	нема
Јавни наступ:	обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; – самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – у свирању примени динамичке нијансе и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; – јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; – учествује на јавним наступима у школи; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Техничке дисциплине:</p> <ul style="list-style-type: none"> – дијатонске и хроматске скале кроз четири октаве, у шеснаестинама, у размаку октаве, паралелно и супротно кретање. – квинтакорди и септакорди у малом и великом разлагању, кроз четири октаве паралелно, у шеснаестинама. Симултано, четворогласно, кроз четири октаве. – аутентична каденца, уски слог, уз сваку дијатонску скалу <p>ЛИТЕРАТУРА*– списак литературе налази се испод табеле.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела; – самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; – свирањем у клавирском дуу примени принцип узајамног слушања и сарадње; 		
Обавезни минимум програма: <ul style="list-style-type: none"> – четири етиде са различитим техничким проблемима; – две полифоне композиције; – једна соната; – два комада разних епоха и карактера – лествице и трозвучи по програму 		
Јавни наступи: обавезна два јавна наступа током школске године		
Смотра: <ul style="list-style-type: none"> – Једна етида; – Једна полифона композиција; – Став сонате или концерта, или варијације или ронда; – Композиција по избору. 		

Назив предмета:	КЛАВИР „А“ ПРОГРАМ
Одсек:	Намењен ученицима ОДСЕКА ЗА МУЗИЧКУ ТЕОРИЈУ који су завршили ОМШ, главни предмет -клавир
Циљ:	Циљ учења предмета клавир „А“ програм је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред:	трећи
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа по 45 минута
Годишњи фонд часова:	70 часова
Смотра:	нема
Испит:	нема
Јавни наступ:	обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– примени различите начине решавања техничких и музичких	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Технички захтеви: Техника скокова, припрема за свирање октава, тремола...

<p>захтева приликом свирања;</p> <ul style="list-style-type: none"> – самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – коригује извођење у току свирања; – примени динамичке нијансе и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; – објасни значења термина музичке форме; – јасно разликује врсте украса и може да их одсвира; – учествује на јавним наступима у школи; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – самостално вежба по плану који је утврдио санаставником; – свирањем у клавирском дуу примени принцип узајамног слушања и сарадње; – присуствује часу других ученика и користи искуства стечена на тај начин; – поштује договорена правила понашања прислушању и извођењу музике. 		<p>Ознаке за динамику са свим ступњевима у диференцирању јачине свирања, употреба више термина за брзину.</p> <p>Полиритмија – решавање основних проблема.</p> <p>Рад на елементима полифоније – глас, тема, имитација, одговор, инверзија, инвенција ...</p> <p>Примена прстореда и процедуре у вежбању.</p> <p>Свирање у клавирском дуу.</p> <p>Техничке дисциплине:</p> <p>Дијатонске и хроматске скале кроз четири октаве, у шеснаестинама, у паралелном кретању, у размаку октаве.</p> <p>Квинтакорди и септакорди у малом и великом разлагању, кроз четири октаве паралелно.</p> <p>Аутентична каденца – уски слог.</p> <p>Обавезни минимум програма:</p> <p>а) четири етиде са различитим техничким проблемима;</p> <p>б) две полифоне композиције;</p> <p>в) једна соната/концерт</p> <p>г) два комада разних епоха и карактера</p> <p>д) лествице и трозвуци по програму</p>
--	--	---

Назив предмета:	КЛАВИР „А“ ПРОГРАМ
Одсек:	Намењен ученицима ОДСЕКА ЗА МУЗИЧКУ ТЕОРИЈУ који су завршили ОМШ, главни предмет- клавир

Циљ:	Циљ учења предмета Клавир „А“ програмје да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред:	четврти
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа по 45 минута
Годишњи фонд часова:	66 часова
Смотра:	Смотра: Једна етида - напамет; Једна полифона композиција - напамет; Један комад XIX или XX века - напамет; Једна соната или концерт - може и из нота.
Испит:	нема
Јавни наступ:	обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; – самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – коригује лоше извођење у току свирања; – примени динамичке нијансе и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; – објасни значења термина музичке форме; – јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; – учествује на јавним наступима у школи; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Решавање и усавршавање сложених техничких захтева (техника скокова), припрема за свирање октава, тремола... Ознаке за динамику, са свим ступњевима у диференцирању јачине свирања, употреба више термина за брзину. Полиритмија – решавање основних проблема. Детаљнији рад на елементима полифоније – глас, тема, имитација, одговор, инверзија, инвенција ... Увођење ученика у самосталност у погледу примене прсторедра и других дисциплина, као и оспособљавање ученика да сагледа тешкоће и сам нађе средства и начин да их реши. Свирање у клавирском дуу. Техничке дисциплине: Дијатонске и хроматске скале кроз четири октаве у шеснаестинама, у паралелном и супротном кретању у размаку октаве. Размак терце, сексте и дециме паралелно. Квинтакорди и септакорди у великом разлагању кроз четири октаве, паралелно. Скале у дуплим октавама кроз три октаве, паралелно. Обавезни минимум програма: а) четири етиде са различитим техничким проблемима; б) две полифоне композиције;</p>

<p>интерпретацију музичког дела;</p> <ul style="list-style-type: none"> – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; – свирањем у клавирском дуу примени принцип узајамног слушања и сарадње; – препознаје музичке елементе у свирању других; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>в) једна соната/концерт г) два комада разних епоха и карактера д) лествице и трозвучи по програму</p>
---	--	--

Клавир „Б” програм (ТО)

Назив предмета	Клавир „Б” програм
Циљ	Циљ учења предмета Клавир „Б” програм је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред	Први
Годишњи фонд часова	70 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– препозна делове клавира и разликује различите начине добијања тона на клавиру;	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Скале: Це-дур, Ге-дур, Де-дур, а-мол, е-мол и ха-мол

<ul style="list-style-type: none"> – да се оријентише на клавијатури; – правилно седи за клавиром; – примени основне елементе нотне писмености у свирању и чита нотни текст у виолинском и бас кључу; – препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање, артикулацију и опише их својим речима; – примени различита музичка изражајна средства у складу са карактером музичког дела; – самостално свира кратке композиције напамет; – самостално и уз помоћ наставника контролише квалитет звука. 	<p>Дијатонске и хроматске скале паралелно кроз две октаве, квинтакорд разложено и симултано кроз две октаве.</p> <p>Почетне школе:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Николајев: Школа за клавир – Јела Кршић: Школа за клавир <p>Друге школе сличне тежине</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Етиде:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Жан Баптист Дивернуа: Етиде – Хенри Лемоан: Етиде – Александар Николајев: Школа за клавир – Етиде <p>Полифоне композиције:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Јела Кршић: Клавирска читанка – вежбе за полифонију – Јохан Себастијан Бах: Мале композиције <p>И друге полифоне композиције сличне тежине</p> <p>Сонатине:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Избор сонатина, I свеска <p>Композиције различитих стилова:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Александар Гедике: 60 лаких композиција, ор. 36 – Корнелиус Гурлит: Први кораци младог пијанисте ор. 82 – Бела Барток: За децу; Клавирска музика за почетнике; Микрокосмос, – Дмитриј Кабалевски: 24 лаке композиције ор. 39 – Албум југословенских клавирских композиција – Вера Богдановић: Музика предкласичара – Петар Стојановић: „Дечји кутак” <p>Друге композиције сличне тежине</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – лествице и трозвучи по програму – 25 вежби – 4 етиде – 2 полифоне композиције – једна сонатина – 3 композиције различитих стилова 	

Јавни наступи:

– обавезна два јавна наступа током школске године

Назив предмета:	Клавир "Б" програм
Одсек:	Музички сарадник
Циљ:	Циљ учења предмета Клавир „Б” програм је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред:	Други
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45мин
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	– једна скала – једна етида – једна полифона композиција – једна композиција по слободном избору – један став сонате
Испит:	
Јавни наступ:	обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – чита течно нотни текст у виолинском и бас кључу; – одсвира основне елементе музичке форме: мотив, реченица, облик песме, облик сонатине; – препозна и примени основне законе метрике, слаб и јак део такта; – користи педал у делима; – уочи у нотном тексту и примени у извођењу акценте; – чује и примени више динамичких нивоа 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Скале: А-дур, Еф-дур, Бе-дур, фис-мол, де-мол, ге-мол</p> <p>Обрадити све дурске и хроматске скале паралелно.</p> <p>Квинтакорди и септакорди четворогласно разложено и симултано кроз две октаве.</p> <p>Аутентична каденца.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Етиде: – Хенри Лемоан: етиде оп. 37 – Јела Кршић: Музичка читанка за III разред-етиде</p>

<p>пијанисимо, мецопиано, фортисимо, мецофорте;</p> <p>– јасно дистанцира у свом извођењу мелодијску линију од пратње;</p> <p>– осмисли уз помоћ наставника и примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког дела;</p> <p>– самостално и/или по потреби уз помоћ наставника контролише квалитет звука;</p> <p>– повезује прсторедне групе подметањем и пребацивањем палца уз слушну контролу самостално и уз помоћ наставника;</p> <p>– развија спретност целокупног апарата уз помоћ наставника;</p> <p>– самостално, изражајно свира композиције напамет;</p> <p>– развија и испољи самопоуздање у току јавног наступа;</p> <p>– поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.</p>		<p>– Карл Черни: етиде оп. 849</p> <p>И друге етиде сличне тежине</p> <p>Полифоне композиције:</p> <p>– Јохан Себастијан Бах: Мале композиције, 12 малих прелудијума</p> <p>Друге полифоне композиције сличне тежине</p> <p>Сонатине:</p> <p>– Лудвиг ван Бетовен, Муцио Клементи, Антон Дијабели и друге сонатине сличне тежине</p> <p>Композиције различитих стилова:</p> <p>– Александар Гречанинов: Дечји албум оп. 98</p> <p>– Роберт Шуман: Албум за младеж</p> <p>– Петар Илић Чајковски: Албум за младеж</p> <p>– Марко Тајчевић: Деци</p> <p>– Петар Стојановић: „Дечји кутак”</p> <p>– Албум југословенских клавирских композиција</p> <p>– Вера Богдановић: Музика Предкласичара</p> <p>Друге композиције сличне тежине</p>
--	--	---

Називпредмета:	Клавир "Б" програм
Одсек:	Музички сарадник
Циљ:	Циљ учења предмета Клавир „Б” програм је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред:	Трећи
Облик рада:	индивидуални

Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45мин
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – свира с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено уз помоћ наставника; – јасно разликује и доследно изводи различите врсте удара; – транспонује хроматски лакше мотиве или реченице; – примени више динамичких нијанси у свирању; – појасни конструкцију дела и да својим речима објасни значења термина музичке форме; – свира двохвате са јасним диференцирањем мелодијске линије; – свесно користи директан и синкопирани педал; – јасно разликује врсте украса и може да одсвира краћи трилер; – свира једноставну пратњу на задату мелодију. свирања; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Техничке дисциплине – скале: Е-дур, Ха-дур, Ес-дур, Ас-дур, цис-мол, гис-мол, це-мол, еф-мол</p> <p>Дијатонске и хроматске скале кроз четири октаве паралелно. Квинтакорди и септакорди четворогласно разложено и симултано кроз две октаве.</p> <p>Аутентична каденца.</p> <p>Композиције полифоног стила: – Јохан Себастијан Бах: 12 и 6 малих прелудијума</p> <p>Полифоне композиције из разних епоха одговарајуће тежине</p> <p>Сонатине и сонате: – Јозеф Хајдн: Сонатине и сонате (Јела Кршић-Шишмановић)</p> <p>– Волфганг Амадеус Моцарт: Бечке сонатине</p> <p>– Дмитриј Кабалевски: Варијације на словачку тему</p> <p>– Самјуел Мајкапар: Варијације на руску тему</p> <p>Композиције других аутора сличне тежине</p> <p>Композиције по слободном избору: Обухватити композиције различитог карактера и стила – бар једна да буде за четири руке</p> <p>– Роберт Шуман: Албум за младеж</p> <p>– Сергеј Прокофјев: Музика за децу</p> <p>– Дмитриј Шостакович: Луткине игре</p>

		<ul style="list-style-type: none"> – Доменико Скарлати: Лаки комади – Лудвиг ван Бетовен: За Елизу – Марко Тајчевић: Деци – Станојло Рајичић: Мала свита – Петар Стојановић: „Дечји кутак” – Јела Кршић: Клавирска хрестоматија за IV разред – Вера Богдановић: Музика предкласичара – Јела Кршић-Ранковић: Збирка клавирских композиција за савлађивање техничких проблема
--	--	---

Називпредмета:	Клавир "Б" програм
Одсек:	Музички сарадник
Циљ:	Циљ учења предмета Клавир „Б” програм је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред:	Четврти
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45мин
Годишњи фонд часова:	66
Смотра:	<ul style="list-style-type: none"> – Једна скала – Једна егида – Једна полифона композиција – Први став сонате – Једна композиција по слободном избору
Испит:	/
Јавни наступ:	обавезна два јавна наступа током школске године

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – чита и свира течно с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено; – самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; – коригује лоше извођење у току свирања; – у свирању примени више динамичких нијанси и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; – појасни конструкцију дела и својим речима објасни значења термина музичке форме; – јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; – критички прати сопствени развој; – самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p style="text-align: center;">Скале:</p> <p>Фис-дур, Цис-дур, Дес-дур, Гес-дур, Цес-дур, ес-мол, бе-мол, ес-мол</p> <p>Дурске и молске скале кроз четири октаве паралелно у шеснаестинама.</p> <p>Трозвуци симултано и разложено, четворогласно кроз четири октаве.</p> <p>Велико разлагање трозвука кроз две октаве паралелно.</p> <p>Доминантни и умањени септакорд симултано и разложено четворогласно, а велико разлагање кроз две октаве паралелно.</p> <p style="text-align: center;">Аутентична каденца.</p> <p style="text-align: center;">ЛИТЕРАТУРА*</p> <p style="text-align: center;">Етиде:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Карл Черни: етиде оп. 299 – Јохан Баптист-Крамер: етиде – Алберт Лешхорн: етиде оп. 66 – Виртуозне композиције од старих мајстора до данас (избор Миланка Мишевић) <p style="text-align: center;">Друге етиде сличне тежине</p> <p style="text-align: center;">Полифоне композиције:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Јохан Себастијан Бах: Двогласне инвенције, Француске свите – поједини ставови <p style="text-align: center;">Друге композиције сличне тежине</p> <p style="text-align: center;">Сонате и варијације:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Јозеф Хајдн: Соната Е-дур, Ге-дур, А-дур – Лудвиг ван Бетовен: сонате оп. 49 бр. 1 и 2 – Волфганг Амадеус Моцарт: Сонате КВ 545 Це-дур и КВ 286 Ге-дур – Лудвиг ван Бетовен: Варијације на швајцарску тему <p style="text-align: center;">Друге сонате сличне тежине</p>

		<p>Композиције различитих стилова:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Лудвиг ван Бетовен: Екосезе; Багателе – Феликс Менделсон: Песме без речи <ul style="list-style-type: none"> – Роберт Шуман: Споменар – Фредерик Шопен (За најмлађе): Валцери, ноктурна – Едвард Григ: Лирски комади – Марко Тајчевић: Српске игре – Петар Стојановић. „Дечји кутак” <ul style="list-style-type: none"> – Јела Кршић: Клавирска хрестоматија за V разред – Вера Богдановић: Музика предкласичара – Јела Кршић-Ранковић: Збирка клавирских композиција за савлађивање техничких проблема <p>И друге композиције сличне тежине</p>
--	--	--

Клавир „Ц” програм (ТО)

Назив предмета	Клавир „Ц” програм
Циљ	Циљ учења предмета Клавир „Ц” програм је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред	Први
Годишњи фонд часова	70 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – чита и свира течно с листа са обе руке; – повеже знање из теорије музике са елементима интерпретације; – препозна период настанка одређене композиције; – спретно изведе технички захтевније композиције; – самостално хармонизује једноставни тематски материјал; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Скале и трозвучи: 3 дурске и 3 молске скале у паралелном кретању, у шеснаестинама, кроз четири октаве. Хроматске скале у паралелном кретању кроз четири октаве, у шеснаестинама. Велико разлагање трозвука (арпеђо) кроз четири октаве, паралелно.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – појасни конструкцију дела и да објасни значења термина музичке форме; – својим речима објасни и користи одговарајуће врсте меморије; – учествује на јавним наступима у школи; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – критички прати сопствени развој и самостално опредељује средства за његово побољшање; – самостално вежба по плану који је утврдио са наставником – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи носиоце звука за слушање музике. 		<p>Велико разлагање доминантног и умањеног септакорда (арпеђо), кроз четири октаве у осминама. Дупле терце кроз једну октаву, паралелно. ЛИТЕРАТУРА* списак литературе налази се испод табеле.</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) четири етиде са различитим техничким проблемима; б) две полифоне композиције; в) једна соната; г) два комада разних епоха и карактера д) лествице и трозвуци по програму 		
<p>Јавни наступ- два у току године</p>		

Називпредмета:	КЛАВИР „Ц” ПРОГРАМ
Одсек:	ОДСЕК ЗА МУЗИЧКУ ТЕОРИЈУ ученици који су завршили основну музичку школу – Одсек за класичну музику, главни предмет Соло певањем Одсек за српско традиционално певање и свирање, главни предмет Српско традиционално певање
Циљ:	Циљ учења предмета Клавир „Ц” програм је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред:	2. смш
Облик рада:	индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	<p>1 Смотра: Једна етида; Једна полифона композиција; Став сонате или концерта, или варијације или ронда; Композиција по избору</p>

Испит:	/
Јавни наступ:	2
Обавезни минимум програма:	а) четири етиде са различитим техничким проблемима; б) две полифоне композиције; в) једна соната; г) два комада разних епоха и карактера д) лествице и трозвуци по програму

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – чита и свира течно с листа са обе руке; – повеже знање из теорије музике са елементима интерпретације; – препозна период настанка одређене композиције; – спретно изведе технички захтевније композиције; – самостално хармонизује једноставни тематски материјал; – својим речима објасни и користи одговарајуће врсте меморије; – учествује на јавним наступима у школи; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – критички прати сопствени развој и самостално опредељује средства за његово побољшање; – самостално вежба по плану који је утврдио са наставником – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Скале и трозвуци: 4 дурске и 4 молске скале у паралелном кретању, у шеснаестинама, кроз четири октаве. Хроматске скале у паралелном кретању кроз четири октаве, у шеснаестинама. Велико разлагање трозвука (арпеђо) кроз четири октаве, паралелно. Велико разлагање доминантног и умањеног септакорда (арпеђо), кроз четири октаве у осминама. Дупле терце кроз једну октаву, паралелно.</p> <p>Етиде: – Јохан Баптист-Краммер: Етиде – Јела Кршић и Ранковић: Збирка за савлађивање техничких проблема – Морис Мошковски: етиде Оп. 18 Друге етиде одговарајуће тежине.</p> <p>Полифоне композиције: – Јохан Себастијан Бах: Француске свите и Енглеске свите Друге полифоне композиције одговарајуће тежине</p> <p>Сонате и варијације: – Волфганг Амадеус Моцарт: сонате Еф-дур KV 280, Це-дур KV 330, Це-дур KV 309, Еф-дур KV 332, Бе-дур KV 333, Де-дур KV 311, Бе-дур KV 570, А-дур KV 331, Ес-дур KV 282, Ге-дур KV 283. – Лудвиг ван Бетовен: Сонате, Варијације Гедур на оригиналну тему – Исак Беркович: Варијације на тему Паганинија, Варијације на руску тему – Дмитриј Кабалевски: Лаке варијације Бедур оп. 40</p>

		<p>Друге сонате и варијације одговарајуће тежине.</p> <p>Композиције по слободном избору:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Марко Тајчевић: Српске игре – Миховил Логар: Композиције за клавир – Дејан Деспић: Сонатина in F – Наши композитори за младе пијанисте, избор. – Јосип Славенски: Игре и песме са Балкана – Петар Стојановић: Дечји кутак – Клод Дакен: Кукавица, Ласта – Жан Филип Рамо: Тамбурен, Два ригодона – Феликс Менделсон: Песме без речи – Роберт Шуман: Албум за младе, – Едвард Григ: Лирски комади III и IV свеска – Франц Шуберт: Два скерца, Музички тренуци ефмол и цисмол – Хоакин Турина: Минијатуре – Александар Гречанинов: Пастели оп. 3 – Михаил Иванович Глинка: Тарантела – Жак Ибер: Истуар, – Алфредо Казела: 11 дечјих комада, – Балдасаре Галупи: Сонате, – Доменико Чимароза: Сонате, – Јохан кристијан Бах: Сонате – Макс Регер: 10 малих комада оп. 44 – Арам Хачатуријан: Дечји албум, – Петар Илич Чајковски: Годишња доба – Александар Бородин: Мала свита – Антоњин Дворжак: Силуете оп. 8, Валцери оп. 54 – Лутке у клавирској музици XX века (редакција Миланке Мишевић) <p>И друге композиције одговарајуће тежине</p>
--	--	---

		<p>Композиције за Четвороручно свирање:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Франц Шуберт: Оригиналне четвороручне композиције – Роберт Шуман: Сlike са истока Оп. 66 – Игор Стравински: Три лака комада – Волфганг Амадеус Моцарт: Оригиналне четвороручне композиције – Лудвиг ван Бетовен: Пет лаких комада за четири руке – Морис Равел: Моја мајка гуска – Оторино Респиги: Шест малих комада – Алфредо Казела: Пупацетио – Беджих Сметана: Рондо за два клавира осморучно
--	--	---

Називпредмета:	КЛАВИР „Ц” ПРОГРАМ
Одсек:	ОДСЕК ЗА МУЗИЧКУ ТЕОРИЈУ ученици који су завршили основну музичку школу – Одсек за класичну музику, главни предмет Соло певањеи Одсек за српско традиционално певање и свирање, главни предмет Српско традиционално певање
Циљ:	Циљ учења предмета Клавир „Ц” програм је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред:	3.смш
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	2

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– чита и свира течно с листа са обе руке;		Скале и трозвучи: 4 дурске и 4 молске скале у паралелном кретању, у шеснаестинама, кроз четири октаве.

<ul style="list-style-type: none"> – повеже знање из теорије музике са елементима интерпретације; – препозна период настанка одређене композиције; – спретно изведе технички захтевније композиције; – самостално хармонизује једноставни тематски материјал; – појасни конструкцију дела и термина музичке форме; – својим речима објасни и користи одговарајуће врсте меморије; – учествује на јавним наступима у школи; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – критички прати сопствени развој и самостално опредељује средства за његово побољшање; – самостално вежба по плану који је утврдио са наставником – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи носиоце звука за слушање музике. 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Хроматске скале у паралелном кретању кроз четири октаве, у шеснаестинама.</p> <p>Велико разлагање трозвука (арпеђо) кроз четири октаве, паралелно.</p> <p>Велико разлагање доминантног и умањеног септакорда (арпеђо), кроз четири октаве у осминама.</p> <p>Дупле октаве кроз две октаве</p> <p>Етиде:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Карл Черни: етиде Оп. 740 – Јохан Баптист-Краммер: Етиде – Алберт Лешхорн: Етиде оп. 66 – Морис Мошковски: Етиде оп. 18 – Адолф Рутхард: Етиде <p>Друге етиде одговарајуће тежине.</p> <p>Полифоне композиције:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Јохан Себастијан Бах: Двогласне инвенције, Трогласне инвенције – Георг Фридрих Хендл: Избор композиција за Клавир <p>Друга полифона дела сличне тежине</p> <p>Сонате и варијације:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Јозеф Хајдн: сонате Ефдур, Дедур, емол, Дедур, Дедур, цисмол (редакција Раух) – Волфганг Амадеус Моцарт: сонате – Лудвиг ван Бетовен: Варијације Гедур на оригиналну тему – Исак Беркович: Варијације на тему Паганинија, Варијације на руску тему – Дмитриј Кабалевски: Лаке варијације Бедур оп. 40 – Лудвиг ван Бетовен: Рондо Цедур, Багателе оп. 33, Екосезе – Волфганг Амадеус Моцарт: Рондо Дедур, Фантазија демол <p>Друге сонате и варијације одговарајуће тежине.</p> <p>Композиције по слободном избору:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Марко Тајчевић: Српске игре – Миховил Логар: Композиције за клавир – Дејан Деспић: Сонатина in F
--	-----------------------------------	---

		<ul style="list-style-type: none"> – Наши композитори за младе пијанисте – Јосип Славенски: Игре и песме са Балкана – Петар Стојановић: Дечји кутак – Зоран Јовановић: Минијатуре за клавир, Бела сонатина, Црнсонатина, Мини кончертино, Дечји кончертино – Клод Дакен: Кукавица, Ласта – Жан Филип Рамо: Тамбурен, Два ригодона – Феликс Менделсон: Песме без речи – Едвард Григ: Лирски комади – Франц Шуберт: Два скерца, Музичкитренуци – Хоаким Турина: Минијатуре – Александар Черепњин: Багателе – Александар Гречанинов: Пастели оп. 3 – Михаил Иванович Глинка: Тарантела – Жак Ибер: Истуар – Алфредо Казела: 11 дечјих комада – Балдасаре Галупи: Сонате – Доменико Чимароза: Сонате – Јохан Кристијан Бах: Сонате – Макс Регер: 10 малих комада оп. 44 – Арам Хачатуријан: Дечји албум – Петар Илич Чајковски: Годишња доба – Александар Бородин: Мала свита – Антоњин Дворжак: Силуете оп. 8, Валцери оп. 54 – Музика преткласичара, Музика класичара, Музика за клавир, (редакција Вере Богдановић) – 100 година музике за клавир (редакција Миланке Мишевић) – Лутке у клавирској музици XX века (редакција Миланке Мишевић) И друге композиције одговарајуће тежине
--	--	---

		<p>Композиције за Четвороручно свирање:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Франц Шуберт: Оригиналне четвороручне композиције – Роберт Шуман: Сlike са истока Оп. 66 – Игор Стравински: Три лака комада – Волфганг Амадеус Моцарт: Оригиналне четвороручне композиције – Лудвиг ван Бетовен: Пет лаких комада за четири руке – Морис Равел: Моја мајка гуска – Оторино Респиги: Шест малих комада – Алфредо Казела: Пупацетио – Беджих Сметана: Рондо за два клавира осморучно (избор) – И друге композиције одговарајуће тежине <p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) четири етиде са различитим техничким проблемима; б) две полифоне композиције; в) једна соната; г) два комада разних епоха и карактера д) лествице и трозвуци по програму
--	--	--

Називпредмета:	КЛАВИР „Ц”
Одсек:	ОДСЕК ЗА МУЗИЧКУ ТЕОРИЈУ ученици који су завршили основну музичку школу – Одсек за класичну музику, главни предмет Соло певање и Одсек за српско традиционално певање и свирање, главни предмет Српско традиционално певање
Циљ:	Циљ учења предмета Клавир „Ц” је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског

	сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред:	4.смпш
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2
Годишњи фонд часова:	66
Смотра:	Смотра: Једна етида; Једна полифона композиција; Став сонате или концерта, или варијације или рондо; Композиција по избору
Испит:	/
Јавни наступ:	2

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – чита и свира течно с листа са обе руке; – повеже знање из теорије музике са елементима интерпретације; – препозна период настанка одређене композиције; – спретно изведе технички захтевније композиције; – самостално хармонизује једноставни тематски материјал; – појасни конструкцију дела и објасни значења термина музичке форме; – својим речима објасни и користи одговарајуће врсте меморије; – учествује на јавним наступима у школи; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – критички прати сопствени развој и самостално 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Скале и трозвучи: 3 дурске и 3 молске скале у паралелном кретању, у шеснаестинама, кроз четири октаве.</p> <p>Хроматске скале у паралелном кретању кроз четири октаве, у шеснаестинама.</p> <p>Велико разлагање трозвуча (арпеђо) кроз четири октаве, паралелно.</p> <p>Велико разлагање доминантног и умањеног септакорда (арпеђо), кроз четири октаве у осминама.</p> <p>Дупле октаве кроз две октаве</p> <p>Етиде:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Карл Черни: етиде Оп. 740 – Морис Мошковски: Етиде оп. 18 – Адолф Рутхард: Етиде <p>Друге етиде одговарајуће тежине.</p> <p>Полифоне композиције:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Јохан Себастијан Бах: Двогласне инвенције, Трогласне инвенције <p>Друга полифона дела сличне тежине</p> <p>Сонате и варијације:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Волфганг Амадеус Моцарт: сонате – Лудвиг ван Бетовен: Варијације Ге-дур на оригиналну тему – Исак Беркович: Варијације на тему Паганинија, Варијације на руску тему

<p>опредељује средства за његово побољшање;</p> <p>– самостално вежба по плану који је утврдио са наставником</p> <p>– поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике;</p> <p>– користи носиоце звука за слушање музике..</p>		<p>– Дмитриј Кабалевски: Лаке варијације Бедур оп. 40</p> <p>– Лудвиг ван Бетовен: Рондо Цедур, Багателе оп. 33, Екосезе</p> <p>– Волфганг Амадеус Моцарт: Рондо Дедур, Фантазија демол</p> <p>Друге сонате и варијације одговарајуће тежине.</p> <p>Композиције по слободном избору:</p> <p>– Марко Тајчевић: Српске игре</p> <p>– Миховил Логар: Композиције за клавир</p> <p>– Дејан Деспић: Сонатина in F</p> <p>– Наши композитори за младе пијанисте</p> <p>– Јосип Славенски: Игре и песме са Балкана</p> <p>– Петар Стојановић: Дечји кутак</p> <p>– Зоран Јовановић: Минијатуре за клавир, Бела сонатина, Црна сонатина, Мини кончертино, Дечји кончертино</p> <p>– Клод Дакен: Кукавица, Ласта</p> <p>– Жан Филип Рамо: Тамбурен, Два ригодона</p> <p>– Феликс Менделсон: Песме без речи</p> <p>– Фредерик Шопен: ноктурна, мазурке, валцери</p> <p>– Едвард Григ: Лирски комади</p> <p>– Франц Шуберт: Два скерца, Музички тренуци</p> <p>– Хоакин Турина: Минијатуре</p> <p>– Александар Черепњин: Багателе</p> <p>– Александар Гречанинов: Пастели оп. 3</p> <p>– Михаил Иванович Глинка: Тарантела</p> <p>– Жак Ибер: Истуар</p> <p>– Алфредо Казела: 11 дечјих комада</p> <p>– Балдасаре Галупи: Сонате</p> <p>– Доменико Чимароза: Сонате</p> <p>– Јохан Кристијан Бах: Сонате</p> <p>– Макс Регер: 10 малих комада оп. 44</p>
--	--	---

		<p>– Арам Хачатуријан: Дечји албум</p> <p>– Петар Илич Чајковски: Годишња доба</p> <p>– Александар Бородин: Мала свита</p> <p>– Антоњин Дворжак: Силуете оп. 8, Валцери оп. 54</p> <p>– Музика преткласичара, Музика класичара, Музика за клавир, (редакција Вере Богдановић)</p> <p>– 100 година музике за клавир (редакција Миланке Мишевић)</p> <p>– Лутке у клавирској музици XX века (редакција Миланке Мишевић)</p> <p>И друге композиције одговарајуће тежине</p> <p>Композиције за Четвороручно свирање:</p> <p>– Франц Шуберт: Оригиналне четвороручне композиције</p> <p>– Роберт Шуман: Сликe са истока Оп. 66</p> <p>– Игор Стравински: Три лака комада</p> <p>– Волфганг Амадеус Моцарт: Оригиналне четвороручне композиције</p> <p>– Лудвиг ван Бетовен: Пет лаких комада за четири руке</p> <p>– Морис Равел: Моја мајка гуска</p> <p>– Оторино Респиги: Шест малих комада</p> <p>– Алфредо Казела: Пупацетио</p> <p>– Беджих Сметана: Рондо за два клавира – осморучно (избор)</p> <p>И друге композиције одговарајуће тежине</p>
--	--	--

Хорске партитуре (ТО)

Назив предмета:	Хорске партитуре
Одсек:	Музички сарадник

Циљ:	Циљ учења предмета хорске партитуре је оспособљавање ученика да правилно прочитају, протумаче и изведу на клавиру хорску партитуру.
Разред:	II и III СМШ
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 45
Годишњи фонд часова:	35/35
Смотра:	не
Испит:	не
Јавни наступ:	не

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – користи стечена теоретска знања из других предмета у читању и свирању партитуре; – анализира и свира на клавиру двогласне, трогласне и четворогласне хорске партитуре; – препозна проблеме и технички прилагоди начин свирања различитим захтевима у партитури; – чита транспоноване тенорске деонице; – чита старе кључеве и примени их у пракси; – чита с листа лакше хорске партитуре; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике. 	СВИРАЊЕ ХОРСКИХ ПАРТИТУРА	<ul style="list-style-type: none"> - Двогласни и трогласни дечји и женски хорови у једном или два нотна система. - Трогласни дечји и женски хорови у три нотна система. - Четворогласни женски, мушки и мешовит хорови у два нотна система. - Четворогласни хорови у три нотна система - Четворогласни хорови (женски, мушки, мешовити) у четири нотна система. - Транспонујућа тенорска деоница-значај вештине читања. - Стари кључеви. - Анализа партитуре и повезивање са предметом дириговање. - Упознавање хорске литературе, дела различитих епоха, карактера и техничких захтева. - Читање с листа лакших хорских партитура. - Лакши корали у старим кључевима

Хорске партитуре (ДЗ)

Назив предмета:	Хорске партитуре
Одсек:	Дизајн звука

Циљ:	Циљ учења предмета хорске партитуре је оспособљавање ученика да правилно прочитају, протумаче и изведу на клавиру хорску партитуру.
Разред:	III и IV СМШ
Облик рада:	Индивидуални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 45
Годишњи фонд часова:	35/33
Смотра:	не
Испит:	не
Јавни наступ:	не

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	СВИРАЊЕ ХОРСКИХ ПАРТИТУРА	
<ul style="list-style-type: none"> – користи стечена теоретска знања из других предмета у читању и свирању партитуре; – анализира и свира на клавиру двогласне, трогласне и четворогласне хорске партитуре; – препозна проблеме и технички прилагоди начин свирања различитим захтевима у партитури; – чита транспоноване тенорске деонице; – чита старе кључеве и примени их у пракси; – чита с листа лакше хорске партитуре; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике. 		<ul style="list-style-type: none"> - Двогласни и трогласни дечји и женски хорови у једном или два нотна система. - Трогласни дечји и женски хорови у три нотна система. - Четворогласни женски, мушки и мешовит хорови у два нотна система. - Четворогласни хорови у три нотна система - Четворогласни хорови (женски, мушки, мешовити) у четири нотна система. - Транспонујућа тенорска деоница-значај вештине читања. - Стари кључеви. - Анализа партитуре и повезивање са предметом дириговање. - Упознавање хорске литературе, дела различитих епоха, карактера и техничких захтева. - Читање с листа лакших хорских партитура. - Лакши корали у старим кључевима

Дириговање (ТО)

Назив предмета:	Дириговање СМШ
Одсек:	Теоретска настава

Циљ:	Циљ учења предмета Дириговање је да ученик овлада мануелном техником и основним диригентским вештинама и да се оспособи за анализу музичког дела и практичан рад са ансамблом
Разред:	Трећи разред
Облик рада:	групни
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 x 45 мин
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	Нема
Испит:	Годишњи
Јавни наступ:	Нема

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ / ТЕМА САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – опише развој дириговања и улогу и значај диригента у ансамблу; – чита партитуру кроз анализу и свирање; – примењује мануелну технику у зависности од музичких и техничких захтева партитуре; – диригује ансамблом или уз пратњу на клавиру одређену хорску партитуру; – користи знања стечена из сродних предмета; – заузме критички став према сопственом и туђем дириговању; – користи предности дигитализације у слушању, анализирању и извођењу музике. 	<p>ДИРИГОВАЊЕ</p> <p>Историјски развој дириговања и улога и значај диригента у ансамблу.</p> <p>Упознавање са хорском партитуром.</p> <p>Основне законитости дириговања.</p> <p>Диригентски став у раду са хором.</p> <p>Мануелна техника:</p> <ul style="list-style-type: none"> – почетни став, – припремни потез (систем тачке и покрета, однос амплитуде и темпа), – шеме на два, три, четири, пет и шест – осмина, четвртина, половина јединице бројања, мешовити такт, – дељени потез и батуту, короне, цезуре, – специфичне динамичке, агогичке промене и промене темпа и – музичка изражајност кроз покрет и мимику. <p>Практичан рад са хорским ансамблом – основна правила.</p> <p>Хорска литература.</p> <p>Анализа дела са аспекта диригента као извођача.</p> <p>Слушање дела праћењем партитуре уз помоћ доступних носилаца звука.</p>

ЛИТЕРАТУРА* списак литературе налази се испод табеле.

И дела сличних техничких захтева.

Назив предмета:	Дириговање
Одсек:	Музички сарадник
Циљ:	Циљ учења предмета дириговање је да ученик овлада основним диригентским вештинама и мануелном техником, примени знања стечена у другим предметима и да се оспособи за анализу музичког дела и практичан рад са ансамблом.
Разред:	IV СМШ
Облик рада:	Групни, индивидуални, практични
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45
Годишњи фонд часова:	66
Смотра:	не
Испит:	да
Јавни наступ:	не

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ДИРИГОВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> - Састав и врсте оркестара, оркестарских корпуса, инструмената и њихових улога кроз различите епохе. - Читање оркестарских партитура. <p>Оркестарско дириговање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - употреба диригентске палице, - диференцијација леве и десне руке. <p>Мануелна техника:</p> <ul style="list-style-type: none"> - диригентски став у раду са оркестром, - припремни потез (систем тачке и покрета, однос амплитуде и темпа), - шеме на два, три, четири, пет и шест – осмина, четвртина, половина јединице бројања, мешовити такт, - дељени потез и батуту, короне, цезуре, - специфичне динамичке, агогичке промене и промене темпа и - музичка изражајност кроз покрет и мимику. <ul style="list-style-type: none"> - Основне законитости оркестарског дириговања. - Распоред инструмената у оркестру.
<ul style="list-style-type: none"> - чита партитуру кроз анализу; - примењује мануелну технику у зависности од музичких и техничких захтева партитуре; - диригује уз клавирску пратњу одређену оркестарску партитуру; - користи знања стечена из сродних предмета; - заузме критички став према сопственом и туђем дириговању; - користи предности дигитализације у слушању, анализирању и извођењу музике; 		

		<ul style="list-style-type: none"> - Оркестарска партитура. - Оркестарска литература. - Анализа дела са аспекта диригента као извођача. - Слушање дела праћењем партитуре уз помоћ доступних носилаца звука.
--	--	--

Увод у компоновање (ТО)

Назив предмета:	УВОД У КОМПОНОВАЊЕ
Одсек:	Одсек за музичку теорију
Циљ:	Стицање основних знања о уметничкој музици 20. века, развијање вештине компоновања и тумачења савремене нотографије.
Разред:	Четврти
Облик рада:	Фронтални
Недељни фонд часова и трајање часа:	2, 45'
Годишњи фонд часова:	66
Смотра:	-
Испит:	-
Јавни наступ:	Обавезан један годишње

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> - слушно и аналитички препознаје разлике између тоналне, модалне и атоналне музике; - самостално води свој <i>Дневник савремене музике</i>; - разликује и објасни нова нотна обележја у нотографији; - разликује акорде нетерцног типа и употребљава их у 	МУЗИКА 20. ВЕКА	<p>Слабљење тоналног центра у музици с краја 19. века.</p> <p>Модална, тонална и атонална музика.</p> <p>Релативизација појма дисонанца у музици (слушно, аналитички, практично):</p> <ul style="list-style-type: none"> - савршене дисонанце, - несавршене дисонанце. <p>Музичке компоненте у музици 20. века</p> <p>Усложњавање ритмике и метрике (слушно, аналитички, практично):</p> <ul style="list-style-type: none"> - неправилне ритмичке поделе,

<p>својим задацима-композицијама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – наведе композиционе технике и користи их у својим задацима-композицијама; – компонује минијатуре у задатом или слободнијем облику уз помоћ наставника; – компонује вокално-инструментални комад (соло песму) уз помоћ наставника; – компонује на одабрану филмску/позоришну тему или на појединачне сцене уз помоћ наставника. 		<ul style="list-style-type: none"> - померање акцентовања у музици, - променљива метрика, - полиритмија и полиметрија. <p>Проширење хармонског фонда и тоналног плана (основно, аналитички, практично):</p> <ul style="list-style-type: none"> - медијантне везе, - поларни акорди, - квартни и квинтни акорди, - акорди са додатим тоновима, - кластери. <p>Израда краћег тоналног плана у слободном хармонском ставу уз употребу „нових” акорада за хармонски инструмент.</p> <p>Модернизација мелодије.</p>
	НОТОГРАФИЈА	<p>Проширивање музичког писма и нотног записа.</p> <p>Нове тенденције у нотографији – нова нотна обележја и нотни знаци.</p> <p>Одступање од традиционалног начина записивања музике.</p> <p>Нове тенденције и принципи у организацији партитура. (аналитички).</p>
	КОМПОЗИЦИОНЕ ТЕХНИКЕ	<p>Композиционе технике 20. века:</p> <ul style="list-style-type: none"> - серијална техника, - додекафонија, - интегрални серијализам, - алеаторика. <p>Појава и употреба електронике у музици друге половине 20. века.</p> <p>Препознавање елемената композиционих техника на изабраним нотним примерима.</p>
	КОМПОНОВАЊЕ	<p>Компоновање минијатура у задатом или слободнијем облику за:</p> <ul style="list-style-type: none"> – клавир или – до три инструмента од којих један инструмент може бити хармонски. <p>Компоновање песме за глас и клавир (или други хармонски</p>

		инструмент) на основу изабраног поетског текста.
	ПРИМЕЊЕНА МУЗИКА	Појава и улога филма на почетку 20. века као новог медија. Музика за филм. Музика за позориште. Мјузикл. Израда краћих композиција (<i>главних тема</i>) на одабране филмске теме или појединачне сцене. Почеци забавне музике – цез. ЛИТЕРАТУРА Дејан Деспић – Увод у савремено компоновање (скрипта)

Звучно-музички процес МИДИ (ДЗ)

Назив предмета	Звучно-музички процес, МИДИ
Циљ	ЦИЉ учења предмета Звучно-музички процес, МИДИ је да код ученика развију знања и вештине за стварање и програмирање музике уз помоћ рачунара
Разред	Први
Годишњи фонд часова	70 часова
Облик рада	Групни

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – опише развој МИДИ протокола и музичких електронских инструмената; – рукује МИДИ интерфејсом, везама и конекцијама; – користи МИДИ модове на хардверским и софтверским синтесајзерима; 	МИДИ ИСТОРИЈАТ	Почеци и развој МИДИ комуникационог протокола
	МИДИ ИНТЕРФЕЈС	МИДИ интерфејс: – MIDIN, – OUT, – THRU, MIDI кабл и повезивање. Опис и примена „MIDIhardware”.

<p>– употребљава и едитује све врсте МИДИ каналских порука;</p> <p>– анализира МИДИ каналске промене и едитује их са циљем промене музичких параметара;</p>		<p>Типови МИДИ интерфејса:</p> <p>– Multi-portMIDI interface, MIDI thru box и</p> <p>– MIDI merge box.</p>
	МИДИ МОДОВИ	<p>МИДИ модови:</p> <p>– mono,</p> <p>– poly,</p> <p>– omni,</p> <p>– multi.</p>
	МИДИ КАНАЛСКЕ ПОРУКЕ	<p>Каналске поруке # 1: Note on, note off, velocity, relase velocity. Примери и анализа у EventEditoru.</p> <p>Каналске поруке # 2 . Control Change: realtime и switch-type, Недефинисани контролери; Примери и анализа у Event Editoru,</p> <p>Каналске поруке # 3: Pitch Bend – резолуција и амбитус. After-Tonch – channel key pressure и polyphonic key pressure. Примери и анализа у Event Editoru.</p> <p>Каналске поруке # 4: Program Change, controller #0. Примери и вежбе у EventEditoru.</p> <p>Каналске поруке # 5. All notes off (panic button); Reset all controllers Контролери # 121–123 Примери и вежбе у Event Editoru.</p> <p>Каналске поруке # 6. Local Control (on-off); MIDI loop – последице. Примери. Вежбе у Event Editoru.</p>

Назив предмета:	ЗВУЧНО-МУЗИЧКИ ПРОЦЕС, МИДИ
Одсек:	Одсек за музичку продукцију и обраду звука
Циљ:	Код ученика развија знања и вештине за стварање и програмирање музике уз помоћ рачунара
Разред:	Други
Облик рада:	Групна настава
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	-

Испит:	Годишњи
Јавни наступ:	-

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – програмира и уноси ноте у музички софтвер; – користи све функције музичког софтвера и МИДИ система – едитује и мења МИДИ догађаје у оквиру музичког софтвера чиме директно утиче на музичке параметре програмиране музике; – рукује МИДИ фајлом као преносном датотеком компоноване музике; – самостално компонује симетричне музичке облике на рачунару. 	СОФТВЕР ЗА КОМПОНОВАЊЕ МУЗИКЕ	<p>Рад са секвинсером #1 Уношењенота: real time и step time.</p> <p>Рад са сиквенсером #2 Основе едитовања МИДИ догађаја у сиквенсеру (copy, paste, cut функције)</p> <p>Рад са сиквенсером #3 Квантизација – врсте и примена. Дужина нота и легато функција.</p> <p>Рад са сиквенсером #4 Употреба основних функција: cycle, overdub, replace, mute.</p> <p>Рад са сиквенсером #5 МИДИ параметри: компресор и експандер.</p> <p>Рад са сиквенсером #6 Транспозиција и квантизациони параметри.</p> <p>Рад са сиквенсером #7 Експортовање и импортовање Миди фајла. МИДИ фајл стандарди.</p> <p>Рад са сиквенсером #8 Врсте МИДИ едитора. Опис и примена.</p> <p>Рад са сиквенсером #9 Миди филтери.</p> <p>Рад са сиквенсером #10 Програмирање промене темпа и врсте такта.</p> <p>Рад са сиквенсером #11 Миди аутоматизација и напредна употреба МИДИ контролера (контролери 7 и 10). Оптимизација МИДИ јачина. GM и Xg стандарди.</p>

	ПРОГРАМИРАЊЕ СИМЕТРИЧНИХ МУЗИЧКИХ ОБЛИКА	Изградња и обликовање симетричних музичких облика на рачунару (двотакт, реченица, период, песма).
--	---	---

Назив предмета:	ЗВУЧНО МУЗИЧКИ ПРОЦЕС, МИДИ
Одсек:	Одсек за музичку продукцију и обраду звука
Циљ:	Код ученика се развијају знања и вештине за стварање музике уз помоћ рачунара
Разред:	Трећи
Облик рада:	Групна настава
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	-
Испит:	Годишњи
Јавни наступ:	-

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – користе две платформе: Windows иMacOS; – оптимизује оперативни систем за бављење звуком; – снима, едитује и процесује звук на рачунару; – користи системске поруке у оквиру миди комуникационог протокола; 	СИСТЕМСКЕ ПОРУКЕ	<p>Системске поруке # 1 Основне синхронизације; Sync mode: internal, midi clock, MTS, LTC, SMPTE, MMC.</p> <p>Системске поруке # 2 MidiClockMode/SPP, примери, анализи карактеристике.</p> <p>Системске поруке # 3 MTSCMode, примери, анализа, карактеристике framerate,smptevewoffset.</p> <p>Системске поруке # 4 Синхронизација између аудио у SMPTE/MTSCMODE, девијација, audiosync mode (MTC continuons, MTC Trigger/Auto Speeddetection,</p>

<ul style="list-style-type: none"> – синхронизује уређаје у процесу снимања и репродукције звука; – синхронизује звук са видео фајлом; – изврши комуникацију више миди музичких инструмената; – рукује синтесајзером и семплером; – користи виртуелне инструменте у процесу компоновања музике. 		<p>Externaldigital Word Clock, Asio аудио драјвери и њихове предности).</p> <p>Системске поруке # 5</p> <p>Проблем два Mastera и разрешавање проблема, МТС кашњење, Midi Maschine Control и ADAT синхронизација.</p> <p>Системске поруке # 6</p> <p>Синхронизација видео фајлова (Avi, QuickTimeMovies).</p> <p>Системске поруке # 7</p> <p>Синхронајзери: врсте, могућности и начин рада.</p> <p>Аудио уређаји са имплементираним синхронизационим способностима, њихове предности и резултати.</p> <p>Системске поруке # 8</p> <p>Тактовно и временски оријентисана синхронизација, разликовање и вежбање.</p> <p>Системске поруке # 9</p> <p>Синхронизација два или више рачунара/софтвера, синхронизација два софтвера унутар истог рачунара.</p> <p>Системске поруке # 10</p> <p>VSTSystemLink – синхронизација између два или више рачунара, аудио и миди везе.</p> <p>Системске поруке # 11</p> <p>Утицај система OMS, Freemidi, IAC у оквиру MacOS платформе, примери организације MIDИпоставке у оквиру горе наведених система.</p> <p>Системске поруке # 12</p> <p>Промена темпа и врсте такта у процесу синхронизације, вежбање повезивања аудио и миди уређаја у сложеном окружењу мултихардверске синхронизације (неколико звучних карти, неколико миди интерфејса са аналогним вишеканалним магнетофоном или видео снимачем.</p> <p>Системске поруке # 13</p> <p>Основе SystemExclusiveMessages, примена: bulk и mididump појмови: save/load или receive/transmit.</p>
--	--	---

		<p>Системске поруке # 14</p> <p>Примери Sysex комуникације између различитих клавијатура, модула и рачунара.</p> <p>Системске поруке # 15</p> <p>Примери Sysex комуникације између Editor/Lib. Софтвера и различитих миди уређаја (коришћење SoundDiver софтвера).</p> <p>Системске поруке # 16</p> <p>SampleDumpStandard, основе и примена. Комуникација између два семплера, комуникација између семплера и аудио софтвера (примери на софтверу SoundForge и Recycle).</p> <p>MidiBuffer и транспорт звука преко миди кабла, транспорт звука преко SCSI или преко MIDI + SCSI каблова, мане и предности.</p>
	<p>СИНТЕСАЈЗЕР КАО ИНСТРУМЕНТ И ИЗВОР ЗВУКА</p>	<p>Историјат.</p> <p>Подела: аналогни и дигитални.</p> <p>Улога и основне карактеристике осцилатора, филтера, појачавача, евелогенератора, LFO.</p> <p>Врсте основних таласних облика.</p> <p>Шум и врсте шума.</p> <p>Врсте клавијатура и основе програмирања звучних боја.</p>
	<p>СЕМПЛЕР КАО ИНСТРУМЕНТ И ИЗВОР ЗВУКА</p>	<p>Историјат.</p> <p>Архитектура семплера: single, keygroup програм.</p> <p>Миди функције и параметри.</p> <p>Диск функције и параметри.</p> <p>Конфигурисање семплова у оквиру програма: single, layer, split.</p> <p>Селектовање узорака на основу динамике свирања.</p> <p>Селектовање узорака на основу регистра – позиције на клавијатури.</p> <p>Едитовање узорка: правац репродукције (normal/reverse), почетак и крај узорка, петља и дужина петље, укрштање узорака, слање</p>

		узорака на сепаратне аналогне или дигиталне излазе.
	VST ИНСТРУМЕНТИ КАО ИЗВОР ЗВУКА	<p>Историјат и подела.</p> <p>Начин рада и зависност од МИДИ хардвера.</p> <p>Зависност од аудио хардвера.</p> <p>Зависност од врсте и квалитета аудио драјвера.</p> <p>Мултиплицирани аудио излази у оквиру музичког софтвера.</p> <p>Примери на различитим VST инструментима.</p>

Савремена МИДИ композиција и продукција (ДЗ)

Назив предмета:	САВРЕМЕНА МИДИ КОМПОЗИЦИЈА И ПРОДУКЦИЈА
Одсек:	Одсек за музичку продукцију и обраду звука
Циљ:	Код ученика развија знања и вештине за стварање и програмирање музике уз помоћ рачунара
Разред:	Четврти
Облик рада:	Групна настава
Недељни фонд часова и трајање часа:	3 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	99
Смотра:	-
Испит:	Матурски
Јавни наступ:	-

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – самостално компонују краће облике у области примењене музике; – самостално компонују музику за позориште на 	КОМПОНОВАЊЕ ПРИМЕЊЕНЕ МУЗИКЕ	<p>Компоновање примењене музике #1 Компоновање краћих форми: дингл, реклама, спот, шпица.</p> <p>Компоновање примењене музике #2 Компоновање дужих слободнијих форми: музика за позориште, музика за</p>

задати драмски текст;		краткометражни или цртани филм, музика за драмске делове играног филма.
<ul style="list-style-type: none"> – самостално компонују музику за филм на задати видео фајл; – уз помоћ наставника компонује ауторску музику у трајању од 4 до 6 минута користећи рачунар и/или акустичне инструменте. 	КОМПОНОВАЊЕ АУТОРСКЕ МУЗИКЕ	<p>Самостално компоновање на рачунару:</p> <ul style="list-style-type: none"> – тематски и хармонски садржај; – музички облик; – жанровско опредељење.
Матурски испит: јавно извођење ауторске композиције		

Звучно-музички процес АУДИО (ДЗ)

Назив предмета	Звучно музички процес- АУДИО
Циљ	ЦИЉ учења предмета Звучно музички процес-аудио 1 је да код ученика развије знања и вештине везане за класични-аналогни начин снимања и репродукције звука као и основне технике неопходне за овакав начин рада.
Разред	Први
Годишњи фонд часова	70 часова
Облик рада	Групни

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – користи све врсте каблова, конектора и веза у току линијског и микрофонског снимања; – користи микрофонске и линијске улазе на аналогном режијском столу; – врши подешавање улазног степена и путање сигнала кроз аналогни режијски сто; – разликује каналску и мониторинг секција на режијском столу, „инсерт” тачке, EQ, сендове, враћања и напајање; – користи мерне инструментима „Peak” и „VU” и мери вршни и просечни ниво сигнала; – разликује аналогно и дигитално мерење, односно мерне инструменте; 	АНАЛОГНО СНИМАЊЕ	<p>Врсте аналогних жичних веза и конектора.</p> <p>Аналогни режијски сто.</p> <p>Очитавање нивоа сигнала.</p> <p>Двоканални аналогни магнетофон.</p> <p>Вишечанални аналогни магнетофон.</p> <p>Микрофони и рад са микрофонима.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – користи улазе и излазе и мерне инструменте магнетофона; – бира редукцију шума, брзину траке магнетофона; – врши синхронизацију и мониторинг при вишеканалном снимању; – се користи даљинском командом – локатором вишеканалног магнетофона; – врши уснимавање линијских сигнала на вишеканални аналогни магнетофон као и мониторинг већ снимљених канала; – потпуно или делимично брише канале „punchin” и „pinchout”; – препозна распоред магнетофонских глава; – користи различите врсте и карактеристике микрофона, више микрофонске технике; – позиционира микрофоне и користи „pop” филтер; – обави микрофонско или више микрофонско снимање правилним коришћењем микрофона, режијског стола као и уређаја за снимање и репродукцију звука. – сними акустични инструмент, вокал или мањи ансамбл, микрофонском техником по избору. 		
---	--	--

Назив предмета:	ЗВУЧНО МУЗИЧКИ ПРОЦЕС - АУДИО
Одсек:	Одсек за музичку продукцију и обраду звука
Циљ:	Код ученика развија знања и вештине везане за класични-аналогни начин снимања и репродукцију звука као и основне технике неопходне за овакав начин рада.
Разред:	Други
Облик рада:	Групна настава
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	-
Испит:	-
Јавни наступ:	-

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – процесује и обради сигнал различитим уређајима за обраду сигнала; – изведе студијско-микрофонска снимања користећи различите врсте микрофона и микрофонских техника; – уобличи тонско-естетски звучну слику уснимљеног вишеканалног снимка користећи нотни текст или партитуру; – изрази музикално продуцентски и музичко критички однос према финалном звуку музичког дела. 	ОБРАДА ЗВУЧНОГ СИГНАЛА	Уређаји за обраду сигнала: компресор, лимитер, екпандер, гејт, реверб, дилеј и еквилајзер
	СТУДИЈСКО-МИКРОФОНСКО СНИМАЊЕ СОЛИСТИЧКИХ ИНСТРУМЕНАТА, ГЛАСА И МАЊИХ АНСАМБАЛА	Снимање следећих инструмената, гласа и камерних ансамбала: виолина, виола, виолончело, контрабас, флаута, кларинет, хорна, труба, хармоника, глас-сопран, глас-алт, глас-тенор, глас-бас, клавир, хор, камерни састави, мањи оркестар.
	МИКС ВИШЕКАНАЛНОГ СНИМКА	Подешавање нивоа, боје, процесовања и свеукупног звука вишеканалног снимка

Назив предмета:	ЗВУЧНО МУЗИЧКИ ПРОЦЕС - АУДИО
Одсек:	Одсек за музичку продукцију и обраду звука
Циљ:	Код ученика развија знања и вештине везане за класични-аналогни начин снимања и репродукцију звука као и основне технике неопходне за овакав начин рада.
Разред:	Трећи
Облик рада:	Групна настава
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	-
Испит:	-
Јавни наступ:	-

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – инсталира и оптимизује оперативни систем за бављење звуком; – синхронизује хардвер са музичким софтвером; – препозна различите стандарде приказа дигиталног аудио фајла; – подеси параметре за FFT анализу; – врши читавање и анализу FFT приказа; – разликује и одабере врсте компресије; – архивира фајл у односу на циљни медиј; – одабере и/или конвертује динамику и резолуцију звучног фајла у складу са циљним медијем или носачем звука; – користи основне алате и поступке деструктивног или недеструктивног едитовања; – изведе и примени поступке дигиталног процесовања сигнала; – креативно обради сигнал при поступцима микса, постпродукције и примастеринга; – програмира музику унутар музичког софтвера. 	РАЧУНАРСКИ ОПЕРАТИВНИ СИСТЕМИ	Оперативни системи „Windows“ и „MacOS“.
	ЗВУЧНЕ КАРТЕ И ДРАЈВЕРИ	Инсталација и синхронизација звучне карте и драјвера Подешавање аудио драјвера.
	ДИГИТАЛНИ ПРИКАЗ ЗВУЧНОГ ФАЈЛА	Приказ: <ul style="list-style-type: none"> – <i>Waveform Display</i>, – <i>Amplitude</i>, – <i>Time axes</i>, – сонографски приказ, – FFT приказ, – тродимензионални FFT приказ.
	АРХИВИРАЊЕ ЗВУЧНОГ ФАЈЛА	Архивирање са и без компресије. Врсте компресије и губици у квалитету.
	ДИНАМИКА И РЕЗОЛУЦИЈА ЗВУЧНОГ ФАЈЛА	Резолуција од: 8 бита, 16 бита, 32 бита и 64 бита. Спољашњи утицаји и фактори деградације динамике. Фреквенција узорковања звучног фајла: 32 КHz; 44,1 КHz; 48 КHz, 88,2 КHz, 96 КHz, 192 КHz. Најквистова фреквентна законитост.
	ДЕСТРУКТИВНО И НЕДЕСТРУКТИВНО ЕДИТОВАЊЕ	Основни „editing“ поступциалати: copy, paste, cut, delete, remove, makaze, gumica. Основни „editing“ поступциалати: copy, paste, cut, delete, remove, makaze, gumica; Разликовање деструктивних од недеструктивних поступака (delete/remove; undo; normalize/променајачине).

	ДИГИТАЛНО ПРОЦЕСОВАЊЕ СИГНАЛА (DSP)	DSP: Volume, normalize, DC offset, Fade in , Fade Out, Dithering, Noise Shaping, апсолутни и релативни нивои звучних фајлова. Конверзија аудио фајла. Подешавање филтера, софтвера за динамику, кашњење и просторност дигиталног аудио фајла. Подешавање висине тона (pitchshift) звучног фајла.
	УНИВЕРЗАЛНИ ПОЈМОВИ ДИГИТАЛНОГ АУДИО	Појмови: <i>region, part, segment, audio track, audio channel</i> <i>Mixing, Merging</i>

Основе дизајнирања звука за медије позориште, телевизију (ДЗ)

Назив предмета:	ОСНОВЕ ДИЗАЈНИРАЊА ЗВУКА ЗА МЕДИЈЕ
Одсек:	Одсек за музичку продукцију и обраду звука
Циљ:	Код ученика развија знања и вештине дизајнирања звука за потребе различитих мас-медија
Разред:	Трећи
Облик рада:	Групна настава
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 час, 45 минута
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	-
Испит:	-
Јавни наступ:	-

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– објасни појам семиотике;	СЕМИОТИКА	Појам семиотике Семиотички кодови. Семиотичка анализа.

<ul style="list-style-type: none"> – примени семиотичке кодове у оквиру мас-медија; – изврши семиотичку анализу звука и музике на програмима позоришта и радија; – дизајнира звук и музику за потребе позоришних и радијских облика. 		Звук и музика у процесу комуникације.
	ПОЗОРИШТЕ И РАДИО	Дизајнирање звука и музике за: 1. ПОЗОРИШТЕ: сценска музика, сонг, опера, мјузикл, оперета, зингшпил, кабаре, ревијски програм. 2. РАДИО: џингл, шпица, вокал, инструментал, ефекти, говор; радио драма, радиофонско дело; презентација музике на програмима радија.

Назив предмета:	ОСНОВЕ ДИЗАЈНИРАЊА ЗВУКА ЗА МЕДИЈЕ
Одсек:	Одсек за музичку продукцију и обраду звука
Циљ:	Код ученика развија знања и вештине дизајнирања звука за потребе различитих мас-медија
Разред:	Трећи
Облик рада:	Групна настава
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 час, 45 минута
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	-
Испит:	-
Јавни наступ:	-

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:		
<ul style="list-style-type: none"> – објасни појам семиотике; 	СЕМИОТИКА	Појам семиотике Семиотички кодови. Семиотичка анализа.

<ul style="list-style-type: none"> – примени семиотичке кодове у оквиру мас-медија; – изврши семиотичку анализу звука и музике на програмима позоришта и радија; – дизајнира звук и музику за потребе позоришних и радијских облика. 		Звук и музика у процесу комуникације.
	ПОЗОРИШТЕ И РАДИО	Дизајнирање звука и музике за: 3. ПОЗОРИШТЕ: сценска музика, сонг, опера, мјузикл, оперета, зингшпил, кабаре, ревијски програм. 4. РАДИО: џингл, шпица, вокал, инструментал, ефекти, говор; радио драма, радиофонско дело; презентација музике на програмима радија.

Савремена хармонија са импровизацијом и оркестрацијом (ДЗ)

Назив предмета:	САВРЕМЕНА ХАРМОНИЈА СА ИМПРОВИЗАЦИЈОМ И ОРКЕСТРАЦИЈОМ
Одсек:	Одсек за музичку продукцију и обраду звука
Циљ:	Код ученика развија знања о савременим акордским конструкцијама и везама као и основним поступцима при импровизацији и оркестрацији
Разред:	Трећи
Облик рада:	Фронтални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1, 45'
Годишњи фонд часова:	35
Смотра:	-
Испит:	-
Јавни наступ:	-

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – изгради савремене акордске структуре и 	САВРЕМЕНЕ АКОРДСКЕ СТРУКТУРЕ И ВЕЗЕ	Изградња „major sixth”, „major seventh”, „minor sixth”, „dominant seventh”, „augmented seventh”, „diminished seventh”,

<p>везе од сваког тона и у свим тоналитетима;</p> <ul style="list-style-type: none"> – изврши „block“ хармонизацију задате мелодије; – течно читање и репродукција „Swing“ ритма; – хармонизује цез стандард мелодије; – импровизује мелодију у односу на задату тему; – користи тензије у стварању сложенијег и напетијег хармонског језика; – оркестрира задату тему користећи дрвене, лимене дуваче и ритам секцију. 		„half-diminished seventh“ акорада у узаном и широком слогу.
	МОДЕРНА „BLOCK“ ХАРМОНИЗАЦИЈА #1	Модерна „block“ хармонизација акордских и ванакордских, хроматских и дијатонских тонова .
	„SWING“ РИТМОВИ	„Off-beat“ акценти. Нотирање „swing“ ритма. „Double-time“ ритам. Ритмичке антиципације.
	ХАРМОНИЗАЦИЈУ АКОРДСКИХ И ВАНАКОРДСКИХ МЕЛОДИЈСКИХ ТОНОВА	<p>Мелодијска анализа и подела на акордске, ванакордске, лествичне и фигуративне тонове (хроматске и дијатонске).</p> <p>Хармонизација дуплих хроматских пролазница и описних разрешења ванакордских тонова.</p> <p>Хармонизација алтерованих тонова унутар акорада доминантне функције.</p> <p>Модерна „block“ хармонизација „jazz standard“ мелодија.</p>
	ПРИНЦИПИ ИМПРОВИЗАЦИЈЕ #1	<p>Пентатонске лествице, модуси, хексатонске и октатонске лествице.</p> <p>Употреба ванакордских тонова.</p> <p>Компоновање и записивање оригиналних импровизација на задату акордску прогресију.</p>
	МОДЕРНА „BLOCK“ ХАРМОНИЗАЦИЈА #2	<p>„Block“ хармонизација тензија.</p> <p>Тензија и њено разрешење (Hi-Lo).</p> <p>„Block“ хармонизација односа „Hi-Lo“.</p>

		<p>варијације односа „Hi-Lo“: Lo-Hi-Lo, Hi-chromatic, Lo-Hi-chromatic-Lo.</p> <p>„Block“ хармонизација „Hi-Lo“ варијација (Lo-Hi-Lo, Hi-chromatic-Lo; Lo-Hi-chromatic-Lo).</p> <p>Алтеровање тензија.</p>
	ПРИНЦИПИ ИМПРОВИЗАЦИЈЕ #2	<p>Дијатонске и хроматске тензије у оквиру све три хармонске функције као и њима одговарајуће лествице.</p>
	ХАРМОНСКА АНАЛИЗА „JAZZ STANADARD“ МЕЛОДИЈА	<p>„Block“ хармонизације „jazzstanadard“ мелодија</p>
	ОРКЕСТРАЦИЈА ДРВЕНИХ ДУВАЧА И САКСОФОНСКЕ СЕКЦИЈЕ	<p>Обим, нотација, транспозиција следећих инструмената: Bb кларинет; Ebaltosax; Bbtenorsax; Ebbaritonsax.</p> <p>„Voicings“ за четворогласну саксофонску секцију (алт/алт/тенор/тенор, или алт/тенор/тенор/баритон).</p> <p>Четворогласна „block“ хармонизација задатих мелодија за секцију саксофона.</p>
	ОРКЕСТРАЦИЈА ЛИМЕНИХ ДУВАЧА	<p>Обим, нотација, транспозиција следећих инструмената: Bb труба и Bb тромбон.</p> <p>„Voicings“ за четворогласну „brass“ секцију (3 трубе+тромбон –узани слог и 2 трубе + 2 тромбона – широки слог).</p> <p>„ Voicings “ за петогласну „brass“ секцију (3 трубе + 2 тромбона - узани и широки слог).</p> <p>„Brass“ петогласна пратња. Употреба сордине;</p> <p>Петогласна „block“ хармонизација задатих</p>

		мелодија за секцију лимених дувача.
	ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ ПИСАЊА ЗА ПРАТЕЋИ АНСАМБЛ	Принципи писања за следеће инструменте: гитара, клавира, бас, бубањ, удараљке.

Назив предмета:	САВРЕМЕНА ХАРМОНИЈА СА ИМПРОВИЗАЦИЈОМ И ОРКЕСТРАЦИЈОМ
Одсек:	Одсек за музичку продукцију и обраду звука
Циљ:	Код ученика развија знања о савременим акордским конструкцијама и везама као и основним поступцима при импровизацији и оркестрацији
Разред:	Четврти
Облик рада:	Фронтални
Недељни фонд часова и трајање часа:	1, 45'
Годишњи фонд часова:	33
Смотра:	-
Испит:	-
Јавни наступ:	-

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– користи савремене акордске прогресије приликом аранжирања или компоновања;	САВРЕМЕНЕ АКОРДСКЕ ПРОГРЕСИЈЕ	Везе I-VI - II7 - V7 у дуру и молу. Пролазни умањени четворозвучи.
– анализира облик песме у популарној музици;	МУЗИЧКИ ОБЛИК	Облици песме који се користе у композицијама „jazzstandards”. Увод и кода.
– помоћу акордских замена рехармонизује задату тему;	РЕХАРМОНИЗАЦИЈА	Рехармонизација познатих мелодија - „jazzstandards”.
– изабере инструментариј и одговарајућу фактуру;	КОМПОНОВАЊЕ ЗА МАЛИ САСТАВ	Фактуре компоновања за 2, 3, 4, 5 и 6 дувача. Унис, дует стил, мелодија и њен контрапункт, три независне линије, мелодија и четворогласна пратња.
– формира све елементе партитуре (метрономске ознаке, број тактова,		

аколаде,музички облик, трајање).		Пет саксофона, шест блех дувача, 7 блех дувача, блех и саксофони – партитура и „voicings“.
	ПЛАНИРАЊЕ И КОНСТРУКЦИЈА АРАНЖМАНА	Формирање партитуре.

Основе пројектовања електро-акустичне композиције (ДЗ)

Назив предмета:	ОСНОВЕ ПРОЈЕКТОВАЊА ЕЛЕКТРОАКУСТИЧКЕ КОМПОЗИЦИЈЕ
Одсек:	Одсек за музичку продукцију и обраду звука
Циљ:	Код ученика развија знања у програмирању окружења и објеката електроакустичког компоновања коришћењем софтвера <i>MAXS</i>
Разред:	Четврти
Облик рада:	Групна настава
Недељни фонд часова и трајање часа:	1 час, 45 минута
Годишњи фонд часова:	33
Смотра:	-
Испит:	-
Јавни наступ:	-

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – разликује поступке серијализма и алеаторике; – опише развој електронске музике; – објасни интерактивне односе унутар интерактивних система; 	МУЗИЧКЕ ТЕНДЕНЦИЈЕ 20. ВЕКА КАО ПРЕДУСЛОВ ИНЕРАКТИВНЕ ЕЛЕКТРОАКУСТИЧКЕ МУЗИКЕ	Серијализам као метода композиционог размишљања. Алеаторичка музика. Алгоритамска композиција.
	ИСТОРИЈАТ И ПОРЕКЛО ЕЛЕКТРОНСКЕ МУЗИКЕ	Рана рачунарска истраживања. Рана аналогна истраживања.

<ul style="list-style-type: none"> – примени недетерминисане, предетерминисане и детерминисане музичке догађаје при настанку музичког облика; – примени основе објектно орјентисаног програмирања унутар Миди; – програмира основну алгоритамску анатомију помоћу графичких објеката, слушања, компоновања, складиштења; – користи објекте партитуре и секвенционе технике приликом синхроног извођења музичког дела; – приреди мултимедијално извођење користећи рачунар и различите контролере. 		Рана МИДИ истраживања. Развитак Макса.
	ИНТЕРАКЦИЈА И ИНТЕРАКТИВНИ СИСТЕМИ	Чиниоци интерактивног система. Допринос композитора и извођача. Учешће публике. Рачунар/композитор – дефинисање односа. Модел извођења (модел диригент, модел камерне музике, модел импровизације...) Музички облик. Карактеристике, дизајн и ограничења инструмената.
	ТЕМЕЉИ ОБЈЕКТНО ОРЈЕНТИСАНОГ ПРОГРАМИРАЊА	Програмски језици. Увод у структуре. Анатомија МИДИ.
	АРХИТЕКТУРА ПРОГРАМА И АЛГОРИТАМСКА АНАТОМИЈА	Приступи програмирању. Објекти за складиштење и поновно повезивање података. Врсте и приказ порука. Програмирање објеката. Оптимизација, отклањање кварова и управљање меморијом.
	ДИЗАЈН ИНЕРФЕИС	Изградња интерфејса и одговарајућих објеката. Улазни уређаји рачунара. Интерфејс и енкапсулација.
	РАЧУНАР КАО СЛУШАЛАЦ	Анализа и складиштење извођачких података. Слушање и разумевање музике. Објекти слушања и њихова употреба. Време, тајминг објекти и анализа тајминга. Музички простор (анализа ритма, тонских висина, мелодијска и хармонска анализа). Индентификација музичких параметара и праћење

		њихових промена током времена.
	ОБЈЕКТИ КОМПОНОВАЊА	<p>Креативна интеракција са слушаоцем.</p> <p>Објекти компоновања и њима одговарајући извори података.</p> <p>Композициони алгоритми.</p> <p>Трансформисање музичког материјала:</p> <ul style="list-style-type: none"> – филтерисање; – ограничавање, – скалирање – селекција, – тајминг процеси, – проређивање (thinning) – филтер прекидачког типа (gating) – функције кашњења и аутоматизације – мапирање. <p>Ограничавање тонских висина.</p> <p>Прочавање мелодијских контура генеративним методама.</p> <p>Метода секвенцера.</p> <p>Хуманизација алгоритама: рачунар као извођач.</p> <p>Коришћење ограничених вредности случајних бројева.</p>
	ОБЈЕКТИ ПАРТИТУРЕ	Објекти партитуре. Секвенционе технике.
	ИНЕРАКТИВНА МУЛТИМЕДИЈА И НОВИ КОНТРОЛЕРИ	<p>Интерактивна музика у радовима заснованим на слици.</p> <p>Интерактивна музика у мултимедијалним извођачким радовима.</p> <p>Контролери и системи мултимедијалног извођења.</p> <p>Музика и покрет.</p>

Аудио техника (ДЗ)

Назив предмета:	АУДИОТЕХНИКА
-----------------	--------------

Одсек:	Одсек за музичку продукцију и обраду звука
Циљ:	Код ученика развија знања о техничким карактеристикама и употреби уређаја за снимање и репродукцију звука у радијском, телевизијском и музичком студију и биоскопу.
Разред:	Други
Облик рада:	Групна настава
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 часа, 45 минута
Годишњи фонд часова:	70
Смотра:	-
Испит:	-
Јавни наступ:	-

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> - опише значај и улогу аудио технике у медијима; - објасни настајање звука и његове особине; - мери јачину звука; - објасни шта је бука и наведе њене карактеристике; - објасни путеве преношења и изолацију од буке; - разликује врсте студија и њихову намену; - разликује врсте радио програма и користи телевизијске аудио уређаје; - одабира микрофоне и звучнике у процесу снимања и репродукције звука. 	АУДИО ТЕХНИКА И МЕДИЈИ	Основни појмови и историјат. Значај и улога аудио технике у медијима
	ЗВУК	Звук: <ul style="list-style-type: none"> - настајање и ширење таласа, - звучно поље - фреквенција звука; - таласна дужина - тон и висина тона, - периодичне, сложено периодичне и непериодичне звучне појаве, - прост и сложени звук, - шумови, - основни тон и хармоници, боја и јачина звука, - ниво звука и мерење јачине звука.
	БУКА	Бука – користан и штетан звук. Карактеристика буке и штетна дејства буке. Прихватљиви нивои буке. Путеви преношења буке и изолација од буке. Утицаји буке у аудио техници.
	РАДИО И ТЕЛЕВИЗИЈСКА СТАНИЦА	Радио станица –

		<p>подела студија у радио станици.</p> <p>Телевизијска станица – подела студија у телевизијској станици.</p> <p>Студио за снимање говора и студио за емитовање говора.</p> <p>Студио за снимање музике и студио за емитовање музике.</p> <p>Студио за снимање радиофонских дела.</p> <p>Студио за снимање музике за филм.</p>
	РАДИО И ТЕЛЕВИЗИЈСКИ ПРИЈЕМНИК	<p>Радио програм:</p> <ul style="list-style-type: none"> – амплитудно модулисани радио програм, – фреквенцијски модулисани радио програм, – дигитални радио програми, – пријем радио програма, радио пријемник за АМ програм, – радио пријемник за FM програм. <p>Особине телевизијских аудио уређаја.</p>
	ЕЛЕКТРОАКУСТИЧКИ ПРЕТВАРАЧИ	Микрофон и звучник као електроакустички претварачи.

Назив предмета:	Аудиотехника
Одсек:	Музичка продукција и обрада звука
Циљ:	Учења предмета Аудиотехнике је да код ученика развију знања о техничким карактеристикама и употреби уређаја за снимање и репродукцију звука у радијском, телевизијском и музичком студију и биоскопу.
Разред:	Трећи
Облик рада:	Гронтални, групни
Недељни фонд часова и трајање часа:	2
Годишњи фонд часова:	70

Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>- наведе врсте и особине аудио уређаја #1; – користи аудио уређаје #1; – опише поступак снимања и репродукције звука рачунаром; – користи различите формате и компресије звука на интернету; – објасни принцип рада, поделу и техничке карактеристике звучника и слушалица; – примени различите врсте микрофона при моно, стерео и окружујућем микрофонском снимању звука.</p>	АУДИО УРЕЂАЈИ #1	<p>Особине и примена: – магнетофон, – касетофон, – дигитални магнетофон, – дигитални касетофон (DAT), – грамофон, – дигитални грамофон (Compact Disc Player), дигитална плоча (Compact Disc), – MP3 player. Звук и рачунар – снимање и репродукција звука рачунаром.</p>
	ЗВУК И ИНТЕРНЕТ	Различити формати, компресије и нивои звука. „MP3” формат, кодеци и други видови компресије (OGG, WMA).
	ЗВУК И МУЛТИМЕДИЈА – ЗВУЧНИЦИ #1	Звучници #1: – принцип рада звучника, техничке карактеристике звучника, – електрична подела звучника, – акустичка подела звучника, – слушалице.
	ПОЈАЧИВАЧ И РЕГУЛАТОРИ НИВОА СИГНАЛА	Врсте, особине и примена. Коректори и филтери
	МИКРОФОНИ	Особине и техничке карактеристике микрофона. Принцип рада микрофона. Акустичка подела. АВ стереофонија. ХУ стереофонија. MS стереофонија
	РЕПРОДУКЦИЈА #1	Монофонија, стереофонија, квадрофонија и ефект путујућег звука. Амбиофонска и амбисонска репродукција звука. Компатибилност стерео/моно и компатибилност 5. 1/стерео. Положај извора звука у простору.

Назив предмета:	Аудиотехника
Одсек:	Музичка продукција и обрада звука
Циљ:	Учења предмета Аудиотехнике је да код ученика развију знања о техничким карактеристикама и употреби уређаја за снимање и репродукцију звука у радијском, телевизијском и музичком студију и биоскопу.
Разред:	Четврти
Облик рада:	Фронтални, групни
Недељни фонд часова и трајање часа:	2 45 мин
Годишњи фонд часова:	66
Смотра:	/
Испит:	/
Јавни наступ:	/

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– користи уређаје за потискивање шума; – разликује и користи различите врсте филтера; – разликују особине аналогних и дигиталних уређаја у циљу адекватног избора; – разликује врсте и особине дигиталних радио програма; – изабере одговарајуће звучнике и слушалице у зависности од примене и техничких својства; – разликује звучнике према конструкцији и начину уградње; – користи различите уређаје за репродукцију окружујућег звука.	ШУМ И ЊЕГОВО ПОТИСКИВАЊЕ	Акустичко преслушавање. Уређаји за потискивање шума (expander/ gate): Dolby B, Dolby A, Dolby C, Dolby XX PRO, DBX и други уређаји за потискивање шума.
	ФИЛТЕРИ	Графички и параметарски еквилајзери – међусобне разлике и употреба.
	АУДИО УРЕЂАЈИ #2	Аналогни и дигитални аудио уређаји. Фреквентни опсег аналогних и дигиталних аудио уређаја. Однос сигнал/шум аналогних и дигиталних аудио уређаја.
	ДИГИТАЛНИ РАДИО ПРОГРАМИ	Дигитални радио програми DSB и DPM. Дигитални радио програм DAB. Пријем радио програма. Акустички доживљај радио програма. Разлози за промену постојећих начина снимања и емитовања. Технички захтеви за DAB. Квалитет звука DAB, домет и чујност. Предности дигиталног радија. Истовремено емитовање DAB и постојећих радио програма.

	ЗВУЧНИЦИ #2	Акустичке разлике звучника и слушалица. Фактор претварања. Фреквенцијска карактеристика. Ефикасност. Карактеристике усмерености. Фреквенција резонанце. Импеданца. Степен искоришћења и излазна снага. Изобличења. Постављање звучника у просторији. Уграђивање звучника: – уградња у плочу, – затворена кутија, – кутија са отвором, – бас– рефлекс, – уградња у отворену кутију, – кутија са пасивном мембраном, – кутија са једносмерним зрачењем, – уградња средње тонског и високотонског звучника. Репродукција звука помоћу звучника и слушалица.
	РЕПРОДУКЦИЈА #2	Окружујућа репродукција звука: – ДАБ, – Home Theatre, – Dolby Surround, – Dolby Digital, – Dolby Prologic, – DTS, – Binauralstereofonija.

Основи акустике (ДЗ)

Назив предмета	ОСНОВИ АКУСТИКЕ
Циљ	ЦИЉ учења предмета Основи акустике је да код ученика развију знања о основним физичким законима везаним за простирање звука и његово понашање у различитим срединама.
Разред	Други
Годишњи фонд часова	70
Облик рада:	Групни

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– дефинише звук и његове особине у функцији разумевања врсте и величине простора и усмерености музичких инструмената;	ФИЗИЧКА АКУСТИКА	Акустика као део физике: дефиниција звука, сложен и прост звук, интензитет звука, звучни притисак, звучни извори и њихове особине, снага извора. Врсте таласа, простирање, брзина и смер. Просто периодичне осцилације.

<ul style="list-style-type: none"> – наведе начине утицаја зрачења извора на ниво звука; – рукује инструментима за мерење нивоа звука; – разликује појмове апсорпције и рефлексије; – примени знања о директним и рефлектованим таласима приликом снимања и репродукције звука; – уочи различита времена реверберације у зависности од врсте и величине простора у коме се снима; 		<p>Усмерени извори звука. Усмереност музичких инструмената.</p> <p>Ниво звука:</p> <ul style="list-style-type: none"> – децибели, – слабљење звука при простирању, – закони слабљења, – утицај средине на слабљење, – зрачење више извора, сабирање нивоа звука, – мерење нивоа звука, – принципи и инструменти за мерење.
<ul style="list-style-type: none"> – опише грађу и особине чула слуха; – опише перцепцију звучних параметара; – наведе разлике између субјективне и објективне јачине звука; – опише разлике између простог и сложеног звука; – да наведе карактеристике стереофонске и бинауралне репродукције звука; 	ФИЗИОЛОШКА АКУСТИКА	<p>Аудиологија као део физиолошке акустике.</p> <p>Грађа и особине чула слуха. Параметри звука: јачина, висина, боја и динамика, мелодија и ритам.</p> <p>Објективна и субјективна јачина звука.</p> <p>Изофонске линије, децибел и фон и начин претварања једног у друго.</p> <p>Субјективна јачина сложеног звука.</p> <p>Локализација звучног извора и грешке при локализацији. Стереофонски звук и бинаурално слушање. Оријентација човека у простору на основу звучних информација и грешке у оријентацији.</p> <p>Човек као пријемник и као генератор звука (говор и певање).</p>
	ПРОСТОРНА АКУСТИКА	<p>Простирање звука у просторији:</p> <ul style="list-style-type: none"> – апсорпција и рефлексија, звучно поље у просторији, – директни талас, рефлектовани таласи и улога прве рефлексије, – рефлектори звука и њихова улога, – појам времена реверберације и Сабинов образац, – времена реверберације у просторијама различите намене.

Изборни програми по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање (ОШ)

У нашој основној музичкој школи нема изборних програма.

Програм активности по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање (ОШ)

Школа је у обавези да својим Школским програмом и Годишњим планом рада предвиди различите програме активности у складу са интересовањима ученика, ресурсима и просторним могућностима. Поред организације излета, екскурзије, посета изложбама и сарадње са локалном самоуправом, ученицима треба понудити већи број друштвених, техничких, хуманитарних, спортских и културних активности. Наставници, одељенске старешине и стручни сарадници кроз свој непосредни рад са ученицима упознају их са понудом ваннаставних активности, њиховим садржајем, начином рада и сврхом. Такође, потребно је да и родитељи буду упознати са понудом школе и мотивисани да њихова деца изаберу оне активности које им највише одговарају.

План и програм активности школа сама припрема у складу са исказаним интересовањима ученика и својим могућностима. Избор начина рада треба да буде у функцији подстицања активног учешће ученика и њихове самосталности. Неке активности могу бити тако организоване да их заједнички воде два и више наставника (на пример: драма, покрет, музика). Учесће ученика у друштвеним, техничким, хуманитарним, спортским и културним активностима доприноси многим важним исходима образовања и васпитања, као што су:

- задовољење различитих образовних потреба и интересовања ученика;
- препознавање професионалних способности и интересовања, упознавање са светом рада;
- надоградња исхода који се остварују у оквиру редовне наставе и допринос развоју међупредметних исхода;
- унапређивање различитих способности (интелектуалне, физичке, креативне, радне...);
- јачање капацитета ученика за разликовање безбедног од небезбедног понашања и заштиту од ризичног понашања;
- подстицање хуманог и одговорног односа према себи, другима и окружењу, јачање осетљивости за оне којима је потребна помоћ (нпр. стари и болесни);
- унапређивање различитих врста писмености (језичке, медијске, културне, научне...);
- култивисање коришћења слободног времена;
- интеркултуралног дијалога;
- разумевање концепта инклузије и јачање осетљивости за различитост;
- јачање генерацијских веза између ученика различитих одељења без компетитивности;
- релаксација, растерећење напетости ученика, самоисказивање;
- јачање везе са локалном заједницом;
- развој осећања припадности својој школској заједници;
- подстицање самосталности, проактивности и предузимљивост;
- припрема за решавање различитих животних ситуација;
- промоција школе и њеног идентитета.

Школа треба да настоји да резултати рада ученика у оквиру ваннаставних активности постану видљиви како у оквиру школе тако и шире као што су организовање представа, изложби, базара, објављивање на сајту, смотре стваралаштва, спортски сусрети и др.

Поступци наведених активности налазе се у овом Школском програму под следећим насловима:

1. Програм допунске, додатне и припремне наставе
2. Програм културних активности у школи
3. Програм ваннаставних активности ученика
4. Програм здравствене заштите
5. Програм социјалне заштите
6. Програм сарадње са локалном самоуправом
7. Програм излета, екскурзија и наставе у природи
8. Програм рада школске библиотеке
9. Начин остваривања других области развојног плана школе који утичу на образовно-васпитни рад
10. Програми и активности којима се развијају способности за решавање проблема, комуникација, тимски рад, самоиницијатива и подстицање предузетничког духа
11. Факултативни наставни предмети, њихове програмске садржаје и активности којима се остварују
12. Програм слободних активности
13. Други програми од значаја за школу

Програм допунске, додатне и припремне наставе

Допунска и додатна настава планира се у току септембра, у односу на распоред часова редовне наставе и школски календар а у складу са наставним планом и програмом. Циљеви и задаци постављају се за сваки разред, а у индивидуалној настави за сваког ученика појединачно. Оценом наставника утврђује се степен ангажованости и интересовање ученика за одређени предмет. На основу тога, прецизира се садржај и облик наставе (додатне или допунске), која се изводи са једним учеником у индивидуалној, или са мањим бројем ученика у групној настави. У оквиру једнонедељног пуног радног времена, наставник има предвиђен по један час додатне и допунске наставе. Извештај о реализацији додатне и допунске наставе предаје се два пута годишње.

Додатна настава је намењена ученицима је који се истичу у настави из појединих предмета, испољавају посебно интересовање и натпросечне способности, нарочито ученицима инструмента или певања који се припремају за јавне наступе и такмичења. Ови ученици са лакоћом савлађују садржаје предвиђене планом и програмом, и поред тога показују велико интересовање за унапређењем вештина, и проширењем знања. Такође, као учесници многобројних такмичења, постижу изванредне резултате и често су ангажовани на јавним наступима. Садржај и циљ додатне наставе подразумевају усавршавање и обраду јединица, којима се најчешће превазилази градиво прописано планом и програмом. Реализација додатне наставе углавном се планира у односу на ваннаставне активности, као што су концерти, такмичења итд.

Допунска настава се организује за ученике којима је потребна подршка у раду и савладавању наставних садржаја. План допунске наставе у зависности је од идентификованих ученика и њихових потреба а програм наставе мора бити у корелацији са оперативним планом и програмом. Један од важних дугорочних циљева допунске наставе

је јачање и подизање самопоуздања и мотивације за учење. Ученици којима је потребна допунска настава по правилу имају више проблема управо у погледу самопоуздања и мотивације. Стога наставник са посебном пажњом бира и планира активности у којима ученик има највише изгледа да забележи и доживи успех. Низ малих успеха и задовољство које због њих доживи, често су довољни да ученик охрабрен изађе из затвореног круга неуспеха и разочарања. Организациони елементи допунске наставе дефинисани су годишњим програмом рада школе у складу са школским календаром, развојним планом и школским програмом школе.

Припремна настава се организује за ученике завршних разреда и за ученике који полажу разредни или поправни испит. Распоред одржавања наставе за завршне разреде, организује се на почетку, а реализује у току целог другог полугодишта. Циљ наставе је додатна помоћ и подршка ученику ка усавршавању програма у припремама за прелазак на виши степен школовања, средњу школу или факултет. За ученике који полажу разредни или поправни испит, припремна настава се организује најмање пет дана пре полагања испита, у сваком испитном року.

Програм културних активности у школи

Културна и јавна делатност школе уско је повезана са њеном образовно–васпитном улогом. Школа организује школске и ваншколске јавне наступе ученика и професора. Они наступају или као солисти или као чланови мањих или већих ансамбала, оркестра и хора.

- Концертом, поводом свечаног пријема првака, који се организује крајем августа, школа започиње школску годину.
- У оквиру Љубичевских коњичких игара, у септембру месецу, почетком септембра, школа узима учешће наступима својих ученика.
- Наши ученици наступају на бројним пригодним манифестацијама у свечаној сали скупштине града као и галерији Милене Павловић Барили, Савременој галерији и слично.
- У октобру месецу поводом манифестације „Дечја недеља“ ученици имају наступе за децу са посебним потребама, за полазнике музичког забавишта и припремног разреда, као и за ученике нижих разреда основних школа.
- Током октобра клавирски одсек приређује концерт и родитељски састанак за све ученике првог разреда на овом инструменту, под називом „Добро дошли мали клавиристи“.
- У оквиру Новембарских дана културе у Пожаревцу које организује Културно–просветна заједница Пожаревца, школа узима учешће са одабраним програмом који, најчешће, изводе наставници школе.
- Крајем децембра организује се свечани Новогодишњи концерт у Великој сали Центра за културу, као и концерти у Великом Градишту, Кучеву, Костолцу и Малом Црнићу са популарним репертоаром евергрин, попа, цеза и обрада класичне музике.
- Школа, крајем јануара, наступа на Дану Градске општине Костолац.

- У јануару месецу организује се и Полугодишњи концерт са репертоаром класичне музике.
- Свечаном академијом се 27. јануара обележава школска слава Свети Сава.
- У марту месецу клавирски одсек школе организује концерт, радионице, угледне часове и предавање у оквиру манифестације „Дани клавира”.
- Музичко забавиште и припремни разред, у првој недељи марта, приређују свечане концерте поводом Дана жена.
- Школа је организатор два такмичења:
  - Такмичење младих солфеђиста у марту
  - Такмичење дрвених дувача – Пожаревац у априлу

У оквиру ових такмичења организују се свечани концерти наших ученика и наступи еминентних уметника.

- Школа одржава сарадњу са две братске музичке школе: „Карол Пахор“ из Птуја (Словенија) и „Владо Милошевић“ Бања Лука (Република Српска). У оквиру ове сарадње организују се узајамни концерти и гостовања.
- Клавирски одсек је започео сарадњу са клавирским одсечима из Музичке школе Смедерева. У оквиру сарадње организују се узајамни концерти, стручни семинари и гостовања.
- Наши ученици током целе школске године узимају учешћа на бројним домаћим и међународним такмичењима. Њима се организују јавни наступи, смотре, преслушавања, стручни семинари као и медијске промоције разних врста.
- Школа организује бројне мајсторске курсеве истакнутих музичких педагога и извођача. Такође организује и разна предавања, семинаре, трибине, саветовања и сличне скупове везане за музичку педагошко–извођачку проблематику.
- Крајем маја ученици завршног разреда средње школе инструменталног одсека приређују матурске концерте.
- У јуну месецу се организује завршни концерт школе у Пожаревцу и издвојеним одељењима, као и свечана академија у оквиру Дана школе.
- Организују се концерти гостујућих музичких уметника, наставника школе као и бивших ученика током целе школске године.
- Организују се медијске промоције разних врста на радију и телевизији.
- У јулу месецу школа организује свечани концерт ученика и професора у Великом Градишту у оквиру манифестације „Царевчеви дани” под називом „Мокрањац – Царевцу.
- У јулу и августу су бројни наступи наших ученика, професора и бивших ученика у оквиру летњих програма у организацији града.
- Током године ученици и наставници узимају учешће на различитим манифестацијама, изложбама, песничким вечерима, обележавању важних датума и годишњица, трибинама и слично.

Током године школа реализује преко 80 наступа изван школе.

Програм школског спорта и спортско-рекреативних активности

Циљ и задаци

Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Задаци наставе физичког васпитања су:

- подстицање раста и развоја и утицање на правилно држање тела (превенција постуралних поремећаја);
- развој и усавршавање моторичких способности и теоријских знања неопходних самостални рад на њима;
- стицање моторичких умења (вештина) и теоријских знања неопходних за њихово усвајање;
- проширење и продубљавање интересовања које су ученици стекли у основној школи и потпуније сагледавање спортске гране, за коју показују посебан интерес;
- усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаних општим циљем овог предмета (васпитно - образовног подручја);
- мотивација ученика за бављење физичким активностима и формирање позитивних психосоцијалних образаца понашања;
- оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада.

Садржаји програма усмерени су на:

- развијање физичких способности
- спортско-техничко образовање
- повезивање физичког васпитања са животом и радом.

РАЗВИЈАЊЕ ФИЗИЧКИХ СПОСОБНОСТИ

На свим часовима наставе физичког васпитања, предвиђа се:

- развијање основних елемената физичке кондиције карактеристичних за овај узраст и пол; као и других елемената моторне умешности, који служе као основа за повећавање радне способности, учвршћивање здравља и даље напредовање у спортско техничком образовању,
- превентивно компензацијски рад у смислу спречавања и отклањања телесних деформитета,
- оспособљавању ученика у самосталном неговању физичких способности, помагању раста, учвршћивању здравља, као и самоконтроли и провери својих физичких и радних способности.

Програмски задаци се одређују индивидуално, према полу, узрасту и физичком развоју и физичким способностима сваког појединца, на основу оријентационих

вредности које су саставни део упутства за вредновање и оцењивање напретка ученика као и јединственој батерији тестова и методологије за њихову проверу и праћење.

Школа поред наставе треба да реализује и програм школског спорта. Школским спортом обухваћени су сви ученици кроз одељењска такмичења која се организују у Политехничкој школи заједно са ученицима те школе. Програмом се предвиђа годишње учествовање Музичке школе у школским такмичењима као што су:

- такмичење у пливању, на отвореном базену СЦ Пожаревац (септембар)
- турнир у малом фудбалу (септембар-октобар)
- турнир у кошарци (новембар – децембар)
- турнир у одбојци (март – април)
- крос (април – мај)

Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања, програм спречавања дискриминације и програми превенције других облика ризичног понашања

Насиље обухвата све облике физичког, емоционалног, социјалног и електронског злостављања, сексуалну злоупотребу, трговину људима, као и комерцијалну или другу експлоатацију, што доводи до стварног или потенцијалног нарушавања дететовог здравља, његовог преживљавања, развоја или достојанства у оквиру односа који укључује одговорност, поверење или моћ.

Школа, као место где деца организовано заједно проводе највише времена у току дана, треба да преузме примарну улогу у превенцији и заштити деце од насиља. Најбољи резултати се могу постићи ако се у школи негује атмосфера уважавања, разумевања и толеранције. Школе треба да креирају климу у којој се:

- не толерише насиље
- не ћути у вези са насиљем
- развија одговорност свих
- сви који имају сазнање о насиљу обавезују на поступање

Права детета и ученика остварују се у складу са Уставом Републике Србије, ратификованим међународним уговорима, Законом о основама система образовања и васпитања и другим прописима којима се регулишу права детета.

Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Сл. Гласник РС“, бр.46/2019 и 104/2020) прописују се садржаји и начини спровођења превентивних и интервентних активности, услови и начини за процену ризика, начини заштите од насиља, злостављања и занемаривања, праћење ефеката предузетих мера и активности. У примени Правилника о протоколу, установа је дужна да обезбеди услове за сигурно и подстицајно одрастање и развој детета и ученика, заштиту од свих облика насиља и социјалну реинтеграцију детета и ученика које је извршило, односно било изложено насиљу, злостављању или занемаривању.

Општи циљ посебног Протокола за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно- васпитном систему (Република Србија, Министарство просвете, 2007.) је унапређивање квалитета живота деце, ученика применом:

- **мера превенције**, за стварање безбедне средине за живот и рад ученика

- **мера интервенције**, у ситуацијама када се јавља насиље, злостављање и занемаривање у установама.

Превенција насиља, злостављања и занемаривања планира се развојним планом и саставни је део годишњег плана рада. Установа програмом заштите од насиља, злостављања и занемаривања одређује мере и активности које обезбеђују развијање и неговање позитивне атмосфере и безбедно окружење.

Да би се кораци који су предвиђени процедуром заштите деце од насиља доследно примењивали, свака васпитно- образовна установа је дужна да формира **Унутрашњу меру заштите**, односно **Тим за заштиту деце од насиља, занемаривања и злостављања**. Главна улога чланова Тима јесте да буду први корак у спречавању насилног понашања и пруже главну подршку деци која се на било који начин нађу у улози жртве, која доживе неки вид насиља или злостављања. У циљу што ефикаснијег пружања подршке чланови овог тима, поред међусобне координације сарађују са запосленима у установи, родитељима, ученицима, обраћају се релевантним установама, планирају, организују и управљају свим активностима који се тичу насиља. Један од првих задатака чланова тима за заштиту деце од насиља и занемаривања јесте да благовремено планира мере које ће током године спроводити у циљу превенције ове појаве. Оно што је најбитније, јесте да према Правилнику о протоколу поступања у установи у случају насиља, злостављања и занемаривања, Тим чини све оне мере и активности којима се у установи ствара сигурно и подстицајно окружење, негује атмосфера сарадње, уважавања и конструктивне комуникације.

У циљу превенције и заштите од вршњачког насиља, али и у борби против насиља према свим запосленима у установама образовања, направљена је Национална платформа „**ЧУВАМ ТЕ**“ ,под покровитељством Владе Републике Србије, а намењена је деци, ученицима, родитељима, просветним радницима. Платформа садржи информативни материјал, обуке за ученике, родитеље, запослене, као и сегменте који се односе на информисање и едукацију.

Програм ваннаставних и слободних активности ученика

Ваннаставне активности спадају у врло важан сегмент развоја и образовања ученика и омогућавају им да стекну знања из различитих области, а у исто време та знања провере и искористе у пракси. Ваннаставна активност, било да се испољава кроз утврђене форме које већ функционишу у саставу школе или кроз волонтерске акције у организацији школе или неке омладинске организације, има велики значај у формирању ученика у зреле, друштвено активне особе.

Циљ ангажовања ученика у активностима школе које се реализују у њихово слободно време је вишеструк. Ученици савладавају нове вештине, суочавају се са новим проблемима, пред њих се стављају изазови са којима се у регуларној настави можда никада не би сусрели. Ученици су посвећенији школи, више слободног времена проводе усавршавајући се у појединим областима, а као посебан циљ ових активности је и одвајање ученика од лоших утицаја окружења, интернета и разноразних порока.

У музичкој школи „Стеван Мокрањац“ постоји већ устаљен низ оваквих активности, који се из године у годину проширује, окупљајући на тај начин све већи број ученика. Школа „Стеван Мокрањац“ је, само по области деловања, врло погодна за развој многобројних ваннаставних активности које су често у корелацији са наставом. У то спада

велики број наступа ученика и наставника на разним манифестацијама ван школе који не улазе у предвиђен план и програм, организација наступа солиста и ансамбала у коју се често укључује велики број волонтера, снимање звучних записа разних гостујућих уметника у чему такође ученици све више учествују. Као посебан вид ангажовања ученика може се издвојити њихово учествовање у организацији и реализацији школских такмичења.

РЕДАКЦИЈА ШКОЛСКОГ ЛИСТА „Prima vista“

Планирани фонд часова: 10

Планирани број ученика за активност: 8

Активности	Носиоци активности
Формирање редакције Заједничко предлагање и усвајање плана рада	Главни и одговорни уредник Разредне старешине Секретар редакције
Подела задатака члановима редакције	Сви чланови
Израда чланака и стручних текстова Обављање планираних интервјуа Праћење и извештавање са различитих концерата, такмичења, екскурзија	Сви чланови
Избор предложених текстова, фотографија, ученичких радова и слично	Главни и одговорни уредник Ликовни и графички уредник Сви чланови
Лектура и коректура текстова	Лектор Секретар редакције
Графички дизајн и припрема за штампу	Главни и одговорни уредник Ликовни и графички уредник Секретар редакције
Анализа школског часописа	Сви чланови
Промоција школског часописа	Одабрани чланови редакције

АНСАМБЛ „МОЗАИК“

Наставник: Марија Обретковић, Младен Ничић, Игор Сарајлић

Планирани фонд часова: 210

Планирани број ученика за активност: 100 (Хор Мозаик, Бенд основне школе, Бенд средње школе, Оркестар гитара)

Активности	Носиоци активности
Учешће и културном и јавном животу града и околине .	Наставници и ученици
Учешће на такмичењима у земљи и иностранству.	Наставници и ученици
Неговање традиционалне српске музике	Наставни и ученици
Омогућити деци да се баве сваком врстом музике, музиком која их највише интересује	Наставници и ученици
Усмеравање деце да буду активни грађани и друштвено корисни.	Наставници и ученици

Омогућити ученицима да стекну вештину свирања нових инструмента (бас гитара, бубњеве, ударалке, кајон.)	Наставници и ученици
Хорско извођење популарне музике	Наставници и ученици

ДРАМСКО-РЕЦИТАТОРСКА СЕКЦИЈА

Наставник: Драгана Костић Милутиновић

Планирани фонд часова: 36

Планирани број ученика за активност: 8-10

Активности	Носиоци активности
Формирање секције – план и програм рада	Наставник и ученици
Чиниоци изражајног казивања, артикулација	Наставник и ученици
Чиниоци изражајног казивања, дикција	Наставник и ученици
Акценатске вежбе	Наставник и ученици
Вежбе визуелног контакта, мимике и гестикулације	Наставник и ученици
Упознавање говорне уметности из историје позоришта и драме	Наставник и ученици
Слушање снимка радио драме (или рецитала)	Наставник и ученици
Разговор о гледаном / прочитаном драмском тексту	Наставник и ученици
Сусрет са истакнутим писцем, глумцем, редитељем– припрема јавног часа	Наставник и ученици
Одлазак на сајам књига	Наставник и ученици
Приказ књиге или филма по избору ученика	Наставник и ученици
Подела задатака за такмичење	Наставник и ученици
Припрема за такмичење у рецитавању (говорењу)	Наставник и ученици
Увежбавање садржаја планираних за наступ на такмичењу	Наставник и ученици
Школско такмичење у рецитавању (говорењу)	Наставник и ученици
Општинско такмичење у рецитавању (говорењу)	Наставник и ученици
Осврт на постигнуте резултате на такмичењима	Наставник и ученици
Реквизита, костим и сценографија	Наставник и ученици
Позоришна музика; Сарадња са ученицима са одсека музичка продукција и снимање звука.	Наставник и ученици
Припрема и реализација пројекта за Новогодишњи концерт и поделу пакетића	Наставник и ученици
Припрема и реализација пројекта за прославу Светог Саве	Наставник и ученици
Припрема и реализација пројекта за Дан школе	Наставник и ученици
Припрема за обележавање важних датума из календара Министарства просвете – тематски часови	Наставник и ученици
Посета позоришној представи са анализом и дискусијом	Наставник и ученици

ИСТОРИЈСКА СЕКЦИЈА

Наставник: Драган Ицић
 Планирани фонд часова: 15
 Планирани број ученика за активност: 7

Активности	Носиоци активности
Договор о раду, избор тема	Наставник и ученици
Израда и изложба паноа поводом прославе Дана ослобођења нашег града	Наставник и ученици, уз подршку руководства школе и домара
Документарни филм Србија у Великом рату разговор о филму	Наставник и ученици
Израда и изложба паноа поводом прославе завршетка великог рата	Наставник и ученици, уз подршку руководства школе и домара
Свети Сава – израда ШШ презентација	Наставник
Свети Сава израда паноа за школску славу	Наставник и ученици, уз подршку руководства школе и домара
Дан државности – израда ШШ презентација	Наставник
Дан државности – израда паноа за дан државности	Наставник и ученици, уз подршку руководства школе и домара
Мартовски погром – израда ШШ презентација	Наставник
Мартовски погром – израда паноа за дан државности	Наставник и ученици, уз подршку руководства школе и домара
Израда и изложба паноа поводом Дана победе	Наставник и ученици, уз подршку руководства школе и домара
Израда и изложба паноа поводом Дана школе	Наставник и ученици, уз подршку руководства школе и домара
Наш крај 1878 – 1918	Наставник и ученици

ЛИКОВНО-ЕКОЛОШКА СЕКЦИЈА

Наставник: Споменка Станисављевић
 Планирани фонд часова: 15
 Планирани број ученика за активност: 10

Активности	Носиоци активности
Формирање секције Заједничко предлагање и усвајање плана и програма рада секције	Ученици првог разреда
Уређење просторија и ходника Избор учионице са највише цвећа	Ученици првог разреда
Уређење дворишта	Ученици првог разреда
Обележавање месеца здраве хране	Ученици првог разреда
Укључивање у програм рециклаже лименки	Чланови секције, професор биологије Сарадња са локалним сакупљачима секундарних сировина
Обележавање светског дана борбе против сиде, 1. децембар	Ученици првог разреда
Садња и гајење биљака	Ученици првог разреда

Израда зидних новина и панона везаних за болести зависности и репродуктивно здравље	Ученици првог разреда
Сарадња са ДЦП Сат за планету земљу	Ученици првог разреда
Обележавање 22.Априла – Дана планете земље	Ученици 1.разреда
Фестивал науке - излет	Чланови секције, професор биологије

ЦЕЗ БЕНД

Наставник: Илија Рајковић
Планирани фонд часова: 35
Планирани број ученика за активност: 10

ЦИЉЕВИ

- Усавршавање заједничког музицирања
- Неговање и међусобно усклађивање интонације
- Познавање и слушање других гласова у ансамблу
- Развијање способности комуницирања, дијалога, осећања солидарности, ефикасне сарадње са другима и способности за тимски рад.

ЗАДАЦИ

Рад на усаглашавању индивидуалног са групним музицирањем.
Рад на усаглашавању интонације и артикулације са осталим члановима у групном раду.

Активности	Носиоци активности
Формирање секције. Упознавање ученика са планом и програмом.	Наставник
Упознавање са основним принципима колективног музицирања	Наставник
Свирање дела по избору наставника зависно од заступљених инструмената у секцији	Наставници и ученици
Самостално прављење аранжмана договорно или скицирано и на проби разрађено.	Наставници и ученици
Слушање музике – слушање страних аранжмана и записивање према слушању	Наставници и ученици
Слушање и извођење цез стандарда	Наставници и ученици
Упознавање са различитим малим и великим цез саставима	Наставници и ученици
Развој тона, артикулације, баланса, стила и ритма	Наставници и ученици
Јавни наступи у школи и ван ње	Наставници и ученици
Повремено снимање проба, односно наступа, као и анализа снимљеног материјала.	

ЕТНО СЕКЦИЈА

Наставник: Љубица Миладиновић
Планирани фонд часова: 35
Планирани број ученика за активност: 5-10

Етно секција намењена је свим љубитељима изворне традиционалне музике и свима који желе да очувају музичку традицију и културу своје земље. Не само да интересовање за етно музику постоји, већ је њена примена у савременој музици све заступљенија.

Активности	Носиоци активности
Испитивање интересовања ученика и формирање секције	Педагошко-психолошка служба Одељењске старешине Наставник
Оживљавање старих, заборављених изворних песама	Наставник и ученици
Вокална техника	Наставник и ученици
Вежбе усавршавања вокалних способности	Наставник и ученици
Слушање сачуваних етно записа	Наставник и ученици
Групно извођење песама (5 до 8 песама)	Наставник и ученици
Учешће на јавним наступима, смотрама и такмичењима	Наставник и ученици

ПРОГРАМ РАДА КУРСА – AUDIO и MIDI

Наставник: Небојша Нећак

Планирани фонд часова: 35

Планирани број ученика за активност: 5

Активности	Носиоци активности
Оптимизација персоналног рачунара и оперативног система за потребе снимања и обраде звука	наставник и ученици
Звучне карте, инсталација, ASIO драјвери	наставник и ученици
Home recording (кућни студио), основни аудио систем	наставник и ученици
Електро акустички претварачи, микрофони, мониторски звучници	наставник и ученици
Cubase* Steinberg, софтвер за снимање, монтажу, обраду и миксовање звука	наставник и ученици
Снимање звука	наставник и ученици
Монтажа звука	наставник и ученици
Обрада звука и миксовање вишеканапног снимка	наставник и ученици
MIDI протокол, повезивање уређаја.	Наставник и ученици
Звучне карте, инсталација, ASIO драјвери	наставник и ученици
Home recording (кућни студио), MIDI студио	наставник и ученици

Cubase* Steinberg, вишеканални секвенцер, основна подешавања, формирање пројекта, VSTi (виртуални инструмент) GM	наставник и ученици
Снимање у real time и step time режиму, key editor	наставник и ученици
Drum editor	наставник и ученици
Рад са секвенцером, copy, paste, cut, delete...	наставник и ученици
квантизација, транспозиција, cycle, динамика...	наставник и ученици
Импортовање и експортовање MIDI фајла, audio mixdown	наставник и ученици

Програм професионалне оријентације

Циљ програма професионалне оријентације: подстицање развоја личности ученика до промишљене, ваљане и реалне одлуке о даљем избору смера, школе и занимања, планирања каријере и укључивања у свет рада.

Концепт програма који ће се реализовати у нашој школи подразумева пет корака:

- Самоспознаја – препознавање сопствених потенцијала, спремност за постигнућа и склоности преко одговарајућег осмишљавања наставе и учења
- Информисање о занимањима и каријери – припрема расположивих информација о занимањима на радионицама које ће реализовати одељењске старешине, председници Стручних већа и стручни сарадници – педагог и психолог
- Упознавање са путевима естетског и уметничког образовања – кроз радионице са одељењским старешинама и стручним сарадницима – педагогом и психологом
- Реални сусрети са стручњацима из различитих области музике где ће ученици у непосредном контакту сазнати све што их интересује о важним питањима и даљем профилисању
- Доношење одлуке о избору школе и занимања – самостално, промишљено и одговорно доношење одлуке

Програм професионалне оријентације биће реализован на следећи начин:

- рад са ученицима – одељењске старешине и стручни сарадници на часовима одељењских заједница, стручни сарадник – психолог у индивидуалном раду са ученицима, предметни наставници на часовима редовне наставе, родитељи – волонтери на трибинама о професионалној оријентацији
- рад са родитељима – одељењске старешине и стручни сарадници на родитељским састанцима и индивидуалним разговорима, Савету родитеља, Школском одбору
- организовање посета страних стручних лица из различитих области уметности
- активности школског тима за професионалну оријентацијуна одређивању садржаја, облика и динамике реализовања програма професионалне оријентације за ученике музичке школе

Улога родитеља у професионалној оријентацији

Родитељи и старатељи су у фази одлучивања о избору даљег школовања и занимања неизоставни саговорници за своју децу. Како они познају добре стране и таленте својих кћери и синова, они имају јединствену могућност да им пруже подршку на њиховом путу ка одлуци. У програму, родитељи се подржавају и оснажују кроз родитељске састанке за препознавање интересовања и способности сопственог детета, како би му помогли да на промишљени начин одаберу чиме ће се даље у у животу бавити. С обзиром да је музичка школа већ профилисана, нагласак ће бити на сарадњи са родитељима у информисању о оним одсецима и музичким правцима који одређеним ученицима, према мишљењу одељењских старешина, највише одговарају.

Родитељи представљају значајан извор информација о свету рада, јер своје знање и искуство могу да пренесу кроз сусрете са експертима-стручњацима за поједина занимања, и као важан ресурс за испробавање праксе. Укључивање родитеља као подршке у самоспознаји и самосталном одлучивању детета о будућем школовању, даје задовољство родитељу за испуњавањем нове улоге у школском животу, као и у родитељству.

Улога вршњака у професионалној оријентацији

Генерално гледано, ученици завршних разреда двогодишњег, четворогодишњег и шестогодишњег основног музичког образовања се налазе у веома осетљивом периоду, јер би требало одлучити да ли ће се даље посветити музичком образовању, уписати средњу музичку школу или ће се њихово музичко образовање ставити у други план. У том периоду је исто тако улога и утицај вршњака пресудан у њиховом понашању. Под утицајем вршњака млада особа често може донети исхитрену и непромишљену одлуку, те је, узимајући у обзир и тај фактор, потребно осмислити јасну политику вођења и остваривања програма професионалне оријентације у музичким школама. Значајно је осмислити адекватне садржаје, начин рада који би се заснивао на активним методама и размени, оформити у школи у даљем раду вршњачки тим за професионалну оријентацију. Тим би требало да прође кроз одређени пакет радионица којима би се оснаживао тимски рад, вршњачка едукација и ПР активности. Вршњачки тимови треба да одаберу координатора из редова чланова тима професионалне оријентације, да самостално донесу одлуке и реализују свој план рада.

Теме неких од радионица које ће се спроводити од стране стручних сарадника - психолога и педагога:

- Лични идентитет
- У свету интересовања
- У свету вештина и способности
- У свету вредности
- Какав/каква сам у тиму
- Мој тип учења
- Ја за десет година
- Планирање каријере и улазак у свет рада
- Самопроцена и вештина представљања личних карактеристика значајних за даље професионално образовање и рад
- Тражење информација значајних за професионално образовање и тражење посла
- Припрема сусрета са стручњацима у нашој школи
- Евалуација програма професионалне оријентације

Програм здравствене заштите

Већина задатака који доприносе развоју психолошког и физичког здравља ученика биће обухваћени програмима наставних предмета, посебно у оквиру наставе Физичког и здравственог васпитања, као и у оквиру програма ваннаставних активности – разноврсне активности и предавања у оквиру одељењске заједнице, на појединим родитељским састанцима, кроз рад секција и друго.

Програмски садржај ове области биће реализован кроз:

- Ваншколске активности: систематски преглед ученика средње школе, које организује Школски диспанзер Дома здравља Пожаревац. Организоваће се редовно вакцинисање ученика одређених годишта. У току школске године вршиће се континуиран рад на превенцији болести зависности у сарадњи са организацијама и удружењима са наше територије.
- Наставне активности: кроз наставу Физичког и здравственог васпитања ће се обрађивати теме везана за физички развој и здравље ученика. На часовима одељењске заједнице нарочита пажња биће посвећена мерама превенције и сузбијања заразне болести *Covid19*.
- Ваннаставне активности: педагошко-психолошка служба ће у сарадњи са Црвеним крстом, Заводом за трансфузију крви, Саветовалиштем за младе и школским диспанзером, организовати пригодно предавање за ученике свих разреда поводом свих актуелних здравствених тема. Педагошко-психолошка служба ће реализовати едукативне радионице на тему: Знањем против болести зависности, Здрави стилови живота, Правилна исхрана и поремећаји исхране (булимија и анорексија). У сарадњи са другим организацијама и здравственим институцијама организоваће се предавања о репродуктивном здрављу младих. На часовима одељењске заједнице, одељењске старешине ће у сарадњи са педагогом и психологом школе реализовати следећа предавања: Хуманизација односа међу половима, СИДА и друге полно преносиве болести, Наркоманија, Борба против стреса у функцији заштите менталног здравља.

Програм социјалне заштите

Програм социјалне заштите подразумева пружање помоћи и оснаживање ученика за самосталан и продуктиван живот и регулисање питања социјалне искључености. Овим програмом се жели заштитити право сваког ученика на квалитетан живот и рад у школи и оспособити га за самостално и несметано укључивање у васпитно-образовни процес.

Циљеви и активности програма:

- 1) Пружање помоћи ученицима са поремећајима у понашању;
- 2) Упознавање и праћење социјалних прилика ученика и помоћ за децу тешких породичних прилика;
- 3) Утврђивање социјално-економског статуса родитеља;
- 4) Упућивање родитеља на начине остваривања права социјалне заштите;
- 5) Упућивање родитеља на извршење родитељских обавеза.

Носиоци активности:

- Стручни сарадници – педагог и психолог
- Директор школе
- Центар за социјални рад
- Ученици с поремећајима у понашању
- Ученици који долазе из породица са несређеним односима, као и ризичним породицама
- Родитељи

Наставници, одељењске старешине и стручни сарадници школе откривају и идентификују социјални проблем, информишу путем дописа или лично Центар за социјални рад. Идентификација ученика с одређеним социјалним проблемима се у школи одвија свакодневно. Школа предузима следеће кораке:

- Идентификација - Одељењски старешина и стручни сарадници остварују прво сарадњу са родитељима (службеним позивима у школу и информативним разговорима). Уколико нема резултата, по потреби током школске године, шаљу дописе Центру за социјални рад те тиме укључују Центар за социјалну рад у решавање одређеног проблема. Пружање помоћи социјално угроженим ученицима, праћење њихових промена у понашању и уклањању социјално угрожавајућих и ризичних чинилаца из социјалне околине ученика (зависно од проблема).
- Програм социјалне заштите школа остварује путем часова одељењске заједнице, као и на часовима Грађанског васпитања. Теме које се тичу социјалне заштите ученика, наставници планирају и реализују у складу са Годишњим и месечним планом рада наставника. Овај програм, такође, подразумева укључивање родитеља у читав процес превазилажења социјалних и животних тешкоћа ученика. Програм социјалне заштите представља добру основу за рано откривање и предупређивање тешкоћа са којима се млади сусрећу. Такође, окосница је продубљивања сарадње са родитељима и релевантним установама из локалне заједнице, као и међусобног повезивања ова два чиниоца васпитно- образовног рада (породице и институција из локалне заједнице).
- Школа у сарадњи са надлежним установама брине о социјалној заштити, посебно ученика из осетљивих друштвених група, на основу програма социјалне заштите. Уколико би било потребно, школа може организовати прикупљање средстава за ове сврхе кроз низ добротворних акција, концерата и слично.
- Устаљена је пракса ослобађања одређених група ученика од плаћања ђачког фонда. У шк. 2015/16. год. оријентационо је било ослобођено 60 ученика од плаћања ђачког фонда, а око 20 ученика (оријентационо) је плаћало половину износа. Ђачког фонда су ослобођена деца самохраних родитеља, деца чији су родитељи у тешкој материјалној ситуацији, деца чији родитељи не раде, а исто тако и деца радника школе. Друго дете у породици плаћа 50% од укупног износа, а треће дете у породици је ослобођено плаћања.
- Због лоше економске ситуације, ученицима је омогућено да уз мању новчану накнаду на месечном нивоу изнајмљују одређене инструменте, као и да потпуно бесплатно користе школске клавире за вежбање.
- У складу са потребама, школа може донети решење о помоћи материјално угроженим ученицима средње школе за одлазак на екскурзију, одлазак на неки концерт ван града и сл.

Програм корективног рада са ученицима

Из образовно–васпитне праксе евидентно је да поједини ученици имају тешкоће при савладавању наставног градива, као и у погледу опште социјалне укључености. Неки ученици имају сметње у психичком физичком развоју и испољавају карактеристике које су последица тих сметњи.

Узроци неуспеха и манифестоване сметње такве су природе да им није потребан третман у оквиру специјализоване установе. Тој групи деце је неопходан педагошки третман, тј. корективни педагошки рад. Задаци корективног рада су:

- максимално стимулисање потенцијалних снага ради ублажавања многих последица слабијег интелектуалног развоја;
- ублажавање и отклањање евентуалних телесних и психичких сметњи које могу неповољно утицати на развој ученика;
- обезбеђивање услова за дружење свих ученика и заједнички живот и рад са ученицима који имају тешкоће у развоју.

Стручни сарадници – педагог и психолог, имају обавезу да, на молбу наставника, позове родитеље и ученика коме је потребна посебна помоћ. Правовремено пружање помоћи овим ученицима утиче на побољшање успеха у настави, на промену односа ученика према себи, другим ученицима, наставницима и према школи и друшву у целини.

У музичкој школи се корективно–педагошки рад углавном реализује кроз допунске часове ученицима који имају проблема у савладавању одређених делова програма музичког образовања. Одељењски старешина сарађује са стручним сарадником – педагогом, као и са тимом за додатну подршку ученицима, у зависности од степена идентификованог проблема у раду.

Програм заштите животне средине

Заштита и унапређење животне средине има за циљ стицање знања о друштвеним , природним, привредним и техничким појавама и токовима који мењају ,обогаћују или угрожавају животну средину.

Васпитни задаци су:

-развијање позитивног односа према природи -изграђивање свести човека о заштити животне средине

-оплемењивање уже и шире околине -стицање одговарајућих знања и формирање правилног односа према уређењу школе и насеља

Активности на заштити животне средине могу да се одвијају на нивоу одељења, разреда или школе. Програм еколошког и хигијенског уређења школе полази од предзнања ученика, као и од знања стечених на часовима у овој школи и предавања током школске године. Такође,важне су навике и васпитање ученика које су стекли у оквиру својих породица и у досадашњем школовању. Потребно је стварати осећања поштовања и уважавања рада и напора који се у школи чине.

Циљеви рада тима за заштиту животне средине су:

- стицање знања
- развијање естетике код ученика
- развијање правилног односа према људима
- развијање правилног односа према непосредном окружењу и природи уопште
- развијање осећаја за личну хигијену и хигијену животног, односно радног простора
- формирање ставова и система вредности и понашања

Циљеви ће бити реализовани кроз наставу биологије, екологије и екологије и заштите животне средине, као и кроз предавања ван школе. Такође, у реализовању циљева помоћи ће разне активности (сакупљање старе хартије и сличне акције, израде паноа и зидних новина).

Задаци тима за заштиту животне средине су:

- организовање учешћа ученика у разним акцијама заштите и унапређивања животне средине
- обележавања Еколошког дана и Дана заштите животне средине
- развијање код ученика потреба за унапређењем средине као и потреба за естетским уређењем околине, одржавање хигијене школског простора У току године предвиђене су активности на уређивању дворишта, одржавању школских спортских терена, зелених површина.

Програм сарадње са локалном самоуправом

Наша школа је специфична у смислу организације рада и координирања јер обухвата основно и средње образовање које ученици похађају у пет градова (Пожаревац, Мало Црниће, Костолац, Кучево и Велико Градиште). У том смислу школа има сарадњу са пет локалних самоуправа, што са собом повлачи комплексност организације послова у погледу финансирања рада свих одељења.

Циљ програма сарадње са локалном самоуправом представља успостављање и одржавање добре везе са друштвеном и локалном заједницом у циљу укључивања друштвене и локалне заједнице у рад школе.

Директор школе има главну улогу, у сарадњи са шефом рачуноводства, у изради плана буџета установе, у складу са расположивим и планираним средствима, као и надзор примене буџета. Успешна сарадња са локалним самоуправама је неопходна ради обезбеђивања благовременог и ефикасног одржавања материјалних ресурса установе како би се образовно–васпитни процес одвијао несметано. Нарочито значајан посао је израда грађевинских пројеката за доградњу и проширивања школа, исходовање грађевинских дозвола, административни послови на легализацији објеката, спровођење тендера за избор извођача и свим сличним активностима који намећу Законски прописи из ових области. Директор са својим сарадницима (помоћником директора, стручним сарадницима, секретаром, шефом рачуноводства) или са неким од наставника има следеће активности:

- Присуство састанцима и седницама;
- Сусрети, стручне посете и сарадња;
- Размена искуства и примера добре праксе;
- Организација и учествовање на заједничким манифестацијама и догађајима;
- Упознавање расположивих ресурса, изграђивање мреже и контаката са стратешким партнерима у заједници;
- Сарадња са локалном самоуправом – општином Пожаревац, Костолац, Кучево, Велико Градиште и Мало Црниће приликом израда финансијског плана, на изради и реализацији пројеката и инвестиција, у заједничким културним и манифестацијама од ширег значаја за локалну средину. Такође,

увек учествујемо у свечаним академијама поводом прославе Дана свих пет општина;

- Сарадња са одсецима Урбанизма, катастра, геодетским управама, Заводом за заштиту споменика у смислу планирања и реализације грађевинских пројеката;
- Учешће на конкурсима за добијање средстава: 1) У пројектима у култури 2) У грађевинским пројектима 3) Пројектима за опремање школским и наставним средствима итд.
- Сарадња са Туристичком организацијом Пожаревац, приликом организације школских такмичења која већ дуго имају међународни карактер, а нарочито из разлога доласка великог броја гостију из других градова Србије и из иностранства Школски програм 2017 – 2021. 353 учешће на градским манифестацијама којима се промовише туристички потенцијал града;
- Сарадња са Центрима за културу свих пет општина, библиотекама, Домом здравља, Саветовалиштем за младе, омладином Јазаса, Основним и средњим школама, вртићима, Црвеним крстом, јавним предузећима...
- Сарадња се одвија не само на локалном нивоу са Школском управом Пожаревац, већ са свим релевантним установама Министарства просвете, науке и технолошког развоја и Министарства културе;
- Унапређење сарадње са Факултетима музичког профила, али и свим другим друштвеним профилима, које наши ученици средње школе могу уписати;
- Сарадња са градским и државним удружењима, попут Удружења књижевника Србије, Браничевско-стишка књижевна заједница, Друштва потомака ратника Браничевског округа, Друштва инжењера и техничара Пожаревац, друштва Ветеринара Србије, Културно-просветне заједнице, Удружења музичких и балетских педагога Србије, Заједнице музичких школа Србије, Заједнице школа региона, учешће и рад наших наставника у свим секцијама и комисијама за стручне предмете у музичким школама, Уније музичких школа Србије, Савета фестивала Царевчеви дани;
- Сарадња са Полицијском управом Пожаревац, нарочито око организације наших такмичења;
- Сарадња са међународним уметницима, око концертних активности, семинара, рада у жирију;
- Сарадња са Аматерским позориштем „Бранислав Нушић“ из Малог Црнића, „Миливоје Живановић“ из Пожаревац, „Бата Булић“ из Петровца на Млави;
- Сарадња са Центром за Културу „Драган Кеџман“ Кучево и учешће на концертима, Смотри дечјег изворног народног стваралаштва као и на Хомолским Мотивима;
- Посебно интензивна сарадња остварује се са Пољопривредном школом са домом ученика „Соња Маринковић“ из Пожаревац и Пожаревачком гимназијом, кроз организацију заједничких програма, екскурзија итд.
- Међународна сарадња са пријатељским школама „Карол Пахор“ Птуј, Словенија и „Владо Милошевић“ Бања Лука, Република Српска;

- Сарадња са 8 школа са именом „Мокрањац“, као и са свим другим Музичким школама у земљи (нпр. Заједнички концерти школа региона – Пожаревац, Смедерево, Смедеревска Паланка, Аранђеловац).

Већина наставника су чланови Удружења музичких и балетских педагога Србије, те је професор Драгана Костић Милутиновић члан управног одбора, док је проф. Марија Обретковић члан надзорног одбора, а десетак наставника учествује у раду различитих секција при Удружењу. Школа, такође, сарађује редовно и са свим основним и средњим школама у браничевском округу, као и са дечијим вртићима и предшколским установама. Посете деце из вртића су нам нарочито драгоцене у склопу припрема за пријемни испит за основну школу и припремни разред.

Програм сарадње са породицом

Континуирана сарадња родитеља и школе је неопходна за правилан развој и напредовање детета, а истовремено доприноси унапређивању рада наставника и развоју родитељске улоге. Сарадња породице и школе заснива се на ставу да родитељи и наставници треба да сарађују ради добробити деце, тј. да је основни смисао сарадње стварање што бољих услова за развој дечије личности у целини, у породици и школи. Сарадња обухвата рад на међусобном информисању, педагошком образовању родитеља, као и њиховом укључивању у рад школе, и у саветодавни рад.

Циљ програма је стварање простора и услова за флексибилније и непосредније укључивање родитеља у активности школе и јасно успостављање улога и одговорности свих актера у систему образовања. Школа треба да негује партнерски однос са родитељима који ће бити заснован на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења.

Задаци програма сарадње са породицом:

- информисање свих актера образовно-васпитног процеса о значају партиципације родитеља у подстицању квалитета образовања;
- развијање процедуре за подстицање сарадње са родитељима (израда и конкретизација плана сарадње у којем би родитељи били информисани о очекивањима и могућностима за сарадњу;
- учесталије упознавање родитеља ученика са евентуалним проблемима, успехом и понашањем ученика;
- прикупљање података о социјално-економским условима ученика;
- редовно организовање и припремање родитељских састанака;
- остваривање сарадње са установама у којима раде родитељи ученика;
- пружање помоћи у васпитном раду са децом кроз организацију и реализацију радионица, састанака, дискусија и предавања на одређену тему;
- пружање помоћи родитељима чија деца имају проблема у развоју и понашању у школи;

Сарадња са родитељима ученика треба да се одвија током читаве школске године. Облици сарадње са родитељима су:

- индивидуално контактирање одељењског старешине са родитељима ученика,
- општи и одељењски родитељски састанци,

- разговори са мањим групама родитеља на одређену тему,
- трибине, предавања за родитеље и родитељ као предавач,
- интерни и јавни часови, концерти, школска слава, Дан школе,
- огласна табла, сајт школе, градски медији,
- рад у Савету родитеља и дручим стручним органима, активима и тимовима.

Сваки наставник школе у свом распореду часова, једном недељно има уписана **ОТВОРЕНА ВРАТА**, термин који користе за посете родитеља и сарадњу са њима.

Сарадња са родитељима ученика треба да се одвија током читаве школске године. Континуирана сарадња се одвија кроз три јавна облика сарадње, и то - индивидуални (контактирање одељењског старешине са родитељима ученика), одржавање одељењских и родитељских састанака, учествовање у Савету родитеља и дручим стручним органима.

Индивидуално контактирање одељењског старешине и наставника са родитељима ученика ће се одвијати кроз:

- благовремено обавештавање и информисање родитеља о промени код ученика које настају у процесу наставног рада;
- разговор са родитељима са циљем што ближег и подобнијег упознавања о свим условима у којима живе ученици;
- разговор са родитељима чији ученици недовољно прате наставу, ометају рад, недолично се понашају, а у циљу заједничког утицаја на ученике;
- разговор са родитељима чији ученици редовно изостају са наставе, у циљу потпунијег налажења узрока тог изостајања;

Током школске године сваки одељењски старешина би требало да одржи најмање по четири родитељска састанка, од чега два у првом, а два у другом полугодишту.

Поред организованих родитељских састанака, одељењске старешине ће организовати и састанке са групом родитеља чија деца:

- нередовно похађају наставу
- ометају рад на часу
- заостају у раду из одређених предмета
- нередовно раде домаће задатке и не извршавају друге обавезе у школи.

Садржаји рада: Информисање родитеља о животу и раду школе, промоција најуспешнијих ученика, образовање родитеља о развојним карактеристикама ученика и превенцији болести зависности у циљу успешнијег остваривања васпитне улоге породице, сарадња у реализацији појединих делова програма рада школе, обавезних и осталих наставних и ваннаставних активности, каријерно вођење и саветовање, професионално информисање, план екскурзија, укључивање родитеља у обезбеђење услова за успешнији рад школе, уређење, опремање, одржавање објекта и наставних средстава, сарадња у области здравља и безбедности ученика... Теме које ће се обрађивати на родитељским састанцима биће усклађене са њиховим израженим жељама на родитељским састанцима.

Школа ће преко Савета родитеља решавати и многа друга питања и проблеме у школи, а која су у њиховој надлежности и са њима упознавати остале родитеље ученика.

Исходи сарадње:
за ученика:

- континуитет породичног и школског образовања и васпитања
  - боље прихватање школских обавеза, боља постигнућа ученика
  - социјална партиципација (сагледавање родитеља у другим улогама)
- за родитеље:**
- развој родитељских компетенција (упознавање детета ван породичног контекста, едукација у родитељству, развијање знања и вештина у образовању и васпитању деце)
  - развој личних компетенција - испољавање властитих способности, интересовања
- за наставнике:**
- повећање професионалне компетенције - наставник ће бољим познавањем родитеља боље разумети дете, боље планирати рад и организовати активности
  - професионална афирмација као агенса развоја и промена
  - подршка - већа подршка, разумевање и уважавање од стране родитеља
  - техничка помоћ - од добијања идеја до помоћи у реализацији

Програм излета, екскурзија и наставе у природи

Програм излета и екскурзија саставни је део школског програма и годишњег плана рада школе. Школа планира извођење екскурзије на начин и под условима утврђеним наставним планом и програмом. Циљ екскурзије је да се ученици упознају са другим земљама, њиховим природним и културним знаменитостима, обичајима као и начином живота. Ученици треба да развијају одговорност према колективу као и да ојачају пријатељства и другарства. Према наставном плану и програму, за ученике 1, 2. и 3. разреда екскурзија се организује од 3 до 5 дана, а у оквиру државних граница. Матурска екскурзија се организује у сарадњи са Пожаревачком гимназијом у трајању до 5 наставних дана, ван државних граница. За школску 2017/18 школску годину у плану је одлазак и посета централне Италије, област Тоскана. За правилну реализацију, потребно је да постоји програм екскурзије, који ће дефинисати образовно-васпитне циљеве и задатке екскурзије, садржаје и активности којима се ти циљеви остварују, трајање, путне правце, техничку организацију и начин финансирања. Програм предлажу стручна и одељенска већа, а усваја га наставничко веће школе. Да би екскурзија била изведена, потребно је да се са програмом и ценом екскурзије, као и са избором агенције сагласи савет родитеља, а затим и да писмени пристанак дају и родитељи, најмање 60% ученика. Уколико услови нису испуњени, директор школе обуставља извођење екскурзије. Ученици и родитељи морају бити упознати са правилником понашања ученика на екскурзији који је донет од стране Наставничког већа, а усвојен на школском одбору. После изведеног путовања, одељенски старшина у року од 3 дана сачињава извештај, коли подноси директору школе са оценом о извођењу и квалитету пружених услуга. Извештај се доставља Савету родитеља ради разматрања, а школским одбору ради разматрања и усвајања. Одељенски старшина на родитељском састанку упознаје родитеље са извештајем о реализованој екскурзији. Према школском плану и програму, за ученике средње музичке школе се организују и излети, који подразумевају одлазак и посећивање концерата врхунских достигнућа у извођењу најпознатијих филхармонија, оркестара и хорова. Циљ оваквих излета је подстицање духовних доживљаја у музичком стваралаштву уз истовремено подстицање жеља за даљим музичким достигнућима.

Приликом извођења екскурзије нарочито се мора водити рачуна о свим видовима заштите и безбедности ученика.

Програм рада школске библиотеке

Циљеви

Школска библиотека као интегрални део васпитно-образовног рада школе остварује значајну улогу подршке целокупном наставном процесу. У складу са Планом и програмом рада школе, и на основу сопственог Плана и програма рада библиотеке, у њој се обављају стручни библиотекарски послови, који обухватају библиотечко-информационе, васпитно-образовне и јавне и културне активности. Све активности које се остварују у школској библиотеци имају за циљ да пруже информације и идеје које су фундаменталне за успешно функционисање наставника, ученика и стручних сарадника у данашњем информатичком друштву знања. Другачије речено, школска библиотека остварује јединствени систем подршке у подстицању и развијању вештина учења и мишљења код свих њених корисника. Као централно место за читање, културне активности, изградњу знања, живу дискусију, незаобилазна је њена улога у проналажењу информација, њиховој доступности и правилном коришћењу, односно рад на медијској и информатичкој писмености.

Задаци

На основу Правилника о програму свих облика рада стручних сарадника („Службени гласник РС – Просветни гласник“ 5/2012), школска библиотека обавља следеће задатке:

- Развијање и неговање читања и коришћења библиотеке код ученика и наставника;
- Стварање услова за интердисциплинарни приступ настави и електронском учењу;
- Рад на подстицању правилне употребе свих облика извора информација;
- Стварање услова за што непосреднији приступ библиотечком фонду и расположивим изворима информација;
- Сарадња са наставницима, ученицима и њиховим родитељима;
- Обезбеђивање приступа програмима који раде на развијању информационе писмености како би се корисници оспособили за проналажење, анализирање, примену и саопштавање информација;
- Вођење аутоматизованог библиотечког пословања (инвентарисање, сигнирање, каталогизација, класификација и др.);
- Коришћење савремених облика и метода рада са ученицима;
- Заштита и чување библиотечке грађе и периодична ревизија фонда.

Поред наведених, школска библиотека обавља и разноврсне задатке који су у складу са специфичностима музичке школе (чување, издавање, вођење евиденције о музичким инструментима и свим пропратним реквизитима потребним за несметано одвијање васпитно-образовног рада, односно наступа ученика и наставника).

Задаци који се остварују у оквиру школске библиотеке су структурирани по областима рада стручних сарадника (библиотекара и медијатекара) и могу се даље конкретизовати и класификовати.

Задаци школске библиотеке по областима рада стручних сарадника

1) Планирање и програмирање образовно-васпитног рада:

- Планирање набавке литературе и периодичних публикација за ученике, наставнике и стручне сараднике;
- Израђивање годишњег, месечних и оперативних планова;
- Планирање и програмирање рада са ученицима у библиотеци;
- Планирање развоја школске библиотеке и набавка библиотечке грађе;

- 2) Праћење и вредновање образовно-васпитног рада:
  - Учешће у изради годишњег плана рада и самовредновања рада школе;
  - Вођење аутоматизованог библиотечког пословања;
  - Одабирање и припремање литературе;
  - Коришћење сазнања и достигнућа савремене науке;
  - Побољшање информационе, медијске и информатичке писмености корисника;
- 3) Рад са наставницима:
  - Сарадња са наставницима – на промоцији читања, у припремању ученика за самостално коришћење извора информација, око утврђивања годишњег плана обраде наставних јединица и коришћења наставничко-сарадничког дела фонда;
  - Коришћење ресурса библиотеке у процесу наставе;
  - Систематско информисање корисника о новим издањима, стручним часописима, тематским изложбама, позоришним представама, операма, концертима...;
- 4) Рад са ученицима:
  - Припремање ученика за самостално коришћење извора информација;
  - Пружање помоћи код учења ван школе;
  - Помоћ у припреми и обради задате теме;
  - Упознавање са методама и техникама научног истраживања и библиографског цитирања;
  - Рад на развијању позитивног односа према читању;
  - Стимулисање навике да пажљиво користе и чувају библиотечку грађу;
  - Подстицање побољшања информационе, медијске и информатичке писмености;
  - Рад у читаоници и на реализацији школских пројеката;
- 5) Рад са родитељима/ старатељима:
  - Давање информација о читалачким интересовањима и потребама ученика;
- 6) Рад са директором, стручним сарадницима:
  - Сарадња у вези са набавком и коришћењем грађе;
  - Информисање о развоју медијске и информатичке писмености;
  - Припрема мултидисциплинарних пројеката, изложби, радионица, књижевних сусрета, пројеката...;
  - Припремање и организовање културних активности школе;
  - Припремање прилога и израда школског листа и интернет презентација школе;
- 7) Рад у стручним органима и тимовима:
  - Рад на изради годишњег и развојног плана школе и школског програма;
  - Рад у тимовима у складу са решењем директора;
- 8) Сарадња са надлежним установама, организацијама, удружењима и јединицом локалне самоуправе:
  - Сарадња са другим школама, школским, народним и др. библиотекама;
  - Сарадња по питању промоције рада библиотеке и школе;
  - Сарадња са просветним, научним, културним и другим установама (новинско-издавачка предузећа, радио-телевизијски центри, филмске и позоришне куће, домови културе...):
  - Учешће у раду Друштва школских библиотекара Србије и др. стручних друштава;
- 9) Вођење документације, припрема за рад и стручно усавршавање:
  - Праћење и евиденција коришћења литературе;
  - Вођење документације о раду библиотеке;
  - Стручно усавршавање (семинари, саветовања, скупови...).

Школска библиотека у процесу самовредновања рада школе

Школска библиотека учествује и у планирању развоја установе у целости кроз самовредновање квалитета рада установе, према Правилнику о стандардима квалитета рада

образовно-васпитних установа односно процени остварености појединих показатеља из области рада библиотекара дефинисаних Правилником о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника. Самовредновање подразумева процену остварености области рада школског библиотекара у свим показатељима који су за те области прописане као и планирање професионалног развоја на основу уочених јаких и слабих страна педагошке праксе.

Извод о показатељима остварености васпитно-образовних циљева у раду школске библиотеке:

1. Уређеност фонда:

- 1.1. Обезбеђује библиотечку грађу којом се подржава целокупан наставни процес;
- 1.2. Планира набавку наслова у складу са испитним и утврђеним потребама и интересовањима ученика и наставника;
- 1.3. Прати текућу издавачку продукцију у складу са потребама школе;
- 1.4. Изналази разноврсне начине за обнову књижног и некњижног фонда;
- 1.5. Уводи у фонд нове носаче информација;
- 1.6. Брине о заштити и очувању књижне и некњижне грађе;
- 1.7. Ради на аутоматизацији укупног библиотечког пословања.

2. Рад са ученицима:

- 2.1. Прати индивидуална интересовања ученика у циљу подстицања њиховог развоја;
- 2.2. Оспособљава ученике за самостално коришћење извора знања;
- 2.3. Подстиче иницијативу и слободу исказивања мисли, ставова и уверења код ученика;
- 2.4. Уважава и поштује интересовања ученика приликом избора наслова;
- 2.5. Континуирано ради на навикавању ученика на пажљиво руковање књижном и некњижном грађом;
- 2.6. Укључује посебно заинтересоване ученике у рад библиотеке;
- 2.7. Помаже ученицима у налажењу и избору литературе за израду различитих задатака;
- 2.8. Гради атмосферу међусобног поверења;
- 2.9. Уважава дечју приватност;
- 2.10. Заступа најбољи интерес детета у образовно-васпитном раду;
- 2.11. Оспособљава ученике за стално образовање након завршеног школовања;
- 2.12. Помаже ученику да развије критички однос према изворима знања.

3. Сарадња са наставницима:

- 3.1. Истражује посебне потребе образовно-васпитног рада у школи у циљу набавке уже и шире литературе;
- 3.2. Уважава потребе и интересовања наставника;
- 3.3. Укључује се у израду развојног плана школе;
- 3.4. Препоручује наставницима различите нове носаче информација;
- 3.5. Помаже наставницима у избору и примени различите литературе за наставу;
- 3.6. Остварује различите видове стручног усавршавања за наставнике;
- 3.7. Организује часове у сарадњи са наставницима.

4. Информационо-документациони рад:

- 4.1. Систематски информише кориснике о новим издањима;
- 4.2. Припрема тематске изложбе библиотечко-информацијске грађе;
- 4.3. Промовише коришћење различитих извора знања у наставном процесу;
- 4.4. Обучава кориснике у коришћењу каталога и претраживању базе података по различитим параметрима;
- 4.5. Израђује и ажурира каталоге у складу са изменама библиотечке класификације.

5. Културни и јавни рад:

- 5.1. Организује сарадњу са позориштима, музејима, галеријама и другим установама и организацијама из области културе;

- 5.2. Укључује се у библиотечко-информациони систем;
- 5.3. Организује књижевне сусрете и трибине;
- 5.4. Сарађује у организовању смотри и такмичења у литерарном стваралаштву;
- 5.5. Активно учествује у организацији приредби које се припремају у школи или друштвеној заједници;
- 5.6. Сарађује са родитељима у вези са изналажењем заједничких интереса и могућностима за побољшање рада библиотеке.

Начин остваривања других области развојног плана школе који утичу на образовно-васпитни рад

Развојно планирање је стратешки и стваралачки процес који је основа за остваривање промена у школама у свим њеним сегментима. Развојни план представља стратегију развоја компетенција наставника и ученика и пут ка аутономији школа. У процесу развојног планирања обавезују се сви партнери ка остваривању заједничке визије. Укључивањем свих партнера у стратешко планирање обезбеђује се већа доступност и објективност у праћењу квалитета образовно-васпитног процеса, спремност за преузимање одговорности и отвореност ка променама. Развојним планирањем пружа се јаснија слика Школе, пожељно стање у будућности (визија), разрађен план активности (циљеви, задаци, активности) кроз дефинисане методе и поступке остваривања планираних циљева. Праћење реализације остваривања плана треба да буде олакшано дефинисаним критеријумима евалуације, инструментима вредновања, временским роковима и носиоцима активности.

Визија наше школе је „*БУДУЋНОСТ ЈЕ У ИНОВАЦИЈАМА*“ која се односи на стално обогаћивање и увођења новина у образовно-васпитни процес. Разноврсни садржаји развојног плана садрже активности који ће допринети свеобухватном развоју сваког детета које похађа нашу школу, као и да побољшамо и развијемо знања, могућности и постигнућа код деце мотивисаним, квалитетним и искусним наставним кадром.

Области развојног плана које утичу на образовно-васпитни рад су „Подршка ученицима“ и „Етос“.

Област	Развојни циљ	Задаци	Активности	Критеријум успеха
Подршка ученицима	Развој самопоуздања, друштвене укључености у све сфере живота и континуирано усвајање знања	Брига о ученицима	Рад на безбедности и сигурности ученика у школи; Праћење социјалних потреба ученика	Смањен број васпитно-дисциплинских мера;
		Подршка у учењу	Праћење напретка ученика – формирање тима за вршњачку подршку учњеницима	Побољшање успеха ученика, функционисање тима за вршњачку подршку
		Лични и социјални	Подстицање позитивних	Годишње спроведене 2

		развој ученика	ставова код ученика, Укључивање родитеља и реализовање заједничких активности	активности које укључују родитеље и ученике
		Професионална оријентација	Припрема за полагање музичке матуре	Праћење и спровођење новина у Закону о основама система образовања и васпитања у стручним школама – матура; Тестирање ученика
Етос	Боља комуникација на свим релацијама у циљу ефикаснијег рада у школи.	Неговање успешне и ефикасне комуникације, толеранције и разумевања на релацији родитељ-ученик-наставник - школа	Анкетирање о темама за које су заинтересовани; Организовање заједничких радионица, трибина и саветовања; Примењивање иновативних техника и метода у наставном процесу	Заинтересовано ст родитеља и ученика за заједничке активности – процене резултата анкете; 70% родитеља радо учествује у зајеничким радионицама и трибинама; Ученици су мотивисани за учење и радо учествују у пројектима школе.

ПЛАН РАДА СА ПОСЕБНО ТАЛЕНТОВАНИМ И НАДАРЕНИМ УЧЕНИЦИМА

Школа је израдила План рада са посебно талентованим и надареним ученицима који се одвија кроз следеће етапе:

- ИДЕНТИФИКАЦИЈА – наставник препозна таквог ученика и сигнализира директору, педагошко-психолошкој служби, наставницима и Тиму за инклузивно образовање;
- ОБРАЗОВНА РЕШЕЊА – уз сарадњу предметних наставника и Тима за инклузивно образовање израђује се посебан план и програм који подразумева посебна образовна решења :

- Коришћење напреднијих уџбеника/музичке литературе
  - Прилика да се брже прође кроз базично градиво
  - Самосталан рад
  - Сложенији задаци, виши нивои знања, висока индивидуализација
  - Задаци који су блиски ономе што раде стручњаци из датог домена
  - Дивергентни задаци, они који омогућавају различите приступе и различита решења
  - Коришћење аудио-визуелних и других стимулативних материјала у настави
  - Флексибилни временски-просторни услови рада
  - Посете различитим институцијама
  - Гостујући предавачи, уметници
  - Додатна настава из појединих предмета
  - Слободне активности (различите секције)
  - Семинари, летњи кампови и слично
- **МОТИВАЦИЈА**
- Могућност афирмације кроз јавне наступе
  - Добијање одређених повластица (кроз оцењивање или друге облике награда) за резултате на такмичењима, или изузетне резултате у неком другом облику активности
  - Јавно похваљивање – седнице Наставничког већа, истицање на сајту школе или школском часопису, другим медијима
  - Укључивање ученика у презентације школе
  - Вршњачка едукација – постављање талентованих у улогу оних који и сами едукују друге ученике – вршњачка подршка
  - Вођење часа
  - Учешће на сајму образовања

Индивидуални образовни планови свих ученика који се образују по индивидуалном образовном плану

За дете и ученика коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, школа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека и доноси индивидуални образовни план.

Индивидуални образовни план (ИОП) је посебан документ којим се планира додатна подршка у образовању и васпитању за одређено дете и ученика, у складу са његовим способностима и могућностима.

Циљ ИОП-а је оптимални развој детета и ученика, укључивање у вршњачки колектив и остваривање општих и посебних исхода образовања и васпитања, односно задовољавања образовно-васпитних потреба детета и ученика.

ИОП се израђује на основу претходно реализованих и евидентираних мера индивидуализације и израђеног педагошког профила детета и ученика. ИОП је саставни део годишњег плана рада школе.

Програм безбедности и здравља на раду који обухвата заједничке активности школе, родитеља, односно других законских заступника и јединице локалне самоуправе, усмерене на развој свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду

Безбедност и здравље на раду представља обезбеђивање таквих услова на раду којима се у највећој мери смањују повреде на раду, професионална обољења и обољења у вези с радом. Обухвата заједничке активности Школе, родитеља односно законских заступника и јединице локалне самоуправе усмерене на развој свести за спровођење и унапређење како безбедности тако и здравља на раду.

Интерес друштва, свих субјеката и сваког појединца је да се оствари највиши ниво безбедности и здравља на раду, да се нежељене последице као што су повреде на раду, професионалне болести и болести у вези са радом сведу на најмању могућу меру, односно да се остваре услови рада у којима би запослени имао осећај задовољства при обављању својих професионалних задатака. За остваривање оваквог циља неопходан је систематски приступ у превентивном деловању.

Ступањем на снагу Закона о безбедности и здрављу на раду „Сл. гласник РС“ бр. 101/2005 91/2015 и 113/2017 запослени су добили шансу да се изборе за безбедно радно место и да током рада сачувају своје здравље. Закон је, пре свега, написан уз поштовање Директива Европске Уније (ЕУ) и Међународне организације рада (МОР), из области безбедности и здравља на раду.

Безбедност и заштита здравља на раду једно је од основних права сваког човека, јер једино безбедан рад, здрава и безбедна радна средина омогућавају продуктиван рад и живот.

Безбедност и здравље на раду јесте обезбеђивање таквих услова на раду којима се, у највећој могућој мери, смањују повреде на раду, професионална обољења и обољења у вези са радом и који претежно стварају претпоставку за пуно физичко, психичко и социјално благостање запослених (члан 4. тачка 4.).

Значај безбедности и здравља на раду

Значај безбедности и здравља на раду се сагледава са **хуманог, социјалног и економског становишта**. Рад у **хуманим условима** представља задовољство за сваког појединца, али и успех и понос за организатора, послодавца и за друштво у целини.

Социјални значај БЗР у највећој мери се изражава кроз велики број запослених који се повреде или изгубе живот на радном месту, оболе од професионалних болести и других болести у вези са радом о којима, а често и о њиховим породицама, преузима бригу друштво.

И трећа, **економска димензија БЗР** сагледава се преко последица повреда на раду, професионалних и других болести и исказује се одређеним финансијским показатељима који зависе од броја и тежине таквих случајева. Наиме, повреде на раду и професионалне болести, често су праћене одсуством са рада чиме се стварају трошкови и издаци због тога што радник не ради, због застоја који настаје у производњи и што се знатна средства издвајају за лечење радника, надокнаду његове зараде и других трошкова и издатака који падају на терет послодавца и фондова социјалног осигурања. То значи да безбедност и здравље на раду утичу на продуктивност и економичност пословања у предузећу, као и на квалитет и конкурентност производа на тржишту, те да послодавац има непосредни интерес да она буде што ефикаснија. Зато је свако улагање у мере заштите за послодавца корисна инвестиција. Од степена безбедности зависи здравствена и радна способност запослених а тиме и продуктивност у оквиру предузећа, која се на националном нивоу одражава на

висину националног дохотка. Истовремено бољом заштитом здравља на раду и смањењем броја повреда на раду, професионалних и других болести, смањује се оптерећење фондова социјалног осигурања што се непосредно одражава на висину издвајања ових средстава по основу доприноса и из националног буџета. Дакле, од степена безбедности зависи здравствена и радна способност запослених а тиме и продуктивност у предузећу али и способност радне популације на националном нивоу што у крајњем утиче на национални доходак и стандард свих грађана.

Правни оквир за безбедност и здравље на раду

Уставом Републике Србије (члан 60.), утврђено је право запослених на безбедност и здравље на раду.

Нови Закон о безбедности и здрављу на раду (Сл. гласник РС 101/2005, 91/2015 и 113/2017) доноси одређени број квалитетних новина, пре свега:

- обавезу послодавца да донесе акт о процени ризика у писменој форми за сва радна места у радној околини и да утврди начин и мере за њихово отклањање
- обавезу формирања Одбора за безбедност и здравље на раду у Установи (као тело које има представнике запослених)
- обавезу послодавца да утврди права, обавезе и одговорности у области безбедности и здравља на раду општим актом, односно колективним уговором (уколико предузеће има до десет запослених, послодавац по Закону може уредити обавезе, права и одговорности уговором о раду)
- прецизније прописане превентивне мере...

Унапређење безбедности и здравља на раду

Унапређење безбедности и здравља на раду се може посматрати са више аспеката: кроз активности на различитим друштвеним нивоима (држава, привредни субјекти, појединци) и применом савремених алата – софтверских решења која олакшавају рад у области БЗР.

Савремени алати, софтверска решења која олакшавају рад у области БЗР, стручном лицу за БЗР треба да омогуће праћење стања на што једноставнији начин, без пуно папирологије. Такви програми, тј. софтверска решења треба да омогуће, поред остваривања законског минимума, могућност развоја и креирања додатних аналитичких и статистичких извештаја у циљу унапређења безбедности и здравља на раду. На основу поменутих извештаја, стручно лице за БЗР и сам послодавац могу да добију јаснију и свеобухватнију слику о тренутном стању БЗР у свом предузећу као и корисне информације и податке о могућем унапређењу БЗР.

У оквиру Програма безбедности и здравља на раду, орган управљања у школи је у складу са Законом о основама система образовања и васпитања, донео два општа правна акта која уређују тематику везану за безбедност и здравље на раду запослених и ученика. То су Правилник о безбедности и здрављу на раду и Правилник о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика за време боравка у школи и свих активности које организује школа за основно и средње музичко образовање “Стеван Мокрањац“ у Пожаревцу.

Именована је овлашћена, сертификована фирма за вођење послова у вези са одржавањем безбедности и здравља на раду – „SG Safewise“ d.o.o. из Пожаревца.

Правилником о безбедности и здрављу на раду се у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду уређује спровођење безбедности и здравља на раду запослених у школи, у циљу стварања безбедних услова рада, заштите живота, здравља и радне способности запослених.

Право на безбедност и здравље на раду имају:

1. Запослени
2. Ученици
3. Лица која се затекну у радној околини ради обављања одређених послова ако је Школа, односно директор упознат о њиховом присуству.

Школа обезбеђује спровођење безбедности и здравља на раду у складу са техничко-технолошким потребама.

Мере које се могу предузети у програму су свакако у почетку превентивне (чије се предузимање планира) и оне се обезбеђују применом савремених, техничких, здравствених, образовних, социјалних и других мера и средстава за отклањање ризика од повређивања и оштећења здравља запослених или њихово свођење на најмању могућу меру, у поступку пројектовања, изградње, коришћења и одржавања објекта, технолошких процеса, опреме за рад, коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду, образовања, васпитања.

Мере се базирају на одређеним **начелима** и то:

1. Избегавање ризика
2. Процена ризика који се не могу избећи на радном месту
3. Отклањање ризика на њиховом извору применом савремених техничких решења
4. Прилагођавање рада и радног места запосленог (избором опреме за рад, метод рада и избором технолошког процеса да би се избегла монотонија у раду у циљу смањења њиховог утицаја на здравље запосленог)
5. Замена опасних технолошких процеса мање опасним
6. Давање предности колективним над појединачним мерама безбедности на раду
7. Одговарајуће оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад и издавање упутстава за рад на сигуран начин
8. прилагођавања техничком напретку
9. развијања кохерентне целокупне политике превенције

Директор је дужан да донесе **акт о процени ризика** у писменој форми за сва радна места у радној околини и утврди начин и мере за њихово отклањање, као и лице задужено за безбедност и здравље на раду. Акт о процени ризика јесте акт који садржи опис процеса

рада са проценом ризика од повреда и оштећења здравља на радном месту у радној околини и мере за отклањање или смањивање ризика у циљу побољшања безбедности и здравља на раду.

Лице за безбедност и здравље на раду је лице које обавља послове безбедности и здравља на раду, има положен стручни испит о практичној оспособљености.

Програм безбедности подразумева да је директор дужан да:

- 1) актом у писменој форми одреди лице за безбедност и здравље на раду
- 2) запосленом одреди обављање послова на којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду
- 3) обавештава запослене о увођењу нових технологија и средстава за рад, као и о опасностима од повреда и оштећења здравља који настају њиховим увођењем, односно да у таквим случајевима донесе одговарајућа упутства за безбедан рад
- 4) оспособљава запослене за безбедан и здрав рад
- 5) обезбеди запосленима коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду
- 6) обезбеди одржавање средстава за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду у исправном стању
- 7) ангажује правно лице са лиценцом ради спровођења превентивних и периодичних прегледа и испитивања опреме за рад, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне околине
- 8) обезбеди на основу акта о процени ризика и оцене службе медицине рада прописане лекарске прегледе запослених
- 9) обезбеди пружање прве помоћи, као и да оспособи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи, спасавање и евакуацију у случају опасности
- 10) заустави сваку врсту рада који представља непосредну опасност за живот или здравље запослених
- 11) обезбеди мере заштите од пожара, спасавање и евакуацију у складу са посебним законом.

Школа је дужна да води и чува евиденције о повредама на раду, професионалним обољењима и болестима у вези са радом, извршеним испитивањем радне околине, извршеним прегледима и испитивањем опреме за рад и средства и опреме личне заштите, пријавама поднетим инспекцији рада о индивидуалним, колективним, лаким и тешким повредама на раду.

Школа је дужна да запослене осигура од повреда на раду, професионалних обољења или обољења у вези са радом ради обезбеђења накнаде штете.

Запослени има право:

- 1) да послодавцу даје предлоге, примедбе и обавештења о питањима безбедности и здравља на раду;
- 2) да контролише своје здравље према ризицима радног места, у складу са прописима о здравственој заштити.

Запослени који ради на радном месту са повећаним ризиком, има право и обавезу да обави лекарски преглед на који га упућује послодавац.

Запослени има право и обавезу да се пре почетка рада упозна са мерама безбедности и здравља на раду на пословима или на радном месту на које је одређен, као и да се оспособљава за њихово спровођење.

Запослени има право да одбије да ради:

- 1) ако му прети непосредна опасност по живот и здравље због тога што нису спроведене прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на које је одређен, све док се те мере не обезбеде
- 2) ако му послодавац није обезбедио прописани лекарски преглед или ако се на лекарском прегледу утврди да не испуњава прописане здравствене услове

- 3) ако у току оспособљавања за безбедан и здрав рад није упознат са свим врстама ризика и мерама за њихово отклањање
- 4) дуже од пуног радног времена, односно ноћу ако би, према оцени службе медицине рада, такав рад могао да погорша његово здравствено стање
- 5) на средству за рад на којем нису примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду

Запослени је дужан:

Запослени је дужан да пре почетка рада прегледа своје радно место укључујући и средства за рад која користи, као и средства и опрему за личну заштиту на раду, и да у случају уочених недостатака извести послодавца или друго овлашћено лице.

Пре напуштања радног места запослени је дужан да радно место и средства за рад остави у стању да не угрожавају друге запослене

Запослени је дужан да, у складу са својим сазнањима, одмах обавести послодавца о неправилностима, штетностима, опасностима или другој појави која би на радном месту могла да угрози његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених. Запослени је дужан да ради на радном месту са повећаним ризиком, на основу извештаја службе медицине рада, којим се утврђује да је здравствено способан за рад на том радном месту.

Активности и мере	Носиоци активности	Временска динамика
Преглед и провера исправности средстава за рад, провера опреме за рад у складу са техничким прописима и одређеним стандардима (средства и опрема за рад, музички инструменти, електричне инсталације, грејање и друге инсталације) врше се на начин који обезбеђује одговарајућу сигурност запослених	Лица са одговарајућом лиценцом	Периодично
Утврђивање да ли радна средина одговара условима за продуктиван рад и здравље (испитивање микроклиме, буке, осветљеност просторија...)	Запослени у установи	Континуирано
Израда акта о процени ризика	Директор	Периодично
Провера теоријске и практичне оспособљености запослених за безбедан и здрав рад	Стручна и одговорна лица за проверу безбедности и здравља на раду	Периодично
Унапређење улоге службе Медицине рада у систему безбедности и здравља на раду кроз праћење здравственог стања запослених	Дом здравља Стручна и одговорна лица за проверу безбедности и здравља на раду	Континуирано
Промоција културе превенције,	Стручна и одговорна	Континуирано

примера добре праксе у области безбедности и здравља на раду	лица за проверу безбедности издравља на раду (образовне институције, сектори безбедности, Министарство унутрашњих послова...)	
Едукација ученика о безбедности и здрављу на раду	Одељенске старешине	Континуирано
Сарадња са државним органима и локалном самоуправом Министарство просвете, Министарство унутрашњих послова, локалном самоуправом, и другим градовима и општинама	Директор, помоћник директора, ПП служба	Континуирано

Запослени је дужан да сарађује са послодавцем и лицем за безбедност и здравље на раду, како би се спровео програм за безбедност и здравље на пословима на којима ради.

Програми и активности којима се развијају способности за решавање проблема, комуникација, тимски рад, самоиницијатива и подстицање предузетничког духа

Уводне напомене

Развијање способности за решавање проблема, комуникације, тимског рада, самоиницијативе и подстицање предузетничког духа представљају компетенције које су неопходне свима за добро сналажење у свакодневном животу, а посебно у професионалном животу. Због тога је потребно да се и током наставе и током ваннаставних активности сви просветни радници труде како би ове компетенције код сваког ученика понаособ, биле развијене на највишем могућем нивоу.

Способност за решавање проблема

Проблеми су део живота, стога је имати проблеме нормална ствар. Ипак, једно је сигурно, од става особе према проблемима зависиће и начин на који се особа односи према њима, да ли има склоност да их решава или одлаже, да ли су начини на који покушава да их реши функционални (у складу са њеним жељама и циљевима) или дисфункционални (штетни). Проблеми, се најбоље решавају рационалним размишљањем. Међутим, рационални приступ и рационално размишљање нису једини начини решавања проблема. Често људи решавају проблеме и доносе одлуке на основу свог емоционалног стања, ослањања на мишљење ауторитета и сл. Када су у питању важне животне одлуке рационално доношење одлука је ипак најбољи приступ.

Сваки проблем има неко решење. Карл Јунг је рекао: Неки проблеми се не могу решити, али се зато могу превазићи. И то је неко решење. Одлагање и избегавање представља дисфункционалну стратегију решавања проблема (јер не доводе до решења, али доводи до појачавања емоционалне тензије која касније отежава решавање проблема). Најповољнија

ситуација за решавање проблема је када постоји лична одговорност за настанак проблема. Највише имамо моћи да променимо нешто код себе (у свом понашању или емотивном реаговању) него када су спољашње околности и услови (на које обично имамо мање моћи да утичемо) одговорни за настанак проблема. На пример много је лакше да престанем да пушим (јер то у потпуности зависи од мене) него да нађем нови посао (јер налажење новог посла не зависи само од моје активности већ и од разних спољашњих околности).

Решавање проблема је процес који укључује седам фаза: препознавање проблема, формулисање проблема и циља, креирање могућих решења, процена могућих решења, доношење одлуке, примена могућег решења, провера ефекта могућег решења.

1. Препознавање проблема - подразумева препознавање незадовољене жеље.
2. Дефинисање проблема и циља - потребно је дефинисати проблем - начин који омогућава трагање за решењем. Након препознавања проблема и ситуација у којима се проблем манифестује, јако важан део за процес решавања проблема је прецизно дефинисање циља - шта је то што желите да постигнете? Без дефинисања циља не можете трагати за адекватним решењем.
3. Креирање могућих решења – потребно је смислити бар три алтернативна решења за проблем.
4. Процена могућих решења - представља одговор на питања: да ли решење задовољава незадовољену жељу која је у основи проблема, да ли решење уважава жеље других актера укључених у проблем, да ли је легално и социјално прихватљиво решење и да ли је у оквиру мојих моћи?
5. Доношење одлука - решења која не задовољавају све горе описане услове, се одбацују. У случају да постоји више решења која задовољавају све услове особа бира себи најбоље.
6. Примена решења - подразумева планирање, одигравање (увежбавање), бирање најефикаснијег начина и примену у конкретној ситуацији.
7. Провера ефекта решења - да ли је одабрани вид понашања довео до постизања жељеног циља? Ако није особа се враћа на почетак решавања проблема како би видела у ком стадијуму процеса решавања проблема је дошло до грешке.

Неконструктивни стилови решавања проблема су импулсивни стил и избегавање. Особе са импулсивним стилем су у проблематичним ситуацијама плаховите, брзоплете и нефокусиране. Уместо да плански решавају проблем, одреде се за прво решење које им прође кроз главу.

Комуникација

Сваки тимски рад почиње од исте основе, која је створена комуникацијом. Без знања о личној комуникацији немогуће је анализирати комуникацију других и због тога је тешко бити дипломатичан и превазилазити разлике у мишљењима.

Ако сте добри у комуникацији, са другима можете дискутовати о проблемима, уместо што би сте се свађали због њих.

Асертивност подразумева директно, јасно и искрено исказивање својих осећања, потреба и ставова особи која својим понашањем крши туђа права. То је способност супротстављања на неагресиван и неманипулативан начин.

Проста асертивна реченица садржи став, чињеницу или опсервацију. То је кратка реченица која исказује потребу или право онога који је изговара.

Емпатичка асертивност садржи емпатију, препознавање стања и осећања друге особе и асертивност, исказивање сопствених потреба.

Асертивност

Принципи асертивног реаговања:

- Ја имам права да изражавам себе све док тиме не угрожавам друге.
- Када се залажем за своја права ја поштујем себе и добијам поштовање других.

- Јасним изражавањем својих права и потреба ја преузимам одговорност за себе и не пребацујем је другима.
- Ако не кажем другима како њихово понашање делује на мене, ускраћујем им прилику да нешто промене.
- Жртвујући своја права и потребе ја дајем дозволу другима да не воде рачуна о мени.
- У мери у којој сам слободна да се залажем за себе и да то право признам другима ја више добијам од живота.
- Недозвољавање другима да сазнају како се ја осећам јесте једна врста и начин контролисања других.
- Када чиним за себе оно што осећам као право, ја се осећам боље и градим аутентичнији и задовољавајући однос са другима.

Активно слушање

Оно што нас чини људима је и умеће слушања, али управо то представља потешкоћу за много људи. Слушање захтева активан напор да би се истражио и разумео смисао онога што

је речено. То значи да морате активно покушавати да разумете оно што ваше други говоре, а

не да чујете оно што желите да чујете. Активно слушање је свесна радња коју можете вежбати.

Добри савети у вези са активним слушањем

- Немојте да имате предрасуде у вези са говорником или оном шта је речено.
- Не зајкључујте пребрзо.
- Не планирајте одговор док слушате.
- Сачувајте дистанцу у односу на ваше мишљење и проблеме.
- Будите сконцентрисани и посебно слушајте есенцијалне ставке.
- Обратите пажњу на говорников тон и говор тела.
- Обратите пажњу на сопствени говор тела.
- Употребљавајте рефлексије, климање главом и звуке који означавају разумевање
- Ако нисте сигурни питајте шта је речено.
- Реците ако немате времена.

Тимски рад

Сврха рада у тимовима јесте постизање резултата који су бољи од индивидуалних. Ефективан тимски рад представља тежњу сваке организације, а често смо сведоци контрапродуктивних ефеката лошег тимског рада на учинак и организациону климу. Да би тим постигао синергију и давао добре резултате, потребно је да буде испуњен низ предуслова.

Проценом тимске динамике и синергије:

- Анализира се комуникација унутар тима
- Анализира се приступ задацима у тиму
- Мери се квалитет при решавању практичног проблема
- Учи се о тимској синергији и о вештинама које су неопходне да би се она постигла

Мерењем тимске синергије процењује се да ли је тимски рад био ефективан, тј. да ли је тимско решење било боље од индивидуалних решења. Мерење тимске динамике даје увид у интеракцију између чланова тима, како су комуницирали, да ли су подржавали једни други, надовезивали се на туђе идеје или су их критиковали, противили се свим решењима истичући само сопствена решења, да ли су лични циљеви били стављени испред тимских и др.

Мерење тимске синергије се ради кроз мерење квалитета групних решења и одлука уз различите симулације. Учесници добијају одређену ситуацију коју треба да реше, најпре

индивидуално, а затим у оквиру тима. Ефективан тимски рад доноси решења која су далеко боља од свих индивидуалних.

Самоиницијатива

Уколико желимо да заблистамо на било ком плану и да покажемо колико можемо да постигнемо, пре свих, морамо имати максимална очекивања од нас самих. То је у неку руку самопоуздање - амбиција коју је неопходно да поседујемо како бисмо могли храбро доносити одлуке. Зашто је важно донети одлуку? Као прво, морамо знати одредити приоритете и према њима одређивати посао који ћемо обављати, јер не можемо очекивати да будемо корак испред свих обавеза. Као друго, морамо знати шта је то што треба да се уради, али без да нам неко изнова понавља.

Подстицање предузетничког духа

Предузетништво и предузетници за сад имају исти судбину као лидерство и лидер. Често се користе, сви говоримо о њиховом значају, али кад дође до дефиниције истог ту већ имамо проблем. Предузетништво се углавном везује за мала и средња предузећа, лидерство за велике фирме и компаније. Форма и окружење је различита, али суштина иста. Предузетништво, као и лидерство, је начин живота: наш став како приступамо послу и колико смо проактивни и иновативни у томе што радимо.

Из тих разлога је и потреба за наглашавањем предузетничког учења у наставним програмима на свим нивоима, као и програмима стручног усавршавања наставника и директора образовних институција.

Оно што је најчешће случај да неку врсту предузетничке едукације деца добијају тек са средњом школом и то на жалост углавном у стручним школама као што је нпр. економска, и да се она наставља кроз факултетског образовање. Недостатак ове едукације у основним школама, тј. периоду у коме можемо највише допринети у развоју предузетничких ставова и понашања, смањујемо реалну шансу да дугорочно гледамо имамо економију предузетништва. С друге стране, многи ће рећи да наше тржиште још увек није толико развијено за квалитетну и различиту едукацију ван формалног окружења. Углавном постоје стандардни пословни тренинзи и семинари фокусиране на „атрактивне“ теме: бизнис планови, развој бизниса, маркетиншки наступ, вештине комуникације, преговарања, тимског рада итд.

Предузетништво се односи на могућност појединца да идеју претвори у дело. Оно укључује креативност, иновацију и преузимање ризика, као и могућност да појединац планира да спроведе пројекте како би постигао одређене циљеве.

Развој предузетничког духа се тиче стварања окружења где људи могу бити иновативни, решавати проблеме, бити креативни, размишљати позитивно, стварати прилике, бити самомотивисани, размишљати критички, преузимати ризике, бити проактивни, преузимати иницијативу, сакупљати идеје и проналазити решења.

Активности чији је циљ развијање способности за решавање проблема, комуникације, тимског рада, самоиницијативе и подстицање предузетничког духа могу бити:

- Често организовање разних такмичења;
- Подстицање ученика да раде разне пројекте (најбоље преко Ученичког парламента), када могу тражити подршку сем код наставника и школе уопште и код представника локалне заједнице, Канцеларије.

Факултативни наставни предмети, њихове програмске садржаје и активности којима се остварују

На почетку сваке школске године разредне старешине у сарадњи са управом школе и стручном службом ученицима наше школе понуде листу факултативних предмета, изборних предмета и ваннаставне активности.

На основу интересовања ученика и расположивих ресурса у школи се редовно организују изборни облици васпитно образовног рада.

ФАКУЛТАТИВНИ ПРЕДМЕТИ – ЗА УЧЕНИКЕ 3. 4 . РАЗРЕДА СШ (ПО СТАРОМ ПРОГРАМУ)

Програми за ДУВАЧКЕ ИНСТРУМЕНТЕ и СОЛО ПЕВАЊЕ налазе се у Просветном гласнику бр 6/94 године.

ПРЕДМЕТ		III РАЗРЕД		IV РАЗРЕД		Укупно
		нед.	год.	нед.	год.	
1.	Инструмент (као други инструмент)	2	70	2	66	276
2.	Соло певање	2	70	2	66	276
3.	Развијање слуха	-	-	-	-	140
4.	Дириговање	2	70	2	66	136
5.	Увод у компоновање	-	-	2	66	66
6.	Аудио визуелна техника	-	-	1	33	33

Ови факултативни предмети прописани су Правилником о изменама и допунама правилника о наставном плану и програму за стицање образовања у четворогодишњем трајању у стручној школи за подручје рада култура, уметност и јавно информисање, Просветни гласник бр.10/2013. У Школи за основно и средње музичко образовање ученицима се понуде они факултативни предмети за које постоје људски и материјални ресурси за извођење.

Правилником о плану и програму наставе и учења уметничког образовања и васпитања за средњу музичку школу," Сл. гласник РС" , "Просветни гласник " бр. 8 од 3. августа 2020. године, факултативни предмети за ученике средње школе **НИСУ ПРЕДВИЂЕНИ.**

ОБАВЕЗНЕ ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ – ЗА УЧЕНИКЕ 3. И 4. РАЗРЕДА СШ (ПО СТАРОМ ПРОГРАМУ)

	I РАЗРЕД	II РАЗРЕД	III РАЗРЕД	IV РАЗРЕД	Напомена
Додатни рад	30 - 70	30 - 70	30 - 70	30 - 64	часова
Интерни часови*	2	2	2	2	год.
Јавни часови*	1	1	1	1	
Концерти	1	1	1	1	

Ученици свих разреда средње музичке школе испуњавају прописани минимум обавезних ваннаставних активности. За реализацију обавезних ваннаставних активности одговорне су одељењске старешине, наставници главног предмета, као и шефови стручних већа.

ФАКУЛТАТИВНЕ ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ – ЗА УЧЕНИКЕ 3. И 4. РАЗРЕДА СШ (ПО СТАРОМ ПРОГРАМУ)

	I РАЗРЕД часова	II РАЗРЕД часова	III РАЗРЕД часова	IV РАЗРЕД часова
Екскурзија	до 3 дана	до 5 дана	до 5 наставних дана	до 5 наставних дана
Такмичења	1	1	1	1
Семинари	до 7 ненаставних дана	до 7 ненаставн . дана	до 7 ненаставн. дана	до 7 ненаставних дана
Кампови	до 15 ненаставних дана	до 15 ненаставн . дана	до 15 ненаставних дана	до 15 ненаставних дана
Остале активности	до 3 ненаставних дана	до 3 ненаставн . дана	до 3 ненаставних дана	до 3 ненаставних дана

Ученици свих разреда средње музичке школе у великој мери испуњавају минимум факултативних ваннаставних активности. Оствареност факултативних ваннаставних активности зависи од социо-економске ситуације породице ученика. За реализацију факултативних ваннаставних активности одговорне су одељењске старешине, наставници главног предмета, као и шефови стручних већа.

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни предмети, изборни програми и активности - Правилник о плану и програму наставе и учења уметничког образовања и васпитања за средњу музичку школу, "Сл. гласник РС", "Просветни гласник" бр. 8 од 3. августа 2020. године – **НОВИ ПРОГРАМ**

ОБЛИК ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА	I РАЗРЕД часова	II РАЗРЕД часова	III РАЗРЕД часова	IV РАЗРЕД часова	УКУПНО часова

Час одељенског старешине	35	35	35	33	138
Додатна настава *	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120
Допунска настава *	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120
Припремна настава *	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	I РАЗРЕД	II РАЗРЕД	III РАЗРЕД	IV РАЗРЕД
Час одељенског старешине	35	35	35	33
Испити и смотре	10–20	10–20	10–20	10–20
Екскурзија/студијско путовање	до 3 дана	до 5 дана	до 5 наставних дана	до 5 наставних дана
Концертна активност (интерни и јавни часови, концерти, такмичења)	35 часова годишње			
Друштвене активности – ученички парламент, ученичке задруге	10–20 часова годишње			

Начини остваривања и прилагођавања програма музичког и балетског образовања и васпитања, образовања одраслих, ученика са изузетним способностима и двојезичног образовања

Школа за основно и средње музичко образовање „Стеван Мокрањац“ остварује и врши прилагођавање програма музичког образовања и васпитања и ученика са изузетним способностима у складу са Законом о основама система образовања и васпитања, а на основу чл. 19 овог закона за ученике са изузетним способностима као и у складу са Законом о основном образовању и васпитању и Законом о средњем образовању и васпитању.

Програм каријерног вођења и саветовања

Каријерно вођење обухвата програме за развој каријере, каријерно информисање и каријерно саветовање. Каријерно информисање се односи на све информације које су неопходне за планирање, припремање и одржавање запослености. Ове информације укључују: опис послова и занимања, информације о трендовима запошљавања и сходно томе могућностима или недостатку могућности запошљавања у одређеној области, квалификацијама, вештинама и знањима неопходним за одређене послове, детаље о обукама и курсевима, информације о трошковима, накнадама и финансијској подршци која се везује за ове изборе.

Каријерно саветовање обухвата интензивније активности које се у већини случајева спроводе кроз индивидуални рад или рад у малим групама. Каријерним саветовањем се:

- помаже појединцу да разуме сопствене вредности, интересовања и вештине;
- да се упозна да могућностима који стоје пред њим, укључујући професионалне и образовне могућности, као и да се упозна како је свет рада организован;
- да на основу прикупљених информација донесе одлуку и посвети се активностима за реализацију каријерних циљева

Циљ програма јесте да помогне младим људима да разумеју и интерпретирају информације о свету рада и будућој каријери, да могу да разјасне недоумице које имају у погледу професија или послова, да разумеју своје способности и дефинишу своје ставове у погледу понуђених или жељених избора.

Каријерно саветовање и вођење треба да пружи подршку младима да боље разумеју себе и своје потребе, да превазиђу могуће баријере у погледу учења, напредовања у будућим професијама. Програм каријерног вођења и саветовања је такође намењен младим талентима и младима из осетљивих друштвених група.

Области:

а) Лични развој појединца:

- разумевање сопственог развоја, постигнућа и способности у односу на потенцијалне образовне и професионалне изборе и могућности;
- успостављање и анализирање личних циљева и планова у области каријере; разумевање образовних и професионалних избора и доношење одлука у складу са тим;

б) Истраживања могућности за учење и запошљавање:

- избор и коришћење бројних информација о професијама, каријери, даљем учењу и образовању и објективно разликовање и формирање сопственог става о томе;

в) Планирање и управљање властитом каријером:

- оспособљавање за коришћење адекватних техника за доношење одлука одаљем учењу и професионалној каријери;
- разумевање и оспособљавање за процедуре пријављивања, конкурисања како за свет рада тако и за даље образовање;
- разумевање захтева послодаваца у погледу знања, вештина и способност запослених;

Овај програм се реализује кроз наставне и ваннаставне активности, путем предавања, саветовања и разговора и радионица са ученицима, а саставни је део Школског програма. Наша школа пружа помоћ у виду предавања о професионалној оријентацији за подручја рада за која се образују ученици. По потреби, сарађује се са надлежним установама које се баве каријерним вођењем и саветовањем. Активности Тима за каријерно вођење и саветовање су усмерене на пружање помоћи ученицима и родитељима у истраживању могућности за даље учење и запошљавање, односно идентификовање, избор и коришћење бројних информација о професијама, каријери, даљем учењу и образовању и објективном разликовању и формирању сопственог става о томе. Активности доприносе формирању зреле и одговорне личности, оспособљавају да доносе одговорне одлуке о властитој будућности и да их спроводе у дело. У том циљу школа прати развој ученика и информисе их о занимањима, образовним профилима, условима студирања и потребама на тржишту рада.

Смернице за прилагођавање и пружање додатне подршке

Додатна подршка у образовању и васпитању саставни је део Закона о основном образовању и васпитању и Закона о средњем образовању и васпитању:

Детету и ученику коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета, тешкоћа у учењу, ризика од раног напуштања школовања и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, школа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека, прилагођавање начина остваривања школског програма и израду, доношење и остваривање индивидуалног образовног плана.

Циљ додатне подршке у образовању и васпитању јесте постизање оптималног укључивања ученика у редован образовно-васпитни рад, осамостаљивање у вршњачком колективу и његово напредовање.

Смернице за прилагођавање и пружање додатне подршке представљају континуитет претходног Школског програма кога чине сви садржаји, процеси и активности који имају за циљ остваривање образовно васпитних задатака и имају сврху да промовишу интелектуални, лични, друштвени и физички развој ученика. Њиме се осигурава усмереност на децу и њихово учење. Музичка школа “Стеван Мокрањац” прилагођава свој Школски програм наставном плану који је прописан законом, али у исто време и условима и ресурсима школе, као и интерним захтевима и потребама. У нашој школи ради Тим за додатну подршку ученицима који настоји да унапреди систем пружања подршке ученицима, да подстиче лични професионални и социјални развој сваког ученика и унапреди процедуру препознавања и подршке деце из осетљивих група, и побољша рад на професионалној оријентацији са ученицима.

У оквиру праћења и вредновања образовно-васпитног рада, један од задатака овог програма јесте и праћење и вредновање примене мера индивидуализације и индивидуалног образовног плана за ученике. У оквиру рада са наставницима, програм индивидуалног образовног плана подразумева:

- саветовање наставника у индивидуализацији образовно- васпитног рада, односно наставе на основу уочених потреба, интересовања и способности ученика, односно психолошке процене индивидуалних карактеристика ученика (способности, мотивације, особина личности) и остварености образовних постигнућа у школи;

- пружање подршке наставницима за рад са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка;

- координирање израде у сарадњи са наставницима и родитељима, старатељима, тимско израђивање педагошког профила ученика;

- учествовање у развијању индивидуалних образовних планова коришћењем резултата сопствених психолошких процена и психолошких процена добијених из других установа.

У оквиру рада са ученицима, програм индивидуалног образовног плана подразумева:

- учешће у тимском идентификовању ученика којима је потребна подршка у процесу образовања и осмишљавању и праћењу реализације индивидуализованог приступа у раду,

- пружање подршке ученицима за које се обезбеђује васпитно-образовни рад по индивидуалном образовном плану, односно који се школују по индивидуализованој настави и индивидуалном образовном плану.

Рад са родитељима и старатељима такође је важан у реализацији програма индивидуалног образовања и васпитања и односи се на:

- подршку јачању родитељских, старатељских васпитних компетенција, нарочито информисањем о психолошким карактеристикама њихове деце у оквиру индивидуалних консултација и облика групног психолошког образовања родитеља и старатеља,

- сарадњу са родитељима, односно старатељима на пружању подршке ученицима који се школују по индивидуалном образовном плану.

Поред активности везаних за ученике који се образују по програму индивидуално образовног плана и за њихове наставнике, родитеље и старатеље, рад на остваривању програма индивидуалног образовног плана укључује и тесну сарадњу са директором, руководиоцима одсека, педагошко- психолошком службом и пратиоцем ученика.

Тим за додатну подршку очекује и планира даље реализовање и обogaћивање појединачних активности, развој тимског рада и укључивање што већег броја свих чинилаца и учесника у рад школе. Школа ће наставити адекватну организацију сукцесивног праћења реализације постављених задатака и начина кориговања одређених проблема. Наставиће са сарадњом са другим школама у којој је ученик који остварује право на додатну подршку стицао образовање, а у циљу остваривања континуитета додатне подршке.

Други програми од значаја за школу

Школа за основно и средње музичко образовање „Стеван Мокрањац“ у Пожаревцу, домаћин је и организатор три такмичења и неколико других програма у које су укључени наставници и ученици школе.

Такмичење младих солфеђиста

Школске 2002/03.године покренута је иницијатива да би требало осмислити начин за популаризацијом предмета солфеђо. Основни разлог за такву иницијативу био је што у то време скоро да и није постојало такмичење солфеђиста, као и да би тај предмет, који прати читаво школовање музичара од најранијег периода до Факултета, приближили ученицима. Уз подршку директора школе, професора Зорана Марића, Актив професора теоретске наставе је ту идеју убрзо реализовао. Исте године одржано је прво „Такмичење младих солфеђиста“. Од 2004.године, директор такмичења је Марија Обретковић, професор солфеђа музичке школе „Стеван Мокрањац“ у Пожаревцу.

Сама такмичења су, за ученике основних и средњих музичких школа, својеврсни начин усавршавања, али и едуковања, кроз слушање других, упоређивање и дружење. Сви они су будући репродуктивни уметници и оваква искуства, као вид контроле сопственог рада и напредовања може бити користан у постављању циљева за даљи развој и подизању мотивације за стицање нових и усавршавање постојећих знања и вештина.

„Такмичење младих солфеђиста“ **није ограничено на Србију**, тако да су до сада учествовали и ученици из **Црне Горе, Босне и Херцеговине, Хрватске као и са територије Косова и Метохије.**

На Такмичењу су заступљене следеће категорије:

- Двогласно певање - за сва четири разреда средње школе (две категорије);
- Познавање теорије музике - за ученике од 3. до 6. разреда основне школе (шестогодишње образовање), од 1. до 4. разреда основне школе (четворогодишње образовање), као и за ученике од 1. до 4. разреда средње школе;
- Солфеђо - за ученике од трећег до шестог разреда основне школе, као и за ученике сва четири разреда средње школе (осам категорија);

- Екипно такмичење - за ученике од трећег до шестог разреда основне школе, као и за ученике сва четири разреда средње школе
- Такмичење у ритмичким способностима – за ученике од трећег до шестог разреда основне школе.
- Хармонија и Музички облици - за ученике другог, трећег и четвртог разреда средње школе

То су, уједно, и предмети који су заступљени на пријемним испитима при Музичким Академијама, те се ученици на тај начин припремају и за полагања пријемног испита. Пропозиције нашег Такмичења у складу су са захтевима на пријемним испитима, што се обезбеђује ангажовањем професора са Факултета музичке уметности, приликом израде задатака.

2016. године уведена је и категорија екипног такмичења. Екипе су четворочлане, а сваки члан екипе такмичи се у једној категорији (диктат, теорија музике, мелодика и ритам).

2018. године се по први пут уводи такмичење у ритмичким способностима за ученике основне школе, а Хармонија и Музички облици раздвајају се у посебне категорије, чиме се, за учешће на такмичењу, охрабрује већи број ученика.

Развој и раст такмичења може се пратити путем броја пријављених такмичара: на првом такмичењу, 2003. године, било је 150 пријављених кандидата, док се за Такмичење младих солфеџиста 2017. године, у свим категоријама, пријавило **око 290 учесника, што потврђује тврдњу да је ово такмичење највеће своје врсте у земљи**. Уз оволики број учесника, школу и град за два дана, са ученицима, професорима и родитељима, посети преко **500 људи, што доприноси не само културном, већ и туристичком развоју града Пожаревца**.

У жирију су увек били најистакнутији педагози и из поменутих области, што је сигурно велики допринос високом рејтингу пожаревачког такмичења. Чланови жирија, осим што бодовно оцењују ученике, и писмено се изјашњавају о наступу сваког кандидата, те такмичари, уз диплому, добијају и критике, како позитивне, тако и негативне.

До сада су у раду жирија учествовали следећи педагози:

Весна Кршић Секулић (ФМУ Београд), Вера Миланковић (ФМУ Београд), Бојана Маторкић (ФМУ Београд), Драгана Тодоровић (ФМУ Београд), Јелена Михајловић Марковић (ФМУ Београд), Милана Стојадиновић Милић (ФМУ Београд), Иван Бркљачић (ФМУ Београд), Марко Алексић (ФМУ Београд), Милена Срдић (Академија уметности Нови Сад), Јелена Беочанин Миљановић (ФИЛУМ Крагујевац), Славица Смиљанић Марковић (МШ „Даворин Јенко“ Београд), Јасмина Михаљица (МШ „Петар Коњовић“ Београд), Наталија Радовановић („МШ Војислав Вучковић“) Чачак, Невенка Деспотовић (МШ „Петар Коњовић“ Сомбор) Душан Миленковић (Музичка школа Ниш), Благица Оцокољић („Стеван Мокрањац“) Зајечар, Александра Јочић („Стеван Христић“ Крушевац), Власта Орчић („Јосип Славенски“ Нови Сад), Мирна Милевски („Јован Бандур“ Панчево). Из матичне школе, у раду жирија су учествовали: мр Слађана Стојановић, Марија Обретковић, Катарина Јовановић, Татјана Босић, Данијела Шошкић, Небојша Петковић и Јелена Никић.

Као аутори примера и тестова, до сада су се доказали професори: Славица Смиљанић Марковић, Весна Кршић Секулић, Драгана Тодоровић, Иван Бркљачић, Марко Алексић, Јелена Михајловић Марковић, Милана Стојадиновић Милић, Марија Обретковић, Илија Рајковић, као и Слађана Стојановић.

Посебну драж овог такмичења, представља отварање истог, тј. **концерт ученика свих узраста из матичне школе и издвојених одељења**. Сваки разред, односно група солфеџа учествује у концерту, односно, сваки разред представља једну вокалну групу – специфичан „хорић“. Ученике припремају наставници солфеџа, али и осталих одсека. Поједини наставници и учествују у извођењу тачака заједно са ученицима, што представља диван пример заједничког музицирања и уживања у музици. На програму су разни жанрови, од класичног до популарног. Тиме је, на најбољи начин, доказано како музика може

васпитно да делује на све ученике, а такође и како настава може и треба да се прилагоди интересовањима омладине не одступајући од естетског и професионалног нивоа, негујући добар укус и висок критеријум као циљ. **Свечаном отварању такмичења увек присуствују представници града Пожареваца**, Градоначелник, председник Скупштине, или члан Градског већа задужен за образовање и културу, али и **представници Министарства просвете, науке и технолошког развоја** – просветни саветници и руководилац Школске управе Пожаревац, чиме дају подршку и самом такмичењу.

Носиоци посла око организације такмичења су директор школе, директор такмичења, помоћници директора, уз залагање Стручно веће наставника солфеђа и теоретске наставе, а уз несебичну помоћ целог Наставничког већа и свих осталих запослених у школи. **Таквим, несебичним, заједничким радом једино је и било могуће довести организацију и спровођење самог такмичења до изузетно високог нивоа.** Увек се у новембру месецу штампа пропагандни материјал са свим потребним подацима и условима такмичења, и на време прослеђује свим потенцијалним учесницима. Све то може да се сазна и на сајту школе, па самим тим и пријављивање кандидата је могуће путем електронске поште. **Сваке године се штампа такмичарска књижица** која, поред података о такмичарима, садржи и низ корисних података о школи, граду, жирију, сатници, концертима... једноставно, она је прави водич гостима за време такмичења. **Такмичари су увек имали одличне услове за рад**, као што су собе за учевање, што је важно напоменути, јер за време трајања такмичења сви су капацитети школе пуни, благовремене информације о сатници и догађајима на такмичењу. Такмичење траје два дана, у зависности од броја пријављених такмичара, а одвија се, истовремено у две сале – концертној и хорској, по потреби и у другим већим учионицама. Није реткост да се у оквиру Такмичења организују и стручни семинари, радионице и округли столови, што доприноси развијању сарадње међу професорима струке и размени искустава.

Школа је позната у читавој земљи, али и иностранству, да приликом организације такмичења води рачуна о сваком, па и најситнијем детаљу. Увек се брине о условима такмичења, могуће је прилагодити сатницу такмичења у случају непредвиђених околности, излази се у сусрет ученицима са посебним потребама, њима је омогућен улаз у школу помоћу мобилних рампи, смештени су и раде задатке у приземљу... Потврду добре организације и гостопримства сваке године добијамо од самих такмичара, њихових професора и чланова жирија, а о њиховој искрености говори то што долазе поново и препоручују нас својим пријатељима и колегама.

Жеља нам је да привучемо и такмичаре земаља из којих још нису долазили, попут Македоније, Бугарске или Румуније и тиме подигнемо ниво и значај такмичења. За тако нешто потребна нам је већа подршка спонзора и помоћ локалне заједнице, али и средства која бисмо добили из пројеката, јер се ово такмичење, од свог настанка до данас, реализује из средстава школе и донација такмичења.

Такмичење дрвених дувача

Почетком претходне деценије настала је идеја да би требало осмислити и организовати једно квалитетно такмичење дрвених дувача. Идеју су покренули Зоран Марић, директор школе, Периша Станојевић, проф. кларинета, Милош Герић, проф. кларинета у пензији из школе „Станковић“ Београд, Зоран Весић, први кларинетиста београдске опере и Весна Павловић, проф. хармонике и помоћник директора школе.

Основни разлог за такву иницијативу био је тај што у то време скоро да и није било такмичења за дрвене дувачке инструменте, а поготово за кларинет, фагот и обоу.

Сама такмичења су за ученике нижих и средњих школа својеврсни начин усавршавања кроз надметање, слушање других, упоређивање и дружење. Сви они су будући репродуктивни уметници и овакав вид стручних контрола њиховог рада и напредовања

може да буде пресудан за њихов даљи напредак. Сходно томе, а да би још појачали конкуренцију, донета је одлука да Такмичење има међународни карактер, и да ту треба, за почетак, укључити и такмичаре из земаља у окружењу, а касније, можда, и шире, из Европе.

Пропозиције су направљене тако да обухвате ученике од најранијих узраста, па до завршетка средњошколског образовања, а то је подразумевало да се свих ових пет дисциплина (флаута, кларинет, саксофон, обоа и фагот) подели у шест категорија, према годинама старости (бамби категорија, преткатегија, прва, друга, трећа и четврта категорија). Још једна новина уведена је од 2012. године. У оквиру Такмичења дрвених дувача организовано је и Такмичење камерних састава, што је јако лепо прихваћено од стране такмичара. Такође, од 2014. године нов елемент је категорија студената, како на Такмичењу дрвених дувача, тако и на Такмичењу камерних састава, тако да сада има осам категорија.

На првом такмичењу, 2004. год. имали смо 173 учесника, а онда из године у годину тај број се мењао, па је тако долазио и до 300 такмичара на свим инструментима. **Укупно, на првих шеснаест такмичења, наступило је 3856 ученика из свих земаља** у окружењу, и то: 695 такмичара из Словеније, 338 из Македоније, 119 из Црне Горе, 104 из Босне и Херцеговине, 47 из Републике Српске, 36 из Хрватске, 23 из Пољске, 10 из Бугарске, 2 из Чешке, 11 из Аустрије, 2 из Швајцарске, 1 са Кипра и 2466 такмичара из Србије. Укупно 125 ученика је, на првих шеснаест такмичења, проглашено ЛАУРЕАТИМА, што значи да су били најбољи у својим категоријама, најчешће са максималним бројем бодова, а организатор их је наградио посебним поклонима, као и плакетама и медаљама. Ева Нина Козмус, која је проглашена лауреатом на нашем Такмичењу, након тога победила је на Евровизијском такмичењу младих талената.

Организациони одбор Такмичења је од 2015. године увео, поред постојећих награда, и специјалну награду „Владимир Урошевић“ најперспективнијем младом уметнику – у свакој дисциплини по једна (за флауту, кларинет, саксофон, обоу и фагот), у виду дипломе, плакете (ливница „Јанковић“ – Смедерево) и новчане награде у висини од по 100 евра. Такође, специјална награда додељује се и једном професору за допринос у развоју такмичења у виду специјалне захвалнице, плакете (ливница „Јанковић“ – Смедерево) и новчане награде у висини од 100 евра.

Већ неколико година уназад Такмичење је подржано од стране Министарства културе и информисања Републике Србије, као и од стране Града Пожаревца, од ког добија значајну материјалну подршку.

Седамнаесто такмичење дрвених дувача требало је да се одржи, традиционално, у априлу, 2020. године. Нажалост, услед ванредне ситуације, у вези са вирусом Covid – 19, такмичење је одложено за октобар исте године, али епидемиолошка ситуација није дозволила ни да се у том термину одржи. Такмичење је померено април 2021, али, како ни сада ситуација није повољна, такмичење се одлаже за октобар 2021.

У жирију су увек били најистакнутији педагози и уметници из земље и иностранства, јер смо желели да такмичаре увек оцењују најбољи, што је сигурно велики допринос високом рејтингу пожаревачког такмичења. Тог мишљења су били и сами учесници, па су зато увек радо и поново долазили на наше такмичење. Од петог такмичења увели смо и то да се чланови жирија и писмено изјашњавају о свирању сваког кандидата, па смо документ делили свим такмичарима, уз диплому, што је имало изузетног одјека код свих учесника.

На свим овим досадашњим такмичењима дрвених дувача учествовао је велики број ученика из наше школе, и то са изузетним успехом. Најбоље резултате остварили су Александар Јанкецх (лауреат 2006, 2008, 2009. и 2010.), Анастасија Војиновић (лауреат 2009.) и камерни састав „Флуминати“ (лауреат 2016.).

На прва три такмичења директор је била Весна Богдановић, проф. хармонике, а од четвртог такмичења директор је Периша Станојевић, проф. кларинета. Носилац посла, око организације такмичења, увек је Актив дувача и руководство школе, а уз несебичну помоћ

целог Наставничког већа и свих осталих запослених у школи. Таквим, несебичним, заједничким радом једино је и било могуће довести организацију и спровођење самог такмичења до изузетно високог нивоа. Увек се на почетку школске године штампа пропагандни материјал са свим потребним подацима и условима такмичења, и на време прослеђује свим потенцијалним учесницима у земљи и иностранству. Све то може да се сазна и на сајту школе, па самим тим и пријављивање кандидата је могуће путем електронске поште. Сваке године се штампа такмичарска књижица која, поред података о такмичарима и њиховом програму, који изводе на наступу, садржи и низ корисних података о школи, граду, жирију, сатници, концертима... једноставно, она је прави водич гостима за време такмичења. Такмичари су увек имали одличне услове за рад, као што су собе за усвиравање и тонске пробе у салама, благовремене информације о сатници и догађајима на такмичењу, снимање њихових наступа, као и могућност куповине снимљеног материјала. Такмичење траје три до четири дана, у зависности од броја пријављених такмичара, а одвија се, истовремено, у две сале, где раде по два жирија, од укупно четири.

Потврду добре организације и гостопримства сваке године добијамо од самих такмичара, њихових професора и чланова жирија, а о њиховој искрености говори то што долазе поново и препоручују нас својим пријатељима и колегама. То нам је увек давало снаге да свако следеће такмичење буде све боље и боље. Жеља нам је да привучемо и такмичаре из земаља из којих још нису долазили и тиме подигнемо ниво и значај такмичења. За тако нешто потребна нам је већа подршка спонзора и помоћ локалне заједнице, коју смо имали и до сада, али која би могла да буде и већа, јер ово такмичење је својеврсна промоција целог града.

Манифестација „Дани клавира”

На иницијативу стручног већа клавириста, школске 2009/10. године покренута је манифестација „Дани клавира“.

Сваке године у марту месецу, клавирски одсек обележи неку велику годишњицу значајних светских композитора или пијаниста. Наставници, заједно са својим ученицима организују изложбе, предавања, округле столове, јавне часове ученика, концерте студената и еминентних клавирских извођача. Чести гости ове манифестације су и друге музичке школе из најближег окружења, попут Смедерева, Смедеревске Паланке, Аранђеловца... чији наставници клавира долазе и доводе своје ученике.

Ова манифестација се може оценити као веома успешан и запажен програм, посећен од стране гостију, професора и ученика школе. Видљиво је ангажовање читавог клавирског одсека на побољшању квалитета наставе и појачавање ваннаставних активности ученика.

За реализацију оваквог програма потребан је велики рад, труд и залагање, не појединца, већ тима, кога чине наставници и ученици Школе.

Фестивал „Царевчеви дани”

Сваке године у јулу месецу Школа учествује у организацији музичког фестивала „Царевчеви дани“, у сарадњи са Културним центром Општине Велико Градиште, под покровитељством Општине Велико Градиште и Министарства културе и информисања. У питању је музичка манифестација која промовише стваралаштво Властимира Павловића Царевца, вишедеценијског шефа Народног оркестра Радио Београда.

Властимир Павловић Царевац рођен је у селу Царевац поред Великог Градишта, а у граду је провео време на школовању и приправничком стажу. Инспириран музиком која се гајила у нашем крају, започео је каријеру која је крунисана његовим именовањем за шефа

Народног оркестра радио Београда. За време Царевчевог плодносног рада прикупљено је у архиви Радио Београда преко три хиљаде звучних записа и преко пет хиљада нотних на којима су од заборава сачуване народне песме и кола. Ово представља уметничко благо Србије, а самим тим оправдава постојање нашег фестивала који негује уметнички начин свирања и певања народне музике.

Фестивал „Царевчеви дани“ је такмичарског карактера. Виолинисти се надмећу у извођењу народне музике по нотним записима Властимира Павловића Царевца.

За припрему такмичара у оквиру Фестивала, организује се и ЛАНАМ (Летња Академија Народне Музике) који се завршава пробом и наступом са оркестром.

У оквиру фестивала одржава се и концерт „Мокрањац Царевцу“, који припремају ученици и наставници наше школе, а сам концерт је плод ваннаставних активности и добровољног рада ученика и наставника.

Поред тога, ученици са одсека виолине узимају учешће и на самом такмичењу у извођењу народне музике. Школа ће обезбеђивати семинаре народне музике за све заинтересоване виолинисте, у циљу очувања традиције.

Ученичка задруга „Хармонија”

Почетком октобра 2019. године Школа за основно и средње музичко образовање оснива ученичку задругу која носи назив „Хармонија“ чија ће примарна делатност бити **Снимање и продукција** записа, директор задруге је директор школе професор Зоран Марић.

Оснивачка скупштина задруге одржана је 11.10.2019. године коју је водио директор задруге. На првој седници скупштине одабран је председник скупштине и управни одбор задруге. За председника скупштине одабран је Немања Ђорђевић – наставник психологије и стручни сарадник-психолог а у управном одбору ученичке задруге су Оливера Младеновић помоћник директора која је одабрана и за председника управног одбора, Катарина Јанићевић помоћник директора и Игор Сарајлић наставник. На самој скупштини најављен је и први сајам задругара који је одржан 08.11.2019. годину у Пољопривредној школи са домом ученика „Соња Маринковић“ у Пожаревцу коме је присуствовао и министар просвете, науке и технолошког развоја Младен Шарчевић.

У децембру месецу одржана је још једна седница скупштине.

Педагошки руководилац је наставник који учествује у организацији рада задруге, осмишља садржај рада задруге, израђује план и програм рада задруге, учествује у одлучивању о секцијама, координира, прати, вреднује и анализира рад задруге. За педагошког руководиоца задруге предложена је и одабрана Оливера Младеновић, помоћник директора и председник управног одбора задруге. Оформљене су три секције задруге које представљају радне погоне и задовољавају интересовања задругара.

Новембарски дани културе

У сарадњи са Културно - просветном заједницом града Пожаревца, школа сваке године узима учешће у манифестацијама у оквиру Новембарских дана културе.

У концертној сали школе најчешће се организују концерти, на којима учествују ученици и наставници школе, као солисти или у оквиру различитих камерних састава и ансамбала. Осим тога, организују се и концерти еминентних уметника из области музике, али и различите књижевне вечери, трибине, округли столови.

Круна Новембарских дана културе обично је свечана додела повеља културе, а наша школа доприноси овој свечаности различитим програмима.

Новогодишњи концерти

Крај године се у музичкој школи традиционално обележава низом концерата, како у матичној школи, тако и у издвојеним одељењима.

Новогодишњи концерти осмишљени су са идејом да се на њима изводи разноврстан програм. Публика има прилику да се опусти уз дела класичне музике, уз познате филмске нумере, цез композиције, или да ужива у избору српских народних песмама, утканих у нове, модерне аранжмане.

Ови концерти су осмишљени као тематске целине (пут око света, филмски концерти...), који имају за циљ популаризацију школе, у смислу повремених одступања од обавезног, класичног програма, као један од начина за привлачење већег броја ученика који би школу уписали.

Нагласак свих учесника, организатора и извођача новогодишњих концерата је да путеви музичке културе никако не смеју да се заврше само на квалитетном концерту, јер је музика нераскидиви део нас, нашег наслеђа и културе, као и културе свих земаља.

Начин праћења и остваривања Школског програма

Праћење остваривања Школског програма вршиће се на следеће начине:

- Кроз редовне састанке Стручног актива за развој школског програма. Чланови стручног актива периодично ће пратити остваривање програма и о томе извештавати директора школе, наставничко веће, школски одбор, савет родитеља, ученички парламент...
- Анализом реализације Наставног плана и програма кроз редовну, додатну и допунску наставу.
- Кроз самовредновање рада школе, односно редовне састанке и периодичне извештаје Тима за самовредновање.
- Кроз анализу успеха ученика – периодично, на састанцима стручних већа, педагошког колегијума и наставничког већа.
- Кроз анализу свих облика образовно-васпитног рада.
- Кроз рад осталих стручних тимова и актива, нарочито Тима за инклузивно образовање, Тима за додатну подршку, Тима за каријерно вођење.

Програми обавезних предмета у основној школи дефинисани су:

- 1) Правилником о плану и програму наставе и учења за основно музичко образовање и васпитање "Службени гласник РС - Просветни гласник", бр. 5/2019 и 9/2020.

Програми обавезних предмета у средњој школи дефинисани су:

- 2) Правилником о изменама правилника о наставном плану и програму за стицање образовања у четворогодишњем трајању у стручној школи за подручје рада култура, уметност и јавно информисање, „Сл. гласник РС Просветни гласник“ бр.

- 9/1993, 2/1994, 4/1996, 19/1997, 15/2002, 10/2003, 7/2005, 4/2006, 4/2007, 4/2009, 8/2009, 11/2010, 10/2013, 11/2013, 14/2013, 10/2016 и 08/2020.
- 3) Правилником о плану и програму образовања и васпитања за заједничке предмете у стручним и уметничком школама, Правилник је објављен у "Сл. гласнику СРС - Просветни гласник", бр. 6/90 и "Сл. гласнику РС - Просветни гласник", бр. 4/91, 7/93, 17/93, 1/94, 2/94, 2/95, 3/95, 8/95, 5/96, 2/2002, 5/2003, 10/2003, 24/2004, 3/2005, 6/2005, 11/2005, 6/2006, 12/2006, 8/2008, 1/2009, 3/2009, 10/2009, 5/2010, 8/2010 - испр., 11/2013, 14/2013, 5/2014, 3/2015, 11/2016, 13/2018, 30/2019-др.пропис, 15/2019 и 15/2020.

Приликом израде глобалних и оперативних планова, наставници прилагођавају програме специфичностима одељења, а нарочито индивидуалним карактеристикама ученика, када је у питању настава главног предмета – инструмента.